

Hmooh' hmëë' he- ga'-jmee Jesucristo

Ozumacín Chinantec New Testament

This Bible is copyrighted by Wycliffe Bible Translators (Wycliffe.org) and is printed with permission by the Digital Bible Society (dbs.org) for non-commercial use.

This Bible is available for free download in a variety of digital formats at dbs.org/bibles.

San Mateo	4
San Marcos	37
San Lucas	58
San Juan	93
Hechos	118
Romanos	150
1 Corintios.....	163
2 Corintios.....	176
Gálatas	185
Efesios	190
Filipenses	195
Colosenses.....	199
1 Tesalonicenses	203
2 Tesalonicenses	206
1 Timoteo	208
2 Timoteo	212
Tito.....	215
Filemón	217
Hebreos.....	218
Santiago	228
1 Pedro	232
2 Pedro	236
1 Juan.....	239
2 Juan.....	243
3 Juan.....	244
Judas	245
Apocalipsis.....	247

San Mateo

Lä'jēē' dsa' ma'gyuh' kyaa' Jesucristo (Lc. 3:23-38)

1 Jee' la' na'sii' jmi' kih' lä'jēē' dsa' ma'gyuh' kyaa' Jesucristo hi' laa' sa'ju' kih' David, hi' ma' laa' sa'ju' kih' Abraham. 2 Abraham ma' laa' jmi' Isaac. Isaac he' ma' laa' jmi' Jacob. Jacob ma' laa' jmi' Judá kyaa' lä'jēē' øøyh'. 3 Judá ma' laa' jmi' Fare kyaa' Zara. Choo' hi' he' ga'laa' Tamar. Fare he' ma' laa' jmi' Esrom. Esrom ma' laa' jmi' Aram. 4 Aram he' ma' laa' jmi' Aminadab. Aminadab ma' laa' jmi' Naasón. Naasón he' ma' laa' jmi' Salmón. 5 Rahab kyaa' Salmón ga'laa' cho'jmi' Booz. Rut kyaa' Booz he' ga'laa' cho'jmi' Obed. Obed he' ma' laa' jmi' Isaí. 6 Isaí ma' laa' jmi' rey David. Mē' Uría kyaa' rey David he' ga'laa' cho'jmi' Salomón. 7 Salomón he' ma' laa' jmi' Roboam. Roboam ma' laa' jmi' Abía. Abía ma' laa' jmi' Asa. 8 Asa he' ma' laa' jmi' Josafat. Josafat ma' laa' jmi' Joram. Joram ma' laa' jmi' Uzía. 9 Uzía he' ma' laa' jmi' Jotam. Jotam ma' laa' jmi' Acáz. Acáz ma' laa' jmi' Ezequía. 10 Ezequía he' ma' laa' jmi' Manasé. Manasé ma' laa' jmi' Amón. Amón ma' laa' jmi' Josía. 11 Josía ma' laa' jmi' Jeconía kyaa' lä'jēē' øøyh'. Jii' kih' Josía ga'jäy' he' wii' dsa' Israel ta' hwa' Babilonia. 12 Ma'ngēē' ma'nää' dsa' Israel ta' hwa' Babilonia, Jeconía he' ma' laa' jmi' Salatiel. Salatiel ma' laa' jmi' Zorobabel. 13 Zorobabel he' ma' laa' jmi' Abiud. Abiud ma' laa' jmi' Eliaquim. Eliaquim ma' laa' jmi' Azor. 14 Azor he' ma' laa' jmi' Sadoc. Sadoc ma' laa' jmi' Aquím. Aquím ma' laa' jmi' Eliud. 15 Eliud he' ma' laa' jmi' Eleazar. Eleazar ma' laa' jmi' Matán. Matán ma' laa' jmi' Jacob. 16 Jacob he' ma' laa' jmi' José, hi' ga'laa' dsa'nūh' kyaa' María. María he' ga'laa' choo' Jesús hi' ga'lá'cheē' Cristo (he' hnøø' jäh' hi' na'hñaa'). 17 Lä'jēē' jmi' dsa' he' tē' gya'kyeē' dsa' wa'ra' ga'heen' lä'jaa' lä'jaa' lä' ga'løø' kyaa' Abraham, lä' ga'tē' David. Lä'ja' tē' gya'kyeē' dsa' ka'läh', he' ga'løø' kyaa' David lä'jiih' ma' ga'jäy' he' wii' dsa' Israel ta' hwa' Babilonia. Lä'ja' tē' gya'kyeē' ka'läh', he' ga'løø' lä' ma' ga'näy' Babilonia, lä'jiih' ga'lá'chaa' Cristo.

Lä'la' ga'lá'chaa' Jesús (Lc. 2:1-7)

18 Lä'la' ga'la' ma' ga'lá'chaa' Jesucristo. María chooy' ma' na'la' hmooh' kiyh' kyaa' José. Pero jaa' ja' ga'kaay' øøyh', ma'kyaa' ba' María gyuu' kyaa' be' kih' Jmi'lle' Na'ngii'. 19 José, dsa'nūh' kyaa', ma' jmeey' he' llu' jmah', hi' sa' ma' hnøøy' ma' mi'kwah'

dsa' kih' María, he'ja' ga'lla' dsēy' ma' beey' to'kē' ba'. 20 Ma'ngēē' ma' jmeey' hū' dsē' lä'ja', ga'lá'jnää' kiyh' jaa' ángel kyaa' Dio jee' na'gwiiy', hi' ga'jäy' siiyh':

—José, sa'ju' kih' David, ta' wa' gah' kaah' María na', jmääh' dsa'mē' kyaa'. Jēeh', kyaa' be' kih' Jmi'lle' Na'ngii' ba' ja', he' kyaa' gyuu'. 21 Lä'chaa' jaa' gyuu' kyaa' hi' mi'cheeh' Jesús, jēeh' hi' he' läa' dsa'gooh' hnäh' kih' dso'kye'.

22 Ga'lá'jē' he' ja' ga'la' mah' lä'te' lä'koo' ga'jäy' dsa' hi' ga'ngēē' juu' kih' Dio llo'joo', lä'koh' ma' ga'jäy':

23 Jaa' chih'mē' kwaa' hi' sa' ma'jēē' dsa'nūh', kaay' gyuu' mah' lä'chaa' jaa' gyuu' nūh' kiyh'. Hi' gyuu' he' lä'cheē' Emanuel.

Juu' la' hnøø' jäh': Dio kyaa' jne'.

24 Lä'koo' ma' ga'ne' José jee' kēy' ja', ga'jmeey' lä'koo' mada' he' ga'jmeey' ángel kyaa' Dio kiyh', ga'heeh' bih' ga'kaay' María. 25 Pero sa' ga'lá'kyuu' lä'jiih' ga'lá'chaa' gyuu' nūh' to'nē' kyaa', hi' ga'mi'cheey' Jesús ma'ngēē' ma'lá'chaa'.

Dsa' hi' ma' kyuu' ha' lä' chaa' nū' gyuu' ga'jmääy' jøøh' gyuu' Jesús

2 Ga'lá'chaa' Jesús Belén, koo' jwi' mäh' he' hla' hwa' Judea, lä'koo' ma' laa' Herode dsa'ta' jee' ja'. Hi' lä'koo' ma' ga'lá'chaa' Jesús, ga'lla'nää' ta' jwi' Jerusalén dsa' hi' ma' kyuu' ha' lä' chaa' nū' gyuu'. Hi' he' ya'nää' ta'la' ga'hya' hyoo'. 2 Hi' ma' ngii' juu':

—¿Na' rey kyaa' dsa' judiu hi' ma'lá'chaa'? Ga'jēē' jnääh' ga'hñaa' nū' kyaa' ta'la' ga'hya' hyoo'. He' ja' ma'ya'nøø' jnääh' mah' jmeey' jnääh' jūh' kiyh'.

3 Lä'koo' ma' ga'nuu' rey Herode lä'ja', ga'heē' ba' dsēy', hi' ja' ba' lä'ja' ga'la' kih' lä'jēē' dsa' hi' ma' tääh' Jerusalén. 4 He'ja' ga'jmeey' rey mada', ga'tēeyh' lä'jēē' dsa'kaah' kyaa' jmi' dsa' kyaa' ta'jwoh' kyaa' ley mah' ga'ngii' juu' kiyh', ha' jee' jwi' la' kwaa' lä'chaa' Cristo. 5 Mah' ga'jäy' dsa' he' siiyh':

—Jee' jwi' mäh' he' cheē' Belén he' hla' hwa' Judea ba' lä'chaa'. Jēeh', lä'ja' ga'sii' jaa' hi' ma' ngēē' juu' kih' Dio jaa':

6 Hne' Belén, jwi' mäh' he' hla' hwa' Judea, sa' jäh' hne' mäh' ga' kih' lä'jē' jwi' kaah' he' na'heē' hwa' na'.

Jēeh', kyah' hne' ya'hēē' jaa' hi' ka' nē', hi' hää' dsa' Israel hi' laa' dsa' kyaa'.

7 He_ja_ jee' na_hmaa' ba' ga_teeh' Herode dsa_ hi_ ya_naa' ta_la' ga_hya_ hyoo_, ga_ngiyy' juu' kiyh' joh' jmi' ma_hya_ he_ ga_jee_y' ga_hnaa' nuu' he'. 8 Ja_ga' ga_chee' dsih' ta' Belen, mah' ga_jayh' siyh':

—Go_naa' hnah' jee' oo', go_kii' da' hnah' juu' kwee' kih' gyuu' he'. Wa_ra_ ga_jnaah' hnah', ja_ ya_naa' hnah' jmeeh' hnah' juu' kin', mah' jna' ka_lah' niin' na_jmeen' juu' kiyh'.

9 La_koo_ ma' ga_nuuy' juu' kih' rey, ga_naa_y'. Hi_h' cha_nuu' hi_ ga_jee_y' ta_la' ga_hya_ hyoo_, ngooy' ta' cha_ne' dsa_ he' la_jiij' ga_tee_y' jee' ma' kyaa' gyuu'. Jee' ja_ ga_hee_y' koo_ hweh'. 10 La' ma' ga_jee_y' la' ma_hee' ja_ba' cha_nuu' he', ga_la_chaay' llu' cha_mi-ih'. 11 Ma' ga_tayh' cha_neh' ja_, ga_jee_y' gyuu' kyaah' Maria chooy'. Ja_ga' ga_juuyh' jney' ga_jmaay' joo'. Ga_nay' jee' ma' taah' kuu' kiyh' mah' ga_kweeyh' ku_noo', ga_kweeyh' wa_chu_, hi' koo_ ga' he_ chee_mirra. 12 Ma_ngee' he' ja_, ga_mi_jnaa_ Dio kih' dsa_ he' jee' na_gwiyy' mah' mo_so' ma' dsa_jee_yh' ta' jee' ma' gya' Herode. Ga_jluuy' jyoh' jwe' mah' ga_lla_naa_y' ta' hwa' kiyh'.

Ga_naa_y' ta' hwa' Egipto

13 La_koo_ ma' ga_naa' dsa_ hi_ kyuu' ha_ la' chaa' nuu' he', ja_ angel kyaa' Dio ga_la_jnaa' kih' Jose jee' ma' key' mah' ga_siyh':

—Noo_, jaa' gyuu' kyaah' chooy' mah' go_naa' hnah' ta' hwa' Egipto. Jee' oo' jah' ta_ko_jiij' lloo' jmi' jmeen' juu' kyah'. Jeeh' hnaah' Herode gyuu' mah' jngee_yh'.

14 La_koo_ ma' ga_ne' Jose jee' ma_na_gwi_, la' chah' hw'e ja_ ga_jaa_y' gyuu' kyaah' Maria, ga_naa_y' ta' hwa' Egipto. 15 Jee' ja_ ga_tayh' la_jiij' ga_juu' Herode. Mah' la_ja_ la_te' la_koo_ ga_jah' dsa_ hi_ ga_ngee' juu' kih' Dio, la' ma' ga_jayh': "Ta' hwa' Egipto ga_teehn' gyuu' kyaan'."

Ga_jmee' Herode mada' juu' la_jee' gyuu' nuu'

16 Ma' ga_la_liih' Herode ga_mi_goo_ dsa_ hi_ ma' kyuu' he' kiyh', ga_la_lee_y' jwerte. He_ja_ ga_hey' jo_h' jmi' ma_la_hi' la' ma' to_ne' ga_jee' dsa_ he' nuu'. Mah' ga_jmeey' mada' kih' hløø' he_ jngee_yh' la_jee' gyuu' nuu' hi_ ja_ga' ga_la_chaa' la_jiij' hi_ ma' ha_a' to' ne_ hi_ ma' chaa' jwi_ Belen, la_kye_ kih' hi_ ma' taah' jah' la_ku' la_jii' kih' jwi_ ja_. 17 La_ja_ ga_la_te' la_koo_ ga_jah' Jeremia hi_ ga_ngee' juu' kih' Dio jaa', he_ lle' la_la':

18 Ga_la_nuu' koo_ juu' jee' jwi_ Ramá, peer' ti_meeh_ dsé' dsa_, hoo_ dsa_, hoo_ dsa_. Sa_ju_ kih' Raquel ba' he_ hi_ hoo_ kih' gyuu' kyaa'. Sa' hii' noh' dséy', kih' he_ ga_juu' jwee' gyuu' kyaay'.

19 Ma_ngee' ma_juu' Herode, jaa_ angel kyaa' Dio ga_la_jnaa' kih' Jose jee' ma' na_gwiyy', hwa' Egipto.

20 Mah' ga_siyh':

—Noo_, tee' gyuu' kyaah' chooy', mah' gwaah_ ta' Israel ka_lah'. Jeeh', ma_juu' ba' hi_ ma' hnøø' ma' jngeeh' gyuu'.

21 He_ja_ ga_nooy' mah' ga_tee_y' gyuu' kyaah' chooy', ga_naa_y' ta' hwa' Israel ka_lah'. 22 Pero ma' ga_nuuy' kih' Arquelao hi_ ma' jmee' hih' hwa' Judea la' jmiy' Herode, he_ja_ ga_la_goyh' ma' dsa_naa_y' ta' ja'. Pero ga_mi_jnaa_ Dio kih' jee' ma' key' mah' ga_naa_y' ta' hwa' Galilea ba'. 23 Ma' ga_lla_naa_y' ta' ja', ga_tayh' jwi_ he_ chee_ Nazaret. Mah' la_ja_ la_te' la_koo_ ga_jah' dsa_ hi_ ga_ngee' juu' kih' Dio: "Nazareno ba' jah' dsa_ kih' Jesus."

Ma' kwa' Jwaa' juu' jee' la' hwa' kii'
(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

3 Ma_ja_ nee' Jwaa' hi_ ma' choo' jmi_ ta' hwa' kii' kih' Judea na_kway_ juu'. 2 La_la_ ma' jayh':

—Jeeh' hnah' kih' Dio, jeeh', ma_ya_jah' he' jaa' Dio dsa_ la_hih' kih'.

3 Kih' Jwaa' ba' ja_ hi_ ga_hlee'h' Isaia hi_ ga_ngee' juu' kih' Dio jaa', la' ma' ga_jayh':

Kii_ nuu' koo_ lle' he_ hlee'h' hwa' kii' jee' sa' kwa' ni' miih':

"Mi_llu_ hnah' jwe' kih' Dsa_joo' jnan'. Mi_lluy_ hnah' hnaah' mah' jay' ko_dsoo' jwe'", ga_jah' Isaia.

4 Hmih' kih' Jwaa' ma' la' kyaah' jnu_ camey_, ma' na_hnuu' tuyh' kyaah' koo_ loo' jah'. Ma' kuyh_ iij' hi_ ma' hih' tah' he_ ma' cha_ moh'. 5 He_ja_ jwee' dsa_ hi_ ma' chaa_ Jerusalen ga_lla_naa' jee' ma' cheh' Jwaa', hi' la_ja_ ga_lla_naa' hi_ ma' chaa_ la_kaa' hwa' Judea, la_kye_ hi_ ma' chaa_ la_ku' la_jii' kih' jmi_ Jordán. 6 La_jee' dsa_ he' ma' mi_jnaay' he_ hlih' he_ ma' jmeey' hi' ga_chaa' Jwaa' dsa_ he' jmi_, cha_jmi_ Jordán.

7 Ma' ga_jee_y' jwee' dsa_ fariseo kyaah' dsa_ saduceo hi_ na_naa' jee' ja_ mah' ma' choo' Jwaa' jmi_ kiyh', he_ja_ ga_jayh' ga_siyh' dsa_ he':

—Ma'ra' hi_ he' joo'sih' mi_ laah' hnah'. ¿Hi_ na_ hi_ ma_sih' hnah' he_ laah' hnah' kih' he_ wii' he_ ma_ngoo' ya_jah'? 8 Go_tayh' hnah' la_koh' lle' kih' mah' mi_jnaa' hnah' he_ ma_jeeh_ hnah' kyaah' Dio.

9 Mo_to' jme_ hnah' hu_ dsé: "Lee' ba' kyaa' jnaah' he_ laa' jnaah' sa_ju_ kih' Abraham." Jeeh' jna' jwahn', lih' ba' Dio jmeey' hwee_ sa_ju_ kih' Abraham kih' kuu' la_. 10 Hee' ne_lah_ ma_na_llu' mah' dsa_tu_ chaah' hma_. La_je' na_hma_ he_ sa_ llu' mi_ kih', he_ ja_ dsa_tu_ mah' tooyh' cha_je_.

11 Ma'ra' ju_dsoo', jna' chaan' hnah' jmi_ kyaah' jmi_ ba' la_jee' hnah' hi_ ma_jeeh_ kyaah' Dio. Pero hi_ ja' kee_ kin' joo' ga_la_koh' jna'. Ni' sa' te_dséen' kan' loo_ he_ ha' tiiy'. Hi_ he' chaa' hnah' jmi_ kyaah' Jmi_lle' Na_jngi_, hi' kyaah' je_ ka_lah'. 12 Hi_ cheh' mi_llu' mi_trigo, ma_choo_y_ he_ kyaah' jway_. Koo_y' mi_trigo kih' llay' llu', ja_ga_ tooyh' wa_hløø' kih' trigo ja_ cha_je_ jee' mo_so' hu_ jih_koh' —ga_jah' Jwaa'.

Ga⁺saq̄ Jesús jmī
(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

¹³ Ma'ja⁻ ya'hēē⁺ Jesús hwa⁺ Galilea, ngooy⁺ ta⁺ cha'jmī Jordán jee⁺ ma⁺ cheh⁺ Jwaa⁺ mah⁺ saay⁺ jmī.
¹⁴ Pero Jwaa⁺ sa⁺ ma⁺ hii⁺ ma⁺ chaay⁺ jmī. Ma⁺ jäh⁺ siyh⁺:
—Jnä⁺ ba⁺ jmee⁺ bii⁺ kin⁺ chaah⁺ jnä⁺ jmī, mah⁺ hne⁺ ba⁺ ngih⁺ kin⁺ chaan⁺ hne⁺ jmī.
¹⁵ Mah⁺ ga⁺jeeh⁺ Jesús juu⁺ kiyh⁺ ga⁺siyh⁺:
—Tää⁺ ba⁺ kih⁺. Jēeh⁺, lä⁺ja⁻ ba⁺ soqh⁻ jnän⁻ mi'ten⁻ lä⁺jē⁺ mada⁻ he⁻ ga⁺jmee⁺ Dio.
Ja⁻ga⁺ ga⁺heeh⁺ Jwaa⁺ ga⁺chaay⁺ Jesús jmī.
¹⁶ Ma⁻ngēē⁺ ma⁻saq̄ Jesús jmī, ya⁺hēēy⁺ cha'jmī. Lä⁺chah⁺ ja⁻ ga⁺na⁺ gyuu⁺ jmi⁻gyuu⁺ mah⁺ ga⁺jēē⁺ Jesús jmi⁻lle⁺ kih⁺ Dio ga⁺jyoo⁺ nē⁺ kiyh⁺, laa⁺ lä⁺koo⁻ ja⁻ juu⁻.
¹⁷ Ma'ja⁻ ga⁺lä⁺nūh⁺ koo⁻ juu⁻ he⁻ ja⁻ gyuu⁺ he⁻ ma⁺ jäh⁺:
—Hi⁻ la⁻ he⁺ gyuu⁻ kyaan⁺ hi⁻ hnaan⁺. Peer⁺ chaan⁻ llu⁺ kyaay⁺.

Ga⁺ka⁺ hi⁻sa⁺llu⁺ dsē⁺ Jesús
(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

4 Ma⁻ngēē⁺ he⁻ ja⁻, ga⁺jøø⁺ jmi⁻lle⁺ kih⁺ Jesús ta⁺ hwa⁺ ki⁺, mah⁺ ka⁺ hi⁻sa⁺llu⁺ dsēy⁺.² To⁺loo⁺ jmī to⁺loo⁺ hwē⁺ sa⁺ ga⁺kuh⁻ ga⁺hiyh⁺. Ma⁻ngēē⁺ he⁻ ja⁻, ja⁺ kyoyh⁺.³ Hi⁺ ja⁺ hi⁻ ga⁺ka⁺ dsēy⁺ chuh⁺ kiyh⁺ mah⁺ ga⁺jäh⁺:
—Cher⁺ mah⁺ dsoo⁺ laah⁺ Joō⁺ Dio, jmee⁺ hih⁺ mah⁺ lii⁺ he⁻ ñiih⁺ kuy⁺ he⁻ tääh⁺ la⁻.
⁴ Mah⁺ ga⁺jeeh⁺ Jesús juu⁺ kiyh⁺:
—Ma⁻na⁻sī ba⁻: “Ja⁻ ma⁺ la⁺ kyaah⁺ he⁻ kih⁻hihn⁻ jmee⁺ chaq̄ jne⁻. Kyaah⁺ lä⁺jē⁺ juu⁻ he⁻ hlēeh⁺ Dio ba⁺ jmee⁺ chaq̄ jne⁻.”
⁵ Ma⁻ngēē⁺ he⁻ ja⁻, ga⁺jøø⁺ hi⁻sa⁺llu⁺ kiyh⁺ ta⁺ jee⁺ chi⁻ h⁺ gwah⁺ jwī na⁻jngī he⁻ chee⁻ Jerusalén. Ma⁺ ga⁺la⁺ naäy⁺ jee⁺ ja⁻ ga⁺jäy⁺ lä⁺ ga⁺tē⁺ gyuu⁺ kih⁺ gwah⁺ juuh⁺,⁶ ga⁺siyh⁺:
—Cher⁺ mah⁺ dsoo⁺ laah⁺ Joō⁺ Dio, jwää⁺ hñaah⁺ lä⁺ ga⁺tē⁺ hwa⁺, jēeh⁺ na⁻sī ba⁻ ka⁻läh⁺:
Dio chee⁺ ángele kyaay⁺ koo⁺ kyah⁺ mah⁺ jāy⁺ hne⁻ kyaah⁺ gooy⁻, lä⁺ja⁻ mo⁻so⁺ lla⁻ñu⁺ tiih⁺ nē⁺ kuy⁺.
⁷ Mah⁺ ga⁺jeeh⁺ Jesús kiyh⁺:
—Ma⁻na⁻sī ba⁻ ka⁻läh⁺: “Ta⁺ ka⁻ dsē⁺ Dio hi⁻ laa⁺ Dsa⁻jøøh⁺ kyaah⁺.”
⁸ Koo⁻ ka⁻läh⁺ ga⁺jää⁺ hi⁻sa⁺llu⁺ lä⁺ ga⁺tē⁺ koo⁻ moh⁺ ñii⁺ mah⁺ ga⁺heeyh⁺ lä⁺kaa⁺ jee⁺ jwī kaah⁺ kyaah⁺ ga⁺lä⁺jē⁺ ga⁺ he⁻ la⁻ na⁻hñaah⁺ he⁻ cha⁻ kih⁺.⁹ Mah⁺ ga⁺jäh⁺:
—Ga⁺lä⁺jē⁺ he⁻ na⁻ kwēehn⁻ hne⁻ cher⁺ mah⁺ ga⁺juuh⁺ jneh⁺ cha⁻nēn⁺, jmääh⁺ jnä⁺ jøøhn⁺.
¹⁰ Ja⁻ga⁺ ga⁺jäh⁺ Jesús siyh⁺:
—Wa⁺ lä⁺øøh⁺ hne⁻ kin⁺ Tana⁺, jēeh⁺ ma⁻na⁻sī ba⁻ jee⁺ jyoh⁺ ka⁻läh⁺: “Kih⁺ Dsa⁻jøøh⁺ hi⁻ laa⁺ Dio kyaah⁺ ba⁺ jmeeh⁺ juuh⁻. Kih⁺ ja⁻ hñii⁺ bih⁺ jmeeh⁺ ta⁺he⁺.”¹¹ Ja⁻ga⁺ ga⁺lä⁺øø⁺ hi⁻sa⁺llu⁺ kiyh⁺. Lä⁺chah⁺ ja⁻ ya⁺nää⁺ ángele, ga⁺jmeey⁺ ta⁺he⁺ kih⁺ Jesús.

Ga⁺løø⁺ Jesús kway⁺ juu⁺ hwa⁺ Galilea
(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

¹² Ma⁺ ga⁺nuu⁺ Jesús hää⁺ Jwaa⁺ neh⁺ñe⁺, ngaayh⁺ ta⁺ hwa⁺ Galilea. ¹³ Sa⁺ ga⁺jäy⁺ jwī Nazaret, ngaayh⁺ na⁻ gyay⁻ jwī Capernaum ba⁺, jwī he⁻ hla⁻ cha⁺hoo⁺ jmi⁻juuh⁻. Hwa⁺ kih⁺ dsa⁻ kyaa⁺ Zabulón kyaah⁺ Neftalí ba⁺ ja⁻. ¹⁴ Lä⁺ja⁻ ga⁺lä⁺te⁺ juu⁻ he⁻ ga⁺hlēeh⁺ Isaía hi⁻ ga⁺ngēē⁺ juu⁻ kih⁺ Dio, lä⁺ ma⁺ ga⁺jäh⁺:
¹⁵ Hwa⁺ kih⁺ Zabulón, kyaah⁺ hwa⁺ kih⁺ Neftalí, he⁻ kye⁻ hngaah⁻ ko⁻tää⁻ kih⁺ jmī Jordán, ta⁺ cha⁺hoo⁺ jmi⁻ñeeh⁻, lä⁺kaa⁺ jee⁺ ja⁻ la⁻ hwa⁺ Galilea jee⁺ tääh⁺ jwēē⁺ dsa⁻ hi⁻ sa⁺ laa⁺ judiu,
¹⁶ dsa⁻ he⁺ hi⁻ ma⁺ ga⁺nää⁺ jee⁺ na⁻hoo⁻ ga⁺jēēy⁺ koo⁻ wa⁺je⁻ juuh⁻.
Ga⁺lä⁺jnä⁺ koo⁻ wa⁺je⁻ kih⁺ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ma⁺ hii⁺ goo⁻ juuy⁺.
¹⁷ Lä⁺ ma⁺ja⁻ ga⁺løø⁺ Jesús kwa⁺ juu⁺, ma⁺ jäh⁺:
—Jeēh⁺ hnäh⁺ kih⁺ Dio, jēeh⁺ ma⁻ya⁻jäh⁺ he⁻ jāä⁺ Dio dsa⁻ lä⁺hih⁺ kih⁺.

Ga⁺tēeh⁺ Jesús kyeē⁺ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jwä⁻ sa⁺hma⁺
(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

¹⁸ Jee⁺ hää⁺ Jesús jwē⁺ ngoo⁺ ta⁺ cha⁺hoo⁺ jmi⁻juuh⁻ he⁻ hla⁻ hwa⁺ Galilea, jee⁺ ja⁻ ga⁺jēēy⁺ Simón hi⁻ ma⁺ tēeh⁻ dsa⁻ Pee⁺, kyaah⁺ Andre⁺ øøyh⁺. Lä⁺ uy⁺ hi⁻ he⁺ ma⁺ tääh⁺ jwä⁻ sa⁺hma⁺ cha'jmī, jēeh⁺ he⁻ ja⁻ ba⁺ ma⁺ la⁻ ta⁺ kih⁺.¹⁹ Mah⁺ ga⁺siyh⁺:
—Ya⁻nääh⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ jnä⁺ mah⁺ mi⁻tēēn⁻ hnäh⁺ ha⁻ lä⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ mah⁺ leēh⁺ hnäh⁺ dsa⁻, lla⁻ he⁻ ma⁺ leēh⁺ hnäh⁺ hmooh⁻.
²⁰ Lä⁺chah⁺ ja⁻ ga⁺kyey⁺ sa⁺hma⁺ kiyh⁺ mah⁺ ga⁺nääy⁺ kyaah⁺ Jesús. ²¹ Ma⁻ngēē⁺ gyih⁺ ko⁻niih⁻, ga⁺jēēy⁺ jñah⁺ ga⁺ uy⁺. Jaa⁻ he⁺ Jacobo, joō⁺ Zebedeo, kyaah⁺ Jwaa⁺ dsa⁻ñūh⁻ øøyh⁺, ma⁺ tääh⁺ neh⁺ na⁻moo⁺ kyaah⁺ Zebe⁻ deo jmiiy⁻, ma⁺ hmiiy⁻ sa⁺hma⁺ kiyh⁺. Mah⁺ ga⁺tēēyh⁺.
²² Lä⁺chah⁺ ja⁻ ga⁺hiy⁺ na⁻moo⁺ kyaah⁺ jmiiy⁻ mah⁺ ga⁺jmeey⁺ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ Jesús.

Ga⁺kwa⁺ Jesús ju⁻hmēē⁺
(Lc. 6:17-19)

²³ Ga⁺ngēē⁺ Jesús lä⁺kaa⁺ hwa⁺ Galilea, ma⁺ mi⁻tēēy⁺ dsa⁻ neh⁺ gwah⁺ mäh⁻ he⁻ tøø⁺ lä⁺koo⁻ lä⁺koo⁻ jee⁺ jwī, ma⁺ kway⁺ ju⁻hmēē⁺ ha⁻ lä⁺ jāä⁺ Dio dsa⁻ lä⁺hih⁺ kih⁺. Ma⁺ mi⁻hläy⁺ dsa⁻ kih⁺ wa⁺ he⁻ cha⁻ he⁻ dsoo⁺.
²⁴ Lä⁺ ga⁺tē⁺ hwa⁺ Siria ga⁺nuu⁺ dsa⁻ kih⁺ Jesús. He⁻ja⁻ na⁻nää⁺ dsa⁻ na⁻jääy⁺ jee⁺ ma⁺ cheh⁺ Jesús ga⁺lä⁺jēē⁺ hi⁻ ma⁺ jēē⁻ wī kih⁺ na⁻ku⁻ na⁻ngī dsoo⁺ hliih⁺, lä⁺kye⁻ hi⁻ ma⁺ kye⁻ lle⁺ hliih⁺, kyaah⁺ hi⁻ ma⁺ dsa⁻juu⁺ ñee⁺, lä⁺ja⁻ hi⁻ mo⁻so⁺ liih⁺ goo⁻ tii⁺. Ga⁺mi⁻hläy⁺ lä⁺jēē⁺ hi⁻ he⁺.
²⁵ Peer⁺ jwēē⁺ dsa⁻ Galilea ga⁺lla⁺lle⁺ kaah⁺ kiyh⁺ kyaah⁺ hi⁻ ma⁺ chaq̄ Decápoli, hi⁻ ma⁺ chaq̄ Jerusalén, hi⁻ ma⁺ chaq̄ Judea, hi⁺ jñah⁺ ga⁺ hi⁻ ma⁺ chaq̄ hngaah⁺ jmī Jordán.

Ga'kwa' Jesús cha'miih' juu' lä' ma' gayy' lle'koh'

5 Ma' ga'jēē' Jesús jwēē' dsa' hi' ma' tääh' jee' ja', ga'wiiy' mah' ga'gyay' lle'koh' ja'. Ga'lä'jēē' jnääh' discípulo kyaay' ga'kuh' jnääh' jee' ja'.

2 Ga'löoy' hlēēyh' dsa', ga'jäyh':

3 —Llu' la' kih' hi' laa' sa' jmää' ni' miih'. Jēēh', hi' he' ba' jää' Dio lä'hiih' kih'. 4 Llu' la' kih' hi' tääh' ki'hooh'. Jēēh', jmee' ba' Dio nöh' dsēy'. 5 Llu' la' kih' hi' hwaä'. Jēēh', hi' he' ba' tēē' hwa' he' ga'jäyh' Dio le' heey'. 6 Llu' la' kih' hi' kuh'ngii' dsē' jmeey' he' llu'. Jēēh', hi' he' ba' hyoh' lä'jē' he' lla'kyaay'. 7 Llu' la' kih' hi' dsa'lä'niih' dsē' dsa'kyaah'. Jēēh', lä'niih' dsē' Dio kiyh' ka'läh'. 8 Llu' la' kih' hi' na'jngii' tuh'dsē'. Jēēh', hi' he' ba' tēē' jēē' Dio. 9 Llu' la' kih' hi' hnooh' ha' lä'jee' hii' ti' kih' dsa'. Jēēh', hi' he' ba' tēēyh' joo' Dio. 10 Llu' la' kih' hi' ga'nää' jēē' wii' kih' he' jmeey' he' llu'. Jēēh', kih' bih' la' jmi'gyuu' jee' jmee' Dio hi'h'.

11 'Llu' la' kyah' hnäh' cher'mah' dsoo' kin' ga'hlēēh' dsa' wii' kyah' hnäh', hi' cher'mah' ga'jmeeh' dsa' hnäh', hi' cher'mah' ga'hlēēh' dsa' hnäh' juu' pa'jnah' he' la' juu' ta'juu'. 12 Lä' ma' chaah' hnäh' lä'ja', wa' chaah' hnäh' llu', wa' jēē' hoh' hnäh'. Jēēh', hñah' ba' hnäh' koo' he' llu' gyuu' jmi'gyuu'. Ja'ba' lä'ja' ga'jmeeyh' hi' ga'ngēē' juu' kih' Dio hi' ma' tääh' jää' ga'kyah' hnäh'.

Ga'kwa' Jesús juu' kih' wa'ñe' kyaah' wa'je' (Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

13 'Hnäh' laah' lä'koo' wa'ñe' kih' hwa' la'. Pero cher'mah' ga'jñuu' he' nii' kih', ha' lä'ja' lii' ka'läh' lä' ma' la'. Mo'so' jmää' go'te'. He' be' ba' dsa' ja' cha'jwē', jee' ja' he'soh' dsa' nē' kih'. 14 Hnäh' laah' lä'koo' wa'je' kih' dsa' jmi'gyuu'. Wa' jmeen' koo' jwii' he' hla' gyuu' nē' moh' sa' le' dsa'hmää'. 15 Hi' lä'ja' sa' chaä' hi' hi' wa'je' mah' chiyh' neh' wa'goo'. He' chiyh' jee' nii' ba' mah' lä'jnä' kih' dsa' hi' tääh' lä'kaa' cha'neh'. 16 He'ja' wa' jnä' wa'je' kyah' hnäh' cha'nē' lä'jēē' dsa', mah' wa'ra' ga'jēēy' lä'jē' he' llu' he' jmeeh' hnäh', jmeey' juu' kih' Tää' jnä' hi' gya' gyuu'.

Ga'jmeeh' Jesús juu' ha' lä' la' ley

17 Ta' jmee' hnäh' huu'dsē' he' ma'jan' mah' mi'laan' ley kih' Moisé. Ni' sa' mi'llaan' lä'jēē' he' ga'h-lēēh' lä'jēē' hi' ga'ngēē' juu' kih' Dio. Sa' ma'jan' mah' mi'llaan' he' ja', he' mi'ten' kih' juu' ja' ba' ja' ma'jan'. 18 Ma'ra' ju'dsoo' jwēēhn' hnäh', ta'ko'jiih' cha' gyuu' hwa' la', sa' heey' ni' koo' hwēh' mäh', ni' koo' mi'punto he' na'sii' kih' ley ja', jää' sa' ga' ma'lä'te' ga'lä'jē'. 19 He' lä'ja', cher'mah' chaä' hi' ga'hlääh' koo' mada' pih' kih' ley la', hi' cher'mah' lä'ja' mi'tēēy' dsa', leey' jaa' hi' mäh' ba' gyuu' jmi'gyuu' jee' jmee' Dio hih'. Pero cher'mah' hi' mi'te' kih' ley hi' mi'tēēy' dsa' he' mi'tey' ka'läh', hi' he' ba' leey' jööh' gyuu' jmi'gyuu' jee' jmee' Dio hih'. 20 He'ja'

hlēēhn' hnäh', cher'mah' sa' ga'jmeeh' hnäh' cha'ga'miih' ta' llu' lä'koh' te' he' jmee' dsa' hi' kyuu' ley hi' lä'koh' te' he' jmee' fariseo, sa' le' go'taah' hnäh' gyuu' jmi'gyuu' jee' jmee' Dio hih'.

21 'Ma'nueh' ba' hnäh' ha' lä' jäh' nē' ley kih' Moisé lä' ma' ga'siiyh' dsa' ma'gyuh' jnä': "Ta' jngēēh' dsa'. Cher'mah' hi' ga'jngēēh' jaa' dsa'kyaah' ma'ra' he' nöö' ba' ta' kiyh'." 22 Pero jnä' jwēēhn' hnäh', cher'mah' hi' ga'lä'leē' kyaah' ööh', ma'na'bääh' dsoo'. Hi' cher'mah' hi' ga'jäyh' siih' dsa'kyaah': "Peer'taah' hne'", hi' he' nöö' ta' kih' cha'nē' dsa'kaah'. Hi' cher'mah' hi' ga'jwä' dso'jwii' kih' ööh', hi' he' lle' kih' dsoo' cha'je'.

23 'He'ja' cher'mah' go'kah' kuu' kyah' nē' na'hyoo' hi' cher'mah' ga'lä'dsooh' hoh' jee' ja' he' hä' dsē' jaa' ööh' kyaah' hne', 24 jee' ja' ba' kye' kuu' kyah' cha'nē' na'hyoo' mah' gwa' da' to'nē' go'jēēh' juu' kyah' kyaah' ööh'. Ja'ga'ñeh' ka'läh' ya'tööh' kuu' kyah' nē' na'hyoo'.

25 'Cher'mah' chaä' hi' hnöö' hnēē' hne' cha'nē' dsa'ta', jmee' bii' go'taah' hnäh' juu' kwee' kyaayh' na'koh' ta'ko'jiih' cha' jmi', mah' sa' ngēēy' hne' goo' jwēē'. Lä'ja' mo'so' jmee' jwēē' hih' kih' poo' taayh' hne' neh'ñe'. 26 Ma'ra' ju'dsoo' jwēēhn' hnäh', sa' ya'hēēh' jee' ja' ta'ko'jiih' sa' ma'mi'hmaah' lä'jē' go'te' he' ngiiyh' kyah'.

27 'Ma'nueh' ba' hnäh' ha' lä' jäh' nē' ley he' siiyh' hnäh': "Hne' hi' na'jēē' goo', ta' kaa' hi' laa' kyaä' jñah'." 28 Pero jnä' jwahn', cher'mah' hi' jēē' jaa' dsa'mē' hi' heey' dsēy' kaa'hi', kyaah' huu'dsē' kiyh' ja', ma'jmeey' dso'kye'. 29 Lä'ja', cher'mah' mi'nēh' ra'lluu' jmee' täh' kyaah' dso'kye', lle' go'te' mah' be' uu'. Jēēh', llu' ga' kyah' he' heey' miih' jmi'ngo' kyah', lä'koh' ga' he' goh' na'hñaa' cha'je'. 30 Hi' cher'mah' ma'gooh' ra'lluu' jmee' täh' kyaah' dso'kye', hnä' go'te' mah' be' uu'. Jēēh', llu' ga' kyah' he' heey' miih' jmi'ngo' kyah', lä'koh' ga' he' goh' na'hñaa' cha'je'.

31 'Hi' ma'nueh' hnäh' ka'läh' he' jäyh': "Ga'lä'jēē' hi' beē' dsa'mē' kyaä', hnöö' chooyh' je' jee' ma'beey' dsa'kyaayh'." 32 Pero jnä' jwahn' lä'la'. Hi' beē' dsa'mē' kyaä', hi' sa' cha' he' hliih' ma'jmeey' kyaah' jñah' dsa'ñueh', he' cheey' ta' jwē' hliih' ba' ja'. Hi' lä'ja' ka'läh' hi' kaa' dsa'mē' hi' ma'beey' he', he' jmeey' dso'kye' ba' ja' ka'läh'.

Ga'hlēēh' Jesús kih' hi' tää' gyuu' hwa'

33 'Ma'nueh' ba' hnäh' lä'koo' ga'siiyh' dsa' ma'gyuh' jnä': "Ta' jmee' dsoo' he' la' juu' ta'juu'. Ja' mi'teh' hnäh' kih' Dio he' ga'tääh' hñaa' jmeeh'." 34 Pero lä'la' jawah' jnä', ta' tää' hñaa' kih' ni' koo'. Ta' tää' hnäh' kih' gyuu', jēēh' jee' oo' ba' gya' Dio. 35 Ta' tää' hnäh' kih' hwa', jēēh', nē' kih' hwa' chih' ma'tii' Dio. Ta' tää' hnäh' kih' Jerusalén, jēēh', jee' ja' la' jee' jwii' kih' Rey jööh' jnä'. 36 Ta' tää' ka'lleh', jēēh', sa' leh' jmeeh' töö' ni' koo' jñu', ni' sa' leh' jmeeh' läh' ka'läh'. 37 Cher'mah' jawah' hnäh' "Jaa'h", koo' "jaa'h" ba' jawah' hnäh'. Hi' cher'mah' jawah' hnäh' "jah'hä",

koq̄ "jah'hā" ba' jawah' hnäh'. Hi' cher'mah' he' ga' jyoh' juu' gwa', he' gwa' kih' dsa' hlëeh' ba' ja'.

³⁸ Ma'nueh' ba' hnäh' ka'läh' he' jäyh': "Hi' jmee' dsoo' mi'ne' dsa'kyaah', ja' ba' lä'ja' mi'hmaayh'. Hi' jlääh' na'ja' dsa'kyaah', ja' ba' lä'ja' mi'hmaayh'." ³⁹ Pero lä'la' jawah' jnä'. Ta' jiih' hnäh' kih' hi' hñaa' dsē'. Cher'mah' hi' ga'jnoo' koq̄ jwoo' mo'neh', kwëeyh' ka'läh' jyoh' jwoo'. ⁴⁰ Hi' cher'mah' hi' lla' hñii' kyah' mah' jñuu' sa'kooh', kwëeyh' ka'läh' lä'kye' hmih' lloo' kyah'. ⁴¹ Hi' cher'mah' hi' ga'jmeē' he' wii' kah' lōō' kih' kō'niih', kye' ga' jyoh' kō'niih'. ⁴² Cher'mah' hi' ngii' miih' he' cha' kyah', kwëeyh'. Hi' cher'mah' hi' hnōō' lle' miih' he' cha' kyah', ta' jmee' chāāh' kyaāy'.

Hnōō' hnää' jne' hi' na'hōōh' jnän'
(Lc. 6:27-28, 32-36)

⁴³ Ma'nueh' ba' hnäh' ka'läh' he' jäyh': "Wa' hnaah' ome' kyaah' mah' wa' na'hāāh' hi' sa' laā' ome' kyaah'." ⁴⁴ Pero lä'la' ba' jawah' jnä': Wa' lä' hnaah' hnäh' hi' sa' laā' ome' kyaah' hnäh'. Ngii' hnäh' llu' kih' hi' jwā' dso'jwii' kyah' hnäh'. Jmee' hnäh' llu' kih' hi' na'hōōh' kyah' hnäh'. Ngii' hnäh' kih' Dio kih' hi' jmeeh' hnäh'. ⁴⁵ Mah' lä'ja' leeh' hnäh' joo' Täā' jnän' hi' gya' gyueh'. Hi' he' jmee' dsa'hya' hyoo' kih' hi' hlëeh' lä'ja' kih' hi' lluu'. Hi' cheey' jma' ka'läh' kih' hi' jmee' he' llu' hi' kih' hi' jmee' he' hñiih'. ⁴⁶ Jëeh' cher'mah' hnaah' hnäh' ma'la' hi' hnää' hnäh' ba', zhee' ba' hñah' hnäh' kih' Dio ja'? zChe' sa' jmeey' lä'ja' ka'läh' hi' koq̄ ku'sih'? ⁴⁷ Cher'mah' kih' oōh' ba' hnäh' jmeeh' hnäh' Dio, zche' laāh' hnäh' jmeeh' hnäh' koq̄ he' llu'? zChe' sa' jmee' lä'ja' hi' sa' ma'heeh' kih' Dio? ⁴⁸ Wa' laāh' hnäh' lluu', lä'koq̄ laā' Täā' jnän' hi' gya' gyueh' hi' lluu' go'te'.

6 Leeh', ta' hnooh' hnäh' ha' lä' jee' hlëeh' dsa' llu' kyah' hnäh' wa'ra' ga'jmeeh' hnäh' koq̄ he' llu'. Cher'mah' ko'tāā' ga' ga'jmeeh' hnäh' mah' jëē' dsa' kyah' hnäh', sa' hñah' hnäh' ni' miih' kih' Dio hi' gya' gyueh'. ² Wa'ra' ga'kwah' hnäh' be' kih' jaā' hi' lla'kyaā', ta' jwii' ni' jaā' hee' na' ma'jmeeh'. Mah' sa' jmeeh' hnäh' kwee' kyaah' hi' jmää' hñii' mi'te' neh' gwah', hi' lä'ja' jmeey' ka'läh' cha'jwē' he' hnooyh' ha' lä' jee' hlëeh' dsa' llu' kih' ba' ja'. Ma'ra' ju'dsoo' jwëēhn' hnäh', ko'ja' ba' hñiih' ma'liyh' jñeey'. ³ Pero hne', wa'ra' ga'kwëeh' dsa' miih' kuu', ta' jwii' ni' jaā' ma'ke' laā' ome' kyaah'. ⁴ Heh' lä'ja', sa' jnä' he' ma'kwëeh' dsa' kuu'. Ma'ja' Täā' kyaah', hi' jëē' lä'jē' he' sa' jnä', mi'hmaayh' kyah' to'lo' nē' lä'jēē' dsa'.

Ga'mi'tëē' Jesús dsa' kyaay' ha' lä' chuuy' kyaah' Dio
(Lc. 11:2-4)

⁵ Wa'ra' ga'tē' jee' ngiih' kyah' kih' Dio, ta' jmee' lä' jmee' hi' jmää' hñii' mi'te'. Tih' dsēy' na'täāy' hlëeyh' kyaah' Dio neh' gwah' mäh' hi' lä'ja' jmeey' cha'jwē' jee' ga'nää' dsa' mah' jëē' dsa' kih'. Ma'ra' ju'dsoo' jwëēhn' hnäh', ko'ja' ba' hñiih' ma'liyh' jñeey'. ⁶ Pero hne', wa'ra' ga'tē' jee' ngiih' kyah' kih' Dio, go'he' jee' gwiih' mah' jne' haah' kyah'. Ngii' kyah' kih' Täā' hi'

sa' jnä'. Ma'ja' Täā' kyaah' hi' jëē' lä'jē' he' sa' jnä', mi'hmaayh' kyah' to'lo' nē' lä'jēē' dsa'. ⁷ Wa'ra' ga'tē' jee' ngiih' kyah' kih' Dio, ta' hlëeh' cha'miih' jiih' koq̄ nēē' juu' he' sa' jmää' ta', lä'koq̄ jmee' hi' sa' ma'heeh' kih' Dio. Kih' he' hlëeyh' cha'miih' jiih' koq̄ nēē' juu', nuu' Dio kih' laāy'. ⁸ Ta' jmee' hnäh' lä' jmee' dsa' he'. Jëeh', Täā' jnän' hi' gya' gyueh', ma'ñey' ba' hee' na' jmee' bii' jnän' jää' ja'ga' ngiin' kih'. ⁹ Lä'la' ba' hnōō' ngiih' hnäh' kyah':

Täā' kyaā' jnääh' hi' gya' ya'jwii', lä'jēē' ba' wa' jmee' dsoo' he' laāh' hne' na'jngēē' go'te'.

¹⁰ Na' mah' jmeeh' hih' jee' la'.

Wa' le' lä' hyoh' hoh' hñaa' jmi'gyueh' la', ja' ba' lä'koq̄ la' gyueh' ya'jwii'.

¹¹ Kwëeh' jnääh' na' he' kih' hñiih' jnääh' he' jmee' bii' kyaā' jnääh'.

¹² Jmee' jōh' hoh' kih' he' ma'hlääh' jnääh', ja' ba' lä'koq̄ jōh' dsē' jnääh' kyaah' hi' dsa'hlääh' kyaah' jnääh'.

¹³ Ta' kwa' jwē' ka' he' hñiih' dsē' jnääh', läā' jnääh' kih' he' ja'.

Jëeh', jaā' hne' ba' jmee' hih' kih' lä'jē', kyah' ba' la' ga'lä'jē' be',

hne' ba' laāh' jōōh' kih' ga'lä'jē' joh' jmi' cha'. Wa' la' lä'ja'.

¹⁴ Cher'mah' jmeeh' jōh' hoh' kyaah' dsa' hi' dsa'h-lääh' kyaah' hnäh', lä'ja' ka'läh' Täā' jnän' hi' gya' gyueh' jmeey' jōh' dsēy' kyaah' hnäh'. ¹⁵ Pero cher'mah' sa' ga'jmeeh' hnäh' jōh' hoh' kyaah' dsa' hi' dsa'h-lääh' kyaah' hnäh', lä'ja' ka'läh' Täā' jnän' hi' gya' gyueh' sa' jmeey' jōh' dsēy' kyaah' hnäh' he' dsa'h-lääh' hnäh' kih'.

Ga'hlëeh' Jesús kih' he' sa' kih'hij' jne'

¹⁶ Jmi' ma' sa' kuh'huh' hnäh' jee' hlëeh' hnäh' kyaah' Dio, ta' jmee' hnäh' lii' he' ti'meeh' hoh' hnäh' lä' jmee' dsa' hi' jmää' hñii' mi'teh'. Hi' he' jmee' lii' mo'ne' mah' jëē' dsa' kih' he' sa' kuh'hijh'. Ma'ra' ju'dsoo' jwëēhn' hnäh', ko'ja' ba' hñiih' ma'liyh' jñeey'. ¹⁷ Pero hne', ma' sa' kuh'huh' jee' hlëeh' kyaah' Dio, ja' jñaa' lleh' mah' gyih' mo'neh'. ¹⁸ Mah' lä'ja', sa' lä'leeh' cha'ne' dsa', he' sa' kuh'huh'. Kih' Täā' hi' sa' jnäā' ba' lä'leeh'. Hi' lä'ja', Täā' kyaah' hi' jëē' lä'jē' he' sa' jnä', mi'hmaayh' kyah' to'lo' nē' lä'jēē' dsa'.

Ga'hlëeh' Jesús kih' he' la' hmooh'
(Lc. 12:33-34)

¹⁹ Ta' wa' hnooh' hnäh' lla'mah' jmi'gyueh' la' cha'miih' he' la' hmooh' kyah' hnäh'. Jëeh' jee' la' chāā' jah' jwē' cha'miih' hi' hya' tū'jueh' lä'jē' he' llu'. Hi' dsa'tāāh' dsa'hñii' mah' hñii'. ²⁰ Hnōōh' hnäh' mah' lla'mah' gyueh' ya'jwii' he' la' hmooh' kyah' hnäh'. Jee' ja' sa' chāā' jah' hi' jwē' ni' sa' hya' tū'jueh' ka'läh'. Hi' jee' ja' sa' chāā' dsa'hñii' mah' hñii'. ²¹ Ha' jiih' jee' hla' he' la' hmooh' kyah' hnäh', jee' ja' ba' kye' hnäh' o'jōh' dsē'.

Wa'je- kih' jmi'ngo' jnän`
(Lc. 11:34-36)

²² M'ñe' jne' la' lä'koh' wa'je- kih' jmi'ngo' jnän`. Lä'jä-, cher'mah' m'ñeh' la' llü', lä'kaa- jmi'ngo' kyah' ngë' jee' wa'je-. ²³ Pero cher'mah' la' hliih' m'ñeh', ga'lä'kaa- jmi'ngo' kyah' ngë' jee' na'hoo- ba'. Lä'jä-, cher'mah' wa'je- he- cha- kyah' la' na'hoo- ba', ha- koh' sa' na'hoo- jee' ngëh`.

Sa' le' jmee' jne' he' kih' Dio mah' jmee' jne' he' kih' kuu'
(Lc. 16:13)

²⁴ Ni' jaa- sa' lä'keh' jmi' jmee' he' kih' uu' dsa'kaah'. Jëeh', jmeey' na'häy' jaa- mah' lä'hnaäy' hi- jñah'. Mi'tey' kih' jaa- mah' mi'kwayh' hi- jñah' he'. Sa' lä'keh' hnäh' jmi' jmeeh' hnäh' he' kih' Dio mah' jmeeh' hnäh' he' kih' kuu' ka'läh'.

Ga'hää' Dio kwee- go-te' lä'jée' hi- laa' kyaay'
(Lc. 12:22-31)

²⁵ He-ja- jwëeh' hnäh': Ta' ka- hnäh' huu' dsë- ha- lä' dsa'ngëe' hnäh', hee- na- kuh'huh' hnäh'. Ta' ka- hnäh' huu' dsë- kih' jmi'ngo' kyah' hnäh', ha- lä' tée'h' hnäh' hmih- he- keh' hnäh'. ¿Che' sa' kyeë' ga' he- chaa- hnäh' lä'koh' ga' he- kuh'huh' hnäh'? ¿Hi' che' sa' kyeë' ga' jmi'ngo' kyah' hnäh' lä'koh' ga' hmih- he- keh' hnäh'? ²⁶ Jëe' da' hnäh' lä'koo- la' kih' ta' hi- hëe' jwë' né' lle'. Sa' cha- jngëey- ni' sa' chooyh' mi', ni' sa' llay' llü' mi' kiyh'. Pero Täa' jnän' hi- gya' gyuuh', ma'ra' he- ääh' bih'. ¿Che' sa' kyeë' ga' hnäh' lä'koh' ga' ta' he'? ²⁷ ¿Hi- hnäh' leh' jmeeh' saä' ga' koo- lëe', kih' he- jmeeh' hnäh' cha-miil- huu' dsë'?

²⁸ ¿He-la' jmeeh' hnäh' cha-miil- huu' dsë- kih' hmih- he- keh' hnäh'? Jëe' da' hnäh' ha- lä' dsa'kwaä' wa'le' jee' nuu-. Sa' cha- ta' jmee', ni' sa' hwëe' wa'ñe-. ²⁹ Pero jwëeh' hnäh'. Ma'ke' na'hñah' la' hmih- he- ga'keh' rey Salomón, sa' ga'lyih' ma' këyh' hmih- he- la' na'hñah' lä'koo- la' wa'le' ja-.

³⁰ Cher'mah' lä'ja- ga'jmeey' Dio na'hñah' wa'le' he- choo' né' nuu- na', mah' hø' jë' dsa- neh' hwii', ha- ga' sa' jmääy' hnäh' llü', dsa- hi- miil- go-te' ba' dsoo' dsë'. ³¹ He-ja- mo'to' ka- ga' hnäh' huu' dsë- jawah' hnäh': "¿Hee- na- kih' hi' jnäh', hee- hmih- kyeh' jnäh'?" ³² Jëeh', lä'jée' hi- sa' ma'hëeh' kih' Dio hnooyh- lä'jé' he- ja- jmah' ba'. Pero Täa' jnän' hi- gya' gyuuh' ya'jwii' ma'ñey- ba' he- jmee' bii' jnän' kih' jee' lä'jé' he- ja-. ³³ Hnäh' da' hnäh' to-né' Dio hi- laa' dsa'ta' jøøh' jnän' hi' jmee' hnäh' he- llü' jmah' ba' lä'koo- hnøøy' hñiiy'. Lä'ja- ba' hñah' hnäh' lä'jé' he- jmee' bii' kyah' hnäh' ka'läh'. ³⁴ He-ja- ta' ka- hnäh' huu' dsë- kih' hø', jëeh' hø' lä'cha- jyoh' ga' huu' dsë- he- jmeeh' hnäh'. Hëeh' ba' hnäh' koo- jmi' koo- jmi' lä'koo- te' he- chaa- hnäh'.

Sa' ga'tëe' jne' jëen' kih' jñah'
(Lc. 6:37-38, 41-42)

7 Ta' ka- hnäh' kwaat' kih' jñah' mah' sa' ka' Dio kwaat' kyah' hnäh'. ² Jëeh', Dio ka' kwaat' kyah' hnäh', ja-ba' lä'koo- kah- hnäh' kwaat' kih' jñah'. Lä'koo- te' ka- hnäh' kwaat' kih' jñah', ko-ja- hñih' te' ka' Dio kwaat' kyah' hnäh'. ³ ¿He-la' jëeh' wa'hloø- he- hä' m'ñe' øøh' mah' sa' jëeh' da' wa'hloø- juuh- he- hä' m'ñeh' hñah'? ⁴ ¿Ha- lä'ja- jwiih' øøh': "Kwa' da' wa' llen' wa'hloø- he- hä' m'ñeh'", mah' hä' ba' kyah' hñah' he- juuh- ga'? ⁵ He- ba' che- ta-juuh' hne! Lle' da' jää' wa'hloø- juuh- he- hä' m'ñeh' hñah'. Ja-ga' na' jëeh' kwee- mah' leh' wa'hloø- he- hä' m'ñe' øøh'. ⁶ Ta' kwëeh' hnäh' dsii- he- la' na'joo-, wa'ra- ga'jey- h- mah' gi'hñäy' kyah' hnäh'. Ta' jwä' hnäh' kuy' he- la' hmooh' kyah' hnäh' cha'né' cha'ñe', wa'ra- ga'hee' ga'soyh'.

Hnøø' hnäh' jne' Dio lä'kaa- tuh-dsë' jne'
(Lc. 11:9-13; 6:31)

⁷ Ngii' hnäh' kih' Dio, mah' hñah' hnäh'. Hnøøh' da' hnäh' mah' jnäh' hnäh'. Tee- hnäh' kiyh' mah' näy' ho'haah'. ⁸ Jëeh', lä'jée' hi- ngii', hyoyh' ba'. Hi- hnooh', jnøøy' ba'. Hi- tée' ho'haah', na' ba' ho'haah' kiyh'. ⁹ ¿Ha- lä'ja- kwëeh' hnäh' chih- kyaah', koo- mi'kuy' wa'ra- ga'ngiiy' he'ñiih'? ¹⁰ Hi' cher'mah' ga'ngiiy' kuyh' jaa- hmooh-, ¿ha- lä'ja- kwëeyh' jaa- miih'? ¹¹ Ma'ke' hlëeh' hnäh', leh' ba' hnäh' kwëeh' chih- kyaah' he- llü'. Joh' ga' he- llü' sa' kwa' Täa' hi- gya' gyuuh' kih' lä'jée' hi- ngii' kiyh'. ¹² He-ja-, lä'jé' he- hnooh- hnäh' jmee' dsa- kyah' hnäh', ja-ba' lä'ja- jmee' hnäh' kiyh' ka'läh'. Juu' la- jeeh' kwee- kyaah' ley he- ga'sii' Moisé kyaah' lä'jé' he- ga'sii' lä'jée' hi- ma' ngëe' juu' kih' Dio.

Lä'to' ho'haah'
(Lc. 13:24)

¹³ Go-taah' hnäh' ta' jwë' dsu-. Jëeh', ja' la' ho'haah' hi' hu' la' jwë' he- dsu- jee' dsa'hëe' dsa-. Jwëe' dsa- hi- dsa-taah' ta' ja'. ¹⁴ Dsu- la' ho'haah' hi' dsu- jwë' he- jmee' chaa- dsa-. Miil- go-te' ba' dsa-taah' ta' ja'.

Mii' kih' jmee' lii' ha- lä' la' chaah' hma-
(Lc. 6:43-44)

¹⁵ Häa' hnäh' hñah' kih' hi- ga'nää' lä'koh' hi- ngëe' juu' kih' Dio ba'. Ya-näy' jee' kyah' hnäh' jmääy' hñiiy' hwaay' lä'koo- jaa- borrego. Pero ta' ne- h' tuh-dsëy', laay' lä'koo- jaa- jah' hi- häa'. ¹⁶ Kyaah' he- jmeey' ja-, lä'jñä' ha- lä' laay'. Ha- lä'ja- chooh' dsa- mi'jeh' kih' chaah' too'. Ni' mi'higo sa' chooh' dsa- kih' chaah' too'. ¹⁷ Jëeh', lä'jé' chaah' hma- he- llü', hi- mi' he- llü' ba'. Hi' lä'jé' chaah' hma- he- hñih', hi- mi' he- hñih'. ¹⁸ Lä'jé' chaah' hma- he- llü', sa' le' hi' mi' he- hñih'. Ni' chaah' hma- he- hñih', sa' le' hi' mi' he- llü'. ¹⁹ Ga'lä'jé' chaah' hma- he- sa' hi' mi' he- llü', hnä' dsa- mah' tooyh' cha'je-. ²⁰ He- lä'ja-, lä'jñä' ha- lä' laa' dsa- kyaah' ta' kih'.

Ja' lä'jēē' dsa' dsa'taah' jee' jmee' Dio hih'
(Lc. 13:25-27)

²¹ Ja' lä'jēē' hi' jah' kin': "Dsa'jōōh' kyaan', Dsa'jōōh' kyaan'", dsa'taah' jee' jmee' Dio hih'. Ma'la' hi' jmee' lä' hyoh' dsē' Täā' kyaan' hi' gya' gyūh, hi' he' ba' dsa'taah'. ²² Wa'ra' ga'tē' jee' llaa' jmi' gyūh, jwēē' dsa' jah' siyh' jnä': "Dsa'jōōh' kyaan', Dsa'jōōh' kyaan', zja' kyaah' mada' he' ga'jmeeh' ga'kwa' jnääh' juu' kyah', kyaah' mada' kyah' ga'hwēē' jnääh' hi'sa'ly', hi' kyaah' mada' kyah' ga'jmeē' jnääh' he' jūh-gaa'?" ²³ Ma'ja' jeehn' kih' dsa' he': "Jih'koh' sa' ga'lā'kyūun' hnäh'. Go'näā' hnäh' kyah', hnäh' hi' tēē' jmee' he' hliih'."

Ga'jmeey' hne' kiyh' nē' kuū' hloo'
(Mr. 1:22; Lc. 6:47-49)

²⁴ He'jā', hi' nuu' juu' kin' mah' jmeey' lä' jwahn', hi' he' lāa' lä'koo' jaa' dsa'ñūh' hi' cha' hū' dsē' llu' kih'. Ga'jmeey' hne' kiyh' nē' kuū' hloo'. ²⁵ Ja' jma', ga'jūh' jmi' hi' ja' lle' nē' kih' hne'. Pero sa' ga'toh', jēē' ma' chih' nē' kih' kuū' hloo'. ²⁶ Pero hi' nuu' juu' kin' mah' sa' jmeey' lä' jwahn', hi' he' lāa' lä'koo' jaa' dsa' too' hi' ga'jmeē' hne' kih' nē' m'si'. ²⁷ Ja' jma', ga'jūh' jmi', ja' lle' tā' ga'jmeē' wih' kih' hne' jā', mah' ga'toh'. Ga'heē' lä'jē' go'te' —ga'jāh' Jesús.

²⁸ Ma' ga'dsaa' ga'hleēh' Jesús juu' la', lä'jēē' dsa' hi' ma' tääh' jee' jā', ma' jēē' dsayh' ha' lä' la' juu' he' ma' kway'. ²⁹ Jēēh' ma' hlēēyh' dsa' lä'koo' jaa' hi' jmee' hih' ba', jā' lä'koh' ma' jmee' ta'jwoh' kyaa' ley.

Ga'mi'hlää' Jesús jaa' hi' ma' dsaah' hmih' hōō'
(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

8 Lä'koo' ma' ga'jñaa' Jesús nih' lle'koh' jā', jwēē' dsa' ga'lla'le' kaah' kiyh'. ² Jee' jā' ga'ya'jāh' jaa' dsa' hi' ma' dsaah' hmih' hōō'. Ga'juuyh' jney' cha'ne' Jesús mah' ga'jāyh' siyh':

—Dsa'jōōh' kyaan', cher'mah' le', leh' ba' hne' cheh' dsoo' he' mi'sah' jnä'.

³ He'jā' ga'hi' Jesús ma'goo' mah' ga'kyey' nē' kih' dsa' he' mah' ga'siyh':

—Le' ba', wa' dsa'che' ba' dsoo' kyah'.

Lä'chah' jā' ga'āäh' go'te' hmih' hōō' jā'. ⁴ Jā'ga' ga'jāh' Jesús siyh':

—Jēē' da', ta' jmeeh' juu' kih' ni' jaa'. Gwa' go'hāäh' hñaa' kih' jmi'dsa'. Kye' miih' he' kwēēh' hnih' lä'hi' h' he' ga'jmeē' Moisé. Lä'jā' go'jmeē' mah' lä'ney' ma'jā' kyah' —ga'jāh' Jesús siyh'.

Ga'mi'hlää' Jesús moz' kyaa' jūh' hlōō'
(Lc. 7:1-10)

⁵ Lä'koo' ma' ga'he' Jesús jwih' Capernaum, ja' jaa' jūh' hlōō' chyh' kih' Jesús mah' ga'chuyy' kyaah':

⁶ —Dsa'jōōh' kyaan', moz' kyaan' na'kyaa' cha'neh' kin', ja' jwēte' kiyh', mo'so' liih' goo' tiy' —ga'jāyh' siyh'.

⁷ —Ni' ba' jnä' mi'hlää' jnih' —ga'jāh' Jesús siyh'.

⁸ Mah' ga'jeeh' jūh' hlōō' he' siyh':

—Dsa'jōōh' kyaan', sa' cha' he' lāa' jnä' mah' go'he' h' cha'neh' kin'. Lee' ba' koo' jah', mah' jā' ba' kih' moz' kyaan'. ⁹ Jēēh' jnä' ka'lāh', chaa' hi' jmee' mada' he' jmeen' kiyh', hi' tääh' hlōō' hi' jmeen' hih' kih'. Wa'ra' ga'jmeen' hih' kih' jaa': "Gwa' jee' oo'", dsooy' ba'. Wa'ra' ga'jwih' jñah': "Na' ta' la'", jāj' ba'. Hi' wa'ra' ga'jwih' moz' kyaan': "Jmee' he' la'", jmeey' ba'.

¹⁰ Peer' ga'jēē' dsah' Jesús ma' ga'nuuy' juu' kih' dsa' he'. Mah' ga'siyh' lä'jēē' hi' ma' chaa' kaah' kiyh':

—Ma'ra' ju'dsoo' jwēēhn' hnäh', lä'kaa' hwa' Israel sa' ma'jñāhn' ni' jaa' dsa' hi' dsoo' dsē' lä'koo' dsoo' dsē' dsa'ñūh' la'. ¹¹ Jwēēhn' hnäh', lloo' koo' jmi' jwēē' dsa' ya'näā' ta' kye' ta' niil' hi' dsa'taah' kuh' ma'nūh' ko'jōh' kyaah' Abraham' kyaah' Isaac, hi' kyaah' Jacob gyūh' ya'jwih' kih' Dio. ¹² Pero dsa' Israel hi' ma' lāa' kwaat' dsa'taah' jee' jmee' Dio hih', hi' he' jwāā' dsih' ta' ka'hne' jee' na'hoo'. Jee' jā' ki'hooyh' mah' juuy' cha'jāy'.

¹³ Jā'ga' ga'jāh' Jesús siyh' jūh' hlōō' he':
—Gwāah' ba' hne' kyah', wa' le' kyah' jā'ba' lä'koo' ma'lā'dsoo' hoh'.
Lä'chah' jā', ga'jā' kih' moz' kyaay'.

Ga'mi'hlää' Jesús ma'choo' Pee'
(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

¹⁴ Ma'ngēē' he' jā', ñee' Jesús cha'neh' kih' Pee'. Jee' jā' ga'jēēy' ma'choo' Pee' na'kyaay' dsaayh' kyaah' llii'. ¹⁵ Mah' ga'sooh' Jesús ma'gooy'. Lä'chah' jā' ya'hi' llii' kiyh'. Ga'nooy' jee' ma' kyaay' mah' ga'lōōy' jmeey' ta'he' kih' lä'jēē'.

Ga'mi'hlää' Jesús jwēē' dsa'dsaah'
(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

¹⁶ Ta' ga'nūh' jā', na'jāā' dsa' cha'ne' Jesús jwēē' hi' ma' kye' jmi'lle' hliih'. Kyaah' koo' ga'hleēyh' ba' ga'hwēēy' jmi'lle' hliih' he' hi' ga'mi'hlääy' lä'jēē' ga' dsa' hi' ma' dsaah'. ¹⁷ Mah' lä'jā' lä'te' he' ga'jāh' Isaia hi' ma' ngēē' juu' kih' Dio lä' ma' ga'jāyh': "Hñi-iy' ba' ga'kay' nē' kiyh' lä'jē' dsoo' jñan', hi' ga'kooy' lä'jē' dsoo' jmi'wih' jñan' ka'lāh'."

Dsa' hi' ma' hnōō' ma' jmee' ko'jōh' kyaah' Jesús
(Lc. 9:57-62)

¹⁸ Ma' ga'jēē' Jesús jwēē' dsa' ma' tääh' lä'ku' lä'jii' kiyh', ga'jmeey' mada' kyaa' jnääh' discípulo kyaay', he' ga'mi'llu' jnääh' na'moo' mah' haa' jnääh' ko'jōh' kyaayh' ta' hngaah' ko'taa' jmi'jūh'. ¹⁹ Jā'ga' ga'lloo' jaa' ta'jwoh' kyaa' ley, ga'siyh':

—Ta'jwoh', niin' kyaah' hne' wa' ha' cha' ha' jee' ga'llooh'.

²⁰ Mah' ga'jāh' Jesús siyh':

—Cha' ba' too' jee' gwih' hyah', cha' ba' si' kih' tā' hi' hēē' gyūh'. Pero Hi'ga'lēē'ngo' la' sa' cha' jee' jāy'.

²¹ Jñah' discípulo kyaay' ga'siyh':

—Dsa-jøøh' kyaan', kwa' jwë' kin' na'haan' to-në' tää' kyaan', ja-ga' niin' kyaah' hne'.

22 Mah' ga'jah' Jesús syyh':

—Na- ba' hne' kyaah' jnä'. Wa' haa' ba' dsa- na-juu' hlii' kyaa'.

Ga'jmee' Jesús hih' kih' lle' mah' hii' ti'
(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

23 Lä' ma' ga'he' Jesús neh' na'moo', ga'nøø' jnääh' discípulo kō-jøh' kyaayh'. 24 Ni' juu' ga' sa' cha- ja' koo- lle' tä', ga'hii' goo- jwërte. Ga'hluh' jmi- lä'jiih' ga'haa' neh' na'moo'. Pero ma-na-gwii' ba' Jesús.

25 He-ja- jnääh' discípulo kyaay' na'chaa' jnääh' jee' ma-na-gwiiy' mah' ga'chiih' jnääh':

—Dsa-jøøh' kyaan', lää' jne', ma-tøøhn' jee' juu' ba' jne' la'.

26 Mah' ga'siiyh' jnääh':

—¿He-la' gah' hnäh'? Miih- go-te' ba' dsoo' hoh' hnäh'.

Ja-ga' ga'noo- Jesús, ga'jmeey' hih' ga'jä' ti' lle' hi' ga'jmeey' hih' ga'jä' ti' jmi-. Lä'ja- ba' ga'jä' ti'sih' ga'lä'je'. 27 Peer' ga'jée' dsah' jnääh', mah' ga'jah' jnääh':

—¿Hii- ba' dsa- na'? Lä'kye- lle' kyaah' jmi- nuuh' kiyh'.

Ga'hwëe' Jesús jwëe' jmi- lle' hliih' hi- ma' jøø' kih' dsa'
(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

28 Lä'koo- ma' ga'lla-nøø' jnääh' ta' hngaah' kō-taa- ja-, jee' la' hwa' kih' Gadara, ya'nää' uu' dsa-niuh- hi' ma' jøø' jmi- lle' hliih' kih', ga'mi- jee' Jesús. Dsa- he' ga'hwëe- jee' la' to-høø- kih' hlii'. Hääy' jwërte, sa' ma' kway' jwë' ma' dsa-ngëe' ni' jaa- dsa- ta' jwë' ja-.

29 Mah' ga'hooyh' ki-gaa-, ga'jäyh':

—¿Hee- ba' kih' he- ma-nëh' jee' tøøh' jnääh' la', hne- Jesús Joø' Dio? ¿Che' ma-nëh' mah' heeh' jnääh' wii' jää' sa' ga' malloo' jmi'?

30 Hu' miih- jee' ma' tääyh' ja-, ma' tääh' koo- nää' ñe' ma' kuh- nuu-. 31 Ga'chuy' lle' hliih' he', ga'siiyh' Jesús:

—Cher' mah' ga'hwëeh' jnääh', kwa' jwë' kyaa' jnääh' dsa-tooh' jnääh' kih' ñe' hi- tääh' oo'.

32 Mah' ga'jah' Jesús syyh':

—Go-nää' hnäh' ja-.

Mah' ga'hwëey-, ga'näay' ga'taayh' tuh-dsë' ñe' he'. Lä'chah' ja-, lä'jée' ñe' he' ga'kyuu'. Ma' ga'tëey' koo- lle' hwa', kō-dsoo' jwë' ba' ga'saay' cha'jmi- juuh-. Jee' ja- ga'juuy' neh' jmi-. 33 Dsa- hi- ma' hää- ñe', ga'nää' kō-chih' cha-hlii' ta' jee' jwi- na' jmeeyh' juu' la- lä' ga'la' kih' ñe', hi' ha- lä' ga'la' kih' dsa- hi' ma' jøø' lle' hliih' kih'. 34 He-ja- ga'lä'jée' dsa- hi- ma' chaa- jee' jwi- ja-, ga'hwëey' mah' ga'näay' ga'mi- jee' Jesús. Ma' ga'jëy', ga'chuyy' kyaayh' mah' wa' llaayh' jee' ja-.

Ga'mi-hlää' Jesús jaa- hi- sa' liih' goo- ti'
(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

9 Ma-ngëe' he- ja-, ga'he' Jesús ka-läh' neh' na'- moo' ngaayh' ta' hngaah' kō-taa- ta' jwi- kiyh'.

2 Ma' ga'llaayh' ja-, na'jää- dsa- cha-nëy' jaa- hi- dsaah' hi- sa' liih' goo- ti' na'kyaa' nē' jii'. Ma' ga'jée' Jesús dsoo' ba' dsë' dsa- he', he-ja- ga'jäyh' syyh' hi- sa' liih' goo- ti':

—Wa' nøh' hoh' gyuu- kyaan', ma-na-che' ba' lä'jē' dso'kye- kyah'.

3 Jee' ja- ma' tääh' kō-llaä' ta-jwoh' kyaa' ley. Hi- he' ga'jmeey' hu-dsë- he- ga'hliëh' Jesús lä'ja- he- ga'mi-kwayh' Dio ba' ja-. 4 Pero ga'lä'liih' ba' Jesús he- hu-dsë- ma' jmeey' dsa- he', he-ja- ga'jäyh':

—¿He-la' jmeeh' hnäh' hu-dsë- hliih' lä'na-? 5 ¿Hee- ga' na- sa' jwëeh', lääh' hnäh'? ¿Che' he- chiih' jne' jaa- hi- dsaah': "Ma-na-che' dso'kye- kyah'", o he- chi- ih' jnih': "Noo-, kii' jii' kyah', mah' gwaah'?" 6 He-ja- jmeen- he- jwëeh' ga' mah' lä'ngëeh' hnäh', Hi- ga'lëe' ngo' la- ba' na-ngë' jwë' jmi-gyuu' mah' chey' dso'kye- kih' dsa'.

Ja-ga' ga'jah' Jesús siih' hi- sa' liih' goo- ti':

—Jnä' jwahn' noo-, kii' jii' kyah', gwaah- cha'neh' kyah'.

7 He-ja- ga'noo- dsa- he' ngaayh' cha'neh' kiyh'.

8 Ma' ga'jée' dsa- ngaah' hi- ma' dsaah' he', ga'lä'd- saa- dsëy' cha-miih- mah' ga'jmeey' juuh- kih' Dio, ta'lä' kih' he- ga'kwëeyh' cha-miih- be' jaa- dsa-niuh- mah' mi-hlääy' dsa-dsaah'.

Ga'tëeh' Jesús Matä'
(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

9 Lä' ma' ya'hëe' Jesús jee' ja-, ga'jëy' jaa- dsa-niuh- hi- chee- Matä', hi- ma' gya- nē' ta' kih' kooy' ku'sih-. Mah' ga'jäyh' syyh':

—Na- wa' jmeen' kō-jøh'.

He-ja- ga'nooy-, ga'jmeey' kō-jøh' kyaah' Jesús.

10 Pero he- ga'la'. Ma' gya' Jesús kuh-hih' cha'neh' kih' Matä'. Jwëe' dsa- hi- ma' koo' ku'sih- hi' jñah' dsa- wa' hi- cha- hi- ma' tääh' nē' mes- kuyh- kō-jøh' kyaah' Jesús hi' kyaa' jnääh' discípulo kyaay'. 11 Ma' ga'jée' dsa- fariseo, heh' ga'jmeey' lä'ja-, mah' ga'jäyh' syyh' jnääh':

—¿He-la' kuh- ta-jwoh' kyaah' hnäh' kō-jøh' kyaah' dsa- hi- koo' ku'sih- na- hi' kyaah' jñah' dsa- wa' hi- cha- hi'?

12 Ma' ga'nuu' Jesús juu' ja- mah' ga'jäyh':

—Sa' jmeey' bii' tē-mē' kih' dsa- hi- lluy-, kih' dsa-d- saah' ba' jmeey' bii'. 13 Go-nää' hnäh' mi-tëe' hnäh' hñaa' he- hnøø' jäh' juu' la-: "Hnoon' wa' lä-niuh' hoh' hnäh' ba', sa' hnoon' he- jëeh' hnäh' jah' nē' na'hy- oo'", ga'jah' Dio. Sa' ma- jan' kih' hi- lluy-, kih' hi- cha- dso'kye- kih' ba' ma- jan-, mah' wa' dsa- jeeyh' kyaah' Dio.

Ga'ngii' dsa' juu', he-la' sa' tu' discipulo ko'hwëë' he' kuh-hiyh' (Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

14 Ja-ga' ya'nää' dsa' hi' ma' ga'nää' kyaah' Jwaa', ga'mi'jee' Jesús mah' ga'ngii' juu' kiyh': —¿He-la' ma'la' jnääh' ba' kyaah' fariseo, ko'lla-jiih' ba' sa' kih'hij' jnääh' jee' ngii' jnääh' kih' Dio, mah' sa' jmee' lä'ja' discipulo kyaah'?

15 He-ja' ga'jah' Jesús siiyh': —Sa' cha' ti'meeh' dsë' hi' tääh' jee' dsa'jee' goo' dsa' ta'ko'jiih' gya' dsa'ñuuh' hi' dsa'jee' goo' jee' ja'. Pero lloo' koo' jmi' wa'ra' ga'llee' dsa' dsa'ñuuh' hi' dsa'jee' goo' he'. Ma'ja' ga' tu' dsa' kyaay' he' kuh-hij' mah' chuuy' kyaah' Dio. 16 Ni' ja' dsa' sa' kwa' kiyh' tøy' hmiih' hmëë' né' hmiih' ma-gyuh'. Jëeh', hmiih' hmëë' dsa' dsuh' mah' jmee' dsa' gyii' hmiih' ma-gyuh' cha-ga'miih'. 17 Hi' lä'ja', ni' ja' dsa' sa' kwa' kih' chiyh' jmi' mi'jeh' hmëë' neh' loo' ma-gyuh'. Cher'mah' ga'chih' dsa' he' hmëë' ja' neh' loo' ma-gyuh', chah' ba' gyii', jëeh' sa' kwa' jwë' ää'. Tu' jmi' mi'jeh' hmëë' hi' hee' loo' ka'läh'. He-ja' neh' loo' hmëë' ba' dsa-hoo' jmi' mi'jeh' hmëë'. Mah' lä-ja' ba' mi-hee' ko'joh' lä'to'.

Jö-mii' Jairo kyaah' ja' dsa-më' hi' ma' dsaah' (Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

18 Ta'ko'jiih' hlëeh' gyih' lä'ja', ma' ga'lloo' ja' dsa'jöh'. Ga'juuyh' jney' cha'në' Jesús, mah' ga'jäyh': —Gyuu' më' kyaan', koo' ma'juu' ba'. Man' mah' go'kyeh' gooh' né' kiyh' mah' lä'jiiyh' —ga'jah' dsa'jöh' he'.

19 Mah' ga'noo' Jesús jee' ma' gya', ga'lla'ley' kaah' kih' dsa' he', hi' ga'nö' jnääh' ko'joh' kyaayh'. 20 Jee' ngooy' ja', ja' dsa-më' hi' ma'hya' gya'to' jii'ñe' jee' dsoo' kih', ga'llooy' ta' ka'luu' Jesús mah' ga'su' miih' cha'gooy' cha'hoo' sa'hmiih' kiyh'. 21 Jëeh' ma' laay': "Wa'ra-jah' kih' koo' tëen' su' miih' cha'goon' sa'h-miih' kiyh', hlääñ' go'te'." 22 Ma' ga'jeeh' Jesús hñii', ga'jëë' dsa-më' he' mah' ga'siiyh':

—Wa' jëë' hoh' gyuu' kyaan'. Kih' he' ma-lä-dsoo' hoh' kin', ma-hlaah' ba' hne'.

Lä'chah' ja' ga'jä' go'te' kih' dsa-më' he'.

23 Lä' ma' ga'lloo' Jesús kih' dsa'jöh' he', ga'jëë' të' hi' ma' tääh' juu' luu' hma'ta', hi' ma' tääh' dsa' ki-hooh'. 24 Mah' ga'siiyh' lä'jëë' dsa' he':

—Hwëë' da' hnäh' jee' la'. Chih'më' na' sa' na'juu', hi' na'gwii' ba' na'.

Mah' ga'mi'kwa'h' dsa' kih' Jesús, ma' ga'jäyh' lä'ja'. 25 Ma' ga'hwëë' dsa' he' ta' ka'hne', ga'hey' jee' na'kyaah' chih-më' he'. Ga'sooyh' gooy'. Hi' lä'chah' ja' ga'noo' chih-më' he'. 26 Lä'kaa' hwa' ja' ga'nuu' dsa' juu' ja'.

Ga'mi'hlää' Jesús uu' dsa-tuu'

27 Lä' ma' ya'hëë' Jesús jee' ja', uu' dsa-tuu' ma' cha' kaah' kiyh', chuuy' kyaayh':

—¿Wa' lä'ñih' hoh' kyaah' jnääh', hne' laah' sa'ju' kih' David!

28 Lä' ma' ga'he' Jesús cha'neh', ga'mi'jah' dsa-tuu' he' kiyh', mah' ga'jah' Jesús siiyh':

—¿Che' laah' hnäh' dsoo' lihn' jmeen' he' na'?

—Leh' ba' hne' Dsa-jöh' kyaan' —ga'jah' dsa-tuu' he'.

29 Ja-ga' ga'chuy' mi'në' dsa-tuu' he', mah' ga'siiyh': —Wa' le' kyah' hnäh' lä'koo' ma-lä-dsoo' hoh' hnäh' kin'.

30 Lä'chah' ja' ga'na' mi'në' lä'uu' dsa-tuu' he'.

Pero ga'taah' Jesús juu' ga'chuuy' cha'miih' kyaah' dsa-tuu' he', ga'siiyh':

—Sa' wa' lä'ñe' ni' ja' dsa' kih' he' la'.

31 Pero lä'koo' ga'hwëë' bih' jee' ja', ga'löy' hlëëyh' kih' Jesús lä'kaa' hwa' ja'.

Ga'mi'hlää' Jesús ja' dsa' koo'

32 Koo' ma'hwëë' ba' dsa-tuu' he' jee' ja', ma' ga'l-lä'nää' dsa' hi' jää' ja' dsa' koo' hi' ma' kye' jmi'lle' hñih'. 33 Lä'koo' ma' ga'llee' Jesús jmi'lle' hñih' he', ga'lö' hlëeh' dsa' hi' ma' koo' he'. Peer' ga'lä'dsa' dsë' dsa' hi' ma' tääh' jëë' jee' ja'.

—Jih'koh' sa' ma'jëë' jne' lä'na' hwa' Israel la' —ma' jäyh'.

34 Pero dsa' fariseo ma' jah':

—Dsa'jöh' kyaah' jmi'lle' hñih' ba' na' kwa' be' kiyh' mah' hwëë' jmi'lle' hñih'.

Peer' ga'lä'ñih' dsë' Jesús kih' dsa'

35 Ga'ngëë' Jesús ga'lä'kaa' jee' hla' jwii' kaah' jwii' mäh', ma' mi'tëë' dsa' neh' gwah' kih' jee' jwii' ja', ma' kway' ju'hmëë' lä'koo' jää' Dio dsa' lä'hil' kih', hi' ma' mi'hlää' dsa-dsaah' hi' ma' jñuuyh' dsoo' jmi'wii' kih' dsa'. 36 Lä'koo' hä' ma' jëë' jwëë' dsa' hi' dsa'nää' cha'nëy', ga'lä'ñih' dsëy' kih'. Jëeh', ma' na'hëëy', ga'nääy' na'saa' na'jñeey'. Ma' laay' lä'koh' borrego hi' sa' cha' juu'. 37 He-ja' ga'siiyh' jnääh' discipulo kyaay':

—Ma'ra' ju'dsoo', cha'miih' he' ma'le' chooh' jne', pero miih' go'te' ba' dsa' hi' tääh' jmee' ta'. 38 He-ja' chuuy' hnäh' cha'miih' kyaah' dsa'juu' ta' mah' cheey' jwëë' hi' chooh' ta' kiyh'.

Ga'hñaa' Jesús lä'jëë' gya'tuu' apóstole (Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

10 Ja-ga' ga'tëeh' Jesús lä'jëë' gya'tuu' jnääh' discipulo kyaay', ga'hñaa' jnääh' mah' jmee' jnääh' ta' kiyh'. He-ja' ga'hñah' jnääh' be' he' hwëë' jnääh' jmi'lle' hñih', hi' mi'hlää' jnääh' dsa' kih' na'ku' na'ngii' dsoo'. 2 Lä'jëë' gya'tuu' jnääh' apóstole kyaay', ma' chee' jnääh' lä'la': To'në' he' Simón hi' ma' chee' Pee', kyaah' Andre' öyoh', Jacobo he' juo' Zebedeo kyaah' Jwaa' öyoh', 3 Felipe he', kyaah' Bartolomé, Tamá he' kyaah' Matá hi' ma' koo' ku'sih', Jacobo he' juo' Alfeo, kyaah' Lebeo hi' ma' tëeh' dsa'

42 Wa' hi_ cha_ hi_, hi_ kwëeh_ koo_ vas jmi_ dsë_ gyuh_ jaa_ hi_ pih_ la_, kih_ he_ laay_ discípulo kyaan_, ma'ra_ ju'dsoo_ jwëehn_ hnäh_, hyoyh_ ba_ jñeey_.

Ga'chee' Jwaa' dsa_ kyaay' mah' na'ngi_y' juu' kih' Jesús
(Lc. 7:18-35)

11 Ma'ngëe' ma_jmee' Jesús mada_ lä'la_ kyaa_ jnaäh_, ya'hëey_ ngooy_ na'hleeyh_ dsa_, hi_ na'k_ way_ juu' lä'kaa_ jee_ jwi_ kih_ dsa_goo_ jnaäh_.

2 Jwaa_ hi_ ma_ choo_ jmi_ ma_ häa_ neh_ñe'. Ma_ ga_nuuy_ lä'jë_ he_ ma_ jmee_ Cristo, ga'cheey_ uu_ discípulo kyaay_, 3 mah' na'ngi_y' juu' kih' Jesús:

—¿Che' hne_ he_ hi_ nøø_ juu' jä_ o che_ jaa_ jnaäh_ jñah_?

4 Mah' ga'jeeh_ Jesús juu' kih_, ga'siiyh_:

—Go_nää_ hnäh_, mah' go_jmeeh_ juu' kih_ Jwaa_ lä'jë_ he_ nuuh_ hnäh_ hi_ lä'jë_ he_ jëeh_ hnäh_ la_.

5 Hi_ tæ_ ma'jëey_ ba_, hi_ jluuh_ ma_ga_nääy_ ba_, ma_laay_ ba_ hi_ ma_dsaah_ dsoo_ hmih_ høø_, hi_ gwii_ ma_nuuy_ ba_, hi_ ma_juu_ ma_lä_jiiyh_ ba_, hi_ hi_ tä_ñee_ ma_nuu_ bih_ ju'hmëe'. 6 Llu_ la_ kih_ hi_ sa_ jmee_ to_ dsë_ kwaat_ kin_ —ga_jäh_ Jesús siiyh_.

7 Lä'koo_ ma_ ga_nää_ discípulo kyaa_ Jwaa_, ga'løø_ Jesús hlëeyh_ dsa_ kih_ Jwaa_ mah_ lä_dsooh_ dsëy_ ha_ lä_ ma_ laay_. Ga_jäyh_:

—¿Ha_ lä_ laa_ hi_ na_nääh_ hnäh_ na'jëeh_ hnäh_ jee_ oo_ hwa_ kii_? ¿Che' ma_ laay_ lä'koh_ hma_tah_ he_ gwa_gyaa_ lle'? 8 ¿Cher_mah_ sa_ laay_ lä'ja_ hi_ na'jëeh_ hnäh_, ha_ ba_ lä_ laay_ ja_? ¿Che' ma_ laay_ jaa_ dsa_ñæh_ hi_ ma_ këh_ hmiih_ llu'? Ñe_ ba_ jne_, lä'jëe_ hi_ këh_ hmiih_ llu_, hi_ he_ tääh_ cha_neh_ kih_ rey_ ba_.

9 He_ja_, ¿hee_ ba_ laa_ hi_ na'jëeh_ hnäh_? ¿Che' laay_ jaa_ hi_ ngëe_ juu' kih_ Dio? Jnä_ jwëehn_ hnäh_ laay_ ba_. Hi_ ma'ra_ he_ laay_ jøøh_ ga_ lä'koh_ ga_ jñah_ hi_ ma'ngëe_ juu' kih_ Dio. 10 Jëeh_, Jwaa_ he_ hi_ na'sii_ kih_ lä'la_:

Chëen_ jaa_ hi_ dsa_kwa_ juu' kin_.

Hi_ he_ dsoo_ ta_ cha_nëh_ mah_ mi_lluy_ jwë_ kyah_.

11 Ma'ra_ ju'dsoo_ jwëehn_ hnäh_. Jee_ kih_ lä'jëe_ hi_ ga_lä'chaa_ kih_ dsa_më_, sa_ chaa_ hi_ jøøh_ ga_ lä'koh_ ga_ Jwaa_ hi_ ma_ choo_ jmi_. Pero hi_ laa_ mah_ ga_ kih_ gyæh_ ya_jwi_, hi_ he_ jøøh_ ga_ lä'koh_ ga_ Jwaa_.

12 Lä'koo_ ma_ ja_ Jwaa_ hi_ ma_ choo_ jmi_, lä'jiih_ na_, he_ wi_ ba_ dsa_taa_ dsa_ jee_ jmee_ Dio hih_. Dsa_ häa_ kway_ be_ dsa_tayh_ jee_ ja_. 13 Jëeh_, lä'jëe_ hi_ ga'ngëe_ juu' kih_ Dio hi_ ma_ chaa_ llo_joo_, kwee_ ba_ la_ juu' kih_ he_ ga_kway_, hi_ lä'ja_ ley_ ka_läh_ lä'jiih_ kih_ Jwaa_. 14 Cher_mah_ chaa_ hi_ hnøø_ heeh_ juu' la_, Jwaa_ he_ laay_ Elía hi_ nøø_ juu' jä_. 15 Hi_ hnøø_ heeh_ juu' la_, wa_ heeyh_.

16 Jwëehn_ hnäh_ ha_ lä_ koh_ laa_ dsa_ hi_ chaa_ na_. Chaa_yh_ miih_ lä'koh_ chih_ hi_ tääh_ je_hmooh_ hi_ ti_ choo_ juu' kyaah_ dsa_kyaayh_. 17 Jäyh_: "Ma_jæ_ jnaäh_ su_ he_ jmee_ jëe_ hoh_ hnäh_ kyaah_ luu_ hma_ta_ pero sa_ ga'hiih_ hnäh_ ma_ jmeeh_ hnäh_ ja_. Ma_hä_ jnaäh_ su_ he_ ti_meeh_ dsë_, ni_ lä'ja_ sa_ ma_hooh_ hnäh_", jäh_ chih_ he_ siiyh_ dsa_kyaayh_.

18 Lä'ja_ ka_läh_ jmee_ dsa_ hi_ chaa_ na_. Jëeh_, ja_ Jwaa_ hi_ ga_kuh_ ga'hih_ miih_ go_te_ mah_ ma_ jäh_ dsa_ kih_: "Kyey_ jmi_ lle_ hlih_." 19 Lä'ja_ ka_läh_, ja_ Hi_ ga'lëe_ ngo_ la_ hi_ kuh_hih_ na_ tee_ kih_ mah_ jäh_ dsa_ kih_: "Jlaa_ ngëe_, mah_ lla_heeyh_. Jwayh_ kyaah_ lä'jëe_ hi_ koo_ ku_sih_, laay_ ome_ kyaa_ dsa_ hi_ sa_ tooh_ ta'", jäh_ dsa_ hi_ chaa_ na_. Pero kyaah_ he_ jmee_ Dio, lii_ llu_ ba_ hæ_ dsë_ kih_.

Jëe' wi_ lä'jëe_ hi_ chaa_
(Lc. 10:13-15)

20 Ja_ga_ ga'løø_ Jesús jæh_ kih_ dsa_ hi_ ma_ tääh_ lä'koo_ lä'koo_ jwi_ jæh_ jee_ ga_jmeey_ cha_miih_ he_ jeh_gaa_. Ni_ lä'ja_, sa_ ga'jeeyh_ kyaah_ Dio. He_ja_ ga_jäyh_ siiyh_:

21 —¿Peer_ jwi_ hnäh_ dsa_ hi_ tääh_ jwi_ Corazín! ¿Peer_ jwi_ hnäh_ dsa_ hi_ tääh_ jwi_ Betsaida! Wa'ra_ jäh_ kih_ ma'jëe_ dsa_ hi_ tääh_ Tiro kyaah_ jwi_ Sidón_ ha_ lä_ la_ he_ jeh_gaa_ he_ ma_jmeen_ jee_ kyah_ hnäh_, ma_lih_ sa_ ga'jeeyh_ kyaah_ Dio, ma_ këyh_ hmiih_ jwä_ hi_ ma_ suy_ hñiiy_ tæ_jwa_, jmeey_ lii_ he_ ti_meeh_ dsëy_. 22 He_ja_ jwëehn_ hnäh_, wa'ra_ ga_të_ jmi_ jee_ le_ jwiz_, cha_ga_miih_ wi_ jëeh_ hnäh_ lä'koh_ ga_ dsa_ hi_ chaa_ Tiro kyaah_ Sidón. 23 Hnäh_ hi_ chaa_ Caper-naum, jmeeh_ hnäh_ hæ_ dsë_ he_ tëeh_ hnäh_ gyæh_. Pero ñiih_ ga_ kih_ cha_je_ go_nääh_ hnäh_. Jëeh_, wa'ra_ jäh_ kih_ jwi_ Sodoma ga_jmeen_ he_ jeh_gaa_ he_ ma_jmeen_ jee_ kyah_ hnäh_, lä_ ma_hla_ ja_ba_ lä'jiih_ na_. 24 He_ja_ jwëehn_ hnäh_, wa'ra_ ga_të_ jee_ le_ jwiz_, cha_ga_miih_ wi_ jëeh_ hnäh_ lä'koh_ ga_ he_ jëe_ hi_ ma_ tääh_ Sodoma.

Ga_jäh_ Jesús he_ sa_ hii_ hma_yu_ kih_
(Lc. 10:21-22)

25 Hor_ ja_ ga_jäh_ Jesús siiyh_ Dio:

—Kwan_ ti_hmaah_ kyah_ Täa_ kyaan_, hne_ laah_ Dsa_jøøh_ kih_ gyæh_ hwa_, jëeh_ ga_hmah_ lä'jë_ juu_ la_ kih_ hi_ kyæh_ hi_ kih_ hi_ ngëe_. Mah_ ga_mijnaäh_ juu_ kyah_ kih_ hi_ laa_ lä'koh_ jaa_ chih_mäh_. 26 Jëeh_, ga_tih_ ba_ hoh_ jmeeh_ lä'ja_, Täa_.

27 Ga_lä'jë_ go_te_ ba_ ga_tooh_ Täa_ kyaan_ goon_. Ni_ jaa_ sa_ kyuu_ Joø_ Dio, ma_la_ Täa_ ba_ kyuu_ jnä_. Ni_ sa_ chaa_ hi_ kyuu_ Täa_. Ma_la_ jnä_ hi_ laa_ Jooy_ ba_ kyuu_ jnih_, hi_ lä'ja_ lä'kyuu_ dsa_ hi_ hnoon_ mi_jnaän_ kih_.

28 Lä'jëe_ hnäh_ hi_ ma_hwaa_ kih_ lä'jë_ he_ dsa_ngëe_ hnäh_, ya_nää_ hnäh_ kyaah_ jnä_ mah_ jmeen_ tæh_ hoh_ hnäh_. 29 Wa_ kyen_ ko_jøh_ hma_yu_ kin_ mah_ mi_tëe_ hnäh_ kin_. Jëeh_, hwaa_ ba_ jnä_, mah_ jøh_ dsën_ ka_läh_. Lä'ja_ mo_so_ kah_ ga_ hnäh_ hæ_ dsë_ ha_ lä_ le_ kyah_ hnäh_. 30 Jëeh_ sa_ hii_ hma_yu_ kin_, ni_ sa_ jwëeh_ mada_ he_ jmeen_ kyah_ hnäh_.

Ga_hlëeh_ Jesús ha_ lä_ la_ jmi_ he_ tæh_ dsa_ dsë'
(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

12 Koo_ jmi_ he_ tæh_ dsa_ dsë_, ga'ngëe_ Jesús jee_ ma_ na_jnäa_ chaa_ trigo mah_ ja_

Mī kih' jmee' lii~ ha- lä' la' chaah' hma-
(Lc. 6:43-45)

33 'Cher'mah' ga'jñee' jne' koo- chaah' hma- llu',
kwa' mī he- llu'. Hi' cher'mah' ga'jñee' jne' koo-
chaah' hma- hliih', kwa' mī he- hliih'. Mī kih' jmee' lii~
ha- lä' la' chaah' hma-. 34 Ma'ra' hi- he' joo'sīh' mīh-
laa' hnäh'. ¿Ha- lä' le' hlëeh' hnäh' juu' llu' mah'
hlëeh' ba' hnäh'? Jëeh', he- na-mah' neh' tuh-dsë'
dsa-, he- ja- ba' hlëeyh'. 35 Dsa- lluy' hlëeyh' he- llu'
he- na-mah' neh' tuh-dsëy'. Dsa- hi- hlëeh', hlëeyh'
he- hliih' he- na-mah' neh' tuh-dsëy'. 36 He-ja- jwëëhn'
hnäh', wa'ra- ga'të' jee' jmee' Dio jwiz~, ngiiyh' kwaat'
kih' dsa' kih' lä'jë' juu' he- sa' jmää' ta' he- hlëeyh'
ta'ko'jīh' tääyh' jmi-gyuu' la-. 37 Kyaah' ja-ba' juu' he-
hlëeh', ya-hëeh' lluy' o ya'hëeh' kyaah' dso'jwi'.

Dsa- hñaa- dsë' ma' hnøoy' jmee' Jesús koo- he- juh-
gaa-
(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

38 Ja-ga' ga'jah' ko'llaa' ta-jwöh' kyaa' ley kyaah'
dsa- fariseo ga'siiyh' Jesús:
—Ta-jwöh', hnøø- jnääh' jëe' jnääh' jmeeh' koo- he-
juh-gaa-.

39 He-ja- ga'jah' Jesús siiyh':
—He- ba' che- hlëeh' hnäh' dsa- hi- chaa- na', sa'
mi-teh' hnäh' kih' Dio mah' ngiih' hnäh' jmeen' koo-
he- juh-gaa-. He- juh-gaa- lä'koh' ga'la' kih' Joná hi-
ga'ngëe' juu' kih' Dio, ma'la' he- ja- ba' heehn' hnäh'.
40 Jëeh', ja-ba' lä'koo- ga'ja' Joná hnë- jmī hnë- hwë'
neh' tuh- hmooh- jøøh' he', lä'ja- ka-läh' Hi-ga'lëe' n-
go' la- ja' hnë- jmī hnë- hwë' na-haa' neh' hwa'.
41 Wa'ra- ga'të' jee' jmee' Dio jwiz~ kyah' hnäh' hi-
tääh' na', ma'ja- noo- dsa- Nínive jee' tääyh' mah'
bääyh' hnäh' dsoo'. Jëeh', ga'jeeyh' kyaah' Dio ma'
ga'nuuy' juu' he- na-kwa- Joná hi' jee' kyah' hnäh' la-
chaa- ja- hi- jøøh' ga' lä'koh' ga' Joná. 42 Lä'ja-
ka-läh', wa'ra- ga'të' jee' jmee' Dio jwiz~ kyah' hnäh'
hi- tääh' na', jmī ja- dsa-më' hi- ma' jmee' hih' hwa'
ta' kye', nooy' jee' gyay' mah' bääyh' hnäh' dsoo'.
Jëeh', dsa-më' he' ja- uu' jwërte mah' ma' nuuy' ha-
lä' la' he- ma' kyuuh' Salomón, hi' jee' kyah' hnäh' la-
chaa- ja- hi- jøøh' ga' lä'koh' ga' Salomón.

Ja- jmi-llë' hliih' ga'llaayh' jee' ma' gyay'
(Lc. 11:24-26)

43 Wa'ra- ya'hëe' ja- jmi-llë' hliih' kih' ja- dsa-,
dsooy' lä'kaa- jee' la' hwa' ki' dsa-hnøoyh' ha- jee'
teeyh' dsëy' mah' sa' jnøoyh'. 44 Ja-ga' jmeey' hu-dsë':
"Naahn' cha'neh' kin' jee' ya'hëen'." Hi' wa'ra- ga'l-
laayh' jee' ja-, sa' chaa- ni' ja-, na-hyah' hi' na-lii' llu'.
45 Ja-ga' dsooy' dsa-hnääh' jñah' ga' gyee' jmi-llë'
hliih' hi- hlëeh' ga' lä'koh' ga' hñiiy' mah' dsa-taayh'
ko-jøh' jee' ja-. Hliih' ga' le' kih' dsa- he' lä'koh' ga'
he- ma' laay' jää'. Lä'ja- le' ka-läh' kih' dsa- hi- hlëeh'
hi- tääh' na'.

Øøh' Jesús kyaah' chooy'
(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

46 Cheh' ga' Jesús kway' juu' kih' dsa- he', ma' ga'l-
loo' chooy' kyaah' øøyh', ma' hnøoy' ma' hlëeyh'
kyaah' Jesús. Pero ka'hne- ba' ga'jøøy'. 47 Jaa- hi- ma'
cheh' jee' ja-, na'jmeeyh' juu' kih' Jesús:

—Hi- maa' kyaah' kyaah' øøh' tääh' ka'hne-, hnøoy'
llay' juu' kyaah' hne-.

48 Mah' ga'jeeyh' kih' hi- ga'jmeeh' juu' he':

—¿Hi- na-, hi- laa' maa' kyaan'? ¿Hi- na-, hi- laa'
øøhn'?

49 Mah' ga'jmeey' lii~ kyaah' gooy' jee' ma' tääh' dis-
cípulo kyaay' mah' ga'jäyh':

—Hi- la- ba' he' maa' kyaan', hi- la- ba' he' øøhn'.

50 Jëeh', lä'jëe' hi- jmee' lä' hyoh- dsë' Täa' kyaan' hi-
gya' gyuuh', hi- he' ba' dsa-më' øøhn', dsa-ñuuh- øøh-
n', hi' maa' kyaan'.

Juu' na-hmäa' lä'koo- la' kih' dsa- hi- jñee' mīju-
(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

13 Jmī ja- ya'hëe' Jesús cha'neh', ngooy' na'gyay'
cha'hoo' jmi-juuh-. 2 Peer' jwëe' dsa- ga'kuh'
lä'ku' lä'jī kiyh', he-ja- ga'hey' neh' na'moo' mah'
ga'gyay' jee' ja-, hi' lä'jëe' dsa- ga'taah' jee' dsoo'.
3 He-ja- ga'løoy' hlëeyh' dsa- cha-miih- nëe' juu' na-h-
mäa'. Ga'jäyh':

—Jaa- dsa- ngoo' ga'jñee' mīju-. 4 Jee' ngooy' jñeey'
mīju- ja-, ga'saa' miih- cha'jwë', he-ja- ya'nää' ta'
ga'kuh-. 5 Jyoh' ka-läh' mīju- ga'saa' né' kuy' jee' sa'
cha- cha-miih- gwaah'. He-ja- chah' ba' ga'hya-, jëeh',
sa' ma' nøø' cha-miih- gwaah'. 6 Pero ma' ga'hëh' hy-
oo- ga'koo'. Jëeh', miih- ba' jmoo' ma' cha-, he-ja-
ga'lä'ki' chaah'. 7 Hi' jyoh' ka-läh' mīju- ga'saa' jee'
chaah' toø'. Ga'kwa' ga' chaah' toø' ja-, he-ja- ga'uy-
chaah' kih' jee' na'too'. 8 Hi' jyoh' mīju- ja-, ga'saa'
jee' la' hwa' jmah'. He- ja- ba' ga'hñ', ga'kwa' cha-mi-
ih- mī. Cha- he- ga'kwa' hñaa-loo' mī lä'koo- chaah',
cha- he- ga'kwa' to'lo'gya' dsë' gya' mī hi' jyoh'
ga'kwa' gyii'gya' mī. 9 Hi- hnøø' hëeh' juu' la-, wa'
hëeyh' —ga'jah' Jesús siiyh'.

Ga'jah' Jesús he- kih' ja- ga'kway' juu' na-hmäa'
(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

10 Ma-ngëe' ma-hlëeyh' lä'ja-, ja-ga' ga'ya'jah'
jnäh' koo' kiyh' mah' ga'chīh' jnääh':

—¿He-la' hlëeh' dsa-, kyaah' juu' na-hmäa' jmah'?

11 Mah' ga'jeeh' Jesús juu' kya' jnääh':

—Hnäh' ba' na-ngëh' jwë' lä'ngëeh' hnäh' ha- lä'
jää' Dio dsa- lä'hiih' kih', he- ma' na-hmäa' jää'. Pero
kih' hi- jñah', sa' cha- jwë' cha- lä'ngëey'. 12 Lä'jëe' hi-
ngëe' miih-, hi- he' hyoh' hu-dsë- llu' mah' lä'ngëey'
cha-ga'miih-. Pero hi- jmee' ngëe', lä'kye- he- ja- laa'
ba'. 13 He-ja- ba' na- he- hlëeh' jnih' kyaah' juu' na-h-
mäa'. Jëeh' jnä' ba' mi'nëy' mah' sa' jëey-. Lle- ba'
to-gway', pero sa' nuuy' ni' lä'ja- sa'ngëey'. 14 Heh'
lä'ja-, lä'koo- dsa-ngëe' dsa- na-, dsa-lä-te' lä'koo-
ga'jah' Isaiá hi- ga'ngëe' juu' kih' Dio:

Lä'nueh' ba' kiyh' pero sa' lä'ngöey'.
 Ma'ke' he' ga' jöey', sa' nä' m'ñey'.
 15 Jëeh', hweh' tuh-dsë' dsa' hi' chaq' na'.
 Ma'jlë' m'ñey', ma'jnë' to'gway'.
 Mah' lä'ja' mo'so' jöey', mo'so' nuuy', ni' mo'so'
 lä'ngöey'.

Kih' he'ja', sa' dsa-jëeyh' kyaah' jnä' mah' lää' jnih',
 ga'jah' Dio.

16 Peer' llü' la' kyah' hnäh', jëeh' jnä' ba' m'ñeh'
 hnäh', hi' nuuh' ba' hnäh'. 17 Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn'
 hnäh', jwëë' dsa' hi' ga'ngöe' juu' kih' Dio, hi' jwëë'
 ga' dsa' hi' llüu' ma' hnöy' ma' jöey' he' jëeh' hnäh'
 pero sa' ga'jöey'. Hi' ma' hnöy' ma' nuuy' he' nuuh'
 hnäh' pero sa' ga'nuuy'.

**Ga'jmeeh' Jesús juu' he' hnöy' jäh' juu' na'hmää' kih'
 hi' na'jnee' m'ju'**
 (Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

18 Nueh' da' hnäh' ha' lä' hnöy' jäh' juu' na'hmää'
 lä'koo' la' kih' hi' na'jnee' m'ju'. 19 Wa'ra' ga'nuu' jaa'
 dsa' juu' kih' Dio mah' sa' lä'ngöey', ma'ja' gwa' hi'
 hlëëh' jñuuyh' juu' he' ma'na'jnää' neh' tuh-dsëy'. Hi'
 he' lää' lä'koo' m'ju' he' ga'saa' cha'jwë'. 20 Heh'
 m'ju' he' ga'saa' në' kuuy' jee' sa' cha' cha'miih'
 gwaah', lä'ja' lää' dsa' hi' nuu' juu' kih' Dio, jëë' ba'
 dsëy' lä' ma' to'në' ga'nuuy'. 21 Pero ko'hwëë' ba' ja'.
 Läay' lä'koo' chaah' he' ma' cha' miih' ba' jmoo'.
 Wa'ra' ga'jöey' wii' o go'nää' dsa' në' kiyh', kwaat' ki-
 h' juu' he' ma'nuuy', lä'chah' ja' dsa'täyh'. 22 Heh'
 m'ju' he' ga'saa' jee' kih' chaah' too', lä'ja' lää' dsa'
 hi' nuu' juu' kih' Dio mah' sa' jmeey' ni' miih' ta' llü'.
 Jëeh', kye' gyih' hue' dsë' kih' jmi'gyue' la' hi' hnöy'
 lä'chay' cha'miih' kuu' he'ja' ga'heë' dsëy'. Lä'jwë'
 ja' dsa' m'ju' juu' kih' Dio neh' tuh-dsëy'. 23 Pero m'ju'
 he' ga'saa' hwa' llü', lä'ja' lää' dsa' hi' nuu' juu' kih'
 Dio mah' ngöey' ka'läh'. He'ja' dsa'kwaä' juu' ja' neh'
 tuh-dsëy'. Hi' he' jmee' cha'miih' ta' llü', lä'koo' m'ju'
 he' kwa' ma' hña'loo', ma' to'lo'gya' dsë' gya', ma'
 gyii' gya'.

Juu' na'hmää' lä'koo' la' kih' trigo kyaah' nuu' hliih'

24 Ga'kwa' ga' Jesús jyoh' juu' na'hmää'. Ga'jäyh':
 —He' jää' Dio dsa' lä'hih' kih', jeeh' kwee' kyaah'
 lä'koo' ga'jmee' jaa' dsa' hi' ga'jnee' m'ju' llü' hwa'
 kih'. 25 Pero ta' ko'jiih' ma' na'gwii' dsa' he', ja' dsa' hi'
 na'höh' kiyh'. Mah' ga'jnee' m'ju' hliih' jee' na'jnee'
 m'ju' llü', ja' ga' ngaayh'. 26 Lä'koo' ma' ga'kwaä'
 chaah' m'ju' llü' hi' ga'löy' hwëë' wa'le' kih', jee' ja'
 ga'hya' ka'läh' wa'nuu' hliih' ja'. 27 Ja' ga' naä' dsa'
 hi' ma' jmee' ta' jee' ja', na'chiyh' dsa'jue' ta' ja':
 "Dsa'jöy', ja' m'ju' llü' ba' ja' he' ga'jnee' hwa'
 kyah'? ¿Ha' ba' ta' ja' wa'nuu' hliih' he' ga'hya' jee'
 ja'?" 28 He'ja' ga'jäh' dsa'jue' ta' ja': "Go' ga'jnee' jaa'
 hi' na'höh' kin'." "¿Che' hnooh' dsa'cheh' jnääh'?",
 ga'jah' moz' he' siyh'. 29 "Jah'hä", ga'jah' dsa'jue' ta'
 ja'. "Wa'ra' ga'cheh' hnäh' wa'nuu' hliih' ja', ha' ga'
 che' ga'cheh' ka'läh' chaah' m'ju' llü' ja'. 30 Kwa' jwë'
 wa' kwaä' ko'jöy' chaah' m'ju' llü' kyaah' wa'nuu'

hliih' ja', lä'jiih' lloo' jmi' sooh' ta'. Ja' ga' jwiih' hi'
 chooh' ta': Hnä' hnäh' to'në' wa'nuu' hliih' mah'
 hñue' hnäh' ma' koo' chooh' mah' töy' hnäh' cha-
 je'. Ja' ga' jueh' hnäh' m'ju' llü' kin' mah' llah' hnäh'
 höy' kih'."

Juu' na'hmää' lä'koo' la' kih' m'ju' mostaza
 (Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

31 Ga'kway' jyoh' ka'läh' juu' na'hmää', ga'jäyh':
 —He' jää' Dio dsa' lä'hih' kih', jeeh' kwee' lä'koo' la'
 kih' koo' m'ju' mostaza he' jngöe' jaa' dsa' hwa' kih'.
 32 M'ju' ja' pih' ga' lä'koo' jyoh' m'ju' he' cha' jmi-
 gyue' la'. Pero wa'ra' ga'hya', dsa'kwaä' nii' ga'
 lä'koh' ga'jee' lä'jë' joh'. Kwa' goh' kih'. He'ja' lä'kye'
 ta' dsa'nää' jmeey' si' në' sa'goh'.

Juu' na'hmää' lä'koo' la' kih' levadura
 (Lc. 13:20-21)

33 Ga'kway' jyoh' ka'läh' juu' he' na'hmää', ga'jäyh':
 —He' jää' Dio dsa' lä'hih' kih', jeeh' kwee' lä'koo'
 jmee' levadura he' kooch' jaa' dsa'më'. Llay' cha'miih'
 harin mah' kah'gwëyh' kyaah' levadura. Kyaah' lä'ja'
 dsa'kwaä' lä' ga'dsa' tükä'.

Ga'jah' Jesús he' kih' ja' ga'kway' juu' na'hmää'
 (Mr. 4:33-34)

34 Ga'lä'jë' juu' na' ga'hlëëh' Jesús kyaah' juu' na'h-
 mää'. Sa' ga'hlëëyh' dsa' juu' jnä'hä'. Kyaah' juu'
 na'hmää' ba' ga'hlëëyh'. 35 Lä'ja' ga'la' mah' lä'te'
 lä'koo' ga'hlëëh' dsa' hi' ga'ngöe' juu' kih' Dio
 llo'joo':
 Hlëëhn' dsa', kyaah' juu' na'hmää' ba'.
 Jmeen' lä'kyueyh' he' ma' na'hmää' jää' lä'jiih' ma'
 ga'nöy' jmi'gyue'.

Juu' na'hmää' lä'koh' la' kih' wa'nuu' hliih'

36 Ja' ga' ga'hih' Jesús juu' kih' dsa' mah' ga'hey'
 cha'neh'. Jee' ja' ga'mi'jäh' jnääh' koo' kiyh', mah'
 ga'ngii' jnääh' juu' kiyh':
 —Jmeeh' juu' hee' hnöy' jäh' juu' na'hmää' kih'
 wa'nuu' hliih' he' ga'jnee' dsa' jee' na'jnää' kih' dsa'.
 37 Mah' ga'jeeh' Jesús juu' kyaä' jnääh', ga'jäyh':
 —Hi' jnee' m'ju' llü' na', he' ja' hnöy' jäh' Hi-
 ga'lëë'ngo' la' ba' he'. 38 Jee' jmee' dsa' ta', he' ja'
 hnöy' jäh' jmi'gyue' la' ba' ja'. M'ju' llü' ja', he' ja'
 hnöy' jäh' dsa' hi' na'jnää' kih' ya'jwii' ba' he'. Wa'nu-
 u' hliih' ja', he' ja' hnöy' jäh' dsa' kyaä' dsa' hlëëh' ba'
 he'. 39 Dsa' hñaä' dsë' hi' ga'jnee' wa'nuu' hliih' ja',
 hi'sa'llü' ba' he'. Jmi' he' chooh' dsa' ta' ja', he' ja' la'
 kwaat' jee' llää' jmi'gyue' ba' ja'. Hi' chooh' ta' ja', la'
 kwaat' ángele ba' he'. 40 Lä'koo' jueh' dsa' wa'nuu'
 hliih' mah' jëy' cha'je', he' ja' hnöy' jäh' lä'koo' le' jee'
 llää' jmi'gyue'. 41 Hi' ga'lëë'ngo' la' chee' ángele
 kyaay' lä'kaa' jee' jmeey' hih' mah' jöy' lä'jëë' hi'
 jmee' he' hliih' hi' lä'jëë' hi' hñaä' dsë' ka'läh'. 42 Ja'-
 ga' jwäy' neh' hwii' jee' hä' je'. Jee' ja' ki'hooyh' mah'
 juey' cha'jay'. 43 Pero lä'jëë' hi' llüu', lä'jnä' jmee' kiy-

h' lä'koo' jmeë' kih' hyoo' jee' la' ya'jwi' kih' Täa' jnän'. Hi' hnøø' heeh' juu' la', wa' heeyh'.

Juu' na'hmäa' lä'koo' la' kih' kuu' he' na'hoo'

44 He' jää' Dio dsa' lä'hih' kih', jeeh' kwee' kyaah' kuu' he' na'hoo' hwa' kih' dsa'. Wa'ra' ga'jnøøh' jaa' dsa' kuu', ma'ja' hooy' ka'läh'. Peer' chaay' llu' dsaay' h' dsa'hniy' lä'jē' he' cha' kiyh' mah' lay' hwa' jee' na'hoo' kuu' ja'.

Juu' na'hmäa' lä'koo' la' kih' koo' kuu' he' hmooh'

45 Lä'ja' ka'läh', he' jää' Dio dsa' lä'hih' kih', jeeh' kwee' lä'koo' jmeë' jaa' dsa' hi' hni' løø', hnooyh' kuu' he' la' na'hñaa'. 46 Wa'ra' ga'jnøøyh' koo' kuu' he' hmooh', hniy' lä'jē' he' cha' kiyh' mah' lay' kuu' ja'.

Juu' na'hmäa' lä'koo' la' kih' sa'hma'

47 He' jää' Dio dsa' lä'hih' kih', jeeh' kwee' kyaah' koo' sa'hma' he' jwä' dsa' cha'jmi', mah' jøøyh' cha'mi' nēē' hmooh'. 48 Wa'ra' ga'kah' sa'hma' ja', sēēh' dsa' ta' jee' dsoo'. Jee' ja' dsa'taayh' llēyh' hmooh' he'. Taayh' hi' lluu' neh' sa'mih', mah' beey' jah' hi' sa'jmää' kyeh'. 49 Lä'ja' le' wa'ra' ga'tē' jee' lla' jmi'gyu'. Ya'nää' ángele mah' hwēy' dsa' hi' hlēēh' jee' kih' hi' lluu'. 50 Ma'ja' jwäy' neh' hw' jee' hä' je'. Jee' ja' ki'hooyh' mah' juy' cha'jay'.

Ta'jwoh' hi' kyuh' juu' hmēē' hi' juu' ma'gyuh'

51 Ja'ga' ga'jah' Jesús siyh':
—¿Che' ma'lā'ngēēh' hnäh' lä'jē' juu' na'?
He'ja' ga'jah' lä'jēē':
—Jaah', Dsa'jøøh' kyaan'.

52 Mah' ga'jah' Jesús ka'läh' siyh':
—Lä'jēē' ta'jwoh' kya' ley' hi' ma'lā'tēē' lä'koo' jaa' Dio dsa' lä'hih' kih', laay' lä'koo' jaa' ju' hne' hi' høø' he' la' hmooh' he' ma'gyuh' lä'kye' kih' he' hmēē'. He'ja' ba' liyh' heeyh' dsa' lä'tō' nēē' he' la' hmooh' kiyh'.

Dsa'goo' Jesús ga'lā'høøyh' kiyh'

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

53 Ma'ngēē' ma'kwa' Jesús lä'jē' juu' na'hmäa', ja' ga'ngaayh'. 54 Ma' ga'llaayh' jwi' kiyh', ga'løøy' mi'tēēy' dsa' neh' gwah' kih' dsa' judiu. Peer' ga'taah' dsa' he' jēē' dsah', ma' ga'nuuy' ha' lä' hlēēyh'. He'ja' ga'hlēēh' dsa' he' kiyh':

—¿Ha' ma'mi'tēē' hi' na', he' hlēēyh' lä'na'? ¿Ha' ma'mi'tēēy' he' jmeey' he' juh'gaa' ka'läh'? 55 ¿Che' ja' joo' tē'hma' hi' na'? ¿Ja' María chee' chooy'? ¿Che' ja' øøyh' Jacobo, José, Simón, Juda? 56 ¿Ja' dsa'mē' øøh' hi' na', tääh' kyaah' jne' jee' jwi' la'? ¿Ha' ta' gwa' kiyh' lä'jē' he' jmeey' lä'na'?

57 Ga'lā'høøyh' kih' Jesús. He'ja' ga'jah' Jesús siyh':
—Heeh' ba' dsa' kih' hi' ngēē' juu' kih' Dio hi' go'nää' jee' jyoh'. Pero wa'ra' ya'hēē' jaa' hi' ngēē'

juu' kih' Dio ja'ba' jee' jwi' gooy', jee' ja' sa' hnää' dsih', ni' hi' chaa' cha'neh' kiyh', sa' lä'hnääy'.

58 Sa' ga'jmeey' cha'mi' he' juh'gaa' jee' ja', kih' he' sa' ga'lā'dsoo' dsē' dsa'gooy' kiyh'.

Jee' la' jah' ha' lä' ga'juu' Jwaa' hi' ma' choo' jmi'

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

14 Jii' ja', Herode hi' ma' jmeë' hih' hwa' Galilea, ga'nuuy' kih' Jesús ha' lä' ma' jmeey' jee' ja'.

2 He'ja' ga'jäh' siyh' lä'jēē' hi' ma' jmeë' ta'he' kiyh':

—Hi' he' oo' Jwaa' hi' ma' choo' jmi' hi' ma'lā'jiih' jee' kih' hi' ma'na'juu'. He'ja' ba' na', he' kyey' cha'mi' be' he' kyaah' jmeey' he' juh'gaa'.

3 He' ba' Herode ga'jmeë' hih' jää', ga'saah' dsa' Jwaa' mah' ga'hnyuyh' kyaah' caden', ga'taayh' neh'ñe' dsoo' kih' Herodía. Herodía ma' laa' mē' Felipe, he' ba' dsa'ñuuh' øøh' Herode. 4 Jēēh', ga'jah' Jwaa' ga'si'yh' Herode:

—Sa' lle' kih' he' ma'kyaah' mē' dsa'ñuuh' øøh'.

5 Ma' hñøø' Herode ma' jngēēh' Jwaa'. Pero sa' ga'tuuy' dsēy' ma' jngēēyh', kih' he' ma' gayh' dsa'. Jēēh', kih' dsa' hih' Jwaa' he' ma' laay' jaa' hi' ma' ngēē' juu' kih' Dio. 6 Lä' ma' ga'hya' Herode ji'ñe', ga'jmeey' koo' jmi' juuh'. Jee' ja' ga'he' jo'mi' Herodía jmeë' ja' cha'nē' dsa' hi' ma' tääh' jee' jmi' ja'. Peer' ga'tih' dsē' Herode. 7 Kih' he'ja', ga'tääy' hñi' kway' wa' he' cha' he' he' ma' ngi' chih'mē' he'. 8 Chih'mē' he' ga'jmeey' lä'koo' te' juu' he' ga'taah' chooy'. He'ja' ga'si'yh' Herode:

—Kwēēh' jnä' jee' la' m'ille' Jwaa' hi' ma' choo' jmi', na'hä' neh' koo' wii'.

9 He'ja' ga'lā'mēeh' dsē' Herode. Pero ma'tääy' hñi' iy' kway' cha'nē' hi' na'teeh' kyaay', he'ja' ga'jmeey' mada' kih' hløø' mah' kwēēyh' chih'mē' he' ma' ngi' ja'. 10 Ga'jmeey' hih' hløø' he' na'kuy' lle' Jwaa' jee' ma' häy' neh'ñe'. 11 Mah' na'kiy' m'ille' Jwaa' na'hä' neh' koo' wii', ga'kwēēyh' chih'mē' he'. Hi' chih'mē' he' ga'ngēēy' chooy'. 12 Ma'ngēē' he' ja', ga'lla'nää' discípulo kyaay', ga'kooy' hnoo' kih' Jwaa' mah' na'hooy'. Ja'ga' na'nääy' na'jmeeyh' juu' kih' Jesús.

Ga'ääh' Jesús hñaa' mil dsa'ñuuh'

(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

13 Ma' ga'nuuy' Jesús juu' ja', ga'hey' neh' na'moo', ngooy' ta' hwa' kii' jee' sa' kwa' ni' mi'ih'. Ma' ga'nuuy' dsa' ngooy' ta' ja', ga'hwēēy' jee' jwi' kiyh' mah' ga'näy' jwē' tiy' ta' jee' ngoo' Jesús. 14 Lä' ma' ya'hēy' neh' na'moo' ja', ga'jēy' jwēē' dsa' hi' ma' tääh' jee' ja'. Ga'lā'ñih' dsēy' kih' dsa' he'. Mah' ga'mi'hläy' hi' dsaah'. 15 Ma' ga'hlooy' jmi' ja', ga'ya'jah' jnääh' koo' kih' Jesús mah' ga'chi'ih' jnääh':

—Ma'ngoo' ga'hlooy' ba' la', hwa' kii' jmah' ba' jee' la'. Chi'ih' dsa' wa' lla'nääy' lä'kaa' jah' la', wa' lla'lay' he' kuyh'.

16 —Sa' jmeë' bii' dsa'näy' dsa'läy'. Hnäh' ba' kwēēh' hñih' he' kuyh' —ga'jah' Jesús.

—¿Che' ni' hnäh' ka'läh' sa' ma'lä'ngëeh' hnäh'?
 17 ¿Che' sa' ngëeh' hnäh', lä'jé' he' dsa'tooh' hoo' jne', dsoo' neh' tuh' ba' jne', ja'ga' hwëe' ka'läh' dsoo' ta' cha'sih'? 18 Pero lä'jé' he' hwëe' hoo' dsa', gwa' neh' tuh'dsëy' ba' ja'. He' ja' ba' na' he' mi'sah' dsa' hñii'. 19 Jëeh', neh' tuh'dsë' ba' dsa' hwëe' lä'jé' huu'dsë' hliih', hi' lä'ja' ka'läh' he' jngëeyh' dsa', hi' na'jée' goo' kaayh' hi' laa' kyaa' jñah', hi' sa' na'jée' goo' kaayh' wa' hi' cha' hi', jmeey' hñi', jmeey' dsoo' he' la' juu' ta'juu', hi' hlëeyh' wii' kih' dsa'kyaa'yh'. 20 Lä'jé' he' na' ba' he' mi'sah' dsa'. Pero he' kuh' dsa' lä' ma'soh' ja'ba' gooy', sa' mi'sayh' hñiiy'.

Jaä' dsa'më' chaa' uu' ga'heeh' kih' Jesús
 (Mr. 7:24-30)

21 Ja'ga' ya'hëe' Jesús jee' ja', ngooy' jäh' kih' jee' jwii' Tiro kyaa'h' Sidón. 22 Lä'chah' ja', ja' jaä' dsa'më' cananea ma' tooyh' miih', ma' jäh'yh'.

—Dsa'jöh' kyaa'n', hne' laah' sa'ju' kih' David, wa' lä'nih' hoh' jnä'. Peer' cha'miih' wii' jëe' chih'më' kyaa'n', jmeeh' jmi'llë' hliih'.

23 Pero ni' koo' sa' ga'jée'h' Jesús kiyh'. Mah' ga'mi'jäh' jnääh' discípulo koo' kiyh', ga'chuy' jnääh' cha'miih' kyaa'yh', ga'chiih' jnääh'.

—Hëe' kih' dsa'më' na' mah' wa' llaayh'. Miih' tooyh' miih' kaah' kyaa' jnääh'.

24 He'ja' ga'jäh' Jesús:

—Ga'chee' Dio jnä' mah' jmeen' be' kih' dsa' israeli-ta ba'. Hi' he' laa' lä'koo' borrego hi' na'hëe'.

25 Ja'ga' ja' dsa'më' he' ga'juuyh' jnéy' cha'në' Jesús mah' ga'jäh'yh'.

—Kwa' be' kin', Dsa'jöh' kyaa'n'.

26 Mah' ga'jée'h' Jesús juu' kiyh', ga'siiyh'.

—Sa' llu' he' jñuuhn' he' kuh' chih' mah' kwëehn' dsii' —ga'jäh' Jesús siiyh'.

27 He'ja' ga'jäh' dsa'më' he':

—Dsoo' ba' kyah', Dsa'jöh' kyaa'n'. Pero ma'ra' he' lih' ba' dsii' jwi' he' dsa'saa' në' na'mes' kih' dsa'juuy'.

28 He'ja' ga'jäh' Jesús ka'läh':

—Peer' cha'miih' ma'lä'dsoo' hoh' hne', dsa'më'. Wa' le' ba' kyah' lä'koh' hnooh' —ga'jäh' Jesús siiyh'. Lä'chah' ja' ga'hlaa' chih'më' kyaa'yh'.

Ga'ääh' Jesús kye'e' mil dsa'ñuuh'

29 Ya'hëe' Jesús jee' ja', ga'llooy' ta' cha'hoo' jmi'juuh' he' hla' hwa' Galilea. Hi' ga'wiiy' koo' lle'koh', mah' ga'gyay' jee' ja'. 30 Hi' ya'näa' koo' kiyh' jwëe' jwërte dsa' hi' ma' jää' hi' jluuh', hi' tuu', hi' koo', dsa'tuu', hi' jwëe' ga' jñah' dsa'dsaah', na'jäay' huu' ti' Jesús. Hi' lä'ja' ga'mi'hlaay' lä'jé'e' hi' dsaah' he'. 31 Ma' ga'jée' dsa', hlëeh' dsa' koo', ma'lii' ma'goo' dsa'tuu', ma'ga'näa' dsa'jluuh', ma'jée' dsa'tuu', he'ja' ga'lä'dsaä' dsë' dsa', mah' ga'jmeey' juuh' kih' Dio kyaa' dsa' Israel.

32 Ma'ngëe' he' ja', ga'jöh' Jesús jnääh' mah' ga'siiyh'.

—Peer' dsa'lä'nih' dsën' kih' lä'jé'e' dsa' hi' tääh' la'. Jëeh' ma'hya' hnë' jmi' jmeey' ko'jöh' kyaa'h' jnä'. Sa' cha' ni' miih' he' kuyh'. Sa' hnoon' hëen' kiyh' lä' ma'kyoyh' na', le' ga' che' ga'hwaay' cha'jwë' jee' dsa'näay'.

33 He'ja' ga'jäh' jnääh'.

—¿Ha' ba' dsa'kye' jnääh' he' kuh' jwëe' dsa' heh' hwa' kii' la'? Joh' sa' hnøø' mah' këe' lä'jé'e' dsa' la'.

34 He'ja' ga'ngii' Jesús juu' kyaa' jnääh'.

—¿Joh' he'ñiih' kye'h' hnäh'? —ga'jäh'yh'.

—Gyii' ba', kyaa'h' miih' hmooh' pih' —ga'chiih' jnääh'.

35 He'ja' ga'jmeey' Jesús mada' mah' wa' dsa'taa'h' lä'jé'e' hwa'. 36 Ga'kay' lä'jé' gyii' he'ñiih' ja' kyaa'h' hmooh' pih' he'. Ga'kway' ti'hmaah' kih' Dio. Ja'ga' ga'llaay' he'ñiih' ja', ga'kwëeyh' jnääh' mah' ga'ti' ga'llooh' jnääh' kih' lä'jé'e' dsa'. 37 Ga'kuh' dsa' llu' lä'jiih' ga'këey'. Ma' ga'la' kiyh', ga'kah' ga' gyii' sa'miih' jwi' he' ga'chaa' ja'. 38 Lä'jé'e' hi' ga'kuh' jee' ja' tee' koo' kye'e' mil dsa'ñuuh'. Ni' sa' na'hëe' ni' jaä' dsa'më' ni' chih' ka'läh'. 39 Ja'ga' ga'hih' Jesús juu' kih' dsa', ga'hey' neh' na'moo', mah' ga'haay' jmi'juuh' ngooy' ta' hwa' Magdala.

Dsa' fariseo ma' hnøøy' jme'e' Jesús koo' he' juh'gaa'
 (Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

16 Ma' ga'llooy' ta' hwa' ja', ga'lla'näa' fariseo kyaa'h' saduceo mah' kay' dsë' Jesús. Ga'ngiiy' ma' jme'e' Jesús koo' he' juh'gaa' he' ma' ja' gyuuh'. 2 Pero ga'jée'h' Jesús juu' kiyh', ga'jäh'yh'.

—Wa'ra' ga'nuu' jmi', jwah' hnäh': "Llu' ba' la' jii' jä' la', jëeh' gyuu' ba' gyuuh'", jwah' hnäh'. 3 Mah' ta'la' tiih' jwah' hnäh': "Hi' goo' jä' lle', jëeh' gyuu' gyuuh' mah' na'hiih'", jwah' hnäh'. Peer' ta'juuh' hnäh'. Leh' ba' hnäh' lleh' hnäh' juu' ha' lä' jme'e' koo' jmi' koo' jmi' lä'koo' la' gyuuh'. Mah' sa' kye'h' hnäh' kwaat' hee' ga' na' dsa'la' jee' kyah' hnäh'. 4 He' ba' che' hlëeh' hnäh' dsa' chaa' na', sa' mi'teh' hnäh' kih' Dio mah' ngiih' hnäh' jmeen' koo' he' juh'gaa'. He' juh'gaa' lä'koh' ga'la' kih' Joná hi' ga'ngëe' juu' kih' Dio, ma'la' he' ja' ba' heehn' hnäh'.

Ja' hñih' ga'beey' dsa' he' mah' ngaayh'.

Levadura kih' dsa' fariseo
 (Mr. 8:14-21)

5 Lä'koo' ma' ga'haa' jnääh' ta' hngaah' ko'taa' kih' jmi'juuh' ja', ja'ga' ga'lä'dsooh' dsë' jnääh' sa' ma' kye' jnääh' he'ñiih'. 6 He'ja' ga'jäh' Jesús siiyh' jnääh'.

—Leeh' hnäh' kyaa'h' levadura kih' dsa' fariseo hi' kih' dsa' saduceo ka'läh'.

7 He'ja' ga'tooh' jnääh' discípulo lla' jnääh' juu' kyaa'h' dsa'kyaa'h', ma' jäh' jnääh'.

—Ma'hleeyh' lä'na', kih' he' sa' ma' kye' jne' he'ñiih'.

8 Pero ga'lä'kyuuh' Jesús huu'dsë' kyaa' jnääh', mah' ga'siiyh' jnääh'.

—¿He'la' jwah' hnäh' sa' cha' he'ñiih' kye'h' hnäh'? Ko'hí' pih' go'te' dsoo' hoh' hnäh' dsa'ñuuh'. 9 ¿Che'

lä'jjih' na' sa' hii' lä'ngëeh' hnäh'? ¿Che' mo'so' dsooh' hoh' hnäh' kih' hña' he'ñiih' he' ga'kuh' hña' mil dsa'ñuuh' hi' joh' ga' sa'miuh' ga'të' ga'juuh' hnäh' kyaah' jwí' he' ga'chaa' ja'? ¹⁰ ¿Che' mo'so' dsooh' hoh' hnäh' kih' gyii' he'ñiih' he' ga'kuh' kyeë' mil dsa'ñuuh' hi' joh' ga' sa'miuh' ga'të' ga'juuh' hnäh' kyaah' jwí' he' ga'chaa' ja'? ¹¹ ¿Ha' lä'ja' he' sa'ngëeh' hnäh'? Ja' kih' he'ñiih' na' he' jwëëhn' hnäh': "Leëh' hnäh' kyaah' levadura kih' dsa' fariseo hi' kih' dsa' saduceo ka'läh'." ¹² Ja' ga' ga'längëë' jnääh' sa' ma' hlëëyh' kih' levadura he' kaa' dsa' he'ñiih'. Ma' hlëëyh' kih' nuuh' he' ma' kwa' dsa' fariseo kyaah' dsa' saduceo ba' ja'.

Ga'jah' Pee', Jesús he' laa' Cristo
(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

¹³ Ma' ga'lloo' Jesús hwa' Cesarea kih' Filipino, ga'ngii' juu' kyaa' jnääh', ga'jäyh':
—¿Ha' lä' jah' dsa' kih' Hí' ga'lëë'ngo' la'? ¿Hii' jnä' laay'?

¹⁴ Mah' ga'jah' jnääh':
—Kollaa' dsa' jah' jwaa' hi' ma' choo' jmi' ba' hne'. Kollaa' jah', Elía ba' hne'. Hi' jñah' kollaa' jah', hne' laah' Jeremia o jñah' hi' ga'ngëë' juu' kih' Dio llo' joo'.

¹⁵ Mah' ga'ngii' Jesús juu' kyaa' jnääh' ka'läh':
—¿Ha' ga' hnäh', hee' jwah' hnäh' kin', hi' ba' jnä' laah' hnäh'?

¹⁶ Mah' ga'jeeh' Simón Pee' juu' kiyh':
—Hne' he' Cristo, joo' Dio jiih'.

¹⁷ Mah' ga'jah' Jesús siiyh':
—Llu' lä' kyaah' Simón, joo' Joná. Jëeh', ja' he' dsa' hi' ma'mi'jnää' kyaah' lä' ma'jah' na'. Täa' kyaan' hi' gya' gyuuh', hi' he' ba' ma'mi'jnää' kyaah'. ¹⁸ Jnä' ka'läh' jwëëhn' hne', hne' he' Pee', (he' hnøø' jah' kuü'). Hi' né' mí'kuü' la' choohn' gwah' kin', hi' ni' mi' ih' sa' lih' juu' cha'je' lla'dsëë' kiyh'. ¹⁹ Jnä' toohn' gooh' hne' mah' kwah' juu' kih' dsa' ha' lä' heyh' ya'jwii'. Cher'mah' kyaah' juu' he' kwah' sa' ga'laa' dsa' hi' tääh' hwa' la', lä' ma'na'hñuuyh' ja' ba' kyaah' dso'kye' kiyh'. Hi' cher'mah' kyaah' juu' he' kwah' ga'laa' hi' tääh' hwa' la', na'na' ba' jwë' kiyh' dsa'-täayh' ya'jwii' —ga'jah' Jesús siiyh' Pee'.

²⁰ Ja' ga' ga'taa' Jesús jnääh' juu' mah' sa' kooh' jnääh' juu' kyaah' ni' jaa', he' laay' Cristo.

Ga'mi'jnää' Jesús juu' he' juuy'
(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)

²¹ Jmi' ja' ga'løø' Jesús mi'jnää' juu' kyaa' jnääh' he' jmee' bii' kiyh' dsooy' ta' Jerusalén. Jee' ja' heeh' dsih' cha'miuh' wii', dsa'gyuuh' sa' lä'hnaä' dsih', lä'ja' dsa'kaah' kyaa' jmi'dsa', kyaah' ta'jwoh' kyaa' ley sa' lä'hnaä' dsih'. Ja' ga' juuy' hi' lä'jiiyh' ka'läh' ga' ma'hya' hnë' jmi'.

²² He'ja' ga'jäa' Pee' Jesús ta' koo', mah' ga'løoy' juuyh' kiyh', ga'siiyh':
—Wa' lä'ñih' dséy' hne', Dsa'jøøh' kyaan'. Ni' miuh' sa' le' ja' he' ja' né' kyaah'.

²³ Mah' ga'jeeh' Jesús hñii', ga'jëëy' Pee' ga'siiyh':
—Jñuuh' hne' kin' hi'sa'llu', he' jmeeh' jwiih' kin' ba' na'. Sa' jmeeh' hu' dsë' lä'koh' jmee' Dio, lä'koh' la' hu' dsë' kih' dsa' ba' la' hu' dsë' kyaah'.

²⁴ Ja' ga' ga'jah' Jesús siiyh' lä'jëë' jnääh':
—Cher'mah' hi' hnøø' jmee' ko'joh' kyaah' jnä', sa' wa' jmääy' hñiiy' kwaat', wa' jäay' cru' kyaay' mah' wa' jmeey' ko'joh' kyaah' jnä'. ²⁵ Jëeh', lä'jëë' hi' häa' hñii' i' mah' sa' juuy', hi' he' juu' ba'. Pero lä'jëë' hi' kwaat' hñii' juu' kwaat' kin', hi' he' ba' läa'. ²⁶ ¿Hee' ya'jøø' ka' dsa' ma'ke' ga'liyh' lä'jëë' he' cha' jmi'gyuu' la' mah' wa'ra' ga'juuy' sa' tëëyh' kih' Dio? ¿Hee' ba' kyaah' le' mi'hmaayh' mah' läay'? ²⁷ Jëeh', jah' Hí- ga'lëë'ngo' la' kyaah' be' kih' Täa' kyaay', kyaah' án-gele ka'läh'. Ja' ga' mi'hmaayh' kih' lä'jaa' lä'jaa' lä'koø' te' ta' he' ga'jmeey'. ²⁸ Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn' hnäh', chaa' kollaa' hi' tääh' jee' la' sa' juuy' jäa' sa' ga' ma'jëëy' be' kih' Hí' ga'lëë'ngo' jäyh' jmeey' hih'.

Ga'mi'sëë' Jesús hñii'
(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

17 Ma'ngëë' ga' jñii' jmi', ja' ga' ga'jäa' Jesús Pee' kyaah' Jacobo kyaah' jwaa' øøyh'. Ga'näay' kah' ta' moh' ñii'. ² Jee' ja' ga'längëë' Jesús to'lo' né' hi' ma' jäay' he'. Mo'nëy' ga'li' jih'gyeh' lä'koh' jmeë' kih' hyoo'. Hmih' kiyh', ga'tøø' jläë' ñih'. ³ Jee' ja' ga'längëë' Elía kyaah' Moisé, ga'taa' llay' juu' kyaah' Jesús. ⁴ He'ja' ga'jah' Pee' siiyh' Jesús:
—Dsa'jøøh' kyaan', he' ba' che' llü' he' tøøh' jne' ko'joh' jee' la'. Cher'mah' hnooh', jmee' jnääh' hnë' hne' kyaah' moo', koø' kyaah', koø' kih' Moisé, hi' koø' kih' Elía.

⁵ Ta'ko'jjih' ma' cheh' Pee' hlëëyh' lä'ja', ga'jyoo' koø' jni' tø'jläë' ñih' he' ga'lää' lä'jëëy'. Jee' jni' ja' ga'längëë' ga'hlëëh' koø' juu', he' ma' jah':
—Hí' la' na' gyuu' kyaan' hi' hnaan'. Peer' chaan' llü' kyaayh'. Nuuh' hnäh' kiyh'.

⁶ Ma' ga'nuu' discípulo he' ga'hlëëh' jee' jni' ja', ga'saay' jee' ma' täayh', ga'jwaayh' jwërte. ⁷ Ja' ga' ya'jah' Jesús kiyh', ga'kye' goo' né' kiyh' mah' ga'siiyh':
—Noo' hnäh', ta' wa' gah' hnäh'.

⁸ Ma' ga'chooyh' nëy', mo'so' ga'jëëy' ni' jaa', ma'la' hñii' ba' Jesús cheh' kyaayh'. ⁹ Ta'ko'jjih' ma' jñaa' moh' ja', ga'taa' Jesús juu' hi' ma' kyaayh' he':
—Ta' jwii' hnäh' ni' jaa', lä'jëë' he' ma'jëëh' hnäh' la', ta'ko'jjih' sa' ma'längëë' Hí' ga'lëë'ngo' la' jee' kih' hi' na'juu'.

¹⁰ Ja' ga' ga'ngii' jnääh' discípulo juu' kih' Jesús, ga'chiuh' jnääh':
—¿He'la' jah' ta'jwoh' kyaa' ley, jmee' bii' jah' Elía jaa' ga' kih' Cristo?

¹¹ He'ja' ga'jeeh' Jesús juu' kiyh':
—Ja' ba' dsoo' jah' Elía to'në', ya'llay' llü' lä'jëë' he' cha' jee' la'. ¹² Pero jwëëhn' hnäh', ma'jah' ba' Elía, mah' sa' ga'längëë' dsih'. Ga'jmeey' dsa' lä' tē' dsë' kiyh'. Ja' ba' lä'ja' heeh' dsa' he' wii' Hí' ga'lëë'ngo'

Lä'ta' jmeen' mah' chaah' jne' øøhn' (Lc. 17:3)

15 'Cher'mah' jaä' øøh' ma'jmeey' koo' he' hliih' kyah', gwa' mah' go'chiiyh' he' ma'hlääh' kyah' hne', pero jee' lä'tu' ba' hnäh'. Cher'mah' ga'jmeey' he' kyah', ma'leh' ma'chaah' øøh' he'. 16 Pero cher'mah' sa' ga'jmeey' he' kyah', jaä' ga' jaä' uu' mah' go'hleeh' kyaah' ka'läh'. Jëeh', kyaah' ju'dsoo' he' hleeh' uu' uu' dsa', lä'ja' jmeey' dsoo' lä'tjē' juu'. 17 Cher'mah' ni' kih' dsa' he' sa' hii' nuuy', ja' jmeeh' juu' kih' gwah' wa'ra' ga'tē' jee' tääh' lä'tjēē'. Hi' cher'mah' ni' kih' lä'tjēē' hi' tääh' gwah' sa' ga'nuuy', jmää' lä'tkoo' jaä' hi' sa' ma'heeh' kih' Dio o lä'tkoo' jaä' hi' koo' ku'sih'. 18 Ma'ra' ju'dsoo' jwëehn' hnäh', lä'tjē' he' hñuuh' hnäh' hwa' la', lä'tja' na'hñuuh' gyuuh' ya'jwii'. Hi' lä'tjē' he' chiih' hnäh' hwa' la', lä'tja' dsa'chiih' gyuuh' ya'jwii' ka'läh'. 19 Koo' ka'läh' jwëehn' hnäh', cher'mah' uu' hnäh' ga'taah' hnäh' juu' kwee' hwa' la' mah' ngiih' hnäh' he' hnooh' hnäh', Tää' kyaah' hi' gya' gyuuh', kwa' bih' he' hnooh' hnäh'. 20 Jëeh' jee' dsa'nee' uu' uu' ko'joh' ngiiy' kih', jee' ja' hään' jee' kih'.

Juu' na'hmää' lä'tkoo' la' kih' jaä' dsa' hi' sa' ga'lä'tjoh' dsē

21 Ja'ga' ga'lloo' Pee' ka'läh' chuh' kih' Jesús mah' ga'ngiiy' juu' kih': —Joh' jiih' jmeen' joh' dsen' kyaah' øøhn' hi' jmeey' hliih' kin'? ¿Che' lä'tjiih' tē' gyii' jiih'? 22 Mah' ga'jah' Jesús siiyh': —Sa' cha' jwahn' lä'tjiih' tē' gyii' jiih'. Jwahn', gyii' jiih' to'lo'gya' dsē gyii'. 23 'He' jaä' Dio dsa' lä'thih' kih', jeeh' kwee' lä'tkoo' ga'jmeey' jaä' rey hi' ga'jmeeh' kwaat' kih' lä'tjēē' hi' ma' jmeey' ta' kih'. 24 Lä't ma' ga'løø' jmeeyh' kwaat' kih', ya'tjäy' jaä' hi' ma' ää' cha'miih' kuu'. 25 Pero dsa' he' sa' cha' he' kyaah' mi'hmaayh' lä'tjē' he' ääy'. He'ja' ga'jmeey' rey he' hih' wa' dsa'hneey' go'tē' kyaah' mëy' kyaah' jooy' hi' kyaah' lä'tjē' he' cha' kih' mah' lä'hmaah' lä'tjē' he' ääy'. 26 He'ja' ga'juuh' dsa' he' jne' cha'ne' rey mah' ga'chuyy' kyaah', ga'jäyh': "Dsa'joh' kyaan', jmeey' joh' hoh' ki' jnä'. Mi'hmaah' ba' jnä' kyah' lä'tjē'." 27 Ga'lä'tñih' ba' dsē rey he' kih', mo'so' ga'ngiih' gyih' kuu' he' ma' ääy' ja', mah' ga'läy' go'tē'. 28 'Pero lä'tkoo' ya'hëē' ba' dsa' hi' ma' ää' kih' rey, ga'jeey' jaä' dsa'kyaah' hi' ma' ää' ko'hi' pih' kuu' kiy-h'. Ga'saayh' mah' ga'gwyih' luu' hi' he', ga'siiyh': "Mi'hmaah' kin' he' ääh'". 29 'Pero hi' ma' ää' kuu' kih' dsa'kyaah' he', ga'jwäy' hñiiy' huuh' tii' hi' he' mah' ga'chuyy' kyaah', ga'jäyh': "Jmeey' joh' hoh' ki' jnä'. Mi'hmaah' ba' jnä' kyah' lä'tjē'." 30 'Pero hi' jaä' he' sa' ga'heeyh'. Ga'hñiiy' kih' mah' ga'hey' neh'ñē' lä'tjiih' ga'mi'hmaayh' lä'tjē' he' ma' ääy'. 31 Ma' ga'jēē' jee' lä'tjēē' dsa'kyaah' he' lä'tkoo'

ga'jmeey', ga'jii' jwërte kih', mah' na'näy' na'jmeey-h' juu' kih' rey ha' lä't ma'la'. 32 'He'ja' ga'jmeey' rey mada' ja' dsa' hñaa' dsē' he', mah' ga'siiyh': "Peer' hñaa' hoh' hne' dsa'ñuuh'. Ga'jmeen' joh' dsen' kih' lä'tjē' he' ma' ääh' kin', kih' he' ma'chuyh' cha'miih' kyaah' jnä'." 33 Ja' ma' ääh' jmii' ma' lä'tñih' hoh' kih' dsa'kyaah', lä'tkoo' ga'lä'tñih' dsen' kyah' hne'? 34 He'ja' ga'lä'tlleey' rey, ga'ngëey' ja'goo' poo' mah' lla'kyaay' jmii' lä'tjiih' mi'hmaayh' lä'tjē' he' ääy'. 35 Ja'ga' ga'jah' Jesús ka'läh': —Lä'tja' ka'läh' jmeey' Tää' kyaan' hi' gya' gyuuh' kyaah' hnäh', cher'mah' sa' ga'lä'tjoh' hoh' hnäh' kih' he' hliih' he' ma'jmeey' øøh' hnäh' kyah'.

Ga'jah' Jesús ha' lä't la' he' beey' dsa' øøh' (Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

19 Ma'ngëey' ma'kwa' Jesús lä'tjē' juu' na', ya'hëey' hwa' Galilea, ngooy' ta' hwa' Judea, he' hla' ta' hngaah' jmii' Jordán. 2 Jwëē' dsa' ga'lla'lle' kaah' kih' hi' ga'mi'hlääh' lä'tjēē' dsa'dsaah'. 3 Jee' ja' ga'lla'näa' koo' kih' Jesús ko'llaä' fariseo he' ma' ka' dsëy', ga'ngiiy' juu' kih': —¿Che' cha' jwë' beey' dsa' dsa'mē' kyaä', kih' wa' he' cha' he', he' sa' tih' dsëy'? 4 He'ja' ga'jeeh' Jesús juu' kih': —¿Che' sa' ma'heh' hnäh' jee' na'sih': Hi' ga'jmää' Dio lä't ma' to'nē', hi' më', hi' ñuuh' ga'jmääy'? 5 Hi' ga'jäyh': —Kih' he'ja' ba', beey' dsa'ñuuh' cho'jmii' mah' dsa'gyay' kyaah' mëy'. Mah' lä'tja', leey' jaä' ba' jee' lä'tuuy'. 6 Ja' hñiih' mo'so' laay' uu', ma'laay' jaä' ba'. Heh' lä'tja', hi' ma'laä' jaä' kaah' Dio, sa' lle' kih' llaay' —ga'jah' Jesús. 7 Mah' ga'jah' fariseo siiyh' Jesús: —¿He'la' ja' ga'jmeey' Moisé mada' chooyh' je' mah' beey' dsa' më'? 8 Mah' ga'jah' Jesús siiyh': —Kih' he' chaah' hnäh', he'ja' ba' ja' ga'kwa' Moisé jwë' beeh' hnäh' dsa'mē' kyaah' hnäh'. Pero lä't ma' to'nē' sa' ga'la' lä'tja'. 9 He'ja' jwëehn' hnäh', hi' beey' dsa'mē' kyaä' hi' sa' cha' he' hliih' ma'jmeey' kyaah' jñah' dsa'ñuuh', mah' kaay' jñah' dsa'mē', he' jmeey' dso'kye' ba' ja'. Hi' lä'tja' hi' kaa' dsa'mē' hi' ga'beey' he', he' jmeey' dso'kye' ba' ja' ka'läh'. 10 Mah' ga'chiih' jnääh' discípulo kyaay': —Cher'mah' lä'tja' la' kih' dsa'ñuuh' kyaah' dsa'mē', llu' ga' la' he' sa' jee' dsa'goo' go'tē'. 11 Mah' ga'jah' Jesús siiyh': —Ja' lä'tjēē' lä'tkēh' jmii' heeh' juu' la'. Lä'tkēh' jmii' hi' lle' kih' heeh' ba'. 12 Jëeh', chaä' hi' sa' na'hñaa' jmii' ngo' kih' wa'ra' ga'lä'tchaay' he'ja' sa' le' jeey' gooy'. Hi' chaä' hi' sa' na'hñaa' jmii' ngo' kih', he' ga'jmeey' dsa' hñaa' dsē' kih', he'ja' sa' le' jeey' gooy'. Hi' chaä' ga' jñah' hi' sa' lla' dsē' jeey' gooy' kih' he' hnøoy' jmeey' ta'he' kih' Dio. Hi' lä'tkēh' jmii' heeh', wa' heeyh' juu' la'.

Ga' mi' jaa' Jesús gyuu'
(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

13 Ja' ga' na' jaa' dsa' gyuu' kyaa' cha' ne' Jesús mah' kye' gooy' ne' kih' gyuu' mah' ngiiy' kih' Dio. Pero jnaah' discipulo kyaa' ga' juu' jnaah' kih' dsa' he'.

14 Mah' ga' jah' Jesús siiyh' jnaah':
—Kwa' jwe' ya' naa' gyuu' ta' la' kin'. Ta' ha' hnah' kiyh', jeeh' hi' laa' la' koo' gyuu', hi' he' ba' jaa' Dio la' hih' kih'.

15 Ma' la' ma' kyey' gooy' ne' kih' gyuu' he', ya' heey' jee' ja'.

Ja' dsa' kwa' hi' cha' kuu' ga' hlee' kyaa' Jesús
(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

16 Jee' ngooy' ja', ja' jaa' dsa' mah' ga' siiyh':
—Hne' hi' laa' ta' jwoh' llyu', chee' hnø' jmeen' mah' teehn' jee' mo' so' juu'?

17 He' ja' ga' jah' Jesús siiyh':
—Che' ñeh' hne' he' laan' llyu'? Jeeh' ni' jaa' hi' llyu' sa' cha' jaa' Dio ba' hi' llyu'. Cher' mah' hnooh' teeh' jee' mo' so' juu', ja' mi' teh' la' je' mada' kih' Dio.

18 —Che' ga' ja' mi' ten? —ga' jah' dsa' he'.
He' ja' ga' jah' Jesús siiyh':
—Ta' jngëh' dsa', ta' kaah' hi' laa' kyaa' jñah', ta' hii' kih' dsa', ta' jmee' dsoo' kih' juu' ta' juu'. 19 Wa' hnaah' taa' kyaa' maa' kyaa'. Wa' hnaah' dsa' kyaa' la' koo' hnaah' hñah'.

20 He' ja' ga' jah' dsa' he' siiyh':
—La' je' he' na' ma' mi' ten' la' jiih' ma' mahn'. Chee' ga' hnø' jmeen'?

21 He' ja' ga' jah' Jesús siiyh' ka' lah':
—Cher' mah' hnooh' leeh' llyu' go' te', gwaah' go' h- ni' la' je' he' cha' kyah' mah' go' kwëh' hi' ta' ñee'. La' ja' ba' la' cha' cha' miih' kyah' gyuu' jmi' gyuu'. Ja' ga' na' ñeeh' mah' jmeen' ko' joh' —ga' jah' Jesús.

22 Ma' ga' nuu' dsa' he' juu' ja', ngaayh' ti' meeh' dsëy', jeeh', ma' chay' cha' miih' kuu'. 23 Ja' ga' ga' jah' Jesús siiyh' jnaah':

—Ma' ra' ju' dsoo' jwëhn' hnah', jaa' dsa' cha' kuu', jwëh' la' kiyh' heyh' jee' jmee' Dio hih'. 24 Koo' ka' lah' jwëhn' hnah', sa' ga' jwëh' la' kih' jaa' camey', ngëe' to' gwa' koo' hma' kuu' la' koh' ga' he' heh' jaa' dsa' cha' kuu' jee' jmee' Dio hih'.

25 Ma' ga' nuu' jnaah' hlee' la' ja', ga' tooh' jnaah' jee' dsah' jnaah', mah' ga' chiih' jnaah':

—Hi' ba' la' ja' ja'?
26 La' ma' jëy' ja' jnaah', ga' jäh':
—He' la', sa' la' käh' dsa' jmi' jmee', pero Dio ga' la' je' ba' liyh' jmeey'.

27 Ja' ga' ga' jah' Pee' siiyh':
—Ma' ja' ba' la' je' he' cha' kyaa' jnaah' mah' jmee' jnaah' ko' joh' kyaa' hne'. Chee' ba' na' hñah' jnaah'?

28 He' ja' ga' jah' Jesús siiyh':
—Ma' ra' ju' dsoo' jwëhn' hnah', wa' ra' ga' te' jee' le' hmëe' la' je' go' te', ma' ja' gya' Hi' ga' lëe' ngo' la' joh' jee' jmeey' hih'. Hi' la' jëe' hnah' hi' jmee'

ko' joh' kyaa' jna', la' ja' ka' lah' nah' hnah' ne' gya' to' hma' sii' mah' llah' hnah' ta' kih' la' jëe' gya' to' naa' dsa' Israel. 29 La' jëe' hi' ma' tuu' dsë' ma' hwëe' cha' neh' kih', ma' beey' dsa' më' ooyh' dsa' ñuuh' ooy- h', ma' beey' cho' jmiy', ma' beey' dsa' më' kyaa', ma' beey' jooy', ma' bey' hwa' kiyh', cher' mah' ga' bey' la' je' he' ja' kwaat' kin', hi' he' hyoh' hña' loo' ga' la' koh' he' ga' ja' kiyh' jmi' gyuu' la', hi' la' ja' teeyh' jee' mo' so' juu'. 30 Pero jwëe' hi' ya' naa' to' ne', hi' he' ja' këe'. Hi' jwëe' hi' ya' naa' këe', hi' he' lee' to' ne'.

Juu' na' hmää' la' kih' hi' hñaa' dsë' kyaa' dsa' juu' kyaa'

20 'He' jaa' Dio dsa' la' hih' kih', jeeh' kwee' la' koo' ga' jmee' jaa' dsa' juu' cha' neh' hi' ñee' tiih' go' te' na' hnääh' hi' jmee' ta' jee' na' jnaa' chaah' wii' jeh' kiyh'. 2 Ma' ga' la' ee' kiyh' kyaa' la' jëe' dsa' he' ha' la' koo' te' mi' hmaayh' kih' koo' jmi' ta', ga' cheey' jee' na' jnaa' chaah' jeh' kiyh'. 3 Ya' heey' ka' lah' ko' hi' ñu' ta' la' tiih', jee' ja' ga' jëy' dsa' hi' ma' tääh' je' hmooh' hi' sa' cha' ta' kih'. 4 He' ja' ga' siiyh': "Hnah' ka' lah' go' naa' hnah' go' jmee' ta' jee' na' jnaa' chaah' jeh' kin'. Mi' hmaah' ba' jna' na' tee' kyah' hnah'." Hi' na' naa' ba' dsa' he'. 5 Dsa' juu' he' ya' hee' la' hmëe' ma' ga' te' la' hyoo', hi' koo' ka' lah' ma' ga' te' ko' hi' hnë' ta' ga' hloo'. Ja' ba' la' ja' ga' heey' kih' jñah' ka' lah' hi' na' jmee' ta' kiyh'. 6 Ma' ngoo' ga' te' ko' hi' hña', ya' heey' ka' lah' mah' ga' jnaayh' jñah' ga' dsa' hi' sa' cha' ta' kih'. Mah' ga' siiyh': "Che' la' tääh' hnah' jee' la' ta' jaa' jmi' mah' sa' cha' ta' jmeeh' hnah'?" 7 He' ja' ga' jah' dsa' he' siiyh': "Kih' he' sa' cha' ni' jaa' hi' ma' kwëh' jnaah' ta', he' ja' ba' na' he' tøh' jnaah' jee' la'." He' ja' ga' jah' dsa' juu' chaah' jeh' ja', siiyh': "Go' naa' hnah' ka' lah', go' jmee' hnah' ta' jee' chaah' jeh' kin'. Mi' hmaah' ba' jna' na' tee' jñeeh' hnah'."

8 'Ma' ga' nuu' jmi' ja', ga' jmee' dsa' juu' mada' kih' hi' ma' jaa' moz', ga' jäh' siiyh': "Tee' ga' la' jëe' dsa' hi' ma' na' jmee' ta', mah' mi' hmaah' jñee' na' tee' kih' koo' jmi' ta'. Løø kyaa' hi' ma' na' naa' këe' go' te' mah' mi' lla' kyaa' hi' ma' na' naa' to' ne'." 9 La' jëe' hi' ga' taah' jmee' ta', ma' ngoo' ga' te' ko' hi' hña', ya' naay' ma' jaa' ma' jaa' ga' koo' jñee' na' tee' kih' ma' koo' jmi' ta'. 10 Ja' ga' ga' lla' naa' hi' ga' taah' to' ne' na' jmee' ta'. Ma' teeyh' cha' ga' miih' jñee' ma' laay'. Pero ga' hyoyh' ja' ba' kih' koo' jmi' ta' ba' ka' lah'. 11 Ma' ga' koo' jñee' ga' løy' cha' häy' dsa' juu', 12 ga' jäh': "Hi' ma' na' naa' këe' go' te', ga' jmeey' ta' koo' hor' ba', mah' ja' ba' kwee' ma' mi' hmaah' kiyh' la' koh' te' he' ma' mi' hmaah' kyaa' jnaah' hi' ma' jëe' wii' cha' hyoo' la' ta' jmi'", ga' jäh' siiyh' dsa' juu' chaah' jeh'. 13 He' ja' ga' jah' dsa' juu' siiyh' jaa' hi' ti' choo' juu' he': "Sa' cha' jmeen' hñaa' dsën' kyah' hne' ome'. Ja' ma' tooh' jne' juu' kwee' he' mi' hmaahn' kyah' na' tee' kih' koo' jmi' ta'?" 14 Kii' ba' hne' jñeeh' mah' gwaah' kyah'. Jeeh' la' na' hyoh' dsën' ma' kwëh' hi' ma' he' këe'

go-te', ja-ba' lä-koo- te' he- ma-kwëehn' hne'. ¹⁵ ¿Che' sa' na-ngën' jwë' jmeen' lä' hyoh' dsën' kyaah' kuu' kin'¿? ¿O che' wii' hoh' kih' he' jmeen' llu' dsën'¿", ga-jäh' dsa-juu' he'. ¹⁶ Lä-ja- le', hi- ya-naä' këë', hi- he' lee' to-né'. Hi- ya-naä' to-né', hi- he' ja' këë'. Jëh', jwëë' hi- na-teeh', pero miih- go-te' ba' hi- na-lleeh' —ga-jäh' Jesús.

Ngoo' hnë' jiih' jmeeh' Jesús juu' he' juuy'
(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

¹⁷ Ma' hää' Jesús jwë' ngooy' ta' Jerusalén, ga-tëeyh' kah' lä-jëë' gya-tuu' jnääh' mah' ga-siiyh' jnääh':

¹⁸ —Jëë' da' hnäh', dsa-nøø' jne' ta' Jerusalén. Jee' oo' ngëë' dsa- Hi-ga-lëë' ngo' la- ja-goo' jmi-dsa- kaa' kyaah' ta-jwoh' kyaä' ley. Hi- he' bääh' jnä' dsoo' mah' jngëeh' dsa- jnä'. ¹⁹ Ja-ga' ngëëy' jnä' ja-goo' dsa- hi- sa' laä' judiu. Mah' mi-kwayh' jnä', jmi-baay' jnä', ja-ga' dsa-täay' jnä' dsöh' hma-cru'. Pero lä-jiihn' ka-läh' ga' ma-hya- hnë' jmih'.

Jacobo kyaah' Jwaa' ga-ngiiy' he' gyay' jwoo' kih' Jesús
(Mr. 10:35-45)

²⁰ Ja-ga' ja' më' Zebedeo kyaah' lä-tuu' jo-niiyh', ga-juuyh' jney' cha-né' Jesús mah' ga-chuuy' kyaah':

²¹ —¿Hee- jwiih' jnä'¿ —ga-jäh' Jesús siiyh'.
—Hi- lä-tuu' chih- kyaan', jmeë' mada' dsa-taayh' koo' kyah' wa-ra- ga-të' jee' jmeeh' hih', jaa- jwoo' ra-lluuy' kyah' hi' jñah' jwoo' ra-këh' kyah' —ga-jäh' dsa-më' he' siiyh' Jesús.

²² He-ja- ga-jëeh' Jesús juu' kiyh', siiyh':
—Sa' neh' hnäh' hee- na- ngiih' hnäh'. ¿Che' tääh' hnäh' jëeh' hnäh' lli-wii' he- na' ga' jëen'¿? ¿Che' lä-be' hoh' hnäh' dsa-ngëeh' hnäh' he- wii' he- na' ga' dsa-ngëen'?

—Tää' ba' jnääh' —ga-jäyh'.

²³ He-ja- ga-jäh' Jesús siiyh':

—Ma' ra' he- jëeh' ba' hnäh' lli-wii' he- na' ga' jëen', hi' dsa-ngëeh' hnäh' he- wii' he- na' ga' dsa-ngëen'. Pero he- nah' hnäh' jwoo' ra-lluuy' o jwoo' ra-këh' kin', sa' ga-tëen' kwan'. He- ja- hyoh' hi- na-lleeh' kyaä' Täa' kyaan' ba' ja-.

²⁴ Gyaä' discípulo dsa-kyaah' jnääh' ga-lä-lleey' kyaah' lä-tuu' hi- he', ma' ga-nuuy' juu' ja-. ²⁵ Ja-ga' ga-tëë' Jesús kih' lä-jëë' jnääh' mah' ga-siiyh' jnääh':

—Ñeh' ba' hnäh' lä-koo- jmeë' dsa-ta' hi- jmeë' hih' kih' dsa-gooy', kaa' yä- lä- lla' dsëy'. Dsa-kaa' he' kaa' lä- të- dsëy' dsa-gooy'. ²⁶ Pero jee' kyah' hnäh' sa' cha- he- kih' jmeeh' hnäh' lä-ja-. Hi- hnøø' lee' jøøh' ga' kih' lä-jëë' hnäh', hi- he' tëë- jmeë' ta' he' kih' lä-jëë' ba'. ²⁷ Hi- hnøø' ka' në' kih' jee' lä-jëë', hi- he' tëë- jmeey' ta' he' kih' lä-jëë' ba'. ²⁸ Jëeh', sa' ma-ja- Hi-ga-lëë' ngo' la- mah' jmeë' dsa- ta' he' kiyh', ma- jan- mah' jmeen' ta' he' kih' dsa- ba'. Ma-jan- mah' kwaan' hñiin' juun', he- ja- këë' jma- mah' lää' jwëë' dsa-.

Ga'mi-hlää' Jesús uu' dsa-tuu'
(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

²⁹ Lä-koo- ma' ga-hwëëy- jwii- Jericó, jwëë' jwërte dsa- ma' chaä' kaah' kiyh'. ³⁰ Ma' tääh' uu' dsa-tuu' koo' jwë'. Lä-koo- ma' ga-nuuy' ngoo' Jesús cha-jwë' ja-, ga-løøy' hlëëyh' ki-gaa-, ma' jäyh':

—Dsa-jøøh' kyaan', hne- hi- laä' sa-ju- kih' David, wa' lä-nih' hoh' kyaä' jnääh'.

³¹ Hi' ga-juu' dsa- kiyh', mah' mo-so' ma' tooyh' miih'. Pero dsa-tuu' he' cha-ga-miih- miih' ma' tooyh':
—Dsa-jøøh' kyaan', sa-ju- kih' David, wa' lä-nih' hoh' kyaä' jnääh'.

³² Ja-ga' ga-noo- Jesús, mah' ga-tëeyh' ga-siiyh':
—¿Hee- hnooh- hnäh' jmeen' kyah' hnäh'?

³³ He-ja- ga-jäh' dsa-tuu' he' siiyh':
—Dsa-jøøh' kyaan', hnøø- jnääh' lä-jnä' m'ne' jnääh'.

³⁴ Ga-lä-nih' dsë' Jesús kiyh', ga-sooyh' m'ne' dsa-tuu' he'. Lä-cha' ja- ga-lä-jnä' m'ne'y'. Hi' ga-jmeey' ko-jøh' kyaah' Jesús.

Ga'he' Jesús na-dsëë' burr' jwii' Jerusalén
(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

21 Ja-ga' tëëy' Jerusalén ga-näay' chuu' jwii' Betfagé, koo' kih' moh' Olivo. He-ja- ga-jmeey' Jesús mada' kih' uu' dsa-kyaah' jnääh'. ² Ga-siiyh':

—Go-näa' hnäh' ta' jee' jwii- he- nøø' ta' cha-né'. Jee' oo', jnääh' hnäh' jaa- burr- hyaa- hi- na-hñuu' hi- jää' gyuu-. Ja- cheeh' hnäh' mah' ya-jääh' hnäh' kin'. ³ Cher-mah' chaä- jaa- hi- ga-ngii' juu' kyah' hnäh', ja- jwiih' hñih': "Jmeë' bii' kih' Dsa-jøøh' kyaä' jnääh' ba' la-, cha' ba' ya-jää' jnääh' ka-läh'", jwiih' hñih'.

⁴ Lä-ja- ga-la' mah' lä-te' lä-koo- ga-jäh' jaa- hi- ga-ngëë' juu' kih' Dio llo'joo', lä' ma' ga-jäyh':

⁵ Chiih' dsa- hi- tääh' jwii- Sión:
"Jëë' da', hi- Rey kyaah' hnäh' ja' jee' kyah' hnäh'. Hwaa'y' jwërte, na-dsëëy' jaa- burr-, na-dsëëy' joo' burr- hyaa- hi- tëë' ka' løø'."

⁶ Na-näa' ba' hi- he', ga-jmeey' lä-koo- te' mada' he- ga-jmeey' Jesús kiyh'. ⁷ Na'kyaay' jaa- burr- hyaa- hi- jää' gyuu-, ja-ga' ga-kye- dsa- hmiih- kih' ka-luu' burr- mäh' he' mah' ga-wii' Jesús. ⁸ Jwëë' jwërte dsa- ma' tääh' jee' ngooy' ja-. Ko-llaa' ga-ja' hmiih- kih' cha-jwë' hi' jñah' ga-hnä' niih' hma- ga-jay' cha-jwë'. ⁹ Dsa- hi- ma- chaä' kaah', kyaah' hi- ga-näa' jää' ma' tooyh' cha-miih- miih', ma' jäyh':

—iHe- ba' che- lluy' sa-ju- kih' David! iDio kyaah' hi- ja' lä-hih' kiyh'! iHe- ba' che- lluy' hi' jøøh' hi- gya' gyuu'!

¹⁰ Lä-koo- ma' ga-he' Jesús Jerusalén, lä-kaa- jee' jwii- ga-chi' ga-jwaa' dsa-, ma' ngiiy' juu':

—¿Hi- ba' na'?

¹¹ Mah' ma' jäh' dsa-:

—Hi- na- he' Jesús, jaa- hi- ngëë' juu' kih' Dio hi- chaä- Nazaret hwa' Galilea.

Ga´hwëë¹ Jesús dsa⁻ hī ma´ tääh´ hñi⁺ jee´ chih´ gwah´
(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

12 Ma´ngëë³ he⁻ ja⁻, ga´lloo¹ Jesús ho´hne⁻ kih´ gwah´ jüüh´. Ga´hëëy´ kih´ lä´jëë⁺ dsa⁻ hī ma´ lla⁺ hmooh´. Ga´saä¹ ga´jaäy´ na´mes´ kih´ dsa⁻ hī ma´ mi´si⁺ kuu´, hi´ ga´saä¹ ga´jaäy´ jee´ n00´ hmooh´ kih´ hī ma´ hnëë⁻ juu⁻. 13 Mah´ ga´siyh´:

—Lä´la⁻ lle⁻ juu´ kih´ Dio: “Hne¹ kin⁺ lä´cheë⁻ hne¹ jee´ ngi⁺ dsa⁻ kih´ Dio.” Pero ma´jmeeh´ hnäh´ lä´koo⁻ too´ jee´ dsa⁻ taah⁻ dsa⁻ hi⁺ ba´.

14 Jee´ ma´ chih´ gwah´ jüüh´ ja⁻, ya´nää¹ dsa⁻ tää⁺ kyaah´ dsa⁻ jluuh´ cha´në¹ Jesús mah´ ga´mi´hlääy´.

15 Pero ga´lä´lleë³ lä´jëë⁺ jmi´dsa⁻ kaa⁺h´ kyaah´ ta´jwoh´ kyaä¹ ley ma´ ga´jëëy´ lä´jê⁺ he⁻ juh´gaa⁻ he⁻ ga´jmeë´ Jesús jee´ ja⁻. Hi´ ga´lä´lleëy´ ka´lä⁺ lä´koo⁻ ma´ ga´jëëy´ tääh´ chih´ tooh´ miih´ koo´ gwah´ ja⁻:

—iHe⁻ ba´ che´ lluy´ hī laä´ sa´ju´ kih´ David! —ma´ jāh´ chih´ he´.

16 He´ja⁻ ga´jäh´ dsa⁻ kaa⁺h´ he´ siyh´ Jesús:

—¿Che´ nuuh´, hee⁻ na´ hlëëh´ chih´ tääh´ na⁻?

—Nuu⁺ ba´ jnä⁻ —ga´jäh´ Jesús—. Hnäh´ na´ che´ sa´ ma´heh´ hnäh´ jih´koh´ jee´ na´si⁺ lä´la⁻:

Lä´jêë⁺ chih´pih´, lä´kyë⁻ hī tüh´, hne⁻ Dio ma´mi´tëëh´ hñih´ kwee⁻ ha⁻ lä´ jmeey´ jüüh´ kyah´.

17 Mo´so⁺ ga´jmääy´ he´ dsa⁻ he´. Ya´hëë⁻ Jesús jee´ jwi⁺ Jerusalén ja⁻, ngaayh´ ta´ jee´ jwi⁺ Betania, jee´ ja⁻ ga´jäy´.

Ga´jwä¹ Jesús dso´jwi⁺ kih´ chaah´ higo

(Mr. 11:12-14, 20-26)

18 Tiuh´ ga´ jyoh´ jmi⁺, ñee´ ka´lä⁺ Jesús ta´ jwi⁺ Jerusalén. Peer⁺ ja´ kyogh´ jee´ hääy´ jwë¹. 19 Koo´ jwë¹ jee´ ngooy´ ja⁻ ga´jëëy´ koo⁻ chaah´ higo. Mah´ ngooy´ na´jëëy´ che´ hi⁺ mii⁺. Ma´ ga´jëëy´, ni´ koo⁻ mii⁺ sa´ cha⁻ hi⁺, ma´la⁺ moo´ jmah´ ba´ choo´. Mah´ ga´siyh´ chaah´ hma⁻ ja⁻:

—jih´koh´ mo´so⁺ hi⁺ mii⁺ kyah´ hne⁻.

Lä´chah´ ja⁻ ga´lä´kii⁺ chaah´ higo ja⁻. 20 Ma´ ga´jëë´ jnääh´ ha⁻ lä´ ga´jmeë´ Jesús, ga´jêë´ dsah´ jnääh´, mah´ ga´jäh´ jnääh´:

—¿Ha⁻ lä´ ma´lä´kii⁺ chah´ go´te´ chaah´ higo na⁻?

21 He´ja⁻ ga´jäh´ Jesús siyh´ jnääh´:

—Ma´ra⁺ ju´dsoo´ jwëëhn´ hnäh´, cher´mah´ dsoo´ hoh´ hnäh´ hi´ sa´ jmeeh´ hnäh´ to´ hää⁺dsë⁻, ja´ ma´la⁺ he´ la⁻ le´ jmeeh´ hnäh´. Le´ jwi⁺ hnäh´ moh´ chih´ na⁻: “Jñuuh´ jee´ na´, jwää´ hñah´ cha´jmi´ñee⁻ h´”, hi´ lä´ja⁻ le´. 22 Lä´jê⁺ he´ ngii⁺ hnäh´ kih´ Dio, cher´mah´ dsoo´ hoh´ hnäh´, hñah´ ba´ hnäh´.

He´ ja´ gyüüh´ ba´ hih´ he´ jmeë´ Jesús

(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

23 Lä´koo⁻ ma´ ga´lloo¹ Jesús jee´ chih´ gwah´ jüüh´ ga´l00y´ mi´tëëy´ dsa⁻. Ma´ ga´lla⁺nää´ cha´nëy´ dsa⁻ kaa⁺h´ kyaä´ jmi´dsa⁻, kyaah´ dsa⁻ gyüüh´, ga´ngiiy´ juu´ kih´ Jesús:

—¿Che´ cha⁻ jwë¹ kyah´ he⁻ jmeeh´ lä´jê⁺ he⁻ na⁻?

¿Hi⁺ kih´ hih´ he⁻ jmeeh´ lä´na⁻?

24 He´ja⁻ ga´jëeh´ Jesús juu´ kiyh´, ga´siyh´:

—Ngiin´ koo⁻ mijuu´ kyah´ hnäh´ ka´lä⁺. Jëeh´ da´ hnäh´ kin⁺ jää´, ja´ga´ jwahn´ hī kih´ hih´ he´ jmeen´ lä´la⁻. 25 ¿Hi⁺ ga´jmeë´ hih´ he´ ga´chaa´ Jwää´ dsa⁻ jmi⁺, che´ Dio o che´ dsa⁻ñüüh´?

Jee´ tääyh´ ja⁻ ma´ llay´ juu´ kyaah´ dsa⁻ kyaah´, ma´ jāyh´:

—Cher´mah´ ga´jäh´ jne´, hih´ kih´ Dio ba´ ja⁻, Jesús jāh´: “¿He´la⁺ sa´ ga´lä´dsoo´ hoh´ hnäh´ kiyh´ ga´ ja⁻?”

26 Hi´ cher´mah´ ga´jäh´ jne´, ja´ hih´ kih´ dsa⁻ ba´ ja⁻, hi⁺ goo´ jnän´ kyaah´ dsa⁻, jëeh´, lä´jêë⁺ dsa⁻ ma´ jmää´ kwaat´ Jwää´ ma´ laä´ jaä´ hī ma´ ngëë⁻ juu´ kih´ Dio —ma´ jāh´ dsa⁻ kaa⁺h´ he´.

27 He´ja⁻ ga´jäh´ dsa⁻ kaa⁺h´ he´ ga´siyh´ Jesús:

—Sa´ ñe´ jnääh´.

Mah´ ga´jëeh´ Jesús juu´ kiyh´ ka´lä⁺, ga´siyh´:

—Ni´ jnä⁻ sa´ jmeehn´ juu´ hī ga´jmeë´ hih´ he´ jmeen´ he´ la⁻.

Juu´ na´hmäá´ lä´koo⁻ la´ kih´ uy´ chih´ñüüh´

28 He´ja⁻ ga´ngi⁺ Jesús juu´ kiyh´ ka´lä⁺:

—¿Hee⁻ hää⁺dsë⁻ jmeeh´ hnäh´ kih´ he´ jwahn´ la⁻? Jaa´ dsa⁻ ma´ chaa´ uy´ chih´ kyaä´. Ga´siyh´ jaa´ chih´ he´: “Gyüü⁺ kyaan´, goh´ na´ go´jmeeh´ ta´ jee´ na´jnää´ chaah´ wii´ jëh´ kin´.” 29 He´ja⁻ ga´jäh´ chih´ he´ siyh´ jmiy⁻: “Sa´ hnoon´ niin´.” Ko´hwëë´ ga´ ja⁻, ga´lä´si⁺ hää⁺dsë⁻ kiyh´ mah´ ngooy´. 30 Ja´ga´ ga´tëëyh´ hī jaa´ he´, ga´jmeey´ mada´ kiyh´ lä´koo⁻ ga´jmeey´ mada´ kih´ hī to´né⁺ he´. Jooy´ he´ ga´jäh´: “Nee´ tää´, ni⁺ ba´ jnä⁻.” Mah´ sa´ ñeey´. 31 ¿Hi⁺ jaa´ jee´ lä´uy´ ga´jmeë´ lä´ hn00´ jmiy⁻?

Mah´ ga´jäh´ dsa⁻ he´:

—Hī to´né⁺ ba´.

He´ja⁻ ga´jäh´ Jesús siyh´:

—Ma´ra⁺ ju´dsoo´ jwëëhn´ hnäh´. Lä´jêë⁺ hī koo⁻ ku´sih´ kyaah´ hyaa´ hī ga´nää´ kyaah´ wa´ hī cha´ hī, dsa⁻ taah´ jee´ jmeë´ Dio hih´ jää´ ga´ lä´koh´ ga´ hnäh´. 32 Jëeh´ ja´ Jwää´ jee´ kyah´ hnäh´, ma´ mi´jnääy´ ha⁻ lä´ ma´ go´taah´ hnäh´ kyaah´ he´ lluy´ mah´ sa´ ga´lä´heeh´ hnäh´ kiyh´. Pero dsa⁻ hī koo⁻ ku´sih´ kyaah´ hyaa´ hlëëh´ he´ ga´lä´heey´ kiyh´. Ma´ke´ ga´jëeh´ hnäh´ ga´lä´heë´ dsa⁻ kih´ Jwää´, pero ni´ lä´-ja⁻ sa´ ga´lä´dsaa´ hoh´ hnäh´ miil´ mah´ ma´ lä´heeh´ hnäh´ kiyh´.

Mah´ ga´jäh´ dsa⁻ he´:

—Hī to´né⁺ ba´.

He´ja⁻ ga´jäh´ Jesús siyh´:

—Ma´ra⁺ ju´dsoo´ jwëëhn´ hnäh´. Lä´jêë⁺ hī koo⁻ ku´sih´ kyaah´ hyaa´ hī ga´nää´ kyaah´ wa´ hī cha´ hī, dsa⁻ taah´ jee´ jmeë´ Dio hih´ jää´ ga´ lä´koh´ ga´ hnäh´. 32 Jëeh´ ja´ Jwää´ jee´ kyah´ hnäh´, ma´ mi´jnääy´ ha⁻ lä´ ma´ go´taah´ hnäh´ kyaah´ he´ lluy´ mah´ sa´ ga´lä´heeh´ hnäh´ kiyh´. Pero dsa⁻ hī koo⁻ ku´sih´ kyaah´ hyaa´ hlëëh´ he´ ga´lä´heey´ kiyh´. Ma´ke´ ga´jëeh´ hnäh´ ga´lä´heë´ dsa⁻ kih´ Jwää´, pero ni´ lä´-ja⁻ sa´ ga´lä´dsaa´ hoh´ hnäh´ miil´ mah´ ma´ lä´heeh´ hnäh´ kiyh´.

Juu´ na´hmäá´ lä´koo⁻ la´ kih´ dsa⁻ hī ga´h00´ ta´ kih´ jñah´

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

33 Nüü⁺ da´ hnäh´ jyoh´ juu´ na´hmäá´. Ma´ chaa´ jaa´ dsa⁻ jüüh´ hī ga´tää´ koo⁻ nää´ chaah´ wii´ jëh´. Ga´jney´ lä´ku´ lä´jii⁺, ga´mi´lluy´ jee´ ma´ hwëëy´ jmi⁺ mijëh´ ja⁻. Ga´chih´ koo⁻ na´hyah´ he´ ñii´ jee´ ga´wii´ dsa⁻ hī ga´taah´ ga´h00´ jee´ na´jnää´ chaah´ jëh´. Ma´ ga´la⁻ he´ ja⁻, ga´tooyh´ goo´ dsa⁻ he´ h00y´ ma´ to´dsaah´. Ja´ga´ ya´hëëy´ ngooy´ uy´. 34 Ma´ ga´lloo¹ jii´ kih´ mijëh´ ja⁻, ga´cheey´ mozt´ kyaay´ jee´ ma´ tääh´ dsa⁻

høð ta kiyh mah ma kooy heey he ma tēey.
 35 Ma ga lla nää moz he jee na jnää chaah wii jeh kih dsa juy, dsa hi ma tääh høð he ga jney jwē kih moz he. Ko llaa ga jmi ga baay, jñah ga jngēy go te, hi jñah ko llaa ga tey kuu kih.
 36 Ga cheey lä hmē jñah ga moz, jwē ga lä koh ga hi ga cheey to nē. Ja ba lä ja ga jmeey kih hi he. 37 Jee ga dsa ga cheey joo. Ma jmeey hūd sē: "Go jmeē ga dsa oo he kih chih kyaan la".
 38 Ma ga jē dsa hi ma høð chaah jeh ja, ja chih he, ga taayh ga llay juu kyaah dsa kyaayh: "Hi oo na, hi ja kyaah ta jnan. Wa jngēeh jnih mah jan kyaah heey he ma tēey." 39 He ja ga saah dsih. Ga lleey ta ka hne jee ma na jnää chaah jeh ja, mah ga jngēeh dsih. 40 Wa ra ga lloo dsa juy chaah jeh ja, z hee ba jmeey kih dsa hi jmeē ta kiyh he, laah hnäh? — ga jäh Jesús.

41 Mah ga jeyh kih Jesús:

— Sa lä nih dsē jngēy dsa hi hñaa dsē he, mah tooyh goo jñah hi jmeē ta kiyh. Hi he ba ngēē mi jeh wa ra ga tē jii he chooyh — ga jäh Jesús.

42 Mah ga jäh Jesús siyh ka läh:

— z Che jh koh sa ma heh hnäh juu kih Dio jee na sih lä la?:

Ja ba kuu he sa ga tih dsē tē hyah, he ja ba ga jäh lä koō mi kuu he kye dsa to nē kih koō hne juy.

Dio ba he hi ga jmeē lä ja, he ja dsa dsē jne, ga jäh Jesús.

43 He ja jwēhn hnäh, jñuh Dio ta he ma na hñah hnäh jmeeh mah tooyh goo jñah hi jmeē ta lä lle kih. 44 Hi täh nē kuu ja, hi he ch jø jmi ngo kih. Hi wa ra ga toh kuu ja nē kih dsa, jleey go te.

45 Lä ma ga nuuy juu lä dsō he ga hlēh Jesús, lä jē jmi dsa kaah he kyaah dsa fariseo ga tah dsēy he ga hlēh Jesús kiyh kyaah juu na hmää ja. 46 Ma hnooh dsa kaah he ha lä jee ma saayh Jesús. Pero ma goyh kyaah dsa, jēh ma jmää dsa kwaat Jesús laay ja hi ngēē juu kih Dio.

Juu na hmää lä koō la jmi jee dsa jee goo dsa (Lc. 14:15-24)

22 Koō ka läh ga hlēh Jesús juu na hmää, ga jäh:

2 — He jäh Dio dsa lä hih kih, jeh kwee lä koō ga jmeē ja rey hi ga jmeē koō jmi ma ga jee goo chih kyaay. 3 Ga cheey moz mah dsa tēy lä jē hi ma na la juu ya nää jmi kih hi dsa jee goo. Pero ni ja dsa he sa ga hii ma ya nää.

4 Ga tē to jiih ga cheey jñah ga moz mah ga siyh h: "Chih hi ma na la juu ya nää, ma na la ba ma he kuyh. Ma jmeen mada ma jngēeh dsa kya kyaah jñah ga jah hi ga mi gyani. Ya nää hnäh ja, jee le jmi kih hi jee goo, jēh, ga lä jē ba ma na llu." 5 Pero dsa hi ma na teeh he sa ga jmeē he. Ga nää jee jyoh ba. Ja he ñee na jē hwa

kih. Jñah he ñee jee høð hmooh kiyh. 6 Hi jñah he ga saayh moz kya rey, ga jmeey mah ga jngēy. 7 Lä ma ga lloo juu kih rey, ga lä lleey jwēte. Ga cheey høð kyaay mah ga mi llaay lä jē hi ga jngēeh moz kyaay, lä jiih ga jey go te jee jmi kih hi he. 8 Mah ga siyh lä jē moz kyaay: "Ga lä jē ba ma na llu kih jmi, pero lä jē hi ma na teeh he mo so heh ya nää jee la. 9 Na go nää hnäh lä kaa cha jwē juy. Lä jah hi jeh hnäh teeh mah ya nää jee jmi la." 10 Lä chah ja ga hwē lä jē moz he lä kaa cha jwē mah ga jøy lä jah mih hi ga jñayh ba, hi lluu hi hlēh, lä jwē jee ga kah ga lä kaa cha neh jee tē jmi.

11 Ma ga he rey jee tääh lä jē hi na teeh he, ga jēy ja dsa juy hi sa ma kye hmi he la kih jmi ja. 12 Mah ga siyh: "Ome, z ha lä ma heh jee la mah sa kye hmi he la kih jmi la?" Pero dsa he, ga gyay ti sish ba. 13 Ja ga ga jmeē rey mada kih hi ma jmeē ta he cha neh ja: "Hñuh hnäh goo tih mah jwäh hnäh ta ka hne jee na hø. Jee ja ki hooyh mah juy cha jay." 14 Jēh jwē hi na teeh, pero mih go te ba hi na lleh.

Kwaat kih ku sih
 (Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

15 Ja ga ga nää dsa fariseo mah ga taayh juu kwee. Lä ta ga ga jmeey ha lä jee ma kaah juu kih Jesús. 16 He ja ga cheey dsa kyaayh ko jøh kyaah dsa kya Herode mah na hlēy kyaah Jesús, ga siyh:

— Ta jwoh, ñe ba jnäh, hne hlēh ju dsō jmah ba, kyaah ju dsō ba mi tēh dsa ha lä la jwē kih Dio. Hi sa ga kyaah ni ja, jēh sa kye kwaat ha lä la lä ja dsa. 17 Chih da jnäh ja, ha lä la hne: z Che llu he mi hmaah jne ku sih kih dsa ta César o sa llu?

18 Pero Jesús kuyh ba hñ dsē hñ he ma jmeē dsa he, he ja ga siyh:

— He ba che ta juuh hnäh. z He la kah hnäh dsen? 19 Heh da jñ ha lä la kuu he kwah hnäh kih ku sih.

Mah ga heeyh koō kuu. 20 Mah ga jäh Jesús siyh h:

— z Hi kih heh toō la? z Hi kih jmi na sih la?

21 Mah ga jäh dsa he:

— Kih César ba na.

Ja ga ga jäh Jesús siyh ka läh:

— He la kih César, kwēh ba César. He la kih

Dio, kwēh ba Dio.

22 Ma ga nuuy juu ja, ga taayh jē dsayh. Mo so ga jmää he Jesús, ga nää bih kiyh.

Ga'ngih' dsa' juu' ha' la' le' wa'ra' ga'te' jee' la'jiih' hi' na'juu'

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

23 Ja'ba' jmi' ja' na'naa' dsa' saduceo na'jeey' Jesus. Dsa' he' na', sa' ma' heey' he' la'jiih' dsa' jee' kih' hi' na'juu'. Mah' ga'ngih' juu' kiyh', ga'jayh':

24 —Ta'jwoh', ga'sii' Moise' jnan' kyaah' juu' la'. Wa'ra' ga'juu' ja' dsa'nueh' hi' sa' chaa' joo', dsa'nueh' ooh' hli' he', lle' kih' teey' dsa'me' mah' la'chaa' joo' siiyh' hi' lee' kwaat' kya' hli' ooyh'.

25 Ga'la'chaa' jee' kya' jnaah' gye' dsa'nueh' ja' ba' cho'jmii'. Hi' to'ne' he' ga'kaa' dsa'me' pero chah' ba' ga'juuy'. Sa' ga'la'chaa' joo' he'ja' ga'ja' mey' kyaah' jee' ga'te' uu' dsa'nueh' ooyh'. 26 Ja'ba' la'ja' ga'la' kih' jee' ga'te' uu' dsa'nueh' he', hi' kih' jee' ga'te' uu' ka'lah', la'jiih' ga'dsaa' ga'juu' la'jee' gye'. 27 Jee' ga'dsaa' go'te' ga'juu' hii' dsa'me' ka'lah'. 28 Wa'ra' ga'te' jee' la'jiih' dsa' ja', zhi' kih' jee' la'jee' gye' lee' kya' dsa'me' he'? Jeeh', ga'la'jee' gye' ba' ga'la'kyaah' —ga'jah' dsa' saduceo siiyh' Jesus.

29 He'ja' ga'jeeh' Jesus juu' kiyh', ga'siiyh': —Na'hee' hoh' ba' hnah' na', jeeh', sa' kyuu' hnah' la'koo' na'sii' juu' kih' Dio, ni' sa' kyuu' hnah' ha' la' la' be' kiyh'. 30 Wa'ra' ga'te' jee' la'jiih' hi' ma' na'juu', ni' ja' dsa'me' dsa'nueh' mo'so' jee' goo'. Ma'ja' leey' la'koo' laa' angele hi' taah' gyueh'. 31 Pero he' la'jiih' dsa' hi' ma'na'juu', che' sa' ma'heh' hnah' la'koo' ga'hlee' Dio hnah', la' ma' ga'jayh': 32 "Jna' laan' Dio kya' Abraham, Dio kya' Isaac, Dio kya' Jacob", ga'jah' Dio siiyh' Moise'. He' ga'jayh' la'ja', sa' na'juu' dsa' ma'gyuh' jnan' he' kih' Dio, jeeh' Dio jnan' laay' Dio kya' hi' na'jiih' ba'.

33 La' ma' ga'nuu' dsa' juu' la', ga'taayh' jee' dsayh' ha' la' la' nueh' he' ma' kwa' Jesus.

Nueh' he' kye' ga' kih' jee' la'je'
(Mr. 12:28-34)

34 La'koo' ma' ga'jee' dsa' fariseo ga'jne' Jesus hoo' dsa' saduceo, he'ja' ga'taayh' juu' kwee'. 35 La'ja', ja' hi' ma' kyueh' llu' ley ga'ngih' juu' kih' Jesus mah' ma' kay' dsayh':

36 —Ta'jwoh', zhee' koo' jee' la'je' he' lle' ne' ley kye' ga' miih'?

37 Mah' ga'jah' Jesus siiyh': —Wa' hnaah' Dio kyaah' la'kaa' tuh'hoh', kyaah' la'je' huedse' kyah'. 38 He' la' ba' nueh' he' la' to'ne' kih' jee' la'je'. Sa' cha' ga' he' kye' la'koh' ga' he' la'. 39 Hi' cha' ga' jyo' he' jeeh' kwee' kyaah' he' la'. Wa' hnaah' dsa'kyaah' la'koh' hnaah' hnaah'. 40 Kih' la'to' nueh' la' ga'hwee' la'je' ley kyaah' he' ga'hlee' la'jee' hi' ga'ngee' juu' kih' Dio.

Hi' kih' ja' hi' laa' Cristo
(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

41 Ta'ko'jiih' ma' taah' fariseo ko'joh' jee' ja', ga'ngih' Jesus juu' kiyh':

42 —zHee' huedse' jmeeh' hnah' kih' Cristo? zHi' ki' sa'ju' laay'? —ga'jah' Jesus.

—Sa'ju' kih' David ba' he' —ga'jah' dsa' he' siiyh'.

43 Mah' ga'jah' Jesus siiyh':

—zHa' la'ja' David hi' ma' joo' jmi'lle' kih', ma' teeyh' "Dsa'joo'h' kyaan'?", la' ma' ga'jayh' la'la':

44 Ga'jah' Dio ga'siiyh' Dsa'joo'h' kyaan':

"Na' jwoo' ra'lluu' kin' la',

la'jiih' lloo' jmi' laan' hued' tih' la'jee' hi' na'hoo'h' kyah'."

45 zHa' la'ja' laa' Cristo sa'ju' kih' David ga' ja', cher'mah' hii' David ga'jah' kih' Cristo: "Dsa'joo'h' kyaan'?"

46 Ni' ja' sa' ga'lih' ma' jeeh' juu' kiyh'. Ja' jiih' mo'so' ga'tuu' dsay' ma' ngih' jyo' ga' juu' kih' Jesus.

Sa' ga'tooh' Jesus ta' kih' ta'jwoh' kya' ley kyaah' fariseo

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

23 Kwee' ba' ga'hlee' Jesus jnaah' kyaah' dsa', ga'jayh':

2 —La'jee' ta'jwoh' kya' ley kyaah' fariseo ga'koo' ne' kih' Moise'. 3 Ja' jmeeh' hnah' la'je' he' jayh', hi' ja' mi'teh' hnah' ka'lah'. Pero ta' jmee' hnah' la'koo' jmeey'. Jeeh', koo' hlee' bih' mah' sa' jmeey'.

4 Kya' dsa' loo' hii' he' sa' la'keh' dsa' jmi' ka', pero hii' ni' ko'hi'pih' sa' kway' be' wa'ra' jah' kih' kyaah' koo' mi'cha'gooy' ga' kway' be'. 5 La'je' he' jmeey' ja', jmeey' ha' la' jee' jee' dsa' kiyh'. Tih' dsay' na'gyoh' cha'kyey' kyaah' lu'kyooy' jwi' sa'hmiih' hu' he' na'sii' juu' kih' Dio. Cha'hoo' sa'hmiih' kiyh' jmeey' kyoo' sa'hloh'. 6 Tih' dsay' dsa'taayh' jee' la' llu' ga' miih' jee' kuh' dsa' hi' taah' jmi', la'ja' jmeey' ka'lah' neh' gwah'. 7 Tih' dsay' jmee' dsa' Dio kiyh' cha'jwe' jueh', mah' teeh' dsih' ta'jwoh'. 8 Pero hnah', ta' heeh' hnah' he' teeh' dsa' hnah' ta'jwoh', jeeh' ja' ba' laa' ta'jwoh' kyaah' hnah'. Hi' koo' ba' laa' la'jee' dsa'. 9 Ta' teeh' hnah' Taa' ni' ja' hi' taah' ne' hwa' la', jeeh' ja' ba' hi' laa' Taa' jnan' hi' gya' gyueh' ya'jwi'. 10 Ta' kwa' hnah' jwe' he' teeh' dsa' hnah' ta'jwoh', jeeh' ja' ba' hi' laa' ta'jwoh' kyaah' hnah', hi' he' he' Cristo. 11 Hi' joo'h' ga' kyah' hnah', wa' jmeey' ta'he' kih' la'jee' ba'. 12 Jeeh', hi' jma' hii' joo'h', hi' he' ja' ta' hwa' go'te'. Hi' jma' hii' hwa', hi' he' ba' lee' joo'h'.

13 Jwi' ba' hnah' ta'jwoh' kya' ley kyaah' fariseo. Hnah' hi' ta'juu'. Jneh' hnah' jwe' kih' dsa' mah' sa' dsa'taayh' jee' jmee' Dio hih'. Ni' hnah' sa' dsa'taah' hnah' ni' sa' kwah' hnah' jwe' dsa'taah' jnah' hi' hnoo'. 14 Jwi' ba' hnah' ta'jwoh' kya' ley kyaah' fariseo. Hnah' hi' ta'juu'. Jnuuh' hnah' hne' kih' dsa'me' hii'. Mah' ko'taa' ga' jmeeh' hnah' hlee' hnah' ki'wee' kyaah' Dio. Kih' he' na' na' chee' Dio cha'ga'miih' wii' ne' kyah' hnah'.

15 Jwi' ba' hnah' ta'jwoh' kya' ley kyaah' fariseo. Hnah' hi' ta'juu'. Ga'naah' hnah' la'kaa' ne' jmi'neeh' la'kaa' hwa' hnoo'h' hnah' ha' la' jee' leeh' hnah' dsa' hi' sa' ma'heeh' kih' Dio. Wa'ra' ga'lee' hnah',

dsa-kyaaŷh' cha'né dsa-ta', mah' jmeey' na-hääŷh' øøŷh'. ¹¹Jwëë' dsa- jmee' lä'koh' hī- ngëë' juu' kih' Dio mah' ya-nääŷ' jee' kyah' hnäh' hi' mi-gaay' jwëë' dsa-. ¹²Lä'cha' cha-miil' he- hliih'. Kih' he-ja-, jwëë' dsa- mo'so' lä'hnaäŷ' dsa-kyaaŷh'. ¹³Pero hī- kwëëh' dsé' lä'jiih' llaa', hī- he' ba' lää'. ¹⁴Ju'hmëë' la-, he- mi-jnäa' lä'koo' jää' Dio dsa- lä'hih' kih', lloo' lä'kaa- lä'juh' jmi-gyuu' mah' lä'kyuu' lä'jëë' dsa- hī- sa' ga' ma-heeh' kih' Dio. Ja-ga' jä' jmi' juuh' jmi' goo' kih' Dio.

¹⁵Wa'ra- ga'lloo' jmi' jëeh' hnäh' neh' gwah' juuh' cheh' jaa- jah' laa' na'høø' ngëë' jee' na-jngii' ja-, lä'koo' ga'jah' Daniel hī- ga'ngëë' juu' kih' Dio, (hī- hē- juu' la-, wa' lä-ngëëŷ'), ¹⁶ma'ja-, hnäh' hī- tääh' hwa' Judea kyuu' hnäh' ta' moh'. ¹⁷Hī- tääh' jee' ga'të' to' jwëë' hne', wa' jñaay' mah' wa' kyuu' bih'. Sa' wa' kyey' he- cha- cha'neh'. ¹⁸Hī- tääh' jee' nuu- kih', ta' wa' lla-nääŷ' kiyh' he- dsa-kyey' sa'hmiih'. ¹⁹Peer' jwi' dsa-më' hī- kyaa' gyuu' ma'ja-, hi' lä'ja- hī- jää' gyuu' gyuu' ka'läh'. ²⁰Ngii' hnäh' kih' Dio mah' sa' la' jii' gyuu' ni' sa' la' jmi' he- teeh' dsa- dsé' wa'ra- ga'të' jee' kyuu' hnäh'. ²¹Ma'ja- jëë' dsa- wi' jwërte he- sa' ma-jëë' dsa- lä' ma' ga'nøø' jmi- gyuu' lä'jiih' na'. Ja- jiih' mo'so' jëë' gyih' jih'koh'. ²²Wa'ra- jah' kih' ngoo' ba' jëë' dsa- wi' ma'ja-, ni' jaa- dsa- jiih' sa' jä'. Pero ta'la' kih' hī- na-lleeh' kyaa' Dio, chah' ba' llaa' jmi' he- jëëŷ' wi'.

²³Ma'ja- cher' mah' cha- ko'llaa' dsa- jah': "Hii' Cristo cheh' la-", o "hii' Cristo cheh' jee' oo'", ta' wa' heeh' hnäh' kiyh'. ²⁴Jwëë' dsa- ta'juu' ya-nääŷ', jäh': "Jnä' laan' Cristo, jnä' ngëen' juu' kih' Dio". Ja' he- koo- nëë' he- juh-gaa' jmeey', lä'jwë' jee' mi-gaay' dsa-, lä'jiih' hī- na-lleeh' kyaa' Dio mi-gaay' cher' mah' ga'la'. ²⁵Ma'neh' ba' hnäh' na', jëeh' ma'jwah' ba' jnä' jää' ha' lä' le'.

²⁶Lä'ja-, cher' mah' hī- jah' sih' hnäh': "Hii' gya' jee' oo' hwa' kii' jee' sa' kwa' ni' miil'", ta' go-jëë' hnäh'. Hī' cher' mah' jäh': "Hii' gya' cha'neh' oo'", ta' wa' lä-heeh' hnäh'. ²⁷Jëeh', lä'koo' jmee' je'niih' he- jmee' dsa-lä'jnä' lä'kaa' jmi-gyuu', lä'ja- lä'jnä' lä'kaa' jmi-gyuu' wa'ra- jah' Hī-ga'lëë' ngo' la-. ²⁸Jëeh', wa' ha- cha- ha- jee' kyaa' hī- ma-na-juu', jee' ja- kuh' tu-siih'.

Wa'ra- ga'të' jee' jäh' Hī-ga'lëë' ngo'
(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

²⁹Chah' ba' ga' ma-ngëë' ma-jëë' dsa- lä'jë' he- wi' ja-, ja- hmiih' mo'so' lä'jnä' jmeë' kih' hyoo-, ni' jmeë' kih' sih' sa' lä'jnä'. Lä'sii' høø' nuu' hī- hëë' gyuu' jmi-gyuu', hi' lä'jë' he- ga' cha- gyuu' sa'jeh'. ³⁰Ja-ga' jmee' lii' gyuu' jmi-gyuu' jee' jäh' Hī-ga'lëë' ngo' la-. He-ja- k'hooh' lä'jëë' nëë' dsa- hī- tääh' hwa' jëëŷ' Hī-ga'lëë' ngo' la- hī- jäh' gyuu' jee' jni' kyaa' cha-mi- ih- be', laay' jøøh'. ³¹Mah' chey' ángele kyaaŷ'. Kyaa' miih' kih' luu' hoo' jøøŷh' lä'jëë' hī- na-lleeh' kyaaŷ' hī- tääh' lä'jë' kye' kiih' jmi-gyuu', ta' ko'taa' lä' ga'të' jyoh' ko'taa'.

³²Jëë' dá' hnäh' kwee- ha- lä' dsoo' juu' kih' chaah' higo mah' mi-tëë' hnäh' hñaah'. Wa'ra- ga'hyo'

sih'jñoh' sa'jih' kih', løø' dsa-hyo' moo- kih', ma'neh' ba' hnäh' ngoo' ga'të' jii' jma' ba' ja-. ³³Lä'ja- hnäh' ka-läh', wa'ra- ga'jëeh' hnäh' dsa-la' lä'jë' he- ma'jwahn' la-, wa' lä'neh' hnäh' he- ma'chehn' ho'haah' kyaa' he- jahn' ba' ja-. ³⁴Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn' hnäh', sa' llaa' dsa- hī- tääh' na' ta'ko'jiih' sa' ga' ma-lä-te' lä'jë' he- ma'jwahn' la-. ³⁵Ngëë' ba' lä'jë' he- cha- gyuu' hwa', pero juu' kin' lä' ma-cha- ja-ba'.

³⁶Pero ni' jaa- sa' ñe- hee- jmi' ja-, hee- hor- ja-, ni' ángele hī- tääh' gyuu' sa' ñe-, ni' joo' Dio sa' ñe-. Hñii' ba' Täa' kyaa' ñe-. ³⁷Lä'koo' ga'la' jii- kih' Noé, ja-ba' lä'ja- le' wa'ra- ga'të' jee' jäh' Hī-ga'lëë' ngo' la-. ³⁸Jëeh', jää' sa' ga' ma-ja' jma' ma' tääh' dsa- kuh'hīh', ma' tääh' dsa- jee' goo- lä'jiih' ga'he' Noé neh' barco. ³⁹Ni' miil' sa' ga'lä'liih' dsa- lä'jiih' ja' jmi' he- ga'jngiih' kih' lä'jëë'. Lä'ja- ka'läh' ni' sa' liih' ga' dsa- wa'ra- ga'të' jee' jäh' Hī-ga'lëë' ngo' la-. ⁴⁰Ma'ja- tääh' uu' jmee' ta' jee' nuu- kih', jaa- he' sah', hi' hī- jaa- he' jä'. ⁴¹Ma'ja- tääh' uu' dsa-më' dsé-. Jaa- he' sah', hi' hī- jaa- he' jä'. ⁴²He-ja- mi-jnøø' hnäh' m'neh', jëeh' sa' ñeh' hnäh' hee- hor- jäh' Dsa-jøøh' kyaa' hnäh'. ⁴³Wa' lä-ngëëh' hnäh' he- la-. Cher' mah' jaa- dsa-juu' cha'neh' ga'lä'ney' hee- hor- dsa-he' dsa-hii' cha'neh' kiyh', jmeey' bii' sa' gwiiy' mah' sa' kway' jwë' he- ja' dsa-hii' cha'neh' kiyh'. ⁴⁴Ja-ba' lä'ja-, hnøø' ma-na'lluuh' hnäh'. Jëeh', ha- ga- che- jmi' he- sa' jøøh' hnäh', jäh' Hī-ga'lëë' ngo' la-.

Dsa- hī- mi'teh', hi' dsa- hī- sa' jmee' ta'he'
(Lc. 12:41-48)

⁴⁵Jaa- dsa- hī- mi'teh' hī- cha- hu' dsé- llu' kih', hī- he' ba' na-hña' mah' hääŷ' hī- tääh' cha'neh' kih' dsa-juuy', kwëëŷh' kuh' hor- kih'. ⁴⁶Llu' la' kih' dsa- hī- jmee' ta'he', cher' mah' mi'teyh' lä'jë' mada' he- nuuyh' wa'ra- jah' juuy'. ⁴⁷Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn' hnäh', ga'lä'jë' ba' he- cha- kih' dsa-juuy' tooyh' gooy-. ⁴⁸Pero jaa- hī- sa' hnøø' jmee' ta'he', jmeey' hu' dsé: "Lä'hëë' ga' miil' dsa-jøøh' kyaa'". ⁴⁹He-ja- løøŷ' jmi'baay' dsa-kyaaŷh' mah' kuh'hīh' kyaa' hī- laa' lla'hiih'. ⁵⁰Pero dsa- hña' dsé' he', jmi' he- sa' jøøŷ' hi' hor- he- sa' kyey' ni' miil' hu' dsé-, jäh' dsa-juuy'. ⁵¹Sa' lä'niih' dsëŷ' kih' dsa- he' heeyh' wi' mah' kwëëŷh' hee' ko-jøøh' kyaa' dsa- ta'juu'. Jee' ja- ki'hooyh' mah' juuy' cha'jay'.

Juu' na-hmäa' lä'koo' la' kih' gya' chih-më'

25 He- jää' Dio dsa- lä'hih' kih', jëeh' kwee- kih' gya' chih-më' hī- na'nää' chooh' mi'së' na'hij' je- mah' dsa-heeyh' dsa-ñuu' hī- jee' goo-. ²Hña' chih-më' he' ma' cha- hu' dsé- llu' kih', hña' he' sa' cha- he' ma' jmeey'. ³Lä'jëë' hī- sa' ma' jmee' he' he' ga'nääŷ' kyey' mi'së' kiyh', mah' sa' ga'kay' ga' miil' naa- he- koo-. ⁴Pero lä'jëë' chih-më' hī- ma' cha- hu' dsé- llu' kih' he', ga'kay' mi'së' kiyh' ko-jøøh' kyaa' jee' ma' haa' naa- he- koo-. ⁵Pero ga'lä'hëë' ga' dsa-ñuu' hī- ma' jee' goo- he'. He-ja- ga'të' gwii' kih' lä'jëë' lä'jiih' ga'gwiiy-. ⁶Ma' ga'të' koo' lla'nuu',

wëeh` jnä`. Lä` ma` kyaan` dsaahn` hi` ma` hään` ne-
h`ñe, hnäh` sa` na`jëeh` jnä`."

⁴⁴Ma`ja` ngih` dsa` he` juu` kin`, jäyh`: "Dsa`jõøh`
kyaan`, ÷ih` ba` ga`jëe` jnääh` ngëh` kyaah`, ngëh`
na`ki` hoh`, sa` cha` hmih` ma` këh`, ma` na`hëeh`
cha`jwë` jwëh`, ma` dsaah` o` ma` hääh` neh`ñe` mah`
sa` ga`jmeë` jnääh` be` kyah`?"

⁴⁵Ja` ga` na` jwah` jnä`, hi` laa` Dsa`ta` jõøh`, jwih` jni-
h`: "Ma`ra` ju`dsoo` jwëeh` hnäh`, he` sa` ga`jmääh`
hnäh` he` hi` tä`ñee` tääh` la`, jnä` ba` he` sa`
ga`jmääh` hnäh` he`. ⁴⁶Lä`jëe` hi` hlëeh` he` dsa`nääy`
jee` sa` llaa` jëey` wih`. Mah` lä`jëe` hi` lluu` he`
dsa`nääy` jee` mo`so` juuy`."

Ma` hnooh` dsa` ha` lä` jee` ma` saayh` Jesús
(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

26 Ma`la` ba` ma`kwa` Jesús lä`jë` juu` ja`, ga`jäyh`
siyh` jnääh` discípulo kyaay`:

²—Ma`ñeh` ba` hnäh`, na` jee` to` jmih` ma`la` jmih`
he` kuh` dsa` borrego mah`. Jee` ja` ngëe` dsa` Hi`-
ga`lëe`ngo` la` mah` tääy` dsoh` hma`cru`.

³Ma`ja` ga`kuh` jmi`dsa` kaah` kyaah` lä`jëe` ta`j-
woh` kyaa` ley kyaah` lä`jëe` dsa`gyuuh` në`ta` kih`
Caifá, jmi`dsa` hi` kye` në`. ⁴Mah` ga`täayh` juu`
kwee`, ha` lä` jee` saayh` Jesús kyaah` juu` ta`juu` mah`
jngëeyh`.

⁵—Sa` le` kaah` jnih` jee` jmih` la`, mah` sa` chí`jwaa`
dsa` jee` jwih` la` —ga`jäyh`.

Ja` dsa`më` ga`huu` jmih` mi`jwih` lle` Jesús
(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶Ma` gya` Jesús ka`läh` jee` jwih` Betania cha`neh` ki-
h` Simón hi` ma` dsaah` dsoo` hmih` hõø. ⁷Jee` ja`
gyay` kuh`hiyh`, ma` ga`lloo` ja` dsa`më` hi` ma` kye`
koo` së` alabastro he` haa` jmih` mi`jwih` he` kyeë`
hmoooh`. Mah` ga`huuy` lle` Jesús. ⁸Ma` ga`jëe` jnääh`
lä`koo` ga`jmeë` dsa`më` he`, ga`lä`llee` jnääh`, mah`
ga`jäh` jnääh`:

—¿He`la` ma`hëe` dsa`më` na` jmih` mi`jwih` kih`?

⁹Llu` wa`ra` jäh` kih` ga`hniy` go`te` ba` mah` kuu` ja`
ma` kwëeyh` hi` tä`ñee`.

¹⁰Pero ga`lä`kyuuh` Jesús hu`dsë` kyaa` jnääh`, he`-
ja` ga`siyh` jnääh`:

—¿He`la` jmeeh` hnäh` jwih` kih` dsa`më` la`? Llu`
ba` he` ma`jmeey` lä`la` kin`. ¹¹Jëeh`, lä` ma`tääh` na`
ba` hi` tä`ñee` kyaah` hnäh`. Pero jnä`, mo`so` gyan`
ki`wëe` jee` kyah` hnäh`. ¹²Kyaah` he` ma`huuy` jnä`
jmih` mi`jwih`, he` ma`mi`lluuy` jnä` jaa` ba` la`, ja`ga`
haa` dsa` jnä`. ¹³Ma`ra` ju`dsoo` jwëeh` hnäh`,
lä`kaa` jmi`gyuuh` jee` kwa` dsa` ju`hmëe` kin`, lä`cha`
juu` ha` lä`koo` ma`jmeë` dsa`më` la`, mah` lä`ja` lä`d-
sooh` dsë` dsa` kih`.

Juda ga`ngëe` Jesús
(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

¹⁴Ma`ngëe` he` ja`, ja` dsa`kyaah` jnääh` hi` chee`
Juda Iscariote ngooy` kih` dsa`kaah` kyaa` jmi`dsa`.

¹⁵Mah` ga`jäyh`:

—¿Joh` kwëeh` jnä` mah` ngëe` jnih` ja`gooh` hnäh`?
—siyh`.

He`ja` ga`jiih` dsa` he` kih` gyii`gya` kuu` tõø`.

¹⁶He`ja` ga`lõø` Juda hnooh` ha` lä` jmeey` mah`
ngëey` Jesús ja`goo` dsa` he`.

Ga`jmeë` Dsa`jõøh` jnän` ma`nue` kyaah` ga`hiyh` juu`
(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹⁷To`në` jmih` he` ga`lõø` dsa`täah` dsa` jmeey` jmih`
kuyh` he`ñiuh` he` sa` kyaah` levadura, ga`ya`jäh`
jnääh` koo` kih` Jesús mah` ga`ngih` jnääh` juu` kih`:

—¿Ha` jwah` mi`llu` jnääh` jee` kihn` ma`nue`?

¹⁸He`ja` ga`jäyh` siyh` jnääh`:

—Go`nää` hnäh` ta` jee` jwih` jwëh`. Cha`jwë` ja`,
jëeh` hnäh` ja` dsa`. Ja` jwih` dsa` he`: "Lä`la` jäh`
ta`jwoh` kyaa` jnääh`: Ma`ngoo` ga`dsëe` jmih` kin`.
Cha`neh` kyah` kyeh` jnääh` borrego mah` kyaah` dis-
cípulo kyaan`."

¹⁹He`ja` ga`nõø` jnääh` lä`koo` mada` he` ga`jmeë`
Jesús kyaa` jnääh` hi` ga`mi`llu` jnääh` jee` ga`kuyh`
ma`nue`.

²⁰Ma` ga`nue` jmih` ja`, ga`gya` Jesús në` na`mes`
kyaah` lä`jëe` gya`tuuy` jnääh`. ²¹Ta`ko`jiuh` ma` tõøh`
jnääh` kih`hih` jnääh`, ga`jäh` Jesús:

—Ma`ra` ju`dsoo` jwëeh` hnäh`, ja` jee` lä`jëe` hi`
kuh` kyaah` jnä`, ngëey` jnä`.

²²Peer` ja` meeh` dsë` jnääh` ma` ga`nue` jnääh` juu`
ja`, mah` lä`jaa` lä`jaa` jnääh` ga`ngih` jnääh` juu` kih`:

—¿Che` ja` he` jnä` na` hlëeh`? —ga`jäh` jnääh`.

²³He`ja` ga`jëeh` Jesús juu` kyaa` jnääh`:

—Hi` tä` kyaah` jnä` neh` wih` la`, hi` he` ba` na`
hi` ngëe` jnä`. ²⁴Ma`ra` ju`dsoo`, Hi`ga`lëe`ngo` la` le`
kiyh` lä`koh` ma`na`sih`. Pero jwih` dsa` hi` ngëe` Hi`-
ga`lëe`ngo` la`. Llu` ga` la` kih` dsa`ñuuh` he` wa`ra`
jäh` kih` sa` ga`lä`chaay` go`te` ba`.

²⁵Ja`ga`, ga`jëeh` Juda hi` ga`ngëe` Jesús, ga`jäyh`:
—O` che` jnä` ba` ta`jwoh`.

—Hñah` ba` hne` ma`jäh` —ga`jäh` Jesús siyh`.

²⁶Ko`jiuh` täayh` kuyh`, ga`ka` Jesús he`ñiuh` mah`
ga`kway` tí`hmaah` kih` Dio. Ma`ngëe` ma`kway` tí`h-
maah` kih` Dio, ga`llaay` he`ñiuh` ja`, mah` ga`kwëeyh`
jnääh`, ga`jäyh`:

—Kye` hnäh` mah` kuh` hnäh`, he` la` na` jmi`ngo`
kin`.

²⁷Lä`ja` ka`läh` ga`kay` wa`kyaah`, ga`kway` tí`h-
maah` kih` Dio, ja`ga` ga`kwëeyh` jnääh`, ga`jäyh`:

—Hih` hnäh` lä`jëe` hnäh`. ²⁸Jëeh`, he` la` na` jma`
kin` he` kyaah` jmeë` Dio koo` hmoooh` hmëe`. He`ja`
tëuh` jma` kin` kih` jwëe` dsa` mah` dsa`che` dso`kye`
kiyh`. ²⁹Lä`la` jwëeh` hnäh`, mo`so` huh` ga` jnä`
jmih` mi`jeh` ma`ää`, lä`jiuh` lloo` jmih` huhn` ka`läh`
lä`hmëe` kyaah` hnäh` jee` jmeë` Täa` kyaan` hih`
—ga`jäh` Jesús siyh`.

Ga`hmä` Pee` juu` he` sa` kyuyy` Jesús
(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³⁰Ma`ngëe` ma`há` jnääh` kih` Dio, ga`nõø` jnääh` ta`
moh` Olivo. ³¹Ja`ga` ga`jäh` Jesús siyh` jnääh`:

—Lā'jēē' ba' hnäh' beeh' jnä' na' hwē'. Lā'jā' na'si' juu' kih' Dio: "Jmeen' dsoo' kih' hī' hää' lä'jēē' borrego, hī' lä'jēē' borrego kyaay' sa'jñee'." 32 Pero ga' ma-lā'jiijn' ka-läh', hi' jnä' niin' na'jäan' hnäh' ta' Galilea.

33 He'jā' ga'jääh' Pee':

—Ma'ke' lä'jēē' ga'beē' hne', pero jnä' jih'koh' sa' beēn' hne'.

34 He'jā' ga'jääh' Jesús siyh' Pee':

—Ma'ra' ju'dsoo' jwēēhn' hne', na' hwē', jää' ja'ga' hoo' chaah' dsoo', hne' ma'tē' hnē' jiih' ma'hmah' juu' he' sa' kyuyh' jnä'.

35 —Ma'ke' ga'juun' kō'jōh' kyaah' hne', sa' jwahn' lä'na' —ga'jääh' Pee'.

Lā'jā' kwee' ba' ga'jääh' jnääh' lä'jēē' jnääh'.

Ñee' Jesús Getsemaní na' chuuy' kyaah' Dio

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

36 Ma'ngēē' he' jā', ga'nōō' jnääh' kyaah' Jesús koō' jee' cheē' Getsemaní. Ma' ga'lla'nōō' jnääh' jee' jā', ga'siiyh' lä'jēē' jnääh'.

—Jee' la' ba' go'taah' hnäh' ta'ko'jiijn' na' chuuy' kyaah' Dio.

37 Ga'jäy' ma'la' Pee', kyaah' lä'uuy' jōō' Zebedeo ba'. Chah' ba' ja' meeh' dsēy' hī' chaay' cha'mi' hū'dsē'. 38 He'jā' ga'jääh' Jesús siyh'.

—Peer' meeh' dsēn', lä'jiijn' juun' go'tē' la' kin'. Jee' na' ba' jää' jnä'. Kwēēh' hoh' hnäh', ta' gwii' hnäh'.

39 Jā'ga' ngoō' Jesús mi' ga' ta' chā'ne'. Jee' jā' ga'juuyh' jñey' mah' ga'jluyy' lley' lä' ga'tē' hwa', ga'chuuy' kyaah' Dio:

—Tää' kyaan', cher'mah' le', lää' jnä' kih' he' wii' he' jēēn' na'. Pero sa' wa' le' lä' hnoon' hñiin', wa' le' lä' hnooh' hñaa' ba'.

40 Ma' jāh' Jesús ka-läh' jee' ma' tääh' discípulo kyaay', ga'jēy' ma'na'gwiiy'. He'jā' ga'siiyh' Pee':

—¿Che' ni' koō' hor' sa' ma'lā'be' hoh' he' ma'nah' na'nēh' kyaah' jnä'? 41 Wa' na'nēh' hnäh', ngii' hnäh' kyah' kih' Dio mah' sa' leh' he' hñiih' hnäh'. Hnōō' ba' jmi'lle' jnän' kwa' be'. Pero jmi'ngo' jnän' sa' beē' —ga'jäyh'.

42 Ngooy' ka-läh' na' chuuy' kyaah' Dio jee' ga'tē' tō' jiih':

—Tää' kyaan', cher'mah' sa' le' lää' jnä' kih' he' wii' la', cher'mah' ma'ra' he' huhn' ba' jnä', wa' le' lä' hnooh' hñaa' ba' —ga'jäyh'.

43 Ma' jāyh' ka-läh', ga'jēy' lä'jēē' ba' ma'na'gwii'. Jēēh', lä'gwiiy' jwēte'. 44 Ngoō' Jesús ka-läh' lä'hmēē' jee' ga'tē' hnē' jiih' na' chuuy' kyaah' Dio, jā'ba' kyaah' juu' he' ma'hlēy' jää' jā'. 45 Ma' jāyh' ka-läh' jee' ma' tōōh' jnääh' lä'jēē' jnääh', ga'siiyh' jnääh':

—Gwii' ba' hnäh' kyah', teēh' hnäh' hoh'. Ma'lloo' hor' jāā' Hī'ga'lēē'ngo' la', ngēē' dsih' goo' dsa' hñaa' dsē'. 46 Noo' hnäh', mah' ma'nōōn'. Ma'ngoō' ya'jääh' hī' ngēē' jnä' —ga'jäyh'.

Ga'saayh' Jesús

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

47 Lla' gyih' juu' jā' ma' ja' Juda, jāā' jee' lä'jēē' gya' tuuy' dsa'kyaah' jnääh'. Jay' kyaah' koō' nää' dsa', hī' ma' kye' ñē', hī' ma' kye' hma', lä'hiih' kih' ta'jwoh' kyaā' ley kyaah' dsa'kaah' kyaā' jmi'dsa', kyaah' dsa-gyuu'h'. 48 Juda hī' ga'ngēē' Jesús, jää' ga'taayh' dsa' he' juu':

—Hī' chūhn' kih', hī' he' he'. Jā' saah' hnäh' —ga'jäyh'.

49 He'jā' jāy' chūh' kih' Jesús.

—Ha' ma'ñeh' ta'jwoh' —ga'jäyh'.

Na' ma'hii' ga'chūyh' kih' Jesús. 50 Jā'ga' ga'jääh' Jesús siyh':

—Ome', ¿heē' kih' ma'ñeh' hne'?

Lā'chah' jā' ga'ya'jääh' dsa' he' mah' ga'sooh' kih' Jesús.

51 Pero jāā' dsa'kyaah' jnääh', ga'sēy' ñē' ga'jmeey' dsoo' kih' jāā' hī' ma'jmeē' ta'he' kih' jmi'dsa' jōōh'. Ga'kyuy' lo'gwa'. 52 He'jā' ga'jääh' Jesús siyh':

—Tōōh' ñē' kyah' neh' loo' kih' ka-läh'. Jēēh', lä'jēē' hī' kooh' ñē', kyaah' ñē' juuy'. 53 ¿Che' sa' ñeh', le' ba' ngii' kih' Täā' kyaan', mah' lä'chah' la' cheey' kin' gya'tō' nää' ángele? 54 Pero cher'mah' lä'jā' ga'la', ¿ha' ba' lä'te' lä'koō' na'si' juu' kih' Dio, jee' lle' lä'jē' he' äā' jmi' le'?

55 Jā'ba' hor' jā', ga'jääh' Jesús siyh' dsa' hī' ga'sooh' kihy':

—¿Che' dsa'hii' jnä', he' ma'ya'nääh' hnäh' kyaah' ñē' kyaah' hma', mah' saah' jnä'? Lä'jē' jmi' ma' hää'n' jee' kyah' hnäh', ma' kwan' juu' koo' gwah' mah' sa' ga'chah' jnä'. 56 Pero lä'jē' he' la' lle' kih' le' mah' lä'te' juu' he' ga'sii' lä'jēē' hī' ga'ngēē' juu' kih' Dio —ga'jääh' Jesús siyh'.

Hī' lä'jēē' jnääh' ga'beē' jnääh' Jesús jee' jā', mah' ga'kyuy' jnääh'.

Na'jäy' Jesús chā'ne' dsa'ta' kaah' kyaā' dsa' judii

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

57 Lä'jēē' dsa' he', lä' ma' ga'saayh' Jesús, na'jäy' chā'ne' Caifá hī' ma' kye' ñē' kih' lä'jēē' jmi'dsa' kaah'. Jee' jā' ma' tääh' jōō' kō'jōh' lä'jēē' ta'jwoh' kyaā' ley kyaah' lä'jēē' dsa-gyuu'h'. 58 Pero Pee' uu' ba' ngooy' lleey' kaah' kih' Jesús, lä' ga'tē' ho'hne' né'ta' kih' jmi'dsa' jōōh' he'. Jee' jā' ga'he' Pee' ga'jmeey' kō'jōh' kyaah' poo' hī' ma' tääh' jee' jā', ma' jēy' ha' lä' hii' juu' jā'.

59 Lä'jēē' jmi'dsa' kaah' kyaah' dsa-gyuu'h', kyaah' lä'jēē' hī' laa' ta', ma' hnaayh' dsa' hī' ma' bääh' Jesús kyaah' juu' ta'juu', lä'jwē' jee' ma' jngiiyh' kih'. 60 Pero sa' ga'jmää' juu' kiyh', ma'ke' jwēē' dsa' ma' bääh' dsih' kyaah' juu' ta'juu'. Kyaah' jee' ga'dsaā' ga', ga'lla'nää' ga' uuy' hī' kye' juu' ta'juu', 61 ga'jäyh':

—Ga'nuu' jnääh' ga'jääh' dsa'ñuu'h' na': "Le' hlan' gwah' juuh' kih' Dio mah' kyaah' hnē' jmi' ba' chooh'."

62 He`ja` ga`noo` jmi`dsa` hi` ma` kye` ne` he`,
 ga`ngi`y` juu` kih` Jesús:
 —¿Hee` jawh` hne`, heh` lä`koh` hni` dsa` la` kyah`?
 ¿He`la` sa` hlëeh` ni` miih`?

63 Pero sa` ga`ngi`y` go`te` Jesús. Koo` ka`läh` ga`jah`
 jmi`dsa` jøøh` he` si`yh`:
 —Ma`ra` ju`dsoo` kih` Dio` jiih`, jah` ¿che` hne` he`
 Cristo, joo` Dio`?

64 —Hne` ba` ma`jah`. Hi` cha` ga` koo` he` jwëeh`n`
 hnäh`. Na` ta` cha`ne` jëeh` hnäh` Hi` ga`lä`ngo` la`
 gya` jwoo` ra`llu` kih` Dio` jøøh`, hi` jëeh` hnäh` jäyh`
 ka`läh` jee` jni` hii` gyuuh` —ga`jah` Jesús.

65 He`ja` lä` ma`kyeh` ja` jmi`dsa` jøøh` he` hmi`h` ki`
 h` ga`gi`y`, ga`jäyh`:

—Ma`mi`kwayh` Dio` jëe`! ¿Hi` ga` jwaah` jne` jñah`
 hi` jmee` ju`dsoo`? Jee` na` ma`nyuh` hnäh` he`
 ma`mi`kwayh` Dio. 66 ¿Hee` jawh` hnäh`? —ga`jah`
 dsa`jøøh` kya` jmi`dsa` he`.

He`ja` ga`lä`jëe` ba` ga`jah`:

—Ä` jmi` juuy`.

67 Lä`chah` ja` ga`ti` ga`hney` mo`ne` Jesús. Ga`ki`
 ga`jnooy` kiyh`. 68 Mah` ma` jäyh`:

—Hne` Cristo, jah` da`, ¿hi` na` ma`kwa` kyah`?

Ga`hmä` Pee` juu` he` sa` kyuy` Jesús

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

69 Ho`hne` ja` ma` gya` Pee`, ma` ja` jaa` dsa`më` hi`
 ma` jmee` ta` kih` jmi`dsa` jøøh` he`, mah` ga`jäyh` si`y`
 h`:

—Hne` ka`läh` ma` ngëh` kyaah` Jesús hi` cha`
 Galilea.

70 To`lo` ne` jee` lä`jëe` dsa` he` ga`hmä` Pee` juu`,
 ga`jäyh`:

—Sa` man` hi` kih` na` hlëeh`.

71 Lä`chah` ja` ya`hëe` Pee` na`nooy` lä` ga`të`
 ho`haah` jee` dsa`taah` dsa`. Jñah` dsa`më` ga`jëey`,
 mah` ga`si`yh` lä`jëe` hi` ma` tääh` jee` ja`:

—He` ba` dsa`kyaah` Jesús hi` cha` Nazaret na`.

72 Koo` ka`läh` ga`juu` Pee`, ga`täy` Dio:

—Ni` ko`hi`pih` sa` kyuyun` dsa` oo` —ga`jäyh`.

73 Ko`hwëe` ga` ja`, ga`jah` dsa` hi` ma` tääh` jee` ja`,
 ga`si`yh` Pee` ka`läh`:

—Ma`ra` ju`dsoo`, hne` he` laa` jaa` dsa`kyaah` hi`
 oo`. He`ja` sa` na`hëe` juu` lä` hlëeh`.

74 He`ja` ga`løø` Pee` hlëeh` kyaah` dso`jwih` hi`
 ga`täy` Dio:

—Ma`ra` ju`dsoo`, sa` kyuyun` dsa`nyuh` na`
 —ga`jäyh`.

Na` ma`hii` ga`hooh` chaah` dsoo`. 75 Ja` ga` ga`lä`d`
 sooh` dsë` Pee` juu` he` ga`jah` Jesús ga`si`yh` jaa`:
 “Jää`, ja` ga` hooh` chaah` dsoo`, hnë` jiih` ma`hmäh` ju`
 u` he` sa` kyuyuh` jnä`.”

He`ja` ya`hëey` ta` ka`hne`, ga`hooyh` lä`jiih` lla`
 dsëy`.

Ga`jä` dsa` Jesús cha`ne` Pilato

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

27 Ma` ga`jnä`, ga`kuh` lä`jëe` dsa`kaah` kya`
 jmi`dsa`, kyaah` lä`jëe` dsa`gyuuh`. Ga`täy` ju`
 u` kwee` ha` lä` jmeey` mah` jngi`h` dsa` kih` Jesús.
 2 He`ja` na`jä` dsih` na`hñuuy`, ga`ngëey` goo` Pon`
 cio Pilato hi` ma` laa` llé`moh`.

Ga`juu` Juda

3 Juda he` hi` ga`ngëe` Jesús, ga`kay` cha`miih`
 hny`dsë` ma` ga`jëey` he` ma`jmeey` dsa` he` hih` juu`
 Jesús. He`ja` ñeey` na`ngëey` ka`läh` lä`jëe` gyii`gya` ku`
 u` tøø` he` ga`jiih` lä`jëe` jmi`dsa` kaah` kyaah` dsa`
 gyuuh` he`. 4 Mah` ga`jäyh`:

—Na`bäähn` dso` kye`, ma`ngëen` jaa` hi` juu` hi` sa`
 cha` dsoo` cha` kih`.

Mah` ga`jah` dsa`kaah` he` si`yh`:

—¿Hee` ga`tëe` jnääh` jëe` jnääh` kyah`? Kwaat`
 kyah` ba` hne` na`.

5 He`ja` ga`jwä` Juda kuu` ja` neh` gwah` jüuh`, mah`
 ya`hëey` jee` ja`, ngooy` na`täy` che` luuy`. 6 Ja` ga`
 ga`juuh` jmi`dsa` kaah` he` kuu` ja` mah` ga`jäyh`:

—Sa` le` tøøh` jne` kuu` la` ko`joh` kyaah` kuu` he`
 kwëeh` dsa` Dio, jëeh`, ma`hlääh` jma` kyaah` kuu` la`.

7 He`ja` ga`täy` juu` kwee` lay` koo` hwa` kyaah`
 kuu` ja` jee` haay` dsa` cha` hny`. Hwa` ja` ma` chee`
 hwa` kih` të` mihya`. 8 He`ja` lä`jiih` jmi` na`, hwa` ja`
 chee`: Hwa` he` ga`këe` jma`. 9 Lä`ja` ga`lä`te` lä`koo`
 ga`jah` Jeremia` hi` ga`ngëe` juu` kih` Dio llo`joo`, ma`
 ga`jäyh`: “Ga`kay` gyii`gya` kuu` tøø`, he` ma` jmee`
 dsa` Israel kwaat` ko`ja` jiih` kye` jaa` dsa`, 10 mah`
 ga`lay` hwa` kih` të` mihya`, lä`koo` mada` he`
 ga`jmeey` Dio kin`.”

Ga`ka` Pilato ju`dsoo` kih` Jesús

(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

11 Ma` cheh` Jesús cha`ne` llé`moh`, he`ja` ga`ngi`
 llé`moh` juu` kiyh`:

—¿Che` hne` he` dsa`jøøh` kya` dsa` judiu`?

He`ja` ga`jëeh` Jesús juu` kiyh`:

—Ma`jah` ba` hne`.

12 Lä`jëe` jmi`dsa` kaah` kyaah` dsa`gyuuh` ma` bäy`
 h` dsoo`, pero ni` miih` sa` cha` ga`jëeh` Jesús. 13 He`
 ja` ga`jah` Pilato:

—¿Che` sa` nuuh` joh` juu` sa` hnoo` dsa` kyah`?

14 Pero ni` koo` mi`juu` sa` ga`jëeh` Jesús kiyh`, he`ja`
 cha`ga`miih` ma` jëe` dsah` Pilato. 15 Lä`jëe` jiih` ma` të`
 jmi` he` kuh` dsa` judiu` borrego` mah` ma` lä` Pilato
 jaa` jee` lä`jëe` hi` tääh` neh`ñe` hi` ma` tih` dsë` dsa`
 ba`. 16 Jmi` ja` ma` hää` neh`ñe` jaa` hi` ma` chee`
 Barrabá` hi` ma` hii` juu` kih`. 17 He`ja` ga`ngi` Pilato ju`
 u` kih` hi` ga`kuh` jee` ja`:

—¿Hi` hnooh` hnäh` lään`? ¿Che` lään` Barrabá` o`
 che` lään` Jesús hi` chee` Cristo? —ga`jah` Pilato.

18 Jëeh`, lä`la` ba` ma`ñey` he` na`høøh` ba` dsa` he`
 kih` Jesús, heh` ga`ngëe` dsih` ja` gooy`. 19 Ma` gya` Pi`

lato nē'ta' kih', ma' ga'lloo' jaa' hi' ma' kye' juu' kih' mēy', ma' jāyh':

—Jāh' dsa-mē' kyaah': "Ta' bāāh' hñaah' kyaah' dsa-nhñh' lluy' he'. Jēeh', ta' ya'jnā' ma-kēē' jnih' na'høø' jwēte."

²⁰ Pero jmi-dsa-kaah' kyaah' dsa-gyueh' ma' taayh' dsa-juu' mah' wa' ngihy' he' lāā' Barrabá mah' wa' juu' Jesús. ²¹ Koo' ka-lāh' ga'jāh' Pilato:

—¿Hi' jee' lā'uu' hnooh' hnāh' lāān'?

Lā'jēē' ba' ga'jāh':

—Lāā' Barrabá.

²² Mah' ga'jāh' Pilato siyh':

—¿Hee' na' jmeen' kyaah' Jesús hi' chee' Cristo? Ma' jāyh':

—Wa' dsa-tāay' dsöh' hma-cru'.

²³ Koo' ka-lāh' ga'jāh' lle'moh' he' siyh':

—¿Hee' hñih' ma'jmeē' dsa' la'?

Pero cha-ga'mi' miih' ga'tooh' dsa' he', ma' jāyh':

—Tāāy' dsöh' hma-cru'.

Ga'jā' juu' juu' Jesús

(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

²⁴ Ma' jēē' Pilato sa' hii' liyh' kyaah' dsa', cha-ga'mi-ih' ga'chi' ga'jwaa' dsa' he'. He'ja' ga'kay' miih' jmi', ga'gyiyh' gooy' cha'nē' lā'jēē' dsa' he', mah' ga'jāyh':

—Sa' bāāhn' hñiin' kyaah' jma' kih' dsa-lluy' la'.

Na' hñih' ma-na-la' kwaat' kyah' hnāh'.

²⁵ He'ja' ga'jāh' ga'lā'jēē' dsa' he':

—Wa' na-bāāh' jnāāh' jma' kiyh', lā'kye' joo'si'hn' jnāāh'.

²⁶ Ja-ga' ga'lāā' Pilato Barrabá mah' ga'jmeēy' hih' ga'jmi' ga'baā' dsa' Jesús. Ma-ngēē' he' ja', ga'ngēēy' Jesús ja'goo' hløø' mah' dsa-tāāy' dsöh' hma-cru'.

²⁷ He'ja' ga'jāā' hløø' kyaā' Pilato Jesús ta' nē'ta' kiyh', mah' ga'kuyh' lā'jēē' hløø' lā'ku' lā'jii' kiyh'. ²⁸ Hi' ga'llēē' hløø' hmiih' kih' Jesús mah' ga'kyeh' dsih' koo' hmiih' gyuey' lāh' lā'koh' he' kēh' rey. ²⁹ Ga'kay' wii' toō' ga'jmeēy' koo' he' lih' mah' ga'tooyh' lle' Jesús lla' coron. Ga'tooyh' koo' hma-tah' gooy' ra-lluy', ma' jmāā' dsih' lā'koo' jaa' dsa'ta' jøøh'. Ja-ga' ga'juuyh' jnēy' cha'nēy' mah' ga'mi'kwayh' ma' jāyh':

—Peer' jøøh' dsa'ta' kyaā' dsa' judiu.

³⁰ Ga'ti' ga'hñe' dsih', ga'kay' hma-tah' mah' ga'bay' lley'. ³¹ Ma-ngēē' ma-mi'kwa'h' dsih', ga'llēē' dsa' hmiih' gyuey' he' ga'kyeyh' ja', mah' ga'kyeyh' ka-lāh' hmiih' kiyh', ja-ga' ga'jāāy' na'tāāy' dsöh' hma-cru'.

Ga'tāāy' Jesús dsöh' hma-cru'

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³² Lā' ma' ga'hwēēy' nē'ta' ja', ga'jēēy' jaa' dsa' chaā' Cirene hi' ma' chee' Simón. Ga'jmeē' hløø' bii' ga'ka' dsa' he' hma-cru' kih' Jesús. ³³ Ga'jāāy' Jesús lā' ga'tē' jee' chee' Gólgota, he' hnøø' jāh': Moo' Lle' Hñi'. ³⁴ Jee' ja' ga'kwēēh' dsih' jmi' jiih' he' na'kaah' jmi' lli'h'. Koo' ga'hluyh' miih' ba', sa' ga'hiiy' ma' hiy' hi' jmi' ja'. ³⁵ Ma-ngēē' ma-tāā' dsih' dsöh' hma-cru', ga'ti' ga'llooyh' hmiih' kih' Jesús kooyh' suert. Lā'ja-

ga'lā'te' lā'koo' ga'jāh' hi' ga'ngēē' juu' kih' Dio: "Ga'ti' ga'llooyh' hmiih' kin' kyaah' dsa-kyaa'yh', ga'kooyh' suert mah' jēēy' hi' tēē' hmiih' kin'."

³⁶ Mah' ga'tāayh' ga'høøy' jee' ja'.

³⁷ Ga'tøø' dsa' ta' gyueh' lley' koo' hwēh' he' jāh' ha' lā' la' dsoo' he' bāāh' dsih': "Hi' la' na' Jesús hi' lāā' Dsa-jøøh' kyaā' dsa' judiu." ³⁸ Koo' kiyh', ma' tøø' to' hma-cru' jee' ma-na-tāā' uu' dsa'hñi', jaa' jwoo' ra-lluy' kiyh', jaa' jwoo' ra-kēh' kiyh'. ³⁹ Lā'jēē' hi' ma' dsa-ngēē' ta' ja' ma' jiiyh' lley' hi' ma' mi'kwayh' kih' Jesús. ⁴⁰ Ma' jāyh':

—Hne' hi' ma' tu' gwah' juuh' mah' kyaah' hnē' jmi' ma' chooh', lāā' hñaah'. Jñāā' nē' hma-cru' na', cher'mah' dsoo' lāāh' joo' Dio.

⁴¹ Ja'ba' lā'ja' ga'jmeē' lā'jēē' dsa-kaah' kyaā' jmi'd-sa' kyaah' ta'jwoh' kyaā' ley, kyaah' lā'jēē' dsa-gyueh', ma' jāyh':

⁴² —Ga'lāāy' ba' jñah' dsa' mah' sa' liyh' lāāy' hñiiy'. Cher'mah' dsoo' lāāy' Dsa-jøøh' kyaā' dsa' Israel, wa' jñāāy' hñiiy' na' dsöh' hma-cru', ja-ga' lā'heeh' jne' kiyh'. ⁴³ Ga'kay' o'joh' dsē' kih' Dio. He'ja' cher'mah' Dio hnāāy', hñii' Dio wa' lāāy' na', jēēh' he' ba' hñiiy' ma' jāyh' lāāy' joo' Dio.

⁴⁴ Lā'ja' ka-lāh' ga'mi'kwa'h' hi' hñi' hi' ma' tāā' jyoh' hma-cru' koo' kiyh'.

Ga'juu' Jesús

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵ Ma' ga'tē' lla'hyoo', lā'kaā' jmi-gyueh' ga'nueh' lā'jiih' ga'tē' ko'hi' hnē' ta' ga'hloo'. ⁴⁶ Ja'ba' hor' ja', ga'hlēēh' Jesús koo' ki-gaa', ga'jāyh':

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —he' la' hnøø' jāh': Dio kyaan', Dio kyaan', ¿he'la' ma'beeh' jnā'?

⁴⁷ Ko'llaa' hi' ma' tāāh' jee' ja' ga'nuuy' he' ga'h-lēēyh', he'ja' ga'jāyh':

—Jēē' da', tēēyh' Elía.

⁴⁸ Lā'chah' ja' ngoo' ko'chih' jaa' dsa-kyaa'yh', ga'kay' koo' wa'joo', ga'mi'gyuey' joo' kyaah' jmi' jiih'. Ga'lla'lley' lle' hma' mah' ga'chooy' ma' hñi' Jesús. ⁴⁹ Ko'llaa' ma' jāh':

—Ta' jmāāy' he'. Wa' jēē' da' jne' che' ja' Elía mah' lāāy'.

⁵⁰ Koo' ka-lāh' ga'hooh' Jesús koo' ki-gaa', ja-ga' ga'ngēēy' jmi'lle' kiyh'. ⁵¹ Lā'chah' ja' ga'gñ' hmiih' he' ma' na'jnē' llah' gwah', ga'løø' ta' gyueh' lā' ga'tē' hwa'. Ga'jeh' wii' jwēte hwa' lā'jiih' ga'llaa' kuy' hloo'. ⁵² Hi' ga'na' to'høø' kih' jwēē' hi' na'jngēē' kyaā' Dio mah' ga'lā'jiiyh' hi' ma' na'juu'. ⁵³ Lā'chah' ja' ga'hwēē' hi' he' neh' to'høø' ma' ga'lā'jiih' Jesús, ja-ga' ga'nāāy' ta' jee' jwii' na'jngñi' jee' ga'mi'jnāāy' hñiiy' jee' kih' jwēē' dsa'. ⁵⁴ Ga'jwaa'yh' jwēte juu' hløø' kyaah' dsa-kyaa'yh' hi' ma' hāā' Jesús, ma' ga'je-h' wii' hwa' hi' ma' ga'jēēy' lā'jēē' he' ga'la' ja'. Ga'jāyh':

—Ma'ra' ju'dsoo', he' ba' joo' Dio na'.

⁵⁵ Ko'nñh' ga' ja' ma' tāāh' ka-lāh' jwēē' dsa-mē' hi' ma' jēē'. Dsa-mē' he' ya'nāā' kyaah' Jesús lā' ga'tē' hwa' Galilea. Hi' he' ma' jmeē' ta'he' kiyh'. ⁵⁶ Jee' ja'

ma' hää' María Magdalena kyaah' María choo' Jacobo kyaah' José, kyaah' choo' chih' kyaä' Zebedeo.

Ga'hayä' Jesús

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

57 Ta' ga'hloo' jmi' ja', ja' jaä' dsa' cha' kuu' hi' ma' chaä' Arimatea hi' ma' chee' José. Hi' he' ka'läh' ga'laä' discipulo kyaä' Jesús. 58 Nee' dsa' he' na'hlëeh' kyaah' Pilato mah' kway' jwë' jyoo' jmi'ngo' kih' Jesús dsoh' hma-cru'. Ga'kwa' bih' jwë' mah' koo' jmi'ngo' kih' Jesús. 59 He'ja' ga'jyoo' José he' jmi'ngo' kih' Jesús mah' ga'läy' koo' ta'jmaah' na'jngii'. 60 Mah' ga'taay' h' neh' koo' to'høø' hmëë' he' ma' na'hë' kiyh' në' kuy' hloo'. Ma'ngëë' he' ja', ga'bäy' koo' m'kuy' jüeh' mah' ga'jlëy' ho'too' ja'. Ja'ga' ngaayh'.

61 Cha'në' kih' to'høø' ja', ma' gya' María Magdalena kyaah' ga' jñah' María.

Ma' tääh' hløø' høø' to'høø'

62 Ma' ga'jnä' jyoh' jmi', ga'lla'nää' jmi-dsa' kaah' kyaah' dsa' fariseo cha'në' Pilato. Ma'goh' jmi' he' ma' mi'lluy' dsa' hñii' kih' jmi' he' teeyh' dsëy'.

63 Mah' ga'siiyh':

—Ma'lä'dsooh' dsë' jnääh' he' ga'jah' hi' ta'juu' he'. Lä'koo' ma' chaay' ga'jäyh': Ga' ma'hya' hnë' jmi' na'juun', lä'jiin' ka'läh'. 64 He'ja' jmee' mada' høø' dsa' to'høø' lä'jiin' tē' hnë' jmi'. Jëeh', goo' la' wa'ra' ga'lla'nää' discipulo kyaay' ta'la' hwë', llëy' hñii' mah' mi'gaay' dsa', jäyh': "Ma'lä'jiin' ba' jee' kih' hi' ma'na'juu'". Lä'ja' le' juuy' cha'ga' miih' lä'koh' ga' he' ga'juu' Jesús lä' ma' to'në'.

65 He'ja' ga'jah' Pilato siiyh':

—Hii' hløø' tääh' na'. Go'jääh' mah' høøy' to'høø' ha' koh' jiih' le'.

66 He'ja' ga'näy' kyaah' hløø' jee' la' to'høø' mah' høøy' kwee'. Ga'jmeey' lii' hoo' to'høø' mah' sa' ta' dsa' goo'. Hi' ga'llaay' hløø' høø' ka'läh'.

Ga'lä'jiin' Jesús

(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

28 Ma'goh' jmi' he' teeh' dsa' dsë', lä'koh' ga'jnä' to'në' jmi' kih' seman', ngoo' María Magdalena kyaah' jñah' María na'jëy' to'høø'. 2 Ni' sa' lii' ga' ma' ga'jah' wii' jwërte hwa'. Ga'jñaa' gyueh' jaä' ángel kyaä' Dio. Ma' ga'llooy' jee' ma' la' to'høø', ga'bäy' m'kuy' he' ma' na'jnë' mah' ga'gyay' në' kih'. 3 Ángel he' ma' jnääh' lä'koh' je'nih'. Sa'hmiin' kiyh' ma' la' tøjlëë' lä'koo' tøø' tñ'hmoo'.

4 Ma' ga'jëe' hløø' hi' ma' tääh' høø' jee' ja' ga'lä'goy' h' jwërte lä'jiin' ga'jläy', ga'saa' ga'jaay' hwa' lä'koh' hi' na'juu' ba'. 5 Mah' ga'jah' ángel siiyh' dsa'më' he':

—Ta' wa' gah' hnäh'. Ma' ba' jnä', ma'ya'nääh' hnäh' hnaah' hnäh' Jesús hi' ga'tääh' dsa' dsoh'

hma-cru'. 6 Sa' chaä' jee' la', hii' ma'lä'jiin' lä'koo' ga'jäyh' jää'. Ya'nää' hnäh' ya'jëe' jee' ga'kyaä' dsih'. 7 Mah' go'nää' hnäh' ko'chih' go'jmeeh' hnäh' juu' kih' lä'jëe' discipulo kyaay' he' ma'lä'jiin' jee' kih' hi' na'juu'. Hii' dsoo' dsa'jääh' hnäh' ta' Galilea. Jee' ja' jëeh' hñii'. He' la' na' juu' he' ma'jmeeh' kyah' hnäh'.

8 Ma'la' ma'jëe' dsa'më' he' neh' to'høø' ja', ga'jwaayh' jwërte hi' ta' ko'taa' ga'jëe' dsëy' go'te'. Mah' ga'näy' cha'hliiy' na'jmeeyh' juu' kyaä' jnääh'. Jee' ga'näy' ja', 9 ga'mi'jnää' Jesús hñii' ta' cha'nëy', ga'jmeey' Dio kih'. Hi' dsa'më' he' ga'nää' chuh' mah' ga'iiy' ti' Jesús, ga'jmeey' jüeh' kiyh'. 10 He'ja' ga'jah' Jesús siiyh':

—Ta' wa' gah' hnäh'. Go'nää' hnäh' go'jmeeh' juu' kih' øøhn' mah' wa' lla'näy' ta' Galilea. Jee' ja' jëey' jnä'.

Ga'juu' dsa', ga'jäyh' ga'hëe' discipulo hñii' kyaä'

11 Ma'ngëë' ma'näy' ja', ko'llaa' hløø' hi' ma' høø' to'høø', na'nää' ta' jee' jwii' na'jmeeyh' juu' kih' dsa'kaah' kyaä' jmi-dsa' lä'jé' he' ga'la'. 12 He'ja' ga'kuh' jmi-dsa' he' kyaah' dsa-gyueh' ga'jwayh' juu', mah' ga'kwëy' cha'miih' kuu' lä'jé' hløø' he'.

13 Mah' ga'taayh' juu':

—Hnäh' ba' na' jawah': "Ta'ko'jiin' na'gwii' jnääh', ga'lla'nää' discipulo mah' ga'hëy' hñii' kyaay'", lä'ja' jawah' hnäh'. 14 Cher'mah' ga'lä'ñe' lle'moh' lä'jé' he' ma'la', ma'ñe' ba' jnääh' ha' lä' chiih' jnih' mah' sa' bääh' hnäh'.

15 Ga'ka' ba' hløø' he' kuu' ja', mah' ga'jmeey' lä'koo' juu' he' ga'taah' dsih'. He'ja' lä' ma'chooh' ja'ba' dsa' judiu' juu' ta'juu' ja', lä'jiin' na'.

Ga'chee' Jesús discipulo kyaä' mah' dsa'kay' ju'hmëe' lä'kaa' jmi'gyueh'

(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

16 Lä'jëe' gya'kaa' jnääh' ga'nøø' jnääh' ta' Galilea, ta' moh' jee' ga'jmeey' Jesús mada' he' dsa'nøø' jnääh'. 17 Lä' ma' ga'jëe' jnääh' ga'jmeey' jnääh' jüeh' kiyh', pero ko'llaa' dsa'kyaahn' ma' jmeey' to' dsë'.

18 He'ja' ja' Jesús chuh' kyaä' jnääh' mah' ga'siiyh' jnääh' lä'la':

—Ma'na'ngën' jwë' jmeen' hih' kih' lä'jëe' hi' tääh' gyueh' hwa'. 19 He'ja' jawahn', go'nää' hnäh' go'kwa' hnäh' juu' lä'kaa' jmi-gyueh' jee' tääh' dsa', mah' lä'jwëe' discipulo kyaan'. Ja' chaayh' jmi' lä'koo' mada' he' jmeey' Tää', kyaah' Jooy', hi' kyaah' jmi'le' Na'jngii'. 20 Ja' mi'tëeh' hnäh' he' mi'tey' lä'jé' mada' he' ma'jmeen' kyah' hnäh'. Mah' hii' jnä' hää'n' jee' kyah' hnäh' ga'lä'jé' jmi', lä'jiin' llaä' jmi-gyueh'. Wa' la' lä'ja'.

San Marcos

Ma' kwa' Jwaa' juu' jee' la' hwa' kii'
(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

1 Jee' la' ma-løø' ju'hmëë' kih' Jesucristo Joo' Dio,
2 lä'koo' ga'jah' Isaia hi' ga'ngëë' juu' kih' Dio:
Cheen' jaa' hi' dsa-kwa' juu' kin'.
Hi' he' dsoo' ta' cha'neh' mah' mi'lluy' jwë' kyah'.
3 Kii' nuuh' koo' lle' he' hlëeh' hwa' kii' jee' sa' kwa'
ni' miih':

"Mi'llu' hnäh' jwë' kih' Dsa-jøøh' jnän',
mi'lluy' hnäh' hñaah' mah' jay' koo'dsoo' jwë",
ga'jäh'.

4 Ma' choo' Jwaa' jmi' koo' hwa' kii' jee' sa' kwa' ni'
miih'. Ga'kway' juu' he' saa' dsa' jmi' hi' ga'hlëëyh'
dsa' mah' wa' dsa-jëeyh' kyaah' Dio mah' koo' Dio
dsë' kih' dso'kye' kiyh'. 5 Jwëë' dsa' ga'lla'nää' jee'
ma' cheh' Jwaa'. Ga'lla'nää' hi' chaa' jee' jwii' mäh'
he' na'heë' hwa' Judea hi' lä'ja' hi' chaa' Jerusalén
ka'läh'. Lä'jëë' dsa' he' ma' mi'jnäy' he' hlih' he'
ma' jmeey' hi' ga'chaa' Jwaa' jmi' dsa' he' cha'jmi'
Jordán.

6 Hmih' kih' Jwaa' ma' la' kyaah' jñu' camey' hi' ma'
hä' loo' tuyh'. Ma' kuyh' iih' hi' ma' hiyh' jmi' tah'
he' ma' cha' moh'. 7 Juu' lä'la' ma' kway', ma' jäh':

—Këë' ga' ja' jaa' hi' jøøh' ga' lä'koh' ga' jnä'. Hi' ni'
sa' tēdsëen' chiihn' mah' llen' loo' he' hä' tiy'.

8 Ma'ra' ju'dsoo' chaa'n' hnäh' jmi' kyaah' jmi' ba',
pero hi' ja' këë' ga' ki' jnä', hi' he' chaa' hnäh' jmi'
kyaah' jmi'lle' Na'jngih'.

Jwaa' ga'chaa' Jesús jmi'
(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

9 Ga'lloo' koo' jmi' ya'hëë' Jesús koo' jwii' he' chee'
Nazaret he' na'heë' hwa' Galilea, ngooy' mah' ga'-
choo' Jwaa' jmi' kiyh' cha'jmi' Jordán. 10 Ma' ya'hëë'
Jesús cha'jmi', lä'chah' ja' ga'jëëy' ga'na' gyueh',
ga'jyoo' jmi'lle' Na'jngih' nē' kiyh' laa' lä'koo' jaa' juu'.
11 Hi' ga'länuuh' koo' juu' he' ja' gyueh', he' ma' jah':

—Hne' laah' gyueh' kyaan' hi' hnaan'. Peer' chaa'n'
llu' kyaah' hne'.

Ga'ka' hi'sa'llu' dsë' Jesús
(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

12 Lä'chah' ja', ga'jøø' jmi'lle' Na'jngih' kih' Jesús ta'
hwa' kii'. 13 Jee' ja' ga'jäh' to'loo' jmi' jee' chaa' jah'
hää' mah' ga'ka' Tana' dsë' Jesús. Hi' ga'lla'nää' án-
gele hi' ma' jmeë' ta'he' kih' Jesús.

Ga'løø' Jesús kway' juu' hwa' Galilea
(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

14 Ma'ngëë' ma'taah' dsa' Jwaa' neh'ñe', ngaah'
Jesús ta' hwa' Galilea na'kway' ju'hmëë' lä'koo' jaa'
Dio dsa' lä'hih' kih'. 15 Ga'jäh' lä'la':

—Ma'dsëë' jmi', he' tøøhn' na' he' jaa' Dio dsa'
lä'hih' kih'. Jeeh' hnäh' kih' Dio mah' heeh' hnäh' ju'h-
mëë' kiyh'.

Ga'tëeh' Jesús kyeë' dsa' hi' ma' jwä' hma'
(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

16 Jee' hää' Jesús jwë' ngoo' ta' cha'hoo' jmi'juuh' he'
hla' hwa' Galilea, jee' ja' ga'jëëy' Simón Pee' kyaah'
Andre' øøyh', ma' tääyh' jwäy' hma', jëeh' he' ja' ba'
ma' la' ta' kiyh'. 17 Mah' ga'jah' Jesús siyh':

—Ya'nääh' hnäh' kyaah' jnä' mah' mi'tëen' hnäh'
ha' lä' jmeeh' hnäh' mah' leeh' hnäh' dsa', lla' he'
ma' leeh' hnäh' hmooh'.

18 Lä'chah' ja' ga'kyey' sa'hma' kiyh' mah' ga'näy'
kyaah' Jesús.

19 Ma'ngëë' gyih' koo'niih', ga'jëëy' Jacobo kyaah'
Jwaa' joo' Zebedeo ma' tääyh' neh' na'moo', ma' hmi-
iy' sa'hma' kiyh'. 20 Jesús ga'tëë' kiyh' hi' chah' ba'
ga'jmeey' koo'jøøh' kyaayh'. Ga'jä' ba' Zebedeo jmiy'
neh' na'moo' kyaah' lä'jëë' hi' ma' jmeë' ta' kiyh'.

Ga'lleë' Jesús jaa' jmi'lle' hlih' kih' jaa' dsa'
(Lc. 4:31-37)

21 Ga'lla'näy' jwii' Capernaum jmi' ja'. Hi' ma'
ga'të' jmi' he' teeh' dsa' dsë' ga'he' Jesús neh'
gwah' mäh', hi' ga'løøy' hlëëyh' dsa'. 22 Peer' ma'
dsaa' dsëy' ma' nuuy' nuuh' kih' Jesús. Jëeh' ma'
hlëëyh' dsa' lä'koh' jaa' hi' jmeë' hih' ba', ja' lä'koh'
ma' jmeë' ta'jwoh' kyaah' ley. 23 Neh' gwah' ja', ma'
hää' jaa' dsa'ñuuh', hi' ma' kye' jmi'lle' hlih'. Ga'h-
lëëyh' koo' ki'gaa', 24 ga'jäh':

—Ta' kaa'h' jnääh', Jesús dsa' Nazaret. ¿Che' ma'ñeh'
mah' mi'llaah' jnääh'? Kyuun' ba' hne'. Hne' ba' he'
hi' na'jngëë' kyaah' Dio.

25 Ga'juuh' Jesús kih' jmi'lle' hlih' he', ga'siyh':

—Ta' tooh' miih', go'hëë' jee' hääh' kih' dsa'ñuuh'
na'.

26 He'ja' ga'gwa' ga'gyaa' dsa'ñuuh' he' ga'jmeë'
jmi'lle' hlih' kiyh', ga'hooyh' koo' ki'gaa', ja' ga'
ya'hëëy'. 27 Lä'jëë' dsa' ma' tääh' jëë' dsah', ga'ngiyy'
juu' kih' dsa'kyaayh', ga'jäh':

—¿Hee ba' juu' na? Hmëë' ba' la' juu' na. Peer' beë' juu' kiyh', lä'kye' jmi'lle' hlih' jmeey' hih' kih' mah' nөөh' kiyh'.

²⁸ Chah' ba' ga'lä'cha' juu' kih' Jesús lä'kaa' hwa' Galilea.

Ga'mi'hlää' Jesús ma'choo' Simón Pee'
(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹ Ma' ya'hëë' Jesús neh' gwah' mäh, ngooy' kyaah' Jacobo kyaah' Jwaa' cha'neh' kih' Simón kyaah' Andre' ööyh'. ³⁰ Ma'choo' Simón ma' kyaa' dsaah' llii', he'ja' ga'jmeey' juu' kih' Jesús. ³¹ Ngoo' Jesús jee' kyaay', ga'sooyh' goo' dsa'më' he' ga'chaayh' hi' lä'chah' ja' ya'hii' llii' kiyh' hi' ga'löoy' jmeey' ta'he' kih' lä'jëë'.

Ga'mi'hlää' Jesús jwëë' hi' dsaah'
(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³² Ta' ga'hloo' ja', lä' ma' ga'hmäa' hyoo', na'nää' jwëë' dsa' na'jäa' dsa'dsaah' cha'në' Jesús hi' lä'ja' na'jäay' hi' ma' kye' jmi'lle' hlih'. ³³ Jwëë' dsa' chaa' jee' jwi' ja' na'nää', ga'kayh' go'te' ho'hne'.

³⁴ Ga'mi'hlää' Jesús jwëë' dsa' hi' ma' dsaah' kyaah' na'ku' na'ngii' dsoo'. Hi' ga'hwëëy' jwëë' jmi'lle' hlih' hi' ma' jäa' dsa'. Sa' ga'kwa' Jesús jwë' ma' hlëeh' jmi'lle' hlih', kih' he' kyuu' bih' Jesús.

Ga'kwa' Jesús juu' neh' gwah' mäh
(Lc. 4:42-44)

³⁵ Tiih' go'te', hwë' ga' lä'ja', ya'hëë' Jesús jwi' jee' ma' gyay' ja', ngooy' koo' moh' jee' sa' chaa' dsa' na'ngii' kiyh' kih' Dio. ³⁶ He'ja' ngoo' Simón kyaah' dsa'kyaayh' na'hnaayh' Jesús. ³⁷ Ma' ga'jnääyh' Jesús, ga'siiyh':

—Jwëë' dsa' tääh' hnaah' hne' jee' oo'.

³⁸ He'ja' ga'jäh' Jesús:

—Man' ta' jee' jyoh' jwi' lä'kaa' jäh' la', na'kan' juu' la' ka'läh'. Jëeh', kih' he' la' ba' ja' ma'jan'.

³⁹ Ma'ja' ga'ngëë' Jesús lä'kaa' hwa' Galilea, ma' kway' juu' neh' gwah' kih' dsa' judiu' hi' ma' hwëëy' jmi'lle' hlih' kih' dsa'.

Ga'mi'hlää' Jesús jaa' hi' ma' dsaah' hmih' hөө'
(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰ Jaa' dsa'nөөh' hi' ma' dsaah' hmih' hөө' ga'mi'te' jee' Jesús, ga'juuyh' jney' cha'në' Jesús, ga'chuuy' kyaah':

—Cher'mah' le', leh' ba' hne' cheh' dsoo' he' mi'sah' jnä' —ga'jäyh'.

⁴¹ Peer' ga'lä'nih' dsë' Jesús kih' dsa' he', ga'kyey' gooy' në' kiyh', mah' ga'jäyh'.

—Le' ba'. Wa' dsa'che' dsoo' he' mi'sah' hne'.

⁴² Lä'chah' ma' ga'hlëeh' Jesús ja', ga'ääh' go'te' hmih' hөө' ja'. ⁴³ Jää' ja'ga' hiih' juu' kih' dsa' he', ga'taayh' cha'miih' juu'. ⁴⁴ Ga'jäyh' siiyh':

—Jëë' da', ta' jwi' ni' jaa' dsa' he' ma'hlääh'. Gwa' go'hääh' hnaah' kih' jmi'dsa' ba'. Kye' miih' he' kwëeh' hnih' mah' mi'lluuy' hne' lä'koh' lle' ley' kih' Moisé. Lä'ja' go'jmeë' mah' lä'nëy' ma'jä' kyah'.

⁴⁵ Hi' ngoo' dsa'nөөh' he'. Chah' ba' ga'löoy' jmeey' juu' ha' lä' ga'la' kiyh'. Kih' he'ja', mo'so' ga'la' ma' dsoo' Jesús jnä'hä' jyoh' jwi', jëeh' ma' dsa'kuh' jwëë' dsa'. Ta' jee' sa' chaa' dsa' ba' ma' ngëy'. Pero ma'ra' he' ga'lla'nää' ba' dsa' chaa' ta' jee' jyoh' ma' hnaayh'.

Ga'mi'hlää' Jesús jaa' hi' sa' liih' goo' tii'
(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

2 Ga'hya' ga' miih' jmi' ja'ga' ga'llaah' Jesús ka'läh' jwi' Capernaum hi' ga'nuu' dsa' gyay' cha'neh'. ² Lä'chah' ja' ga'kuh' jwëë' jwërte' dsa' mah' ga'kayh' cha'neh' lä'jiih' sa' ga'lä'joo' ho'hne' jee' ma' dsa'taayh' hi' ga'löö' Jesús kwa' juu'. ³ Hor' ja' ga'lä'nää' kyeë' dsa' jäa' jaa' hi' dsaah' hi' sa' liih' goo' tii'. ⁴ Sa' ga'la' ma' dsa'nääy' chuh' kih' Jesús, kih' he' ma'na'kah' dsa'. He'ja' ga'wii' dsa' he' gyөөh' hne' ja', mah' ga'jiiyh' miih' ka'luu' hne' jee' gya' Jesús. Ta' jwë' ja', ga'jnääy' dsa'dsaah' he' lä' ma'kyaay' ja' në' jii' kiyh'. ⁵ Ma' ga'jëë' Jesús ha' lä'koo' dsoo' dsë' lä'jëë' dsa' he', ga'jäyh' siiyh' dsa'dsaah'.

—Gyөө' kyaan', ma'na'che' ba' dso'kye' kyah'.

⁶ Jee' ja' ma' tääh' ta'jwoh' kyaa' ley. Hi' he' ga'jmeë' hөө' dsë': ⁷ "¿He'la' hlëeh' lä'na' dsa'nөөh' na? He' mi'kwayh' Dio ba' na'. Jaa' Dio ba' liih' che' dso'kye' kih' dsa'." ⁸ Pero chah' ba' ga'lä'kyөөh' Jesús hөө' dsë' he' ma' jmeë' dsa' he', he'ja' ga'jäyh'.

—¿He'la' jmeeh' hnäh' hөө' dsë' lä'na'? ⁹ ¿Hee' ga' na' sa' jwëëh', lääh' hnäh'? ¿Che' he' chiih' jne' jaa' hi' dsaah': "Ma'na'che' dso'kye' kyah'", o he' chiih' jni'h': "Noo' kii' jii' kyah', mah' gwaah'?" ¹⁰ He'ja' jmeen' he' jwëëh' ga' mah' lä'ngëeh' hnäh', Hi'ga'lëë' ngo' la' ba' na'ngë' jwë' jmi'gyөө' la' mah' chey' dso'kye' kih' dsa'.

Ja'ga' ga'jäh' Jesús siih' hi' sa' liih' goo' tii' he':

¹¹ —Jnä' jwahn' noo', kii' jii' kyah', gwaah' cha'neh' kyah'.

¹² He'ja' chah' ba' ga'noo' dsa' he' cha'në' lä'jëë' dsa', ngaayh' kyaah' jii' kiyh'. Peer' ga'lä'dsa' dsë' dsa' ma' jëëy' ngaah' dsa'dsaah' he'. He'ja' ga'jmeey' juuh' kih' Dio, ga'jäyh'.

—Ni' koo' hä' sa' ma'jëë' jne' lä'na'.

Jesús ga'tëëy' kih' Leví
(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

¹³ Ma'ngëë' he' ja', ngoo' Jesús ka'läh' cha'hoo' jmi'juuh' he' hla' hwa' Galilea. Jee' ja' ga'lla'nää' jwëë' dsa' jee' ma' cheyh', hi' ga'löoy' hlëëyh' dsa' ka'läh'. ¹⁴ Jee' ngëy' cha'hoo' jmi'juuh' ja', ga'jëëy' Leví joo' Alfeo, hi' ma' gya' në'ta' kih' kooy' ku'sih'. Mah' ga'jäh' Jesús siiyh'.

—Ña' wa' jmeen' ko'jöh'.

He'ja' ga'nooy' ga'jmeey' ko'jöh' kyaah' Jesús.

¹⁵ Ma'ngëë' he' ja', ma' gya' Jesús cha'neh' kih' Leví, ma' kuyh' kyaah' discípulo kyaay' hi' kyaah' jwëë' dsa' hi' ma' koo' ku'sih' hi' jñah' dsa' wa' hi' cha' hi'. Jëeh' jwëë' hi' he' ma' ga'nää' kyaah' Jesús, he'ja' ba' ma' tääh' jee' ja'. ¹⁶ Hi' ma' jëë' fariseo kyaah' ta'jwoh'

ga'kway' jwe' mah' mi-hlaey' hi- dsaah' hi' hwëëy' jmi'lle' hlih'. 16 La'la- chee- lä'ja- lä'jaay': Simón (hi- ga'mi'cheey- Pee'), 17 Jacobo joo' Zebedeo hi' Jwa- øøh' Jacobo. (Lä'uy' dsa- he' ga'mi'cheey- Boanerge. Jmi- na- hnøø' jäh' joo' ñih'.) 18 André' he', Felipe, Bartolomé, Matá, Tamá, Jacobo joo' Alfeo, Tadeo, Simón dsa- cananita he', 19 hi' Juda Iscariote hi- ga'ngëe' Jesús këë-. Ma-la' ma-hñaay' lä'jëë' hi- he', ja-ga' ya-näay' kiyh'.

Ga'jah' dsa-, kye- Jesús jmi'lle' hlih'
(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

20 Ma-ngëe' ma-ya-näay', koo- ka-läh' ga'kah' dsa- cha'neh' jee' ma' tääh' ja-. Ni' mo'so' ga'kwa' jwe' ma' kuyh' kyaah' discipulo kyaay'.

21 Ma' ga'lä'ne' hi- cha- kya- Jesús ha- lä' dsa-ngëey', he-ja- ga'näay' mah' ma' teey'. Jëeh' ma' laay', ma-hee' go-te- dsëy'. 22 Pero ta-jwoh' kya- ley hi- ya-nää' Jerusalén, ga'jäyh':

—Beelzebú ba' na- jä- Jesús. He-ja- hwëëy' jmi'lle' hlih' kyaah' hih' kih' hi- kye- né' kih' jmi'lle' hlih'.

23 He-ja- ga'hleeh' Jesús juu' na-hmä- lä'la-:

—N- da' hnäh' hi- jäh' kye' jmi'lle' hlih'. ¿Ha- lä- ja- Tana' hwëë' he' ba' dsa-kyaayh' neh' tuh-dsë' dsa'? 24 Dsa- hi- tääh' koo- hwa', cher'mah' teey' kyaah' he' ba' dsa-kyaayh', sa' gwëëy'. 25 Hi' lä'ja- sa' lä-be' dsë' dsa- hi- tääh' koo- cha'neh', dsa-taah' kō-jøh', cher'mah' te-jëy' kyaah' he' ba' hi- cha- cha'neh' kiyh'. 26 Ja-ba' lä'ja- la' kih' Tana', sa' gwëëy' cher'mah' te-jëe' jmi'lle' hlih' kyaah' he' ba' jmi'lle' hlih' dsa-kyaayh'. Chah' ba' mi'llaay' hñiiy'.

27 Ni' jä- dsa- sa' le' dsa-he' cha'neh' kih' ja- dsa-bee' mah' hñy' he- cha' kiyh', cher'mah' sa' ga'hñuy' to-në'. Jmee' bii' hñuy', ja-ga- le' hwëëy' he-lla' dsëy'. 28 Ma'ra- ju'dsoo' jwëehn' hnäh', jmee' ba' Dio jøh- dsë' kih' lä'jë- dso'kye' he- jmee' dsa-. Hi' jmeey' jøh- dsëy' kih' lä'jë- juu' wii' he- hleeh' dsa-. 29 Pero cher'mah' ga'hleeh' dsa- wii' kih' Jmi'lle' Na-jngñ, mo'so' jmeey' jøh- dsëy', lä' ma-na-bäayh' ja-ba' dso'kye- kiyh'.

30 Ga'hleeh' Jesús lä'ja-, kih' he- ga'jah' kō-lla- dsa- he', Jesús ma' kye- jmi'lle' hlih'.

Øøh' Jesús kyaah' chooy'
(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

31 Këë- ga' ga'lla-nää' øøh- Jesús kyaah' chooy', pero ka'hne- ba' ga'jøøy', hi' ga'siiyh' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-, chih' Jesús wa' jäy-. 32 He-ja- ga'jah' dsa- hi- ma' tääh' koo' kih' Jesús:

—Hi- maa' kyaah' kyaah' øøh' tääh' ka'hne-, hnaah' hne-.

33 He-ja- ga'jah' Jesús:

—¿Hi- na-, hi- la- maa' kyaah'? ¿Hi- na-, hi- la- øøhn'?

34 Mah' ga'jëy' lä'jëe' hi- ma' tääh' lä'ku- lä'ji- jee' ma' cheyh' ja-, ga'jäyh':

—Hi- la- ba' he', maa' kyaah', hi- la- ba' he' øøhn'. 35 Lä'jëe' hi- jmee' lä' hyoh- dsë' Dio, hi- he' ba' dsa-më' øøhn', dsa-ñ- øøhn', hi' maa' kyaah'.

Juu' na-hmä- lä'koo- la' kih' dsa- hi- jñee' miju-
(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

4 Koo- ka-läh' ga'løø' Jesús hleeyh' dsa- cha'hoo' jmi-j- he- hla- hwa' Galilea. Jwëë' dsa- ga-la-nää' jee' ja-, he-ja- ga'wii' Jesús neh' na'moo'. Neh' ja- ga'gyay- mah' ga'hleeyh' dsa- hi- ma' tääh' cha'hoo' jmi- ja-. 2 Ja- he- koo- nëe' ga'mi'tëey- dsa- kyaah' juu' na-hmä-. Lä'jwë' ja- ga'kwëeyh' dsa- n- . Ga'jäyh':

3 —N- da' hnäh'. Ja- dsa- ngoo' ga'jñee' miju-. 4 Jee' ngooy' jñee' miju- ja-, ga'saa' miih- cha'jwë', he-ja- ya-nää' ta' ga'kuh-. 5 Jyoh' ka-läh' miju- ga'saa' në' kuy' jee' sa' cha- cha-miih- gwaah'. He-ja- chah' ba' ga'hya-, jëeh', sa' ma' nøø' cha-miih- gwaah'. 6 Pero ma' ga'hëh' hyoo- ga'koo'. Jëeh', miih- ba' jmoo' ma' cha-, he-ja- ga'lä'ki- chaah'. 7 Hi' jyoh' ka-läh' miju- ga'saa' jee' chaah' too'. Ga'kwa- ga' chaah' too' ja-, he-ja- ga'uy- chaah' kih' jee' na'too', mo'so' ga'kwa' miih-. 8 Hi' jyoh' miju- ja-, ga'saa' jee' la' hwa' jmah'. He-ja- ba' ga'hii', ga'kwa' cha-miih- miih. Cha- he- ga'kwa' gyii' gya' miih' lä'koo- chaah', cha- he- ga'kwa' to'lo-gya' dsë' gya' miih' hi' jyoh' ga'kwa' hña-loo' miih'.

9 He-ja- ga'jah' Jesús:

—Hi- hnøø' heeh' juu' la-, wa' heeyh-.

10 Ma' ga'jä- miih- go-te- dsa- kyaah' gya'tuy' discipulo, ga'ngñy' juu' kih' Jesús he- hnøø' jä- juu' he- ga'kway' ja-. 11 He-ja- ga'jah' Jesús siiyh':

—Hnäh' ba' na-ngëh' hnäh' jwë' lä'ngëeh' hnäh' ha- lä' jä- Dio dsa- lä'hih' kih', he- ma' na-hmä- jä-. Pero hi- sa' na'jnää' kih' Dio, hleeh'n' kyaah' juu' na-hmä- ba'. 12 Lä'ja-, ma'ke- jëy', sa' jnøøyh', ma'ke- nuuy', sa' lä'ngëey'. Kih' he-ja-, sa' dsa-jeyh' kyaah' Dio mah' koo' Dio dsë' kih' dso'kye- kiyh'.

Ga'jmeeh' Jesús juu' he- hnøø' jä- juu' na-hmä- kih' hi- na'jñee' miju-
(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

13 Koo- ka-läh' ga'jah' Jesús:

—¿Che' sa' ga'lä'ngëeh' hnäh' juu' kih' hi- na'jñee' miju'? ¿Ha- ba' la- lä'ngëeh' hnäh' jyoh' juu' na-hmä- he- na' ga' jwahn' cher'mah' sa' ngëeh' hnäh' juu' la-?

14 Hi- hi- jñee' miju-, hi- he' la- ja- hi- kwa' juu' kih' Dio. 15 Kō-lla- dsa- hi- ma'nuu' juu', hi- he' la- lä'koh' miju- he- ga'toh' cha'jwë'. Ga' ma-nuuy' juu' kih' Dio, chah' ba' gwa- Tana' jñuuyh' juu- he- ma-na'jnää' neh' tuh-dsëy'. 16 Hi' jñah' ka-läh' dsa- hi- nuu- na' juu', hi- he' la- lä'koh' miju- he- ga'saa' në' kuy' jee' sa' cha- cha-miih- gwaah'. Lä'chah' ma' nuuy- jëë- ba' dsëy'. 17 Pero kō-hwëë' ba' ja-. Laay' lä'koo- chaah' he- choo' miih- ba' jmoo' kih'. Wa'ra- ga'jëy' wii' o go-nää' dsa- në' kiyh', kwaat' kih' juu' he- ma-nuuy', lä'chah' ja- tuy' jwë' kih' Dio. 18 Heh' miju- he- ga'saa' jee' kih' chaah' too', lä'ja- la- hi- nuu' juu'

—Chee' jnääh' kih' ñe' hī- tāäh' oo' mah' dsa'tooh' jnääh' kiyh'.

¹³ Ga'kwa' ba' Jesús jwë. He'ja- ga'hwëë' jmi'lle' hliih' kih' dsa- he', mah' ga'taayh' kih' lä'jëë' to' mil ñe' hī- ma' tāäh' jee' ja-. Lä'jëë' ñe' he' ga'kyuuy'. Ma' ga'tëëy' koq- lle' hwa', ko'dsoo' jwë ba' ga'saay' cha'jmi- jüuh'. Jee' ja- ga'juuy' neh' jmi-'. ¹⁴ Dsa- hī- ma' hää~ ñe' he', ga'näay' ko'chih' cha'hliiy' ta' jee' jwi- hi' ta' chüuh' moh', na'jmeeyh' juu'. Hi' lä'jëë' dsa- hī- ga'nuu', na'nää' na'jëë- ha- lä' ga'la'. ¹⁵ Ma' ga'lla'näay' jee' cheh' Jesús, ga'jëëy' dsa- hī- ma' jää' jwëë' jmi'lle' hliih' he', ma' gyay' kyeey' hmih-, ma-nøh' dsëy' go-te~, he'ja- ga'jwaah' dsa-. ¹⁶ Hī- ga'jëë' lä'jë' he' ja-, ga'jmeeyh' juu' kih' dsa- ha- lä' ga'laa' hī- ma' jää' jmi'lle' hliih' he' hi' ga'jmeeyh' juu' lä'koh' ga'la' kih' ñe'. ¹⁷ Ja-ga' ga'løø' dsa- he' chuuy' kyaah' Jesús mah' wa' llaayh' kiyh' ta' jee' jyoh'.

¹⁸ Lä' ma' ga'he' Jesús neh' na'moo', dsa- hī- ma' kye' jmi'lle' hliih' he' ga'chuuy' kyaah' Jesús, mah' ma' kway' jwë' ma' dsooy' kyaayh'.

¹⁹ Pero sa' ga'heeh- Jesús:

—Gwaah- kyah' go'koq' juu' kih' hī- chaa- kyah', ha- lä' la' he' jüh-gaa- he' ma'jmeë' Dio kyah' hne-. Go'jmeeh' juu' ha- lä' ma'lä'ñih' dsë' Dio kyah' —ga'jäh' Jesús siyh' dsa- he'.

²⁰ He'ja- ngaayh', ga'ngëëy' lä'kaa- jwi- he' jäh' dsa- Decápoli ga'jmeeyh' juu' ha- lä' la' he' jüh-gaa- he' ga'jmeë' Jesús kiyh'. Hi' lä'jëë' dsa- hī- ga'nuu' ga'taah' jëë- dsah'.

Jō'mi- Jairo kyaah' jaa- dsa-më' hī- ma' dsaah'
(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

²¹ Ngaah' Jesús ka'läh' ta' hngaah' jmi-jüuh- kyaah' na'moo'. Ma' ga'llaayh' jee' ja-, jwëë' dsa- ga'lla'nää' ka'läh'. ²² Jee' ja- ga'lloo' jaa- dsa- chee- Jairo hī- laa' ta' kih' gwah' mäh- jee' jwi- ja-. Ma' ga'jëëy' Jesús ga'juuyh' jney' cha'ney', ²³ mah' ga'chuuy' cha'mi- kyaah' Jesús, ga'jäh' siyh':

—Dsa'juu' chih-më' kyaan', ña- mah' go'kyeh- gooh- në' kiyh' mah' hläy', lä'ja- mo'so' juuy'.

²⁴ He'ja- ngoo' Jesús kyaah' Jairo. Peer' na'lää- na'jlëë- bih' dsa', kih' he' jwëë' hī- ga'nää' kyaayh'.

²⁵ Jee' ga'ngëë' Jesús ja-, ma' cheh' jaa- dsa-më' hī- ma'hya- koq- gya'to' jī- ñe- he' ma' dsaayh' dsoo' kiy- h'. ²⁶ Ma'lä'hī- jëëy' wi', ja' hī- jaa- të'më- ma'kaayh'. Dsa-më' he' ga'mi'llay' lä'jë' he' cha- kiyh', ga'heey' kyaah' të'më-. Ni' mi- sa' ga'la' më-, cha-ga'mi- ma' ja' kiyh' koq- jmi- koq- jmi-. ²⁷ Ma' ga'nuuy' hlëeh' dsa- kih' Jesús, lä'chah' ja- ga'taayh' hñi- jee' kih' jwëë' dsa- he' mah' ga'suy' mi- cha'gooy' sa'h- mi- kih' Jesús. ²⁸ Jëeh' ma' laay': "Wa'ra- jäh' kih' koq- tëën' su' mi- cha'goon' sa'hmi- kiyh', hläan' go-te~." ²⁹ Lä'chah' ja- ga'hna' dsoo' kiyh' hi' ga'lä'liih' dsa-më' he' he' ga'ää' go-te~ dsoo' kiyh'. ³⁰ Hi' chah' ba' ga'lä'liih' Jesús heh' be' kiyh' ga'mi'hläa' jaa- dsa-, he'ja- ga'jëeyh- hñi- ga'siyh' dsa-:

—¿Hii- na- hih' ma-su' sa'hmi- kin'?

³¹ He'ja- ga'jäh' discípulo kyaay':

—Che' sa' jëeh' jee' kih' jwëë' dsa- hääh', mah' jawh': "¿Hii- na- ma-su' jnä'?"

³² Pero cheh' bih' jëëy' lä'ku' lä'jii' jee' tāäh' dsa-, hii- na- hī- ma'jmeë' lä'ja-. ³³ Hih' dsa-më' he' ñe- bih' he- ma'hlaay'. Goyh' hi' jlää' gyih' lä'ja-, ngooy' na'juuyh' jney' cha'në' Jesús hi' ga'jmeeyh' juu' lä'koh' ga'la' kiyh'. ³⁴ He'ja- ga'jäh' Jesús siyh' dsa-më' he':

—Gyuy- kyaan', kih' he- ma'lä-dsoo' hoh' kin', ma'jä- ba' kyah'. Gwaah- ba' hne- llu', wa' jä- go-te~ dsoo' kyah'.

³⁵ Lä' ma'cheh' ba' Jesús hlëeh', ma' ga'lla'nää' dsa- hī- chaa- kih' Jairo hī- ma' laa' ta' kih' gwah' jee' ja-. Hī- he' ma' kye- juu', jäh' siyh' Jairo:

—Ma'juu' ba' gyuy- më' kyaah'. Mo'to' kwa- ga' ta' kih' ta'jwoh' na-.

³⁶ Lä'chah' ma' ga'nuu' Jesús juu' ja-, ga'jäh' siyh' hī- laa' ta' kih' gwah' he':

—Ta' ka- hu- dsë-, jmeë' dsoo' hoh' ba'.

³⁷ Ja- jiih' mo'so' ga'kway' jwë' ma' dsa'nää' dsa- kyaayh'. Ga'jäy' ma'la' Pee' ba', kyaah' Jacobo kyaah' Jwa- øy'. ³⁸ Lä' ma' ga'lloo' jäh' jee' chih' hne' kih' hī- laa' ta' kih' gwah' he', ga'nuuy' tāäh' mi- ki-hooh- dsa-. ³⁹ Ma' ga'hey' cha'neh', ga'jäh':

—¿He-la' tooh' hnäh' mi- he' ki-hooh' hnäh'? Sa' na'juu' chih-më' na, hī- na-gwi- ba' na-.

⁴⁰ Ga'mi'kwa' ba' dsa- kih' Jesús. He'ja- ga'hwëëy' ka'hne' lä'jëë' dsa- hī- ma' tāäh' jee' ja-, mah' ga'hey' jee' kya' chih-më' he' kyaah' ma'la' cho'jmi- hi' kyaah' discípulo kyaay' ba'. ⁴¹ Hi' ga'sooyh' goo- chi- h-më' he', ga'jäh':

—Talita, cumi —juu' la- hnøø' jäh': Chih-më', jnä' jwëëhn- hne- noo-.

⁴² Lä'chah' ja- ga'noo- chih-më' he' hi' ga'løøy' ngëy'. Peer' jëë- dsah' dsa- hī- ma' tāäh' jee' ja-, kih' he' ga'la' lä'ja-. Chih-më' he' ma' hää' gya'to' jī- ñe-.

⁴³ Pero ga'taayh- juu' mah' sa' kooyh' juu' kyaah' ni' jaa- dsa-. Hi' ga'siyh' he' kwëëy' he' kuh' chih-më' he'.

Ga'llaah' Jesús jwi- Nazaret
(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

6 Ya'hëë' Jesús kih' Jairo, jäh' ta' jee' jwi- kiyh', hi' discípulo kyaay' ga'jmeë' ko'jöh' kyaayh'. ² Jmi- he' teeh- dsa- dsë' ga'hey' neh' gwah' mäh- hi' ga'løøy' kway' juu'. Ma' ga'nuu' dsa- ha- lä' hlëeyh', ga'taayh' jëë- dsayh', he'ja- ma' jäh' dsa- kiyh':

—¿Ha- ma-mi-tëë- hī- na-, he' hlëeyh' lä'na-? ¿Hii- kwa' hu- dsë- kiyh'? ¿Ha- ba' lä' jmeey' la' lä'jë' he- jüh-gaa- he' jmeey' na-? ³ ¿Che' ja' he' të'hma' na-? ¿Ja' he' joø' María na-? Hih' hī- na-, ¿ja' he' øøy' Ja- cobo, José, Juda, Simón, hi' dsa-më' øøy' hī- tāäh' kyaah' jne' jee' la-?

Lä'jë' he' ma' jmeey', ga'toh' wi' kih' dsa- he'.

⁴ He'ja- ga'jäh' Jesús siyh':

—Tih- ba' dsë- dsa- hī- ngëë- juu' kih' Dio hī- go-nää' jee' jyoh'. Pero hī- chaa- jee' jwi- kih', hi' hī- chaa- cha'neh' kih', sa' hnää' dsih'.

⁵ Saʹ gaˉlaʹ maʹ jmeeyʹ chaˉmiihˉ heˉ jʊhˉgaaˉ jeeʹ jaˉ. Koˉllaqaˉ dsaˉdsaahˉ heˉ gaˉkyeyˉ gooyˉ neˉ kihʹ mahʹ gaˉjaˉ kiyhˉ. ⁶ Kihʹ heˉ saˉ gaˉlaˉdsooˉ dsəˉ dsaˉgooyˉ, heˉjaˉ gaˉlaˉdsaaˉ dsəyˉ chaˉmiihˉ. Maˉngəeˉ heˉ jaˉ, ngooyˉ laˉkaqaˉ jwʊiˉ jeeʹ jähˉ naˉkwayˉ juuˉ.

Gaˉcheeʹ Jesús dsaˉkyaayˉ mahʹ kwayʹ juˉhməeˉ
(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷ Gaˉtəeyhˉ laˉjəeˉ gyaˉtyuˉ discipulo kyaayˉ mahʹ cheeyˉ maˉ uˉuˉ maˉ uˉuˉ laˉkooˉ jeeʹ jwʊiˉ, hiˉ gaˉkwəeyhˉ hˉ beˉ mahʹ jmeeyˉ hiˉ hwəeˉ jmiˉlleˉ hliihˉ kihʹ dsaˉ. ⁸ Gaˉjmeeyˉ madaˉ kiyhˉ, gaˉjähʹ laˉlaˉ:

—Taˉ kaˉ hnähˉ niˉ miihˉ kihʹ chaˉjwəˉ. Taˉ kaˉ hnähˉ hmihˉtuhˉ, niˉ heˉniihˉ, niˉ kuuˉ. Maˉlaˉ hmaˉhuˉ baˉ kahˉ hnähˉ. ⁹ Jaˉ heehˉ hnähˉ looˉ heˉ häˉ tüihˉ hnähˉ baˉ, taˉ kaˉ hnähˉ jyohˉ læeˉ hmihˉ kyahˉ hnähˉ.

¹⁰ Laˉkooˉ jwʊiˉ jeeʹ tēehˉ hnähˉ, jähˉ hnähˉ kooˉ chaˉneˉ hˉ kihʹ dsaˉ, laˉjiihˉ hwəehˉ hnähˉ jeeʹ jaˉ. ¹¹ Pero cherˉmahˉ saˉ gaˉheehˉ dsaˉ hnähˉ jeeʹ llaˉnäähˉ hnähˉ, hiˉ cherˉmahˉ saˉ gaˉnuuyˉ juuˉ heˉ kyehˉ hnähˉ, jaˉ hwəehˉ hnähˉ jeeʹ jaˉ. Jaˉ hlahˉ hnähˉ waˉhløøˉ heˉ naˉbehˉ tüihˉ hnähˉ. Heˉ jaˉ jmeeˉ liiˉ heˉ maˉlaˉ kwaatˉ kihʹ bihˉ jaˉ. Maˉraˉ juˉdsooˉ jwəehˉ hnähˉ, waˉraˉ gaˉllooˉ jmiˉ jmeeˉ Dio jwizˉ, jeeʹ jwʊiˉ jaˉ jeeˉ chaˉ gaˉmiihˉ wʊiˉ laˉkohˉ gaˉ heˉ jeeˉ jeeʹ jwʊiˉ Sodoma kyaahˉ Gomorra —gaˉjähˉ Jesús sihˉ discipulo kyaayˉ.

¹² Maˉngəeˉ heˉ jaˉ, gaˉhwəeˉ discipulo gaˉnäayˉ kwayˉ juuˉ mahʹ waˉ dsaˉjəehˉ dsaˉ kyaahˉ Dio. ¹³ Gaˉhˉwəeyˉ jmiˉlleˉ hliihˉ hiˉ gaˉsuyˉ miihˉ acelit dsaˉdsaahˉ, laˉjaˉ gaˉmiˉhlaäyˉ jwəeˉ hiˉ maˉ dsaahˉ.

Jeeʹ laˉ jähˉ haˉ laˉ gaˉjuuˉ Jwaaˉ hiˉ maˉ chooˉ jmiˉ
(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ Gaˉlaˉkaqaˉ maˉ chaˉ juuˉ kihʹ Jesús, heˉjaˉ gaˉnuuˉ rey Herode. Mahʹ gaˉjähʹ:

—Laanˉ goˉ Jwaaˉ hiˉ maˉ chooˉ jmiˉ maˉlaˉjiihˉ jeeʹ kihʹ hiˉ maˉnaˉjuuˉ, heˉjaˉ maˉkyeyˉ chaˉmiihˉ beˉ heˉ kyaahˉ jmeeyˉ heˉ jʊhˉgaaˉ.

¹⁵ Hiˉ koˉllaqaˉ jähˉ Elía baˉ naˉ, hiˉ lleˉ kihʹ jähˉ. Hiˉ jñahˉ maˉ jähˉ, jaqaˉ hiˉ ngəeˉ juuˉ kihʹ Dio baˉ naˉ, jaˉbaˉ laˉkooˉ laaˉ hiˉ maˉ ngəeˉ juuˉ kihʹ Dio lloˉjooˉ.

¹⁶ Pero laˉ maˉ gaˉnuuˉ Herode jaˉ, gaˉjähʹ:

—Hiˉ heˉ heˉ Jwaaˉ, hiˉ gaˉjmeenˉ madaˉ gaˉkuˉ lleˉ, hiˉ heˉ naˉ maˉlaˉjiihˉ jeeʹ kihʹ hiˉ maˉnaˉjuuˉ.

¹⁷ Heˉ baˉ Herode gaˉjmeeyˉ hiˉ jaäˉ, gaˉsaahˉ dsaˉ Jwaaˉ, gaˉtaayhˉ nehˉ neˉ dsooˉ kihʹ Herodia. Herodia heˉ maˉ laaˉ meˉ Felipe dsaˉñuuhˉ øøhˉ Herode. Pero maˉngəeˉ heˉ jaˉ, gaˉtəeˉ Herode dsaˉmeˉ heˉ, gaˉjmäyˉ laˉkohˉ dsaˉmeˉ kyaayˉ. ¹⁸ Saˉ gaˉ maˉhääˉ Jwaaˉ nehˉ neˉ gaˉsiyhˉ Herode:

—Saˉ lleˉ kihʹ heˉ maˉkyaahˉ meˉ dsaˉñuuhˉ øøhˉ.

¹⁹ Heˉjaˉ gaˉlaˉhøøhˉ Herodia kihʹ Jwaaˉ. Hnøøyˉ maˉ juuˉ Jwaaˉ, pero saˉ gaˉkwaˉ Herode jwəˉ. ²⁰ Jəehˉ, Herode maˉ gaˉhˉ Jwaaˉ, ñeˉ bihˉ maˉ laayˉ jaqaˉ dsaˉñuuhˉ lluuˉ hiˉ naˉjngəeˉ kyaäˉ Dio. Heˉjaˉ gaˉhääˉ bihˉ. Laˉkooˉ maˉ nuuyˉ juuˉ kihʹ Jwaaˉ, maˉnuuˉ bihˉ laˉkaqaˉ tuhˉdsəyˉ pero maˉ jmeeyˉ chaˉmiihˉ huˉdsəˉ.

²¹ Pero gaˉnaˉ jwəˉ kihʹ Herodia jmeeyˉ heˉ llaˉ dsəyˉ laˉ

maˉ gaˉhyaˉ Herode jiˉñeˉ. Gaˉjmeeyˉ kooˉ jmiˉ jʊuhˉ gaˉkwayˉ heˉ gaˉkuhˉ dsaˉ. Gaˉtəehˉ Herode laˉjəeˉ dsaˉtaˉ kaahˉ, laˉjəeˉ hiˉ maˉ kyeyˉ neˉ kihʹ hløøˉ hiˉ laˉjəeˉ dsaˉkaahˉ hiˉ maˉ chaqaˉ Galilea. ²² Maˉjaˉ gaˉheˉ joˉmiˉ Herodia jmeeyˉ jaˉ. Gaˉtiˉhˉ jwəteˉ dsəˉ Herode hiˉ gaˉtiˉhˉ dsəˉ laˉjəeˉ dsaˉ hiˉ maˉ täähˉ jmiˉ. Heˉjaˉ gaˉjähˉ Herode siyhˉˉ chihˉ meˉ heˉ:

—Ngiiˉ heˉ hnoohˉ kinˉ. ²³ Jnäˉ bäähnˉ hñiinˉ kwəehˉnˉ hneˉ laˉjəˉ heˉ ngiihˉ laˉjiihˉ toˉdsaahˉ heˉ chaˉ kinˉ.

²⁴ Heˉjaˉ yaˉhəeˉ chihˉ meˉ heˉ naˉngiiyˉ juuˉ kihʹ chooyˉ:

—¿Heeˉ lluˉ ngiinˉ laahˉ? —jäyhˉ siyhˉˉ chooyˉ.

—Ngiiˉ miˉlleˉ Jwaaˉ hiˉ maˉ chooˉ jmiˉ baˉ —gaˉjähˉ chooyˉ.

²⁵ Chahˉ baˉ ngooyˉ gaˉheyˉ jeeʹ gyaˉ rey:

—Kwəehˉ jnäˉ naˉ gaˉjʊhˉ miˉlleˉ Jwaaˉ naˉhäˉ nehˉ kooˉ wʊiˉ. Heˉ naˉ baˉ hnoonˉ —jäyhˉ chihˉ meˉ heˉ gaˉsiyhˉˉ rey.

²⁶ Heˉjaˉ gaˉlaˉmeehˉ dsəˉ Herode. Pero gaˉtäayˉ hñiˉ iyˉ kwayˉ heˉ gaˉjähʹ toˉloˉ neˉ jeeʹ laˉjəeˉ hiˉ gaˉtəeyhˉ hˉ heˉ, heˉjaˉ gaˉmiˉteyˉ baˉ juuˉ kiyhˉ. ²⁷ Laˉchahˉ jaˉ, gaˉjmeeyˉ hiˉ kihʹ hløøˉ kyaayˉ mahʹ naˉkyeyˉ lleˉ Jwaaˉ. ²⁸ Ngooˉ hløøˉ nehˉ ñeˉ naˉkuyˉ lleˉ Jwaaˉ, hiˉ maˉ kiyyˉ lleˉ Jwaaˉ naˉhäˉ nehˉ wʊiˉ, jäyhˉ yaˉkwəeyhˉ chihˉ meˉ heˉ mahʹ gaˉngəeˉ chihˉ meˉ heˉ kihʹ chooyˉ.

²⁹ Maˉ gaˉnuuˉ dsaˉkyaahˉ Jwaaˉ heˉ gaˉlaˉ laˉjaˉ, naˉnäayˉ naˉ kiyyˉ hnooˉ jaˉ, mahʹ naˉhooyˉ.

Gaˉäähˉ Jesús hñaayˉ mil dsaˉñuuhˉ
(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Maˉ gaˉllaˉnäähˉ apóstol kyaäˉ Jesús, gaˉjmeeyhˉ juuˉ laˉjəˉ heˉ gaˉjmeeyˉ hiˉ haˉ laˉ gaˉhləeyhˉ dsaˉ jeeʹ naˉnäayˉ. ³¹ Heˉjaˉ gaˉjähˉ Jesús:

—Yaˉnäähˉ hnähˉ maˉnøønˉ maˉteehˉnˉ dsəˉ jneˉ koˉhwəeˉ taˉ jeeʹ saˉ chaqaˉ dsaˉ.

Jwəeˉ dsaˉ maˉ dsaˉnäähˉ jeeʹ maˉ täayhˉ jaˉ, niˉ heˉ maˉ kuyhˉ saˉ gaˉkwaˉ jwəˉ. Kihʹ heˉjaˉ baˉ jaˉ, gaˉjähʹ laˉjaˉ. ³² Jaˉgaˉ gaˉtäayhˉ nehˉ naˉmooˉ gaˉnäayˉ kooˉ hwaˉ kiyyˉ jeeʹ saˉ kwaˉ niˉ miihˉ. ³³ Jwəeˉ dsaˉ hiˉ maˉ täähˉ jeeʹ jaˉ, gaˉjəeˉ dsihˉ häyˉ nehˉ naˉmooˉ hiˉ gaˉlaˉkyuuyˉ. Heˉjaˉ gaˉnäähˉ dsaˉ jwəˉ tüiˉ. Maˉ gaˉngəeyˉ laˉkooˉ laˉkooˉ jwʊiˉ, gaˉnäähˉ dsaˉ heˉ kyaayˉ hˉ kaˉlahˉ. Pero jääˉ gaˉ dsaˉ heˉ gaˉllaˉnäähˉ laˉkohˉ gaˉ Jesús. ³⁴ Maˉ gaˉjñaaˉ Jesús nehˉ naˉmooˉ jaˉ, gaˉjəeyˉ jwəeˉ jwəteˉ dsaˉ hiˉ gaˉllaˉnäähˉ jeeʹ jaˉ hiˉ gaˉlaˉñihˉ dsəyˉ kihʹ. Jəehˉ, dsaˉ heˉ laaˉ laˉkooˉ borrego hiˉ saˉ chaqaˉ jʊuˉ. Heˉjaˉ gaˉløøyˉ hləeyhˉ dsaˉ kyaahˉ chaˉmiˉ ihˉ juuˉ. ³⁵ Maˉ gaˉhlooˉ jaˉ, gaˉyaˉjähhˉ discipulo kihʹ Jesús mahʹ gaˉjähʹ siyhˉˉ:

—Gaˉhlooˉ baˉ laˉ, hiˉ saˉ chaˉ niˉ miihˉ heˉ kuhˉ dsaˉ jeeʹ laˉ. ³⁶ Chiuhˉ dsaˉ waˉ llaˉnäähˉ laˉkaqaˉ jähˉ laˉ, waˉ llaˉläyˉ heˉ kuyhˉ —gaˉjähˉ discipulo siyhˉˉ Jesús.

³⁷ —Kwəehˉ hnähˉ dsaˉ heˉ kuyhˉ —gaˉjähˉ Jesús.

—¿Niˉ saˉ leqˉ toˉ hñaˉlooˉ kuuˉ heˉ dsaˉlaˉ jnäähˉ heˉ kuhˉ gaˉlaˉjəeˉ dsaˉ naˉ? —gaˉjähˉ discipulo.

³⁸ —Jeeˉ daˉ kooˉ ¿Johˉ heˉniihˉ kyehˉ hnähˉ? —gaˉjähˉ Jesús.

Maˉ gaˉjəeˉ discipulo, mahʹ gaˉjmeeyhˉ juuˉ:

—Hñaʼ baʼ heʼ ñiihʼ kyeʼ jnäähʼ kyaahʼ uuʼ hmoohʼ —gaʼjäyhʼ.

³⁹ Heʼ jaʼ gaʼ jmeeʼ Jesús madaʼ kiyhʼ:

—Chiihʼ dsaʼ naʼ waʼ dsaʼ taahʼ maʼ kooʼ nääʼ maʼ kooʼ nääʼ néʼ yaʼ moohʼ naʼ.

⁴⁰ Heʼ jaʼ gaʼ taahʼ dsaʼ maʼ hñaʼ laaʼ hiʼ maʼ toʼ loʼ gyaahʼ. ⁴¹ Hiʼ gaʼ kaʼ Jesús läʼ jëʼ hñaʼ heʼ ñiihʼ jaʼ kyaahʼ läʼ uuʼ hmoohʼ heʼ, gaʼ jëʼ taʼ gyuuhʼ gaʼ kwayʼ tiʼ h-maahʼ kihʼ Dio. Jaʼ gaʼ gaʼ laayʼ heʼ ñiihʼ jaʼ, gaʼ kwëʼyʼ discípulo mahʼ gaʼ tiʼ gaʼ llooyhʼ kihʼ läʼ jëʼ dsaʼ heʼ. Hiʼ läʼ jaʼ gaʼ jmeeyʼ kihʼ hmoohʼ heʼ kaʼ lahʼ. ⁴² Läʼ jëʼ dsaʼ gaʼ kuhʼ läʼ jiihʼ gaʼ këʼyʼ. ⁴³ Jwiʼ heʼ ñiihʼ heʼ gaʼ chaaʼ jaʼ, gaʼ kahʼ gyaʼ toʼ saʼ miihʼ kyaahʼ hmoohʼ heʼ. ⁴⁴ Jeeʼ läʼ jëʼ maʼ laʼ dsaʼ ñuuhʼ hiʼ gaʼ kuhʼ heʼ teʼ kooʼ hñaʼ mil dsaʼ.

Gaʼ ngëʼ Jesús néʼ jmiʼ
(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵ Läʼ chahʼ jaʼ gaʼ jähʼ Jesús sihʼ discípulo kyaayʼ: —Taʼ koʼ jiihʼ hiʼ hnʼ juuʼ kihʼ dsaʼ laʼ, goʼ nääʼ hnähʼ gaʼ juhʼ kyaahʼ naʼ mooʼ taʼ hngaahʼ Betsaida. Jaʼ gaʼ ñiihʼ hñiihʼ.

⁴⁶ Maʼ ngëʼ maʼ hiyhʼ juuʼ kihʼ läʼ jëʼ dsaʼ hiʼ maʼ täähʼ jeeʼ jaʼ, jaʼ gaʼ ngooyʼ taʼ lleʼ kohʼ naʼ ngiiyʼ kiyhʼ kihʼ Dio. ⁴⁷ Ngooʼ gaʼ ñuuhʼ baʼ jaʼ, hiʼ naʼ mooʼ toʼ dsaahʼ jmiʼ baʼ maʼ llooʼ. Pero chehʼ gaʼ Jesús hwaʼ kiiʼ.

⁴⁸ Gaʼ jëʼ heʼ liʼ baʼ ngëʼ naʼ mooʼ, jëhʼ maʼ gwaʼ lleʼ taʼ jeeʼ ngooʼ naʼ mooʼ jaʼ. Taʼ laʼ yaʼ jnäʼ, gaʼ lloʼ Jesús ngëʼ néʼ jmiʼ. Maʼ hnøʼyʼ maʼ ngëʼyʼ jwëʼ naʼ mooʼ jaʼ.

⁴⁹ Maʼ gaʼ jëʼ discípulo ngëʼ néʼ jmiʼ, maʼ laayʼ, dsaʼ lleʼ baʼ naʼ ngëʼ néʼ jmiʼ heʼ jaʼ gaʼ hooyhʼ kiʼ gaʼ.

⁵⁰ Läʼ jëʼ bihʼ gaʼ jëʼ, heʼ jaʼ gaʼ jwaayhʼ jwërte. Pero chahʼ baʼ gaʼ hlëhʼ Jesús kyaayhʼ:

—Taʼ waʼ gahʼ hnähʼ, jnäʼ baʼ laʼ —gaʼ jäyhʼ.

⁵¹ Läʼ maʼ gaʼ heyʼ nehʼ naʼ mooʼ, gaʼ hnaʼ goʼ teʼ lleʼ. Peerʼ gaʼ läʼ dsaʼ dseʼ discípulo kyaayʼ, mahʼ gaʼ taayʼ hʼ jëʼ dsayhʼ. ⁵² Jëhʼ, maʼ naʼ jlëʼ huuhʼ dseʼ kiyhʼ, heʼ jaʼ saʼ gaʼ läʼ ngëʼyʼ haʼ läʼ gaʼ jmeeʼ Jesús kihʼ heʼ ñiihʼ jaʼ.

Gaʼ miʼ hläʼ Jesús jwëʼ dsaʼ dsaahʼ hiʼ maʼ chaaʼ hwaʼ
Genesaret
(Mt. 14:34-36)

⁵³ Maʼ gaʼ läʼ nääyʼ taʼ hngaahʼ jeeʼ cheʼ Genesaret, jeeʼ jaʼ gaʼ hiyʼ naʼ mooʼ kiyhʼ. ⁵⁴ Maʼ gaʼ hwëʼyʼ nehʼ naʼ mooʼ jaʼ, chahʼ baʼ gaʼ läʼ kyuuʼ dsihʼ. ⁵⁵ Hiʼ gaʼ nääʼ dsaʼ heʼ läʼ kaʼ hwaʼ jaʼ. Läʼ kaʼ jeeʼ jaʼ gaʼ lloʼyʼ naʼ jähʼ dsaʼ dsaahʼ kyaayʼ kyaahʼ jiiʼ kiyhʼ taʼ jeeʼ maʼ ngëʼ Jesús. ⁵⁶ Läʼ kaʼ jeeʼ maʼ ngëʼ Jesús, jwiʼ mähʼ, maʼ keʼ jwiʼ juuhʼ, naʼ maʼ hiiʼ dsaʼ jähʼ dsaʼ dsaʼ dsaahʼ kyaayʼ chaʼ jwëʼ jeeʼ maʼ dsaʼ ngëʼyʼ. Maʼ chuuyʼ dsaʼ kyaayhʼ mahʼ maʼ kwayʼ suʼ miihʼ chaʼ gooyʼ chaʼ heeʼ hmiihʼ kiyhʼ. Hiʼ läʼ jëʼ hiʼ gaʼ teʼ gaʼ suʼ miʼ ihʼ miʼ chaʼ gooyʼ hmiihʼ kihʼ Jesús maʼ dsaʼ hläyʼ goʼ teʼ.

Läʼ jëʼ heʼ miʼ sahʼ dsaʼ
(Mt. 15:1-20)

7 Gaʼ läʼ nääʼ fariseo hiʼ maʼ chaaʼ Jerusalén hiʼ gaʼ läʼ nääʼ koʼ llaaʼ taʼ jwohʼ kyaayʼ ley kaʼ lahʼ jeeʼ maʼ ngëʼ Jesús. ² Maʼ gaʼ jëʼ dsaʼ heʼ, läʼ maʼ sohʼ jaʼ baʼ gooʼ discípulo kyaayʼ Jesús maʼ täyʼyʼ kuyhʼ, gaʼ hlëʼyʼ wiiʼ kiyhʼ. ³ (Jëhʼ, dsaʼ fariseo maʼ miʼ tehʼ heʼ maʼ teʼ jmeeʼ dsaʼ maʼ gyuhʼ kyaayʼ, saʼ kuhʼ hiyhʼ cherʼ mahʼ saʼ gaʼ gyiyhʼ gooyʼ läʼ kooʼ teʼ jmeeʼ läʼ jëʼ dsaʼ judiu. ⁴ Hiʼ waʼ raʼ yaʼ nääyʼ jeʼ h-moohʼ, saʼ kuyhʼ cherʼ mahʼ saʼ gaʼ miʼ teyʼ heʼ teʼ dsaʼ jmeeʼ. Hiʼ chaʼ gaʼ jyohʼ heʼ teʼ dsaʼ høʼ, heʼ gyiyhʼ läʼ jëʼ heʼ jmäyʼ taʼ oʼ jeʼ, läʼ kyeʼ jiiʼ jeeʼ gwiiyʼ.) ⁵ Heʼ jaʼ gaʼ ngiiʼ fariseo kyaahʼ taʼ jwohʼ heʼ juuʼ kihʼ Jesús:

—¿Heʼ laʼ saʼ gyihʼ discípulo kyaahʼ gooʼ jähʼ jaʼ gaʼ kuyhʼ, läʼ nøʼ kihʼ dsaʼ maʼ gyuhʼ jnäʼ?

⁶ —Peerʼ taʼ juuyhʼ hnähʼ —gaʼ jähʼ Jesús—. Läʼ kooʼ jmeehʼ hnähʼ naʼ, jeehʼ kweeʼ kyaahʼ heʼ gaʼ hlëhʼ Isaía lloʼ jooʼ, jeeʼ naʼ siʼ läʼ laʼ:

Dsaʼ laʼ, kooʼ jähʼ bihʼ hnäyʼ jnäʼ.

Pero taʼ jeeʼ jyohʼ baʼ häʼ huuhʼ dseʼ kiyhʼ.

⁷ Saʼ jmääʼ niʼ miihʼ heʼ jmeeyʼ hnäyʼ jnäʼ.

Läʼ jëʼ ñuuhʼ heʼ kwayʼ, laʼ madaʼ kihʼ dsaʼ jmiʼ gyuuhʼ baʼ, gaʼ jähʼ Isaía.

⁸ Jmeehʼ hnähʼ taʼ kooʼ ñuuhʼ kihʼ Dio mahʼ høʼhʼ hnähʼ maʼ laʼ heʼ teʼ hʼ hnähʼ baʼ. Gyihʼ hnähʼ kyahʼ wiiʼ jeeʼ kuhʼ huhʼ hnähʼ. Johʼ nëeʼ heʼ laʼ läʼ jaʼ saʼ jmeehʼ hnähʼ —gaʼ jähʼ Jesús siyhʼ dsaʼ heʼ—. ⁹ Peerʼ teʼ hʼ hnähʼ jmeehʼ hnähʼ taʼ kooʼ ñuuhʼ kihʼ Dio mahʼ høʼhʼ hnähʼ heʼ teʼ hʼ hnähʼ jmeehʼ baʼ. ¹⁰ Läʼ laʼ gaʼ jähʼ Moisé lloʼ jooʼ läʼ hihʼ gaʼ jmeeʼ Dio: “Waʼ hnaahʼ maaʼ kyaahʼ, tääʼ kyaahʼ. Hiʼ hlëhʼ wiiʼ kihʼ choʼ jmiʼ, hiʼ heʼ waʼ juuyʼ goʼ teʼ, gaʼ jähʼ Moisé. ¹¹ Pero hnähʼ fariseo, läʼ laʼ baʼ jmeehʼ hnähʼ. Kwahʼ hnähʼ jwëʼ kihʼ dsaʼ mahʼ siyhʼ choʼ jmiʼ läʼ laʼ: “Läʼ jëʼ heʼ chaʼ kinʼ heʼ kyaahʼ maʼ jmeenʼ beʼ kyahʼ, heʼ jaʼ naʼ laʼ Corbán.” (Heʼ laʼ hnøʼ jähʼ: maʼ kwëhʼ Dio baʼ jaʼ.) ¹² Heʼ jmeehʼ hnähʼ läʼ jaʼ, heʼ hahʼ hnähʼ kihʼ hiʼ jmeeʼ beʼ kihʼ choʼ jmiʼ baʼ jaʼ. ¹³ Kihʼ heʼ høʼhʼ hnähʼ heʼ maʼ teʼ høʼ dsaʼ maʼ gyuhʼ kyaahʼ hnähʼ naʼ, heʼ jaʼ maʼ jmeehʼ hnähʼ taʼ kooʼ ñuuhʼ kihʼ Dio. Johʼ nëeʼ heʼ laʼ läʼ jaʼ saʼ jmeehʼ hnähʼ.

¹⁴ Heʼ jaʼ gaʼ hlëhʼ Jesús jeeʼ läʼ jëʼ dsaʼ heʼ, gaʼ jäyhʼ hʼ:

—Ñuuhʼ daʼ hnähʼ kweeʼ mahʼ läʼ ngëhʼ hnähʼ. ¹⁵ Saʼ dsaʼ läʼ sahʼ dsaʼ kyaahʼ läʼ jëʼ heʼ tooyhʼ hooyʼ. Läʼ jëʼ heʼ hwëʼ hooyʼ, kyaahʼ heʼ jaʼ baʼ dsaʼ läʼ sayhʼ. ¹⁶ Hiʼ hnøʼ hëhʼ juuʼ laʼ, waʼ hëyʼ —gaʼ jähʼ Jesús.

¹⁷ Maʼ gaʼ hihʼ Jesús juuʼ kihʼ dsaʼ, gaʼ heyʼ kooʼ chaʼ nehʼ. Jeeʼ jaʼ gaʼ ngiiʼ discípulo juuʼ kiyhʼ:

—Heʼ hnøʼ jähʼ juuʼ naʼ hmääʼ heʼ maʼ hlëhʼ naʼ.

¹⁸ Heʼ jaʼ gaʼ jähʼ Jesús:

—¿Cheʼ niʼ hnähʼ saʼ maʼ läʼ ngëhʼ hnähʼ? ¿Cheʼ saʼ ngëhʼ hnähʼ saʼ dsaʼ läʼ sahʼ dsaʼ kyaahʼ läʼ jëʼ heʼ tooyhʼ hooyʼ? ¹⁹ Jëhʼ, jaʼ nehʼ tuhʼ dseʼ dsaʼ dsooʼ heʼ kuhʼ hiyhʼ, nehʼ tuʼ jläʼ baʼ dsaʼ dsooʼ heʼ jaʼ, jaʼ gaʼ hwëʼ kaʼ lahʼ dsooʼ taʼ chaʼ siʼ —gaʼ jähʼ Jesús.

Kyaah' he- ga'hleeyh' la'ja-, ga'jmeey' na'jngih' la'je' he kih-hih' jne'.

20 Hi' ngoo' bih' jayh':

—La'je' he- hwee- hoo' dsa-, he- ja- ba' kyaah' dsa-la'sayh'. 21 Jeeh', neh' tuh-dse' ba' dsa- gwa' la'je' huu-dse- hlih', hi' la'ja- ka-lah' gwa' he- kaayh- hi- sa' laa' kyaay', kaayh- wa' hi- cha- hi-, hi' jngueyh' dsa-. 22 Neh' tuh-dse' bih' gwa' he- jmeey' hii-, hee' dsy' liyh' la'je' he- ga' cha-, jmeey' la'je' he- hlih', mi-gaay' dsa-, jmeey' he- la' o'hih', wii' dsy', hleeyh' wii' kih' dsa', jmaay- hii' kaah', hi' sa' cha- nuuh' kiy-h'. 23 La'je' he- hlih' na- gwa' neh' tuh-dse' dsa-. Kyaah' he- na- ba', mi'sah' dsa- hii' —ga'jah' Jesus.

Ja- dsa-me' cha- yu' ga'heeh- kih' Jesus
(Mt. 15:21-28)

24 Ja-ga' ya'he'e' Jesus jee' ja-, ngooy' jah' kih' jee' jwii' Tiro kyaah' Sidon. Ma' ga'llooy' jee' ja-, ga'hey' cha'neh'. Sa' ma' hnøoy' ma' la'jnaay' chah', pero sa' ga'la'. 25 Chah' ba' ga'nuu' ja- dsa-me' he- ga'lloo' Jesus jee' ja-. Dsa-me' he' ma' cha- ja- jo-miiy' hi- ma' kye- jmi'le' hlih', he-ja- ngooy' jee' ma' gya' Jesus mah' ga'juuyh' jney' cha'ney'. 26 Dsa-me' he' sa' ma' laay' judiu, dsa- sirofenicia ba' he'. (Kih' dsa- judiu, la'koh' dsa- he' laay' la'koo- sa'dsi- ba'.) Ga'chuyy' kyaah' Jesus he- dsa'leey' jmi'le' hlih' hi- ma' ha- neh' tuh-dse' jo-miiy'. 27 He-ja- ga'jah' Jesus siiyh':

—Kwa' jwe' wa' kuh- da' chih-pih' ja-. Sa' llu' he- jnuuhn' he- kuh- chih- mah' kweehn' dsii'.

28 He-ja- ga'jah' dsa-me' he':

—Dsoo' ba' kyah', Dsa-jøh' kyaan'. Pero ma'ra' he- lih' ba' dsii' la'je' jwi' he- dsa-saa' kih' chih-pih'.

29 He-ja- ga'jah' Jesus ka-lah':

—Kih' he- llu' juu' kyah', he-ja- ma-ya-he'e- ba' jmi'le' hlih' kih' chih-me' kyaah'. Gwaah- ba' hne- kyah'.

30 Ma' ga'llaah' dsa-me' he' cha'neh' kiyh', ga'jee'y' na'kya' chih-me' kyaay' ne' jii', ma-ya-he'e- jmi'le' hlih' kiyh'.

Ga'mi'hla' Jesus ja- dsa- koo'

31 Ja-ga' ya'he'e' Jesus koo' jee' jwii' Tiro, ga'nguey' ta' jee' jwii' Sidon, hi' ga'nguey' ta' hwa' Decapoli. Ja-ga' ga'llaayh' ka-lah' ta' jee' hla- jmi-juuh- kih' Galilea. 32 Jee' ja- na'jaa- dsa- ja- dsa- koo' cha'ne' Jesus, hi' dsa- hi- ma' jaa- hi- koo' he' ga'chuyy' kyaah' Jesus mah' kyey' gooy- ne' kih' hi- koo' he'. 33 Hi' ga'lee- Jesus dsa- koo' he' kah' kih', mah' ga'tay' cha'gooy- la'koo- la'koo- to-gway', hi' ga'mi'gyuyh' na'siih' dsa- he' kyaah' jmi- tu-heyh'. 34 Mah' ga'jee' Jesus ta' gyuyh', ga'chah' dsy', hi' ga'jayh' siiyh' dsa-nuuh- he':

—Efata —juu' la- hnøø' jah': Wa' na- kyah'.

35 La'chah' ja- ga'na' to-gwa' dsa- he' hi' ga'lii' na'siiyh', ga'hleeyh' jee-. 36 Hi' ga'jmeey' Jesus hih' kiy-h' sa' wa' jmeeyh' juu' kih' ni' ja- dsa-. Ma'ke' ga'jmeey' cha-miih- mada' la'ja-, cha-ga'miih- ma' kooyh- juu'. 37 Ga'la'dsaa' jwerte dsé' dsa-. Ga'jayh':

—Peer' ga'la'je' ba' lih' Jesus jmeey'. Jmeey' hleeh' hi- koo', hi' jmeey' nuu- hi- gwii'.

Ga'aa-h' Jesus kyeey' mil dsa-
(Mt. 15:32-39)

8 Ta'ko-jiih' ga'la'he'e' Jesus jee' ja-, jwee' dsa- ga-la-naa' ka-lah' hi' ni' miih- sa' cha- he- ma' kuyh' jee' ja-. He-ja- ga'teeyh' discipulo kyaay' mah' ga'siiyh':

2 —Peer' dsa-la-niih' dsen' dsa- hi- taah' kyaah' jne' jee' la-. Jeeh', ma-hya- hne- jmi' taayh' hi' sa' cha- ni' miih- he- kuyh-. 3 Cher'mah' ga'cheeh' jnih' kiyh' la' ma-kyoyh' na-, hwaay' cha'jwe', jeeh' yu' ga'ya'naa' ko'llaa'.

4 He-ja- ga'jah' discipulo kyaay':

—¿Ha- ba' ja' he- kuh' dsa- heh' hwa' kij' la-? Ha- koh' sa' hnøø' mah' lee' kuh' hi- taah' jee' la-.

5 He-ja- ga'ngii' Jesus juu' kiyh':

—¿Joh' he' niih' kyeh' hnah'? —ga'jayh'.

—Gyii' ba' —ga'jah' discipulo.

6 He-ja- ga'jmeey' Jesus mada' mah' dsa-taah' la'jee' dsa- hwa' hi' ga'kay' la'je' gyii' he'niih' ja-, ga'kway' ti'hmaah' kih' Dio. Ma-ngee' ma-kway' ti'hmaah' kih' Dio, ga'llaay' he'niih' ja- hi' ga'kwueyh' discipulo mah' ga'ti' ga'llooyh' kih' la'jee' dsa-. 7 Hi' ma' jaa' miih- hmooh- ka-lah' hi' la'ja- ga'kwa' Jesus ti'hmaah' kih' Dio. Ma-ngee' he- ja-, ga'jmeey' mada' mah' ti'llooyh' kih' la'jee' dsa-. 8 Ga'kuh- dsa- la'jiih' ga'keey'. Ma' ga'la' kiyh', ga'kah' ga' gyii' sa'miih- jwi' he- ga'chaa' ja-. 9 Tee' koo' kyeey' mil dsa- hi- ga'kuh- jee' ja-. Ma-ngee' he- ja-, ga'hiyh' juu' kih' dsa-. 10 La'chah' ja- ga'hey' neh' na'moo' kyaayh' discipulo kyaay', ngooy' ta' hwa' Dalmanuta.

Dsa- fariseo ma' hnøoy' ma' jmeey' Jesus koo- he- juh-gaa-

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

11 Ma' ga'lloo' Jesus jee' ja-, ga'lla'naa' fariseo hi' ga'løoy' ti'chooy' juu' kyaah' Jesus. Ma' kay' dsé' Jesus, he-ja- ga'ngiiy' ma' jmeey' Jesus koo- he- juh-gaa- he- ma' ja' gyuyh'. 12 Ma' ga'nuu' Jesus la'ja-, ga'jii' la' ga'te' neh' tuh-dsy', mah' ga'jayh':

—¿He-la' ngiih' hnah' hi- chaa- na' jmeen' koo- he- juh-gaa-? Ma'ra' ju'dsoo' jweeh- hnah', ni' koo- he- juh-gaa- sa' jee' dsa- hi- chaa- na'.

13 Jee' ja- ga'beey' dsa- he', mah' ga'hey' ka-lah' ne- h' na'moo', ngooy' ta' jee' jyoh'.

Levadura kih' dsa- fariseo

(Mt. 16:5-12)

14 Ni' sa' ga'la'dsooh- dsé' discipulo ma' kay' he'niih- ih', koo- la'la- ba' he'niih' ma' kyey- neh' na'moo'.

15 He-ja- ga'mi'liih- Jesus dsé' discipulo, ga'jayh':

—Leeh' hnah' kyaah' levadura kih' fariseo hi' leeh' hnah' kyaah' levadura kih' Herode ka-lah'.

16 He-ja- ga'taah' discipulo he' llay' juu' kyaah' dsa-kyaayh', ma' jayh':

8 Ma' ga'jēēy' ka'lāh', mo'so' chaa' ni' jaa', ma'la' hñii' ba' Jesús cheh'. 9 Jee' jñaa' Jesús moh' ja' ga'-taayh' juu' hi' ma' kyaayh' he':

—Ta' jwii' hnäh' ni' jaa', lä'jē' he' ma'jēēh' hnäh' la'ta'ko'jiih' sa' ma'lä'jiih' Hi'ga'lēē'ngo' la' jee' kih' hi' na'juu'.

10 Ga'høøy' juu' ja' neh' tuh'dsēy'. Pero ta' jyoh' ko'-taā', lä'yu' hi' he' ma' ngiiy' juu' kih' dsa'kyaayh' hee' hnøø' jäh' he' lä'jiih' dsa'jee' kih' hi' ma'na'juu'. 11 Hi' ga'ngiiy' ka'lāh' juu' kih' Jesús:

—¿He'la' jäh' ta'jwoh' kyaā' ley, jmee' bii' jäh' Elía jää' ga' kih' Cristo?

12 He'ja' ga'jäh' Jesús:

—Ja'ba' dsoo' jäh' Elía to'nē', ya'llay' llu' lä'jē' he' cha'jee' la'. Hi' hnäh', ¿ha' lä'ngēēh' hnäh' he' na'sii' lä'la': jmee' bii' jēē' wii' Hi'ga'lēē'ngo' la' hi' sa' lä'hnää' dsih' ni' miih'? 13 Pero jwēēhn' hnäh', ma'jah' ba' Elía, hi' ga'jmeē' dsa' lä' tē' dsē' kiyh', lä'koō' ma'na'sii' kiyh' jää'.

Ga'mi'hlää' Jesús jaa' chih' hi' ma' kye' jmi'lle' hliih'
(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

14 Lä' ma' ga'lloo' Jesús jee' tääh' lä'jēē' ga' discipulo kyaay', ga'jēēy' jwēē' dsa' ma' tääh' lä'ku' lä'jii' kiyh', hi' ma' tääh' ta'jwoh' kyaā' ley ti'chooy' juu' kyaayh'.

15 Ma' ga'jēē' lä'jēē' dsa' he' ya'jäh' Jesús, ga'jēē' dsayh', chah' ba' ga'näay' na'jmeey' Dio kiyh'. 16 Mah' ga'ngii' Jesús juu' kih' dsa' he':

—He' juu' ti'chooh' hnäh' kyaah' hi' tääh' na'.

17 Mah' ga'hlēēh' jaa' dsa' hi' ma' hää' jee' ja', ga'jäh':

—Ta'jwoh', jään' jee' la' jaa' chih'ñiih' kyaan', hi' kye' jmi'lle' hliih' hi' jmee' kaa'. 18 Wa' ha' cha' ha'jee' cheyh', wa'ra' ga'hii' dsoo' kiyh' jmee' jmi'lle' hliih' na', jmiiy' baay' hñiiy' hwa', hwēē' peh' neh' to'hooy', juyy' cha'jay' mah' dsa'lä'hwääh'.

Ma'jwiih' discipulo kyaah' he' lleey' jmi'lle' hliih' na' pero sa' ma'liyh'.

19 He'ja' ga'jäh' Jesús:

—¿He'la' sa' hii' lä'dsoo' hoh' hnäh' hi' chaa' na'? ¿Lih' ba' llää' he' gyan' kyaah' hnäh'? Mo'so' lä'be' dsēn' gya' ga' jnä' kyaah' hnäh'. Ya'jää' da' chih' na'ta' la'.

20 Mah' na'jää' dsa' chih' he' cha'nē' Jesús. Ma' ga'jēē' jmi'lle' hliih' he' Jesús, ga'sooyh' kih' chih' he' wii' jwēte. Ga'ki' ga'bäay' hwa', lä'jiih' ga'hwēē' peh' neh' to'hooy'. 21 Ja'ga' ga'ngii' Jesús juu' kih' jmi' chih' he':

—¿Ha' koh' jiih' ma'lä'hii' la' lä'na' kiyh'?

—He' laay' lä' ma' piyh' na' —ga'jäh' jmi' chih' —.

22 Ja' he' koō' jiih' ma'taayh' chá'je' hi' ma'taayh' chá'jmi' he' jngiih' kiyh'. Cher'mah' leh' miih' kwa' be' kin', wa' lä'ñih' hoh' jnääh'.

23 He'ja' ga'jäh' Jesús:

—¿Ha' lä'ja' jawh' cher'mah' leh' miih'! Lä'jē' ba' le' kih' hi' jmee' dsoo' dsē'.

24 Lä'chah' ja' ga'hlēēh' jmi' chih' he' kyaah' cha'miih' be', ga'jäh':

—Laä' ba' jnä' dsoo', kwa' be' kin' mah' lä'dsoo' dsēn' cha'ga'miih'.

25 Ma' ga'jēē' Jesús ngoo' dsa'kuh' jwēē' dsa', ga'juyy' kih' jmi'lle' hliih' he', ga'siiyh':

—Hne' jmi'lle' koo', jnä' jmeen' hih' go'hēē' kih' chih' na', mo'to' jmee' ga' jwiih' kiyh'.

26 He'ja' na'høø' ga' ga'hooh' jmi'lle' hliih' he', mah' koō' ga' koō' hä' ga'sooyh' wii' jwēte kih' chih' he', ja'ga' ya'hēēy' ngaayh'. Ga'jä' chih' he' lä'koh' he' na'juuy'. Jwēē' dsa' ma' jäh':

—Ma'na'juu' ba' na'.

27 Pero ga'sooh' Jesús gooy', ga'chaa'yh', chah' ba' ga'nooy'. 28 Lä' ma' ga'he' Jesús koō' cha'neh', ga'ngii' discipulo kyaay' juu' kiyh' jee' sa' nuu' dsa':

—¿He'la' sa' ma'lä'kēh' jnääh' jmi' ma' lleē' jnääh' jmi'lle' hliih' he'?

29 He'ja' ga'jäh' Jesús siiyh':

—Hih' jmi'lle' hliih' lä'na', sa' hwēē' cher'mah' sa' ga'tu' dsa' kuh'hiih' mah' chuuy' kyaah' Dio.

Koō' ka'lāh' ga'mi'jnää' Jesús juu' he' juuy'
(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

30 Ma' ga'hwēēy' jee' ma' tääh' ja', ga'näay' ta' Galilea. Sa' hnøø' Jesús ma' lä'ñe' dsa' ha' ta'ngēy'.

31 Jēēh', ma' hlēēyh' discipulo kyaay', ma' jäh':

—Hi'ga'lēē'ngo' la' ngēē' dsih' ja'goo' dsa' hñaa' dsē' mah' jngēēyh'. Ga' ma'hya' hnē' jmi' na'juuy', lä'jiiyh' ka'lāh'.

32 Pero discipulo kyaay' sa' ga'lä'ngēēy' juu' ja', hi' ma' goyh' ma' ngiiy' juu' kih' Jesús.

Hii' na' lee' jøøh' jee' jmee' Dio hih'
(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

33 Ja'ga' ga'lla'näay' jee' jwii' Capernaum. Lä' ma' ga'taah' discipulo cha'neh' kyaah' Jesús, ga'ngii' Jesús juu' kiyh':

—¿Hee' juu' na' ti'chooh' hnäh' lä' hä' jwē' jee' ma'ya'nøø' jne'?

34 Ti'sih' go'te' ba' ga'taayh', kih' he' ma' ti'chooy' juu' kyaah' dsa'kyaayh' lä' hä' jwē', hii' na' lee' jøøh' kih' jee' lä'jēēy'. 35 He'ja' ga'gya' Jesús mah' ga'hlēēy' h' lä'jēē' gya'tuu' discipulo he', ga'siiyh':

—Cher'mah' hi' hnøø' lee' jøøh', ta' wa' jmäay' hñiiy' jøøh', wa' jmeey' ta'he' kih' lä'jēē' ba'.

36 Hi' lä'chah' ja' ga'tēēyh' jaa' gyuyy', ga'cheeyh' jee' kiyh' ja'. Ja'ga' ga'ēēy', mah' ga'jäh':

37 —Hi' jmee' he' kih' jaa' gyuyy' lä'la' kwaat' kin', jnä' he' hi' jmäay' he'. Hi' hi' jmää' jnä' he', jmeey' he' kih' Dio hi' ga'cheē' jnä'.

Hi' sa' na'høøh' jnän' laay' dsa'kyaah' jne'
(Mt. 10:42; Lc. 9:49-50)

38 Ga'jmeeh' Jwaa' juu' kih' Jesús:

—Ta'jwoh', ma'jēē' jnääh' jaa' hi' hwēē' jmi'lle' hliih' lä'hiih' kyah', he'ja' ga'ha' jnääh' kiyh', jēēh' sa'ngēy' kyaah' jnääh'.

39 Pero Jesús ga'siiyh' lä'la':

to-gwa' koo- hma-kuu' la'koh' ga' he' heh' ja- dsa-
 cha- kuu' jee' jmee' Dio hih'.
 26 Cha-ga'miih- ga'la'dsa- ds- discipulo ma' ga'nu-
 uy' juu' ja-, he-ja- ga'hleeyh' dsa-kyayh' ga'jayh':
 —¿Hii- ba' laa' ja-?
 27 He-ja- ga'jee' Jesús jee' taayh' ja-, mah' ga'jayh':
 —He- sa' la'keh' dsa- jmi' jmee', sa' la' la'na- kih'
 Dio. Jeeh' ga'la'je' ba' liyh' jmeey'.
 28 He-ja- ga'lø- Pee' siyh':
 —Ma-ja' ba' la'je' he- cha- kyaa' jnaah' mah' jmee'
 jnaah' ko-jøh' kyah' hne'.
 29 He-ja- ga'jeeh- Jesús juu' kiyh':
 —Ma'ra' ju'dsoo' jweeh- hnah'. La'jee' hi- ma-tuu-
 ds- ma-hwee- cha'neh' kih', ma-beey' dsame' øy-
 dsa-nuuh- øy', ma-beey' chojmiy', ma-beey'
 dsa-me' kyay', ma-beey' chih-kyay', o ma-bey'
 hwa' kiyh' kwaat- kin' hi' kih' ju'hmee', 30 hi' he' hyoh-
 hna'loo' ga' la'na- la'koh' ga' he- ga'ja' kiyh' jmi-
 gyuu' la-. Hyoyh' hne', jee- dsame' øy- dsa-nuuh-
 øy', jee- chooy', jee- chih-kyay', hyoyh' hwa', hi'
 jee- wii' jmi' gyuu' la-. Hi' jmi' gyuu' he- na' ga'
 la'jna', tee- jee' mo'so' juuy'. 31 Pero, jwee' hi- laa'
 kwaat- jee' kyah' hnah' na', hi- he' lee' mah' ga' ma-
 ja-. Hi' hi- sa' laa' kwaat- jee' kyah' hnah' na', hi- he'
 lee' jøh'.

Ngoo' hne- jiih- jmeeh- Jesús juu' he- juuy'
 (Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

32 La' ma-haa' bih' jwe' ngooy' ta' Jerusalén, hi' kaah'
 kiyh' ga'naa' la'jee' hi- ga'jmeey' ko-jøh' kyayh'. Pero
 jee' dsayh' hi' ma' goyh' ma' chaay' kaah'.
 Ja- ga' ga'tee- Jesús kah' la'jee' gya-tuu' discipulo,
 ga'lø- jmeeyh' juu' ha' la' dsa-ngeey' ta' cha'ne':
 33 —Na' dsa-nø- jne' ta' Jerusalén, jee' oo' ngée'
 dsa- Hi-ga'lee' ngo' la- kih' jmi-dsa- kah', hi' ngéey'
 kih' ta'jwoh' kyaa' ley. Hi- he' baah' jna' dsoo' mah'
 jngéeh' dsa- jna'. Ja- ga' ngéey' jna' ja'goo- dsa- hi- sa'
 laa' judiu. 34 Mi-kwayh' jna', jmi'baay' jna', ti'hney'
 jna', ja- ga' jngéeyh' jna'. Pero la'jiih' ka-lah' ga'
 ma-hya- hne- jmi'.

Jacobo kyah' Jwaa- ga'ngiiy' he- gyay' jwoo' kih' Jesús
 (Mt. 20:20-28)

35 Ma-ngéey' he- ja-, Jacobo kyah' Jwaa- joo' Zebe-
 deo ga'naay' chuh' kih' Jesús mah' ga'jayh':
 —Ta'jwoh', hnø- jnaah' jmeeh' he- ngii' jnaah' la-
 36 —¿Hee- hnooh- hnah' jmeen' kyah' hnah'?
 —ga'jah' Jesús.
 37 —Kwa' jwe' dsa-tooh' jnaah' jwoo' kyah' jee' nah'
 jøh' he- jmeeh' hih', ja- jwoo' ra'lluu' hi' ja- jwoo'
 ra'keh' kyah' —ga'jayh' siyh' Jesús.
 38 He-ja- ga'jah' Jesús siyh':
 —Sa' neh' hnah' he- na' ngiih' hnah'. ¿Che' taah'
 hnah' jeeh' hnah' Ili'wii' he- na' ga' jeeh'? ¿Che' la-be'
 hoh' hnah' dsa-ngéeh' hnah' he- wii' he- na' ga'
 dsa-ngéeh'?
 39 He-ja- ga'jayh':
 —Taa' ba' jnaah'.

Mah' ga'jah' Jesús:
 —Ma'ra' he- jeeh' ba' hnah' Ili'wii' he- na' ga' jeeh',
 hi' dsa-ngéeh' hnah' he- wii' he- na' ga' dsa-ngéeh'.
 40 Pero he- nah' hnah' jwoo' ra'lluu' o jwoo' ra'keh'
 kin', sa' ga'teey' kwan'. He- ja- hyoh' hi- na'lee-
 kyaa' Taa' kyaa' ba' ja-.
 41 Jee' la'jee' gya' discipulo ga'la'lee' ma' ga'nuuy'
 hlee- Jwaa' kyah' Jacobo la'ja-. 42 He-ja- ga'hlee-
 Jesús la'jee' discipulo, ga'jayh':
 —Neh' ba' hnah' la'koo- jmee' dsa-ta' hi- jmee' hih'
 kih' dsa-gooy', kayh- la' la' dséy'. Dsa-kaah' he' la'
 te- dséy' kayh- dsa-gooy'. 43 Pero jee' kyah' hnah' sa'
 cha- he- kih' jmeeh' hnah' la'ja-. Hi- hnø- lee' jøh'
 ga' kih' la'jee' hnah', hi- he' tee- jmeey' ta'he' kih'
 la'jee' ba'. 44 Hi- hnø- ka' ne' kih' jee' la'jee', hi- he'
 tee- jmeey' ta'he' kih' la'jee' ba'. 45 Jeeh', Hi-ga'lee- n-
 go' la- sa' ma-ja- mah' jmeey' dsa-ta'he' kiyh', ma-
 ja- mah' jmeey' ta'he' kih' dsa- ba'. Ma-ja- mah'
 kwaay' hii' juuy', he- ja- kee' mah' laa' jwee' dsa-.

Ga'mi'hlaa' Jesús Bartimeo hi- ma' tuu'
 (Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

46 Ma-ngéey' he- ja-, ga'lla'naay' jwi- Jericó. La' ma'
 ya'heey' Jesús Jericó kyayh' discipulo, hi' kyah' jwee'
 dsa-, ga'ngéey' jee' ma' gya-ja- dsa-tuu' hi- ma' ngii'
 kuu' kih' dsa-. Dsa-tuu' he' ma' chee- Bartimeo, joo'
 Timeo. 47 Ma' ga'nuuy' ngoo' ya'jah' Jesús dsa- cha-
 Nazaret, ga'lø- hlee- ki-gaa-, ma' jayh':
 —Jesús, hne- hi- laa' sa'ju- kih' David, wa' la-nih' ho-
 h' ki' jna'.
 48 Jwee' dsa- ga'juuh' kiyh', mah' sa' tooyh' miih'.
 Pero dsa- he' cha-ga'miih- miih' ma' tooyh':
 —Hne- hi- laa' sa'ju- kih' David, wa' la-nih' hoh' ki'
 jna'.
 49 Ja-ga' ga'noo- Jesús, ga'jmeey' mada- he-
 dsa-kyaa' dsih'. He-ja- na'kyaa' dsih', mah' ga'jah'
 dsa- siyh':
 —Ta' ka- hu' dsé-, noo- teeyh- hne-.
 50 La'chah' ja- ga'juuyh' hmiih- he- ma' na-baayh-
 ga'nooy' ko-chih', ngooy' jee' cheh' Jesús. 51 Mah'
 ga'jah' Jesús siyh':
 —¿Hee- hnooh- jmeen' kyah'?
 He-ja- ga'jah' dsa-tuu' he':
 —Ta'jwoh', hnoon' la'jna' m'nén'.
 52 Mah' ga'jah' Jesús siyh':
 —Gwaa- ba' hne- kyah'. Kyah' he- ma-dsoo' hoh'
 na-, ma'ja' ba' kyah'.
 Hi' la'chah' ja- ga'la'jna' m'néy' hi' ngooy' kyah'
 Jesús.

Ga'he' Jesús na-dsée- burr- jwi- Jerusalén
 (Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

11 Ja-ga' teey' Jerusalén ga'naay' chuuh' jwi-
 Betfagé kyah' Betania. Hi' jah' ba' nø- jwi- ja-
 kih' moh' Olivo. Jee' jwi- ja- ga'chee' Jesús uu' dis-
 cipulo. 2 Ga'siyh':
 —Go-naa' hnah' ta' jee' jwi- he- nø- ta' cha'ne'.
 Wa'ra- ga'teey' hnah' jee' oo', jnaah' hnah' ja- burr-

Juu' na-hmää' lä'koo' la' kih' dsa- hi- ga'hoo' ta' kih' jñah' (Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

12 Jee' ja- ga'löo' Jesús hlëëyh~ dsa- he' kyaah' ju- u' na-hmää', ga'jäyh':

—Ga'täa' jaa- dsa-nñuuh- koo- nää' chaah' wii- jeh' hi- ga'jney' lä'ku' lä'jii' hi' ga'mi'lluy' jee' ma' hwëëy' jmi'h' mi'jeh'. Ga'chihy' koo- na'hyah- he- nii' jee' ga'wii' dsa- hi- ga'taah' ga'hoo' jee' na-jnäa' chaah' jeh'. Ma' ga'la' he- ja-, ga'tooyh- goo- dsa- he- hoo' ma' to' dsaah'. Ja-ga' ya'hëëy' ngooy' uu'. 2 Ma' ga'l- loo' jii- kih' mi'jeh' ja-, ga'cheey' jaa- moz' kyaay' jee' ma' tääh' dsa- hoo' ta' kiyh' mah' ma' koo' heey' he- ma' tëëy'. 3 Ma' ga'lloo' moz' he' jee' na-jnäa' chaah' jeh' kih' dsa-juu', dsa- hi- ma' tääh' hoo' he' ga'saah' dsih', ga'kway' kih' hi' ga'hëëy' kih' ta'jmah'. 4 Ja-ga' ga'cheey' jñah' ka-läh' moz' kyaay' jee' ma' tääh' hi- ma' hoo' ta' kiyh'. Lä'ja- ga'tey' kuu' kih' hi- he', lä'jiih' ga'la' dsoo' lley' mah' ga'hëëy' kih' kyaah' o-hih'. 5 Koo- ka-läh' ga'chee' dsa-juu' he' jñah' dsa- kyaay'. Hi- he' ga'jngëëyh'. Hi' ngoo' bih' cheey' dsa- lä'ja-. Ko'llaa' hi- he' ga'hii' hi' ko'llaa' hi- he' ga'jngëëyh' go-te'. 6 Ma' ga'dsaa' lä'jëë' moz' kyaay', ma' chaa- ga' jaa- chih- kyaay' hi- hnäay' cha-miilh-. Hi- he' ga'cheey' jee' ga'dsaa'. Ma' jmeey' huu'dsë: "Go- jmee' ga' dsa- oo' he' kih' chih- kyaan' la-." 7 Ma' ga'jëë' dsa- hi- ma' hoo' chaah' jeh' ja-, ja' chih- he', ga'taayh' ga'llay' juu' kyaah' dsa-kyaayh': "Hi- oo' na-, hi- ja' kyaah' ta' jnan' la-. Wa' jngëëh' jnih' mah' jän' kyaah' heey' he- ma' tëëy'." 8 He-ja- ga'saayh' chih- he' mah' ga'jngëëyh'. Ja-ga' na'beey' ta' ka'hne' jee' ma' na-jnäa' chaah' jeh' ja-. 9 ¿Ha- lä' jmee' dsa-juu' laah' hnäh'? —ga'jah' Jesús—. Loo' dsa-juu' jeh' mah' mi'llaay' hi- jmee' ta' ja- mah' tooyh' goo' jñah' dsa- hi- jmee' ta' kiyh'. 10 ¿Che' sa' ma-heh- hnäh' juu' kih' Dio jee' na-si- lä'la'?

Ja-ba' kuu' he- sa' ga'tih' dsë' të'hyah', he- ja- ba' ga'jä' lä'koo' mi'kuu' he- kye' dsa- to-në' kih' koo- hne' juuh'.

11 He- la- ga'jmeey' hñii' Dio, he-ja- dsaa' dsë- jne', ga'jah' Jesús.

12 He-ja- ma' hñoo' dsa'kaah' he' ma' saayh' Jesús. Jëeh', ga'tah' dsëy' he- ga'hlëëh' Jesús kiyh' kyaah' ju- u' he- na-hmää' ja-. Pero ma' goyh' kyaah' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-, he-ja- sa' ga'la' ma' saayh' Jesús, ga'näa' bih'.

Kwaat' kih' ku'sih' (Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

13 Ga'taah' dsa- fariseo juu' kwee- kyaah' dsa- kyaah' Herode, mah' ga'cheey' dsa- hi- ko'taa' ga' ga'jmeey', ha- lä' jee' ma' kaah' juu' kih' Jesús. 14 Ma' ga'lla'näay' jee' ma' cheh' Jesús, ga'jäyh':

—Ta'jwoh', ñe' ba' jnääh', hne- hlëëh' ju'dsoo' jmah' ba'. Sa' gah' kyaah' ni' jaa-. Jëeh', sa' cha- kwaat' kye'h' ha- lä' laa' lä'jaa- lä'jaa' dsa-, hi' kyaah' ju'dsoo' ba' hlëëh' dsa- ha- lä' la' jwë' kih' Dio. ¿Ha- lä' laah'?

hne-, che' llu' mi'hmaah' jne' ku'sih- kih' dsa-ta' César o sa' llu'? ¿Che' jmee' bii' mi'hmaah' jne' o sa' jmee' bii'?

15 Pero ñe- ba' Jesús ha- lä' la' huu'dsë- kiyh' he- ta'juuy' ba' ja-, he-ja- ga'jah' Jesús siyh':

—¿He-la' kah- hnäh' dsën'? Kye- da' koo- kuu' mah' jëen'.

16 He-ja- na'kyey' koo- kuu', mah' ga'jah' Jesús:

—¿Hii- kih' heeh' too' la-, hii- kih' jmi- na-si- la-? He-ja- ga'jah' dsa- he':

—Kih' César ba' na-.

17 Mah' ga'jah' Jesús siyh' ka-läh':

—He- la' kih' César, kwëëh' ba' César. He- la' kih' Dio, kwëëh' ba' Dio he- la' kih'.

He-ja- ga'taayh' jëë- dsayh' kih' Jesús.

Ga'ngih' dsa- juu' ha- lä' le' wa'ra- ga'të' jee' lä'jiih' hi- na-juu' (Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

18 Ja-ga' ga'lla'näa' saduceo ka-läh' jee' ma' cheh' Jesús. Dsa- he' na-, sa' ma' jmeey' dsoo' he- lä'jiih' dsa- hi- ma-na-juu'. Mah' ga'ngihy' juu' kih' Jesús, ga'jäyh':

19 —Ta'jwoh', ga'si' Moisé jnan' kyaah' juu' la-.

Wa'ra- ga'juu' jaa- dsa-nñuuh- hi- sa' chaa- joo', dsa-nñuuh- ooh' hñii' he', lle' kih' tëëy' dsa-më' mah' lä'chaa- joo'siiyh' hi- lee' kwaat' kyaah' hñii' ooyh'.

20 Ga'lä'chaa' gyeë' dsa-nñuuh- jaa- ba' cho'jmiy'. Hi- to-në' he' ga'kaa' dsa-më'. Pero chah' ba' ga'juuy', sa' chaa- joo' ga'lä'chaa'. 21 He-ja- jee' ga'të' uu' dsa-nñuuh- ooyh' ga'kaa' dsa-më' hñii' he'. Ja-ba' lä- ja- ga'juuy', sa' ga'lä'chaa' joo'. Jñah' ka-läh' dsa-nñuuh- ooh' hñii' he' ga'tëëy' dsa-më' he'. Jee' ja- ga'të' uu' dsa-nñuuh-. Hi' koo- ka-läh' ga'juu' hi- he', sa' ga'lä'chaa' joo'. 22 Ja-ba' lä'ja-, lä'jëë' gyeë' dsa-nñuuh- ga'kaa' dsa-më' he' hi' ga'juu' lä'jëë' gyeë' dsa-nñuuh- he'. Ni' jaa- sa' ga'lä'chaa' joo'. Jee' ga'dsaa' ga'juu' hñii' dsa-më' he'. 23 Wa'ra- ga'të' jee' lä'jiih' dsa- hi- na-juu', ¿hii- kih' jee' lä'jëë' gyeë' lee' kyaah' dsa-më' he'? Jëeh', ga'lä'jëë' gyeë' ba' ga'lä'kyaayh' —ga'jah' dsa- saduceo siyh' Jesús.

24 He-ja- ga'jëeh' Jesús juu' kiyh', ga'siiyh':

—Na'hee' hoh' ba' hnäh' na-, jëeh', sa' kye'h' hnäh' kwaat' ha- lä' jah' juu' kih' Dio, ni' ha- lä' la' be' kiyh'.

25 Wa'ra- ga'të' jee' lä'jiih' hi- ma-na-juu', ni' jaa- dsa-më' dsa-nñuuh- mo'so' jee' goo-. Ma'ja- leey' lä'koo' laa' ángele hi- tääh' gyuu' ba'. 26 Pero he- lä'jiih' dsa- hi- ma-na-juu', ¿che' sa' ma-heh- hnäh' ju- u' he- ga'si' Moisé lä'koo' ga'la' kiyh' jee' koo- chaah' too' ja'? Jee' ja- ga'hlëëh' Dio kyaayh', ga'siiyh': "Jnä' laan' Dio kyaah' Abraham, laan' Dio kyaah' Isaac, laan' Dio kyaah' Jacob." 27 He- ga'jäyh' lä'ja-, sa' na-juu' dsa- ma-gyuh' jnan' he' kih' Dio. Jëeh' Dio jnan' laay' Dio kyaah' hi- na'jiih' ba'. He-ja- na'hee' hoh' hnäh' he- laah' hnäh' sa' lä'jiih' dsa-.

Nuuh' he' kyeē' ga' kih' jee' lä'jē'
(Mt. 22:34-40)

²⁸ Jee' ja' ma' hää' jaa' ta'jwoh' kyaa' ley. Ma' ga' nu-
uy' ti'choo' dsa' juu' kyaa'h' Jesús, ga' jëēy' jeeh' ba'
Jesús kwee' juu' kih' dsa'. He' ja' na'ngih' juu' kih'
Jesús:

—¿Hee' koo' jee' lä'jē' he' lle' në' ley kyeē' ga' mi-
ih'?

²⁹ Mah' ga'jäh' Jesús:

—He' la' ba' nuuh' he' kyeē' ga' kih' jee' lä'jē':
“Nuuh' hnäh' dsa' Israel. Jaa' ba' Dio chaa' jnän'. ³⁰ Wa'
hnaah' Dio kyaa'h' lä'kaa' tuh'hoh', kyaa'h' lä'jē'
huu'dsē' kyah', kyaa'h' lä'jē' be' kyah'.” He' la' ba' ja'
nuuh' he' kyeē' ga' kih' jee' lä'jē'. ³¹ Hi' ja' ba' lä'ja' la'
jee' ga'tē' to' nuuh': “Wa' hnaah' dsa'kyaa'h' lä'koh'
hnaah' hñaah'.” Sa' cha' ga' jyoh' nuuh' he' kyeē' ga'
lä'koh' ga' he' la' —ga'jäh' Jesús.

³² He' ja' ga'jäh' ta'jwoh' kyaa' ley:

—Llu' ba' jawah', Ta'jwoh'. Ju'dsoo' ba' ma'hlëeh', sa'
chaa' jñah' Dio, jaa' ba' Dio laa'. ³³ Hi' cher'mah'
hnää' jne' Dio lä'kaa' tuh'dsē' jne' kyaa'h' lä'jē' huud-
sē' jnän', hi' kyaa'h' lä'jē' be' jnän', hi' cher'mah'
hnää' jne' dsa'kyaa'h' lä' hnää' jne' hñaan', kyeē' ga'
he' na' lä'koh' ga' he' kaa' jah' o he' ga' jyoh' he' jee'
jne' në' na'hyoo'.

³⁴ Ma' ga' nuu' Jesús ga'jeeh' bih' kyaa'h' huud'sē'
llu', mah' ga'jäh' Jesús siyh':

—Miih' ga' jmee' heeh' he' jää' Dio hne' lä'hih' kih'.
Ja' jiih' ni' jaa' mo'so' ga'tyu' dsëy' ma' ngih' gyih' jy-
oh' juu' kih' Jesús.

Hii' kih' ja' hi' laa' Cristo
(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Lä' ma' cheh' ba' Jesús koo' gwah' ja', hlëëyh'
dsa', mah' ga'siiyh' dsa':

—¿Ha' lä' la' he' jäh' ta'jwoh' kyaa' ley, Cristo laa'
sa'ju' kih' David? ³⁶ He' ba' hñii' David ga'sii' juu' la'
lä'koo' ma' joo' Jmi'lle' kiyh', he' ga'siiy' lä'la':

Ga'jäh' Dio ga'siiyh' Dsa'joo'h' kyaa'n':

“Na' jwoo' ra'lluu' kin' la',
lä'jiih' lloo' jmi' llaa'n' huud' tih' lä'jëe' hi' na'hoo'h'
kyah'.”

³⁷ ¿Ha' lä'ja' laa' Cristo sa'ju' kih' David ga' ja',
cher'mah' hñii' David jäh' kih' Cristo: “Dsa'joo'h'
kyaa'n'?”

Lä'jëe' dsa' hi' ma' tääh' jee' ja' ga'tih' ba' dsë'
lä'koo' ga'hlëeh' Jesús.

Ga'juuh' Jesús kih' ta'jwoh' kyaa' ley
(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Hi' ga'löy' ga'kway' juu', ga'mi'tëëy' dsa':

—Leeh' hnäh' kyaa'h' ta'jwoh' kyaa' ley, tih' dsëy'
ngëy' kyeyh' hmih' kyoo' jee' kih' dsa' hi' hnöy'
jmeē' dsa' Dio kiyh' cha'jwē' juuh'. ³⁹ Hi' tih' dsëy'
gyay' to'nē' hma'sii' neh' gwah' mäh', hi' lä'ja'
ka'läh' jee' dsa'taa'h' dsa' kuh'. ⁴⁰ Hwëëy' dsa'mē'
hñii' cha'neh' kih', ko'taa' ga' jmeey' hlëëyh' cha'mi-

ih' kyaa'h' Dio ha' jee' jëe' dsa' kiyh'. Cha'ga'miih' wii'
heeh' Dio dsa' hi' jmee' lä'ja'.

Na'ka' dsa'mē' hñii' kuu' cha'nē' Dio
(Lc. 21:1-4)

⁴¹ Ma' cheh' Jesús jëe' ha' lä' ma' jmee' dsa' tooyh'
kuu' neh' wii' kih' gwah'. Hi' ma' jëëy' jwëe' dsa' cha'
kuu' ma' tooyh' cha'miih' kuu' jee' ja'. ⁴² Ja' ga' ga'l-
loo' jaa' dsa'mē' hñii' hi' tä'ñee' go'te'. Ga'tooyh' to'
ñe' nöö' he' sa' kyeē' ni' miih'. ⁴³ He' ja' ga'hlëeh'
Jesús kyaa'h' discipulo kyaa'y', ga'jäh':

—Ma'ra' ju'dsoo' jwëeh' hnäh', dsa'mē' hñii' la',
ma'kway' cha'ga'miih' lä'koh' ga' jee' lä'jëe' dsa' hi'
ma'tooh' jää'. ⁴⁴ Jëeh' lä'jëe' hi' cha' kuu', ma'kway'
miih' he' ma'chaa' kiyh' ba', pero dsa'mē' hñii' la',
ma'ke' tä'ñeey', ma'kway' lä'koh' te' kuu' he' ma'
cha' kiyh' he' kyaa'h' ma' lay' he' jmee' bii' kiyh'
—ga'jäh' Jesús.

Lloo' koo' jmi' hla' gwah' juuh'
(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

13 Ma'ngëe' he' ja', ya'hëe' Jesús koo' gwah' jee'
ma' gyay' ja', ja'ga' ga'jäh' jaa' discipulo kyaa'y'
ga'siiyh':

—Ta'jwoh', jëe' da', he' ba' che' kah'gaa' kuu' he'
kyaa'h' ga'jä' na'hñaah' hne' na'.

² He' ja' ga'jeeh' Jesús juu' kiyh':

—Lä'jē' hne' kaah' he' jëeh' hnäh' na', lloo' koo'
jmi' ni' koo' m'kuu' na', sa' jä' na'chuh' në' kih' ooh',
lä'jē' ba' soh'hla'.

Jää' ja'ga' llaa' jmi'gyuuh', joh' nëe' sa' jmee' lii'
(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Ma'ngëe' he' ja', ga'näay' ta' në' moh' Olivo ta'
cha'nē' gwah' ja'. Jee' ja' ga'gya' Jesús. Hi' Pee', Ja-
cobo, Jwaa', kyaa'h' André' ga'ngih' juu' kiyh' ta'ko'jiih'
ma' tääh' kah' kih', ga'jäh':

⁴ —Chiih' jnääh' ih' le' lä'jē' he' ma'jäh', hee' lii'
jmeē' wa'ra' ya'jäh' lä'te' juu' na'.

⁵ He' ja' ga'löö' Jesús jmeeyh' juu':

—Hnöö' leeh' hnäh' mah' ni' jaa' sa' mi'gaa' hnäh'.
⁶ Jëeh', jwëe' dsa' ya'nää' hi' ka' në' kin', mah' jäh':

“Jnä' he' laan' Cristo hi' ma'chee' Dio.” Jwëe' dsa' mi-
gaa'y'.

⁷ Ga' ma'nuuh' hnäh' kih' hñii' hi' lä'cha' juu' kih'
hñii' ta' lä' ta' jnöö', ta' joo'h' hnäh' hñaah'. Jëeh' lä'ja'
lle' kih' le', pero ja' lä'chah' ja' llaa' jmi'gyuuh'. ⁸ Tee'
dsa' hi' chaa' koo' hwa' kyaa'h' jyoh' hwa', hi' tee'
dsa'ta' kyaa'h' jñah' dsa'ta'. Ja' he' koo' jee' jwii' jee'
jeh' wii' hwa', ja' he' koo' jee' jwii' jee' jëe' dsa' hoo'
hi' chí'jwaa' dsa'. Heh' lä'ja' koo' ma'löö' ba' jëe'
dsa' wii'.

⁹ Leeh' hnäh', ngëe' dsa' hnäh' kih' dsa'ta', kwa'
dsa' kyah' hnäh' neh' gwah' kih' dsa' judiu, dsa'jäay'
hnäh' cha'nē' dsa'ta' kaa'h' kwaan' kin'. Jee' ja' kwah'
hnäh' ju'dsoo' kin'. ¹⁰ Jmee' bii' kwa' dsa' ju'hmëe' kih'
lä'jëe' dsa' jmi'gyuuh', jää' ja'ga' llaa' jmi'gyuuh'. ¹¹ Ta'
jmeē' hnäh' huud'se' ha' lä' jawah' hnäh' wa'ra' ga'-

taah̄ dsā hnäh̄ ja'goō dsāta'. Ta' kā hnäh̄ huu'd-
 sē ni' miih̄. Hor̄ jā, Dio ba' kwa' huu'dsē ha' lä' h̄
 hlēeh̄ hnäh̄. Ja' he' hñaa'h̄ hnäh̄ hlēeh̄, jmi'lle'
 Na'jngii' ba' hlēeh̄. ¹² Ngēē' dsā øø'h̄ kih' dsāta'
 mah' jngēeh̄ dsih'. Ja'ba' lä'jā jmee' dsā kih' joo', hi'
 lä'jā ka'läh̄ jmee' dsā kih' cho'jmiiy' mah' jngēeh̄
 dsih'. ¹³ Lä'jēē' dsā jmee' na'høø'h̄ kyah' hnäh̄
 kwaat' kin'. Pero hi' kwēeh̄ dsē' lä'jiih' llaa', hi' he'
 ba' lää'.

¹⁴ Wa'ra' ga'lloo' jmi' jēeh̄ hnäh̄ cheh' jah' hi' laa'
 na'høø' ngēē' jee' sa' ga'tēē' nooy', lä'koo' ga'jah'
 Daniel hi' ga'ngēē' juu' kih' Dio. (Hi' hē juu' la', wa'
 lä'ngēēy'.) Ma'jā, hnäh̄ hi' tääh̄ hwa' Judea kyuu'
 hnäh̄ ta' moh'. ¹⁵ Hi' tääh̄ jee' ga'tē' to' jwēē' hne',
 wa' jñaa'y' mah' wa' kyuu' bih', sa' wa' kyey' he' cha-
 cha'neh'. ¹⁶ Ja'ba' lä'jā hi' tääh̄ jee' nuu' kih', ta' wa'
 lla'näay' kiyh' he' dsa'kyey' sa'hmi'h̄. ¹⁷ Peer' jwi'
 dsa'mē' hi' kyaa' gyuu' ma'jā, hi' lä'jā dsa'mē' hi'
 jää' gyuu' gyuu' ka'läh̄. ¹⁸ Ngii' hnäh̄ kih' Dio mah'
 sa' la' jii' gyuu' wa'ra' ga'tē' jee' kyuu' hnäh̄. ¹⁹ Ma-
 jā jēē' dsā wii' jwēte he' sa' ma'jēē' dsā lä' ma'
 ga'nøø' jmi'gyuu' lä'jiih' na'. Ja' jiih' mo'so' jēē' gyih'
 jiih'koh'. ²⁰ Wa'ra' jah' kih' jøø' ga' Dio cha'ga'miih̄
 jmi' jēē' dsā wii', ni' jaa' dsā sa' jä' jiih'. Pero ta'la'
 kih' hi' na'lleeh̄ kyaa'y', chah̄ ba' mi'llaa'y' jmi' he'
 jēē' dsā wii'.

²¹ Ma'jā cher'mah' chaa' ko'llaa' dsā jah': "Hi'
 Cristo cheh' la", o "Hi' Cristo cheh' jee' oo", ta' wa'
 heeh̄ hnäh̄ kiyh'. ²² Jwēē' dsā hi' ta'juu' ya'nää' jäh-
 h': "Jnä' he' laan' Cristo, jnä' ngēēn' juu' kih' Dio." Ja'
 he' koo' nēē' he' jäh'ga' jmeey', lä'jwē' jee' mi'gaay'
 dsā, lä'jiih' hi' na'lleeh̄ kyaa' Dio mi'gaay' cher'mah'
 ga'la'. ²³ He'ja' leeh̄ hnäh̄. Ma'jwah' ba' jnä' jää' ha'
 lä' le'.

Wa'ra' ga'tē' jee' jah' Hi' ga'lēē' ngo'
 (Mt. 24:29-35, 42, 44; Lc. 21:25-36)

²⁴ Ma'ngēē' ma'jēē' dsā lä'jēē' he' wii' jā, ja' jiih'
 mo'so' lä'jnä' jmeē' hyoo', ni' jmeē' kih' sih' sa'
 lä'jnä'. ²⁵ Lä'jēē' nuu' hi' hēē' gyuu' lä'sii' høø' hi'
 lä'jēē' ga' he' cha' gyuu' sa'jah'. ²⁶ Ja'ga' jēē' dsā Hi-
 ga'lēē' ngo' la' hi' jäh' gyuu' jee' jni' kyaa'h̄ cha'mi-
 ih' be', laay' jøø'h'. ²⁷ Ja'ga' cheey' ángele kyaa'y', jøøy-
 h' lä'jēē' hi' na'lleeh̄ kyaa'y' hi' tääh̄ lä'jēē' kye' kiih'
 jmi'gyuu', ta' ko'taa' lä' ga'tē' jyoh' ko'taa'.

²⁸ Jēē' da' hnäh̄ ha' lä' dsoo' juu' kih' chaah' higo
 mah' mi'tēē' hnäh̄ hñaa'h'. Wa'ra' ga'hyo' sih'jñoh'
 sa'jih' kih', løø' dsa'hyo' moo' kih', ma'ñeh' ba' hnäh̄
 ma'ngoo' ga'tē' jii' jma' ba' jā. ²⁹ Lä'jā hnäh̄ ka'läh̄,
 wa'ra' ga'jēeh̄ hnäh̄ dsa'la' lä'jēē' he' ma'jwahn' la',
 wa' lä'ñeh' hnäh̄ he' ma'chehn' ho'haah' kyaa'h̄ he'
 jäh'n' ba' jā. ³⁰ Ma'ra' ju'dsoo' jwēēhn̄ hnäh̄, sa' llaa'
 dsā hi' tääh̄ na'ta'ko'jiih' sa' ga' ma'lä'te' lä'jēē' he'
 ma'jwahn' la'. ³¹ Ngēē' ba' lä'jēē' he' cha' gyuu' hwa',
 pero juu' kin' lä' ma'cha' ja'ba'.

³² Pero ni' jaa' sa' ñe' hee' jmi' jā, hee' hor' jā, ni'
 ángele hi' tääh̄ gyuu' sa' ñe', ni' joo' Dio sa' ñe'.
 Hñii' ba' Tää' kyaa'n' ñe'.

³³ Hää' hnäh̄ hñaa'h', mi'jnøø' hnäh̄ mi'ñeh', ngii'
 hnäh̄ kyah' kih' Dio, jēeh̄ sa' ñeh' hnäh̄ lih' lloo'
 jmi' jā. ³⁴ Kwee' ba' la' kyah' hnäh̄ lä' la' kih' jaa'
 dsā hi' ya'hēē' ngoo' uu'. Ga'jä' hne' kiyh', mah'
 lä'koo' lä'koo' ta' kiyh' ga'tooyh' goo' dsā kyaa'y'. Hi'
 ga'siiyh' dsā hi' høø' ho'haah': "Høø' kwee', ta'
 gwii'." ³⁵ Ja'ba' lä'jā hnäh̄, ta' gwii' hnäh̄, jēeh̄ sa'
 ñeh' hnäh̄ lih' jäh' dsa'jwahn' hne'. Sa' ñeh' hnäh̄ che'
 ta' ga'nuu' jäh'y', o che' lla'nuu', o che' koo' hooch'
 chaah' dsoo', o ta'la' høø'. ³⁶ Ni' sa' lii' ga' wa'ra' jay-
 h', hnøø' ma'na'lluu'h̄ hnäh̄ mah' sa' tääh̄ hnäh̄
 na'gwiih̄ hnäh̄ ma'jā. ³⁷ Lä'jēē' he' jwahn' la', jwahn'
 kih' lä'jēē' ba'. Hnøø' ma'na'lluu'h̄ hnäh̄.

Ma' hnooh' dsā ha' lä' jee' ma' saayh' Jesús
 (Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

14 Lä' hyu' ga'tē' jmi' he' kuh' dsā judiu borrego
 mäh', hi' kuyh' he'ñiih' he' sa' kyaa'h̄ levadura,
 jmi' jā ma' hnooh' jmi' dsā kaa'h̄ kyaa'h̄ lä'jēē' ta'j-
 woh' kyaa' ley ha' lä' ma' saayh' Jesús kyaa'h̄ juu' ta'
 juu', mah' jngēēy'. ² Ma' jäh'y':

—Sa' wa' kaa'h̄ jnih' jee' jmi' la', mah' sa' dsa'tooh'
 miih' jee' jwi'.

Jā dsa'mē' ga'huu' jmi' mi'jwi' lle' Jesús
 (Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Ma' gya' Jesús ka'läh̄ jee' jwi' Betania cha'neh' ki-
 h' Simón hi' ma' dsaah' dsoo' hmih' høø'. Jee' jā
 gyay' kuh'hiyh', ma' ga'lloo' jaa' dsa'mē' ma' kyey'
 koo' sē' he' ma' haa' jmi' mi'jwi' he' chee' nardo,
 he' kyey' hmooh'. Ga'jøøy' luu' sē' jā, mah' ga'huyy'
 lle' Jesús. ⁴ Pero ga'lälleē' ko'llaa' dsā hi' ma' tääh̄
 kyaa'y' he', ga'jäh'y':

—¿He'la' ma'heē' dsa'mē' na' jmi' mi'jwi' na?
⁵ Llu' ga' wa'ra' jäh' kih' ga'hniy' mah' ma' liyh'
 lä'koh' lih' dsā koo' jii' ñe' jmi' ta'. Mah' kuu' jā, ma'
 kwēēy' hi' tä'ñeē'.

He'jā ga'hleēy' wii' kih' dsa'mē' he'. ⁶ Mah'
 ga'jah' Jesús:

—Ta' hlēēh' hñih'. Ta' chuuy' hnäh̄ kyaa'h̄ dsa'mē'
 la'. Llu' ba' he' ma'jmeey' lä'la' kin'. ⁷ Jēeh̄ lä'
 ma'tääh̄ na' ba' hi' tä'ñeē' kyaa'h̄ hnäh̄, le' kwah'
 be' kiyh' jyoh' jiih'. Pero jnä', mo'so' jän' ki'wēē' jee'
 kyah' hnäh̄. ⁸ Dsa'mē' la' ma'jmeey' lä'koo' te' le'
 ba'. Kyaa'h̄ he' ma'huyy' jnä' jmi' mi'jwi', he'
 ma'mi'lluuy' jnä' jää' ba' la', ja'ga' haa' dsa' jnä'.
⁹ Ma'ra' ju'dsoo' jwēēhn̄ hnäh̄, lä'kaa' jmi'gyuu' jee'
 kwa' dsa' ju'hmeē' kin', lä'cha' juu' ha' lä'koo'
 ma'jmeey' dsa'mē' la', mah' lä'jā lä'dsooh' dsē' dsa-
 kiyh'.

Juda ga'ngēē' Jesús
 (Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Ma'ngēē' he' jā, jaa' jee' lä'jēē' gya'tuu' discípulo
 hi' chee' Juda Iscariote ngooy' kih' dsa'kaa'h̄ kyaa'
 jmi' dsa' na'hñeēy' Jesús. ¹¹ Ma' ga'nuu' dsa' he',
 ga'tih' dsēy' jwēte hi' ga'bäayh' hñiiy' kway' kuu'.

He_ja- ga^hnooh- Juda ha- la^ jmeey^ mah^ ngëey^ Jesús ja^goo- dsa- he^.

Ga^jmeey^ Dsa^jõõh^ jnän` ma^nneuh^ kyaah^ ga^hiyh^ juu^
(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

12 To-në^ jmi^ he- ga^lõõ^ dsa-taah` dsa- jmeey^ jmi^ kuyh- he^ñi^ he- sa^ kyaah^ levadura, ja-ba^ jmi^ ja- ma^ kuh- dsa- judiu borrego mah^ . He_ja- ga^jah^ dis- cípulo siyh^ Jesús:

—¿Ha- jwah^ míllu^ jnääh^ jee^ kihñ^ ma^nneuh^?

13 He_ja- ga^jmeey^ mada^ kih^ uu^ discípulo kyaay^ mah^ ga^siyh^:

—Go-nää^ hnäh^ ta^ jee^ jwi^ juuh-. Cha^jwë^ ja-, jeeh^ hnäh^ ja- dsa- hi- ki^ koo- mídsuu^ jmi^, ja- lla-lleh^ hnäh^ kaah^ kiyh^ . 14 Ha- jee^ dsa-hey^, ja- jwi^ dsa-juuh^ hne^: “Lä-la- jah^ Ta-jwoh^ kyaah^ jnääh^ . ¿Na- jee^ hne^ jee^ le^ kyeh^ jnääh^ borrego mah^ kyaah^ dis- cípulo kyaah^? , jwi^ dsa- he^ . 15 Hi- he^ heeh^ hnäh^ jee^ ga^të^ to^ jwëë^ hne^ jee^ cha- koo- jee^ he- ma- na^llu^ . Jee^ ja- mílluh^ hnäh^ ma^nneuh^ jnän^ .

16 Ga^lla-nää^ ba^ discípulo he^ ta^ jee^ jwi^ juuh-. Hi^ ga^la^ ba^ lä^koo- ga^jah^ Jesús siyh^ . Jee^ ja- ga^mi-l- luy^ jee^ kuyh^ ma^nneuh^ .

17 Ta^ ga^nneuh^ jmi^ ja- ngoo^ Jesús kyaah^ lä^jëë^ gya- tuu^ discípulo kyaay^ . 18 Ma^ ga^lla-nääy^ jee^ ja- ga- taayh^ kuyh- ma^nneuh^ . Ta^ko^ jiih^ jmeey^ ma^nneuh^, ga^jah^ Jesús:

—Ma^ra^ ju^dsoo^ jwëëhn~ hnäh^, ja- jee^ lä^jëë^ hi- kuh- kyaah^ jnä^ ngëey^ jnä^ .

19 Ma^ ga^nuu^ discípulo lä^ja- ga^lä^meeh^ dsëy^, ga^ngi^ juu^ kih^ Jesús ma^ ja- ma^ ja- , ma^ jäh^:

—¿Che^ jnä^ na- ta-jwoh^?

20 He_ja- ga^jah^ Jesús siyh^:

—La- ja- jee^ lä^jëë^ gya^tuu^ hnäh^ hi- tä- goo- kyaah^ jnä^ neh^ wii^ la- . 21 Ma^ra^ ju^dsoo^, Hi^ ga^lëë^ n- go^ la- le^ kiyh^ lä^koh^ ma^na^si- . Pero jwi^ dsa- hi- ngëë^ Hi^ ga^lëë^ ngo^ la- . Llu^ ga^ la^ kih^ dsa-ñeuh^ he^ wa^ra- jah^ kih^ sa^ ga^lä^chaay^ go^te- ba^ .

22 Ta^ko^ jiih^ tääh^ discípulo kuh-, ga^ka^ Jesús he^ñi^ mah^ ga^kway^ ti^hmaah^ kih^ Dio. Ma^ngëë^ ma^kway^ ti^hmaah^ kih^ Dio ga^llaay^ he^ñi^ ja-, mah^ ga^k- wëeyh^ lä^jëë^ discípulo kyaay^ ga^siyh^:

—Kye- hnäh^, he- la- na^ jmi^ngo^ kin^ .

23 Lä^ja- ka-läh^ ga^kay^ wa^kyaah^, ga^kway^ ti^h- maah^ kih^ Dio mah^ ga^kwëeyh^ discípulo kyaay^, hi^ ga^hiyh^ lä^jëey^ . 24 Mah^ ga^jäh^ ka-läh^:

—He- la- na^ jma- kin^ he^ tui^ kih^ jwëë^ dsa- hi^ kyaah^ jma- kin^ jmeë^ Dio koo- hmooh^ hmëë^ .

25 Ma^ra^ ju^dsoo^ jwëëhn~ hnäh^, mo^so^ huhñ^ ka-läh^ jmi^ mi^jeh^ ma-ää^, lä^jiih^ lloo~ jmi^ huhñ^ ka-läh^ lä^hmëë^ jee^ jmeë^ Dio hih^ .

Ga^hmä^ Pee^ juu^ he- sa^ kyuuy^ Jesús
(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

26 Ma^ngëë^ ma-häy^ kih^ Dio, ga^näay^ ta^ në^ moh^ Olivo. 27 Ja-ga^ jah^ Jesús:

—Ga^lä^jëë^ hnäh^ beeh^ jnä^ na^ hwë^ . Lä^ja- na^si- juu^ kih^ Dio: “Jmeen^ dsoo^ kih^ hi- hää~ lä^jëë^ bor-

rego, hi^ lä^jëë^ borrego kyaay^ sa^jñee^ .” 28 Pero ga- ma-lä^jiihñ^ ka-läh^, hii^ jnä^ nññ^ na^jään^ hnäh^ ta^ Galilea.

29 He_ja- ga^jah^ Pee^:

—Ma^ke^ lä^jëë^ ga^bee^ hne-, pero jnä^ sa^ been^ hne- .

30 He_ja- jah^ Jesús siyh^ Pee^:

—Ma^ra^ ju^dsoo^ jwëëhn~ hne-, na^ hwë^, jää^ ja-ga- të^ to^ jiih~ hooch^ chaah^ dsoo^, hne- ma-të^ hnë- jiih~ ma-hmah^ juu^ he- sa^ kyuuyh^ jnä^ .

31 Pero ma^ kwa^ Pee^ be^ jäh^:

—Ma^ke^ ga^juun^ kyaah^ hne- sa^ jwahn^ lä^na- . Lä^ja- kwee- ba^ ga^jah^ lä^jëey^ .

Ñee^ Jesús Getsemaní na^chuyy^ kyaah^ Dio
(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

32 Ma^ngëë^ he- ja-, ngoo^ Jesús koo- jee^ chee- Get- semaní kyaah^ discípulo kyaay^ . Ma^ ga^lla-nääy^ jee^ ja-, ga^siyh^ lä^jëë^:

—Jee^ la- ba^ go-taah^ hnäh^ ta^ko^ jiih^ na^chuyun^ kyaah^ Dio.

33 Ga^jäy^ ma^la^ Pee^, Jacobo kyaah^ Jwa- ba^ . Chañ^ ba^ ja^ meeh- dsëy^ hi^ chaay- cha-miih- hne-d- së- . 34 He_ja- ga^jah^ Jesús siyh^:

—Peer^ meeh- dsën^, lä^jiih^ juun^ go-te- la^ kin^ . Jee^ la- ba^ jää^ jnä^ . Kwëeh^ hoh^ hnäh^, ta^ gwii- hnäh^ .

35 Ja-ga^ ngoo^ Jesús miih- ga^ ta^ cha-në^ . Jee^ ja- ga^juuyh^ jñey^ mah^ ga^jluuy^ lley^ lä^ ga^të^ hwa^, ga^chuyy^ kyaah^ Dio, ma^ hnøoy^ sa^ ma^ jëey^ wii^, wa^ra- jah^ kih^ ma-le^ ba^ . 36 Ma^ jäh^:

—Tää^ kyaah^, ga^lä^jë^ ba^ le^ kyah^ . Lä- jnä^ kih^ he- wii^ he- jëen^ na^ . Pero sa^ wa^ la^ lä^ hnooh^ hñiñ^, wa^ le^ lä^ hnooh^ hñaa^ ba^ .

37 Ma^ jah^ Jesús ka-läh^, ga^jëey^ ma^na-gwii- discípu- lo. He_ja- ga^siyh^ Pee^:

—Simón, ¿che^ na^ gwiih-, che^ ni^ koo- hor~ sa^ ma-lä-be^ hoh^ he- ma-nah^ na-nëh^? 38 Wa^ na-nëh^ hnäh^, ngii^ hnäh^ kyah^ kih^ Dio mah^ sa^ leh^ he- hñiñ^ hnäh^ . Jmi^lle^ jnän^ kwa^ ba^ be^ . Pero jmi^ngo^ jnän^ sa^ bee^ .

39 Ngooy^ ka-läh^ na^chuyy^ kyaah^ Dio, kyaah^ ja-ba^ juu^ he- ga^hlëeyh^ to-në^ . 40 Ma^ jäh^ ka-läh^, ga^jëey^ lä^jëë^ ba^ ma^na-gwiiy- . Kih^ he- lä^gwiiy^ jwërte, he- ja- sa^ ñey^ hee- na^ ma^ hlëeyh^ kyaah^ Jesús. 41 Ñee^ Jesús ka-läh^ jee^ ga^të^ hnë- jiih~ hi^ ma^ jäh^ ka-läh^ ga^jäh^:

—Gwii^ ba^ hnäh^, teeh^ hnäh^ hoh^, ma-leë^ ba^ ko- na- . Ma^lloo^ hor~ ja- Hi^ ga^lëë^ ngo^ la-, ngëë^ dsih^ goo- dsa- hñaa- dsë^ . 42 Noo- hnäh^ mah^ maan^ . Ma^ngoo^ ya^jah^ hi- ngëë^ jnä^ .

Ga^saayh^ Jesús
(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

43 Lla^ giyh^ juu^ ja- ma^ ja^ Juda, he^ ba^ ja- jee^ lä^jëë^ gya^tuu^ discípulo kyaay^ . Jay^ kyaah^ koo- nää^ dsa- hi- ma^ kye- ñe^, hi- kye- hma-, lä^hih^ kih^ ta-j- woh^ kyaah^ ley kyaah^ dsa-kyaah^ kyaah^ jmi-dsa-, kyaah^

dsa-gyueh. 44 Ga-taah Juda dsa he juu jaä, ga-jäyh:

—Hi chuehn kih, hi he he, ja saah hnah, ta lää.

45 Ma ga'llooy, चाह ba ngooy koo kih Jesús:

—Ta jwoh —ga-jäyh.

Na ma-hii ga-chueyh kih Jesús. 46 Lä-chaah ja-ga-saah dsih.

47 Pero jaä discipulo kyaa Jesús, ga-seeyh ne, ga-kuy lo-gwa jaä moz kyaa jmi-dsa-jööh. 48 He-ja ga-jäh Jesús:

—Che dsa-hii jnä, he-la ma-ya-naäh hnah kyaa hma, kyaa ne, mah saah jnä? 49 Lä-jä jmi ma hään jee kyah hnah ma kwan juu koo gwah mah sa ga-chaah jnä. Pero ko-na le ba mah lä-te lä-koö na-sii juu kih Dio.

50 Lä-jä discipulo he ga-beey mah ga-kyuey.

51 Jaä chih ba ga-lla-llä kaah kih Jesús, na-bääh koö ta-jmaah. Hi ga-saayh chih he. 52 Ma ga-saah dsih ga-bey ta-jmaah kiyh mah ga-kyuey to-lo-k-wayh.

Na jääy Jesús cha'né dsa-ta kaah kyaa dsa judiu
(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

53 Ga-jääy Jesús cha'né jmi-dsa hi kye né. Ga-kuh lä-jä jmi-dsa kaah kyaa ta-jwoh kyaa ley, hi kyaa dsa-gyueh. 54 Pero Pee hu ba ngooy lleey kaah kih Jesús, lä ga-té ho-hne né ta kih jmi-dsa-jööh he. Lä-koö ga'lloo ba Pee jee ja, ga-gyay llooyh je kyaa poo hi ma tääh llooh je.

55 Jee lä-jä dsa-kaah he, ma hnaayh dsa hi ma bääh Jesús dsoo lä-jwé jee ma jngëeyh, pero sa ga-jmää ni miih juu kih hi he. 56 Jëeh, jwëé dsa ma bääh dsih kyaa juu ta juu, pero ni jaä sa ga-jä koö ba juu kih. 57 Ga-hwëé ga jaä uu dsa hi ga-kwa juu ta juu, ga-jäyh:

58 —Ga-nueh jnääh ga-jäyh: “Jnä hlan gwah chih la he ga-la kyaa goo dsa, pero jnä jmeen jyoh kyaa hné jmi hi ni sa tän goon.”

59 Ni lä-ja sa ga-lä-dsoo juu kiyh.

60 He-ja ga-noo jmi-dsa hi kye né to-dsaah jee ja, mah ga-ngiy juu kih Jesús:

—Hee jwah hne, he ma-jäh hi na kyah? He-la sa hlëeh ni miih?

61 Pero Jesús ga-noo tiir go-te, mo-so ga-ngiy ni miih. Koö ka-läh ga-ngii jmi-dsa-jööh he juu kiyh:

—Che hne he Cristo Joö Dio Jööh?

62 He-ja ga-jäh Jesús siiyh:

—Jnä he. Hi lloo koö jmi jëeh hnah Hi-ga-lëé ngo la gya jwoo ra-lluuy kih hi cha be kih, hi lä-ja jëeh hnah jäyh ka-läh jee jni hii gyueh.

63 He-ja lä ma-kyeh ja jmi-dsa-jööh he hmih kih ga-giy, ga-jäyh:

—Hi ga-jwaa jne jnah hi jmee ju-dsoo? 64 Jee na ma-nueh hnah he ma-mi-kwayh Dio. Hee jwah hnah? —ga-jäh dsa-jööh he.

Ga-lä-jä ba dsa ga-bääh dsoo, ga-jäyh:

—Ää jmi juuy.

65 Lä-chaah ja ga-löo ko-llaä ti-hney kih Jesús.

Ga-löoy mo-né Jesús, ga-kway kih mah ma siiyh:

—Jäh da, zhi na ma-kwa kyah?

Hi lä-ja ga-kwa poo kiyh ka-läh.

Ga-hmä Pee juu he sa kyuey Jesús
(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

66 Lä ma gya Pee ho-hne ja, ja jaä dsa-mé hi ma jmee ta kih jmi-dsa-jööh he. 67 Ma ga-jëey gya Pee llooh je, ga-jäyh:

—Hne ka-läh ma ngëh kyaa Jesús hi chaä Nazaret.

68 —Jäh ha, sa man hi kih na hlëeh, sa kyuey dsa na —ga-jäh Pee.

Ya-hëey na nooy lä ga-té ho-haah jee dsa-taah dsa. Hi ga-hooh chaah dsoo. 69 Ma ga-jëé dsa-mé he ka-läh cheh Pee jee ja, ga-siiyh dsa hi ma tääh jee ja:

—Go he ba dsa-kyaa Jesús na.

70 Koö ka-läh ga-hmä Pee juu he sa kyuey Jesús. Ko-hwëé ga ja ga-jäh dsa hi ma tääh jee ja, ga-siiyh Pee ka-läh:

—Ma-ra ju-dsoo, sa na-hëe, hne he dsa-kyaa hi oo. He ba hi chaä Galilea hne. Kwee ba hlëeh kyayh.

71 He-ja ga-löo Pee hlëeh kyaa dso-jwii hi ga-täy Dio.

—Ma-ra ju-dsoo, sa kyuey dsa-nueh hi hlëeh kih na —ga-jäyh.

72 Hor ja ga-té to jiih hooh chaah dsoo, jee ja ga-lä-dsooh dsé Pee juu he ga-jäh Jesús ga-siiyh jää: “Jää ja-ga-té to jiih hooh chaah dsoo, hne ma-té hné jiih ma-hmah juu he sa kyueh jnä.”

Ma ga-lä-dsooh dsé Pee ha lä ga-jäh Jesús, ga-hooyh lä-jiih lä dséy.

Ga-jäy Jesús cha'né Pilato
(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

15 Tiih ga ma ga-jnä, ga-kuh dsa-kaah kyaa jmi-dsa, kyaa dsa-gyueh, kyaa ta-jwoh kyaa ley, hi lä-jä ga dsa hi laä ta. Hi he ga-hnyuh Jesús mah na-tääh goo Pilato hi ma laä lle-moh. 2 Ma ga'lloo Jesús cha'né Pilato, ga-ngii Pilato juu kiyh:

—Che hne he dsa-jööh kyaa dsa judiu?

He-ja ga-jëeh Jesús juu kiyh:

—Ma-jäh ba hne.

3 Pero dsa-kaah he cha-ga-miih ga-hnyuh kih Jesús. 4 Koö ka-läh ga-jäh Pilato:

—Che ni miih juu sa jiih kih dsa? Jëé da joh he sa bääh dsa hne.

5 Pero ni lä-ja sa ga-jiih Jesús juu, he-ja ma jëé dsah Pilato.

Gaˉjǎˉ juuˉ jngihˉ dsaˉ kihˉ Jesús
(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶ Láˉjéˉ jiihˉ maˉ tēˉ jmíˉ heˉ kuhˉ dsaˉ judiuˉ borrego máhˉ, maˉ lááˉ Pilato jaaˉ jeeˉ láˉjéēˉ hīˉ maˉ tááhˉ neˉ hˉñeˉ hīˉ maˉ tihˉ dsēˉ dsaˉ baˉ. ⁷ Maˉ hááˉ jaaˉ hīˉ cheeˉ Barrabá nehˉñeˉ kyaahˉ jñahˉ dsaˉkyaayhˉ hīˉ gaˉjngēēˉ dsaˉ maˉ gaˉhnooyˉ juuˉ kihˉ dsaˉtaˉ. ⁸ Gaˉ-láˉnaáˉ gaˉ jwēēˉ dsaˉ maˉ ngiiyˉ kihˉ Pilato mahˉ waˉ jmeeyˉ láˉkooˉ maˉ jmeeyˉ jāāˉ.

⁹ Heˉjaˉ gaˉjēēˉ Pilato juuˉ kiyhˉ:
—¿Cheˉ hnoohˉ hnähˉ láänˉ hīˉ laāˉ rey kyaaˉ dsaˉ judiu? —gaˉjáhˉ Pilato siiyhˉ dsaˉ judiu heˉ.
¹⁰ Jēēhˉ, láˉlaˉ baˉ maˉñeyˉ heˉ maˉ naˉhøøhˉ jmiˉ dsaˉ kaaˉhˉ heˉ kihˉ Jesús, heˉjaˉ baˉ jaˉ hehˉ gaˉtaahˉ dsihˉ gooyˉ. ¹¹ Pero jmiˉ dsaˉ kaaˉhˉ heˉ gaˉtaayhˉ juuˉ láˉjēēˉ dsaˉ heˉ ngiiyˉ heˉ lááˉ Barrabá baˉ. ¹² Kooˉ kaˉlähˉ gaˉjáhˉ Pilato gaˉsiiyhˉ dsaˉ heˉ:

—¿Heeˉ hnoohˉ hnähˉ jmeenˉ kihˉ hīˉ jwahˉ hnähˉ láāˉ rey kyaaˉ dsaˉ judiu?

¹³ Láˉjēēˉ dsaˉ gaˉløøˉ toohˉ miihˉ:
—Täayˉ dsohˉ hmaˉcruˉ.
¹⁴ Heˉjaˉ gaˉjáhˉ Pilato:
—¿Heeˉ hliihˉ maˉjmeeyˉ dsaˉ laˉ?
Pero dsaˉ heˉ, chaˉgaˉmiihˉ kiīˉ gaˉtooyhˉ miihˉ:
—Täayˉ dsohˉ hmaˉcruˉ.

¹⁵ Láˉjaˉ gaˉláˉhnøøˉ Pilato heˉ gaˉjǎyˉ lluˉ kyaahˉ dsaˉ heˉ, heˉjaˉ gaˉláäyˉ Barrabá baˉ. Mahˉ gaˉjmeeyˉ hihˉ gaˉjmiˉ gaˉbaaˉ dsaˉ Jesús. Maˉngēēˉ heˉ jaˉ, gaˉngēēyˉ Jesús jaˉ gooˉ hløøˉ mahˉ dsaˉtäayˉ dsohˉ hmaˉcruˉ.

¹⁶ Mahˉ gaˉtēēˉ hløøˉ taˉ chaˉnehˉ gaˉ kihˉ nēˉ taˉ jaˉ. Jeeˉ jaˉ gaˉkuhˉ láˉjēēˉ dsaˉkyaayhˉ. ¹⁷ Gaˉkyehˉ dsihˉ kooˉ hmiihˉ gyuuˉ lähˉ (heˉ maˉ kēhˉ rey), gaˉkayˉ wiiˉ toōˉ gaˉjmeeyˉ kooˉ heˉ lihˉ mahˉ gaˉtooyhˉ lleˉ Jesús llaˉ coron. ¹⁸ Gaˉløøˉ hløøˉ heˉ miˉkwayhˉ Jesús maˉ jmeeyˉ Dio kiyhˉ, maˉ jǎyhˉ:
—Peerˉ jøøhˉ dsaˉtaˉ kyaaˉ dsaˉ judiu.

¹⁹ Gaˉbayˉ lleˉ Jesús kyaahˉ hmaˉ. Gaˉtíˉ gaˉhñeˉ dsihˉ, gaˉjuuyhˉ jñeyˉ chaˉnēˉ Jesús gaˉjmäyˉ jøøhˉ.

²⁰ Maˉngēēˉ maˉmiˉkwaˉhˉ dsihˉ, gaˉlleēˉ dsaˉ hmiihˉ gyuuˉ heˉ gaˉkyeyhˉ jaˉ, mahˉ gaˉkyeyhˉ kaˉlähˉ hmiihˉ kiyhˉ, jaˉgaˉ gaˉjäyˉ naˉtäyˉ dsohˉ hmaˉcruˉ.

Gaˉtäyˉ Jesús dsohˉ hmaˉcruˉ
(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹ Horˉ jaˉ gaˉngēēˉ jaaˉ dsaˉ cháāˉ Cirene hīˉ jahˉ jeeˉ nuuˉ kihˉ. Dsaˉ heˉ maˉ cheeˉ Simón, jmiīˉ Lejaˉ kyaahˉ Rufo. Gaˉjmeeyˉ hløøˉ biīˉ gaˉjāāˉ dsaˉ heˉ hmaˉcruˉ kyaaˉ Jesús. ²² Gaˉjäyˉ Jesús láˉ gaˉtēˉ jeeˉ cheeˉ Gólgota, heˉ hnøøˉ jāhˉ: Mooˉ Lleˉ Hliīˉ. ²³ Jeeˉ jaˉ gaˉkwēēhˉ dsihˉ jmíˉ jiihˉ heˉ naˉkaaˉhˉ mēˉ cheeˉ miraˉ, pero saˉ gaˉhiyhˉ. ²⁴ Maˉ taayˉ dsohˉ hmaˉcruˉ, gaˉtíˉ gaˉllooyhˉ hmiihˉ heˉ maˉ kyehˉ Jesús. Gaˉkooyhˉ suert, maˉ jēēyˉ hīˉ jaaˉ jeeˉ láˉjēēyˉ tēyˉ hmiihˉ nääˉ heˉ lluˉ gaˉ.

²⁵ Kooˉhīˉ űuˉ taˉlaˉ høøˉ gaˉtäyˉ Jesús dsohˉ hmaˉcruˉ. ²⁶ Jeeˉ taayˉ jaˉ gaˉtøøˉ dsaˉ kooˉ hwēhˉ heˉ jāhˉ haˉ láˉ laˉ dsooˉ heˉ bääˉhˉ dsihˉ: “Hīˉ laˉ naˉ rey

kyaaˉ dsaˉ judiu.” ²⁷ Gaˉtäāˉ dsaˉ kaˉlähˉ nēˉ hmaˉcruˉ jñahˉ gaˉ uuˉ dsaˉhiiˉ, jaaˉ jwooˉ raˉlluuˉ, hiˉ jaāˉ jwooˉ raˉkēhˉ kiyhˉ. ²⁸ Jeeˉ jaˉ gaˉláˉteˉ láˉkooˉ naˉsiˉ kiyhˉ: “Gaˉjmeeyˉ dsaˉ kwaatˉ laayˉ láˉkooˉ hīˉ äāˉ dsooˉ.”

²⁹ Láˉjēēˉ hīˉ maˉ dsaˉngēēˉ taˉ jaˉ, maˉ jiiyhˉ lleyˉ hīˉ maˉ miˉkwayhˉ kihˉ Jesús, maˉ jǎyhˉ:

—Hneˉ naˉ hīˉ maˉ hlaˉ gwahˉ kihˉ Dio mahˉ maˉ jmeehˉ kyaahˉ hnēˉ jmíˉ, ³⁰ láäˉ hñaaˉhˉ jeeˉ taahˉ naˉ mahˉ jñaaˉ dsohˉ hmaˉcruˉ naˉ —gaˉjǎyhˉ.

³¹ Jaˉbaˉ láˉjaˉ gaˉmiˉkwaˉhˉ jmiˉ dsaˉ kaaˉhˉ kaˉlähˉ llayˉ juuˉ kyaahˉ dsaˉkyaayhˉ hīˉ kyaahˉ taˉjwohˉ kyaaˉ ley, maˉ jǎyhˉ:

—Gaˉlihˉ bihˉ gaˉláäyˉ dsaˉ, mahˉ naˉ saˉ liyhˉ láäyˉ hñiiyˉ. ³² Hīˉ laāˉ Cristo, rey jñäˉ jneˉ judiu, waˉ jñaaˉyˉ jeeˉ taayˉ dsohˉ hmaˉcruˉ naˉ, mahˉ jēēnˉ kooˉ, jaˉgaˉ láˉheēhˉ jneˉ kiyhˉ —gaˉjǎyhˉ.

Jaˉbaˉ láˉjaˉ gaˉmiˉkwaˉhˉ hīˉ maˉ taāˉ jyohˉ hmaˉcruˉ kooˉ kiyhˉ.

Gaˉjuuyˉ Jesús

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Maˉ gaˉtēˉ llāˉhyooˉ, láˉkaaˉ jmiˉgyuuˉ gaˉnueuˉ láˉjiihˉ gaˉtēˉ kooˉhīˉ hnēˉ taˉ gaˉhlooˉ. ³⁴ Maˉngooˉ gaˉtēˉ kooˉhīˉ hnēˉ jaˉ, gaˉhlēēhˉ Jesús kooˉ kiˉgaaˉ, gaˉjǎyhˉ:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —heˉ laˉ hnøøˉ jāhˉ: Dio kyaanˉ, Dio kyaanˉ, ¿heˉlaˉ maˉbeehˉ jñäˉ?

³⁵ Kooˉllaāˉ dsaˉ hīˉ maˉ täähˉ jāhˉ gaˉnuuˉ heˉ gaˉhlēēyhˉ, heˉjaˉ gaˉjǎyhˉ:
—Jēēˉ daˉ, tēyˉhˉ Elía.

³⁶ Heˉjaˉ ngooˉ jaaˉ dsaˉ koˉchihˉ, gaˉkayˉ kooˉ waˉjooˉ, gaˉmiˉgyuyhˉ jooˉ kyaahˉ jmíˉ jiihˉ, gaˉllaˉlleyˉ lleˉ hmaˉ mahˉ gaˉchooyˉ maˉ hiˉhˉ Jesús, hiˉ gaˉsiiyhˉ dsaˉkyaayhˉ:

—Täāˉ baˉ kihˉ. Waˉ jēēˉ daˉ jneˉ cheˉ jāˉ Elía mahˉ jñaaˉyˉ.

³⁷ Láˉcháˉhˉ jaˉ gaˉhooˉhˉ Jesús kooˉ kiˉgaaˉ, jaˉgaˉ gaˉjuuyˉ. ³⁸ Horˉ jaˉ gaˉgíˉ hmiihˉ heˉ maˉ naˉjnēˉ llahˉ gwahˉ, gaˉløøˉ taˉ gyuuˉhˉ láˉ gaˉtēˉ hwaˉ. ³⁹ Maˉ chehˉ juuˉ hløøˉ romano chaˉnēˉ Jesús jeeˉ taayˉ dsohˉ hmaˉcruˉ jaˉ. Maˉ gaˉjēēyˉ heˉ gaˉhooˉhˉ Jesús hīˉ haˉ láˉ gaˉjuuyˉ, heˉjaˉ gaˉjǎyhˉ:

—Maˉraˉ juˉdsooˉ, dsaˉñueuˉ naˉ maˉ laāˉ joōˉ Dio.

⁴⁰ Hūˉ gaˉ miihˉ maˉ täähˉ kooˉllaāˉ dsaˉmēˉ jēēˉ heˉ jmeeyˉ dsaˉ kihˉ Jesús. Jeeˉ jaˉ maˉ hááˉ María Magdaleˉna, kyaahˉ María chooˉ José, jaˉbaˉ chooyˉ kyaahˉ Jacobo máhˉ, kyaahˉ jñahˉ dsaˉmēˉ hīˉ cheeˉ Salomé.

⁴¹ Dsaˉmēˉ heˉ maˉ jmeeyˉ kooˉjohˉ kyaahˉ Jesús hīˉ maˉ jmeeyˉ beˉ kiyhˉ láˉkooˉ maˉ täayhˉ hwaˉ Galilea hīˉ maˉ cháāˉ gaˉ jñahˉ dsaˉmēˉ hīˉ gaˉjmeeyˉ kooˉjohˉ kyaayhˉ láˉkooˉ maˉ gaˉnäyˉ taˉ Jerusalén.

Gaˉhaayˉ Jesús

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Taˉ gaˉhlooˉ jmíˉ heˉ miˉlluuˉ dsaˉ hñiiˉ, gaˉhaayˉ Jesús jaˉgaˉ dsaˉtaayhˉ jmíˉ heˉ teeˉhˉ dsaˉ dsēˉ. ⁴³ José, hīˉ cháāˉ Arimatea, maˉ laāˉ jaaˉ dsaˉkyaahˉ dsaˉtaˉ kaaˉhˉ, hīˉ heˉ kaˉlähˉ maˉ jøøˉ maˉ jēēˉ jñäˉháˉ heˉ

jmeē⁺ Dio hih⁺ kih⁺ dsa⁺. Jää⁺ ja⁻ga⁻ dsa⁻taayh⁻ jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsē⁻, ga⁻tuu⁻ dsē⁻ José ga⁻hey⁻ nē⁻ta⁻ kih⁻ Pilato na⁻ngiiy⁻ jyooy⁻ jmi⁻ngo⁻ kih⁻ Jesús dsoh⁻ hma⁻cru⁻. ⁴⁴Peer⁻ ga⁻jēē⁻ dsa⁻h⁻ Pilato ma⁻ ga⁻nuuy⁻ ga⁻juu⁻ Jesús. He⁻ja⁻ ga⁻tēēyh⁻ j⁺h⁻ hlø⁻, mah⁻ ga⁻ngiiy⁻ juu⁻ kiyh⁻ che⁻ dsoo⁻ ma⁻juu⁻ Jesús. ⁴⁵Ma⁻ ga⁻tēēyh⁻ juu⁻, ja⁻ga⁻ ga⁻kway⁻ jwē⁻ na⁻jyoo⁻ José jmi⁻ngo⁻ kih⁻ Jesús. ⁴⁶Ma⁻ngēē⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻la⁻ José koo⁻ ta⁻jmaah⁻ wiih⁻, he⁻ ja⁻ cheē⁻ lino. Ga⁻jñaa⁻ Jesús, ga⁻lääy⁻ kyaah⁻ ta⁻jmaah⁻ ja⁻ mah⁻ na⁻täayh⁻ neh⁻ koo⁻ to⁻høø⁻ he⁻ ma⁻ na⁻hē⁻ nē⁻ kuu⁻ hloo⁻. Ma⁻ngēē⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻bäy⁻ koo⁻ mi⁻kuu⁻ j⁺h⁻ mah⁻ ga⁻jlēy⁻ ho⁻too⁻ ja⁻. ⁴⁷Hi⁻ ma⁻ jēē⁻ María Magdalena kyaah⁻ María choo⁻ José, ha⁻ jee⁻ ga⁻kyaah⁻ dsa⁻ he⁻ Jesús.

Ga⁻lä⁻jiih⁻ Jesús

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

16 Lä⁻ ma⁻ ga⁻goh⁻ jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsē⁻, María Magdalena hi⁻ María choo⁻ Jacobo kyaah⁻ dsa⁻mē⁻ hi⁻ cheē⁻ Salomé ga⁻lay⁻ jmi⁺ mi⁻jwii⁻ he⁻ ma⁻ dsa⁻huuy⁻ Jesús. ²Tiih⁻ go⁻te⁻ to⁻nē⁻ jmi⁺ kih⁻ seman⁻ ga⁻näay⁻ ta⁻ jee⁻ ga⁻kyaah⁻ dsa⁻ Jesús. Koo⁻ ma⁻hya⁻ ba⁻ hyoo⁻ ga⁻lla⁻nää⁻ dsa⁻mē⁻ he⁻ jee⁻ ja⁻. ³Ma⁻ llay⁻ juu⁻ kyaah⁻ dsa⁻kyaayh⁻:
—¿Hii⁻ kwa⁻ be⁻ jnän⁻ mah⁻ bän⁻ kuu⁻ he⁻ na⁻jlē⁻ ho⁻too⁻ ja⁻?

⁴Pero ma⁻ ga⁻jēēy⁻ hoo⁻ to⁻høø⁻, mo⁻so⁻ cha⁻ na⁻jlē⁻ kyaah⁻ kuu⁻ j⁺h⁻ ja⁻. ⁵Ma⁻ ga⁻taayh⁻ neh⁻ to⁻høø⁻ ja⁻, ga⁻jēēy⁻ ta⁻ jee⁻ ma⁻ kyaah⁻ Jesús. Jwoo⁻ ra⁻lluuy⁻ kiyh⁻ ja⁻, ga⁻jēēy⁻ ma⁻ gya⁻ jaa⁻ chih⁻ kwaah⁻ hi⁻ ma⁻ kyeh⁻ koo⁻ hmi⁻h⁻ tøø⁻ kyoo⁻. Peer⁻ ga⁻jwaa⁻h⁻ jwē⁻te dsa⁻mē⁻ he⁻ ma⁻ ga⁻jēēy⁻ hi⁻ he⁻. ⁶He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ gya⁻ he⁻:

—Ta⁻ wa⁻ gah⁻ hnäh⁻. Jesús dsa⁻ chaa⁻ Nazaret hi⁻ ga⁻tää⁻ dsa⁻ dsoh⁻ hma⁻cru⁻ hi⁻ hnaah⁻ hnäh⁻ mo⁻so⁻ chaa⁻ jee⁻ la⁻. Hii⁻ ma⁻lä⁻jiih⁻. Jēē⁻ da⁻ hnäh⁻ jee⁻ ga⁻kyaah⁻ dsih⁻. ⁷Go⁻nää⁻ hnäh⁻ go⁻jmeeh⁻ juu⁻ kih⁻ Pee⁻ kyaah⁻ lä⁻jēē⁻ discípulo kyaay⁻, dsoo⁻ Jesús dsa⁻jää⁻ hnäh⁻ ta⁻ Galilea. Jee⁻ oo⁻ jēēh⁻ hnih⁻ lä⁻koo⁻ ga⁻jäyh⁻ jää⁻ —ga⁻jäh⁻ dsa⁻ he⁻.

⁸Ko⁻chih⁻ ga⁻hwēē⁻ dsa⁻mē⁻ he⁻ hoo⁻ to⁻høø⁻ ja⁻, jläy⁻ ga⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻näay⁻, ga⁻jwaa⁻h⁻ jwē⁻te. Sa⁻ cha⁻ ju⁻u⁻ ga⁻jmeeyh⁻ kih⁻ ni⁻ jaa⁻ kih⁻ he⁻ goyh⁻.

Ga⁻mi⁻jnäā⁻ Jesús hñii⁻ kih⁻ María Magdalena

(Jn. 20:11-18)

⁹Tiih⁻ to⁻nē⁻ jmi⁺ kih⁻ seman⁻ ga⁻lä⁻jiih⁻ Jesús. Hi⁻ ga⁻mi⁻jnäay⁻ hñiiy⁻ to⁻nē⁻ kih⁻ María Magdalena. Kih⁻

dsa⁻mē⁻ he⁻ ga⁻hwēē⁻ Jesús gyeē⁻ hi⁻sa⁻llu⁻ jää⁻.
¹⁰Nēē⁻ dsa⁻mē⁻ he⁻ na⁻jmeeyh⁻ juu⁻ kih⁻ lä⁻jēē⁻ discípulo kyaah⁻ Jesús jee⁻ täayh⁻ ki⁻hooyh⁻ meeh⁻ dsēy⁻.

¹¹Ga⁻jäyh⁻:

—Chaa⁻ ba⁻ Jesús, ma⁻jēē⁻ jnih⁻.

Ma⁻ ga⁻nuu⁻ discípulo juu⁻ kih⁻ María, sa⁻ ga⁻jmeey⁻ dsoo⁻ juu⁻ ja⁻.

Ga⁻mi⁻jnäā⁻ Jesús hñii⁻ kih⁻ uu⁻ discípulo kyaay⁻

(Lc. 24:13-35)

¹²Jyoh⁻ jmi⁺ ja⁻, ga⁻mi⁻jnäā⁻ Jesús hñii⁻ kih⁻ uu⁻ discípulo cha⁻jwē⁻ jee⁻ ga⁻näay⁻ ja⁻, pero kah⁻ ba⁻ laay⁻.

¹³Hi⁻ ga⁻nää⁻ discípulo he⁻, na⁻jmeeyh⁻ juu⁻ kih⁻ jee⁻ lä⁻jēē⁻ ga⁻ dsa⁻kyaayh⁻. Ni⁻ kih⁻ hi⁻ he⁻ sa⁻ ga⁻jmeey⁻ dsoo⁻ ka⁻läh⁻.

Ga⁻jmeey⁻ Jesús mada⁻ kih⁻ apóstole kyaay⁻

(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴Jee⁻ ga⁻dsaa⁻, ga⁻mi⁻jnäā⁻ Jesús hñii⁻ jee⁻ ma⁻ tääh⁻ gya⁻kaa⁻ discípulo nē⁻ mes⁻ kuh⁻hih⁻. Jee⁻ ja⁻ ga⁻j⁺h⁻ kih⁻ discípulo kyaay⁻, kih⁻ he⁻ sa⁻ ma⁻ dsoo⁻ dsēy⁻. Ma⁻ hwēh⁻ dsēy⁻, he⁻ja⁻ sa⁻ ma⁻ jmeey⁻ dsoo⁻ juu⁻ kih⁻ hi⁻ ga⁻jäh⁻ ga⁻jēē⁻ Jesús ma⁻ngēē⁻ ma⁻lä⁻jiiyh⁻. ¹⁵Hi⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús siyh⁻:

—Go⁻nää⁻ hnäh⁻ lä⁻kaa⁻ lä⁻j⁺h⁻ jmi⁻gy⁺h⁻ go⁻kwa⁻ hnäh⁻ ju⁻hmēē⁻ kin⁻ kih⁻ lä⁻jēē⁻ dsa⁻. ¹⁶Lä⁻jēē⁻ hi⁻ lä⁻dsoo⁻ dsē⁻ hi⁻ ga⁻heeyh⁻ saay⁻ jmi⁺, hi⁻ he⁻ ba⁻ lää⁻. Pero hi⁻ sa⁻ lä⁻dsoo⁻ dsē⁻ kin⁻, hi⁻ he⁻ ja⁻ kyaah⁻ dso⁻jwii⁻. ¹⁷Hi⁻ jmeey⁻ dsoo⁻ dsē⁻ kin⁻, cha⁻miih⁻ he⁻ j⁺h⁻gaa⁻ jmeey⁻. Kyaah⁻ hih⁻ kin⁻ hwēēy⁻ hi⁻sa⁻llu⁻ kih⁻ dsa⁻, hlēēyh⁻ ma⁻ lih⁻ koh⁻ jyoh⁻ juu⁻. ¹⁸Cher⁻mah⁻ he⁻ ga⁻jmeey⁻ mi⁻h⁻ kiyh⁻, sa⁻ cha⁻ he⁻ le⁻ kiyh⁻ ni⁻ mi⁻h⁻, hi⁻ cher⁻mah⁻ ga⁻heeh⁻ dsih⁻ venen, sa⁻ hnoo⁻ dsoo⁻ kiyh⁻. Hi⁻ mi⁻hläy⁻ dsa⁻dsaah⁻, wa⁻ra⁻ ga⁻kyey⁻ gooy⁻ nē⁻ kiyh⁻.

Ngaah⁻ Jesús gy⁺h⁻

(Lc. 24:50-53)

¹⁹Ma⁻ngēē⁻ ma⁻hlēēh⁻ Jesús lä⁻ja⁻ kyaah⁻ discípulo kyaay⁻, ja⁻ga⁻ ngaayh⁻ ta⁻ gy⁺h⁻, ga⁻gyay⁻ jwoo⁻ ra⁻lluuy⁻ kih⁻ Dio. ²⁰Ja⁻ga⁻ ga⁻nää⁻ discípulo lä⁻kaa⁻ lä⁻j⁺h⁻ kyaah⁻ be⁻ kih⁻ Dio na⁻kay⁻ ju⁻hmēē⁻ kih⁻ dsa⁻. Hi⁻ ga⁻mi⁻jnäā⁻ Dio la⁻ dsoo⁻ juu⁻ he⁻ kyey⁻, kyaah⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ j⁺h⁻gaa⁻ he⁻ ga⁻jmeey⁻. Wa⁻ la⁻ lä⁻ja⁻.

San Lucas

1 Jwëë' dsa- ga'taah` ga'sih' lä'jé' ha- lä' ga'la' jee' kyaa' jnääh' llo'joo'. 2 Ga'siyy' ja-ba' lä'koo- la' juu' he- ga'ngëë' lä'jéë' hi- ga'jéë' ha- lä' ga'la' lä' ma' to-né'. Dsa- hi- ga'jéë' he' ga'ngëëy' juu' kyaa' jnääh' jëëh' ma-na-hñaa'y' ba' mah' kway' juu' ja-. 3 Jnä' ka-läh' ga'koon' kwaat~ kwee- lä'jé' ha- lä' ga'la' lä' ma' to-né', he-ja- laan' llu' siin' kwee- lä' ngoo' juu' la' kyah' hne- dsa-jøøh' kyaañ' Teófilo. 4 Wa'ra- ga'heh- juu' la- lä'ñeh' kwee-, la' dsoo' lä'jé' he- ma-hlëëh' dsa- hne-.

Ga'jmeeh' ángel juu' he- lä'chaa- Jwaa'

5 Lä' ma' laa' Herode rey kih' hwa' Judea ja-, ma' chaa- jaa- jmi-dsa- hi- ma' chee- Zacaría. Hi- he' ma' na'jnää' koo- náa' jmi-dsa- hi- ma' téeyh~ Abía. Hi' mëy' Elizabet ma' laa' sa'ju- kih' Aarón ka-läh'.

6 Zacaría kyaañ' Elizabet ma' laa' lluu' cha'né' Dio. Ma' mi'tey' ba' lä'jé' mada- kih' Dsa-jøøh' jnän'. Ni' miih- sa' cha- he- ma' dsa-hlääh'y'. 7 Pero sa' ma' chaa- ni' jaa- chih' kyaay'. Sa' ma' kaa- Elizabet gyuu-, hi' kwee- ba' ma-gyuh- lä'uuy'.

8 Ma' tääh' jmi-dsa- dsa-kyaañ' Zacaría jmeë' ta'he' neh' gwah'. Koo- jmi' kih' jee' lä'jé' ga'tëëy' Zacaría he- jmeë' ta'he' kih' Dio. 9 Jëëh', ga'kooyh' suert lä'koo- ma' téey' jmeey'. Zacaría ba' ga'tëëy' suert ja-, he- dsa-jey' wa'chu- neh' gwah' juuh' kih' Dsa-jøøh' jnän'. 10 Ta'ko'jiih' ma' cheh' Zacaría jé- wa'chu- ja-, ka'hne- ba' ma' tääh' lä'jéë' dsa- hi- ga'kuh' jee' ja- ngiyy' kiyh' kih' Dio. 11 Lä'chah' ja' ga'lä'jnää' jaa- ángel kyaa' Dsa-jøøh' jnän' cha'né' Zacaría. Ángel he' ma' cheh' jwoo' ra' lluu' kih' na'hyoo' jee' ma' jé- jmi-d- sa- wa'chu-. 12 Peer' ga'heë' dsé' Zacaría ma' ga'jéëy'. Ga'jwaa'yh' jwérte. 13 He-ja- ga'jah' ángel siyh':

—Ta' wa' gah' Zacaría, jëëh' ma-nuu' ba' Dio kyah'. Kih' Elizabet, dsa-më' kyaañ' lä'chaa- jaa- gyuu- ñuuh- mah' mícheeh' hnih' Jwaa'. 14 Ha- koh' sa' lä'chaañ- llu'. Hi' lä'ja- jwëë' dsa- lä'chaa- llu' wa'ra- ga'lä'chaa'y'. 15 Jëëh', leey' jøøh' cha'né' Dio. Sa' le' hiyh' vin ni' he- ga' jyoh' jmi- llii'. Hi' téey' jmi-lle' Na-jngi' kih' Dio jaa' ja- ga' lä'chaa'y'. 16 Jmeey' dsa- jeeh~ jwëë' dsa- Israel kyaañ' Dsa-jøøh' jnän', he' ba' Dio kyaa'y'. 17 Hi- he' dsoo' ta' cha'né' kih' Dsa-jøøh' jnän'. Tëëy' ja-ba' jmi-lle' hi' ja-ba' be' he- ma' kye- Elía mah' hlëëyh' dsa- juu' kih' Dio. Lä'jwë' ja- jiih' juu' kih' dsa- ma-kaah' kyaañ' joo'. Hi' lä'ja- lä'si' huud- sè- kih' hi- chaañ- mah' kay' koo- nëë' ba' huud- dsé- lä'koo- la' kih' hi- lluu'. Lä'jwë' ja-, mi-lluyy' lä'jéë' dsa- gooy' mah' heeyh' Dsa-jøøh' jnän' —ga'jah' ángel.

18 He-ja- ga'jah' Zacaría siih' ángel: —¿Ha- lä'ja- jmeen' dsoo' he- la-? Jëëh', ma-gyuh- ba' jnä' hi' lä'ja- ka-läh' dsa-më' kyaañ'.

19 Mah' ga'jah' ángel siyh': —Jnä' he' Gabriel, hi- na-hñaa' cheh' cha'né' Dio. Ma-cheey' jnä' he- ma-ya-kan' ju'hmeë' la- kyah'. 20 Na' ta' cha'né' leeh' jaa- hi- koo-. Mo'so' le' hlëëh' lä'jiih' lä'te' juu' la-, kih' he- sa' ma-jmeeh' dsoo' juu' he- ma-jwëëh' hne-. Juu' la- lä'te' wa'ra- ga'dsëë' jmi' kih' —ga'jah' ángel he'.

21 Dsa- hi- ma' tääh' jaa~ Zacaría ta' ka'hne-, ma' dsaa~ dsëy'. He-la' ngoo' ga'lä'hëë' Zacaría neh' gwah' ma' laay'. 22 Lä'koo- ma' ya'hëëy' mo'so' ga'la' ma' hlëëyh' kyaañ' dsa-. Ga'lä'liih' dsa-, he- ga'jéë' Zacaría miih- he- ga'mi'jnää' Dio kiyh' neh' gwah'. Hi' ga'løøy' jmeey' lii~ kyaañ' gooy- ba'. Lä' ga'jáy' ja-ba' kaa'y'.

23 Ma-la' ma-dsëë' jmi' he- ma' jmeey' ta'he' neh' gwah' ja-, ngaayh' cha'neh' kiyh'. 24 Miih- jmi' ja-ba', ma' ga'hlääh- Elizabet mëy'. Mah' ga'jáy' cha'neh' hñaa' sih-, ma' jmeey' huud- dsé: 25 "He- ba' che- llu' dsé' Dio he- ga'jmeey' lä'la- kin' mah' mo'so' mi-k- wah' dsa- jnä'."

Ga'jmeeh' ángel juu' he- lä'chaa- Jesús

26 Ma' ga'hya- jñee' sih-, ga'cheë' Dio ángel Gabriel he' ta' jee' jwi' Nazaret he- nøø' hwa' Galilea.

27 Ga'cheey' kih' jaa- chih-më' hi- sa' ga' ma-jéë' dsa-ñuuh-. Hi- he' ma' chee- María. Ma' laay' hmooh' kyaañ' José, jaa- dsa-ñuuh- hi- ma' laa' sa'ju- kih' David. 28 Ma' ga'he' ángel jee' ma' gyay' ja-, ga'jäh'y': —Jmeen' Dio kyah', hne- hi- na-jää' kyaa' Dio. Dio kyaañ' hne- hi- na-jää' jee' kih' lä'jéë' dsa-më'.

29 Pero ma' ga'nuu' María he- ga'hlëëh' ángel he', ga'heë' ba' dsëy'. Ma' jmeey' huud- dsé-, hee- na- hnøø' jäh' he- ma-hlëëh' ángel lä'na-. 30 He-ja- ga'jah' ángel siyh':

—Ta' wa' gah', María. Ma-hñah~ koo- he- llu' he- ma-kwa' Dio. 31 Na' kaañ' jaa- gyuu- ñuuh- hi- lä'chaa- kyah' hi- mícheeh' Jesús. 32 Hi- he' leë' jøøh'. Jäh' dsa- kiyh', laay' joo' hi- gya' gyuuh' jmi-gyuu'. Hi' Dio laay' he- leey' rey Ila- David dsa- ma-gyuh- kyaay'. 33 Hñi' bih' gyay' jmeey' hih' tääh' kih' lä'jéë' dsa- Israel. Sa' llaa' jih'koh' he- jmeey' hih' —ga'jah' ángel.

34 Ja-ga' ga'jah' María siih' ángel he': —¿Ha- lä' le' he- la-, jëëh' sa' ga' ma-jëën' dsa-ñuuh'?

35 Mah' ga'jeeh' ángel juu' kiyh':

—Jmīlleʒ Nājngiī jā né kyah'. Hī lá'jā beʒ kih' hī gya' gyuūh', jā né kyah' mah' láä' hne' kyaah' hīh' kiyh'. He'jā ba' na', gyuū hī lá'chaa' kyah' leey' nājngëe' go'te' hī tēeh' dsih' Joō' Dio. ³⁶ Lá'jā ka'läh' Elizabet hī te'ju' kyah' kyaah', ga'hlääh', ma'ke' ma'gyuyh'. Hī ma' jäh' dsa' kih' hī sa' kaa' gyuū, ma'hya' jñee' sih' dsaayh'. ³⁷ Jëeh', ni' koo' sa' cha' he' jwëeh' kih' Dio —ga'jäh' ángel.

³⁸ He'jā ga'jäh' María:

—Hīi' jnä' la' hī nuuh' kih' Dsa'jõøh' jnän'. Wa' jmeey' kin' lá'koo' ma'jäh' na'.

Ja'ga' ngaah' ángel kih'.

Ñee' María na'jëey' Elizabet

³⁹ Jmii' jā, ga'he' María jwë' ngoo' ko'chih' ta' koo' jee' jwii' he' hla' jee' moh' he' na'hee' hwa' Judea.

⁴⁰ Ma' ga'llooy', ga'hey' cha'neh' kih' Zacaría mah' ga'jmeey' Dio kih' Elizabet. ⁴¹ Lá'koo' ma' ga'nuu' Elizabethe' ga'jmeey' María Dio kih', koo' ba' ga'jeh' gyuū. Lá'chah' jā, ja' Jmīlleʒ Nājngiī né kih' Elizabet. ⁴² Mah' ga'hlääh' ki'gaa', ga'jäh' y':

—Na'jää' laa' hne' jee' kih' lá'jëe' dsa'më'. Hi' na'jää' laa' gyuū hī kyaah'. ⁴³ ¿Hīi' laa' jnä' mah' ja' choo' Dsa'jõøh' kyaan' ya'jëe' jnä'? ⁴⁴ Jëeh', lá'chah' ba' ma' ga'nuun' ma'jmeeh' Dio kin', ma'jeh' gyuū kyaan' hī kyaan' la', kih' he' chaay' llu'. ⁴⁵ Llu' la' kyah' hne', jëeh' ga'jmeeh' dsoo' lá'te' lá'koo' ga'jäh' Dio jmeey' kyaah' hne'.

Ga'häʒ María kway' tíhmaah' kih' Dio

⁴⁶ Mah' ga'jäh' María:

Lá'kaa' tuh'dsën' jmeen' juuh' kih' Dsa'jõøh' kyaan'.

⁴⁷ Peer' chaa' llu' kyaah' Dio hī láä' jnä'.

⁴⁸ Jëeh', ga'jëe' bih' kih' jaa' hī hwaä' hī mi'teh' kiyh'.

Na' ta' cha'né', lá'jëe' dsa' jäh' llu' la' kin'.

⁴⁹ Jëeh' cha'miih' he' juh'gaa' ga'jmeey' kin' hī cha' ga'lá'jé' be' kih'.

Na'jngëe' go'te' ba' laay'.

⁵⁰ Lá'ñih' dsëy' kih' lá'jëe' hī gayh', kih' hī chaä' na', hi' lá'jā kih' lá'jëe' hī na' ga' ya'nää' ta' cha'né'.

⁵¹ Ga'mi'jnääy' be' he' lla'dsëe' kih' lá'jé'.

Ga'jmeey' ta' koo' huud'se' kih' hī jmää' hñii' kaa'.

⁵² Ga'hëey' kih' hī cha' be' kih' jmi'gyuū la' jee' ma' tääh' jmeey' hi'.

Høø' hī he', ga'llaay' lá'jëe' hī hwaä' ba'.

⁵³ Lá'jëe' hī sa' cha' he' kuh', ga'kwëeyh' lá'jé' he' jmeey' bii' kiyh'.

Kih' hī cha' kuu' ga'hëey' kih' ta'jmah'.

⁵⁴ Ga'kway' be' kih' dsa' Israel hī nuuh' kiyh'.

Ma'ra' he' ga'lá'ñih' dsëy',

⁵⁵ lá'koo' ga'bääh' hñiiy' kih' lá'jëe' dsa' ma'gyuh' jnän',

he' ga'løø' kih' Abraham kyaah' lá'jëe' sa'ju' kiyh' lá'jiih' joh' jmi' cha', ga'jäh' María.

⁵⁶ Jee' ja' ga'jäh' María kyaah' Elizabet koo' uu' sih'. Ja'ga' ngaayh' ta' kiyh'.

Ga'lá'chaa' Jwaa'

⁵⁷ Ma' ga'dsëe' jmi' he' lá'chaa' gyuū kya' Elizabet, ga'lá'chaa' jaa' gyuū nuuh' kiyh'. ⁵⁸ Lá'jëe' hi' ma' tääh' jäh' kiyh' hi' lá'kye' hi' te'ju' kyaayh' ga'nuuy' ha' lá' koh' sa' juh'gaa' he' ga'jmeey' Dio kih' Elizabet. He'jā ga'lá'jëe' ba' dsa' he' ga'lá'chaa' llu' kyaayh'. ⁵⁹ Lá'koo' ga'hya' ba' jñaa' jmi', ya'nää' dsa' mah' ga'tuy' jmi'ngo' kih' gyuū lá'koo' tēe' jmeey' dsa' judiu kih' gyuū nuuh' kya'. Ma' hnøø' dsa' ma' mi'cheey' Zacaría lá'chee' jmiy'.

⁶⁰ —Sa' lá'cheey' lá'na'. Jwaa' ba' lá'cheey' —ga'jäh' chooy'.

⁶¹ Mah' ga'jäh' dsa' siyh':

—¿He'la' mi'cheeh' hnih' Jwaa'? Ni' jaa' hi' te'ju' kih' kyaayh', sa' chaa' hi' chee' lá'na'.

⁶² He'jā ga'jmeey' dsa' lii' kyaah' jmiy' ha' lá' ma' hnøøy' mi'cheey' gyuū. ⁶³ He'jā ga'ngii' jmi' gyuū koo' jwi' hma', jee' ga'siy' lá'la': "Jwaa' ba' lá'cheey'." Peer' ga'lá'dsaa' dsë' lá'jëe' dsa' hī ma' tääh' jee' ja'. ⁶⁴ Lá'chah' ja' ga'løø' hlëeh' Zacaría ka'läh', ga'kway' tíhmaah' kih' Dio. ⁶⁵ Lá'jëe' dsa' hī ma' tääh' koo' kiyh' ga'lá'goo' dsë'. Hi' lá'kaa' jwi' he' tääh' jee' moh' he' na'hee' hwa' Judea, ga'lá'nuuh' ha' lá' ga'la'. ⁶⁶ Ga'lá'jëe' dsa' hī ga'nuu' juu' ja', ma' kyey' huud'se', ma' laay':

—¿Hīi' ba' lee' gyuū na'? Jëeh', Dio cheh' kyaayh'.

Su' kih' Zacaría

⁶⁷ Jmīlleʒ Nājngiī ja' né kih' Zacaría, he'jā na' ga'hyoyh' juu' he' ngëey' jnän', ga'jäh' y':

⁶⁸ He' ba' che' lluu' Dsa'jõøh' jnän', hi' laa' Dio kya' jnääh' dsa' Israel,

jëeh', ma'jay' mah' lääy' dsa' kyaay'.

⁶⁹ Ga'kwaay' jaa' hi' cha' be' kih' mah' lääy' jne'.

Ga'hñaa' jaa' kih' jee' lá'jëe' sa'ju' kih' David hi' ma' jmeey' ta'he' kiyh'.

⁷⁰ Ga'jmeey' Dio ja'ba' lá'koh' ga'jäh' lá' ma' to'né' ta'la' kih' dsa' hī na'jngëe' kyaay' hī ga'ngëe' juu' kiyh' llo'joo'.

⁷¹ Ga'jäh' y', lääy' jne' kih' lá'jëe' hī na'høøh' jnän'.

Hi' lá'jā lääy' jne' kih' lá'jëe' hī sa' hnää' jne'.

⁷² Lá'ñih' dsëy' kih' dsa' ma'gyuh' jnän' hī ma' chaa' llo'joo'.

Ma'ra' he' mi'te' bih' hmooh' na'jngii' he' ga'jmeey' ja'.

⁷³ Mi'tey' hmooh' he' ga'täay' hñiiy' jmeey' kyaah' Abraham dsa' ma'gyuh' jnän' mah' lee' jne' kwaat' kih' Dio.

⁷⁴ Hi' he' lää' jne' kih' lá'jëe' hī na'høøh' jnän', mah' sa' hii' goo' jnän' ni' miih' jee' hnään' Dio.

⁷⁵ Lá'jā dsa'tooh' jne' na'jngëen' hi' lluu' jne' cha'néy' lá'jiih' jmi' chaa' jne'.

⁷⁶ Hne' gyuū kyaan', lloo' koo' jmi' jäh' dsa' kyah' laah' jaa' hi' ngëe' juu' kih' Dio.

Jëeh', hne' goh' ta' cha'né' kih' Dsa'jõøh' jnän' mah' mi'lluuh' jwë' kiyh'.

77 Lã'ja- læ'ne- dsa-gooh' ha- læ' jee' læäy' kih' dso'kye-,
 jëeh' Dio koo' dsë' kiyh'.
 78 Jëeh', læ'jnã' ba' he- læ'ñih' dsë' Dio kyaah' jne'.
 He- jmeey' jee' jnan', læ' læ'koh' jmëe' kih' hyoo- he-
 choo' në' jnan' læ' ga'të' gyuhh'.
 79 Chooy' wa'je- kih' hi- tãäh' jee' na-hoo- jee' hii' goo- juuy'.
 Lã'ja- mi'jnãäy' ha- læ' jee' hii' tií jnan', ga'jah' Zacaría.

80 Ga'løø' dsa-kwaa' gyuhh-, læ'ja- ka-läh' huusdsë- llu' kih' ma' dsa-kwaa' kyaayh'. Ma' ga'kwaa', ngooy' ta' hwa' kii', jee' sa' kwa' ni' miih-, læ'jih' ga'l- loo' jmi' he- ga'mi'jnãäy' hñiiy' kih' dsa- Israel.

Ga'lã'chaa' Jesús
 (Mt. 1:18-25)

2 Ji'ne- ja-, ga'jmeey' Augusto rey to-në' mada' lla-llee' læ'jëe' dsa- je-, læ'kaa- jee' ma' jmeey' hi- h'. 2 He- ja- læ' to-në' je- he- ga'chooyh' kih' dsa', læ'koo- ma' laa' Cirenio lle'moh' hwa' Siria. 3 He-ja- ga'lã'jëe' ba' dsa- ga'nãäy' ta' jwi' jee' tëy- lla'llee' je-.

4 He-ja- ya'hëe' José jee' jwi' Nazaret he- nøø' hwa' Galilea ngooy' ta' hwa' Judea jee' jwi' kih' David he- chee- Belén. Jëeh', José ma' laa' sa'ju- kih' David.

5 Nee' ga'lla'llee' hñiiy' je- ko-jøh' kyaah' María hi- kyaah' ma' laay' hmooh' jee' gooy-. Hi' María he' ma' kyaay' gyuhh-. 6 Ta'ko'jih' ma' tãäy' jee' jwi' ja-, ga'd- sëe' jmi' læ'chaa' gyuhh- kya' María. 7 Jee' jwi' ja- ga'lã'chaa' gyuhh- ñuuh- to-në' kyaay'. Mah' ga'bãäy' gyuhh- wa'sih'. Ga'kyaay' neh' na'moo' jee' ma' kuh- jah', kih' he- sa' ma' joo- cha'neh' jee' tãäh' dsa-.

Ga'lã'jnãä' ángele kih' dsa- hi- ma' hãä' jah'

8 Koo' jee' jwi' ja-, ma' tãäh' dsa- hi- ma' hãä' jah' kya' ta'la' hwë'. 9 Ni' sa' ga'lã'liih' gyih', ga'lã'jnãä' kih' ja- ángel kya' Dsa'jøøh' jnan'. Ga'lã'jnãä' jëe- ñih' wa'je- kih' Dio læ'ku' læ'jih' kiyh'. Peer' ga'jwaa' dsa- he'. 10 Pero ángel ga'jah' siyh':

—Ta' wa' gah' hnäh'. Jëeh', ma'jan' kyen' juu' he- jmee' jëe' jwërte dsë' læ'jëe' dsa-. 11 Na' ma'lã'chaa' kyah' hnäh' jee' jwi' kih' David ja- hi- læä' hnäh'. Hi- he' he' Cristo, Dsa'jøøh' jnan'. 12 Lã'la- jmee' lii' kyah' hnäh' kih' gyuhh- he'. Na'bãäy' wa'sih' na'kyaay' neh' na'moo' jee' kuh- jah' —ga'jah' ángel.

13 Lã'chah' ja- ga'lã'jnãä' koo' kih' ángel he', jwëe' ga' ángele hi- chaa' gyuhh' hi- ma' hã' kih' Dio, ma' jãh':

14 jHe- ba' che- jøh'gaa- Dio hi- gya' gyuhh!
 Wa' hii' tií kih' dsa- jmi' gyuhh' hi- jmee' læ' hnøø' Dio.

15 Lã'koo- ma' ga'nãä' læ'jëe' ángele he' gyuhh', dsa- hi- ma' hãä' jah' kya' he' ga'jãh' siyh' dsa-kyaayh':

—Ma' jne' ja- ta' Belén, ma'jëe' jne' koo- ha- læ' ma-la', læ'koh' juu' he- ma-nuuh' jne' kih' Dsa'jøøh' jnan'.

16 He-ja- ga'nãäy' ko-chih', ga'jnãäy' María kyaah' José. Jee' ja- ga'jëe' na'kya' gyuhh- neh' na'moo' jee'

ma' kuh- jah'. 17 Lã'koo- ma' ga'jëe' gyuhh-, ga'taayh' jmeeyh' juu' ha- læ' ga'jah' ángel kih' gyuhh'. 18 Peer' ga'lã'dsaa' dsë' læ'jëe' dsa- hi- ga'nuu' juu' kih' hi- ma' hãä' jah' kya' he'. 19 Pero María ngoo' ba' dsooh' dsëy' hi' kyey- huusdsë- kih' læ'jëe' he- ga'nuuy' ja-. 20 Dsa- hi- ma' hãä' jah' he' ga'nãäy' jmeey' juuh- kih' Dio, hi' ma'lã'hãy' kiyh', kih' læ'jëe' he- ga'nuuy' hi' læ'jëe' he- ga'jëe'. Jëeh', ma'ra- he- ga'la' ba' læ'koo- te' he- ga'jah' ángel siyh'.

Ga'jãäy' Jesús jee' ma' chih' gwah' juuh'

21 Ma' ga'të' jnaa' jmi', ga'tey' jmi'ngo' kih' gyuhh' mah' ga'mi'cheey' Jesús, ja-ba' jmi' he- ga'jah' ángel læ'cheey-, jãä' ja' ga' læ'dsaa' María.

22 Ma' ga'dsëe' jmi' he- ga'mi'lluu' cho'jmiy' hñiiy' læ'hii' kih' ley kih' Moisé, ga'jãäy' gyuhh- ta' Jerusalén mah' taayh' goo- Dio. 23 (Ga'jmeey' læ'ja-, jëeh' në' ley kih' Dsa'jøøh' jnan' jah' læ'la': "Lã'jëe' gyuhh- ñuuh- hi- to-në' la' kwaan' laa' kya' Dio ba'.") 24 He-ja- na'nãäy' na'jmeey' læ'koo- lle' ley kih' Dio he- jah': kwaan' koo- gyaah' cha'bë' o koo- gyaah' cha'juu-.

25 Ji'ne- ja-, ma' gya' jwi' Jerusalén ja- dsa- hi- ma' chee- Simeón. Dsa- he' ma' laa' ja- hi- lluu', ma' hnaayh- Dio, ma' kyey- o-jøh' dsë- lloo- koo- jmi' læä' dsa- Israel. Hi' ma' kyaayh' jmi'le' Na'jngi'. 26 Jmi'le' Na'jngi' ga'mi'jnãä- kih' he- sa' juuy' ta'ko'jih' sa' ma'jëe' hi- na'hña' kya' Dio. 27 Ga'jøø' jmi'le' Na'jngi' kih' Simeón he- ngooy' ta' jee' chih' gwah'. Ja-ba' hor' ja- ga'lloo' cho'jmii- Jesús na'jãäy' gyuhh- kyaay' gwah' mah' le' kiyh' læ'koo- tëe' dsa- jmee' læ'koo- jah' ley. 28 Jee' ja- ga'ee' Simeón he' gyuhh-, mah' ga'kway' ti'hmaah' kih' Dio, ga'jãh':

29 Dsa'jøøh' kyaan', na' ma'dsëe' jmi' ki' jnã' hi- jmee' ta'he' kyah' ya'hëen' jmi'gyuhh' la-, læ'koo- ga'chihi' jnã'.

30 Jëeh', ma'tëen' ma'jëen' hi- ma'cheeh' mah' læäy' dsa-.

31 Hi- he' ga'mi'lluuh' to'lo' në' ga'lã'jëe' dsa- hi- chaa' hwa' la-.

32 Laay' læ'koo- wa'je- he- læ'jnã' kih' hi- sa' laa' judiu. Hi' kih' wa'je- ja- jã' jøøh' dsa- Israel hi- laa' kyaah', ga'jah' Simeón.

33 Peer' ga'lã'dsaa' dsë' José kyaah' María ma' ga'nuuy' læ'jëe' he- ma' hlëeh' Simeón kih' gyuhh'.

34 Mah' ga'mi'jãä' Simeón cho'jmii' gyuhh-, ga'jãh' siyh' María:

—Jëe' da', gyuhh- la- ma-na'hña' jmeey' tēh' jwëe' dsa- Israel, hi' læ'ja- jmeey' dsa'jëeh' jwëe' ka-läh'. Ma-na'hñaay' jmeey' lii' laay' kyaah' Dio, pero sa' læ'hnaä' dsih'. 35 Hi' kyah' le' læ'koh' he- dsa-hiih' ñe- tuuh' neh' tuh'hoh'. Hi' mi'jnãäy' ha- læ' la' huusdsë- kih' jwëe' dsa- —ga'jah' Simeón.

36 Ja-ba' jee' ja- ma' hãä' ka-läh' ja- dsa-më' hi- ma' chee- Ana jo-mi' Fanuel. Dsa-më' he' ma' ngëe' juu' kih' Dio. Ma' laay' sa'ju- kih' Aser jo' Jacob. Ma-gyuh' jwërte dsa-më' he'. Gyii' ji'ne- ba' ga'gyay' kyaah' dsa-ñuuh' kyaay'. 37 Ma'hya- to'lo'gya' na-dsë' gyii'- gya' kye' ji'ne- he' ga'jãy' hnëe'. Sa' ma' dsa-hlãäy'.

ma' dsooy~ jee' chih' gwah⁺, lä'jmii' lä'hwë' ma' hnaay-
h- Dio. Joh' jiih~ sa' ga'tey' kuh'hijh~ ma' chuyy'
kyaah' Dio. ³⁸Ja'ba' hor~ ja' ja' dsa'më' he' chuh' kih'
cho'jmii' gyuyy~, mah' ga'løoy' kway' tih'maah' kih' Dio.
Hi' ma' hlëëyh' kih' gyuyy' Jesús, cha'në' lä'jëë' hi' ma'
tääh' jøø' lih' ba' lää' Dio dsa- hi' chaa' Jerusalén.

³⁹Ma-la' ma-mi-teh' cho'jmii' gyuyy- lä'koh' lle' ley ki-
h' Dio, ga'näy' ta' jwii' Nazaret he- nøø' hwa' Galilea.
⁴⁰Koo' jmi' koo' jmi' ma' dsa'kwaä' gyuyy~, hi' cha-
ga'miih- be' ma' dsa-lä'cha- kiyh', hi' lä'ja- huu'dsë-
llu' kiyh' ma' dsa'kwaä' kyaayh'. Ha- koh' sa'
ga'mi'jää' Dio gyuyy- kyaä'.

Lä' mäh' Jesús ga'jä' jee' kih' ta'jwoh' kyaä' ley

⁴¹Ga'lä'jë' jii'ne- ba' ma' dsoo' cho'jmii' Jesús ta'
Jerusalén ma' të' jmi' he- kuh- dsa- judiu borrego
mäh'. ⁴²Ma' ga'hya- Jesús gya'to' jii'ne-, ga'näy'
ka-läh' jmi' lä'koo- tëë' dsa- jmee'. ⁴³Ma-la' ma-goh~
jmi' ga'näa' cho'jmiy- ta' kih', ni' sa' lih' gyih' ga'jä'
Jesús jwii' Jerusalén. ⁴⁴Ma' jmeey' huu'dsë', hää' Jesús
jee' kih' dsa- hi- ga'näa' cha'jwë' ja-. Lä'taa' jmi' ga-
täayh' jwë', ja-ga' ga'hnaayh- jee' kih' dsa- hi- chaa'
kyaay', hi' lä'ja- jee' kih' dsa- hi- kyuyy' ka-läh'. ⁴⁵Ma'
sa' ga'jnäy'h', ga'këyh' ka-läh' ta' Jerusalén na'h-
näy'h-.

⁴⁶Ga'të' hnë- jmi', ja-ga' ga'jnäy'h' Jesús jee' chih'
gwah' na-gyay' jee' kih' ta'jwoh' kyaä' ley, ma' nuuy-
ha- lä' hlëëh' dsa- he' hi' Jesús ma' ngii' juu' kiyh'
ka-läh'. ⁴⁷Lä'jëë' hi' ma' tääh' nuu- kiyh' ma' dsaa'
dsëy' ha- koo- sa' ma' kyuyy~ Jesús hi' lä'ja- kih' juu'
he- ma' jeeyh- ja-. ⁴⁸Ma' ga'jëë' cho'jmiy-, ga'lä'dsaa'
dsëy', mah' ga'jäh' María siyh':

—Gyuyy- kyaan', ¿he-la' ma'jmeeh' lä'na- kyaä'
jnääh? Ha- koh' sa' lle' dsën' kyaah' Täa' kyaah' jee'
ga'nøø' jnääh' hnääh' jnääh' hne-.

⁴⁹He-ja- ga'jeeh- Jesús juu' kiyh':
—¿He-la' ga'näa' hnäh' hnaah' jnä'? ¿Che' sa' ñeh'
hnäh' he- ga'tëen' mi'ten' kin' kyaah' Täa' kyaan'?

⁵⁰Pero sa' ga'lä'ngëë' cho'jmiy- he- ga'hlëëyh' lä-
ja-. ⁵¹Ja-ga' ya'hëëy' mah' ga'näy' ko'joh' kyaayh' ta'
Nazaret. Jee' ja- ga'mi'tey' ga'lä'jë' ba' he- ma' jäh'
cho'jmiy-. Hi' María ngoo' ba' dsooh~ dsëy' lä'jë' juu'
he- ga'nuuy'. ⁵²Hi' Jesús koo' jmi' koo' jmi'
dsa-lä'jøøh' gyih'. Lä'ja- cha-ga'miih- dsa-lä'kyuyy~
koo' hä' koo' hä'. Ma' tih~ dsë' Dio lä'jë' he- ma'
jmeey', hi' lä'kye- dsa- ka-läh' ma' tih~ dsë'.

Ga'løø' Jwaä' kwa' juu'
(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

3 Ma-hya- gya'hña' jii'ne- lää' Tiberio rey to'në'.
Jii'ne- ja- ma' lää' Poncio Pilato lle'moh' hwa'
Judea. Herode ma' lää' ta' hwa' Galilea, Felipe øøyh'
ma' lää' ta' hwa' Iturea kyaah' hwa' Traconite. Lisania
ma' lää' ta' hwa' Abilinia. ²Ja'ba' jii'ne- ja-, Aná kyaah'
Caifá ma' lää' jmi-dsa- kaa'h'. Lä' ma'ja- ga'hlëëh' Dio
kyaah' Jwaä' joø' Zacaría lä'koo- ma' gyay' hwa' kii'
jee' sa' kwa' ni' miih-. ³He-ja- ma' dsooy' lä'kkaä- jee'
la' cha'hoo' jmi' Jordán ma' dsa'kway' juu' he- saa'

dsa- jmi- hi' ga'hlëëyh' dsa- mah' wa' dsa-jeeyh~
kyaah' Dio mah' koo' Dio dsë' kih' dso'kye- kiyh'. ⁴Lä-
ja- ga'lä'te' lä'koo- na-sii- juu' he- ga'hlëëh' Isaía hi-
ga'ngëë' juu' kih' Dio llo'joo', ga'jäyh':

Kii- nuu'h' koo- lle' he- hlëëh' hwa' kii' jee' sa' kwa'
ni' miih-:

“Mi-llu- hnäh' jwë' kih' Dsa-jøøh' jnän',
mi-llu- hnäh' hñaah' mah' heeh' hnih' wa'ra- ga'të'
jee' jäy'.

⁵Lä'kkaä- jee' la' cha'gwaä- hnøø' kah' gwaah',
hnøø' lii' koo- mëë- moh' jee' la' cha'sii-.
Jwë' jlu-gyeh~ hnøø' lii' ko-dsoo'.

Jwë' he- la' ta'juh-, hnøø' lii' koo- mëë- ba'.

⁶Ma'ja- ga' jëë' lä'jëë' dsa-, ha- lä' lää' Dio jne' ta'lä'
kih' hi- jä'”, ga'jäh' Isaía.

⁷He-ja- lä'la- ga'jäh' Jwaä' siih' ga'lä'jëë' hi- na'näa'
ma' saa' jmi':

—Hnäh' lääh' lä'koh' miih- hi- kyuyy-. ¿Hii- ma'siih'
hnäh' he- lääh' hnäh' hñaah' kih' he- wii' he- na' ga'
jä'? ⁸To-në' da' mi'jnäa' hnäh' he- ma'tuh' hnäh' jwë'
hiih' mah' jmeeh' hnäh' he- llu' jmah' ba', ja-ga' la'
dsoo' he- ma'jeeh~ hnäh' kyaah' Dio. Mo'to' jmee-
hnäh' huu'dsë- lääh' hnäh' lä'llu' he- jwah' hnäh':
“Abraham ba' lää' täa' jnän'.” Jëëh' jnä' jwahn', lih' ba'
Dio jmee' hwëë' sa'ju- kih' Abraham lä'kye' kih' kuuy'
la-. ⁹Hee' ñe'läh- ma'kye- ma'na'llu' huu' hma-. Lä'jë'
chaah' hma- he- sa' llu' mii' kih', he- ja- dsa-tu' mah'
dsoo' cha'je- —ga'jäh' Jwaä'.

¹⁰Lä'jëë' ba' dsa- ma' ngii' juu' kiyh', ma' jäyh':

—¿Ha- lä' jmeey' jnääh' ja'?

¹¹Mah' ga'jeeyh- kih' dsa-, ga'siiyh':

—Hnäh' hi- cha- to' lëë' hmiih- kih', kwëeh' koo- hi-
sa' cha- kih'. Hi' hnäh' hi- kuh'hijh~ llu', kwëeh' miih-
hi- jmee' bii' kih'.

¹²Hi' na'näa' ka-läh' hi- koo' ku'sih- mah' saay' jmi-.

Mah' ga'siiyh' Jwaä':

—Ta'jwoh', hi' jnääh', ¿ha- lä' jmeey' jnääh' ka-läh'?

¹³Mah' ga'jäh' Jwaä' siiyh':

—Lä'koo- te' lle' kih' ba' koo'h' hnäh' kih' dsa'.

¹⁴Hløø' ka-läh' ga'ngii' juu' kiyh':

—¿Ha- ga' jnääh' na', ha- lä' jmeey' jnääh' ja'?

Mah' ga'jäyh':

—Ta' jøøh' hnäh' dsa- mah' jñuu'h' hnäh' he- cha-
kiyh', ni' ta' hnëë' hnäh' dsa- hi- sa' ää- dsoo' kyaah'
juu' ta'juu'. Heeh' ba' hnäh' lä'koo- te' he- lëh' hnäh'.

¹⁵Peer' lä'jëë' dsa- judiu ma' hnøø' wa'ra- jäh' kih'
ma-lloo' ba' jmi' he- lääy', he-ja- ma' jmeey' huu'dsë-
ché' he' ba' Jwaä' na- hi- lää' Cristo hi- na'hñaä' kyaä'
Dio. ¹⁶Ga'jäh' Jwaä' ga'siih' lä'jëë' dsa- he':

—Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn~ hnäh', jnä' chaa'n' dsa-
jmi- kyaah' jmi- ba'. Pero ja' jaa- hi- jøøh' ga' lä'koh'
ga' jnä'. Hi' ni' sa' të'dsëen' chiihn' mah' llen' loo- he-
hä' tiy'. Hi- he' chaa' hnäh' jmi- kyaah' Jmi-lle'
Na-jngii', hi' kyaah' je- ka-läh'. ¹⁷Hii- cheh' mi-llu'
mi'trigo, ma'chooyh- he- kyaah' jwäy'. Ma-la' ma-kooy'
mi'trigo kiyh', llay' llu', ja-ga' jëy' wa'hløø- kih' kyaah'
je- he- mo'so' huu' jii'h'koh'.

18 Hi⁴ ga⁴hlēēyh⁴ dsa⁴ kyaah⁴ cha⁴ga⁴miih⁴ juu⁴ he⁴ ga⁴mi⁴jnääy⁴ ha⁴ lä⁴ la⁴ ju⁴hmēē⁴ he⁴ ma⁴ kway⁴. 19 Hi⁴ ga⁴jūy⁴h⁴ kih⁴ Herode hi⁴ ma⁴ laa⁴ ta⁴, kih⁴ he⁴ ma⁴ kyaayh⁴ Herodía mē⁴ Felipe, he⁴ ba⁴ dsa⁴ñūh⁴-øøyh⁴. Hi⁴ ga⁴jūy⁴h⁴ kih⁴ Herode, kih⁴ ga⁴lä⁴jē⁴ he⁴ hliih⁴ he⁴ ma⁴ jmeey⁴. 20 Hi⁴ kēē⁴ ga⁴ ga⁴bāāh⁴ Herode jyoh⁴ dsoo⁴, heh⁴ he⁴ ga⁴taayh⁴ Jwaa⁴ neh⁴ñe⁴.

Ga⁴saa⁴ Jesús jmi⁴
(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

21 Koo⁴ jmi⁴ lä⁴ ma⁴ cheh⁴ Jwaa⁴ chaa⁴ dsa⁴ jmi⁴, Jesús ka⁴lä⁴h⁴ ga⁴saa⁴ jmi⁴. Ta⁴ko⁴jiih⁴ ma⁴ ngi⁴ Jesús kiyh⁴ kih⁴ Dio ga⁴na⁴ gyūh⁴ jmi⁴gyūh⁴. 22 Hi⁴ ga⁴jyoo⁴ nē⁴ kiyh⁴ Jmi⁴lle⁴ Na⁴jngi⁴, ga⁴lä⁴jnääy⁴, laay⁴ lä⁴koh⁴ jaa⁴ juu⁴. Lä⁴chah⁴ ja⁴ ga⁴lä⁴nūh⁴ koo⁴ juu⁴ he⁴ ja⁴ gyūh⁴ he⁴ ma⁴ jäh⁴:

—Hne⁴ laah⁴ gyūh⁴ kyaan⁴ hi⁴ hnaan⁴. Peer⁴ chaa⁴n⁴ llu⁴ kyaah⁴ hne⁴.

Jee⁴ la⁴ na⁴si⁴ jmi⁴ kih⁴ dsa⁴ ma⁴gyūh⁴ kyaa⁴ Jesús
(Mt. 1:1-17)

23 Ma⁴ hää⁴ Jesús koo⁴ gyii⁴ gya⁴ ji⁴ñe⁴ ma⁴ ga⁴løøy⁴ kway⁴ juu⁴. Ma⁴ jmäā⁴ dsih⁴ laay⁴ joo⁴ José. José he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Elí. 24 Elí he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Matat. Matat he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Leví. Leví he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Melqui. Melqui he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Jana. Jana he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ José. 25 José he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Matatía. Matatía he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Amó. Amó he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Nahum. Nahum he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Esli. Esli he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Nagai. 26 Nagai he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Maat. Maat he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Matatía. Matatía he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Semei. Semei he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ José. José he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Judá. 27 Judá he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Joana. Joana he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Resa. Resa he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Zorobabel. Zorobabel he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Salatiel. Salatiel he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Neri. 28 Neri he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Melqui. Melqui he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Adi. Adi he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Cosam. Cosam he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Elmodam. Elmodam he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Er. 29 Er he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Josué. Josué he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Eliezer. Eliezer he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Jorim. Jorim he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Matat. 30 Matat he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Leví. Leví he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Simeón. Simeón he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Judá. Judá he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ José. José he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Jonán. Jonán he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Eliaquim. 31 Eliaquim he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Melea. Melea he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Mainán. Mainán he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Matata. Matata he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Natán. 32 Natán he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ David. David he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Isaí. Isaí he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Obed. Obed he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Booz. Booz he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Salmón. Salmón he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Naasón. 33 Naasón he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Aminadab. Aminadab he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Aram. Aram he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Esrom. Esrom he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Fare. Fare he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Judá. 34 Judá he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Jacob. Jacob he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Isaac. Isaac he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Abraham. Abraham he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Taré, Taré he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Nacor. 35 Nacor he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Serug. Serug he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Ragau. Ragau he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Peleg. Peleg he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Heber. Heber he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Sala. 36 Sala he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Cainán.

Cainán he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Arfaxad. Arfaxad he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Sem. Sem he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Noé. Noé he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Lamec. 37 Lamec he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Matusalén. Matusalén he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Enoc. Enoc he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Jared. Jared he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Mahalaleel. Mahalaleel he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Cainán. 38 Cainán he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Enó. Enó he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Set. Set he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Adán. Adán he⁴ ma⁴ laa⁴ joo⁴ Dio.

Ga⁴ka⁴ hi⁴sa⁴llu⁴ dsē⁴ Jesús
(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

4 Cha⁴miih⁴ be⁴ kih⁴ Jmi⁴lle⁴ Na⁴jngi⁴ ma⁴kye⁴ Jesús. He⁴ja⁴ ma⁴la⁴ ma⁴saa⁴ jmi⁴ cha⁴jmi⁴ Jordan, lä⁴chah⁴ ja⁴ ga⁴jøø⁴ Jmi⁴lle⁴ kiyh⁴ ngooy⁴ ta⁴ jee⁴ la⁴ hwa⁴ kii⁴. 2 Jee⁴ ja⁴ ga⁴jäy⁴ to⁴loo⁴ jmi⁴ jee⁴ ga⁴ka⁴ hi⁴sa⁴llu⁴ dsēy⁴. Sa⁴ cha⁴ ga⁴kuyh⁴ ni⁴ miih⁴ ta⁴ko⁴jiih⁴ ma⁴ gyay⁴ jee⁴ ja⁴. Ma⁴ngēē⁴ he⁴ ja⁴, ja⁴ kyoyh⁴. 3 He⁴ja⁴ ga⁴jäh⁴ hi⁴sa⁴llu⁴ siyh⁴:

—Cher⁴mah⁴ dsoo⁴ laah⁴ joo⁴ Dio, jmee⁴ hih⁴ mah⁴ lii⁴ he⁴ñiih⁴ kuy⁴ la⁴.

4 Mah⁴ ga⁴jēeh⁴ Jesús juu⁴ kiyh⁴, ga⁴jäyh⁴:

—Ma⁴na⁴si⁴ ba⁴: “Ja⁴ ma⁴la⁴ kyaah⁴ he⁴ kih⁴hihn⁴ jmee⁴ chaa⁴ jne⁴. Kyaah⁴ lä⁴jē⁴ juu⁴ kih⁴ Dio ba⁴ jmee⁴ chaa⁴ jne⁴.”

5 He⁴ja⁴ ga⁴jøø⁴ hi⁴sa⁴llu⁴ kiyh⁴ lä⁴ ga⁴tē⁴ koo⁴ moh⁴ ñii⁴ mah⁴ kyaah⁴ ko⁴hwēē⁴ pih⁴ ba⁴ ga⁴heeyh⁴ lä⁴kaa⁴ jee⁴ jwi⁴ kaah⁴ he⁴ cha⁴ jmi⁴gyūh⁴. 6 Mah⁴ ga⁴jäyh⁴:

—Kwan⁴ jwē⁴ mah⁴ jmeeh⁴ hih⁴ lä⁴kaa⁴ jee⁴ jwi⁴ na⁴, hi⁴ kwēēhn⁴ hne⁴ lä⁴jē⁴ ga⁴ he⁴ la⁴ na⁴hñaah⁴ he⁴ cha⁴ kih⁴. Jēēh⁴, jnä⁴ ga⁴hyohn⁴ lä⁴jē⁴ he⁴ na⁴ hi⁴ le⁴ kwēēhn⁴ hi⁴lla⁴ dsēn⁴. 7 Lä⁴jē⁴ he⁴ na⁴ kwēēhn⁴ hne⁴ cher⁴mah⁴ ga⁴juyh⁴ jnēh⁴ cha⁴nēn⁴, jmääh⁴ jnä⁴ jøøhn⁴.

8 Mah⁴ ga⁴jäh⁴ Jesús siyh⁴:

—Gwaa⁴h⁴ ki⁴ jnä⁴ Tana⁴, jēēh⁴ ma⁴na⁴si⁴ ba⁴ jee⁴ jyoh⁴ ka⁴lä⁴h⁴: “Kih⁴ Dsa⁴jøø⁴h⁴ hi⁴ laa⁴ Dio kyaah⁴ ba⁴ jmeeh⁴ jūh⁴. Kih⁴ jaa⁴ hñii⁴ bih⁴ jmeeh⁴ ta⁴he⁴.”

9 Ma⁴ngēē⁴ he⁴ ja⁴, ga⁴jøø⁴ hi⁴sa⁴llu⁴ kiyh⁴ ta⁴ jee⁴ chi⁴h⁴ gwah⁴ jwi⁴ Jerusalén. Ma⁴ ga⁴lla⁴näay⁴ jee⁴ ja⁴, ga⁴jäy⁴ lä⁴ ga⁴tē⁴ gyūh⁴ kih⁴ gwah⁴ jūh⁴, ga⁴siyh⁴:

—Cher⁴mah⁴ dsoo⁴ laah⁴ joo⁴ Dio, jwää⁴ hñaah⁴ lä⁴ ga⁴tē⁴ hwa⁴. 10 Jēēh⁴ na⁴si⁴ ba⁴ ka⁴lä⁴h⁴:

Dio chee⁴ ángele kyaay⁴ koo⁴ kyah⁴ mah⁴ häy⁴ hne⁴.

11 Lä⁴ja⁴ jäy⁴ hne⁴ lä⁴ häy⁴ gooh⁴, mah⁴ sa⁴lla⁴ñu⁴ tiih⁴ kyaah⁴ kuy⁴.

12 Mah⁴ ga⁴jēeh⁴ Jesús juu⁴ kiyh⁴, ga⁴jäyh⁴:

—Ma⁴na⁴si⁴ ba⁴ ka⁴lä⁴h⁴: “Ta⁴ ka⁴ dsē⁴ Dio hi⁴ laa⁴ Dsa⁴jøø⁴h⁴ kyaah⁴.”

13 Ma⁴la⁴ ma⁴ka⁴ hi⁴sa⁴llu⁴ dsē⁴ Jesús, ga⁴lä⁴øøy⁴ kiyh⁴ miih⁴ jmi⁴.

Ga⁴løø⁴ Jesús kway⁴ juu⁴ hwa⁴ Galilea
(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

14 Ma⁴ngēē⁴ he⁴ ja⁴, ngaah⁴ Jesús ta⁴ hwa⁴ Galilea kye⁴ cha⁴miih⁴ be⁴ kih⁴ Jmi⁴lle⁴ Na⁴jngi⁴. Ma⁴ hii⁴ juu⁴ kiyh⁴ lä⁴kaa⁴ jee⁴ jwi⁴ he⁴ tääh⁴ lä⁴ku⁴ lä⁴jii⁴ hwa⁴ ja⁴.

15 Ma⁴ mi⁴tēēy⁴ dsa⁴ hi⁴ tääh⁴ lä⁴koo⁴ lä⁴koo⁴ gwah⁴ mäh⁴ hi⁴ ga⁴lä⁴jēē⁴ dsa⁴ ga⁴jmeey⁴ jūh⁴ kiyh⁴. 16 Ga⁴llaayh⁴ jee⁴ jwi⁴ Nazaret jee⁴ ga⁴kwaay⁴. Ga⁴hey⁴ neh⁴

jmiī jā. Jëeh̄, māngëë̄ sāhmāhwëë̄ hī mā kaah̄ hmooh̄, gātaayh̄ gāgyiyh̄ mā kiyh̄. ³ Hējā gāhē Jesús neh̄ nāmoō hē mā lā kih̄ Simón. Gājmeeȳ madā kih̄ Simón mah̄ hläyh̄ gā miih̄ nāmoō jā tā jeē juuh̄ jmiī. Mah̄ gāgyaȳ neh̄ nāmoō jā, gāløøȳ hlëëyh̄ lǟjëë̄ dsā. ⁴ Mā gādsaā juu' kiyh̄, gāsiyh̄ Simón:

—Mānøøñ tā jeē juuh̄ gā mah̄ hiih̄ hnäh̄ sāhmā kyah̄ hnäh̄.

⁵ Mah̄ gājëeh̄ Simón juu' kiyh̄:

—Tājwoh̄ kyaan̄. Lǟtaǟ hwë̄ mākoooh̄ jnääh̄ sāhmā. Sā chaǟ mālëëh̄ jnääh̄ nī miih̄. Pero cher̄mah̄ lǟjā jwah̄, hiī bā jnǟ sāhmā.

⁶ Māngëë̄ māhīȳ sāhmā jā, lǟchah̄ jā gāsëëyh̄ h̄. Peer̄ jwëë̄ jwërte hmooh̄ gātaah̄ neh̄ hmā jā, lǟjiih̄ gāløø̄ dsāgyiī. ⁷ Hējā gājmeeȳ liī kih̄ dsākyaayh̄ hī mā tääh̄ jyoh̄ nāmoō mah̄ yānääȳ kwaȳ bē. Hējā yānääȳ, hī gākayh̄ lǟtō nāmoō kiyh̄ jā. Hējā miih̄ gā sā gāhmäh̄ neh̄ jmiī. ⁸ Mā gājëë̄ Simón Peē hē jā, gājuuyh̄ jnëȳ chāné Jesús, mah̄ gāsiyh̄:

—Sā høø̄ kwaat̄ nooh̄ koō kin̄ Dsājøøh̄ kyaan̄. Jëeh̄ chā chāmiih̄ dsōkyē kin̄.

⁹ Jëeh̄, gājwaāh̄ jwërte Peē lǟkyē hī mā tääh̄ kōjōh̄ kyaayh̄, mā gājëëȳ hā lǟkoō jwëë̄ hmooh̄ hī gāsaayh̄. ¹⁰ Jābā lǟjā gālā kih̄ Jacobo kyaah̄ Jwaā jōññh̄ Zebedeo hī mā jmeë̄ tā kōjōh̄ kyaah̄ Simón. Pero gājäh̄ Jesús siyh̄ Simón:

—Tā wā gah̄. Nā tā chāné dsā bā lëeh̄ nā, llā hē mā lëeh̄ hmooh̄.

¹¹ Jāgā gāllānääȳ chāhoō jmiī kyaah̄ nāmoō. Jeē jā bā gāllaȳ lǟjë̄ hē mā kooyh̄ jā, mah̄ gājmeeȳ kōjōh̄ kyaah̄ Jesús.

Gāmīhlǟ Jesús jā hī mā dsaah̄ hmih̄ høø̄
(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹² Koō jmiī jā mā hǟ Jesús koō jeē jwiī. Gālloō jā dsā hī mā dsaah̄ hmih̄ høø̄. Mā gājëëȳ Jesús gājuuyh̄ jnëȳ mah̄ gājuuȳ lleȳ lǟ gātë̄ hwā chāné Jesús. Gāchuyȳ kyaah̄, gājäyh̄:

—Dsājøøh̄ kyaan̄, cher̄mah̄ lē, leh̄ bā hnē cheh̄ dsoō hē mīsah̄ jnǟ.

¹³ Hējā gāhiī Jesús māgoō mah̄ gākyeȳ né̄ kih̄ dsā hē, mah̄ gājäyh̄:

—Lē bā. Wā dsāchē dsoō hē mīsah̄ hnē.

Lǟchah̄ jā gāääh̄ gōtē hmih̄ høø̄ jā.

¹⁴ Māngëë̄ hē jā, gātaah̄ Jesús juu' mah̄ sā kooyh̄ juu' kyaah̄ nī jā, gājäyh̄:

—Gwā gōhääh̄ hñaāh̄ kih̄ jmīdsā lǟkoh̄ jäh̄ leȳ kih̄ Moisé. Kyë̄ miih̄ hē kwëëyh̄ lǟllū hē mānāl̄lyuh̄. Lǟjā gōjmeë̄ mah̄ lǟñē dsā hē mājǟ kyah̄.

¹⁵ Pero koō jmiī koō jmiī chāgāmiih̄ mā hiī juu' kiyh̄. Jwëë̄ dsā mā dsāküh̄ nuū juu' hē kwaȳ, hī lǟjā kāläh̄ mā dsāküh̄ jwëë̄ hī dsaah̄ hī hnoø̄ jǟ kiyh̄. ¹⁶ Pero Jesús mā dsooȳ mā dsāngiī kiyh̄ kih̄ Dio jeē sā chaǟ nī jā dsā.

Gāmīhlǟ Jesús jā hī sā liih̄ goō tī
(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷ Koō jmiī mā gyā Jesús kwaȳ juu'. Jeē jā mā tääh̄ kōllaā fariseo kyaah̄ tājwoh̄ kyā leȳ. Dsākaah̄ hē yānäǟ lǟjë̄ jwiī mäh̄ hē nāheë̄ hwā Galilea, hī lǟjā hī mā chaǟ hwā Judea kāläh̄, lǟkyē hī mā chaǟ Jerusalén. Mā kyē Jesús chāmiih̄ bē kih̄ Dio kyaah̄ hē mā mīhlǟȳ hī dsaah̄. ¹⁸ Jmiī jā gāllānäǟ dsā hī mā jäǟ jā hī dsaah̄ hī sā liih̄ goō tī nākyā né̄ jiī. Mā hnoøȳ mā dsātaayh̄ chāneh̄ mah̄ dsākyaaȳ chāné Jesús. ¹⁹ Kih̄ hē mā tääh̄ jwëë̄ dsā, sā gālā mā taayh̄ chāneh̄. Hējā gāwiī tā gyuūh̄ hnē mah̄ gājñiyh̄ miih̄ kāluū hnē. Tā jwë̄ jā, gājñaāȳ dsādsaah̄ hē lǟkyē jiī kiyh̄ tōlō né̄ dsā chāné Jesús. ²⁰ Mā gājëë̄ Jesús hā lǟkoō dsoō dsë̄ lǟjëë̄ dsā hē, hējā gājäyh̄ siyh̄ dsādsaah̄:

—Dsāññh̄, mānāchē bā dsōkyē kyah̄.

²¹ Hējā lǟjëë̄ tājwoh̄ kyā leȳ kyaah̄ dsā fariseo gāløøȳ jmeeȳ hññdsë̄: “¿Heē lā dsāññh̄ nā hē mīkwayh̄ Dio? Jā Dio bā liih̄ chē dsōkyē kih̄ dsā.”

²² Pero gālǟliih̄ bā Jesús hē hññdsë̄ mā jmeë̄ dsā hē, hējā gāsiyh̄:

—¿Hēlā jmeeh̄ hnäh̄ hññdsë̄ lǟnā? ²³ ¿Heē gā nā sā jwëëh̄, lāh̄ hnäh̄? ¿Chē hē chiih̄ jnē jā hī dsaah̄: “Mānāchē bā dsōkyē kyah̄”, o hē chiih̄ jnih̄: “Noō, kiī jiī kyah̄, mah̄ gwaah̄”? ²⁴ Hējā jmeen̄ hē jwëëh̄ gā mah̄ lǟngëeh̄ hnäh̄, Hī-gālëë̄ngō lā bā nāngë̄ jwë̄ jmīgyuū mah̄ cheȳ dsōkyē kih̄ dsā.

Jāgā gājäyh̄ Jesús siih̄ hī sā liih̄ goō tī hē: —Jnǟ jwahn̄ noō, kiī jiī kyah̄, gwaah̄ chāneh̄ kyah̄.

²⁵ Lǟchah̄ jā gānoō dsā hē chāné lǟjëë̄ dsā hī mā tääh̄ jeē jā, gākooȳ jiī kiyh̄ jeē mā kyaaȳ, ngaayh̄ chāneh̄ kiyh̄, jmeeȳ juuh̄ kih̄ Dio.

²⁶ Gālǟjëë̄ bā gālǟdsaā jwërte dsë̄ mā gājëëȳ hē jā, mah̄ gājmeeȳ juuh̄ kih̄ Dio. Gālǟgoyh̄ jwërte, mā jäyh̄:

—Nā bā rā sī mājëën̄ koō hē juh̄gaā hē jmeë̄ dsaā dsë̄ jnē.

Gātëeh̄ Jesús Leví
(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

²⁷ Māngëë̄ hē jā, ngoō Jesús tā jeē jyoh̄. Jeē ngooȳ jā, gājëëȳ jā hī koō kūsih̄ hī mā cheë̄ Leví, mā gyā né̄tā kih̄ kooȳ kūsih̄. Mah̄ gājäh̄ Jesús siyh̄:

—Ñā wā jmeen̄ kōjōh̄.

²⁸ Gājǟ bā tā kiyh̄ hē mā jmeeȳ jā, mah̄ gājmeeȳ kōjōh̄ kyaah̄ Jesús. ²⁹ Leví hī mā koō kūsih̄ hē gājmeeȳ koō jmiī juuh̄ kih̄ Jesús chāneh̄ h̄ kiyh̄. Jwëë̄ dsā hī mā koō kūsih̄ kyaah̄ jñah̄ gā dsā mā tääh̄ né̄ mes̄ kōjōh̄ kyaayh̄. ³⁰ Pero dsā fariseo kyaah̄ tājwoh̄ kyā leȳ gātaayh̄ gātī gāchooȳ juu' kyaah̄ discípulo kyā Jesús, gājäyh̄:

—¿He-la' kuh-huh' hnäh' kō-jōh' kyaah' dsa- hī- kōō' ku'sih' na', hi' lä'ja- kyaah' dsa- wa' hī- cha- hī-?
 31 He-ja- ga'jeeh- Jesús juu' kiyh', ga'siiyh':
 —Sa' jmee' bii' tē'mē~ kih' dsa- hī- lluy', kih' dsa-d-
 saah' ba' jmee' bii'. 32 Sa' ma-ja~ kih' hī- lluy', ma-
 ja~ kih' hī- cha- dso'kye- kih' ba' mah' wa' dsa-jeeyh~
 kyaah' Dio.

**Ga'ngii' dsa- juu' he-la' sa' tū~ discípulo kō-hwēē' he-
 kuh-hiyh~**
 (Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

33 Jā-ga' ga'jäh' dsa- hī- ma' ti-choo' juu' he', siiyh' Jesús:
 —Dsa- kyaā' jwāā' kō-lla-jiih~ ba' sa' kuh-hiyh~ ma'
 ngiiy' kiyh' kih' Dio, hi' lä'ja- jmee' dsa- fariseo
 ka-läh'. ¿He-la' sa' jmee' lä'ja- discípulo kyaah'?

34 He-ja- ga'jäh' Jesús siiyh':
 —Dsa- hī- tääh' jee' dsa-jeē' goo- dsa-, sa' cha- he-
 kih' he- tūy' he- kuh-hiyh~ ta'kō-jiih' gya' dsa-ñuuh-
 hī- dsa-jeē' goo- jee' jā-. 35 Pero lloo~ kōō- jmi' wa'ra-
 ga'lleey- dsa-ñuuh- hī- dsa-jeē' goo- he'. Ma'ja- ga' tū'
 dsa- kyaay' he- kuh-hiyh~ mah' chuyy' kyaah' Dio.

36 Hi' ga'jäyh' siiyh' juu' na-hmäā' la':
 —Ni' jāā- dsa- sa' kwa' kih', ka' kōō- jwi' hmih-
 hmēē' mah' tōōy' nē' kih' hmih- ma-gyuh-. Cher'mah'
 lä'ja- la', kōō- heey' hmih- hmēē' ba' jā-. Hi' ni' sa'
 jeeh' kwee- hmih- ma-gyuh- kyaah' jwi' hmih- hmēē'
 jā-. 37 Hi' lä'ja-, ni' jāā- dsa- sa' kwa' kih' chiyh' vin
 hmēē' neh' loo- ma-gyuh-. Cher'mah' ga'chih' dsa-
 vin hmēē' neh' loo- ma-gyuh-, chah' ba' gyii', jēēh'
 sa' kwa' jwē' äā'. Tūy' vin hmēē' hi' hee' loo- ka-läh'.
 38 He-ja- neh' loo- hmēē' ba' dsa-hoo' vin hmēē'. Mah'
 lä'ja- ba' mi-hee' vin hmēē' jā-, kyaah' loo- hmēē'
 ka-läh'. 39 Ni' jāā- hī- tēē' hih' jmi' m'jēh' ma-äā', sa'
 tih' dsēy' he- hmēē' lä'chah' jā-. Jēēh' jäyh': "Llu' ga'
 he- ma-gyuh-." —ga'jäh' Jesús.

Ga'hlēēh' Jesús ha- lä' la' jmi' he- teeh- dsa- dsē'
 (Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

6 Kōō- jmi' he- teeh- dsa- dsē', ga'ngēē' Jesús jee'
 ma-na-jnäā' chaah' trigo. Ga'hnä' discípulo kyaay'
 miih- sa'gwah' trigo, ga'gyey' kyaah' gooy- mah'
 ga'kuyh-. 2 He-ja- kō-llaā' fariseo ga'jäyh' siiyh' dis-
 cípulo he':

—¿He-la' jmeeh- hnäh' he- sa' lle' kih' jmeeh' hnäh'
 jmi' he- teeh- dsa- dsē'?

3 He-ja- ga'jäh' Jesús siiyh':
 —¿Che' sa' ma'heh- hnäh' jee' na-sii- lä'kōō-
 ga'jmeē' David kōō- hä', lä' ma' ja' kyoyh' kyaah' hī-
 ma' ga'näā' kyaayh'? 4 Ga'hey' neh' gwah' mah'
 ga'kuyh- he'ñiuh- he- ma-na-jōō' he- sa' lle' kih' ma'
 kuyh' hi' ga'kwēēyh' dsa- kyaay' ka-läh'. Jēēh', ma-la'
 jmi-dsa- ba' ma' na-ngē' jwē' kuyh' he'ñiuh' jā-.

5 Hi' ga'jäyh' ka-läh':
 —Hī- ga'lēē' ngo' la' ba' na-ngē' jwē' jmeey' hih', hee-
 na- he- ga'tēē' jmee' dsa- jmi' he- teeh- dsa- dsē'.

Ga'mi'hläā' Jesús jāā- dsa- jmi' he- teeh- dsa- dsē'
 (Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

6 Jyoh' ka-läh' jmi' he- teeh- dsa- dsē' ga'he' Jesús
 neh' gwah' mäh- mah' ga'lōōy' kway' juu'. Jee' jā- ma'
 häā' jāā- dsa-ñuuh- hī- ma-lä-ki' ma-goo- ra-lluy'.
 7 Hi' ma' tääh' ta-jwoh' kyaā' ley kyaah' dsa- fariseo
 täāy' Jesús, ma' jēēy' che' mi'hläāy' dsa- jmi' he-
 teeh- dsa- dsē' mah' lä'ja- ma' le' ma' hñiy' kiyh'.
 8 Pero ma' ñe- ba' Jesús he- hūdsē- ma' jmee' dsa-
 he', he-ja- ga'siiyh' dsa- hī- ma-lä-ki' ma-goo- he':
 —Noo-, mah' ña- jee' tō' dsaah- la'.

Mah' ga'noo- dsa- he' jee' tō' dsaah- jā-. 9 He-ja-
 ga'jäh' Jesús siiyh' dsa-kaah' he':
 —Ngiiñ' kōō- m'juu' kyah' hnäh'. ¿Hee- na- na-ngē'
 jne' jwē' jmeen' jmi' he- teeh- dsa- dsē', che' he- llu' o
 che' he- hñih'? ¿Che' läā' jne' jāā- hī- ma-ngoo' ga'juu'
 o kwan' jwē' juuy'?

10 Ga'jēē' Jesús kō-hwēē' lä'ja- kih' lä'jēē' hī- ma'
 tääh' lä'ku' lä'jii' kiyh' jā-, mah' ga'siiyh' hī- ma'
 dsaah' he':
 —Niñ' ma-gooh-.
 Mah' ga'niñ' dsa- he' ma-goo-. Lä'chah' jā-, ga'jä'
 go-te- ma-gooy-. 11 Peer' ga'lleē' dsa-kaah' he',
 mah' ga'siiyh' dsa-kyaayh':
 —¿Ha- lä' jmeen' kih' Jesús?

Ga'hñāā' Jesús lä'jēē' gya'tuy' apóstole
 (Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

12 Jmi' jā- ñee' Jesús ta' kōō- moh' na'ngiiy' kiyh' kih'
 Dio lä'jiih' ga'jnäh' hwē' jā-. 13 Ma' ga'jnā' jā-, ga'tēēy-
 h' lä'jēē' discípulo kyaay', mah' ga'lleeyh- gya'tuy'
 ba'. Hī- he' ga'tēēyh' apóstole. 14 Ga'lleeyh- Simón hī-
 ma' tēēyh~ Pee', André' øøh- Simón, Jacobo kyaah'
 Jwāā', Felipe kyaah' Bartolomé, 15 Matā', Tamá, Jacobo
 jō-ñuuh- Alfeo, Simón hī- ma' tēēyh~ Zelote, 16 Juda
 øøh- Jacobo, kyaah' Juda Iscariote hī- ga'ngēē' Jesús.

Ga'kwa' Jesús juu' kih' jwēē' dsa-
 (Mt. 4:23-25)

17 Ga'jñāā' Jesús ta' hwa' mi' kō-jōh' kyaah' discipu-
 lo kyaay'. Peer' jwēē' dsa- ga'lla'näā' jee' jā-, dsa-
 chāā- lä'kaā- hwa' Judea, kyaah' dsa- chāā- Jerusalén,
 dsa- chāā- Tiro kyaah' Sidón jwi' he- tääh' cha'hoo'
 jmi-ñeeh-. Lä'jēē' dsa- he' ga'lla'näā' he- hnōōy' nu-
 uy' juu' kih' Jesús hi' ga'lla'näā' hī- dsaah' mah' jā' kiy-
 h-. 18 Lä'jēē' hī- ma' jēē' wi' he- ma' jmee' jmi-lle'
 hñih' kiyh', lä'ja- ka-läh' ga'jä' kiyh'. 19 He-ja- ma'
 jmee' dsa- bii' ha- lä' jee' tēēy' suy' miih- sa'hmiñ- ki-
 h' Jesús, kih' he- ma' hwēē- be' kiyh' he- kyaah' ma'
 mi'hläāy' lä'jēē' dsa-.

Llu' la' kih' dsa- hī- hnaah- Dio
 (Mt. 5:1-12)

20 Ga'jēē' Jesús jee' ma' tääh' lä'jēē' discípulo kyaay'
 mah' ga'jäyh':
 —Llu' la' kyah' hnäh' hī- tä-ñee', jēēh' jāā' ba' Dio
 hnäh' lä'hih' kih'. 21 Llu' la' kyah' hnäh' hī- kyoh' na',

jëeh' lloo~ koo~ jmi' mo'so' lä'kyah' hnäh'. Llu' la' kyah' hnäh' hi' ki'hooh' na', jëeh' ja'ba' lä'ja' lloo~ koo~ jmi' lä'chaah' hnäh' llu'.

22 'Llu' la' kyah' hnäh' wa'ra' ga'lä'høøh' dsa' kyah' hnäh', o wa'ra' ga'hwëë' dsa' hnäh' jee' kiyh', wa'ra' ga'hleëh' dsa' wi' kyah' hnäh', o wa'ra' ga'jmääy' hnäh' lä'koh' jaä' dsa' hlëëh' kwaat' kih' Hi' ga'lëë'n-go' la'. 23 Lä' ma' dsa-ngëë' hnäh' lä'ja', wa' jëë' hoh' hnäh', wa' chaah' hnäh' llu', jëeh' cha' koo' he' llu' jwërte he' hñah' hnäh' gyuuh' ya'jwi'. Ma'ra' he' jmeeh' ba' dsa' hnäh', jëeh' lä'ja' ma' jmee' dsa' ma-gyuh' kyaay' kih' lä'jëë' hi' ga'ngëë' juu' kih' Dio.

24 'Peer' jwi' hnäh' dsa' cha' kuu'. Jëeh', ja'ba' jiih' kyeh' hnäh' o'joh' dsë'. 25 Peer' jwi' hnäh' hi' na'kë' na', jëeh' lloo~ koo~ jmi' lä'kyah' hnäh'. Peer' jwi' hnäh' hi' tääh' ngii' na'. Jëeh', ja'ba' lä'ja' lloo~ koo~ jmi' ki'hooh' hnäh'. 26 Peer' jwi' hnäh' wa'ra' ga'hleëh' lä'jëë' dsa' llu' kyah' hnäh'. Jëeh' lä'ja' ma' jmee' dsa' ma-gyuh' kyaay' kih' hi' ma' ngëë' juu' ta'juu' kih' dsa'.

Hnøø' hnää' jne' hi' na'høøh' jnän'
(Mt. 5:38-48; 7:12)

27 'Pero jnä' jwëëhn' hnäh' lä'jëë' hnäh' hi' tääh' nu-u' jee' la'. Wa' hnaah' hnäh' lä'jëë' hi' na'høøh' kyah' hnäh'. Jmee' llu' kih' hi' sa' hnää' hnäh'. 28 Ngii' hnäh' llu' kih' hi' jwä' dso'jwi' kyah' hnäh'. Ngii' hnäh' kih' Dio kih' hi' jnaah' hnäh' juu' wi'. 29 Cher'mah' hi' ga'jnoo' koo' jwoo' mo'nëh', kwëëyh' ka'läh' jyoh' jwoo'. Hi' cher'mah' hi' ga'jñuuh' hmih'lloo' kyah', kwëëyh' ka'läh' sa'koo'. 30 Cher'mah' hi' ga'ngii' mi-ih' he' cha' kyah', ja' kwëëyh' ba'. Hi' cher'mah' hi' ga'jñuuh' he' la' kyah', mo'to' ngiih' he' ja'. 31 Lä'koo' hnøøh' hnäh' jmee' dsa' kyah' hnäh', ja'ba' lä'ja' jmee' hnäh' kiyh' ka'läh'.

32 'Pero, cher'mah' hnaah' hnäh' ma'la' hi' hnää' hnäh' ba', zha' jmää' he' na' kyah' hnäh'? Jëeh', lä'ja' ka'läh' hi' hñaa' dsë', hnääy' ma'la' hi' hnää' hñiiy' ba'. 33 Hi' cher'mah' jmeeh' hnäh' llu' kih' hi' jmee' llu' kyah' hnäh', zha' jmää' he' na' kyah' hnäh'? Jëeh', ja'ba' lä'ja' jmee' hi' hñaa' dsë' ka'läh'. 34 Hi' cher'mah' ga'mi'hääh' hnäh' dsa' hi' laah' hnäh' ngëëy' ba', zha' jmää' he' na' kyah' hnäh'? Jëeh', ja'ba' lä'ja' jmee' hi' hñaa' dsë', mi'hääy' dsa' hi' laay' ngëë' ba'. 35 He'ja' wa' lä'hnaah' hnäh' hi' na'høøh' kyah' hnäh', jmee' hnäh' he' llu' ba', mi'hääh' hnäh' he' cha' kyah' hnäh'. Ta' jøø' he' ngëëy' ka'läh'. Lä'ja' ba' hñah' hnäh' he' llu' jwërte. Hi' leeh' hnäh' joo' Dio hi' gya' gyuuh' ya'jwi'. Jëeh', llu' dsëy' kyaah' hi' sa' kwa' ti'hmaah' hi' lä'kye' kyaah' hi' hñaa' dsë' ka'läh'. 36 Wa' lä'ñih' hoh' hnäh' ja'ba' lä'koh' dsa'lä'ñih' dsë' Täa' jnän'.

Sa' ga'tëë' jne' kyen' kwaat' kih' jñah'
(Mt. 7:1-5)

37 'Ta' ka' hnäh' kwaat' kih' jñah', mah' sa' ka' Dio kwaat' kyah' hnäh'. Ta' jwä' hnäh' dso'jwi' kih' dsa' mah' sa' jwä' Dio dso'jwi' kyah' hnäh'. Jmee' hnäh'

joh' hoh' mah' jmee' Dio joh' dsë' kih' dso'kye' kyah' hnäh'. 38 Kwëëh' hnäh' dsa', mah' kwëëh' Dio hnäh'. Kwa' ba' Dio he' sa' kyaah' hih', jmeey' na'hlaah' llu', na'kah' lä'jiih' ga'saa' go'te'. Jëeh', kyaah' ja'ba' he' llah' hnäh' hih', llaa' Dio hnäh' hih'.

39 Hi' ga'hleëh' Jesús dsa' kyaah' juu' na'hmäa' la': —zHee' jmää' kih' jaä' hi' tuu' mah' llalley' kaah' ki-h' jñah' hi' tuu'? zChe' sa' täh' lä'uu' neh' koo' too'? 40 Sa' jøøh' ga' discipulo lä'koh' ga' ta'jwoh' kyaay'. Pero ma'la' ma'hñaa' tëëy', ja'ga' leey' kwee' ba' kyaah' ta'jwoh' kyaay'.

41 'zHe'la' jëeh' wa'hloø' he' hä' mi'në' øøh' mah' sa' jëeh' da' wa'hloø' juu' he' hä' mi'nëh' hñaa'h? 42 zHa' lä'ja' jwi' øøh': "Kwa' da' wa' llen' wa'hloø' he' hä' mi'nëh'", mah' sa' jëeh' hä' ga' he' juu' ga' kyah' hñaa'h? zHe' ba' che' ta'juuh' hne'! Lle' da' jää' wa'hloø' juu' he' hä' mi'nëh' hñaa'h'. Ja'ga' na' jëeh' kwee' mah' lleh' wa'hloø' he' hä' mi'në' øøh'.

Mii' kih' jmee' lii' ha' lä' la' chaah' hma'
(Mt. 7:17-20; 12:34-35)

43 'Chaah' hma' llu' sa' hii' mi' he' hñiih'. Hi' lä'ja' chaah' hma' hñiih' sa' hii' mi' he' llu'. 44 Mii' kih' jmee' lii' ha' lä' la' chaah' hma'. Jëeh', sa' chooh' dsa' mi'hi-go kih' chaah' too', ni' lä'ja' sa' chooh' dsa' mi'jeh' ki-h' chaah' too' ka'läh'. 45 Dsa' lluu' hlëëyh' juu' llu' jmah', jëeh' he' na' ba' tääh' tuh-dsëy'. Dsa' hi' hlëëh', hlëëyh' juu' hñiih' jmah', jëeh' he' na' ba' tääh' tuh-dsëy'. Jëeh' he' na'mah' neh' tuh-dsë' dsa', he' ja' ba' hlëëyh'.

Juu' na'hmäa' kih' hne'
(Mt. 7:24-27)

46 'zHe'la' tëeh' hnäh' kin', "Dsa'jøøh' kyaan', Dsa'jøøh' kyaan' mah' sa' jmeeh' hnäh' lä'jë' he' jwahn'? 47 Jwëëhn' hnäh' ha' lä' laä' hi' gwa' go'nue' juu' kin' mah' jmeey' lä' jwahn'. 48 Laay' lä'koo' jaä' dsa' hi' ga'jmeey' koo' hne'. Ga'gyuy' ñiih' né' kuu' hloo', mah' ga'chih' ma'tii' kih' né' kuu' ja'. Ma' ga'juuh' jmi', ga'hlah' hne' ja'. Pero ni' miil' sa' ga'-jeh', jëeh' ma' chih' hweh' né' kuu' hloo'. 49 Pero hi' nuu' juu' kin' mah' sa' ga'jmeey' he', laay' lä'koo' jaä' dsa' hi' ga'jmeey' hne' kih' né' gwaah' jmah'. Ni' sa' cha' ga'chih' ma'tii' kih'. Ma' ga'juuh' jmi', ga'hlah' hne' ja' kyaah' be' mah' ga'toh', lä'jiih' ga'hee' go'te' —ga'jah' Jesús.

Ga'mi'hlää' Jesús moz' kyaä' juu' hløø'
(Mt. 8:5-13)

7 Ma' ga'dsaa' ga'hleëh' Jesús lä'jëë' dsa', ngooy' ta' Capernaum. 2 Jee' ja' ma' gya' jaä' juu' hløø' hi' ma' chaä' jaä' moz' kyaä' hi' ma' hnääy' jwërte. Moz' he' ma'ngoo' ga'juu' ma' ja' kiyh'. 3 Ma' ga'nuu' juu' hløø' he' hlëëh' dsa' kih' Jesús, ga'cheey' ko'llaa' dsa'gyuuh' kyaä' dsa' judiu mah' na'chuuy' kyaah' Jesús he' dsooy' mi'hlääy' moz' kyaay'. 4 Ma' ga'la'nää' dsa' he' jee' ma' gya' Jesús, cha'miil' ga'chuuy' kyaah', ma' jäh'.

—Ma'ra' he' ga'te'e' ba' hne' kwah' be' kih' jux' hløø'. 5 Jëeh', hnäy' ba' lä'tjêe' dsa'goo' jne' hi' ga'jmeey' koo' gwah' mah' kyaq' jnääh'.

6 He'ja' ngoo' ba' Jesús kyaah' dsa' he'. Ma' ngoo' ya'jäh' jee' gya' jux' hløø' he', lä'chah' ja' ga'chee' jux' hløø' he' ome' kyaq' mah' na'chiyh' Jesús lä'tla':

—Dsa'jøøh' kyaan', ma'jan' mada' kih' jux' hløø', jäh', ta' jmee' bii' goh' lä' ga'te' oo'. Ni' miih' sa' cha' he' laa' jnä' mah' go'heh' cha'neh' kin'. 7 He'ja' sa' ga'tuü' dsen' ma' niin' hñiin' ma' na'jêen' hne'. Lee' ba' koo' hlëeh' ba' hne', ja' kih' moz' kyaan'.

8 Jëeh' jnä' ka'läh', chaq' hi' jmee' mada' kin', hi' tääh' hløø' hi' jmeen' hih' kih'. Wa'ra' ga'jmeen' hih' kih' jaq': "Gwa' jee' oo'", dsooy' ba'. Wa'ra' ga'jwiin' jñah': "Na' ta' la'", jäh' ba'. Hi' wa'ra' ga'jwiin' moz' kyaan': "Jmee' he' la'", jmeey' ba'.

9 Ma' ga'nuu' Jesús juu' ja', ga'lä'dsaq' dsëy' kih' jux' hløø'. Mah' ga'siyh' lä'tjêe' hi' ma' chaq' kaah' kiyh' jee' ja':

—Ma'ra' ju'dsoo' jwëehn' hnäh', lä'kaa' hwa' Israel sa' ma'jeen' ni' jaq' dsa' hi' dsoo' dsë' lä'koo' dsoo' dsë' jux' hløø' oo'.

10 Ma' ga'lla'näa' dsa' he' cha'neh' kih' jux' hløø', ga'tjêe' ma'ja' go'te' kih' moz' kyaq' hi' ma' dsaah' he'.

Ga'mi'jiih' Jesús jaq' jo'ñuxh' dsa'më' hñi'

11 Ma'ngëe' he' ja', ga'he' Jesús jwë' ngoo' ta' jee' jwii' he' chee' Naín, kyaayh' discípulo kyaay' hi' jwëe' jwërte dsa' ga'jmeey' ko'jøh' kyaayh'. 12 Lä't ma' ga'te'e' chuxh' jwii' ja', ga'jee' dsa' hi' ga'näa' ga'haa' jaq' hñi' hi' ma' laa' jaq' gyux' koo' mëe' kyaq' jaq' dsa'më' hñi'. Hi' jwëe' jwërte dsa' hi' chaq' jee' ja' ma' jmee' ko'jøh' kyaayh'. 13 Ma' ga'tjêe' Dsa'jøøh' jñan' dsa'më' he', ga'lä'nih' dsëy' kiyh' mah' ga'siyh' h':

—Ta' hooh'.

14 Lä't chah' ja' ngoo' Jesús chyh' kih' dsa' hi' ma' kye' goo' mah' ga'sooyh'. He'ja' ga'noo' dsa' hi' ma' jäh' hñi' he'. Ja'ga' ga'jäh' Jesús siih' hñi' he':

—Chih'mäh', jnä' hlëehñ' hne'. Noo'.

15 Lä't chah' ja', ga'gya' chih' hi' ma' na'juu' he' mah' ga'løøy' hlëeyh'. Ja'ga' ga'jäh' Jesús siyh' chooy':

—Hii' la' chih' kyaah'.

16 Lä'tjêe' ba' ga'lä'goh'. Ga'løøy' jmeey' juxh' kih' Dio, ma' jäh':

—He' ba' che' jøøh' hi' ngëe' juu' kih' Dio hi' ma'ya'hëe' jee' jñan' la'.

Hi' ma' jäh' lä'tla' ka'läh':

—Ma'ja' Dio kway' be' kih' dsa' kyaay'.

17 Ga'hii' jwërte juu' kih' Jesús lä'kaa' hwa' Judea kyaah' jwii' he' tääh' lä'ku' lä'jii' jee' ja'.

Ga'chee' Jwaa' dsa' kyaay' na'hlëeyh' kyaah' Jesús
(Mt. 11:2-19)

18 Lä'tjêe' juu' la' ga'nuu' Jwaa' ga'jmeeh' discípulo kyaay'. He'ja' ga'te'e' yu' discípulo. 19 Ga'cheey' kih' Jesús mah' na'ngiiy' juu' kiyh':

—¿Che' hne' he' hi' nøø' juu' jä' o che' jää' jnääh' jñah'?

20 Lä'tkoo' ma' ga'lla'näa' dsa' he' jee' ma' gya' Jesús, ga'siyh':

—Jwaa' hi' ma' choo' jmi' ma'cheey' jnääh' mah' ngii' jnääh' juu' kyah': "¿Che' hne' he' hi' nøø' juu' jä' o che' jää' jnääh' jñah'?"

21 Ja'ba' hor' ja' ga'mi'hlää' Jesús jwëe' dsa'dsaah', dsa' hi' ma' jëe' wii' kih' na'ku' na'ngii' dsoo', dsa' hi' ma' kye' jmi'lle' hñih'. Hi' ga'näy' mi'në' jwëe' dsa'tux'. 22 Ja'ga' ga'jeeh' Jesús juu' kih' hi' ga'chee' Jwaa' he', ga'siyh':

—Go'näa' hnäh', mah' go'jmeeh' juu' kih' Jwaa' lä'tjêe' he' ma'nuxh' hnäh' hi' lä'tjêe' he' ma'jêeh' hnäh' la'. Hi' tux' ma'jêe' ba', hi' jluuh' ma'ga'näy' ba', ma'hlää' ba' hi' ma' dsaah' dsoo' hmih' høø', hi' gwii' ma'nuuy' ba', hi' ma'juu' ma'lä'jiiy' ba', hi' hi' tä'ñee' ma'nuu' bih' ju'hmëe'. 23 Llu' la' kih' hi' sa' jmee' to' dsë' kwaat' kin' —ga'jäh' Jesús siyh'.

24 Lä'tkoo' ma' ga'näa' discípulo kyaq' Jwaa' he', ga'løø' Jesús hlëeh' dsa' kih' Jwaa' mah' lä'dsooh' dsëy' ha' lä' ma' laay', ga'jäh':

—¿Ha' lä' laa' hi' na'jêeh' hnäh' ma' na'nääh' hnäh' jee' oo' hwa' kii'? ¿Che' ma' laay' lä'koh' hma'tah' he' gwa'gyaa' lle'? 25 ¿Cher'mah' sa' laay' lä'tja' hi' na'jêeh' hnäh', ha' ba' lä' laay' ja'? ¿Che' ma' laa' jaq' dsa'ñuxh' hi' ma' kèh' hmih' llu'? Ñe' ba' jne', lä'tjêe' hi' kèh' hmih' llu', hi' tääh' llu', hi' he' tääh' cha'neh' kih' rey ba'. 26 He'ja', ¿hee' ba' laa' hi' na'jêeh' hnäh'? ¿Che' laa' jaq' hi' ngëe' juu' kih' Dio? Jnä' jwëehn' hnäh' laay' ba'. Hi' ma'ra' he' laay' jøøh' ga'lä'koh' ga' jñah' hi' ma' ngëe' juu' kih' Dio. 27 Jëeh', Jwaa' he' hi' na'sii' kih' lä'tla':

Chëen' jaq' hi' dsa'kwa' juu' kin'.

Hi' he' dsoo' ta' cha'neh' mah' mi'lluy' jwë' kyah'.

28 Ma'ra' ju'dsoo' jwëehn' hnäh'. Jee' kih' lä'tjêe' hi' ga'lä'chaa' kih' dsa'më', sa' chaq' hi' ngëe' juu' kih' Dio hi' jøøh' ga'lä'koh' ga' Jwaa' hi' ma' choo' jmi'. Pero hi' laa' mah' ga' kih' gyuxh' ya'jwii', hi' he' jøøh' ga'lä'koh' ga' Jwaa'.

29 Lä'tjêe' dsa' hi' ga'nuu' kih' Jwaa' lä'tkye' hi' ma' koo' ku'sih' ga'jmeey' dsoo' dsë' kih' Dio, ga'hëeyh' saay' jmi' lä'tkoo' ga'jäh' Jwaa'. 30 Pero dsa' fariseo kyaah' dsa' hi' kyuxh' ley ga'jmeey' ta' koo' ba' he' ma' jmee' Dio kiyh'. Sa' ga'lä'hñøøy' ma' saay' jmi'.

31 Mah' ga'jäh' Dsa'jøøh' jñan':

—Jee' la' jwëehn' hnäh' ha' lä' laa' dsa' hi' chaq' na'. Lä'tla' ba' laay'. 32 Dsa' hi' chaq' na' chaayh' miih' lä'koh' chih' hi' tääh' je'hmooh' hi' tooh' miih' kyaah' dsa'kyaayh'. Jäh': "Ma'jux' jnääh' su' he' jmee' jëe' hoh' hnäh' kyaah' luu' hma'ta' pero sa' ga'hiih' hnäh' ma' jmeeh' hnäh' ja'. Ma'hä' jnääh' su' he' ti'meeh' dsë', ni' lä'tja' sa' ma'hooh' hnäh'", jäh' chih' siyh' dsa'kyaayh'.

33 Lä'tja' ka'läh' jmee' dsa' hi' chaq' na'. Jëeh', ja' Jwaa' hi' ga'kuh' ga'hiih' miih' go'te' mah' ga'jäh' dsa' kiyh': "Kye' jmi'lle' hñih'." 34 Lä'tja' ka'läh', ja' Hi' ga'lëe' ngo' la' hi' kuh'hiih' na'tee' kih' mah' jäh' dsa'

h  ds  la'chay' kuu', hi' tih' ds y' l j  he' cha' jmi'gy  la'. He'ja' ni' miih' sa' ga'jm   kiyh' heh' juu' he' ga'nuuy' ja'. 15 Pero m'ju' he' ga'saa' hwa' llu', l ja' laa' dsa' hi' nuu' l kaa' tuh'ds , ngoo' bih' chooyh' koo' hweh' juu' he' ga'nuuy' ja'. He'ja' ba' ja' jmeey' cha'miih' ta' llu' kih' he' kw  h' ds y'.

Juu' na'hm   l koo' la' kih' wa'je'
(Mr. 4:21-25)

16 Ni' ja' sa' hih' je' mah' jl y' kyaah' koo' kyaah', ni' sa' chiyh' neh' jii'. He' chiyh' jee' nii' ba' mah' l jn  kih' l j   hi' dsa'taah' cha'neh'. 17 L j  he' na'hm  , lloo' koo' jmi' l jn . Hi' l j  he' sa' jn , la' kwaat' l jn . 18 Kye' da' hn h' kwaat' kih' juu' he' nuuh' hn h'. J  h', l j   hi' ng   miih', hi' he' l ng   cha'ga'miih'. L j   hi' jmee' ng  , l kye' he' ja' llaa' ba'.

  h' Jes s kyaah' chooy'
(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

19 Ga'lla'n     h' Jes s kyaah' chooy' jee' ma' kway' juu'. Pero sa' ga'la' ma' lla'n  y' chuh' kiyh', kih' he' ma' t  h' jw   dsa'. 20 Ga'he' ja' hi' na'jmeeh' juu' kiyh', ga'j y'h'.

—Hii' maa' kyaah' kyaah'   h' t  h' ka'hne', hn  y' j  y' hne'.

21 He'ja' ga'jeeyh' kih' dsa' he', ga'siiyh'.

—Hi' nuu' juu' kih' Dio mah' jmeey' he', hi' he' ba' laa' maa' kyaan', hi' he' ba' laa'   hn'.

Ga'jmeey' Jes s hih' kih' lle' mah' hii' ti'
(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

22 Koo' jmi' ja', ga'he' Jes s neh' koo' na'moo' kyaah' discipulo kyaay' mah' ga'siiyh'.

—Wa' haan' ta' hngaah' ko'taa' jmi'j h' la'.

Mah' ga'n  y'. 23 Ta'ko'jiih' ga'n  y' n  jmi' ja', ga'gwii' Jes s. Ni' juu' ga' sa' hii' ma' ja' koo' lle' t  n  jmi' ja'. Ga'hii' goo' jw rte kiyh' he' ma' hm  y'h' cha'jmi' ja'. 24 He'ja' ga'chaay' Jes s jee' ma'na'g-wiiy', ga'j y'h'.

—Ta'jwoh', ta'jwoh'. Ngoo' ga'juu' jne' jee' la'.

Ma' ga'nooy', ga'jmeey' hih' ga'ja' ti' lle', hi' ga'jmeey' hih' kih' jmi' ka'l h'. L chah' ja' ga'ja' ti' go'te'.

25 —Miih' go'te' ma'l dsoo' hoh' hn h' —ga'j h' Jes s siiyh' discipulo kyaay'.

Peer' ga'l goyh' hi' ga'j   dsayh'. Mah' ma' j yh' siiyh' dsa'kyaay'h'.

— Hee' laa' dsa' na' he' liyh' jmeey' hih' kih' lle' hi' jmeey' hih' kih' jmi', hi' l ja' n h' kiyh' ka'l h'?

Dsa' hi' ma' kye' jmi'lle' hiih' chee' Legi n
(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

26 Ja'ga' ga'lla'n  y' jee' t  h' dsa' hi' chee' gadareno. Hwa' kih' hi' he' ja' ta' hngaah' jmi' kih' hwa' Galilea. 27 Ma' ya'h   Jes s neh' na'moo' jee' la' cha'hoo' jmi' ja', ja' ja' dsa' hi' ma' cha' jee' jwi' ja' ga'mi'jeey'. Ma'l hii' j   jmi'lle' hiih' kiyh'. Sa'

cha' hmiih' ma' k y'h'. Sa' ma' gyay' cha'neh'. Ma' gyay' jee' la' to'h   kih' hii' ba'. 28 L koo' ma' ga'j  y' Jes s, ga'hooyh' kii' mah' ga'jw  y' h iiy' cha'n  Jes s, ga'h  y'h' ki'gaa'.

— Hee' hnooh' jmeeh' kin', Jes s, joo' Dio hi' gya' gy h'? Ta' jmee' h aa' hoh', ta' jmeeh' jn  —ga'j h' jmi'lle' hiih' he'.

29 (J  h', ma'ng   ma'jmeey' Jes s hih' kih' jmi'lle' hiih' he' j  , he' ya'h  y' kih' dsa' he'. Ma'l hii' heeh' jmi'lle' hiih' he' wii'. Ma'ke' ma' h   dsa' gooy' kyaah' caden' hi' ma' gw y' tiiy' kyaah' jwi' hma' he' h  too', he' ma' hn y' ba' ja'. Hi' ma' j   jmi'lle' hiih' kiyh' ta' hwa' kii' jee' sa' kwa' ni' miih'.)

30 He'ja' ga'ngii' Jes s juu' kiyh'.

— Hee' cheeh' hne'?

—Jw  y' chee' jn  h' —ga'j h' jmi'lle' hiih' he'.

Ga'j y'h' l ja' kih' he' ma' laa' jw  y' jw rte dsa' h  h' hi' ma' t  h' tuh'ds ' dsa' he'. 31 Ga'chuuy' kyaah' Jes s mah' sa' ma' cheey' cha'je'. 32 Moh' ja' ma' t  h' koo' n   n ' ma' kuh' nuu'. He'ja' ga'chuuy' jmi'lle' hiih' he' kyaah' Jes s mah' kway' jw  dsa'taayh' kih' n ' he'. Ga'kwa' ba' Jes s jw . 33 Ga'hw   jmi'lle' hiih' he' ga'n  y' ga'taayh' tuh'ds ' n '. L chah' ja' l j   n ' he' ga'ky  . Ma' ga't  y' koo' lle' hwa', ko'dsoo' jw  ba' ga'saay' l ' ga't ' cha'jmi' j h'. Jee' ja' ga'juuy' neh' jmi'.

34 Dsa' hi' ma' t  h' h   n ' he', ma' ga'j  y' ga'la' l ja', ga'n  y' ko'chih' cha'hliiy' na'jmeeyh' juu' ta' jee' jwi' hi' l kaa' kih' hi' ma' t  h' jee' nuu' kih'.

35 He'ja' ga'hw   dsa' na'n   na'j  y' ha' l ' ga'la'. L koo' ma' ga't  y' dsa' chuh' kih' Jes s ga'j  y' dsa' hi' ga'hw   jmi'lle' hiih' kih' he'. Ma' gya' h   ti' Jes s, ma'kyeyh' hmiih', hi' ma'ja' kiyh'. He'ja' ga'l ' goh' l j   dsa'. 36 Dsa' hi' ga'j  , ga'jmeeyh' juu' ha' l ' ga'la' he' ga'hlaa' hi' ma' kye' jmi'lle' hiih' he'. 37 He'ja' l j   dsa' gadareno ga'chuuy' kyaah' Jes s mah' wa' llaayh' kih' ta' jee' jyoh', j  h' ma' goy'h' jw rte. He'ja' ga'he' Jes s neh' na'moo' ngaah' bi'h'. 38 Dsa' hi' ga'hw   jmi'lle' hiih' kih' he', ga'chuuy' kyaah' Jes s mah' ma' kway' jw  ma' dsooy' kyaayh'. Pero Jes s ga'jmeey' mada' kiyh', he' j y' ba'. Ga'j y'h'.

39 —Gw ah' cha'neh' kyah'. Go'jmeeh' juu' kih' dsa', ha' koo' sa' j h' he' ma'jmeey' Dio kyaah' hne'.

He'ja' ngaayh', ga'l  y' jmeeyh' juu' l kaa' jee' jwi' ha' koh' sa' j h' he' ga'jmeey' Jes s kiyh'.

J mii' Jairo kyaah' ja' dsa'm ' hi' ma' dsaah'
(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

40 Ma' ga'lloo' Jes s ta' hngaah' ko'taa', peer' jw  y' dsa' ma' t  h' j  y' he'ja' ga'heeh' dsih' l kaa' tuh'ds . 41 Jee' ja' ga'lloo' ja' dsa'n h' hi' chee' Jairo hi' ma' laa' ta' kih' gwah'. Dsa' he' ga'juuy' jn y' cha'n  Jes s, ga'chuuy' kyaah' mah' dsooy' cha'neh' kiyh'. 42 Ma' cha' ja' j mii' hi' ma' laa' gy h' koo' m   kyaay'. Chih'm ' he' ma' h   koo' gya'to' ji'n . Hi' he' na' kyaa' ngoo' ga'juu'.

Jee' hää' Jesús jwë' ngoo' kyaah' Jairo, peer' na-lää' na-jlëë' bih' dsa-, jëeh' jwëë' jwërte dsa- hi- ga'nää' kyaayh'. 43 Jee' kih' dsa- he' ma' hää' jaa' dsa-më' hi- ma-hya- gya'to' ji-ñe- dsaah' dsoo' kih'. Dsa-më' he' ga'mi'lla- lä'jëë' go-te' he- ma' cha- kiyh', ga'heey' kyaah' të'më'. Pero ni' jaa' të'më' sa' ga'lih' ma' jmee' më' kiyh'. 44 Ga'llooy' ta' ka'luu' Jesús mah' ga'-suy' miih- cha'gooy' cha'hoo' sa'hmiih- kiyh'. Lä'chah' ja- ga'hna' he- ma' jëëy' dsoo' kiyh'. 45 He-ja- ga'jah' Jesús:

—¿Hii- na- hi- ma-su' cha'hoo' sa'hmiih- kin'?

Pero ni' jaa' sa' ga'bääh- hñii'. He-ja- ga'jah' Pee' kyaah' lä'jëë' dsa-kyaayh':

—Ta'jwoh', jwëë' dsa- hi- dsa-kya- dsa-jnaah' hne- mah' jwah': "¿Hii- na- ma-su' cha'hoo' sa'hmiih- kin'?"

46 He-ja- ga'jah' Jesús:

—Chaa' jaa' hi- ma-su' sa'hmiih- kin'. Jëeh' ma-lä-li- ihn' heh' be' kin' ma-mi-hlää' jaa' dsa-

47 Ma' ga'lä'jnää' dsa-më' he', goh' bih' ngooy' na'juuyh' jney' cha'në' Jesús. Ga'jmeeyh' juu' cha'në' lä'jëë' dsa-, he- kih' ja- he- ga'tëëy' cha'hoo' hmiih- kih' Jesús. Hi' ga'jmeeyh' juu' he- ga'jä' kiyh' lä'chah' ja-. 48 He-ja- ga'jah' Jesús siyh':

—Ma'hlaah' ba' hne- he- ma' dsaah', lä'llu' he- ma-lä-dsoo' hoh'. Gwaaah- ba' hne' kyah' lä'kaa- tuh'hoh'.

49 Lä' ma'cheh' ba' Jesús hlëeh', ma' ga'lloo' jaa' moz' kyaa' hi- ma' laa' ta' kih' gwah', mah' ga'jmeeyh' juu' kih' Jairo, ga'siiyh':

—Ma'juu' ba' gyuu' më' kyaah'. Mo'to' kwa- ga' ta' kih' Ta'jwoh' na'.

50 Ma' ga'nuu' Jesús juu' he- ma'kye- dsa- he', ga'siiyh' Jairo:

—Ta' ka' huu'dsë-. Jmee' dsoo' hoh' ba'. Mah' jëeh' lä'jiih' ba' chih-më' kyaah'.

51 Ma' ga'he' Jesús chá'neh' kih' Jairo, sa' ga'kway' jwë' ma' dsa-taah' jñah' dsa-. Ma'la' Pee' kyaah' Jacobo kyaah' Jwaa' hi' kyaah' cho'jmii- chih-më' hi- ma-na'juu' he' ba' ga'taah'. 52 Ga'lä'jëë' ba' hi- tääh' jee' ja- ma' ki'hooh' kih' chih-më' he'. He-ja- ga'jah' Jesús siyh':

—Ta' hooch' hnäh'. Chih-më' na- sa' na-juuy', he- na-gwiiy' ba' na'.

53 Ga'mi'kwa' ba' dsa- kih' Jesús ma' ga'nuuy' juu' ja-. Jëeh', ñe- bih' he- ma' na-juuy' go-te' ba' chih-më' he'. 54 Mah' ga'sooh' Jesús goo- chih-më' he', ga'h- lëëyh' ki-gaa-, ga'jäyh':

—Chih-më', noo'.

55 He-ja- joh' ka-läh' jmi'lle' kiyh'. Lä'chah' ja- ga'lä'jiiyh', mah' ga'nooy-. Ja-ga' ga'jmeë' Jesús mada' kwëëyh' he- kuyh'. 56 Peer' ga'jëë' dsah' cho'jmii- chih-më' he'. Hi' ga'jmeë' Jesús mada' mah' sa' kooyh' juu' kyaah' ni' jaa- he- ga'la' lä'ja-.

Ga'cheë' Jesús lä'jëë' gya'tuu' na'kwa- juu'
(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

9 Ga'joo'h- Jesús lä'jëë' discipulo kyaay', ga'kwëëyh' be' mah' jmeey' hih' hwëë' hi-sa'llu' hi- jmeeh'

dsa- hi' ga'kwëëyh' be' mah' mi-hlääy' dsa-dsaah'.

2 Ga'cheey' mah' dsa-kway' juu' ha- lä' jää' Dio dsa- lä'hih' kih', hi' lä'kye- he- mi-hlääy' dsa-dsaah'.

3 Ga'jah' Jesús siih' lä'jëë':

—Ta' ka- hnäh' ni' miih- kih' cha'jwë'. Ta' ka- hnäh' hma-hu', ta' ka- hnäh' hmiih-tuh', ta' ka- hnäh' he'ñi- ih', ni' kuu', ni' ta' ka- hnäh' jyoh' lëë' hmiih- kyah' hnäh'. 4 Wa' he- cha- he- hne' jee' lla-nää' hnäh', ja- go-taah' hnäh' ha- koo- jiih' lä'hëëh' hnäh' jee' ja-.

5 Cher'mah' cha- koo- jee' jwii- jee' sa' heeyh' hnäh', ja- hwëëh- hnäh' go-te' jee' ja-. Ja- hlah' hnäh' wa-h- løø- he- na-beh' tiih' hnäh' mah' jmee' lii- he- ma-la' kyaat' kih' bih' ja- —ga'jah' Jesús siyh' discipulo kyaay'.

6 Ja-ga' ga'taayh' jwë', ga'näy' lä'koo- lä'koo- jwii- kway' ju'hmëë' kih' Dio, ma'la' mi-hlääy' dsa-dsaah' lä'kaa- jee' ga'näy'.

Herode ga'jmeë' huu'dsë- he- ma-lä-jiih' Jwaa'
(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

7 Herode hi- ma' laa' lle'moh', ga'nuu' lä'jëë' he- ma' jmeë' Jesús. Sa' ñey- he- huu'dsë- ma' jmeey', jëeh' ko'llaa' ma' jah' Jwaa' ba' he' hi- ma-lä-jiih'. 8 Hi- jñah' koo- nää' ma' jäyh': "Elía ba' oo' hi- ma'hñaa'." Hi' jñah' ga' ma' jah': "Go' laa' jaa- hi- ga'ngëë' juu' kih' Dio llo'joo' ba' na- hi- ma-lä-jiih'." 9 He-ja- ga'jmeë' Herode huu'dsë-:

—¿Ha- lä'ja-? ¿Ja' jnä' ga'jmeen' mada' he- ga'ku' dsa- lle' Jwaa'? ¿Hii- ba' na-, hi- nuun' kih' jmeey' ja' koo- në- he- juh-gaa'?

Hi' ma' hnøøy' ma' dsa-jëëy'.

Ga'ääh- Jesús hña' mil dsa-ñuuh-
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

10 Ma' ga'lla-nää' lä'jëë' apóstole he', ga'jmeeyh' ju- u' kih' Jesús lä'jëë' he- ga'jmeey'. Ja-ga' ga'jäy' kah' apóstole, ga'näy' ta' hwa' kii' jäh' jee' jwii- he- chee- Betsaida. 11 Pero ma' ga'lä'liih' dsa-, ga'näy' chaay' kaah' kiyh'. Ga'heeh- bih' dsa- he'. Mah' ga'løøy' hlëëyh' ha- lä' jää' Dio dsa- lä'hih' kih'. Hi' ga'mi'h- lääy' lä'jëë' hi- ma' dsaah'. 12 Lä'koo- ma' ngoo' ga'hloo' jmii' ja-, lä'jëë' gya'tuu' discipulo ga'ya'jäh' kih' Jesús mah' ga'siiyh':

—Chiih' dsa- na- wa' lla-näy' lä'kaa- jee' jwii- mah' hi' lä'kaa- jee' nuu- jee' tääh' dsa- lä'ku' lä'jii' la-. Wa' lla-hnøøy' he- kuyh' hi' lä'kye- jee' jäy'. Jëeh', hwa' kii' jmah' ba' la' jee' tøøhn' la-.

13 Mah' ga'jäyh' siyh' discipulo kyaay':

—Hnäh' ba' kwëëyh' he- kuyh'.

Mah' ga'jäyh' siyh' Jesús:

—Kye' jnääh' ma'la' hña' he'ñiih' ba' kyaah' uu' hmooh-. ¿Che' dsa'nøø' jnääh' dsa'lä' jnääh' he- kuh' dsa- na'?

14 Koo- hña' mil ma' tee' dsa-ñuuh- hi- ma' tääh' jee' ja-. He-ja- ga'siiyh' lä'jëë' discipulo kyaay':

—Jmee' hnäh' mada' mah' dsa-taah' dsa- ma' kih' ki- h', ma' to'lo'gyaa' lä'koo- nää'.

¹⁵ Lãˆjãˆ gaˆjmeeyˆ discipulo. Gaˆjmeeyˆ madaˆ gaˆ-tããhˆ dsaˆ hwaˆ. ¹⁶ Jãˆ-gaˆ gaˆkãˆ Jesús lãˆjẽˆ hñaˆ heˆ ñi-ihˆ jãˆ, kyaãhˆ lãˆyũˆ hmoohˆ heˆ, gaˆjẽeyˆ taˆ gyũhˆ mahˆ gaˆkwayˆ tiˆhmaahˆ kihˆ Dio. Jãˆ-gaˆ gaˆllaayˆ mahˆ gaˆkwẽeyhˆ discipulo kyaayˆ naˆllayˆ chaˆnẽˆ lãˆjẽeyˆ dsaˆ. ¹⁷ Gaˆlãˆjẽeyˆ baˆ dsaˆ gaˆkuhˆ lãˆjiihˆ gaˆkẽeyˆ. Maˆ-laˆ maˆkuhˆ lãˆjẽeyˆ dsaˆ, gaˆkahˆ gyaˆtoˆ saˆmihˆ jwiˆ heˆ gaˆchããˆ jãˆ.

Gaˆjãhˆ Peeˆ Jesús heˆ lããˆ Cristo
(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸ Kooˆ häˆ maˆ gyaˆ Jesús ngiiyˆ kiyhˆ kihˆ Dio jeeˆ saˆ chããˆ dsaˆ. Maˆ-laˆ discipulo baˆ maˆ tããhˆ kyaayhˆ jeeˆ jãˆ. Heˆ-jãˆ gaˆngiiˆ Jesús juuˆ kiyhˆ:

—¿Haˆ lãˆ jãhˆ dsaˆ kinˆ, hiˆ jnãˆ lãayˆ?

¹⁹ —Kõˆllaãˆ dsaˆ jãhˆ, Jwããˆ hiˆ maˆ chooˆ jmiˆ baˆ hneˆ. Jñahˆ jãhˆ, Elía baˆ hneˆ. Jñahˆ kõˆllaãˆ jãhˆ, hneˆ lããhˆ jããˆ hiˆ gaˆngẽeyˆ juuˆ kihˆ Dio lloˆjooˆ hiˆ maˆ-lãˆjiihˆ —gaˆjãhˆ discipulo kyaayˆ.

²⁰ Mahˆ gaˆjãhˆ Jesús siiyhˆ:

—¿Haˆ gaˆ hnãhˆ naˆ, heeˆ jwahˆ hnãhˆ kinˆ, hiˆ baˆ jnãˆ lããhˆ hnãhˆ?

Heˆ-jãˆ gaˆjãhˆ Peeˆ siiyhˆ:

—Hneˆ heˆ Cristo hiˆ gaˆcheeyˆ Dio.

Gaˆmiˆjnããˆ Jesús juuˆ heˆ juuyˆ
(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

²¹ Pero gaˆtããhˆ Jesús juuˆ discipulo kyaayˆ mahˆ saˆ kooyhˆ juuˆ jãˆ kyaãhˆ niˆ jããˆ. ²² Hiˆ gaˆjãhˆ Jesús siiyhˆ discipulo kyaayˆ:

—Jmeeˆ biiˆ kihˆ Hiˆ-gaˆlẽeyˆ ngoˆ laˆ jẽeyˆ chaˆmiihˆ wiiˆ. Hiˆ dsaˆ-gyũhˆ saˆ lãˆhnããˆ dsihˆ, lãˆjãˆ dsaˆ-kããhˆ kyaãˆ jmiˆ-dsaˆ, kyaãhˆ taˆ-jwohˆ kyaãˆ leyˆ saˆ lãˆhnããˆ dsihˆ. Hiˆ jmeeˆ biiˆ kiyhˆ juuyˆ mahˆ lãˆjiiyhˆ kaˆ-lãhˆ gaˆ maˆ-hyaˆ hneˆ jmiˆ.

²³ Jãˆ-gaˆ gaˆsiiyhˆ lãˆjẽeyˆ dsaˆ:

—Cherˆmahˆ hiˆ hnõõˆ jãˆ kyaãhˆ jnãˆ, saˆ waˆ jmããyˆ hñiiyˆ kwaatˆ, waˆ jããyˆ cruˆ kyaayˆ kooˆ jmiˆ kooˆ jmiˆ mahˆ waˆ jmeeyˆ kõˆjõhˆ kyaãhˆ jnãˆ. ²⁴ Jẽehˆ, lãˆjẽeyˆ hiˆ hããˆ hñiiˆ mahˆ saˆ juuyˆ, hiˆ heˆ juuyˆ baˆ. Pero lãˆjẽeyˆ hiˆ kwaãˆ hñiiˆ juuyˆ kwaatˆ kinˆ, hiˆ heˆ baˆ lããˆ.

²⁵ ¿Heeˆ yaˆjõõˆ kãˆ dsaˆ maˆkeˆ gaˆliyhˆ lãˆjẽeyˆ heˆ chaˆ jmiˆ-gyũhˆ laˆ mahˆ waˆ-raˆ gaˆjuuyˆ, saˆ tẽeyhˆ kihˆ Dio? ¿Heeˆ jmããˆ kiyhˆ cherˆmahˆ gaˆheeyˆ hñiiyˆ?

²⁶ Cherˆmahˆ hiˆ jmeeˆ naˆ-hiihˆ kinˆ oˆ kyaãhˆ juuˆ kinˆ, jãˆ-baˆ lãˆjãˆ jmeeˆ naˆ-hiihˆ Hiˆ-gaˆlẽeyˆ ngoˆ laˆ kyaayhˆ, waˆ-raˆ jãyhˆ kaˆ-lãhˆ jeeˆ jeˆ jihˆgyehˆ kiyhˆ, jãˆ-baˆ kyaãhˆ jeˆ kihˆ Tããˆ, hiˆ kihˆ lãˆjẽeyˆ ángele hiˆ naˆ-jngẽeyˆ kyaayˆ.

²⁷ Pero juˆ-dsooˆ jwahnˆ, chããˆ kõˆllaãˆ dsaˆ hiˆ tããhˆ jeeˆ laˆ, saˆ juuyˆ jããˆ saˆ gaˆ maˆ-jẽeyˆ haˆ lãˆ laˆ beˆ kiˆ hˆ Dio hiˆ jmeeˆ hihˆ.

Gaˆlãˆsẽeyˆ Jesús toˆloˆ nẽˆ kõˆllaãˆ discipulo
(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸ Maˆ-ngẽeyˆ gaˆ kooˆ jñaaˆ jmiˆ heˆ gaˆhlẽeyhˆ juuˆ jãˆ, gaˆ-wiiˆ Jesús kooˆ mohˆ naˆngiiyˆ kiyhˆ kihˆ Dio kõˆjõhˆ kyaãhˆ Peeˆ kyaãhˆ Jwããˆ kyaãhˆ Jacobo.

²⁹ Taˆ-kõˆjiihˆ maˆ ngiiyˆ kiyhˆ kihˆ Dio, gaˆlãˆsiiˆ moˆ-neyˆ.

Hmiihˆ kiyhˆ gaˆ-laˆ tõˆjlẽeyˆ ñihˆ. ³⁰ Gaˆlãˆjnããˆ yũˆ dsaˆ-ñũhˆ hiˆ maˆ llaˆ juuˆ kyaayhˆ. Jããˆ heˆ Moisé, hiˆ jããˆ heˆ Elía, ³¹ hiˆ gaˆlãˆjnããˆ jeeˆ jnãˆ jihˆgyehˆ jãˆ. Maˆ hlẽeyhˆ haˆ lãˆ yaˆ-hẽeyˆ Jesús jmiˆ-gyũhˆ laˆ, heˆ lãˆteˆ jeeˆ jwiˆ Jerusalén baˆ jãˆ. ³² Peeˆ kyaãhˆ hiˆ maˆ jmeeˆ kõˆjõhˆ kyaayhˆ jeeˆ jãˆ, maˆkeˆ lãˆgwiiyˆ maˆ kwayˆ beˆ. Gaˆjẽeyˆ bihˆ haˆ kooˆ saˆ jõõhˆ Jesús hããˆ jeeˆ kihˆ lãˆyũˆ dsaˆ heˆ. ³³ Lãˆkooˆ maˆ ngooˆ gaˆlãˆõõˆ dsaˆ heˆ, gaˆjãhˆ Peeˆ siiyhˆ Jesús:

—Taˆ-jwohˆ, heˆ baˆ cheˆ lluˆ heˆ tõõhˆ jneˆ kõˆjõhˆ jeeˆ laˆ. Jmeeˆ jnããhˆ hnẽˆ hneˆ kyaãhˆ mooˆ, kooˆ kyahˆ, kooˆ kihˆ Moisé, hiˆ kooˆ kihˆ Elía.

Pero saˆ maˆ ñeˆ Peeˆ heˆ jãˆ maˆ hlẽehˆ. ³⁴ Hlẽehˆ gy-ihˆ lãˆjãˆ, maˆ gaˆjyooˆ kooˆ jniˆ heˆ gaˆlããyˆ lãˆjẽeyˆ. Maˆ gaˆjẽeyˆ Peeˆ kyaãhˆ dsaˆ-kyaayhˆ naˆ-lããyˆ jniˆ jãˆ, jaˆ gaˆlãˆgoyhˆ. ³⁵ Jeeˆ jniˆ jãˆ gaˆhlẽehˆ kooˆ juuˆ heˆ jãhˆ lãˆlaˆ:

—Hiˆ laˆ naˆ gyũhˆ kyaãhˆ hiˆ hnaanˆ. Nũũˆ hnãhˆ kiyhˆ.

³⁶ Maˆ-ngẽeyˆ maˆhlẽeyhˆ lãˆjãˆ, gaˆjãˆ hñiiˆ Jesús. Pero discipulo kyaayˆ saˆ gaˆkooohˆ niˆ miihˆ juuˆ kyaãhˆ niˆ jããˆ, gaˆlãˆhiiˆ miihˆ gaˆhmãyˆ lãˆjẽeyˆ heˆ gaˆjẽeyˆ jãˆ.

Gaˆmiˆhlããˆ Jesús jããˆ chihˆ hiˆ maˆ kyeˆ jmiˆlleˆ hliihˆ
(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Maˆ gaˆjnãˆ jyohˆ jmiˆ, gaˆjñãayˆ mohˆ jeeˆ maˆ tããyhˆ jãˆ. Jwẽeyˆ jwërteˆ dsaˆ yaˆnããˆ gaˆmiˆjẽeyˆ Jesús. ³⁸ Jeeˆ kihˆ dsaˆ heˆ maˆ hããˆ jããˆ dsaˆ-ñũhˆ hiˆ gaˆh-lẽehˆ kãˆ-gããˆ, maˆ jãyhˆ:

—Taˆ-jwohˆ, chuunˆ kyaãhˆ hneˆ. Jẽeyˆ daˆ chihˆ-ñũhˆ kyaãhˆ laˆ, hiˆ lããˆ gyũhˆ kooˆ mẽeyˆ kyaãhˆ. ³⁹ Lãˆ-laˆ jmeeˆ jmiˆlleˆ hliihˆ kiyhˆ. Sooyhˆ kiyhˆ mahˆ jmeeyˆ hooyhˆ jeeˆ kãˆ-bããyˆ. Jmeeyˆ hwẽeyˆ pehˆ hooyˆ. Maˆ-h-wãayˆ goˆ-teˆ, jãˆ-gaˆ tãˆ jmiˆlleˆ hliihˆ heˆ kiyhˆ.

⁴⁰ Maˆ-chuunˆ kyaãhˆ discipulo kyaãhˆ mahˆ maˆ lleeyˆ jmiˆlleˆ hliihˆ heˆ pero saˆ maˆliyhˆ —gaˆjãhˆ jmiˆ chihˆ heˆ.

⁴¹ Mahˆ gaˆjẽehˆ Jesús juuˆ kiyhˆ:

—¿Heˆ baˆ cheˆ hwehˆ hohˆ hnãhˆ dsaˆ chããˆ naˆ! Saˆ hiiˆ lãˆ-dsooˆ hohˆ hnãhˆ kweeˆ. ¿Lihˆ baˆ lããˆ heˆ gyanˆ kyaãhˆ hnãhˆ? Moˆ-soˆ lãˆ-beˆ dsenˆ gyaˆ gaˆ jnãˆ kyaãhˆ hnãhˆ. Yaˆ-jããˆ daˆ chihˆ naˆ taˆ laˆ.

⁴² Lãˆkooˆ maˆ ngooˆ yaˆ-jãhˆ chihˆ heˆ kihˆ Jesús, jmiˆlleˆ hliihˆ heˆ gaˆjwããyˆ hwaˆ mahˆ gaˆkiˆ gaˆbããyˆ wiiˆ jwërteˆ. Pero gaˆ-jũhˆ Jesús kihˆ jmiˆlleˆ hliihˆ mahˆ gaˆmiˆhlããyˆ chihˆ heˆ. Jãˆ-gaˆ gaˆngẽeyˆ chihˆ heˆ kihˆ jmiˆiyˆ. ⁴³ Gaˆlãˆjẽeyˆ baˆ gaˆlãˆdsããˆ dsẽˆ haˆ kõhˆ saˆ jõõhˆ lããˆ Dio.

Gaˆmiˆjnããˆ Jesús juuˆ jeeˆ gaˆtẽˆ toˆ jiihˆ heˆ juuyˆ
(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Taˆ-kõˆjiihˆ tããhˆ jẽeyˆ dsayhˆ kihˆ lãˆjẽeyˆ heˆ gaˆjmeeyˆ Jesús jãˆ, gaˆjãyhˆ siiyhˆ discipulo kyaayˆ:

⁴⁴ —Waˆ lãˆngẽehˆ hnãhˆ kweeˆ juuˆ laˆ. Hiˆ-gaˆlẽeyˆ naˆ-goˆ laˆ, llooˆ kooˆ jmiˆ ngẽeyˆ dsihˆ gooˆ jñahˆ dsaˆ.

⁴⁵ Pero discipulo kyaayˆ saˆ gaˆlãˆngẽeyˆ juuˆ jãˆ. Maˆ naˆ-jlẽˆ hũũˆ dsẽˆ kiyhˆ heˆ-jãˆ saˆ gaˆlãˆngẽeyˆ. Hiˆ maˆ goyhˆ maˆ ngiiyˆ juuˆ kihˆ Jesús heˆ hnõõˆ jãhˆ juuˆ jãˆ.

Hii na lee jøøh jee jmee Dio hih
(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ Discípulo kyaay ga taah ga ti ga choo juu hij jaa jee lä jëe leey jøøh kih dsa kyaayh. ⁴⁷ Pero ga lä kyaayh Jesús huusäe he ma jmeey. He ja ga tæyeh jaa gyuu mah ga cheeyh koo kiyh.

⁴⁸ He ja ga siyh:
—Hij jmee he kih gyuu la kwaat kin, jnä he hij jmäy he. Hi hij jmä jnä he, jmeey he kih hij ga chee jnä. Jëeh, hij mah ga jee kyah hnäh, hij he ba hij jøøh.

⁴⁹ Ja ga jäh Jwaa:
—Ta jwoh, ma jëe jnääh jaa hij hwëe jmi lle hlih lä hih kyah, he ja ga ha jnääh kiyh, jëeh sa ngëy kyaah jnääh.

⁵⁰ He ja ga jäh Jesús siyh:
—Ta ha hnäh kiyh. Jëeh, lä jëe hij sa na høøh jnän, dsa kyaah ba jne he.

Ga jweh Jesús kih Jacobo kyaah Jwaa

⁵¹ Ma ngoo ya jäh jmi dsaah Jesús gyuu, he ja koo hä ba ma lä dsëy ngoo ta Jerusalén.
⁵² Ga cheey dsa hij ga nää jaa kiyh ta hwa kih dsa samaritano. Jee ja ga taayh koo jee jwih ngih ha jee ma jäy. ⁵³ Pero sa ga hii dsa samaritano ma heeyh. Jëeh, ma jmeey kwaat he dsoo Jesús ta Jerusalén ba. ⁵⁴ Ma ga nuu Jacobo kyaah Jwaa juu ja, ga jäh:

—Dsa jøøh kyaah, che hnooh ngih jnääh he jyoo je gyuu mah mi läa dsa hij chaa jwih oo, lä koo ga jmee Elia?

⁵⁵ He ja ga jëeh Jesús hii mah ga jweyh kih lä u discípulo he ga siyh:
—Sa neh hnäh he jmi lle na jøø kyah hnäh.
⁵⁶ Jëeh, sa ja Hij ga lëe ngo la mah jngëyeh dsa. Jay mah läy dsa ba —ga jäh Jesús.
Ja ga ga nääy ta jyoh jwih mah.

Ma hnoø dsa ma jmeey kjoøh kyaah Jesús
(Mt. 8:19-22)

⁵⁷ Lä koo ma ga taayh jwë ga nääy, jaa dsa ga sih Jesús:
—Dsa jøøh kyaah, hnoon jmeen kjoøh kyaah hne wa ha cha ha jee goh.

⁵⁸ He ja ga jäh Jesús siyh:
—Cha ba too jee gwih hyah. Cha ba si kih ta. Pero Hij ga lëe ngo la sa cha jee jäy.

⁵⁹ Mah jnah ga siyh:
—Jmee kjoøh kyaah jnä.
Mah ga jäh dsa he:
—Dsa jøøh kyaah, kwa jwë kin na haan to nê Täa kyaah, ja ga nin kyaah hne.

⁶⁰ He ja ga jäh Jesús siyh:
—Wa ha ba dsa na juu hii kyaah. Hi hne, gwa go kwa juu ha lä jaa Dio dsa lä hih kih.

⁶¹ Jnah ka läh ga jäh siyh Jesús:

—Jmee ba jnä kjoøh kyaah hne, Dsa jøøh kyaah. Pero kwa jwë kin nin to nê na hih juu hij tääh cha neh kin.

⁶² Mah ga jäh Jesús siyh:
—Ni jaa hij jëe ta ka luu ma la ma løøy kyayh hwa, sa jmäy dsa hey jee jmee Dio hih.

Ga chee Jesús to lo gyaah na dsë gyee dsa hij ga kwa juu

10 Ma ngëe he ja, ga hnaa Dsa jøøh jnän jnah ga to lo gyaah na dsë gyee dsa. Hij he ga cheey lä kaa jwih kaah hi lä kaa ga jee jyoh ha jee dsooy. Ga cheey ma u ma u. ² Ga jäh siyh:

—Dsoo ba cha cha mi h ta he hnoø sooh pero mi h go te ba dsa hij jmee ta. He ja chu hnah kyaah dsa jwe ta mah cheey jnah ga hij dsa chooh ta kiyh. ³ Go nää hnäh ja. Pero leeh hnäh. Jnä cheen hnäh lä koo borrego hij ga nää jee kih jah hää. ⁴ Ta ka hnäh hmi h tuh, ta ka hnäh sa tuh kih kuu, ni loo he dsa he tih hnäh. Ni ta la hnäh juu kyaah dsa cha jwë. ⁵ Wa he cha he hne jee go taah hnäh, to nê jwih hnäh dsa: “Wa hii ti chä neh kyah hnäh.” ⁶ Cher mah chaa hij hii ti dsë jee ja, lä ja hii ti kiyh. Hi cher mah sa chaa hij hii ti dsë, sa lä jmä kiyh juu he ma h lëeh hnih. ⁷ Pero jee heeyh hnäh, ja jäh hnäh ja ba chä neh ja. Ja kuh huh ba hnäh lä jë he la dsa chä neh hnäh. Jëeh, jaa hij jmee ta, lle kih hyoyh jëey. Ta mi si hnäh øøh hnäh mah go nääh hnäh lä joh hne chih. ⁸ Wa he cha he jwih jee ga lä nääh hnäh, jee heeh dsa hnäh, ja kuh huh ba hnäh lä jë he la dsa chä neh hnäh. ⁹ Ja mi hlääh hnäh hij dsaah hij tääh jee ja. Ja jwih hnäh dsa: “Kye ba jnääh juu ha lä jaa Dio dsa lä hih kih.” ¹⁰ Pero cher mah ga lä nääh hnäh koo jwih jee sa heeyh hnäh, ja hwëeh hnäh ta chä jwë mah jawh hnäh: ¹¹ “Wa hnoø he cha jee jwih kyah hnäh la, he ma beh ma tih jnääh, jee la ma kyah jnääh ma tih jnääh mah la lii ma jä nê kyah hnäh lä jë dsoo he na bääh hnäh. Pero ma neh ba hnäh, ma ja ba juu ha lä jaa Dio dsa lä hih kih, jwih hnih. ¹² He ja jwëhn hnäh. Miih ga wih jëe dsa hij ma tääh jee jwih Sodoma kyaah Gomorra wa ra ga tæ jee jmee Dio jwiz, lä koh he jëe dsa hij chaa jee jwih ja.”

Jëe wih lä jëe hij sa nuuh
(Mt. 11:20-24)

¹³ Peer jwih hnäh dsa hij tääh jwih Corazín! Peer jwih hnäh dsa hij tääh jwih Betsaida! Wa ra jäh kih dsa hij tääh jwih Tiro kyaah jwih Sidón, ma jëe ha lä la he juh gaa he ma jmeen jee kyah hnäh, ma lih sa ga jëyeh kyaah Dio, ma këy h hmi h jwä hi ma suy hiiy tæ jwa, he ma jmeey lii he ti meeh dsëy. ¹⁴ He ja jwëhn hnäh wa ra ga tæ jee jmee Dio jwiz, cha ga mi h wih jëeh hnäh, lä koh ga hij chaa Tiro kyaah Sidón.

15 Hnäh' hī- chaa- Capernaum, jmeeh- hnäh' huu' dsē- he- tēeh' hnäh' gyuuh'. Pero nīih' gá kih' cha'je- go'nāäh' hnäh'.

16 'Hī- nuu' juu' he- kwah' hnäh', kin' ja- nuuy'. Hī- sa' heeh' hnäh', jnä' he' sa' heeyh'. Hī- sa' heeh' jnä', sa' heeyh' hī- ga'chee' jnä'.

Ya'nää' ka'läh' lä'jēē' hī- ga'chee' Jesús

17 Peer' jēē- dsē' lä'jēē' to'lo'gyaa' dsē' gyeē' he' ma' ga'lla'näay' jee' ma' gya' Jesús. Ga'jäyh':

—Dsa-jøøh' kyaan', lä'kye- jmi'lle' hlih' ga'lēh' jnääh' ga'hwēē' jnääh' kyaah' hih' kyah'.

18 Mah' ga'jah' Jesús siyh':

—Jnä' ga'jēēn' ga'tah' Tana' jee' ma' gyay', lä'koh' je'nih' ga'tayh' lä' ga'tē' hwa'. 19 Ma'kwēēhn' ba' hnäh' be' mah' he'soh' hnäh' nē' kih' mīh-, nē' kih' cha'hne', hi' lla-dsēē' hnäh' lä'jēē' be' kih' hī-sa'llu'. Ni' koo- dsoo' sa' le' kyah' hnäh'. 20 Pero ta' wa' jēē- hoh' hnäh' kih' he- nuuh' jmi'lle' hlih' kyah' hnäh'. Wa' jēē- hoh' hnäh' kih' he- ma-na-sih' jmi' kyah' hnäh' gyuuh' jmi-gyuu' ba'.

21 Ja-ba' hor- ja-, ga'jēē' dsē' Jesús ga'jmeē' jmi'lle' Na-jngih'. Mah' ga'jäyh':

—Kwan' ti'hmaah' kyah', Täa' kyaan', hne- laah' Dsa-jøøh' kih' gyuuh' hwa', jēēh' ga'hmah' lä'jēē' juu' la- kih' hī- kyuuh' hi' lä'ja- kih' hī- ngēē'. Mah' ga'mi'jnääh' juu' kyah' kih' hī- laa' lä'koh' jaa- gyuu' ba'. Jēēh', lä'ja- ga'tih' hoh' hne- jmeeh' Täa'.

22 'Ga'lä'jēē' go-te' ba' ga'tooh- Täa' kyaan' goon'. Ni' jaa- sa' kyuu' joo' Dio, ma'la' Täa' ba' kyuu' jnä'. Ni' sa' chaa- hī- kyuu' Täa'. Ma'la' jnä' hī- laa' jooy' ba' kyuu' jnih', hi' lä'ja- lä'kyuu' hī- hnoon' mi'jnään' kih'.

23 Ja-ga' ga'jeeyh- hñiiy' mah' ga'siiyh' ma'la' discipulo kyaay' ba':

—Llu' la' kih' hī- jēē' he- jēēh' hnäh' na-. 24 Jēēh' jwēēhn- hnäh', jwēē' hī- ga'ngēē' juu' kih' Dio hi' jwēē' dsa-ta' kaa' ma' hnøoy' ma' jēēy' he- jēēh' hnäh' na-. Pero sa' ga'tēēy' ma' jēēy'. Ma' hnøoy' ma' nuuy' he- nuuh- hnäh' na-, pero sa' ga'nuuy'.

Juu' na'hmääh' kih' samaritano hī- llu' dsē'

25 Jee' ja- ga'noo- jaa- ta'jwoh' kyaa' ley, he- ma' kay' dsē' Jesús ga'siiyh':

—Ta'jwoh', ¿heē- hnøø' jmeen' mah' tēēhn' jee' mo'so' juun'?

26 He-ja- ga'jah' Jesús siyh':

—¿Heē- jah' jee' na-sih' nē' ley, lä'koh' ma' hēh'?

27 Mah' ga'jēēh- ta'jwoh' he' juu' kiyh':

—“Wa' hnaah' Dio lä'kaa' tuh'hoh', kyaah' lä'jēē' be' kyah', kyaah' lä'jēē' huu' dsē- kyah'. Hi' wa' lä'hnaah' dsa'kyaah' lä'koo- hnaah' hñaa'.”

28 Mah' ga'jah' Jesús siyh':

—Llu' ba' ma'jah'. Jmeē' lä'na- mah' mo'so' juuh'.

29 Pero ta'jwoh' kyaa' ley he', hnøoy' ma' jäy' llu' kyaah' juu' he- ga'jäyh' ja-, he-ja- ga'ngiiy' juu' kih' Jesús:

—¿Hii- he' dsa'kyaah'n'?

30 Mah' ga'jah' Jesús siyh':

—Jaa- dsa- ya'hēē' Jerusalén ngooy' ta' Jericó.

Cha'jwē' ja- ga'jeey' dsa-hii- hī- ga'sooh' kiyh'. Ga'lley- ga'lä'jēē' he- ma' kyey-. Ga'kway' jwēte kiyh'. Ja-ga' ga'näay'. Jee' ja- ga'jä' dsa- he' miih- ga' liiyh'. 31 Pero he- ga'la'. Jee' ja- ga'ngēē' jaa- jmi-dsa-. Ma' ga'jēēy' kyaa' dsa- hī- la' dsoo' kih', ta' koo' ba' ga'jluy'.

32 Ja-ba' lä'ja- ga'jmeē' jaa- levita, dsa- hī- ma' laa' ta' gwah'. Ma' ga'jēēy' dsa- he', ga'jluy' ta' koo' ka'läh'.

33 Pero jaa- samaritano hī- ngoo' ja-ba' ta' jwē' ja-, ma' ga'jēēy' kyaa' hī- la' dsoo' kih', ngooy' chuh' kih' hī- he'. Ma' ga'jēēy', ga'lä'nih' dsēy' kih'. 34 Lä'chah' ja- ga'jmeey' mē- nē' dsoo' kyaah' aceit hi' kyaah' vin, mah' ga'løøy' kyaah' hmiih-. Ja-ga' ga'kyaay- ka'luu' jah' kyaay', na'jäay- jee' chih' hne' jee' jä- dsa-. Jee' ja- ga'gyay- ga'häay'. 35 Jyoh' jmi' ma' ngaah' dsa- he', ga'lley- to' kuu' ga'kwēēyh' juu' hne' he'. Mah' ga'siiyh- h': “Hää' kwee- dsa- na'. Cher'mah' ga'ää' gyih' kyah', jnä' mi'hmaahn' kyah' wa'ra- jahn'.” 36 He-ja- jah' da'. ¿Hii- jaa- jee' lä'jēē' uu- laah' hne-, laa' dsa'kyaah' hī- ga'jmeē' llu' kih' hī- ga'tah' ja'goo- dsa-hii- he'?

—ga'jah' Jesús siyh' ta'jwoh' kyaa' ley.

37 —Hī- ga'lä'nih' dsē' kiyh' he', hī- he' ba' laa' dsa'kyaayh' —ga'jah' ta'jwoh' he'.

Mah' ga'jah' Jesús siyh':

—Na' ta' cha'nē', ja- jmeeh-, ja-ba' lä'koo- ga'jmeē' dsa- he'.

Nēē' Jesús na'jēēy' Marta kyaah' María

38 Ga'he' Jesús jwē' ngoo' kyaah' discipulo kyaay', ga'tēēy' koo- jwi- mah-. Jee' ja- ma' gya' jaa- dsa-mē' hī- ma' chee- Marta hī- ga'heeh- Jesús cha'neh' kih'.

39 Marta he' ma' chaa- jaa- dsa-mē' øøh' hī- ma' chee- María. Hī- he' ga'gya- huu' ti' Jesús ma' nuuy' juu' he- hlēēyh'. 40 Pero Marta täa' sa' jäay', ma' cha- cha-mi- ih- ta' he- ma' jmeey' cha'neh' kiyh'. He-ja- jay' jee' gya' Jesús mah' ga'siiyh':

—Dsa-jøøh' kyaan', ¿Che' sa' kyeh' miih- huu' dsē- kin' he- ma'kyaa- dsa-mē' øøhn' jnä' lä'jēē' ta'? Chiyyh' wa' läay' jnä'.

41 —Marta, Marta. Täa' sa' hii' ti' tuh'hoh' he- kyeh' cha-miih- huu' dsē- kih' lä'jēē' ta' he- jmeeh- na-.

42 Koo- ba' he- jmeē' bii' kih' dsa'. María ma'jnøoyh' he- llu' ga' he- sa' le' jñuuh' kiyh' —ga'jah' Jesús.

Jesús ga'mi'tēē- dsa- ha- lä' ngiiy' kiyh' kih' Dio (Mt. 6:9-15; 7:7-11)

11 Koo- hä' ma' gya' Jesús ngii' kiyh' kih' Dio. Ma'la' ma-ngiiy' kiyh', jaa- discipulo kyaay' ga'jah' siyh':

—Dsa-jøøh' kyaan', mi'tēē' jnääh' ha- lä' ngii' jnääh' kih' Dio, lä'koo- ga'mi'tēē- Jwaa' discipulo kyaa'.

2 Mah' ga'jah' Jesús siyh':

—Wa'ra- ga'tē' jee' ngiih' hnäh' kyah', jawah' hnäh' lä'la-:

Täa' kyaa' jnääh' hī- gya' ya'jwi-, lä'jēē' ba' wa' jmeē' dsoo' he- laah' hne- na'jngēē' go-te'.

Ña mah' jmeeh' hih' jee' la.
 Wa' le' la' hyoh' hoh' hñaa' jmi-gyuu' la, ja' ba'
 lä' koo' jmeeh' gyuu' ya' jwii'.
 3 Kwëeh' jnääh' na' he' kih' hih' jnääh' he' jmee' bii'
 kyaah' jnääh'.

4 Jmee' jöh' hoh' kih' he' ma-hlääh' jnääh', jëeh' lä-
 ja' jöh' dsë' jnääh' kyaah' hi' dsa-hlääh' kyaah' jnääh'.
 Ta' kwa' jwë' ka' he' hñih' dsë' jnääh', lää' jnääh' kih'
 he' ja'.

5 Ga'jäyh' ka-läh' siyh':
 —Wa' jmeen', jaa' hnäh' chaä' ome' kyaah' mah' goh'
 kiyh' koo' lla'nue', go' chih' hñih': "Lle' hñe' he' ñih'
 kyah' kin', ome'. 6 Jëeh', ma' ja' jaa' ome' kyaah' hi'
 hää' jwë' ngoo', hi' sa' cha' ni' miih' he' llan'
 cha'nëy'." 7 Pero hi' hää' cha'neh' kih' he' jäh': "Ta'
 chuü' kyaah' jnä'. Ma' na-jnë' ba' haah' kin', lä' jëë'
 gyuu' pih' kyaah' ma' na-gwii'. Sa' le' noon' mah'
 kwëehn' hne'." 8 Jnä' jwëehn' hnäh', cher'mah' ngoo'
 ba' chuü' hi' cheh' ka'hne' he', ma'ra' he' noo' bih'
 mah' dsa-kwëeyh'. Ja' ta' la' kih' he' laä' ome' kyaah',
 kih' he' chuüy' ba' ja' he' kwëeyh' he' jmee' bii' kiyh'
 mah' mo'so' chuüy' cha'ga' miih'. 9 He' ja' jwëehn'
 hnäh'. Ngii' hnäh' kih' Dio, mah' hñah' hnäh'. Hnøøh'
 hnäh' mah' jnääh' hnäh'. Tee' hnäh' kiyh' mah' näy'
 ho'haah'. 10 Jëeh', lä' jëë' hi' ngii', hyoyh' ba'. Hi'
 hnøoh', jnøoyh' ba'. Hi' tëë' ho'haah', nä' ba'
 ho'haah' kiyh'.

11 'Zha' lä' ja' kwëeh' hnäh' chih' kyaah', koo' mi'kuu'
 wa'ra' ga'ngiiy' he' ñih'? Hi' cher'mah' ga'ngiiy' kuyh'
 jaa' hmoo'h, 'zha' lä' ja' kwëeyh' jaa' miih'? 12 Hi'
 cher'mah' ga'ngiiy' koo' mi'jiih', 'zha' lä' ja' kwëeyh'
 jaa' cha'hne'? 13 Ma' ke' hlëeh' hnäh', leh' ba' hnäh'
 kwëeh' chih' kyaah' he' llu'. Pero Tääh' hi' gya' gyuuh',
 kway' jmi'lle' Na' jngii' he' sa' kyaah' hih', kwëeyh'
 lä' jëë' hi' ngii' kiyh' —ga'jäh' Jesús.

Ga'jäyh' dsa, kye' Jesús jmi'lle' hñih'
 (Mt. 12:22-30; Mr. 3:20-27)

14 Ma' cheh' Jesús llëë' jmi'lle' hñih' hi' ga'jmeë' kaa'
 jaa' dsa. Ma' ya' hëë' jmi'lle' hñih' he', dsa' hi' ma'
 kaa' he' ga'løø' hlëeyh'. Lä' jëë' dsa' ga'lä' dsaa' dsë'
 ma' ga'jëy' he' ja'. 15 Pero ko'llaa' hi' ma' tääh' jee'
 ja' ma' jäh':

—Kyaah' be' kih' Beelzebú hi' kye' né' kih' jmi'lle'
 hñih' ba' na', hwëëy' jmi'lle' hñih'.

16 Hi' jñah' ma' ka' dsë' Jesús, ma' ngiiy' he' ma'
 jmeë' Jesús koo' he' juh' gaa' gyuu' jmi'gyuu'. 17 Pero
 ma' kyuu' bih' hu' dsë' kih' dsa' he', mah' ga'siiyh':

—Dsa' hi' tääh' koo' hwa', cher'mah' teey' kyaah'
 he' ba' dsa' kyaah', he' mi'llaay' hñiiy' ba' ja'. Lä' ja'
 ka-läh' hi' tääh' koo' cha'neh', cher'mah' te' jëëy', sa'
 lä' wëëy'. 18 Lä' ja' ka-läh' Tana', cher'mah' teey' kyaah'
 he' ba' dsa' kyaah', 'zha' lä' ja' mi'heey' kyaah' ta' kiy-
 h? Mah' jwah' hnäh' kyaah' be' kih' Beelzebú he'
 hwëë' jnä' jmi'lle' hñih'. 19 Cher'mah' jnä' hwëë'n'
 jmi'lle' hñih' kyaah' be' kih' Beelzebú, 'zha' ba' kih'
 dsa' kyaah' hnäh', hi' ba' kih' be' ga'hwëë' dsa' kyaah'
 hnäh' jmi'lle' hñih'? He' ba' dsa' kyaah' hnäh' na',

mi'jnääh' he' na' hëë' hu' dsë' kyah' hnäh'. 20 Pero
 cher'mah' jnä' hwëë'n' jmi'lle' hñih' kyaah' be' kih'
 Dio, he' ja' jmeë' dsöo' he' ma'løø' Dio jmeë' hih' jee'
 kyah' hnäh'.

21 'Jaa' dsa' beë' hi' ma' na'lluü', høøy' kwee' cha'ne-
 h' kiyh', he' ja' sa' cha' hii' goo' he' dsa'hëë' he' tääh'
 cha'neh' kiyh' ja'. 22 Pero wa'ra' ja' jaa' hi' beë' ga'
 lä'koh' ga' hñiiy', kway' kiyh' mah' jñuuyh' lä' jëë' he'
 kyaah' ma' lääy' hñiiy'. Hi' hwëë' hi' ga'lloo' he' lä' jëë'
 he' cha' cha'neh', ja' ga' ti'llooyh' lä' jëë' he' ja'.

23 'Hi' sa' jwah' kyaah' jnä', he' hneey' kyaah' jnä'
 ba' ja'. Hi' sa' jmeë' ko'jöh' kyaah' jnä' mah' teehn'
 dsa', he' jmeey' dsa-lä-løø' dsa' kin' ba' ja'.

Jaa' jmi'lle' hñih' jäh' ka-läh' høøy'
 (Mt. 12:43-45)

24 'Wa'ra' ya' hëë' jaa' jmi'lle' hñih' kih' jaa' dsa',
 dsöoy' lä' kaa' jee' la' hwa' kii' dsa' hnøøyh' ha' jee'
 teeyh' dsëy'. Wa'ra' sa' ga'jnøøyh', jmeey' hu' dsë'
 "Naahn' ka-läh' cha'neh' kin' jee' ya' hëë'n'." 25 Wa'ra'
 ga'llaayh' tuh' dsë' dsa', la' lä'koh' hne' he' ma' na'llu'
 hi' na'ti' na'hyah' ka-läh'. 26 Ja' ga' na' dsöoy'
 dsa' kyaah' jñah' ga' gyeë' jmi'lle' hñih' hi' hlëeh' ga'
 lä'koh' ga' hñiiy' mah' dsa'taayh' ko'jöh' jee' ja'. Hñih'
 ga' le' kih' dsa' he' lä'koh' ga' he' ma' laay' jää'.

Llu' la' kih' hi' mi'te' kih' Dio

27 Ta' ko'jiih' ma' cheh' Jesús hlëeh' juu' la', jaa'
 dsa' më' ga'hlëeh' ki' gaa' jee' ma' tääh' dsa' he',
 ga'siiyh' Jesús:

—Llu' la' kih' hi' ga'kaa' hne' hi' ga'mi'kwaay' hne'.
 28 Mah' ga'jëeh' Jesús juu' kiyh', ga'jäyh':
 —Llu' ga' la' kih' hi' nuu' juu' kih' Dio mah' mi'tey'.

**Dsa' hñaa' dsë' ma' hnøøy' ma' jmeë' Jesús koo' he'
 juh' gaa'**
 (Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

29 Cha'ga' miih' jwëë' dsa' ya'nää' koo' kih' Jesús
 mah' ga'løø' Jesús siyh':

—He' ba' che' hlëeh' hnäh' dsa' hi' chaä' na', ngiih'
 hnäh' jmeen' koo' he' juh' gaa'. He' juh' gaa' lä'koh'
 ga'la' kih' Joná llo'joo', ma' la' he' ja' ba' heehn'
 hnäh'. 30 Jëeh', dsa' hi' ma' chaä' jee' jwii' Nínive
 ga'jëë' koo' he' juh' gaa' he' ga'la' kih' Joná. Ja' ba' lä'-
 ja' jëë' dsa' hi' chaä' na' koo' he' juh' gaa' he' le' kih'
 Hi' ga'lëë' ngo' la'. 31 Hi' wa'ra' ga'të' jee' jmeë' Dio
 jwiz' kyah' hnäh' hi' tääh' na', ma' ja' dsa' më' hi' ma'
 jmeë' hih' hwa' ta' kye', nooy' jee' gyay' mah' bääyh'
 hnäh' dsöo', kih' he' sa' jmeeh' hnäh' he' kih' Dio.
 Jëeh', dsa' më' he' ja' hu' jwërte mah' ya'nuey' lä' jëë'
 he' ma' kyuu' Salomón, hi' jee' kyah' hnäh' chaä'
 jaa' hi' jøøh' ga' lä'koh' ga' Salomón. 32 Hi' wa'ra'
 ga'të' jee' jmeë' Dio jwiz' kyah' hnäh' hi' tääh' na',
 ma' ja' noo' dsa' Nínive jee' tääh' mah' bääyh' hnäh'
 dsöo', kih' he' sa' jmeeh' hnäh' he' kih' Dio. Jëeh',
 dsa' he' ga'jeyh' kyaah' Dio ma' ga'nuuy' juu' he'

na'kwa- Joná, hi' jee' kyah' hnäh' cháa- jaá- hi- jøøh' ga' lä'koh' ga' Joná.

Wa'je- kih' jmi'ngo' jnän`
(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³ Ni' jaá- sa' chih' jee' na-hmäá' m'se' na-hih' je-, ni' sa' tooyh- neh' koo- wa'goo'. He- chiyh' jee' nii' ba' mah' lä'jnä' kih' lä'jée' hi- dsa-taah' cha'neh'.
³⁴ Mi'ne' jne' la' lä'koo- wa'je- kih' jmi'ngo' jnän`. Lä'- ja-, cher'mah' mi'neh' la' llu', ngoo' ba' la' llu' kih' lä'kaá- jmi'ngo' kyah'. Pero cher'mah' la' hlih' m'neh', lä'ja- la' hlih' kih' lä'kaá- jmi'ngo' kyah'.
³⁵ Leeh' ja-, heh' wa'je- he- na-hih' kyah' ta' wa' u-.
³⁶ Jëeh', cher'mah' lä'kaá- tuh'hoh' ma-heeh' ju'dsoo' he- la' lä'koo- wa'je-, hi' sa' cha- ni' koo- he- hlih' ne' kyah', ja- ga' na' jnä' lii' hääh' jee' wa'je-. La' lä'koo- he- na-hih' je- he- choo' ne' kyah'.

Ga'juuh' Jesús kih' hi- ma' laa' mi'tey' jwërte
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷ Lä'koo- ma' ga'dsaá' ga'hlëeh' Jesús lä'ja-, jaá- fariseo ga'tëeyh' cha'neh' kiyh' mah' kuh'hijh'. He-ja- ga'he' Jesús cha'neh' mah' ga'gyay- ne' mes'.
³⁸ Peer' ga'lá'dsaá- dsé' fariseo he', ma' ga'jéey' sa' ga'gyih' Jesús goo- jaá- ja-ga' kuh'hijh'.
³⁹ Mah' ga'jah' Dsa-jøøh' jnän' siyh':

—Hnäh' dsa- fariseo, laah' hnäh' lä'koo- jaá- hi- gyih' ma'la' ta' ka'luu' kyah' wii' ba'. Jëeh' gyih' ba' hnäh' gooh- mah' neh' tuh'hoh' hnäh' na'kah' ba' huusé- hii' hi' lä'jé' he- hlih' jmah'.
⁴⁰ He- ba' che- taah- hnäh'. ¿Che' sa' ñeh' hnäh', he' ba' hi- ga'jmeé' goo- jne' ga'jmeey' tuh-dsé- jne' ka'läh'?
⁴¹ Kwëeh' hnäh' dsa- hi- lla'kyaa', miih- he- cha- kyah' hnäh', mah' lä'ja- ba' ja- na'jngii' neh' tuh'hoh' hnäh'.

⁴² Jwii' ba' hnäh' dsa- fariseo. Kwah- ba' hnäh' o-mee', nuu- ruda, kyaa' lä'jé' joh' he- kih- jne', kwëeh' ba' hnäh' Dio lä'jé' he- la' heey'. Pero sa' jmeeh- hnäh' he- llu' jmah' ni' sa' hnaah' hnäh' Dio. He- la- ba' ja- jmeé' bii' jmeeh- hnäh' kō-jøh' kyaa' lä'jé' he- kwah- hnäh' na'.

⁴³ Peer' jwii' ba' hnäh' dsa- fariseo. Hnooh- hnäh' nah' hnäh' ne' hma-sii' jee' gya' dsa-kaah' neh' gwah' mah-. Tih' hoh' hnäh' jmeé' dsa- Dio kyah' hnäh' cha'jwé' juuh-.

⁴⁴ Jwii' ba' hnäh' ta-jwoh' kyaa' ley kyaa' fariseo, hnäh' hi- ta-juu'. Laah' hnäh' lä'koo- to-høø- he- sa' jnä'. He-ja- lä'jée' hi- ga'nää' ne' kih' sa' ñey- ha- koh' na'høø' sa' la' jee' ga'nääy' ja-. (Véase: Nu. 19:16)

⁴⁵ Mah' ga'jeeh' jaá- ta-jwoh' kyaa' ley, ga'siiyh':
—Ta'jwoh', he- hlëeh' lä'na-, lä'kye- kyaa' jnääh' toh' wii' ka'läh'.

⁴⁶ Mah' ga'jah' Jesús siyh':
—Peer' jwii' ba' hnäh' ka'läh' ta-jwoh' kyaa' ley. Jëeh', kyaa' hnäh' dsa- løø' hii' he- sa' øøh' dsa' ka'. Mah' ni' miih- be' sa' kwah- hnäh'.

⁴⁷ Jwii' ba' hnäh', jmeeh- hnäh' na'hyah- ne' to-høø- jee' na-haa' hi- ga'ngëe' juu' kih' Dio, he' ba' hi- ga'jngëeh' dsa- ma-gyuh- kyaa' hnäh'.
⁴⁸ Kyaa' he-

jmeeh- hnäh' lä'ja-, mi'jnääh' hnäh' hñaah' hnäh' he- tääh' hnäh' juu' kwee- lä'koo- ga'jmeé' dsa- ma-gyuh- kyaa' hnäh'. Jëeh', dsa- ma-gyuh- kyaa' hnäh' ga'jngëeyh' mah' hnäh' jmeeh- hnäh' na'hyah- ne' to-høø- kih' hi- he'.

⁴⁹ He-ja- Dio hi- kyuu' cha-miih-, ga'jäyh' ka'läh':
“Cheen' kyaa' dsa- hi- ngëe' juu' kin'. Hi' cheen' kyaa' apóstole ka'läh'. Kō'llaa' hi- he' jngëeyh', hi' kō'llaa' jmeeh' dsih'.”
⁵⁰ Lä'ja-, hnäh' hi- tääh' na- bääh' jma- kih' lä'jée' hi- ga'ngëe' juu' kih' Dio lä'jiih' ma' ga'nøø' jmi-gyuu'.
⁵¹ Lä' ga'té' jma- kih' Abel na-bääh' hnäh' lä'jiih' jma- kih' Zacaría hi- ga'jngëeyh' ta' ka'hne- jee' kih' gwah' kyaa' na'hyoo'. He-ja- jwëehn- hnäh', lä'jé' he- ja- ma'jä' ne' kih' lä'jée' hi- tääh' na'.

⁵² Peer' jwii' hnäh' ta-jwoh' kyaa' ley. Sa' kwah- hnäh' jwé' lä'kyuu' dsa- juu' kih' Dio. Ja-ba' hñaah' hnäh' sa' heeh' hnäh', mah' hah- hnäh' kih' hi- hnøø' lä'kyuu' —ga'jah' Jesús.

⁵³ Ma' ya'hëe' Jesús jee' ja-, ta-jwoh' kyaa' ley kyaa' dsa- fariseo ga'lá'hneey' jwërte kyaa' Jesús. Hi' ga'løøy' ngiiy' cha-miih- juu' kiyh',
⁵⁴ ma' jëey' che' ma' kaa' juu' kih' Jesús mah' lä'ja- ma' le' ma' hniy' kiyh'.

Ga'hlëeh' Jesús kih' hi- ta-juu'

12 Ta'kō-jiih' dsa-kuh' jwëe' jwërte dsa-, lä'jiih' ma' kya-hlääyh' øøyh', ga'løø' Jesús siih' to-né' dis-cipulo kyaa' :

—Ta' jmeé- hnäh' lä'koh' jmeé' dsa- fariseo he- jäyh' hnaayh- Dio pero ta-juu' bih' ja-.
² Jëeh' sa' cha- ni' miih- he- na'jlé-, he- sa' lä'jnä'. Hi' lä'jé' he- na-hmäá, lloo- koo- jmi' lä'ñe- dsa-.
³ He-ja- lä'jé' he- ma-hlëeh' hnäh' jee' na-hoo-, nuu' dsa- jmi' hii' hyoo-.
Lä'jé' he- ma-hlëeh' hnäh' jee' na-hmäá, lä'nueh' kih' dsa'.

Hää' ba' Dio hi- laa' kyaa'
(Mt. 10:26-31)

⁴ Hnoon' jwëehn- hnäh' ome' kyaa'. Ta' wa' gah' hnäh' kih' dsa- hi- jngiih' kih' jmi'ngo'. Ga' ma-na-juu' jmi'ngo', hee- ga' ja- mo' le' jmeey'.
⁵ Jwëehn- hnäh' ome' kyaa'. Wa' gah' hnäh' kih' hi- na-ngé' jwé' cheey' jmi'le' kih' dsa- cha'je- ma-ngëe' ma-jngëeyh'. Kih' hi- he' ba' wa' gah' hnäh'.
⁶ Ñeh' ba' hnäh', to' ñe' nøø' ba' këe- hñaá' gyuu- ta'. Pero ni' jaá- gyuu- ta' he', sa' dsa-hëe' kih' Dio.
⁷ Lä'kye- jñu- lleh' hnäh' na-he' ga'lá'jé' kih' Dio. He-ja-, ta' wa' gah' hnäh'.
Jëeh', kyee' ga' hnäh' cha-ga'miih- lä'koh' ga' jwëe' gyuu- ta'.

Jmi'le' Na'jngii' kwa' be' wa'ra- ga'hneé' dsa- jne'
(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Jwëehn- hnäh'. Lä'jée' hi- mi'jnää' hñii' he- laay' dsa- kyaa' cha'né' dsa-, ja-ba' lä'ja- jah' Hi-ga'lëe' n-go' la' kiyh' cha'né' lä'jée' ángele kyaa' Dio.
⁹ Pero hi- jah' sa' kyuu' jnä' cha'né' dsa-, lä'ja- jwahn- sa' kyuu'

jnih' cha'ne' lä'jöö' ángele kyaä' Dio. ¹⁰Jmee' ba' Dio jöh' dsé' kih' lä'jöö' hi' hlëéh' wii' kih' Hi'ga'lëé'ngo' la'. Pero cher'mah' ga'hlëéh' dsa' wii' kih' Jmi'lle' Na'jngii', sa' jmeey' jöh' dséy' kih' he' ja'. ¹¹Wa'ra' ga'hneé' dsa' hnäh' neh' gwah' mah' o cha'ne' dsa'ta', o cha'ne' jwëé', ta' ka' hnäh' huu'dsë' ha' lä' lääh' hnäh' hñaa'h' o ha' lä' jawah' hnäh'. ¹²Jëéh', lä'chah' ja' Jmi'lle' Na'jngii' kwëéh' hnäh' huu'dsë' llu' ha' lä' jawah' hnäh'.

Koo' juu' na'hmäá' kih' jaä' dsa' cha' kuu'

¹³Jaä' hi' ma' häá' jee' ja' ga'siiyh' Jesús:
—Ta'jwöh', chiih' dsa'ñeeh' øøhn' kwëeyh' jnä' heen' he' ga'tëéh'.

¹⁴He'ja' ga'jah' Jesús siiyh':

—Ja' he' jwëé' jnä', sa' ga'tëéh' ti'lloohn' hee' dsa'.

¹⁵Ga'jah' ka'läh' Jesús siiyh' dsa' hi' ma' tääh' jee' ja':

—Leeh' hnäh', ta' wa' hee' hoh' hnäh' ni' koo' he' cha' jmi'gyuuh' la'. Jëéh', ja' kih' he' cha' jnan' cha'mi-ih', he' ja' jmee' chaa' jne'.

¹⁶Ja'ga' ga'hlëeyh' juu' na'hmäá', ga'jäh':

—Ma' chaa' jaä' dsa' cha' kuu' hi' ma' cha' cha'mi-ih' he' na'jnää' hwa' kiyh' he' ma' chooyh'. ¹⁷He'ja' ma' jmeey' huu'dsë', ma' jäh': "¿Hee' ba' jmeen'? Sa' cha' jee' llan' lä'jé' he' choohn'." ¹⁸Mah' ga'jäh': "Lä'la' ba' jmeen'. Hlan' hne' kih' kwii' kin' mah' jmeen' juuh' ga' né' jee' ma' chih'. Jee' ja' ba' llan' lä'jé' ta' kin' he' choohn'. ¹⁹Mah' jawahn' ki' hñiin': Ma'cha' ba' kyah' cha'miuh'. Lee' kyah' cha'miuh' jii'ñe'. Teeh' hoh', ja' kuh'huh' ba' hne' kyah'. Wa' chaa' ba' hne' llu'." ²⁰Pero Dio ga'jah' siiyh' lä'la': "He' ba' che' taah' hne'. Na' hwë' ba' juuyh'. Kih' jñah' ba' ja' lä'jé' he' ma'juuh' ma'lääh'," ga'jah' Dio. ²¹Lä'ja' la' kih' dsa' hi' lla' cha'miuh' kuu' né' hwa' la', mah' cha'ne' Dio laäy' dsa' tä'ñee' ba'.

Dio lih' häá' hi' laä' kyaay'

(Mt. 6:25-34)

²²Ja'ga' ga'jah' Jesús siiyh' discípulo kyaay':

—Kih' he'ja' na' jwëéh' hnäh'. Ta' ka' hnäh' huu'dsë' ha' lä' dsa'ngëéh' hnäh' koo' jmi' koo' jmi', hee' na' kuh'huh' hnäh' ni' ta' ka' hnäh' huu'dsë' kih' hmiih' he' käh' hnäh'. ²³Kyee' ga' he' chaa' hnäh' lä'koh' ga' he' kuh'huh' hnäh'. Hi' kyee' ga' jmi'ngo' kyah' hnäh' lä'koh' ga' hmiih' he' käh' hnäh'. ²⁴Jëé' da' hnäh' lä'koo' la' kih' ta'. Sa' cha' jngëey' ni' sa' chooyh' ni' koo', ni' he' hnøø' jee' llay'. Pero Tää' jnan' hi' gya' gyuuh', ma'ra' he' ääh' bih'. ¿Ché' sa' kyee' ga' hnäh' lä'koh' ga' ta' he'? ²⁵¿Hi' hnäh' leh' jmeeh' saä' ga' koo' lëé', kih' he' jmeeh' hnäh' cha'miuh' huu'dsë'? ²⁶Cher'mah' sa' tää' hnäh' jmeeh' he' la' koo' he' pih', ¿he'la' kyé' hnäh' huu'dsë' kih' lä'jé' he' jwëéh' kyah' hnäh'?

²⁷Jëé' da' hnäh' ha' lä' dsa'kwaä' wa'le'. Sa' cha' ta' jmee', ni' sa' hwëé' wa'ñe'. Pero jwëéh' hnäh'. Ma'ke' na'hñaa'h' la' hmiih' he' ga'käh' rey Salomón, pero sa' ga'lloo' he' la' na'hñaa'h' lä'koo' la' wa'le'.

²⁸Cher'mah' lä'ja' jmee' Dio na'hñaa'h' wa'le' he' choo' né' nuu' na', mah' hø' jé' dsa' neh' hwii', ha' lä'ja' sa' kway' he' käh' hnäh', dsa' hi' miih' go'te' ba' dsoo' dsé'. ²⁹He'ja' mo'to' ka' hnäh' huu'dsë' hee' na' kuh'huh' hnäh'. Ta' jmee' hnäh' cha'miuh' ngëé' huu'dsë' kih' lä'jé' he' na'. ³⁰Jëéh', lä'jöö' hi' sa' ma'heeh' kih' Dio, hnooyh' lä'jé' he' na' jmah' ba'. Pero Tää' jnan' ma'ñey' ba' lä'jé' he' jmee' bii' jnan'. ³¹Hnääh' da' hnäh' to'né' Dio hi' laä' dsa'ta' jøøh' jnan'. Lä'ja' ba' hñah' hnäh' lä'jé' he' jmee' bii' kyah' hnäh' ka'läh'.

Llu' ga' he' cha' he' la' hmooh' jnan' gyuuh'

(Mt. 6:19-21)

³²Ta' wa' gah' hnäh' borrego kyaan', ma'ke' sa' jwëé' hnäh', jëéh' Tää' jnan' hyoh' dséy' tooyh' gooh' hnäh' he' jmeeh' hnäh' hih' koo'jöh' kyaayh'. ³³Hñii' hnäh' he' cha' kyah' hnäh' mah' kwëéh' hi' jmee' bii' kih'. Hnøøh' hnäh' he' sa' hee' go'te'. Hnøøh' hnäh' he' la' hmooh' he' cha' gyuuh' he' sa' hee' jih'koh'. Jee' ja' sa' lloo' dsa'hii' ni' sa' chaa' jah' hi' jwëé' ka'läh'. ³⁴Jee' hla' he' la' hmooh' kyah' hnäh', jee' ja' ba' kyé' hnäh' o'jöh' dsé'.

Llu' la' kih' hi' jøø' wa'ra' jah' Jesús

³⁵'Hnøø' ma'na'lluuh' hnäh', hi' na'neh' hnäh' ka'läh'. ³⁶Hnøø' jmeeh' hnäh' lä'koo' jmee' moz' hi' tääh' jää' dsa'juuh' hi' jäh' jee' ma'jee' goo' dsa'. Wa'ra' jah' dsa'juuy' he' tëey', na' ma'hii' na' moz' he' ho'haah'. ³⁷Llu' la' kih' moz' he', cher'mah' na'nëy' wa'ra' jayh'. Ma'ra' ju'dsoo' jwëéh' hnäh', dsa'juuy' mi'lluuy' hñii' jää', ja'ga' llaay' moz' he' né' mes' mah' jmeey' ta'he' kiyh'. ³⁸Ma'ke' jayh' koo' lla'ñuu' o'ja'ga' jnä', peer' llu' la' kih' moz' he', cher'mah' na'nëy' ma'ja'. ³⁹Hnøø' lä'ngëéh' hnäh' he' la'. Wa'ra' jah' kih' jaä' dsa'juuh' cha'neh' ñey' hee' hor' ja' jaä' dsa'hii' dsa'he' cha'neh' kiyh', jmeey' bii' sa' gwiiy' høøy' hne' kiyh' mah' sa' dsa'he' dsa'hii' he' cha'neh' kiyh'. ⁴⁰Lä'ja' hnäh', hnøø' ma'na'lluuh' hnäh' ka'läh'. Jëéh', hor' he' sa' jmeeh' hnäh' huu'dsë', jäh' Hi'ga'lëé'ngo' la'.

Dsa' hi' mi'teh', hi' dsa' hi' sa' jmee' ta'he'

(Mt. 24:45-51)

⁴¹Ja'ga' ga'jah' Pee' siiyh':

—Dsa'jøøh' kyaan', ¿ché' ma'hlëéh' juu' na'hmäá' lä'na' kyaä' jnääh' o ma'hlëéh' ka'läh' kih' lä'jöh'?

⁴²He'ja' ga'jah' Dsa'jøøh' jnan' siiyh':

—Jaä' dsa' hi' mi'teh' hi' cha' huu'dsë' llu' kih', hi' he' ba' na'hñaa' mah' hääy' hi' tääh' cha'neh' kih' dsa'juuy', kwëeyh' he' kuyh' hor' kih'. ⁴³Llu' la' kih' moz' he', cher'mah' mi'teyh' lä'jé' mada' he' nuuyh' wa'ra' jah' juuy'. ⁴⁴Ma'ra' ju'dsoo' jwëéh' hnäh', ga'lä'jé' ba' he' cha' kih' dsa'juuy' tooyh' goo' moz' he'. ⁴⁵Pero cher'mah' hi' na'hñaa' he' ga'jmeey' huu'dsë': "Lä'hëé' ga' miih' dsa'jøøh' kyaan'", he'ja' ta'ko'jjih' ja', løøy' jmi'baay' hi' më' hi' ñeeh'

dsa-kyaa'yh', hi' kuh'hiyh' llu' lä'jjih' lä'heey'. 46 Lä'la-
le' kih' moz' he'. Jmih' he' sa' jøø'y, hi' hor' he' sa'
kyey' ni' miih' hæ' dsë', jäh' dsa-jüuy'. Peer' cha-mi-
ih' jmeeyh' moz' he', ja-ga' cheey' ko-jøh' kyaah'
lä'jöö' hi' sa' ga'mi'teh'.

47 'Jaa' moz' hi' ma'ñe' kwee' he' mada' nuuyh' kih'
dsa-jüuy' mah' sa' ma-na'lluuy, ni' sa' mi'tey' mada'
kih' dsa-jüuy', hi' he' sa' lä'ñih' dsëy' kway' kih'.

48 Pero jaa' moz' hi' ma' jmee' he' hliih' he' sa' ñey',
hi' he' hii' miih' ba'. Jëeh' hi' ma-hyoh' cha-miih', lä'-
ja' ngih' dsa-jüuy' cha-miih'. Dsa-jüuy' hi' ga'tooh'
gooy' cha-miih', lä'ja' ngihy' cha-ga'miih'.

Kwaat' kih' Jesús he' tee' dsa-
(Mt. 10:34-36)

49 'Ma'jan' mah' chaahn' je' hwa' la'. Hnoon' wa'ra-
jäh' kih' koo' ga-jüh'. 50 Ma'ra' he' jmee' bii' jëen'
koo' he' wih' ngëe'. Peer' ku'jii' kin'. Wa'ra' jäh' kih'
na' ga-jüh' ba' ma-dsëe' jmih'. 51 ¿Che' laah' hnäh'
ma'jan' mah' jmeen' hii' ti' kih' dsa' jmi-gyueh'?
Jwëehn' hnäh', ja' kih' he'ja' ma'jan'. Ma'jan', mah'
jmeen' te'jöö' dsa' ba'. 52 Jëeh', na' ta' cha'në' jee'
tääh' hña' dsa' koo' cha'neh', jmeey' to' nää'. Uu' hi'
he' tee' kyaah' uu' hi' uu' dsa'taah' teey' kyaah' uu'.
53 Tee' jmii' kyaah' jo'ñueh', hi' jo'ñueyh' tee' kyaayh'
ka'läh'. Chooy' tee' kyaah' jo'miih', hi' jo'miiy' tee'
kyaah' chooy'. Ma'chooy' tee' kyaah' ma'jooy',
ma'jooy' tee' kyaah' ma'chooy'.

Ko'llaa' sa' kye' kwaat' ha' lä' la' he' jmee' Dio jee'
kiyh'
(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

54 Hi' ga'jäyh' ka'läh' siyh' lä'jöö' dsa-:
—Wa'ra' ga'jëeh' hnäh' soo' jni' ta'la' ga'dsa' hy-
oo', chah' ba' jawah' hnäh': "Jma' ba' na' ja'." Hi' lä'ja'
la'. 55 Hi' wa'ra' ja' lle' ta' kyë', jawah' hnäh': "Jmee' hy-
oo' ba' na'." Hi' lä'ja' jmee'. 56 He' ba' che' ta'juuyh'
hnäh'. Leh' ba' hnäh' lleh' hnäh' juu' kwee' ha' lä'
jmeey' koo' jmih' koo' jmiih' lä'koo' la' gyueh' hwa'.
Mah' sa' kyeh' hnäh' kwaat' hee' ga' na' dsa'la' jee'
kyah' hnäh'.

Hnøø' mi'een' juu' he' cha' jnän' kyaah' dsa-
(Mt. 5:25-26)

57 ¿He'la' sa' leh' hnäh' kah' hnäh' kwaat' hñaah'
hnäh' hee' na' he' llu'?" 58 Cher'mah' cha' hi' hnøø'
hnëe' hne' cha'në' dsa'ta', jmee' bii' go'taah' hnäh' ju-
u' kwee' kyaayh' na' ga-jüh' ta'ko'jjih' cha' jmiih', mah'
sa' ngëey' hne' ja'goo' jwëe'. Lä'ja' mo'so' jmee'
jwëe' hih' kih' poo', täayh' hne' neh'ñe'. 59 Ma'ra' ju'd-
soo' jwëehn' hne', sa' ya'hëeh' jee' ja' ta'ko'jjih' sa'
ma-mi-hmaah' lä'koh' te' he' lle' dsa'ta' kyah'.

Ga'hleeh' Jesús kih' he' dsa'jëeh' dsa' kyaah' Dio

13 Ja'ba' jmiih' ja' na'nää' ko'llaa' dsa' na'jmeeyh'
juu' kih' Jesús he' ga'jmeey' Pilato mada' kih'

hløø' he' na'jngëeyh' dsa' cha' Galilea jee' ma' täay-
h' jngëeyh' jah' he' ma' mi'tey' kiyh' kyaah' Dio.

2 Mah' ga'jëeh' Jesús juu' kiyh', ga'jäyh':

—¿Che' kih' he' ga'juu' lä'ja' dsa' galilea he', he'ja'
laah' hnäh' he' ääy' cha-ga'miih' dso'kye' lä'koh' ga'
jee' lä'jöö' dsa-gooy'? 3 Jnä' jwëehn' hnäh', ni' miih-
sa' la' lä'ja'. Jëeh' cher'mah' sa' ga'jëeh' hnäh' kyaah'
Dio, ja'ba' lä'ja' juu' lä'jöö' hnäh' ka'läh'. 4 He' ga'to-
h' hne' ñii' kih' Siloé né' kih' lä'jöö' gya'jña' dsa-
mah' ga'juuy', ¿che' jmeeh' hnäh' hæ' dsë' he' ääy'
cha-ga'miih' dso'kye' lä'koh' ga' jee' lä'jöö' dsa' hi'
tääh' Jerusalén? 5 Jnä' jwëehn' hnäh', ni' miih' sa' la'
lä'ja'. Jëeh' cher'mah' sa' ga'jëeh' hnäh' kyaah' Dio,
ja'ba' lä'ja' juu' lä'jöö' hnäh' ka'läh'.

Juu' na'hmäa' lä' la' kih' koo' chaah' higo he' sa' kwa'
miih'

6 Hi' ga'jäyh' ka'läh' juu' na'hmäa' lä'la':

—Jaa' dsa' ma' na'jnää' koo' chaah' higo jee' kih'
chaah' wih' jeh' kiyh'. Mah' na'jëey' che' na'hii' mi'higo.
Pero ni' koo' miih' sa' ma' hii'. 7 Mah' ga'siiyh' hi' ma'
høø' chaah' wih' jeh' ja': "Jee' la' ma'të' hne' ji'ñe'
ma'jan' jëen' chaah' higo la', che' hii' miih'. Sa' cha-
jnøøhn' ni' miih' lä'koh' hä' gwan'. He'ja' tu' go'te'.
¿He'la' ja' koo' na'ha' hwa' jee' chih'?" 8 Pero hi' ma'
høø' jee' ja' ga'jäyh': "Dsa'jøøh' kyaah', kwa' jwë' kih'
koo' ga'ji'ñe' na'. Gyun' miih' ta'hmi' mah' toohn'
tø'hoh'. 9 Cher'mah' ga'hii' miih', llu' ba'. Pero
cher'mah' sa' ga'hii', ja'ga' na' dsa'tu'."

Ga'mi'hläa' Jesús jaa' dsa'më' hi' ma' na'jluu'
cha'kah'

10 Koo' jmiih' he' teeh' dsa' dsë' ma' kwa' Jesús juu'
neh' gwah' mäh'. 11 Jee' ja' ma' hää' jaa' dsa'më' hi'
ma'hya' gya'jña' ji'ñe' dsaah'. Ga'jmeey' jmi'lle' hliih'
ga'jluu' ka'luuy'. Ni' miih' sa' le' ma' ngëy' ko'dsoo'.
12 Ma' ga'jöö' Jesús dsa'më' he', ga'tëeyh' mah'
ga'siiyh':

—Dsa'më', ma'ja' ba' kyah' kih' dsoo' he' ma' laah'.

13 Ga'kyey' gooy' né' kih' dsa'më' he'. Lä'chah' ja'
ga'ñiih' ka'luuy', mah' ga'løøy' kway' ti'hmaah' kih'
Dio. 14 Pero hi' ma' jmee' hih' gwah' ja', ga'lällee'
jwërte' kih' he' ga'mi'hläa' Jesús dsa' jmiih' he' teeh-
dsa' dsë'. Mah' ga'siiyh' lä'jöö' hi' ma' tääh' jee' ja':

—Jñii' jmiih' ba' cha' jwë' jmeen' ta'. Ta'ko'jjih' jñii'
jmiih' ja', ya'nää' hnäh' mah' ja' kyah' hnäh', ja' jmiih'
he' teeh' dsa' dsë'.

15 Ja'ga' ga'jäyh' Dsa'jøøh' jnän' ga'siiyh':

—Hee' ba' che' ta'juuyh' hne' dsa'ñueh'. ¿Ja' lä'jöö'
hnäh' cheeh' hnäh' kya' kyaah' hnäh', burr' kyaah'
hnäh' jee' na'hñuuyh' mah' go'jääh' hnäh' hiyh' jmiih'
jmiih' he' teeh' dsa' dsë'? ¿Che' sa' jmeeh' hnäh' lä'ja'?

16 Pero hi' dsa'më' la', hi' laa' sa'ju' kih' Abraham,
ma'hya' gya'jña' ji'ñe' ma' na'hñuuyh' kaah' Tana'.
¿Che' sa' ää' jmiih' cheeyh' jmiih' he' teeh' dsa' dsë'?

17 Lä' ma' ga'hleeh' Jesús juu' ja', ga'jä' o'hiih' lä'jöö'
hi' ga'läh' høøh' kiyh'. Pero jee' lä'jöö' dsa' ma' chaay'

llu' ba', ma' ga'jääy' lä'jää' he' juh'gaa' he' ma' jmees' Jesús.

Juu' na'hmää' lä'koo' la' kih' m'ju' mostaza
(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

18 Hi' ga'jääh' Jesús ka'läh':
—Jwëëhn' hnäh' juu' he' jeeh' kwee' lä'koh' jää' Dio dsa' lä'hieh' kih'. 19 He' jää' Dio dsa' lä'hieh' kih', jeeh' kwee' lä'koo' la' kih' koo' m'ju' mostaza he' ga'jngëe' jaa' dsa' jee' na'jnää' cha'joh' kiyh'. Heh' m'ju' ja', ga'hya' mah' ga'kwaä', lä'jiih' ga'të' koo' chaah' hma'. He'ja' ga'lla'nää' tä' jmeey' s'ii' në' sa'goh' kih'.

Juu' na'hmää' lä'koo' la' kih' levadura
(Mt. 13:33)

20 Koo' ka'läh' ga'jääh' Jesús siyh':
—Jee' la' jwëëhn' hnäh' juu' he' jeeh' kwee' lä'koh' jää' Dio dsa' lä'hieh' kih'. 21 Jeeh' kwee' lä'koo' jmees' levadura he' koo' jaa' dsa'më'. Llay' cha'miih' harin mah' kah'gwëyh' kyaah' levadura. Kyaah' lä'ja' dsa'k'waa' lä' ga'dsa' t'kä'.

Dsu' la' ho'haah' jee' dsa'taah' dsa' kyaah' Dio
(Mt. 7:13-14, 21-23)

22 Lä'koo' ma' hää' Jesús jwë' ngoo' ta' Jerusalén ma' kway' juu' lä'kaa' jwii' kaah' hi' lä'kaa' jwii' mäh' jee' ma' dsa'ngëey'. 23 Jaa' dsa' ga'ngii' juu' kiyh', ga'siyh':

—Dsa'jөөh' kyaan', ¿che' miih' go'te' dsa' hi' dsa'lää'?

He'ja' ga'jääh' Jesús siyh':

24 —Jmees' hnäh' bii' go'taah' hnäh' ta' ho'haah' dsu'. Jëeh', jwëë' dsa' hi' hnөө' dsa'taah' mah' sa' jmäy' dsa'taayh'. 25 Wa' jmeen' jaa' dsa'jөө' cha'neh' ma'ngëe' ma'jney' ho'haah' kiyh'. Hi' cher'mah' ga'nääh' hnäh' tëeh' hnäh' kiyh' ta' ka'hne':

“Dsa'jөөh' kyaan', Dsa'jөөh' kyaan', nä' ho'haah' mah' dsa'tooh' jnääh'.” Pero jeeh' dsa'jөө' he' kyah' hnäh', jäh': “Sa' man' hiji' hnäh'.” 26 Ja'ga' lööh' hnäh' jwah' hnäh': “Ma'kih' ma'hij' jnääh' ko'jöh' kyaah' hne'.

Jnääh' he' hi' ga'hlëëh' jee' la' cha'jwë' jөөh'.” 27 Pero jäh' dsa'jөө' cha'neh' he', siyh' hnäh': “Sa' man' hiji' hnäh'. Go'nää' hnäh' kyah', hnäh' hi' jmees' he' hliih' jmäh'.” 28 Jee' ja' ki'hoo' hnäh' mah' jөөh' hnäh' cha'jah' hnäh' wa'ra' ga'jëëh' hnäh' Abraham kyaah' Isaac kyaah' Jacob kyaah' lä'jëe' hi' ga'ngëe' juu' kih' Dio tääh' ya'jwii' kiyh', mah' hnäh' dsa'hëëh' ta' ka'hne'. 29 Jwëë' dsa' chaa' yyy' ya'nää' ta' kye' ta' nii' mah' dsa'taah' kuh'hij' ko'jöh' kyaah' jnä' jee' oo' ya'jwii' kih' Dio. 30 Jëeh', jwëë' hi' sa' laa' kwaat' jee' kyah' hnäh', hi' he' leë' jөөh' ma'ja'. Hi' hi' laa' kwaat' jee' kyah' hnäh', hi' he' leë' mäh' ga'.

Ga'lä'meeh' dsë' Jesús kih' jwii' Jerusalén
(Mt. 23:37-39)

31 Ja'ba' jmi' ja', ga'lla'nää' ko'llaa' fariseo na'chiih' Jesús:

—Go'hëe' jee' la', gwaah' ta' jee' jyoh', jëeh' hnөө' Herode jngëeh' hne'.

32 He'ja' ga'jäyh' siyh' dsa' fariseo he':

—Go'nää' hnäh' mah' go'chiih' hi' kyөөh' may' hliih' he' juu' la': “Na' hi' hөө' lä' ma'jmeen' la' ba' ta' he' hwëen' jmi'lle' hliih' kih' dsa' hi' mi'hlää'n' dsa' ka'läh'. Ga' ma'hya' hnë' jmi', ja' hliih' ma'hñaa' ta' kin'.” 33 Jmees' bii' lä' ma'hää'n' la' ba' jwë', na', hөө', hi' hyu' lä'jiih' lloon' Jerusalén. Jëeh', jmees' bii' he' juu' hi' ngëe' juu' kih' Dio ta' Jerusalén, sa' lle' kih' juuy' ta' jee' jyoh'.

34 Hnäh' dsa' chaa' Jerusalén, hi' jngëeh' hi' ngëe' juu' kih' Dio hi' teh' hnäh' kuu' kih' hi' chee' Dio, joh' jiih' sa' ga'lä'hnoon' ma'jөөh' hnäh' lä'koo' jөөh' chaah' hyaa' gyy' chaah' kyaa', taayh' neh' sa'kyooy', pero sa' ga'hiih' hnäh'. 35 He'ja' ma'bee' Dio hnäh' go'te', ja' ta'jmäh' ba' hne' kyah' hnäh'. Jwëëhn' hnäh', na' ta' cha'në' mo'so' jëeh' hnäh' jnä' ta'ko'jiih' sa' ma'jääh' hnäh': “He' ba' che' jöh'gaa' hi' ja', lä'hieh' kih' Dio.”

Ga'mi'hlää' Jesús jaa' hi' dsaah' jmi' he' teeh' dsa' dsë'

14 Koo' jmi' he' teeh' dsa' dsë', ngoo' Jesús ga'kuh' ga'hij' cha'neh' kih' jaa' fariseo hi' ma' laa' jaa' dsa'jөөh'. Jee' ja' ma' tääh' dsa' hi' ma' tääh' Jesús. 2 Hi' ta' cha'nëy' ja' ma' cheh' jaa' dsa' hi' ma' dsaah' dsoo' gyoo'. 3 He'ja' ga'ngii' Jesús juu' kih' ta'jwoh' kyaa' ley kyaah' dsa' fariseo he':

—¿Che' cha' jwë' mi'hlää' jne' jaa' hi' dsaah' jmi' he' teeh' dsa' dsë'?

4 Tisih' ba' ga'taah' dsa' he'. Ja'ga' ga'sooh' Jesús goo' hi' ma' dsaah' he' mah' ga'mi'hlääy'. Hi' ga'hij' h' juu', ga'siyh':

—Ma'le' gwaah' kyah'.

5 Mah' ga'hleëyh' dsa' hi' ma' tääh' he', ga'siyh':

—Cher'mah' jaa' dsa'kyaah' hnäh' ga'tah' jaa' burr' o' jaa' kya' kyaay' jee' hë' koo' too', ¿che' sa' dsooy' lä'chah' ja' dsa'leey' jah' kyaay' ma'ke' la' jmi' he' teeh' dsa' dsë'?

6 Ni' jaa' sa' ga'lih' ma' jeeyh' juu' kih' Jesús.

Juu' na'hmää' kih' hi' ga'taah' to'në' hma'sii' jee' cha' ma'nöö'

7 Ma' gya' Jesús jëe' ha' lä' ma' jmees' lä'jëe' hi' ma' na'teeh' kyaa' fariseo he', ga'hnooyh' ma' dsa'taayh' hөө' hi' kaa'h' në' mes'. He'ja' ga'hleëyh' juu' na'hmää' kyaa'h' dsa' hi' ma' na'teeh' he', ma' jäyh':

8 —Wa'ra' ga'tëeh' jaa' dsa' hne' koo' jee' dsa'jee' goo' dsa', sa' nah' hөө' hi' kaa'h', le' ga' che' lloo' jaa' hi' jөөh' ga' lä'koh' hne'. 9 Cher'mah' ga'nah' jee' ja', ha' ga' che' ga'lloo' hi' ga'tëeh' lä'uy' hnäh', mah' siyh' hne': “Kwa' jwë' gya' hi' la' jee' na'.” Ja'ga' kyaah' o'hieh' nah' jee' ga'dsaa' go'te' hma'sii'.

10 Lä'ta' ba' jmeeh' wa'ra' ga'tëeh' jaa' dsa' hne' jee' jmeey' jmi'. Goh' ba' hne', ja' nah' lä' ga'të' hyy' kii' ba'. Mah' wa'ra' ja' hi' ga'tëeh' hne', siyh' hne': “Na'

ya-na' jee' llu' ga' miih- la-, ome' kyaan'. "Ja-ga' leeh' jøøh' cha-në' lä-jëë' hi- tääh' ko-jøh' kyaah' hne- në' mes- ja-. 11 Jëeh', hi- jmää' hñii' jøøh', hi- he' jä' ta' hwa' go-te-. Hi- jmää' hñii' hwaä', hi- he' ba' leë' jøøh'.

12 Hi' ga'hleëyh' dsa- fariseo hi- ga'tëë' kiyh', ga'siiy- h':

—Wa'ra- ga'teeh' dsa- kuh'hiyh' koo- llä'hyoo' o ta' ga'nue, ta' tëeh' ome' kyaah', ni' øøh', ni' jñah' ga' hi- chaä- kyah', ni' dsa- cha- kuu' hi- tääh' koo' kyah'. Jëeh', lä-jëë' hi- he' tëeh' hne- ka-läh' mah' jëeyh' kyah'. 13 Lä-la- ba' jmeeh' wa'ra- ga'jmeeh' koo- jmi'. Ja- tëeh' hi- tä-ñee' kyaah' dsa-tueh', dsa-jluuh', hi' dsa-tue. 14 Lä-ja- ba' le' llu' kyah'. Jëeh', dsa- he' sa' cha- he' kyaah' mi-hmaayh' kyah' ka-läh'. Pero wa'ra- ga'të' jee' lä-jiih' lä-jëë' hi- lluu', lä-hmaah' kyah'.

Juu' na-hmää' lä-koo- la' koo- jmi' juuh'
(Mt. 22:1-10)

15 Jaa- hi- ma' gya' në' mes' kyaah' Jesús, ma' ga'nu- uy' ga'hleëh' Jesús lä-ja-, ga'jäyh':

—Llu' la' kih' hi- dsa-taah' kuh'hih' jee' la' ya'jwi' ki- h' Dio.

16 He-ja- ga'jäh' Jesús siiyh':

—Jaa- dsa- ga'jmeë' koo- jmi' juuh' mah' ga'tëeyh' jwëë' jwërte dsa-. 17 Ma' ga'të' hor' kuh' dsa- ma'nue, ga'cheey' jaa- moz' kyaay' mah' dsa-chiih' hi- ma' na'teeh' kyaay': "Ya-nää' hnäh' ga-juh-. Jëeh', ma-na'llu' ba' lä-jëë'." 18 Ga-lä-jëë' ba' ga'jäh' sa' jää'. Hi- to-në' ga'jäh': "Ma-lan' koo- jwi' hwa', he-ja- hnoon' na-jëen' koo-. Jmeë' jøh- hoh' sa' jään' niin'." 19 Hi- jñah' ga'jäh': "Ma-laan' hñaa' gyaah' kya' hi- jmeë' ta'. Hi- he' na', na' ga' na-jëen' che' lluu'. He- ja- chuun' kyaah' hne' jmeë' jøh- hoh', sa' jään' niin'." 20 Hi- jñah' ka-läh' ga'jäh': "Koo- ma-jee' ba' goon'. He-ja- sa' le' niin'." 21 Ngaah' go-te' ba' moz' he', na'jmeeyh' juu' kih' dsa-juuy'. Ma' ga'nuu' juu' jmi' he' ga'jäyh' lä-ja-, ga-lä-lleey' jwërte. Ja-ga' ga'siiyh' moz' he': "Gwa- ko'chih' je'hmooh' hi' lä-kaa- cha'jwë' kih' jee' jwi' juuh', go'kyaä' hi- tä-ñee' kyaah' dsa-tueh', dsa-jluuh' hi- dsa-tue."

22 Ma' jah' moz' he', ga'siiyh': "Dsa-jøøh' kyaan', ma-la' ba' lä-jëë' mada- he- ma-jmeeh'. Pero ja- ga' jee' dsa-taah' dsa-." 23 He-ja- ga'jäh' dsa-juu' he' siiyh' moz' kyaay': "Gwa- lä' hä' jwë', hi' lä-kaa- jee' jëeh' dsa-, jmeë' bii' ya-näay', mah' kah' cha'neh' kin' la-. 24 Jëeh', jwëëhn' hnäh', ni' jaa- dsa- hi- ga'tëehn' he', mo'so' tëëy' kuyh' ma'nue' kin'."

Hweh- miih- la' he- jmeë' jne' ko-jøh' kyaah' Cristo
(Mt. 10:37-38)

25 Jwëë' jwërte dsa- hi- ga'nää' ko-jøh' kyaah' Jesús. He-ja- ga'jëeyh' hñiiy' ta' jee' ya'nää' dsa-, mah' ga'siiyh':

26 —Jaa- hi- hnøø' jmeë' ko-jøh' kyaah' jnä', cher'mah' sa' hnäay' jnä' cha-ga'miih- lä-koh' ga' he- hnäay' cho'jmiy', lä-koh' ga' he- hnäay' mëy', he- hnäay' jooy', he- hnäay' dsa-ñueh- øøyh', he- hnäay'

më' øøyh', hi' lä-koh' ga' he- hnäay' hñiiy', sa' jmääy' leey' discípulo kyaan'. 27 Hi- sa' jää' cru' kyaä' mah' sa' jmeey' ko-jøh' kyaah' jnä' sa' jmääy' leey' discípulo kyaan'.

28 Wa'ra- ga'të' jee' hnooh- hnäh' jmeeh' hnäh' koo- hne' nii', zche' sa' jëeh' hnäh' to-në' joh' këë' hi' che' leë' kuu' kyah' hnäh' lä-jiih' hñaa' hne' ja-? 29 Jëeh' cher'mah' ga'chih' hnäh' ma-tii' kih' hne' ja- mah' sa' hñaa' ta' ja-, lä-jëë' dsa- hi- jëë' ta' ja-, mi-kwayh' kyah' hnäh'. 30 Mah' jäyh': "Dsa-ñueh- la- ga'løøy' chooy' hne' la- mah' sa' ga'liyh' ma' mi-hñaa'." 31 O wa' jmeen' jaa- rey, hi- dsoo' dsa-tëë' kyaah' jñah' rey, zjä' gyay' to-në', jëëy' che' jmää' gyaä' mil hløø' kyaay' mah' dsa-tëey' kyaah' jñah' rey hi- jää' gyee' mil hløø'? 32 Wa'ra- ga'jëëy' sa' liyh', he-ja- cheey' jaa- hi- dsa-hleëh' llay' ha- lä' jee' hii' ti' juu' ja-, ta' ko-jiih' sa' ma-ya-jäh' jñah' rey he'. 33 He-ja- cher'mah' chaä- jaa- hnäh' hi- sa' tuu- dsë' be' lä-jëë' he- cha- kih', sa' jmääy' leey' discípulo kyaan'.

34 Llu' ba' ñe' pero wa'ra- ga'dsaä' he- nii' kih', ha- lä-lii' ka-läh' nii'. 35 Sa' jmää' kih' hwa', ni' he- kaayh' kyaah' jyoh' tæ'hoh' sa' jmää'. He- be' ba' dsa- ja-. Hi- hnøø' heeh' juu' la-, wa' heeyh-.

Juu' na-hmää' lä-koo- la' kih' jaa- borrego hi- na-hëë'
(Mt. 18:10-14)

15 Jwëë' dsa- hi- ma' koo' ku'sih- hi' jñah' dsa- wa- hi- cha- hi- ga'lla'nää' koo' kih' Jesús mah' nu- uy' juu' he- ma' kway'. 2 He-ja- sa' ga'tih' dsë' dsa- fariseo ni' saduceo ka-läh', ma' jäyh':

—Dsa-ñueh- la- heeh' lä-jëë' hi- jmeë' wa' la' cha- la' hi' kuyh- ko-jøh' kyaayh' ka-läh'.

3 He-ja- ga'hleëyh' dsa- he' juu' na-hmää' lä-la-, ga'jäyh':

4 —Cher'mah' jaa- hnäh' chaä- hñä-laa' borrego kyaä', mah' dsa-hëë' jaa-, zche' sa' beey' ko-hwëë' jee' lä-jëë' jah' he' mah' dsooy' ta' moh' dsa-hnäayh' hi- na-hëë' he' lä-jiih' jnäayh'? 5 Peer' jëë' dsëy' wa'ra- ga'jäyh' jah' kyaay', mah' tëëy' jwë' ka'kyooy'. 6 Hi' wa'ra- ga'llaayh' kiyh', tëëyh' lä-jëë' ome' kyaay' hi' lä-jëë' hi- tääh' koo' kiyh' mah' siiyh': "Wa' chaä- jne' llu', jëeh' ma-jnäähn' borrego kyaan' hi- ma' na-hëë'." 7 Jwëëhn' hnäh', lä-ja- ka-läh' cha-ga'miih- chaä- llu' hi- tääh' gyueh' kyaah' jaa- hi- dsa-jëeh' kih' Dio lä-koh' ga' kyaah' lä-jëë' to'lo'gyaa' dsë' to'laä' ñu' hi- sa' jmeë' bii' kih' dsa-jëeyh' kih' Dio.

Juu' na-hmää' lä- la' kih' kuu' he- na-hii'

8 Lä-ja- ka-läh' jaa- dsa-më' hi- ma' cha- gya' kuu' ki- h'. Cher'mah' ga'hii' koo- kuu' kiyh', zche' sa' hiih' je- mah' hyayh' cha'neh' kiyh', hnooyh' kwee- lä-jiih' jnøøyh'? 9 Hi' wa'ra- ga'jnøøyh' kuu' he- ma' na-hii' ja-, tëëyh' lä-jëë' ome' kyaay' hi' lä-jëë' hi- tääh' koo' kiyh' mah' jäyh': "Wa' chaä- jne' llu', jëeh' ma-jnøøhn' ba' kuu' kin' he- ma' na-hii'." 10 Lä-ja- jwëëhn' hnäh', ha- koh' sa' chaä- llu' ángele kyaä' Dio wa'ra- ga'tæ' jaa- dsa- jwë' hliih' mah' dsa-jëeyh' kyaah' Dio —ga'jäh' Jesús.

Juu' na'hmää' lä'koq- la' kih' chih- hi- na'hëë'.

¹¹ Hi' ga'jah' Jesús ka'läh' juu' la':

—Jaa' dsa' ma' chaa' uu' jo'ñuuh'. ¹² Nää' hi' mäh' ga'siiyh' jmiiy': "Tää', kwëeh' jnä' heen' he' ga'tëeh' hyohn'." Mah' ga'kwëehy'. ¹³ Miih' jmi' ba' ma'hya', ga'ka' hi' mäh' he' heey' he' ga'tëehy' ja', ngooy' ta' jee' jwii' uu'. Jee' ja', ga'jmeey' wa' la' cha' la', ga'heey' lä'jé' go'te' heey' ja'. ¹⁴ Ma'ngëe' ma'mi-l-lay' lä'jé' kuu' kiyh', ma' ga'lä'cha' hoo' lä'kaa' hwa' ja'. Ja' jiih' ga'løø' lla'kyaay' lä'jé'. ¹⁵ He'ja' ñeey' na'ngi'y' ta' kih' jaa' hi' ma' chaa' hwa' ja'. Dsa' he' ga'cheey' ta' moh' kiyh' mah' dsa'häay' ñe'. ¹⁶ Ma' hnøø' chih' he' ma' kayh' tuyh' kyaah' he' ma' kuh' ñe' he'. Pero jee' ja' sa' chaa' hi' ma' kwa' he' ma' kuyh'. ¹⁷ Ja' ga' ga'lä'liiyh' mah' ga'jmeey' hu' dsë': "Jah' moz' sa' chaa' kyaä' tää' kyaan', cha' he' kuyh', lä'jiih' dsa' chaa' ga' kiyh', mah' jnä' dsa'juun' hoo' jee' la'. ¹⁸ Hi' jnä' ngaahn' go'te' kih' tää' kyaan', na'chiih' jnih': Tää' kyaan', ma'jmeen' he' hiih' cha'né' Dio hi' ma'hlääh'n' cha'néh' ka'läh'. ¹⁹ Mo'so' ga'tëe' jnä' leen' lä'koq' jooh'. Jmää' jnä' lä'koq' jaa' moz' kyaah' ba'." ²⁰ He'ja' ga'hey' jwë' ngaayh' kih' tää' kyaay'.

'Ja' ga' llaayh' kiyh', uu' ga' lä'ja' ga'jé' jmiiy' jayh'. Peer' ga'lä'ñih' dsëy' kiyh' ma' ga'jéey', mah' ngooy' ko'chih' na'ëey' chih' he', hi' ga'chuyh' kiyh'. ²¹ He'ja' ga'jah' chih' he' siiyh' jmiiy': "Tää' kyaan', ma'jmeen' he' hiih' cha'né' Dio hi' ma'hlääh'n' cha'néh' hne' ka'läh'. Mo'so' ga'tëe' jnä' leen' lä'koq' jooh'."

²² Pero jmi' chih' he' ga'siiyh' moz' kyaay': "Go'kye' hmäh' he' llu' ga' miih' mah' kyeh' chih' kyaan' la'. Tøøh' aniy' cha'gooy' hi' tøøh' mi' tiy'. ²³ Hnäh' kya' hi' baah' ga' miih' mah' jngëeh' hnäh' kyeh'n'. Wa' jmeen' jmi' kiyh'. ²⁴ Jëeh', gyuu' kyaan' la' hi' ma' na'juu' ba' la' kin', ma'lä'jiih' ka'läh'. Hi' ma' na'hëë' ba' la', na' ga' ma'hñaay'." Ja' ga' ga'løøy' jmeey' jmi'.

²⁵ Pero chih' nää' hi' jøøh' he' ma' hää' jee' nuu'. Lä'koq' ma' ga'llaayh' jäh' kiyh', ga'nuuy' hij' luu', hi' ma' tääh' dsa' jmee' ja'. ²⁶ Ga'tëehy' jaa' moz' mah' ga'ngi'y' juu' kih' hee' ja' ma' jmee' dsa' jee' ja'.

²⁷ Mah' ga'jah' moz' he' siiyh': "Chih'øøh' ba' na' ma' jah'. He'ja' ma'jngëeh' tää' kyaah' kya' hi' baah' ga' miih', kih' he' na'lluu' bih' ma'jayh'." ²⁸ Ga'lä'lleey' jwërte chih' he', sa' ma' hnøøy' ma' dsa'hey' cha'neh'. He'ja' ya'hëë' jmiiy' ga'chuyy' kyaayh' mah' dsa'hey' cha'neh'. ²⁹ He'ja' ga'jah' chih' he' siiyh' jmiiy': "Joh' jii' ñe' sa' ma'hya' jmeen' ta' kyaah' hne'. Ni' miih' sa' cha' he' ma'hlääh'n' kyaah' hne'. Pero ni' koq' hä' sa' ma'kwëeh' jnä' jaa' jah' mäh' mah' jmeen' jmi' kyaah' ome' kyaan'. ³⁰ Pero na' ma'jah' chih' kyaah' na' hi' ma'mi'lla' he' cha' kyah' kyaah' wa' hi' cha' hi' hyaa', mah' ma'jngëeh' kya' hi' baah' ga' miih' kiyh'."

³¹ He'ja' ga'jah' jmiiy' siiyh': "Gyuu' kyaan', hne' ñe' h' tää' kyaah' jnä'. Ga'lä'jé' he' cha' kin', la' kyah'.

³² Ha' lä'ja' sa' jmee' jne' jmi' mah' lä'chaa' jne' llu'. Jëeh' dsa'ñuuh' øøh' na' hi' ma' na'juu' ba' na', na'

ma'lä'jiiyh'. Hi' ma' na'hëë' ba' na', na' ga' ma'hñaay'."

Juu' na'hmää' lä'koq- la' kih' hi' ma' hä' goo' ta'

16 Ga'jah' Jesús ka'läh' siiyh' discipulo kyaay': —Ma' chaa' jaa' dsa' cha' kuu'. Kih' hi' cha' kuu' he' ma' chaa' jaa' hi' ma' hä' goo' ta' kiyh'. Pero ga'bääh' dsih' dsoo', kih' he' ma' heey' kuu' kih' dsa'juuy'. ² Mah' ga'tëehy' dsa' he' ga'siiyh': "Ma'nu-un' ha' lä' la' he' ma'løø' jmeeh'. ¿He'la' jmeeh' lä' na'? Ngëe' kwaat' kih' ta' kyah'. Jëeh', mo'so' le' dsa'he' ga' gooh' ta' he' ga'kwëeh'n' hne'." ³ Dsa' hi' ma' hä' goo' ta' ja', ga'jmeey' hu' dsë': "¿Ha' lä' jmeen' na'? Dsa'juuy' ta' ma'lleey' jnä' ma' jmeen' ta' kiyh'. Sa' lihn' jmeen' ta' jee' nuu'. Peer' na'hiihn' ngi'n' kuu' kih' dsa'. ⁴ Ma'man' ha' lä' jmeen' mah' lä'chaa' hi' heeh' jnä' cha'neh' kih' wa'ra' ya'hii' ta' he' jmeen' la'." ⁵ He'ja' ga'tëehy' ma' jaa' ma' jaa' hi' ma' ää' kih' dsa'juuy' ta' he'. Hi' to'ne' he' ga'siiyh': "Joh' ääh' kih' patrón kyaan'." ⁶ "Ään' hña'loo' m'ik-waah' aceit', ga'jäh'y'. Mah' ga'jah' hi' ma' hä' goo' ta' he', siiyh': "Hee' la' kwaat' kyah'. Na' jee' na' ga'juh', si' to'lo'gya' ba' he' ääh'." ⁷ Ja' ga' ga'siiyh' hi' jñah' he': "¿Hne' na', joh' ääh'?" "Hña'loo' hih' tri-go", ga'jah' hi' he'. Mah' ga'jäh'y' siiyh': "Hee' la' kwaat' kyah'. Si' kye' gyii' ba' he' ääh' hne'." ⁸ Pero dsa'juuy' he' ga'hleeh' llu' kih' dsa'hii' hi' ma' hä' goo' ta' ja', kih' he' ga'lä'may' ga'liiyh' ya'hii' llu' ta' kiyh'. Dsoo' ba', dsa' hi' sa' ma'heeh', may' cha' ga'miih' ha' jee' leeyh' dsa'kyaayh', lä'koh' ga' he' jmee' dsa' hi' tääh' jee' wa'je'.

⁹ He'ja' jwëeh'n' hnäh', kyaah' lä'jé' he' cha' kyah' hnäh' jmi'gyuu' hiih' la', hnøøh' hnäh' ha' lä' jee' lä'jwah' hnäh' kyaah' dsa'. Lä'ja' wa'ra' ga'dsa' he' cha' kyah' hnäh' chaa' hi' heeh' hnäh' cha'neh' jee' go'taah' hnäh' tää'.

¹⁰ Jaa' hi' mi'te' koq' ta' pih', lä'ja' mi'tey' ka'läh' ta' he' juuh' ga'. Hi' jaa' hi' sa' mi'teh' koq' ta' pih', lä'ja' sa' mi'teyh' kyaah' ta' he' juuh' ga'. ¹¹ Cher'mah' sa' ga'jmää' hnäh' kooh' hnäh' kuu' he' cha' jmi'gyuu' hiih' la', ¿ha' lä' ka' dsa' o'jöh' dsë' kyah' hnäh' he' tooyh' gooh' hnäh' he' kyeey' ga'? ¹² Hi' cher'mah' sa' jmeeh' hnäh' lä'lle' kih' kyaah' kuu' kih' jñah', ¿ha' lä' kwëeh' dsa' hnäh' ma'ra' he' la' kyah' hnäh'?

¹³ Ni' jaa' dsa' sa' lä'këh' jmi' jmee' ta' he' kih' uu' dsa'juuy'. Jëeh' jmeey' na'häayh' jaa' mah' lä'hnaay' hi' jñah' ba'. Mi'tey' kih' jaa' mah' mi'kwayh' hi' jñah' he'. Lä'ja' sa' lä'këh' hnäh' jmi' kyaah' koq' hä' ba' kah' hnäh' hu' dsë' kih' kuu' hi' kah' hnäh' hu' dsë' kih' Dio ka'läh'.

¹⁴ Ga'nuu' dsa' fariseo ka'läh' lä'jé' he' ma' hleeh' Jesús discipulo kyaay'. Dsa' fariseo he' ma' tu'dsëey' kuu' he'ja' ga'mi'kwayh' kih' Jesús. ¹⁵ He'ja' ga'jah' Jesús siiyh':

—Jmääh' hnäh' hñaah' lluu' cha'né' hi' tääh' jmi'gyuu' la'. Pero ñe' ba' Dio ha' lä' la' neh' tuh'ho'y' hnäh'. Hi' kih' lä'jé' he' jmee' dsa' juuh' né' hwa' la', he' ja' sa' lä'jé' Dio go'te'.

¹⁶ Jäá ba' ma' cha ley kih' Moisé hi' ma' cha juu ki h' lä jee' hi ga'ngéé' juu kih' Dio lä jiih' jii kih' Jwaá hi ma' choo' jmi'. Lä ma' ja ga' lóo' nuu dsa ju h' meé' lä koo' jäá Dio dsa lä hih' kih'. He ja lä jee' ba' jmeé' lä bii' lä jaá mah' dsa taayh' jee' jmeé' Dio hih'.

¹⁷ Pero ma'ra he lä te' ba ley. Miih ga' jweh' he hee' gyuh' hwa' lä koh' ga' he ja ta koo' koo' mi ju u' kih' ley.

Ga'jah' Jesús ha' lä la' he' bee' dsa' ooh'

(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸ Lä jee' hi bee' dsa me' kyaa' mah' kaay' jnah' dsa me', he ma' jmeey' dso' kye ba' ja. Hi lä ja hi kaá dsa me' hi ga' beey' he', he ma' jmeey' dso' kye ba' ja ka' läh'.

Dsa' cha' kuu' kyaa' Lázaró

¹⁹ Ma' chaá jaá dsa' cha' kuu' hi ma' keh' hmi h' gyuh' läh'. Hmi h' hmooh' jmah' ba' ma' keyh'. Hi koo' kyoo' ba' ma' cha' lä je' nee' he ma' kuh' hihy'.
²⁰ Hi ma' chaá jaá hi tä nee' hi chee' Lázaró. Hi he' ma' gya' ho' haah' kih' dsa' cha' kuu' he'. Tuu ba' cha' hmi h' ma' laay'.
²¹ Ma' hee' dséy' ma' kuyh' lä je' he ma' dsa' saá ne' mes' kih' dsa' cha' kuu' he'. Lä kye' dsii' ma' dsa' naä' dsa' hluyh' ne' dsoo' kiyh' ja.
²² Ga' lloo' koo' jmi' ga' juu' hi tä nee' he'. Ya' naä' ángele mah' ga' teey' lä ga' té' koo' kih' Abraham. Lä ja ga' juu' dsa' cha' kuu' he' mah' ga' haá' dsih'.
²³ Jee' häy' cha' je' jee' wii', ga' chooyh' mo' ney', hi uu' ga' jee' Abraham kyaa' Lázaró täy' h' ko' jöh'.
²⁴ He ja ga' hléy' ki gaa', ga' jäh': "Tää' Abraham, wa' lä' nih' hoh' ki jnä'. Wa' mi gyuh' Lázaró mille' cha gooy' kyaa' jmi' mah' cheey' jee' la' mi gyuyh' ko' h' pih' na' s'ih'. Jeeh', jee' wii' jwérte cha' je' la'." ²⁵ Pero ga' jah' Abraham siyh': "Gyuh' kyaa', mi dsooh' hoh' he ga' ngéé' llu jwérte ta ko' jiih' ma' chaah'. Mah' Lázaró ga' ngéé' hiih'. He ja' chaay' llu' jee' la', mah' hne' jeeh' wii'."
²⁶ Ma' la' ba' ma' hñah' hnäh' hoo' hnäh'. Ta' jyoh' ko' taá' cha' koo' ta' juh' niih' jee' jnäh'. Hi hnöo' hwéé' jee' la' mah' dsa' naäy' jee' na' sa' le'. Ni' sa' le' ya' naä' hi tä h' jee' na' jee' tööh' jnääh' la'."

²⁷ Pero dsa' hi ma' cha' kuu' he' ga' jah': "Chuy' kyaa' hne', tää' Abraham, chee' Lázaró cha' neh' kih' tää' kyaa'.
²⁸ Jeeh' chaá hñaa' ooh'. Hi he' hnoon' dsa' hléy' mah' lä ja mo' so' ya' naäy' jee' wii' lä jee' na' la'."
²⁹ Mah' ga' jah' Abraham siyh': "Cha' ba' nuuh' kih' Moisé hi' cha' ba' juu' he' ga' hléeh' hi ga' ngéé' juu' kih' Dio jee' täy' oo'. Wa' jmeey' he' kih' juu' ja'."
³⁰ Ja' ga' jäh': "Ja' lä ja', tää' Abraham. Wa' ra' jäh' kih' laah' jaá hi' ma' na' juu' jee' kiyh', dsa' jee' kyaa' Dio."
³¹ Pero ga' jah' Abraham siyh': "Cher' mah' sa' ga' jmeey' he' nuuh' kih' Moisé hi' lä ja' sa' ga' jmeey' he' juu' he' ga' hléeh' hi ga' ngéé' juu' kih' Dio, ni' lä ja' sa' lä heey' wa' ra' ga' jee' ma' lä jiih' jaá hi' ma' na' juu'."

Goo' la' kih' hi jmeé' tēh' dsa' kyaa'

(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

17 Mah' ga' sih' Jesús discípulo kyaa':

—Ma'ra he' gwa' ba' he' jäá jne' jwé' hiih'.
Peer' jwi' dsa' hi jmeé' dsa' tēh' dsa' kyaa'.
² Peer' jwi' ba' hi jmeé' dsa' tēh' jaá hi' mah' la' kyaa' he' hiih'. Llu' ga' la' kiyh' wa' ra' jäh' kih' hñee' dsa' luuy' koo' cha' too' kih' molii' mah' jwää' dsih' cha' jmi' nee' h'.
³ He ja' jweeh' hnäh', leeh' hnäh' kyaa' he' ja'.
Cher' mah' jaá ooh' ga' hlääh' kyaa' hne', hléeh' hñih'. Hi' cher' mah' ga' heeh' bih', jmeé' jöh' hoh' kiyh'.
⁴ Cher' mah' gyii' jiih' ga' hlääy' kyaa' hne' koo' jmi', hi' cher' mah' gyii' jiih' jäy' ya' chiiy' hne': "Mo' so' jmeen' ka' läh'." Ja' jmeeh' jöh' hoh' kiyh'.

⁵ He ja' ga' jah' apóstole siyh' Dsa' jöh' jnäh':

—Jmeé' wa' lä dsoo' dsé' jnääh' cha' ga' miih'.

⁶ He ja' ga' jeeh' Dsa' jöh' jnäh' juu' kiyh', ga' siyh':

—Wa' ra' jäh' kih' dsoo' hoh' hnäh' ko' h' pih' lä koo' te' mi ju u' mostaza, le' ba' jwi' hnäh' chaah' hma' sícómoró la': "Cheh' hñaa' jee' la' mah' gwa' ta' cha' jmi' nee'." Jmeey' ba' lä' jwi' hñih'.

Hnöo' jmeé' jne' ta' he' kih' ooh' jne'

⁷ Wa' jmeen', jaá hnäh' chaá jaá moz' kyaa' hi kyah' hwa' o hi' häá' jah'. Wa' ra' jäh', che' jwa' jwi' hñih': "Ngéé', ña' ya' na' ne' mes' mah' kuh' huh'?"
⁸ Lä' la' ba' jwi' hñih': "Jmeé' ma' nuuh' kuh' hñih'. Jmääh' hñaa' mah' jmeé' ta' he' kin' ta' ko' jiih' kuh' huhn'. Ja' ga' kuh' huh' hne'."
⁹ Che' jwa' jwi' hñih' ti' hmaah', kih' he' ma' mi' tey' lä je' mada' kyah'? Go' laan' kin' sa' jmeeh' hnäh' lä ja'."
¹⁰ Lä ja' ka' läh' hnäh', wa' ra' ga' mi' teh' hnäh' lä je' mada' he' jmeé' Dio kyah' hnäh', jwah' hnäh': "Sa' cha' jmääh' jnääh' ni' miih' kyah'. Jeeh', lä' koh' te' he' ää' jmi' jmeé' jnääh', ko' ja' ba' ma' jmeé' jnääh'."

Ga' mi' hlää' Jesús gyaá hi ma' dsaah' dsoo' hmih' ooh'

¹¹ Lä koo' ma' häá' Jesús jwé' ngooy' ta' Jerusalén, ga' ngééy' ya' jwi' kih' hwa' Samária kyaa' kih' hwa' Galilea.
¹² Lä koo' ma' ga' hey' koo' jwi' mah', gyaá dsa' nuuh' hi ma' dsaah' dsoo' hmih' hoo', ya' naä' ga' mi' jee' Jesús. Pero uu' ba' ga' taayh'.
¹³ Ga' hléy' hi ki gaa', ma' jäh':

—Jesús, hne' hi' laah' ta' jwoh', wa' lä' nih' hoh' kyaa' jnääh'.

¹⁴ Ma' ga' jee' Jesús lä jee' dsa' dsaah' he', ga' siyh':

—Go' naä' hnäh', go' hääh' hnäh' hñaa' jmi' dsa' mah' jee' he' ma' ja' kyah' hnäh'.

Ta' ko' jiih' jee' ga' naäy' ja', ga' ääh' go' te' hmih' ooh' ja'.
¹⁵ Jaá jee' lä jee' kih' gyaá dsa' he', ma' ga' jee' ma' ja' go' te' kiyh', ga' jee' ka' läh', kway' ti' hmaah' kih' Dio hléy' hi ki gaa'.
¹⁶ Ga' juuyh' jney' ga' juuy' hñih' iy' lä ga' té' hwa' hñih' Jesús, ga' kwéy' ti' hmaah'. Dsa' he' ma' chaá Samária.
¹⁷ Mah' ga' jah' Jesús siyh':

—ǂǂa, gyaā dsa hī ma-jā kih? ǂHa ba tāāh jñah' ga űu? 18 Dsa- chaa- ǂǂǂ la, ma-la hī la- ba ma-kēh' kwa ti'hmaah' kih Dio.

19 Mah' ga-siiyh dsa hī ma' dsaah' he':

—Noo, gwaah' ba hne kyah'. Ma-hlaa' ba hne ki- h' he ma-lā-dsoo' hoh'.

Ga-jāh' Jesús ha- lā le' wa-ra- ga-tē' jee jāyh'
(Mt. 24:23-28, 36-41)

20 Ga-ngih' dsa- fariseo juu' kih' Jesús:

—ǂLih' ba lloo' jmi' jmee' Dio hih'?

He-jā- ga-jāh' Jesús siiyh':

—Sa' la' jñā-hā' wa-ra- ga-løø' jāā' Dio dsa- lā-hih' kih'. 21 Ni' jāā- sa' jāh': "Jee' la- jmee' Dio hih' o jee' oo' ba' jmeey' hih'." Jēeh', lā-koo- jāā' Dio dsa- lā-hih' kih' ma-cha- ba' jee' jñān'.

22 Hi' ga-jāyh' siiyh' discipulo kyaay':

—Lloo' koo- jmi' lā-hnooh- hnāh' wa' jāh' na' ga-jūh- Hī-ga-lēē' ngo' la, pero sa' jāhn' jmi' he- hnooh- hnāh'. 23 Ma-jā- ko-llaā' jāh': "Hii' Jesús ma- jāh, hii' cheh' na' o hii' cheh' jee' oo' go-jēē' hnāh'." Pero ta' go-nāā' hnāh', ta' lla-le' hnāh' kaah' kiyh'.

24 Jēeh', lā-koo- jmee' je-nih' wa-ra- ga-hih', dsa-lā-jnā' lā' ga-dsa' jmi-gyūū, jā-ba' lā-jā- le' wa-ra- jāh' Hī-ga-lēē' ngo' la. 25 Pero to-nē' jmee' bii' jēēn' wii', dsa- chaa- na' jmāāy' jñā' ta' koo'. 26 Lā-koo- ga-la' jmi' ki- h' Noé, lā-jā- ka-lāh' le' wa-ra- ga-tē' jee' jāh' Hī-ga-lēē' ngo' la. 27 Ma' kuh- ma' hih' dsa, ma' dsa-jee' goo- dsa- lā-jiih' ga-lloo' jmi' ga-he' Noé neh' barco. Jmi' jā- ja' jmi-jūūh' mah' ga-jngih' kih' lā-jēē'.

28 Jā-ba' lā-jā- ga-la' jmi' kih' Lot. Ma' kuh- ma' hih' dsa, ma' tāāh' hī- la, ma' tāāh' hī- hñh', ma' tāāh' hī- jngēē- mi' hma- hi' ma' tāāh' hī- jmee' hne'. 29 Pero jmi' mah' ya-hēē' Lot jwi' Sodoma, ga-hla' gyūūh' s'je- kyaah' azufre he- ga-jngih' kih' lā-jēē'. 30 Lā-jā- le' ka-lāh' jmi' wa-ra- ga-lā-jnāā' Hī-ga-lēē' ngo' la.

31 Jmi' jā-, hī- tāāh' jee' ga-tē' to' jwēē' hne' wa' jñāy' mah' wa' kyūū bih'. Sa' wa' kyey' he- tāāh' cha'neh' kiyh'. Hī- tāāh' jee' nuu- kih' lā-jā- sa' wa' lla-nāāy' cha'neh' kiyh'. 32 Jā- mi-dsooh' hoh' hnāh' lā-koo- ga-la' kih' mé' Lot. 33 Lā-jēē' hī- hnooh- ha- lā' jee' lāāy' hñii', juuy' ba'. Pero lā-jēē' hī- kwaā- hñii' juuy', hī- he' ba' lāā'.

34 He-jā- jwēēhn' hnāh', hwē' he- jāhn' jā-, na-saa' uu' nē' jii'. Jāā- he' tēēy', hī- hī- jāā- he' jā'. 35 Uu' dsa-mē' tāāh' dsē- hor- jā-. Jāā- he' tēēy' hī- hī- jāā- he' jā'. 36 Ma-jā- uu' dsa- tāāh' jee' nuu- kih' jmee' ta'. Jāā- he' tēēy' hī- hī- jāā- he' jā'.

37 He-jā- ga-jāh' discipulo he' siiyh':

—ǂHa ba' jā-, Dsa-jøøh' kyaan'?

Mah' ga-jāh' Jesús siiyh':

—Jee' kyaā' hī- ma-na-juu', jee' jā- kuh' tu-siih'.

Juu' na-hmäā' lā-koo- la' kih' jwēē' kyaah' dsa-mē' hñii'

18 Ga-hlēēh' ka-lāh' Jesús juu' na-hmäā' mah' mi-tēēy' discipulo kyaay' he- jmee' bii' ngiiy'

kiyh' lā-jēē' jmi' kyaah' Dio hi' sa' hnøø' hwaay' he- chuyy' kyaah' Dio. 2 Ga-jāyh' siiyh':

—Koo- jwi' jūūh- ma' chaa- jāā- jwēē' hī- sa' ma' gah' Dio ni' sa' ma' jmeey' he' kih' dsa'. 3 Jee' jwi' jā-, ma' chaa- jāā- dsa-mē' hñii' hī- ma' dsoo- nē-ta' kih' jwēē' he', ma' jāyh' siiyh': "Lla' ta' kin' kyaah' dsa- hī- jmeeh' jñā'." 4 Ga-lā-hñi' cha-miih- jmi' sa' ga-hii' jwēē' he' ma' lla' ta' kih' dsa-mē' he'. Kēē- ga' ga-jmeey' hūū-dsē: "Ma'ke' sa' gahn' Dio, ni' sa' jmeen' he' kih' dsa', 5 pero ma-ra' he- jmeen' ba' he' kih' dsa-mē' hñii' hī- chuyy' kyaah' jñā'. Jēeh', cher'mah' lā' ma-ngoo' la- ba' gway' nē-ta' kin', lā-d- sēēh- dsēn' kyaah' jnih'."

6 Hi' ga-hlēēh' ga' Dsa-jøøh' jñān':

—Kye- da' hnāh' kwaat- kwee- ha- lā' ga-jmee' jwēē' hī- hñāa- dsē' he'. 7 ǂChe' jwa- sa' jmee' Dio he' kih' dsa- hī- na-lleeh' kyaay' hī- tāāh' ngii' kiyh' lā-jmi' lā-hwēē' ǂChe' lā-hñi' jēeyh' kiyh', laah' hnāh'?

8 Jwēēhn' hnāh', chah' ba' jēeh' Dio kiyh'. Pero wa-ra- jāh' Hī-ga-lēē' ngo' la, ǂche' lā' ma' chaa- jā- ba' dsa- hī- jmee' dsoo' dsē' kiyh'?

Juu' na-hmäā' lā-koo- la' kih' fariseo kyaah' hī- ma' koo' ku'sih'

9 Hi' ga-hlēēh' Jesús ka-lāh' jyoh' juu' na-hmäā'. Ga-hlēēy' dsa- hī- ma' jmee' kwaat- laā' jāā- hī- lluy' mah' ma' na-hāāy' dsa-. 10 Uu' dsa- ga-wii' jee' chih' gwah' na-ngiiy' kiyh' kih' Dio. Jāā- he' fariseo, hī- jāā- he' hī- koo' ku'sih'. 11 Dsa- fariseo he' na-cheyh' ma' hlēēy' lā-la- kyaah' Dio: "Dio kyaan', kwan' ti'hmaah' kyah'. Jēeh' sa' laan' lā-koo- laā' jee' lā-jēē' dsa-, dsa- hī- hñi', hī- sa' mi-teh', hī- ngē' kyaah' wa' hī- cha- hī- hyaa, ni' sa' laan' lā-koo- laā' hī- koo' ku'sih' hī- cheh' oo'. 12 To' jiih' koo- seman' sa' kuh-huhn' mah' ngii' mēn' kin' kyah' hne'. Kih' lā-jēē' he- lihn', kwa' ba' jñā' gya' kih' lā-koo- hñā-loo'." 13 Pero hī- koo' ku'sih' he', ǂǂǂ ga' miih- ma' cheyh'. Ni' miih- sa' ga-tuy- dsēy' ma' chooy' nēy' ta' gyūūh'. Ma' cheyh' kiiy' mo-dsēy', ma' jāyh': "Hne- Dio kyaan', wa' lā-niih' hoh' ki' jñā', cha-miih- he- hñiih' ma-jmeen'." 14 He-jā- jwēēhn' hnāh', ma' ga-hwēēy' gwah' ga-nāāy' kiyh', hī- koo' ku'sih' he' ga-jāy' lluy' cha-nē' Dio. Pero dsa- fariseo he' sa' ga-jāy' lluy'. Jēeh', lā-jēē' hī- jmāā- hñii' kaaah', hī- he' jā' ta' hwa' go-te. Pero hī- jmāā- hñii' hwaā', hī- he' ba' lee' jøøh'.

Ga-mi-jāā' Jesús gyūū'
(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

15 Ma' dsa-nāā' dsa- dsa-jāā' gyūū- kyaā' cha-nē' Jesús mah' kyey' gooy' nē' kiyh'. Pero ma' ga-jēē' discipulo kyaay', ga-jūūy' kih' dsa- hī- ma' jāā' gyūū- he'. 16 He-jā- ga-tēēh' Jesús discipulo kyaay', ga-siiyh': —Kwa' jwē' ya-nāā' gyūū- ta' lā' kin'. Ta' ha- hnāh' kiyh', jēēh' hī- laā' lā-koo- gyūū, hī- he' ba' jāā' Dio lā-hih' kih'. 17 Ma-ra' ju'dsoo' jwēēhn' hnāh', hī- sa' heeh' jāā' Dio lā-hih' kih' lā-koo- heeh' jāā- gyūū, sa' heyh' jee' jmee' Dio hih'.

Jaā dsā kwāā hī chā kuū gā hlēeh̄ kyaāh̄ Jesús
(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

¹⁸ Jaā dsā hī mā kyē nē gā ngī juū kih̄ Jesús,
gā jāyh̄:

—Hnē hī laā Tā jwoh̄ lluȳ, ¿heē hnø̄ jmeen̄
mah̄ tēehn̄ jeē mō sō juun̄?

¹⁹ Hē jā gā jāh̄ Jesús siyh̄:

—¿Chē ñeh̄ hnē hē laan̄ lluȳ? Jēeh̄ nī jaā hī
lluȳ sā chā, jaā Dio bā hī lluȳ. ²⁰ Mā kyuȳ bā
hnē lā jē madā kih̄ Dio: “Tā kāh̄ hī laā kyaā
jñah̄, tā jngēeh̄ dsā, tā hī kih̄ dsā, tā jmeē
dsoō kih̄ juū tā juū. Wā hnaah̄ maā kyaāh̄, taā
kyaāh̄.”

²¹ Hē jā gā jāh̄ dsā hē siyh̄:

—Lā jē hē nā mā mī ten̄ lā jiih̄ mā māhn̄.

²² Mā gā nuū Jesús hē gā jāh̄ dsā hē lā jā, hē jā
gā siyh̄ kā lāh̄:

—Hnø̄ gā kō hē jmeeh̄. Gwāah̄ gō hnī lā jē
hē chā kyah̄ mah̄ gō kwēeh̄ hī tā ñeē. Lā jā bā
lā chā chā miih̄ kyah̄ gyūh̄ jmī gyūh̄. Jā gā nā
ñeeh̄ mah̄ jmeen̄ kō jōh̄ —gā jāh̄ Jesús.

²³ Mā gā nuū dsā hē juū jā, gā lā meeh̄ dsēȳ
jwēte kih̄ hē mā chaȳ chā miih̄ kuū. ²⁴ Mā gā jēē
Jesús gā lā meeh̄ dsēȳ chā miih̄, hē jā gā jāyh̄:

—Hā koh̄ sā jwēeh̄ lā kih̄ dsā chā kuū heyh̄ jeē
jmeē Dio hih̄. ²⁵ Sā gā jwēeh̄ lā kih̄ jaā cameȳ,
ngēē tō gwā kō hmā kuū lā koh̄ gā hē heh̄ jaā
dsā chā kuū jeē jmeē Dio hih̄.

²⁶ Lā jēē hī gā nuū juū lā, gā jāyh̄:

—¿Hī bā lā jā jā?

²⁷ Hē jā gā jāh̄ Jesús siyh̄:

—Hē sā lā kēh̄ dsā jmī jmeē, Dio bā lih̄ jmeē.

²⁸ Mah̄ gā jāh̄ Peē siyh̄:

—Mā jā bā lā jē hē chā kyaā jnāah̄ mah̄
mā yā nø̄ jnāah̄ kyaāh̄ hnē.

²⁹ Hē jā gā jāh̄ Jesús siyh̄:

—Mā rā jū dsoō jwēeh̄ hnāh̄. Lā jēē hī mā tuū
dsē mā hwēē chā neh̄ kih̄, hī mā beeȳ chō jmīȳ,
ø̄ȳh̄, mēȳ, chih̄ kyaā kih̄ hē hnø̄ jmeeȳ
lā kō lā madā kih̄ Dio, ³⁰ hī hē hyoh̄ chā gā miih̄
jmī gyūh̄ lā. Hī jmī gyūh̄ hē nā gā jā, tēēȳ jeē
mō sō juuȳ.

Ngoō hnē jiih̄ jmeeh̄ Jesús juū hē juuȳ
(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹ Gā tēeh̄ Jesús kah̄ lā jēē gyā tuū discipulo
kyaā mah̄ gā siyh̄:

—Nā maan̄ tā Jerusalén mah̄ lā tē lā jē hē
gā sī lā jēē hī gā ngēē juū kih̄ Dio llō joō lā kō
gā siyh̄ kih̄ Hī gā lēē ngō lā. ³² Jeē jā tāȳh̄ jnā jā
goō dsā hī sā laā judiuh̄ mah̄ mī kwayh̄ jnā,
tā hāȳh̄ jnā, mah̄ tī hñeȳ jnā. ³³ Mā ngēē mā jmī
mā bāȳ jnā, jā gā jngēēȳh̄ jnā. Pero lā jiih̄
kā lāh̄ gā mā hyā hnē jmī.

³⁴ Pero nī jaā discipulo kyaā hē sā gā lā ngēē
hē juū jā mā hlēeyh̄. Kih̄ discipulo hē mā lā

lā koh̄ juū nā hmāā bā. Hē jā sā gā lā ngēēȳ heē
mā hnø̄ jāh̄ juū jā.

Gā mī hlāā Jesús jaā dsā tūh̄
(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵ Mā ngoō yā jāh̄ Jesús chūh̄ jwī Jericó, koō
jwē jā mā gyā jaā dsā tūh̄ hī mā chuuȳ kyaāh̄ dsā
hī mā dsā ngēē jeē jā. ³⁶ Mā gā nuū dsā tūh̄ hē
dsā ngēē jwēē dsā mah̄ gā ngīȳ juū:

—¿Heē nā jmeē dsā hī gā nāā nā?

³⁷ Mah̄ gā jmeeh̄ dsā juū kiyh̄:

—Jesús dsā chā Nazaret bā nā hī dsā ngēē
chā jwē lā.

³⁸ Jā gā gā hlēeyh̄ kī gaā, gā jāyh̄:

—Jesús, hnē hī laā sā jū kih̄ David, wā lā ñih̄ hō
h̄ kī jnā.

³⁹ Lā jēē dsā hī gā nāā tā chā nē Jesús, gā jūȳh̄
kih̄ dsā tūh̄ hē mah̄ mō sō mā tooyh̄ mīh̄. Pero
dsā tūh̄ hē chā gā miih̄ mā tooyh̄ mīh̄:

—Hnē hī laā sā jū kih̄ David, wā lā ñih̄ hoh̄ kī
jnā.

⁴⁰ Jā gā gā noō Jesús. Gā jmeeȳ madā nā kyaāȳ
hī tūh̄ hē chūh̄ kiyh̄. Mā gā llooȳ chūh̄, gā ngīȳ
Jesús juū kiyh̄. ⁴¹ Gā jāyh̄ siyh̄:

—¿Heē hnooh̄ jmeen̄ kyah̄?

Mah̄ gā jāh̄ dsā tūh̄ hē:

—Dsā jōh̄ kyaā, hnoon̄ lā jnā mīnēn̄.

⁴² —Wā lā jnā bā mīnēh̄. Mā hlaā bā hnē kih̄
hē mā lā dsoō hoh̄ —gā jāh̄ Jesús siyh̄.

⁴³ Lā chāh̄ jā gā lā jnā mīnēȳ. Mah̄ ngooȳ kyaāh̄
Jesús, kwaȳ tī hmaah̄ kih̄ Dio. Hī lā jēē dsā hī mā
tāāh̄ jeē jā mā kwaȳ tī hmaah̄ kih̄ Dio kā lāh̄.

Juū kih̄ Zaqueo

19 Mā gā hē Jesús jeē jwī Jericó, ngoō bih̄
hāāȳ jwē. ² Jeē jā mā gyā jaā dsā chā kuū
hī mā chē Zaqueo, dsā jōh̄ kyaā lā jēē hī mā
kō kū sih̄. ³ Mā hnø̄ȳ mā jēēȳ Jesús. Pero sā
gā tēēȳ mā jēēȳ jeē kih̄ jwēē dsā, jēeh̄ mā laaȳ
jaā dsā bēeh̄ pih̄. ⁴ Hē jā ngooȳ kō chih̄ tā
chā nē. Gā wiī gyūh̄ hmā sicómoro mah̄ jēēȳ
Jesús. Jēeh̄ tā jā mā dsā ngēēȳ. ⁵ Mā yā jāh̄ Jesús
jeē jā, gā jēēȳ tā gyūh̄, gā jēēȳ Zaqueo lleē
gyūh̄ hmā. Mah̄ gā siyh̄:

—Zaqueo, jñā nā koh̄ jeē nā. Jēeh̄, nā jmeē biī
nā jān̄ chā neh̄ kyah̄.

⁶ Jā gā gā jñāȳ kō chih̄. Peer̄ jēē dsēȳ gā tēēȳ
chā neh̄ kiyh̄. ⁷ Mā gā jēē lā jēē dsā hē, gā lōȳ
hlēeyh̄ wiī kih̄ Jesús, kih̄ hē gā jāȳ chā neh̄ kih̄
jaā dsā wā hī chā hī. ⁸ Mah̄ gā noō Zaqueo jeē
mā gyā, gā jāyh̄ siyh̄ Dsā jōh̄ jnān̄:

—Dsā jōh̄ kyaā, kwan̄ tō dsaah̄ hē chā kin̄
kwēehn̄ dsā hī tā ñeē. Lā jēē hī mā hñin̄ kuū kih̄,
ngēēn̄ kiyh̄ kyē juh̄.

⁹ Mah̄ gā jāh̄ Jesús siyh̄:

—Nā mā laā lā jēē dsā hī tāāh̄ chā neh̄ lā.
Jēeh̄, dsā ñūh̄ lā, laā jā bā sā jū kih̄ Abraham

ka-läh. 10 Jëeh, Hi-ga-lëë ngo la, ma-jay hnaayh hi na-hëë mah lääy.

Juu na-hmäa lä'koo la' kih uu dsa hi ga'jmee ta kyaah kuu (Mt. 25:14-30)

11 Ma tääh dsa ma nuu kih Jesús, he-ja ga-hlëëy-h juu na-hmäa lä-la. Jëeh ma ngoo ya-jäyh kih Jerusalén hi ma jmees dsa hëë dsë, lä'chah ja ma lëë Jesús dsa-ta mah jmeey hih kih dsa-gooy.

12 He-ja ga-jäh Jesús siyh:

—Ma' chaa ja dsa-jøøh hi ngoo jee jwii hëë jee hña dsih lëëy dsa-ta jøøh, ja-ga jäyh gooy. 13 Jää ja-ga ya-hëëy, ga-tëëyh gyaä moz kyaay. Ga-k-wëëyh ma' koo chooh kuu lä'jaay. Mah ga-siyh: "Jmee hnäh ta kyaah kuu la, ta'ko jiih lä'hëën."

14 Pero dsa hi ma tääh jee jwii ja, ma na-høøh kih dsa-jøøh he. He-ja ga-cheey dsa-kaah kiyh hi dsa-jäh jee ja: "Sa hnøø jnääh lëë dsa na dsa-ta kyaä jnääh."

15 Lä'koo ma jah dsa-jøøh he, ma-ngëë ma-hñaay ta, ga'jmeey mada dsa-tëëyh moz hi ga-kwëëyh kuu mah jëëy ha koo te kuu ma-lih moz he. 16 Ja hi to-në he, ga-jäyh siyh: "Dsa-jøøh kyaan, kyaah kuu kyah ma-lihn koo ga gya lä'koo te he ga-kwëëh jnä." 17 Dsa-ta jøøh he ga-jäh siyh: "Llu ba ta kyah, hne moz lluu kyaan. Kih he ma-mi-teh kyaah miih he ga-toohn gooh, lëëh dsa-ta kih gya jwii." 18 Ja hi jñah he hi ga-jäh: "Dsa-jøøh kyaan, kuu kyah ma-lih hña juh lä'koh te kuu he ga-kwëëh jnä." 19 Hi ga-siyh h ka-läh hi he: "Hne ka-läh lëëh dsa-ta kih hña jwii."

20 Hi ja jñah ka-läh hi ga-jäh: "Dsa-jøøh kyaan, hee kuu kyah la, ga-løøn lluu kyaah hmiih dsa-luu.

21 Jëeh, ga-lä'gohn kyaah hne kih he hääh kyaah ta kyah. Jmeeh kyah he la kih jñah hi chooh ta jee sa jngëeh." 22 Mah ga-jäyh siyh: "He ba che hlëëh hne moz. Kyaah ja ba juu he ma-hlëëh llan ta kyah. Ma-neh ba hne he hään, mah jmeen kin he la kih jñah hi choohn ta jee sa ma-jngëen'.

23 He-la sa ga-tøøh kuu kin banco mah ma-la ma-jahn ma ngëëh kin lä'kye sa'joo kih?" 24 Mah ga-siyh lä'jëë hi ma tääh jee ja: "Jñuuh hnäh ku-u he chooyh na mah kwëëh hnäh hi cha kih gya koo na." 25 Dsa he ga-jäh siyh: "Dsa-jøøh kyaan, pero dsa na cha ba kiyh gya koo na."

26 Pero jwëëhn hnäh: "Hi cha kih, hyoyh cha-gamiih. Mah hi cha miih kih, dsa-jñuh go-te ba he cha kiyh." 27 Lä'ja ka-läh lä'jëë hi na-høøh kin, hi sa ma hnøø ma jmeen hih kih, go-kyaa kyaan ta la mah kuh luuy cha-nen la."

Ga'he Jesús na-dsëë burr jwii Jerusalén (Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

28 Ma-ngëë ma-hlëëh Jesús juu ja, ga-hey jwë ngooy ta Jerusalén. 29 Ma ngooy ya-chuyh jwii

Betfagé kyaah Betania, jäh kih moh he chee Olivo, ga-cheey uu discípulo kyaay. 30 Ga-siyh:

—Go-nää hnäh ta jee jwii mah he nøø ta cha-në. Wa-ra ga-tëëh hnäh jee oo, jnääh hnäh jaä burr mah hi na-hñuuh, hi sa ga ma-wii dsa. Ja cheeh hnäh mah ya-jääh hnäh ta la.

31 Cher mah chaa hi ga-ngii juu kyah hnäh he-la cheeh hnäh burr na, ja jwiih hnih lä-la: "Jmee bi-i kih Dsa-jøøh kyaä jnääh ba la."

32 He-ja ga-nää ba hi ga-cheey he. Hi ga-jnääh ba lä'koh ga-jäyh. 33 Lä'koo ma tääh cheeyh burr he, ga-jäh dsa-jwii burr siyh:

—He-la cheeh hnäh burr na?

34 Mah ga-jäh discípulo he siyh:

—He jmees bii kih Dsa-jøøh jnan ba la.

35 He-ja na-jäy burr he jee cheh Jesús mah ga'kye dsa hmiih kih ka'луу burr. Ja-ga ga-wii Jesús burr he. 36 Lä'koo ma ngoo Jesús, lä'jëë dsa ma ja hmiih kih lä hä jwë. 37 Ma ngooy ya-jäyh jyoo kih moh Olivo, peer ma chaa llu lä'jëë dsa kyaay hi ma chaa kaah kiyh. Ma tooyh miih, kway ti'hmaah kih Dio kih lä'jë he juh-gaa he ga-jëëy. 38 Ma jäyh:

—iDio kyaah Dsa-jøøh jnan hi ja na lä'hih kiyh! Wa hii ti gyueh jmi-gyueh. iHe ba che jøøh laa hi gya gyueh!

39 Ja-ga ko-llaa fariseo hi ma tääh jee kih dsa he ga-jäyh:

—Ta-jwoh, ta kwa jwë hlëëh discípulo kyaah lä-na.

40 He-ja ga-jäh Jesús siyh:

—Jwëëhn hnäh, cher mah dsa la ga-tu hlëëh lä-na, kuu he tääh la hlëëh llay.

41 Lä'koo ma ga-tëë Jesús chuyh kih Jerusalén, ga-jëëy ta jee jwii ja. Peer ga'ki ga'hooyh kih dsa chaa jee ja. 42 Hi ga-jäyh:

—He ba che llu kyah hnäh, wa-ra jäh kih lä'ngëëh hnäh jmi na, hii na hi le jmees hii ti kyah hnäh. Pero sa jnä he ja kyah hnäh na ga-juh. 43 Jëeh, ja jmi hlih kyah hnäh. Dsa hi na-høøh kyah hnäh dsa-taayh lä'ku lä'jii jee jwii kyah hnäh mah saayh hnäh lä'hii né go-te. Ni ko-taa mo-so cha jee lääh hnäh. 44 Soh'hlay go-te na'hyah he na-jnë jwii kyah hnäh. Ja jiih ma-jaa hnäh kih dsa he. Soh'hla mi'kyuy he la na'hyah, kih he sa ga-jmeeh hnäh he he ja hi ma lää hnäh.

Ga'hwëë Jesús dsa hi ma tääh hii jee chih gwah (Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

45 Ma ga'he Jesús jee chih gwah juh, ga-løoy hëëy kih lä'jëë dsa hi ma lä hmooh jee ja.

46 Mah ga-siyh:

—Lä-la na sii juu kih Dio: "Hne kin lä'chee hne jee ngii dsa kih Dio." Pero ma-jmeeh hnäh lä'koo too jee dsa-taah dsa-hii ba.

47 Koo jmi koo jmi ma hlëëh Jesús dsa jee chih gwah. Pero lä'jëë dsa-kaah kyaä jmi dsa kyaah

ta-jwoh¹ kyaah¹ ley kyaah¹ dsa-kaah¹ kih' jee' jwii- ja⁻, ma' hnøoy' ma' jngëeyh' Jesús. ⁴⁸ Sa⁺ ga⁺ jnøoyh' ha⁻ lä ma' jmeey' mah' ma' jngëeyh' Jesús, jëeh' jwëë' dsa- ma' tääh' jëë' koo- hweh-, nuuy- juu' he- kwa⁺ Jesús.

He- ja' gyuuh' ba' hih' he- jmee' Jesús
(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

20 Koo- jmi⁺ ma' cheh' Jesús hlëeyh[~] dsa- ju'hmëë'¹ jee' chih' gwah⁺ ma' ya⁺ nää' dsa-kaah¹ kyaah¹ jmi-dsa- kyaah¹ ta-jwoh¹ kyaah¹ ley ko-joh¹ kyaah¹ dsa-gyuuh¹. ² Mah' ga⁺ jäh' siyh⁺ Jesús:

—Chiih' jnääh'. ³ Che' cha- jwë' kyah¹ he- jmeeh⁻ lä⁺ jë' he- na⁻? ⁴ Hii' kih' hih⁺ he- jmeeh⁻ lä⁺ na⁻?

³ He-ja⁻ ga⁺ jëeh⁻ Jesús juu' kiyh¹, ga⁺ siyh⁺:

—Ngiiñ' koo- mi⁺ juu' kyah¹ hnäh' ka-läh'. Jëeh' da' hnäh' kin⁺ jää', ja⁻ ga⁺ jwahn⁻ hi⁻ kih¹ hih⁺ he- jmeen⁻ lä⁺ la⁻. ⁴ Hii' ga⁺ jmee' hih⁺ he- ga⁺ cha⁺ Jwaa⁻ dsa- jmi⁺, che' Dio o che' dsa-nuuh⁻?

⁵ Jee' tääh' ja⁻ ma' llay⁺ juu' kyaah¹ dsa-kyaa⁺h', ma' jäh⁺:

—Cher⁺ mah' ga⁺ jäh' jne', hih⁺ kih¹ Dio ba' ja⁻, Jesús jäh⁺: "¿He-la⁻ sa⁺ ga⁺ lä⁺ dsoo' hoh' hnäh' kiyh¹ ga⁻ ja⁻?" ⁶ Hi⁺ cher⁺ mah' ga⁺ jäh' jne', ja⁺ hih⁺ kih¹ dsa- ba' ja⁻, lä⁺ jëë' dsa- te' kuu' jnän', jëeh', lä⁺ jëë' hi⁻ he' jmeey' dsoo' Jwaa⁻ ma' laa' jaa⁻ hi⁻ ma' ngëë' juu' kih¹ Dio.

⁷ He-ja⁻ ga⁺ jäh' ga⁺ siyh⁺ Jesús:

—Sa⁺ ñe' jnääh' hi⁻ kih¹ hih⁺ ja⁺ Jwaa⁻ he- ga⁺ cha⁺ay¹ dsa- jmi⁺.

⁸ Mah' ga⁺ jëeh⁻ Jesús juu' kiyh¹ ka-läh', ga⁺ siyh⁺:

—Ni⁺ jnä' sa⁺ jmeehn⁻ juu' hi⁻ ga⁺ jmee' hih⁺ he- jmeen⁻ lä⁺ la⁻.

Juu' na-hmää' lä⁺ koo⁺ la⁺ kih¹ dsa- hi⁻ ga⁺ høø' ta' kih' jñah⁺

(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹ Hi⁺ ga⁺ løoy¹ hlëeyh[~] dsa- juu' na-hmää' lä⁺ la⁻:

—Jaa⁻ dsa- ga⁺ tää' koo- nää' chaah' wii- jeh'. Mah' ga⁺ tooyh- goo- dsa- he- høoy¹ ma⁺ to⁺ dsaah'. Ja⁻ ga⁺ ya⁺ hëey' ngooy¹, jee' ga⁺ lä⁺ hëey' cha-miih- jmi⁺. ¹⁰ Ma' ga⁺ lloo' jii' kih' mi⁺ jeh' ja⁻, ga⁺ cheey' jaa⁻ moz' kyaay¹ jee' ma' tääh' dsa- høø' ta' kiyh' mah' ma' kooy' heey¹ he- ma' tëey'. Pero dsa- hi⁻ ma' høø' chaah' jeh' ja⁻, ga⁺ kway¹ kih' moz' he' mah' ga⁺ hëey' kih' ta⁺ jmah¹.

¹¹ Ga⁺ cheey' jñah⁺ ka-läh' moz' kyaay¹. Hi⁻ he' ka-läh' ga⁺ jmi⁺ ga⁺ baa⁺ dsih', ga⁺ lley' o-hih⁺ kih¹ mah' ga⁺ cheeyh- ta⁺ jmah¹. ¹² Ga⁺ të' hnë- jiih[~] ga⁺ cheey' jñah⁺ moz' kyaay¹. Pero dsa- hi⁻ ma' tääh' jmee⁺ ta' jee' ja⁻, lä⁺ ja⁻ ka-läh' ga⁺ jmeeyh⁺ dsoo' mah' ga⁺ hëey' kih' go-te[~].

¹³ Hi⁺ dsa- jmu⁺ chaah' jeh' ja⁻, ma' jmeey⁺ hu⁺ dsë:
"¿Ha⁻ lä⁺ jmeen'? Go⁻ cheen⁻ jaa⁻ chih⁻ kyaan⁺ nää' ga⁺ hi⁻ hnaan⁺, ha⁻ ga⁻ che⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁺ lloo⁺, jmeey' he' kih¹."
¹⁴ Pero dsa- hi⁻ ma' høø' chaah' jeh' ja⁻, ma' ga⁺ jëey' ja⁺ chih⁻ he', ga⁺ taayh⁻ ga⁺ llay⁺ juu', ga⁺ jäh⁺:
"Hi⁻ oo⁺ na⁻ ja⁻ kyaah¹ ta' la⁻. Wa⁺ jngëeh' jnih¹ mah' jän' kyaah¹ heey¹ he- ma' tëey'."
¹⁵ He-ja⁻ ga⁺ lley⁻ ta⁺ ka⁺ hne⁻ jee' ma' na⁻ jnää' chaah' jeh' ja⁻ mah' na⁻ jngëeyh⁻.

'¿Hee⁻ ba' jmee' dsa- jmu⁺ chaah' jeh' kih¹ hi⁻ høø' ta' kiyh¹, laah⁺ hnäh'? ¹⁶ Lloo[~] dsa- jmu⁺ jeh' mah' mi⁻ llaay⁺ hi⁻ jmee⁺ ta' ja⁻ mah' tooyh⁺ goo- jñah¹ hi⁻ jmee⁺ ta' kiyh¹ —ga⁺ jäh' Jesús.

Ma' ga⁺ nuu⁺ lä⁺ jëë' dsa- he' juu' ja⁻, ga⁺ jäh⁺:

—Sa⁺ wa' kwa' Dio jwë' jmeen' lä⁺ ja⁻!

¹⁷ Ma' cheh' Jesús jëë' lä⁺ jëë' dsa- he' mah' ga⁺ siyh⁺:

—¿Hee⁻ hnøø' jäh' he- na⁻ si⁻ lä⁺ la⁻?:

Ja⁻ ba' kuu⁺ he- sa⁺ ga⁺ tih⁻ dsë' të⁺ hyah⁺, he- ja⁻ ba' ga⁺ jäh' lä⁺ koo⁺ mi⁺ kuu⁺ he- kye- dsa- to⁻ nē' kih¹ koo⁻ hne⁻ jmu⁺.

¹⁸ Lä⁺ jëë' hi⁻ täh⁺ nē' kuu⁺ ja⁻, hi⁻ he' ch⁻ jøø' jmi⁻ ngo⁺ kih¹. Hi⁺ wa⁻ ra⁻ ga⁺ toh⁺ kuu⁺ ja⁻ nē' kih¹ dsa⁺, jlëeyh⁺ go-te[~].

¹⁹ Lä⁺ jëë' jmi⁻ dsa- kaah¹ he' kyaah¹ ta-jwoh¹ kyaah¹ ley hnøoy' ma' saayh¹ Jesús hor[~] ja⁻, jëeh' ga⁺ tah⁺ dsëy¹ he- ga⁺ hlëeh¹ Jesús kiyh¹ kyaah¹ juu' na⁻ hmää' ja⁻. Pero ma' gayh⁺ dsa⁻.

Kwaat[~] kih¹ ku⁺ sih⁻

(Mt. 22:15-22; Mr. 12:13-17)

²⁰ He-ja⁻ ga⁺ chee⁻ dsa-kaah¹ he' ko⁻ llaa⁺ dsa- hi⁻ na⁻ k-ii⁺ juu'. Hi⁻ he' ma' jmää[~] hñii⁺ lä⁺ koo⁺ hi⁻ lluu⁺. Lä⁺ täa⁺ ga⁺ ga⁺ jmeey⁺ ha⁻ lä⁺ jee' ma' kaah¹ juu' kih¹ Jesús mah' ma' hñii⁺ kiyh¹ kyaah¹ dsa⁻ ta⁻. ²¹ Lä⁺ ja⁻, ga⁺ ngii⁺ juu' kiyh¹:

—Ta-jwoh¹, ñe' jnääh¹ hne⁻ hlëeh⁺ kwee⁻ ma' kwah⁻ juu'. Sa⁺ cha⁻ kwaat[~] kye⁺ ha⁻ lä⁺ laa⁺ lä⁺ jaa⁻ lä⁺ jaa⁻ dsa⁻. Hne⁻ jwiih¹ dsa- kyaah¹ ju⁻ dsoo⁺ jmah¹ ba⁻ ha⁻ lä⁺ la⁻ jwë' kih¹ Dio. ²² ¿Ha⁻ lä⁺ jwah⁺ hne⁻, che' llu⁺ mi⁻ h-maah¹ jne' ku⁺ sih⁻ kih¹ dsa⁻ ta⁻ César o sa⁺ llu⁺?

²³ Pero kyuu[~] ba' Jesús may⁺ kih¹ dsa- he', he-ja⁻ ga⁺ siyh⁺:

—¿He⁻ la' kah⁻ hnäh' dsën'? ²⁴ Heeh⁻ da' jnä' koo⁻ ku⁻ u'. ¿Hii' kih¹ heeh⁻ toq⁺ la⁻? ¿Hii' kih¹ jmi⁺ na⁻ si⁻ la⁻?

Mah' ga⁺ jäh' dsa- he' siyh⁺ Jesús:

—Kih¹ César ba' na⁻.

²⁵ He-ja⁻ ga⁺ jäh' Jesús siyh⁺:

—He⁻ la' kih¹ César, kwëeh⁺ ba' César. He⁻ la' kih¹ Dio, kwëeh⁺ ba' Dio he⁻ la' kih¹.

²⁶ Ni⁺ mi⁺h⁺ sa⁺ ga⁺ jnøoyh¹ ha⁻ lä⁺ jee' ma' kaah¹ juu' kih¹ Jesús to⁺ lo⁺ nē' lä⁺ jëë' dsa⁻. Koo⁻ ga⁺ taayh⁻ jëë' dsayh⁺ ba' kyaah¹ juu' he- ga⁺ jëeh⁻ Jesús kiyh¹ mah' ga⁺ jäh' ti⁺ sih⁺ go-te[~].

Ga⁺ ngii⁺ dsa- juu' ha⁻ lä⁺ le⁺ wa⁻ ra⁻ ga⁺ të' jee' lä⁺ jiih⁺ hi⁻ na⁻ juu⁺

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷ Lä⁺ ja⁻ ga⁺ lla⁺ nää⁺ ko⁻ llaa⁺ dsa- saduceo jee' ma' cheh' Jesús. Dsa- he', sa⁺ ma' jmeey⁺ dsoo' he- lä⁺ jiih⁺ dsa- hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁺. Mah' ga⁺ ngii⁺ dsa- he' juu' kih¹ Jesús. ²⁸ Ga⁺ jäh⁺:

—Ta-jwoh¹, Moisé ga⁺ si⁺ jnän⁻ kyaah¹ juu' la⁻. Wa⁻ ra⁻ ga⁺ juu⁺ jaa⁻ dsa- nuuh⁻ hi⁻ sa⁺ cha⁺ joo⁺, dsa- nuuh⁻ øø⁺ hñii⁺ he', lle⁻ kih¹ tëey⁻ dsa- më' mah' lä⁺ cha⁺ jooy⁺ hi⁻ lee⁻ kwaat[~] kyaah¹ hñii⁺ øøy⁺. ²⁹ Ma' laa⁺ gye⁺ dsa- nuuh⁻ jaa⁻ ba' cho⁺ jmiy⁻. Hi⁻ to⁻ nē' he' ga⁺ kaa⁺ dsa- më' pero chah⁺ ba' ga⁺ juuy⁺. Sa⁺ ga⁺ lä⁺ cha⁺ jooy⁺.

30 He-jā-jee' ga-tē' uu' dsa-n̄h̄h̄-øøyh', ga-kaa' dsa-mē' he'. Jā-ba' lā-jā-ga-juuy', sa' ga-lā'chaa' joo'. 31 Jee' ga-tē' uu' dsa-n̄h̄h̄-øøyh', ga-kaa' dsa-mē' he'. Jā-ba' lā-jā-lā-jēē' gyeē' dsa-n̄h̄h̄-ga-kaa' dsa-mē' he' hi' ga-juuy' lā-jēē' gyeē' dsa-n̄h̄h̄-he'. Ni' jāa-sa' ga-lā'chaa' joo'. 32 Jee' ga-dsaa' go-te~, ga-juuy' h̄n̄ii' dsa-mē' ka-lāh'. 33 Wa-ra' ga-tē' jee' lā-jiih' h̄i- ma-na-juuy', ¿h̄ii- jāa- kih' jee' lā-jēē' gyeē' leē' kyaa' dsa-mē' he'? Jēeh', ga-lā-jēē' gyeē' ba' ga-lā'kyaa'yh' —ga-jāh' dsa- sa-deuco siyh' Jesús.

34 He-jā-ga-jēeh' Jesús juu' kih', ga-s̄iyh': —Dsa-mē' dsa-n̄h̄h̄-jeey' gooy' ta'ko-jiih' chaay' jmi-gyuu' la- ba'. 35 Pero lā-jēē' dsa- h̄i- lāa' kwaat' lā-jiih' jee' kih' h̄i- na-juuy' mah' dsa-t̄aayh' jmi-gyuu' hmēē', jee' jā- ni' jāa- dsa-mē' dsa-n̄h̄h̄- mo'so' jeey' gooy'. 36 Ni' mo'so' juuy' ka-lāh', leey' kwee- lā'koō- ángele. Lā'llu' he- lā-jiih' he-jā- leey' joo' Dio ba'. 37 Hi' lā'kye' Moisé ga-mi-jnāa- jnān' he- lā-jiih' dsa- jee' kih' h̄i- na-juuy'. Jēeh', lā' ma' ga-s̄ii' Moisé lā'koō- ga-la' kih' jee' ma' chih' chaah' toō' jā, ga-tēeyh' Dio lā-la-: "Dio kyaa' Abraham, Dio kyaa' Isaac, Dio kyaa' Jacob." 38 He- ga-jāyh' lā-jā, sa' na-juuy' dsa- ma-gyuh' jnān' he' kih' Dio. Jēeh' Dio jnān' lāay' Dio kyaa' h̄i- na-jiih' ba'.

39 Ko'llaa' ta-jwoh' kyaa' ley ga-jāh' siyh': —Llu' ba' he- ma-jāh' na-, Ta-jwoh'. 40 Jā- jiih' mo'so' ga-tuuy' dsēy' ma' nḡi' gyih' juu' kih' Jesús.

H̄i- kih' ja' h̄i- lāa' Cristo
(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

41 Mah' ga-jāh' Jesús siyh': —¿Ha- lā' la' he- jāh' dsa-, Cristo lāa' sa-ju- kih' David? 42 He' ba' h̄n̄ii' David ga-s̄ii' juu' la- né' je- kih' Salmo: Ga-jāh' Dio ga-s̄iyh' Dsa-jøøh' kyaa'n': "Na' jwoo' ra'lluuy' kin' la-, 43 lā-jiih' lloo~ jmi' llaan' h̄i' t̄ih' lā-jēē' h̄i- na-h̄øøh' kyah'." 44 ¿Ha- lā-jā- lāa' Cristo sa-ju- kih' David ga- jā-, cher'mah' h̄n̄ii' David ga-jāh' kih' Cristo: "Dsa-jøøh' kyaa'n'?"

Ga-jūuh' Jesús kih' ta-jwoh' kyaa' ley
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

45 Lā' ma-nuu' jā- lā-jēē' h̄i- tāāh' jee' jā-, ga-jāh' Jesús siih' discípulo kyaa'y': 46 —Leeh' hnāh' kyaa'h' ta-jwoh' kyaa' ley. Peer' tih' dsēy' ngēy' jee' kih' dsa' kyeyh' h̄m̄ih- kyoo-, h̄n̄øoy' jmee' dsa- Dio kih' cha-jwē' jūuh-. Hi' tih' dsēy' gyay' to-nē' h̄sa-sii' neh' gwah' h̄i' lā-jā- ka-lāh' jee' dsa-t̄aah' dsa- kuh-h̄ih'. 47 Hwēyē~ dsa-mē' h̄n̄i' cha'neh' kih', ki-wēē' dsa-t̄aayh' nḡiy' kih' kih' Dio ha- jee' jēē' dsa- kih'. Pero cha-ga-miuh' w̄i' heeh' Dio dsa- h̄i- jmee' lā-jā-.

Na'ka- dsa-mē' h̄n̄i' kuu' cha'nē' Dio
(Mt. 12:41-44)

21 Ma' cheh' Jesús jēē~ ha- lā' ma' jmee' dsa- cha- kuu', tooyh- kuu' neh' w̄i' kih' gwah'. 2 Ga-jēey' ka-lāh' jāa- dsa-mē' h̄n̄i' h̄i- tā-nēē' go-te~, ga-tooyh- to' nē' n̄øø' he- sa' kyee' ni' miuh-. 3 He-jā- ga-jāyh': —Ma'ra' ju'dsoo' jwēēh- hnāh', dsa-mē' h̄n̄i' lā- tā-nēē', ma-kway' cha-ga-miuh- lā'koh' ga' jee' lā-jēē' h̄i- cha- kuu'. 4 Jēeh' lā-jēē' h̄i- oo' ma-kwēēh' Dio mi- ih- he- dsa-chaa' kih', pero dsa-mē' h̄n̄i' lā-, ma'ke' tā-nēey', ma-kway' lā'koh' te' kuu' he- cha- kih' he- kyaa'h' ma' lay' he- jmee' bii' kih' —ga-jāh' Jesús.

Lloo~ koō- jmi' hla' gwah' jūuh'
(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

5 Ma' tāāh' ko'llaa' ma' lla' juu' kih' gwah' ha- lā'koō- na'h̄naah' ma' la' kuy' he- ma' na-chuh' hi' ma' na-l̄i' kyaa'h' lā-jēē' he- ma' dsa-ka' dsa- kih' Dio. He-jā- ga-jāh' Jesús siyh': 6 —Lā-jēē' he- jēeh' hnāh' na-, lloo~ koō- jmi' ni' koō- mi'kuuy' sa' jā' na-chuh' né' kih' øøh'. Lā-jēē' ba' soh'h- la'.

Joh' nēē' sa' jmee' lii' jāa' ja-ga' llaa' jmi-gyuu'
(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

7 He-jā- ga-nḡi' dsa- he' juu' kih', ga-jāyh' siyh': —Ta-jwoh', ¿h̄i' ba' le' he- hlēēh' na-? ¿Hee' lii' jmee' wa-ra- ya-jāh' lā-te' juu' na-? 8 He-jā- ga-jāh' Jesús siyh': —Hn̄øø' leeh' hnāh' mah' ni' jāa- sa' mi-gaa' hnāh'. Jwēē' dsa- ya-nāā' h̄i- ka' né' kin', jāyh' siyh' hnāh': "Jnā' he' lāan' Cristo h̄i- ma-chee' Dio." Hi' jāyh': "Ma' ngoo' ga-tē' jmi'." Pero ta' go-nāā' hnāh' kaah' kih'. 9 Ga' ma-n̄h̄h̄- hnāh' cha- h̄n̄ii- ta' la' ta' jn̄øø', ta' jøøh' hnāh' h̄naah'. Jēeh', jmee' bii' le' lā-jā- to-nēē'. Pero jā' lā'chah' jā- llaa' jmi-gyuu'. 10 Ngoo' bih' hlēēyh': —Tee' dsa- h̄i- chaa' koō- hwa' kyaa'h' jyoh' hwa', hi' tee' dsa-ta' kyaa'h' jñah' dsa-ta'. 11 Jeh' w̄i' jwēte hwa', jā' he- koō- jee' jw̄i- jēē' dsa- hoo' hi' lā'cha- dsoo' he- dsa-kwah'. Jmee' goo- jwēte, hi' ha- koh' lii' sa' jmee' gyuu' h̄i- jmi-gyuu'. 12 Jāa' jā-ga' le' lā-jēē' he- hlēēh' la-, saāh' dsa- hnāh', jmeeyh' hnāh'. Jāāy' hnāh' neh' gwah' kih', t̄aayh' hnāh' neh' nē', dsa-jāāy' hnāh' cha'nē' dsa-ta' kaa'h' kwaat' kin'. 13 Jee' tāāh' hnāh' dsa-ngēēh' hnāh' lā-jā-, ma-jā- la' jmi' kyah' hnāh' he- kwah' hnāh' ju'd-soo' kin'. 14 Koō- hā' ba' lla' hoh' hnāh' he- sa' jmeeh' hnāh' h̄u' dsē- ha- lā' hlēēh' hnāh' he- kyaa'h' lāāh' hnāh' h̄naah', ga' ma-tāāh' hnāh' cha'nē' dsa-ta'. 15 Jēeh', jā' ba' kwan' juu' he- hlēēh' hnāh' kyaa'h' cha-miuh- h̄u' dsē- llu'. Lā-jā- lā-jēē' h̄i- na-h̄øøh' kyah' hnāh' sa' leeyh' hnāh' kyaa'h' ma-la' juu' he- hlēēyh'. 16 He' ba' maa' tāā' kyaa'h' hnāh' h̄n̄ii' kyah' hnāh', lā-jā- ka-lāh' øøh' hnāh', h̄i- chaa' kyaa'h' hnāh', ome' kyaa'h' hnāh'. Lā-jiih' jngēēyh' ko'llaa' hnāh'. 17 Ga-lā-jēē' ba' jmee' na-h̄øøh' kyah' hnāh' kwaat'

—He⁻ la⁻ na⁻ jma⁻ kin⁺ he⁻ t^uu⁺ kyah⁺ hnäh⁺ hi⁺ kyaah⁺ jma⁻ kin⁺ la⁻ jmee⁺ Dio koo⁻ hmooh⁺ hmee⁺.
 21 Pero hi⁻ ngëe⁺ jnä⁺ ja⁺ goo⁻ dsa⁻ hñaa⁻ dsë⁺, hiji⁻ ma⁻kye⁻ ma⁻goo⁻ ko⁻joh⁺ kyaah⁺ kin⁺ në⁺ mes⁺ la⁻.
 22 Ma⁻ra⁺ ju⁻dsoo⁺, Hi⁻ga⁻lëe⁺ngo⁺ la⁻ le⁺ kiyh⁺ lä⁻koo⁻ lle⁻ kih⁺ ba⁺, pero jwä⁻ dsa⁻ñuuh⁻ hi⁻ ngëe⁺ jnä⁺ kih⁺ dsa⁺.
 23 Ja⁻ga⁺ ga⁺taayh⁺ ngiiy⁺ juu⁺ kih⁺ dsa⁻kyaayh⁺, hiji⁻ na⁻ hi⁻ jmee⁺ lä⁻ja⁻.

Ha⁻ lä⁻ hnø⁺ kih⁺ hi⁻ kye⁻ në⁺ kih⁺ øø⁺ jne⁺

24 Hi⁺ ga⁺ti⁻ ga⁺chooy⁺ juu⁺ ka⁻läh⁺, ma⁺ jäh⁺:
 —¿Hii⁻ jaa⁻ jee⁺ lä⁻jëe⁺ ka⁺ në⁺ kih⁺ dsa⁻kyaah⁺ jne⁺?
 25 He⁻ja⁻ ga⁺jäh⁺ Jesús siyh⁺:
 —Lä⁻jëe⁺ rey hi⁻ na⁻hñaa⁻ kyaa⁻ dsa⁻ jmeey⁺ hih⁺ lä⁻ tē⁻ dsëy⁺ kih⁺ dsa⁻ kyaay⁺. Hi⁺ jäh⁺ dsa⁻ kiyh⁺, he⁻ jmee⁺ bih⁺ llu⁺. 26 Pero hnäh⁺ sa⁺ ga⁺tëeh⁺ hnäh⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ lä⁻ja⁻. Lla⁻ he⁻ ja⁻, hi⁻ jøø⁺ ga⁺ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺ hnøø⁺ jmääy⁺ hñiiy⁺ jaa⁻ hi⁻ hwaä⁺ ba⁺. Hi⁻ kye⁻ në⁺ kyah⁺ hnäh⁺ hnøø⁺ jmeey⁺ lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ jmee⁺ ta⁺he⁺ ba⁺.
 27 ¿Hii⁻ laa⁻ jøø⁺, laah⁺ hnäh⁺? ¿Che⁻ hi⁻ gya⁺ në⁺ mes⁺, o hi⁻ jmee⁺ ta⁺he⁺? ¿Ja⁻ hi⁻ gya⁺ në⁺ mes⁺ ba⁺ jøø⁺? Pero jnä⁺ laan⁺ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ jmee⁺ ta⁺he⁺ ba⁺.

28 Hi⁺ hnäh⁺ laah⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻kwëeh⁺ dsë⁺ ko⁻joh⁺ kyaah⁺ jnä⁺ jee⁺ ma⁻jëen⁺ wii⁺. 29 He⁻ja⁻ kwan⁺ jee⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ hih⁺, lä⁻koo⁻ ga⁺kwëeh⁺ Täa⁺ jnä⁺ jmeen⁺ hih⁺. 30 Lä⁻ja⁻ kuh⁺huh⁺ hnäh⁺ në⁺ mes⁺ kin⁺ jee⁺ jmeen⁺ hih⁺. Hi⁺ kwan⁺ jee⁺ go⁺taah⁺ hnäh⁺ jee⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ hih⁺ kih⁺ lä⁻jëe⁺ gya⁺to⁺ nää⁺ dsa⁻ Israel.

Ga⁺jäh⁺ Jesús he⁻ hmä⁺ Pee⁺ juu⁺ he⁻ sa⁺ kyuyy⁺
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

31 Hi⁺ ga⁺jäh⁺ ka⁻läh⁺ Dsa⁻jøø⁺ jnä⁻:
 —Simón, Simón. Ga⁺ngëe⁺ Tana⁺ hnäh⁺ mah⁺ kaayh⁺ hnäh⁺. Jmeey⁺ kyah⁺ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ jmee⁺ dsa⁻ hi⁻ jwä⁻ mät⁺trigo jwë⁺ në⁺ lle⁺ mah⁺ lle⁺ kyah⁺ kih⁺. 32 Pero ma⁻ngiin⁻ kyah⁺ kih⁺ Dio mah⁺ sa⁺ jeh⁺ hoh⁺. Hi⁺ hne⁻, wa⁻ra⁻ ga⁺jëeh⁺ kyaah⁺ jnä⁺, lle⁻ kih⁺ kwah⁺ be⁺ kih⁺ lä⁻jëe⁺ øø⁺ mah⁺ wa⁺ lla⁻nää⁺ bih⁺ ta⁺ cha⁻në⁺.
 33 He⁻ja⁻ ga⁺jäh⁺ Simón:
 —Dsa⁻jøø⁺ kyaan⁺, ma⁻lla⁺ dsën⁺ he⁻ niin⁻ neh⁺ñe⁺. Hi⁺ ja⁺ ma⁻la⁺ koo⁻ niin⁻ neh⁺ñe⁺, lä⁻kye⁻ he⁻ juun⁺ ko⁻joh⁺ kyaah⁺ hne⁻ ma⁻lla⁺ dsën⁺.
 34 He⁻ja⁻ ga⁺jäh⁺ Jesús siyh⁺ Pee⁺:
 —Jwëeh⁺ hne⁻, ja⁻ba⁻ na⁻, jää⁺ ja⁻ga⁺ hoo⁺ chaah⁺ dsoo⁺, hne⁻ ma⁻të⁺ hnë⁻ jiih⁺ ma⁻hmäh⁺ juu⁺ he⁻ sa⁺ kyuyh⁺ jnä⁺.

Lloo⁻ koo⁻ jmi⁺ jëe⁺ dsa⁻ wii⁺

35 Mah⁺ ga⁺siyh⁺ lä⁻jëe⁺:
 —Lä⁻ ma⁺ ga⁺cheen⁺ hnäh⁺ na⁻kwah⁺ hnäh⁺ juu⁺, sa⁺ kye⁺ hnäh⁺ hmih⁻tuh⁻, ni⁺ sa⁺ kye⁺ hnäh⁺ kuu⁺, ni⁺ loo⁻ he⁻ tooh⁺ hnäh⁺ tiih⁺ hnäh⁺, ¿che⁻ cha⁻ he⁻ ga⁺lä⁻hnøø⁺ kyah⁺ hnäh⁺ ma⁻ja⁻?
 —Ni⁺ koo⁻ —ga⁺jäh⁺ lä⁻jëe⁺.
 36 He⁻ja⁻ ga⁺jäh⁺ siyh⁺:

—Pero na⁺, hi⁻ cha⁻ hmih⁻tuh⁻ kih⁺, wa⁺ kyey⁺ ba⁺. Lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁺ kuu⁺. Hi⁺ hi⁻ sa⁺ cha⁻ ñe⁻tuuh⁻ kih⁺, wa⁺ hñiiy⁺ hmih⁻lloo⁺ kiyh⁺ mah⁺ wa⁺ läy⁺ koo⁻. 37 Jwëeh⁺ hnäh⁺, jmee⁺ bii⁺ lä⁻te⁺ kin⁺ he⁻ na⁻si⁻ lä⁻la⁻: “Jmäa⁺ dsa⁻ jnä⁺ kwaat⁺ he⁻ laan⁺ lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ ää⁻ dsoo⁺.” Jëeh⁺, he⁻ ma⁻na⁻si⁻ kin⁺ ma⁻ra⁺ he⁻ lä⁻te⁺ ba⁺.
 38 Ja⁻ga⁺ ga⁺jäh⁺ lä⁻jëe⁺:
 —Dsa⁻jøø⁺ kyaan⁺. Cha⁻ ba⁺ to⁺ ñe⁻tuuh⁻.
 Mah⁺ ga⁺jäh⁺ Jesús siyh⁺:
 —Lee⁺ ba⁺ ma⁻la⁺ he⁻ na⁻.

Ñee⁺ Jesús Getsemaní na⁻ chuuy⁺ kyaah⁺ Dio
(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

39 Lä⁻chah⁺ ja⁻ ya⁻hëe⁺ Jesús. Hi⁺ lä⁻koo⁻ ma⁺ tëe⁺ jmeey⁺, ngooy⁺ ta⁺ moh⁺ he⁻ chee⁻ Olivo. Hi⁺ ga⁺nää⁺ discípulo kyaay⁺ chaä⁺ kaah⁺ kiyh⁺ ta⁺ ja⁺. 40 Lä⁻koo⁻ ma⁺ ga⁺tëe⁺ moh⁺ ja⁻, ga⁺siyh⁺ discípulo kyaay⁺:
 —Ngii⁺ hnäh⁺ kyah⁺ hnäh⁺ kih⁺ Dio mah⁺ sa⁺ kaah⁺ hi⁻sa⁻llu⁺ hnäh⁺ lä⁻hyoh⁻ dsë⁺.
 41 Ga⁺lä⁻øøy⁺ lä⁻koo⁻ wii⁺ jwä⁻ dsa⁻ koo⁻ mi⁻kuuy⁺. Mah⁺ ga⁺juuyh⁺ jney⁺, ga⁺løøy⁺ ngiiy⁺ kiyh⁺. 42 Ga⁺jäh⁺:
 —Cher⁻mah⁺ hnooh⁻ Täa⁺, lää⁺ jnä⁺ kih⁺ he⁻ wii⁺ he⁻ jëen⁺ na⁺. Pero sa⁺ wa⁺ le⁺ lä⁻hnoon⁻ hñiin⁺. Wa⁺ le⁺ lä⁻hnooh⁻ hñaa⁺ ba⁺.
 43 Ga⁺lla⁻sëeh⁺ jaa⁻ ángel hi⁻ ja⁻ gyuuh⁺ cha⁻nëy⁺ hi⁻ ga⁺kwä⁺ be⁺ kiyh⁺. 44 Lä⁻koo⁻ ma⁺ gyay⁺ jëe⁺ wii⁺, cha⁻ga⁻miih⁻ ma⁺ ngiiy⁺ kiyh⁺. Peer⁺ kah⁺ gaa⁻ tooh⁺ jmi⁻lloo⁺ kiyh⁺ he⁻ ma⁻tuuy⁻ lä⁻ ga⁺të⁺ hwa⁺ he⁻ la⁻ lä⁻ko⁻ jee⁺ tuuy⁻ jma⁻.
 45 Ma⁺ ga⁺nooy⁻ jee⁺ ma⁺ gyay⁺ ngiiy⁺ kiyh⁺, ngooy⁺ jee⁺ ma⁺ tääh⁺ discípulo kyaay⁺. Ga⁺jëe⁺ na⁻saä⁺ na⁻gwiiy⁺, jëeh⁺ ga⁺hwaay⁺ he⁻ ti⁻meeh⁻ dsëy⁺. 46 Mah⁺ ga⁺siyh⁺:
 —¿He⁻la⁻ na⁻gwiih⁻ hnäh⁺? Noo⁻ hnäh⁺, ngii⁺ hnäh⁺ kyah⁺ hnäh⁺ mah⁺ sa⁺ leh⁺ he⁻ hñih⁺ hnäh⁺.

Ga⁺saayh⁺ Jesús
(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

47 Cheh⁺ ga⁺ Jesús hlëeh⁺ ma⁺ ga⁺lla⁻nää⁺ jwëe⁺ dsa⁻. Hi⁺ ga⁺lloo⁺ hi⁻ ma⁺ chee⁻ Juda, jaa⁻ jee⁺ lä⁻jëe⁺ gya⁺tuuy⁺ discípulo, hi⁻ ma⁺ jää⁺ dsa⁻ he⁻. Ngooy⁺ chuy⁺ kih⁺ Jesús mah⁺ ga⁺chuyh⁺ kiyh⁺. 48 He⁻ja⁻ ga⁺jäh⁺ Jesús siyh⁺:
 —Juda, ¿che⁻ he⁻ hnaah⁺ jnä⁺ la⁻ he⁻ ma⁻chuy⁺ kin⁺ mah⁺ ngëeh⁺ jnä⁺ he⁻ juun⁺?
 49 Lä⁻jëe⁺ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ kyaah⁺ Jesús, ma⁺ ga⁺jëe⁺ he⁻ kih⁺ ja⁻ he⁻ ya⁻nää⁺ dsa⁻, he⁻ja⁻ ga⁺jäh⁺ siyh⁺:
 —Dsa⁻jøø⁺, ¿che⁻ ta⁺ jnääh⁺ kiyh⁺ kyaah⁺ ñe⁺?
 50 Jaa⁻ discípulo he⁻, ga⁺jmeey⁺ dsoo⁻ kih⁺ jaa⁻ moz⁻ kyaä⁺ dsa⁻jøø⁺ kyaä⁺ jmi⁻dsa⁻, ga⁺kuuy⁺ lo⁻gway⁺ ra⁻lluuy⁺. 51 Mah⁺ ga⁺jäh⁺ Jesús siyh⁺:
 —Ma⁻lee⁺ ko⁻na⁻. Mo⁻to⁺ kaah⁺.
 Ga⁺sooyh⁺ lo⁻gwa⁺ moz⁻ he⁻, mah⁺ ga⁺mi⁻hläy⁺.
 52 Ja⁻ga⁺ ga⁺jäh⁺ Jesús siih⁺ lä⁻jëe⁺ hi⁻ ya⁻nää⁺ ya⁻chaay⁻h⁺, lä⁻jëe⁺ jmi⁻dsa⁻ kaah⁺, lä⁻jëe⁺ hløø⁺ hi⁻ ma⁺ høø⁺ gwah⁺, hi⁺ lä⁻jëe⁺ dsa⁻gyuuh⁺:
 —¿Che⁻ dsa⁻hi⁻ jnä⁺, mah⁺ ma⁻ya⁻nää⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ ñe⁺ kyaah⁺ hma⁺? 53 Lä⁻jë⁺ jmi⁺ ma⁺ hään⁺ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺ jee⁺ chih⁺ gwah⁺ mah⁺ sa⁺ ga⁺chaah⁺ hnäh⁺ jnä⁺. Pero na⁺ ma⁻cha⁻ jwë⁺ kyah⁺ hnäh⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺

hih⁴, jēēh⁷ ma²tē⁷ hor⁷ jmee⁴ hih⁴ hī² hää⁷ jee⁷ na²hoo².

Ga⁴hmä⁴ Pee⁷ juu⁷ he² sa⁴ kyuyy⁴ Jesús

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ He²ja² ga⁴saayh⁴ Jesús, ga⁴tēy² lä⁴ ga⁴tē⁷ cha⁴neh⁴ kih⁴ dsa²jøøh⁴ kyaa⁴ jmi²dsa². Uuy⁴ ba⁴ ma⁴ lleē⁷ Pee⁷ kaah⁴ kiyh⁴. ⁵⁵ To²dsaah⁴ ho⁴hne² kiyh⁴ ja², ga⁴jēēh⁴ dsa² je², mah⁴ ga⁴taayh⁴ lä⁴ku⁴ lä⁴jii⁴ llooyh⁷ je². Ja²ba⁴ jee⁷ ja² ga⁴gya⁴ Pee⁷ ka⁴läh⁷ llooyh⁷ je². ⁵⁶ Jee⁷ ja² ma⁴ hää⁷ jaä⁴ dsa²mē⁷ hī² ma⁴ jmee⁴ ta⁴ jee⁷ ja². Ma⁴ ga⁴jēy⁷ Pee⁷ gya⁴ llooyh⁷ je², ni⁴ miih² sa⁴ ga⁴kooy⁷ nēy⁷ ma⁴ jēy⁷ Pee⁷ mah⁴ ga⁴jäyh⁷:

—Hī² na² ka⁴läh⁷ ma⁴ ngē⁴ kyaa⁴h⁴ Jesús.

⁵⁷ Pero ga⁴hmä⁴ Pee⁷ juu⁷, ga⁴jäyh⁷:

—Dsa²mē⁷, sa⁴ kyuyy⁴ dsa² na².

⁵⁸ Ko⁴hwēē⁷ ja²ga⁴, jñah⁷ dsa² ga⁴jēy⁷ Pee⁷. Mah⁴ ga⁴siyh⁴:

—Hne² ka⁴läh⁷ laä⁴ dsa² kyaa⁴.

Mah⁴ ga⁴jäh⁷ Pee⁷:

—Jäh⁴hā⁴, ja⁴ he⁷ jnä⁷ dso⁴.

⁵⁹ Ga⁴hya⁴ ga⁴kooy⁷ hor⁷, jñah⁷ ka⁴läh⁷ ma⁴ jmee⁴ dsoo⁷ juu⁷ ja², ma⁴ jäyh⁷:

—Sa⁴ na²hee⁷ go²te⁷, laay⁴ jaä⁴ hī² ma⁴ jmee⁴ ko²jøh⁴ kyaa⁴h⁴ Jesús. Jēēh⁷, dsa² chaä⁴ Galilea ba⁴ na².

⁶⁰ He²ja² ga⁴jäh⁷ Pee⁷:

—Dsa²ñūh⁷, sa⁴ man⁴ he² na² hlēēh⁷.

Pero hlēēh⁷ gyih⁴ lä⁴ja², lä⁴chah⁷ ja² ga⁴hoo⁴ chaah⁴ dsoo⁷. ⁶¹ He²ja² ga⁴jēēh⁴ Dsa²jøøh⁴ jñān⁷ hñii⁷, ga⁴jēy⁷ Pee⁷. Ja²ga⁴ ga⁴lä⁴dsooh⁷ dsē⁴ Pee⁷ juu⁷ kih⁴ Dsa²jøøh⁴ jñān⁷, lä⁴koh⁷ ga⁴siyh⁴: "Jää⁴ ja²ga⁴ hoo⁴ chaah⁴ dsoo⁷, hne² ma⁴tē⁷ hnē⁷ jiih⁷ ma⁴hmäh⁷ juu⁷ he² sa⁴ kyuyy⁴h⁴ jñā⁷." ⁶² Ja²ga⁴ ya⁴hēē⁷ Pee⁷ ta⁴ ka⁴hne², ga⁴hooyh⁴ lä⁴jiih⁷ lla⁴ dsēy⁴.

⁶³ Dsa² hī² ma⁴ hää⁷ Jesús ma⁴ mi²kwayh⁴, ma⁴ ki²j-naay⁷. ⁶⁴ Ga⁴løø⁷ dsa² mo²nēy⁷ hī² ma⁴ jnoo⁷ dsa² kiyh⁴, mah⁴ ma⁴ ngiiy⁷ juu⁷ kiyh⁴:

—Jäh⁴ da⁴ hii⁷ ma⁴jnoo⁷ kyah⁴.

⁶⁵ Joh⁷ juu⁷ sa⁴ ma⁴ ba⁴ ma⁴ jnaayh⁷.

Na⁴jääy⁷ Jesús cha⁴nē⁷ dsa²ta⁴ kaah⁷ kyaa⁴ dsa² judiu

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Ma⁴ ga⁴jñä⁴ ja², ga⁴kuh⁴ lä⁴jēē⁴ dsa²gyūh⁷, kyaa⁴h⁴ dsa²kaah⁷ kyaa⁴ jmi²dsa², kyaa⁴h⁴ ta²jwoh⁴ kyaa⁴ ley, na⁴jääy⁷ Jesús jee⁷ dsa²ñēē⁴ lä⁴jēē⁴ dsa²ta⁴ kyaa⁴ dsa² judiu he⁷. Jee⁷ ja² ga⁴ngii⁷ dsa² he⁷ juu⁷ kiyh⁴, ga⁴siyh⁴:

⁶⁷ —Chiih⁷ jñāäh⁴, ¿che⁷ hne² he⁷ hī² laä⁴ Cristo?

Mah⁴ ga⁴siyh⁴:

—Cher⁷mah⁴ ga⁴jwēēh⁷ hnäh⁷ sa⁴ lä⁴hēēh⁷ hnäh⁷ kin⁴. ⁶⁸ Hi² cher⁷mah⁴ hee² juu⁷ ngiih⁷ kyah⁴ hnäh⁷ ka⁴läh⁷, sa⁴ jēēh⁷ hnäh⁷ kin⁴ ni⁴ sa⁴ lä⁴äh⁷ hnäh⁷ jñā⁷.

⁶⁹ Pero na⁴ ta⁴ cha⁴nē⁷, Hī²ga⁴lēē⁷ngo⁴ la² gya⁴ jwoo⁷ ra⁴lluuy⁴ kih⁴ Dio hī² cha⁴ ga⁴lä⁴jē⁴ be⁷ kih⁴.

⁷⁰ He²ja² ga⁴jäh⁷ ga⁴lä⁴jēē⁴ dsa² he⁷:

—¿Che⁷ laah⁷ hne² Jooy⁷ Dio ja²?

Mah⁴ ga⁴jäh⁷ Jesús siyh⁴:

—Hnäh⁷ ba⁴ ma⁴jäh⁷ hnäh⁷ jñā⁷ he⁷.

⁷¹ Ja²ga⁴ ga⁴jäh⁷ dsa² he⁷:

—¿He²la⁴ hnāäh⁷ ga⁴ jne⁴ hī² jmee⁴ ju²dsoo⁷? ¿Ja² ma²ñūh⁷ ba⁴ jne⁴ juu⁷ kiyh⁴?

Ga⁴jää⁴ dsa² Jesús cha⁴nē⁷ Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

23 Lä⁴jēē⁴ dsa² he⁷ ga⁴noo⁷ jee⁷ ma⁴ tääyh⁷ mah⁴ na⁴jääy⁷ Jesús cha⁴nē⁷ Pilato. ² Ga⁴løøy⁷ hniiy⁷ kiyh⁴, ma⁴ jäyh⁷:

—Ma⁴jēē⁷ jñāäh⁴ kweē⁷ ha² lä⁴ jmee⁴ dsa² la², mi²gaa⁴ dsa²goo⁷ jñāäh⁴. Jäyh⁷ sa⁴ le⁷ mi²hmaahn⁷ ku⁴sih⁴ kih⁴ rey to²nē⁷, hī² jäyh⁷ laay⁷ Cristo hī² laä⁴ Rey.

³ He²ja² ga⁴ngii⁷ Pilato juu⁷ kiyh⁴, ga⁴jäyh⁷:

—¿Che⁷ hne² he⁷ dsa²jøøh⁴ kyaa⁴ dsa² judiu?

—Ma⁴jäh⁷ ba⁴ hne² —ga⁴jäh⁷ Jesús siyh⁴.

⁴ He²ja² ga⁴jäh⁷ Pilato siih⁷ dsa²kaah⁷ kyaa⁴ jmi²dsa² hī² lä⁴jēē⁴ ga⁴ dsa²:

—Ni⁴ miih² he² hliih⁷ sa⁴ ma⁴jñøøhn⁷ kih⁴ dsa²ñūh⁷ la².

⁵ Pero dsa²kaah⁷ he⁷ cha⁴gamiih⁷ juu⁷ ma⁴ hnooy⁷ kih⁴ Jesús, ma⁴ jäyh⁷:

—Hij⁴ hī² na², peer⁴ ma⁴ llay⁴ hnii⁷ kih⁴ dsa²goo⁷ jñāäh⁴ lä⁴kaä⁴ hwa⁴ Judea jee⁷ ma⁴ ngēy⁷ kway⁷ juu⁷.

Ga⁴løøy⁷ hwa⁴ Galilea taayh⁷ dsa² miih⁷ lä⁴jiih⁷ ma⁴jay⁷ lä⁴ ga⁴tē⁷ jee⁷ jwi⁷ la².

Ga⁴jää⁴ dsa² Jesús cha⁴nē⁷ Herode

⁶ Ma⁴ ga⁴nuu⁷ Pilato lä⁴ja², ga⁴ngiiy⁷ juu⁷ kih⁴ dsa²kaah⁷, ga⁴jäyh⁷:

—¿Che⁷ ja²ba⁴ hī² chaä⁴ Galilea dsa² na²?

⁷ Ma⁴ ga⁴lä⁴ñē⁴ Pilato, dsa² chaä⁴ Galilea ba⁴ he⁷, ga⁴cheey⁷ kyaa⁴h⁴ Herode hī² ma⁴ laä⁴ lle⁷moh⁷ hwa⁴ Galilea. Jēēh⁷, ja²ba⁴ jmi² ja² ma⁴ gya⁴ Herode jwi⁷ Jerusalén. ⁸ Herode, ma⁴ ga⁴jēy⁷ Jesús ga⁴nøh⁷ dsēy⁷. Jēēh⁷, ma⁴lä⁴hñ⁷ hnøøy⁷ jēy⁷, kih⁴ he² ma⁴ nuuy⁷ lä⁴jē⁴ he² ma⁴ jmee⁴ Jesús kih⁴ dsa², hī² hnøøy⁷ ma⁴ jēy⁷ he² jmee⁴ Jesús kooy⁷ he² juh⁷gaa⁷. ⁹ Ja² he⁷ kooy⁷ juu⁷ ga⁴ngii⁷ Herode kiyh⁴, pero ni⁴ miih² sa⁴ ga⁴jēēh⁴ Jesús kiyh⁴. ¹⁰ Jee⁷ ja² ma⁴ tääh⁷ ka⁴läh⁷ dsa²kaah⁷ kyaa⁴ jmi²dsa² kyaa⁴h⁴ ta²jwoh⁴ kyaa⁴ ley. Hī² he⁷ ma⁴ tääh⁷ kooy⁷ hwēh⁷ hniiy⁷ kih⁴ Jesús. ¹¹ He²ja² Herode kyaa⁴h⁴ hløø⁷ kyaa⁴ ga⁴kaayh⁷ lēē⁷. Hi² ga⁴kyeyh⁷ Jesús kooy⁷ hmiih⁷ na⁴hñaa⁷ he² mi²kwayh⁴ kiyh⁴ ba⁴ ja². Mah⁴ ga⁴cheey⁷ ka⁴läh⁷ cha⁴nē⁷ Pilato. ¹² Jmi² ja² ga⁴lä⁴jwah⁷ Pilato kyaa⁴h⁴ Herode, jēēh⁷ hī² he⁷ ma⁴ na⁴hääyh⁷ øøyh⁷ jää⁴.

Ga⁴jä⁷ juu⁷ jngēēh⁴ dsa² Jesús

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

¹³ Ja²ga⁴ ga⁴tēēh⁴ Pilato lä⁴jēē⁴ dsa²kaah⁷ kyaa⁴ jmi²dsa² hī² lä⁴jēē⁴ ga⁴ dsa²ta⁴, lä⁴kyē⁷ dsa²jwi⁷. ¹⁴ Mah⁴ ga⁴siyh⁴:

—Hnäh⁷ ma⁴ya⁴jääh⁴ dsa²ñūh⁷ la² hī² jwah⁷ hnäh⁷ llay⁴ hnii⁷ kih⁴ dsa²gooh⁷ hnäh⁷. Hi² ja²ba⁴ cha⁴nēh⁷ hnäh⁷ ma⁴kan⁷ ju²dsoo⁷ kiyh⁴. Pero ni⁴ miih² he² hliih⁷ sa⁴ ma⁴jñøøhn⁷ kih⁴ dsa²ñūh⁷ la² he² kyaa⁴h⁴ bääh⁷ hñih⁷. ¹⁵ Lä⁴ja² Herode, sa⁴ ma⁴jñøøyh⁷ ni⁴ kooy⁷ he² na⁴bääyh⁷, he²ja² ma⁴cheey⁷ ka⁴läh⁷ ta⁴ lä⁴. Jee⁷ na⁴ ma⁴jēēh⁷ hnäh⁷, sa⁴ cha⁴ he² hliih⁷ ma⁴jmee⁴ dsa²ñūh⁷

la- he- kyaah' ää- jmi# juuy'. ¹⁶ Heeh- jnih' wi# jää', ja- ga' lää' jnih'.

¹⁷ Ma' lle' kih' Pilato- he- lääy' jaä- hi- hää' neh' ñe' ma' të- jmi#.

¹⁸ Pero lä' jëë' dsa- he', koo- hä' ba' ga' løy' tooyh- mi#h', ma' jäyh':

—Jngëeh' go-te' dsa- na-. Lää' Barrabá ba'.

¹⁹ Hi- he' ñee' neh' ñe' kwaat' kih' he- ga' jngëeyh' jaä- dsa- jee' ma' tee' koo- nää' dsa- kyaah' dsa-ta'.

²⁰ Ma' hnø' Pilato ma' lääy' Jesús, he- ja- ga' hlëeyh' ka-läh' dsa- hi- ma' hñ# he'. ²¹ Pero dsa- he' cha- ga' miil- mi#h' ma' tooyh~, ma' jäyh':

—Tääy' dsoh' hma-cru'. Tääy' dsoh' hma-cru'.

²² Ga'të' hñe' jji# ga'jä# Pilato siyh':

—¿Hee' ba' dsoo' ma' jmee' dsa-ñ#h- la? Sa' hii' jnøhn' ni' miil- he- kyaah' ää- jmi# juuy'. Heeh- jnih' wi#, ja-ga' lää' jnih'.

²³ Pero cha- ga' miil- mi#h' ma' tooyh~, ma' ngiiy' he- tää' dsih' dsoh' hma-cru'. Kyaah' juu' he- ma' hlëeh' dsa-, hi' kyaah' he- ma' hlëeh' jmi-dsa- kaah' he' ga' liyh' he- ma' ngiiy' ja'. ²⁴ Ga' heeh- ba' Pilato jmeey' lä' koh' ma' ngii' lä' jëë' dsa- he'. ²⁵ He- ja- ga' lääy' hi- ma' hää' neh' ñe' he', hi- ga' jngëeh' dsa- jee' ma' tee' kyaah' dsa-ta'. Ga' lääy' hi- he' mada' kih' dsa- jwi# mah' ga' ngëey' Jesús goo- hlø' lä' koo- ga' ngii' hi- ma' hñ# he'.

Ga'tää- dsa- Jesús dsoh' hma-cru'
(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

²⁶ Lä' koo- ma' ga' jääy' Jesús na' tääy' dsoh' hma-cru', ga' jëey' jaä- dsa- hi- chee- Simón hi- ma' chaä- Cirene. Dsa- he' jah' jee' nuu- kih'. Hi- he' ga' kyaay' hma-cru' kih' Jesús, ngooy' kyey' hma-cru' kaah' kiyh'.

²⁷ Hi' jwëë' jwërte dsa- hi- ga' nää' kaah' kiyh'. Jee' kiyh' ja- ma' tääh' jwëë' dsa-më' hi- ma' ki' hoo# cha' miil- kih' Jesús. ²⁸ He- ja- ga' jëeh' Jesús hñii' ta' jee' ma' tääh' dsa-më' he' mah' ga' siyh':

—Dsa-më' hi- chaä- Jerusalén, ta' hoo# hnäh' kin'.

Hoo# hnäh' kyah' hnäh' ba' hi' lä' ja- kih' gy# kyaah' hnäh'. ²⁹ Jëeh', ja' koo- jmi# ma' jä# dsa-: "Llu' la' kih' dsa-më' hi- sa' kaä' gy#." Lä' ja- hi- sa' ga' kaä' gy#, hi' lä' kye- hi- sa' jää' gy# gy#."

³⁰ Jmi# ja- løy' dsa- jä# : "Wa' ra' jä# kih' tøh' ba' moh' la- né' jnän", hi' jñah' jä# : "Wa' ra' jä# kih' jlëë' ba' jne' kyaah' moh' la-." ³¹ Jëeh', cher' mah' lä' na- jmeeh' dsa- jnä' hi- laä' lä' koh' chaah' hma- eeh', ha- ga' koh' sa' jmeeyh' hnäh' hi- laä' lä' koh' chaah' hma- kii'.

³² Hi' ma' jääy' ka-läh' uu' dsa- hñaa- dsë' hi- ma' dsa- jngëeyh'. ³³ Ma' ga' lä' nääy' jee' chee- Moo' Lle' Hii', jee' ja- ga' tääy' Jesús dsoh' hma-cru', hi' lä' ja- ka-läh' lä' uu' dsa- hñaa- dsë' he', jaä- jwoo' ra- lluu' kiyh' hi' jaä- jwoo' ra- käh'. ³⁴ Ga' jä# Jesús:

—Tää' kyaan', jmee' jøh' hoh' kiyh'. Jëeh', sa' ñey- hee- na- jmeey'.

Hi' hlø' hi- ma' tääh' jee' ja- ga' ti' ga' llooyh' hmi#h' kih' Jesús, kyaah' he- ma' kooyh' suert. ³⁵ Jee' ja- ma'

tääh' dsa- jëë'. Lä' kye- dsa-ta' ma' mi-kwah' kih' Jesús. Ma' jäyh':

—Ga' liyh' ba' ga' lääy' dsa-. Wa' lääy' hñiiy' na', cher' mah' dsoo' laäy' Cristo hi- na- llëeh' kyaä' Dio.

³⁶ Lä' kye- hlø' ka-läh' ma' mi-kwah' kih' Jesús, lä' koo- ma' ñey' chuh' na' heeyh' jmi- jiih'. ³⁷ Ma' jäy- h':

—Cher' mah' hne- laäh' Rey kyaä' dsa- judiu, lää' hñaa#.

³⁸ Ma' na- si# ka-läh' gy#h' lley' kyaah' hwëh' griego kyaah' hwëh' latín hi' kyaah' hwëh' hebreo ka-läh', he- ma' jäh': "Hi- la- he' Rey kyaä' dsa- judiu." ³⁹ Jaä- dsa- hi- ma' hñaa- dsë' he' hi- ma' taä' jyoh' hma-cru', ga' mi-kwayh' kih' Jesús, ga' jäyh':

—Cher' mah' hne- laäh' Cristo, lää' hñaa# hi' lää' jnääh'.

⁴⁰ Pero hi- jaä- he' ga' j#h' kih' dsa- kyaayh', ga' jäyh' siyh':

—¿Che' lä' kye- hne- sa' gah' Dio, ma' ke' ma- tøh' jne' jee' juu' jne'? ⁴¹ Lä' na- lle' le' jnän'. Jëeh', jee' la- mi' hmaahn' lä' hnø' jnän' kih' he- hñ# he- ma- jmeen'. Pero dsa- la- ni' koo- he- hñ# sa' cha- he- ma- jmeey'.

⁴² Mah' ga' jäyh' siyh' Jesús:

—Ja- mi- dsooh' hoh' jnä' ga' ma- ñeh' jee' jmeeh' hi- h'.

⁴³ Ja- ga' ga' jäh' Jesús siyh':

—Ma' ra' ju' dsoo' jwëëh' hne-, ja- ba' na' gwaah' kyaah' jnä' ya' jwi# kih' Dio.

Ga'juu' Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴ Ma' ga'të' koo- llä' hyoo' ga' n#h- go-te' lä' kaä- hwa' ja- lä' jiih' ga'të' kō- hi' hñe- ta' ga' hloo'.

⁴⁵ Ga' n#h- jmi- gy#h'. Hi' hmi#h- he- ma' hii' llah' gwah' ga' chee' go-te' to' dsaah'. ⁴⁶ Ja- ga' ga' hlëeh' Jesús koo- ki' gaa-, ga' jäyh':

—Tää' kyaan'. Ngëen' jmi- lle' kin' ja' gooh-.

Ma- la' ma' hlëeyh' lä' ja- ga' juuy'.

⁴⁷ Ma' ga' jëë' j#h' hlø' he- ga' la' lä' ja-, ga' kway' ti' hmaah' kih' Dio. Ga' jäyh':

—Ma' ra' ju' dsoo', dsa-ñ#h- na- ma' laä' jaä- hi- lluu' go-te'.

⁴⁸ Lä' jëë' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-, ma' ga' jëey' he- ga' la' lä' ja-, ga' nääy' ki' jnooy' mo- dsëy'. ⁴⁹ Ga' lä' jëë' hi- ma' kyuu' Jesús, lä' kye- dsa-më' hi- ya' nää' kyaay- h' lä' ga'të' Galilea, #h' ba' ma' tääy' jëey' lä' jëe' he- ga' la' ja-.

Ga'haay' Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰ Ma' chaä- jaä- dsa- lluu' hi- ma' mi- teh' kih' Dio, ma' chee' José. Dsa- he' ga' lä' chaä' jwi# Arimatea he- na' hee- hwa' Judea. Ma' laä' jaä- dsa-ta' kyaä' dsa- judiu. ⁵¹ Dsa- he' sa' ga' taayh' hñiiy' jee', kyaah' juu' ja- ma' ga' taah' lä' jëë' dsa- kyaayh' juu' kwee- ha- lä' jmeey' kih' Jesús. Hi' ma' jøy' ma' jëey' jnä' hä' he- jää' Dio dsa- lä' hih' kih'. ⁵² José he' ñey' në' ta' kih' Pi-

lato na'ngiiyh' jmi'ngo' kih' Jesús. ⁵³ Ma'la' ma'jyooy' jmi'ngo' kiyh', ga'lääy' koo' hmih' ta'jmaah'. Mah' ga'taayh' neh' koo' to'høø' he' ma' na'hë' né' kuy' hloo', jee' sa' ga' ma'taayh' ni' jaa' hii'. ⁵⁴ Jmii' ja' ma' mi'lluy' dsa' judiu hñii' kih' he' jnä' jyoh' jmii' he' ma' høøy', jëeh' ta' ga'hloo' ja' ma'hää' jmii' he' teeh' dsa' dsé'.

⁵⁵ Lä'jëë' dsa'më' hi' ya'nää' kyaah' Jesús lä' ga'të' Galilea, ga'jmeey' ko'joh' kyaah' José na'jëëy' ha' jee' ga'kyaay' Jesús. ⁵⁶ Ja' ga' ga'näy' kiyh' ga'mi'lluy' nu' u' mi'jwii' kyaah' naa' mi'jwii'. Hi' ga'taayh' ga'høøy' jmii' he' teeh' dsa' dsé' lä'koo' la' mada' kih' ley.

Ga'lä'jiih' Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

24 Tiih' go'te' to'në' jmii' kih' seman', ga'lla'nää' dsa'më' he' jee' ma' la' to'høø' ja', ma' kyey' lä'jë' he' hii' mi'jwii' he' ga'mi'lluy' ja' hi' jñah' ga' dsa'më' ga'jmeey' ko'joh' kyaayh'. ² Ma' ga'tëëy' jee' ja', kuy' he' ma' na'jnë' hoo' to'høø' ma'na'bä' ta' koo'. ³ Ma' ga'taayh' neh' to'høø' ga'jëëy' mo'so' kye' jmi'ngo' kih' Jesús Dsa'jøøh' jñän'. ⁴ Jee' tääh' jmeey' cha'miih' huu' dsé', lä'chah' ja' ga'lla'sëëh' chuh' kiyh' uy' dsa'ñuuh' hi' ma' kyeh' hmih' töl'jëë' ñih'. ⁵ Ga'jwaah' jwërte dsa'më' he', ga'jyooy' mo'nëy' ta' hwa'. Mah' ga'jah' lä'uy' dsa'ñuuh' he' siiyh':

—¿He'la' hnaah' hnäh' jaa' hi' na'jiih' jee' kih' hi' ma'na'juu'? ⁶ Mo'so' chaq' jee' la'. Hii' ma'lä'jiih'. Mi'dsooh' hoh' hnäh' he' ga'jäyh' siiyh' hnäh' lä'koo' ma' gya'gyih' hwa' Galilea, ⁷ lä'koh' ma' ga'jäyh' lä'la': "La' bii' kih' Hi' ga'lëë'ngo' la' ngëë' dsih' ja'-goo' dsa' hñaa' dsé', mah' tääh' dsoh' hma'cru'. Hi' ga' ma'hya' hnë' jmii' lä'jiiyh' ka'läh'."

⁸ Ja' ga' ga'lä'dsooh' dsé' dsa'më' he' juu' ja'. ⁹ Ma' ga'hwëëy' jee' ja', na'näy' na'jmeeyh' juu' kih' lä'jëë' gya'kqa' apóstole kyaah' kih' jee' lä'jëë' dsa'kyaayh'. ¹⁰ Dsa'më' hi' na'koo' juu' kih' apóstole he' ma' chee' María Magdalena, Juana, María choo' Jacobo hi' jñah' ga' dsa'më'. ¹¹ Pero lä'jëë' hi' ga'nuu' juu' kih' dsa'më' he' sa' ga'lä'heey' kiyh'. Ma' laay', juu' ngaa' ba' ja' ma' hlëëyh'.

¹² He'ja' ga'noo' Pee', ngooy' ko'chih' jee' ma' la' to'høø' ja'. Ma' ga'jëëy' neh', ma'la' ta'jmaah' ba' ma' kye'. Peer' dsaa' dsëy' ngaayh', ma' jmeey' huu' dsé' ha' ba' lä' ga'la'.

Ga'mi'jnää' Jesús hñii' kih' uy' discípulo

(Mr. 16:12-13)

¹³ Ja'ba' jmii' ja' na'nää' uy' discípulo koo' jee' jwii' he' chee' Emaú, huu' koo' gya'koo' kilómetro kih' Jerusalén. ¹⁴ Jee' tääh' jwë' ga'näy' ja', ma' llay' juu' kih' lä'jë' he' ga'la'. ¹⁵ Pero hee' ga'la'. Jee' ga'näy' llay' juu' ja' kyaah' dsa'kyaayh', ni' sa' liih' gyih', he' ba' hñii' Jesús ngoo' ko'joh' kyaayh'. ¹⁶ Pero sa' ga'lä'kyuuy', kih' ma'na'jlë' huu' dsé' kiyh'. ¹⁷ Mah' ga'jah' Jesús siiyh':

—¿Hee' ba' juu' na' llah' hnäh' cha'jwë' la'? ¿He'la' meeh' hoh' hnäh'?

¹⁸ Mah' jaa' hi' ma' chee' Cleofa, ga'jäyh' siiyh': —¿Ha' lä' la' juu'? Jee' kih' lä'jëë' hi' na'nää' jmii', ¿che' jaa' hne' ba' sa' ñeh' lä'jë' he' ga'la' jee' jwii' Jerusalén ma' jmii' la'?

¹⁹ Ja' ga' jah' Jesús siiyh':

—¿Hee' ba' ga'la'?

Mah' ga'jah' dsa' he' siiyh':

—Lla' jñäh' juu' kih' Jesús dsa' ma' chaq' Nazaret. Ma' laay' jaa' hi' ga'ngëë' juu' kih' Dio. Jëeh', cha'në' Dio hi' cha'në' lä'jëë' dsa' ga'mi'jnääy' he' beey' kyaah' ta' kiyh' hi' lä'ja' kyaah' juu' he' ga'hlëëyh' ka'läh'. ²⁰ Hi' lla' jñäh' juu' ha' lä' ga'jmeey' dsa'kqa' kya' jmi'dsa' kyaah' dsa'ta' kya' jñäh' ga'taayh' goo' llé'moh' mah' jmeey' hih' he' juuy', ja'ga' ga'tääh' dsoh' hma'cru'. ²¹ Pero jñäh' ma' kye' jñäh' o'joh' dsé' hi' he' nøø' juu' ma' lä' jñäh' dsa' Israel. Pero na' ma'hya' hnë' jmii' he' ga'la' lä'ja'. ²² ¿Che' kyuyh' ha' lä' ma'la'? Ko'llaq' dsa'më' hi' jmeey' ko'joh' kyaah' jñäh', ma'jøøyh' jñäh', kyaah' juu' he' ma' kiiy' ja'. Jëeh' tiih' ga' ma'na'näy' jee' la' to'høø'.

²³ Ma' ya'näy', jäyh' mo'so' cha' jmi'ngo' kiyh' kye' neh' to'høø' ja', hi' jäyh' ma'jëëy' ángele hi' ma'jah' siiyh' he' na'jiih' ba' Jesús. ²⁴ Lä'ja' ma'na'nää' ko'llaq' dsa'kyaah' jñäh' jee' la' to'høø' ja'. Pero ma' ya'näy', koo' ba' juu' jmeeyh' lä'koh' jah' dsa'më' he', he' mo'so' kye' jmi'ngo' kih' Jesús.

²⁵ Ja' ga' ga'jah' Jesús siiyh':

—He' ba' che' taah' hnäh'. He'lh' ba' ga'lä'dsoo' hoh' hnäh' lä'jë' he' ga'jah' hi' ga'ngëë' juu' kih' Dio llo'joo'. ²⁶ ¿Che' sa' ma' la' bii' kih' hi' laq' Cristo ma' dsa'ngëëy' lä'jë' he' wii', jaa' ja' ga' leey' jøøh'?

²⁷ Lä'chah' ja' ga'løøy' hlëëyh' lä'koo' ma'na'sii' kiyh' h' jaa'. Ga'løøy' kyaah' he' ga'sii' Moisé hi' ngoo' bih' mi'jnääy' lä' hii' né' ha' lä' hlëëh' kiyh' jee' ga'sii' hi' ga'ngëë' juu' kih' Dio.

²⁸ Ma' ga'tëëy' jwii' jee' ga'näy' ja', ga'jmeey' Jesús lä'koo' he' ngoo' bih' ta' cha'në'. ²⁹ Pero discípulo he' ga'chuy' kyaayh' mah' jäy' hwë' ja', ga'jäyh' siiyh':

—Jä' kyaah' jñäh', jëeh' ma'hloo' ba' la', ma'ngoo' ga'nuu'.

Ga'jä' bih' kyaah' discípulo he'. ³⁰ Lä'koo' ma' gay' né' mes', ga'kay' he'ñiih'. Ma'ngëë' ma'kway' tí'h-maah' kih' Dio, ga'llaay' he'ñiih' ja' mah' ga'kwëëyh' discípulo he'. ³¹ Lä'chah' ja' ga'na' mñëy' hi' ga'lä'kyuuy' Jesús. Lä' ma'jëëy' ja' ga'äh' Jesús.

³² Mah' ma' jah' dsa'kyaayh':

—Ha' koh' sa' ma'nøh' dsé' jné' lä'koh' juu' he' ma'hlëëyh' jné' cha'jwë'. Hi' lä'ja' ka'läh' kih' he' ma'mi'jnääy' ha' lä' hnøø' jah' jee' na'sii' juu' kih' Dio.

³³ Lä'chah' hor' ja' ga'nooy' ga'näy' ta' Jerusalén. Ga'lla'näy' jee' ma' tääh' ko'joh' lä'jëë' gya'kqa' apóstole kyaah' jñah' dsa'kyaayh'. ³⁴ He'ja' ga'jah' dsa' hi' ma' tääh' he':

—Ma'ra' ju'dsoo' ma'lä'jiih' Dsa'jøøh' jñän', hi' ma'mi'jnääy' hñiiy' kih' Simón.

³⁵ Jā-ga' ga'jmeeh' lä'uy' discípulo he' juu', ha- lä' ga'la' kiyh' cha'jwē', hi' ha- lä' ga'lä'kyuy' Jesús ma' ga'llaay' he'ñiih'.

Ga'mi'jnää' Jesús hñii' kih' discípulo kyaay'
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

³⁶ Ta'ko'jiih' ma' tääh' llay' juu' jā, ga'lla'sēēh' Jesús to'dsaah' jee' kiyh' mah' ga'siiyh'.

—Wa' hii' ti' kyah' hnäh'.

³⁷ He'jā' ga'jwāah' jwēte lä'jēē' hi' ma' tääh' he' mah' ga'lā'goyh'. Jmi'lle' ba' jā' ma' jēēy', laay'.

³⁸ He'jā' ga'jāh' Jesús siiyh'.

—¿He'la' gah' hnäh'? ¿He'la' jmeeh' hnäh' to' hoh' hnäh'? ³⁹ Jēē' da' hnäh' ma'goon'. Jēē' da' hnäh' ma'tiin'. Jā'ba' jnā' la'. Chooh' da' hnäh' mah' jēē'. Jēēh', jmi'lle' sa' kye' jmi'ngo' lä'koō' jēēh' hnäh' laan'.

⁴⁰ Jee' cheyh' hlēēyh' lä'jā, ga'heeyh' dsa' ma'gooy' ma'tiiy'. ⁴¹ Pero sa' ga' ma'heey' llui', kih' he' jēē' dsēy' cha'miih' hi' ma' dsāā' dsēy' ka'lāh'. He'jā' ga'jāh' Jesús siiyh'.

—¿Hee' cha' miih' kih' jee' la'?

⁴² He'jā' ga'kwēēyh' koō' jwi' kih' hmooh' na'dsēē' nē' je' hi' koō' jwi' tah' sēr'. ⁴³ He'jā' ga'sooyh' mah' ga'kuyh' lä' ma'jēē' jā' lä'jēē'. ⁴⁴ Mah' ga'jāh' Jesús siih' lä'jēē' dsa' he'.

—He' la' na' juu' he' ga'hlēēhn' hnäh' lä' ma' gya' ga' jnā' jee' kyah' hnäh'. He' ga'jmeey' bii' ga'lā'te'

lä'jē' he' na'siih' kin' nē' ley kih' Moisé, hi' jee' na'siih' juu' kih' hi' ga'ngēē' juu' kih' Dio, hi' kih' salmo ka'lāh'.

⁴⁵ Jā-ga' ga'jmeey' ga'na' hū'dsē' kih' dsa' he' mah' ga'lā'ngēēy' lä'koō' na'siih' juu' kih' Dio. ⁴⁶ Mah' ga'siiyh' lä'jēē' dsa' he'.

—He' la' na' ma'na'siih' kin' jāā'. Ga'jmeey' bii' ki' jnā' hi' laā' Cristo he' ga'jēēn' wii' mah' ga'lā'jiihn' jee' kih' hi' na'juuy' ma' ga'hya' hnē' jmi'. ⁴⁷ Hi' kwaat' kin', dsa'nāā' dsa' dsa'kwa' juu' kin' ga'lā'kaā' hwa'. Løoy' ta' Jerusalén hlēēyh' dsa' ha' lä' dsa'jēēyh' kyaah' Dio mah' koō' Dio dsē' kih' dso'kye' kiyh'.

⁴⁸ Hnäh' he' hi' jmeey' ju'dsoo' kih' lä'jē' he' la'. ⁴⁹ Hii' jnā' cheen' kyah' hnäh' he' ga'bāāh' Täā' kyaan' hñii' kwēēyh' hnäh'. He'jā' jāā' hnäh' Jerusalén la', lä'jiih' tēēh' hnäh' be' he' jyoo' gyūh'.

Ngaah' Jesús gyūh'
(Mr. 16:19-20)

⁵⁰ Ga'jāā' Jesús lä'jēē' dsa' he' lä' ga'tē' jāh' kih' jwii' Betania. Jee' jā' ga'chooy' gooy' gyūh' mah' ga'mi'jāāy' lä'jēē'. ⁵¹ Jee' cheyh' mi'jāāy' lä'jēē' dsa' he' ngaayh' ta' gyūh'. ⁵² Ma'ngēē' ma'jmāāy' jøøh' Jesús, peer' jēē' dsēy' ga'nāāy' ta' Jerusalén. ⁵³ Hi' ma' tääh' täāy' jee' ma' chih' gwah', kway' tí'hmaah' kih' Dio hi' ma' jmeey' jūh' kih'. Wa' la' lä'jā'.

San Juan

Juu' kih' Dio ga'lëëy' dsa-

1 Lä't ma' to-në' ma' chaay' ba', laay' Juu'. Juu' ja' ma' laa' kyaah' Dio. Ja'-ba' Juu' ja' ma' laa' hñii' Dio. ² Hi' na' ma' laa' lä't ma' to-në' kyaah' Dio. ³ Hñiiy' ga'jmeey' lä'tjê' he' cha-, ni' miih' sa' cha- he' ma-na-la' kih' hñii' he' sa' ga'jmeey' hñiiy'. ⁴ Kih' hñii' bi-h' na'jiih'. Heh' he' na'jiih' ja-, la' lä'tkoq' wa'je' he' choo' kih' lä'tjêë' dsa-. ⁵ Ga'lä'tjnä' wa'je' ja' jee' ma' tääh' hi' jmee' he' hliih'. Pero dsa- hi' ma' tääh' jmee' he' hliih', sa' ga'liyh' kyaah'.

⁶ Hi' ma' chaay' ja' dsa-nñuuh' ma' chee' Jwaa' hi' ga'chee' Dio. ⁷ Hi' he' ja' kye-ju'dsoo', mah' kway' ju'dsoo' kih' wa'je', mah' lä'tja- lä'tjêë' dsa- lä'tdsoo' dsë' kih' wa'je' ja' kyaah' juu' he' ga'kway'. ⁸ Ja' hi' he' ma' laa' lä'tkoq' wa'je' ja', jay' mah' kway' ju'dsoo' kih' hi' laa' lä'tkoq' wa'je' ja'-ba'. ⁹ Ma'ngoo' ya'jäh' jä' hi' laa' lä'tkoq' wa'je' he' la' ju'dsoo', he' choo' kih' lä'tjêë' dsa-.

¹⁰ Ja'-ba' jmi-gyuu' la' ma'chaay', hi' ga'jmeey' Dio jmi-gyuu' la' ta'la' kiyh'. Pero dsa- chaay' jmi-gyuu' la' sa' ga'lä'tkyuuy'. ¹¹ Jay' ja'-ba' jmi-gyuu' kiyh', pero hi' chaay' kyaay' sa' ga'heeyh-. ¹² Pero lä'tjêë' hi' ga'heeyh-, hi' jmee' dsoo' dsë' kiyh', ga'kway' jwë' leey' joq' Dio. ¹³ He' laay' joq' Dio, ja' kih' he' ga'lä'tchaay' lä'tkoq' lle' kih' dsa-lä'chaay' dsa- jmi-gyuu', ni' ja' kih' he' ga'lä'thyoh' dsë' cho'jmiiy' he' ga'lä'tchaay' he' laay' joq' Dio, ni' ja' kih' he' ga'jmeey' cho'jmiiy' hu'd-së' he' ga'lä'tchaay'. He' ga'lä'tchaay' lä't hnø' hñii' Dio ba' ja'.

¹⁴ Hi' hi' laa' Juu' ja-, ga'lëëy' dsa- mah' ga'gyay' jee' jnän', hi' jnäh' discípulo kyaay' ga'tjêë' jnih' he' laay' jøøyh'. Laay' jøøyh' kih' he' laay' gyuu' koq' mëe' kyaä' Tää'. Ha' koh' sa' llu' dsëy' hi' kyej' ju'dsoo' jmah' ba'. ¹⁵ Ga'kwa' Jwaa' ju'dsoo' kiyh', ma' jäh': —Hi' la' he' hi' ma' jwahn' kih': "Hi' jä' këë' ga' kin', hi' la' jøøh' ga' lä'tkoq' jnä', jëeh' ko'ja' ma'chaay' bih' jää' ki' jnä'."

¹⁶ Ha' koh' sa' cha-miih' he' cha- kiyh', hi' jee' ga'lä'tjêë' jne' joh' he' sa' ma'hñah' jne'. Ja' koq' hä' ma-mi-jääy' jne'. ¹⁷ Heh' ley, ta'la' kih' Moisé ba' ja'. Pero lä'tjê' he' la' kwa' Dio, kyaah' lä'tjê' ju'dsoo', ta'la' kih' Jesucristo ba' ga'hñah' jne'. ¹⁸ Jih' koh' jih'lih', ni' jaa' sa' ma'jêë' Dio. Joqy' hi' laa' gyuu' koq' mëe' ba', hi' gya' ko'joh' kyaah' Tää', hi' he' ba' ma-mi-jnäay' jnän' ha' lä't laay'.

Ga'jmeey' Jwaa' ju'dsoo' kih' Jesús

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹ Dsa-ta' judiu hi' chaay' Jerusalén ga'cheey' jmi-dsa- kyaah' dsa- levita kih' Jwaa' mah' na'ngñiy' juu' kiyh' hi' laa' Jwaa'. ²⁰ He'ja- ga'heeh' ba' Jwaa' he' jmeeyh' juu', sa' ga'hmäy':

—Ja' he' jnä' laan' Cristo —ga'jäh' Jwaa' siyh'.

²¹ —¿Hi' ba' laah' hne' ja'? ¿Che' hne' he' Elía? —ga'siyh' Jwaa'.

—Ja' he' jnä' —ga'jäyh'.

—¿O che' hne' he' laah' dsa- hi' ngëe' juu' kih' Dio hi' nøø' juu' jä' jmi-gyuu' la'? —ga'jäh' dsa- he'.

Koq' ka'läh' ga'jeeh' Jwaa' juu' kiyh':

—Jah'ha'.

²² —¿Hi' ba' laah' hne' ja'? Mah' ngëe' jnäh' juu' kwee' kih' hi' ma'chee' jnäh'. ¿Ha' lä't jawah' hñah'? —ga'jäh' dsa- he' siyh' Jwaa'.

²³ He'ja- ga'jäh' Jwaa' siyh':

—Jnä' laan' hi' kwa' juu' jee' la' hwa' kii' jee' sa' kwa' ni' miih': "Mi'lluu' hnäh' hñah' mah' jä' Dsa'jøøh' jnän' ko'dsoo' jwë" —lä'tkoq' ga'jäh' Isaía hi' ga'ngëe' juu' kih' Dio.

²⁴ Lä'tjêë' dsa- hi' ga'chee' dsa- judiu he' ma' laa' fariseo. ²⁵ Ga'ngñiy' juu' kiyh' ka'läh' ga'siyh':

—¿He'la' ja' chaah' dsa- jmi-, cher'mah' sa' laah' Cristo, ni' sa' laah' Elía, ni' hi' ga' jñah' dsa- hi' ma' ngëe' juu' kih' Dio? —ga'jäh' dsa- he' siyh'.

²⁶ —Jnä' chaan' dsa- jmi- kyaah' jmi- ba', pero jee' kyah' hnäh' chaay' ja' hi' sa' kyuu' hnäh'. ²⁷ Hi' he' jä' këë' ga' ki' jnä'. Hi' ni' sa' tē'dsëen' chiihn' mah' llen' loo- he' hä' tiy —ga'jäh' Jwaa' siyh'.

²⁸ Lä'tjê' he' la' ga'la' jee' jwäh' he' chee' Betania, ta' hngaah' ko'taa' kih' jmi- Jordán, ta' jee' ma' choo' Jwaa' jmi-.

Jesús laa' Borrego mäh' kyaä' Dio

²⁹ Ma' ga'jnä' jyoh' jmi-, ga'tjêë' Jwaa' Jesús ja' ta' jee' ma' cheyh', mah' ga'jäyh':

—Jëe' da', hi' na' he' Borrego mäh' kyaä' Dio hi' jñu-uh' dso'kye' kih' dsa- jmi-gyuu'. ³⁰ Hi' na' na' hi' ma' jwahn' kih': "Këë' ga' kin', jä' jaa' dsa-nñuuh' hi' jøøh' ga' lä'tkoq' jnä', jëeh' ko'ja' ma'chaay' bih' jää' ki' jnä'." ³¹ Jnä' sa' ma' kyuu' jnih'. Ma'jan' mah' chaan' dsa- jmi- ba' mah' lä'tja-, lä'tjnäay' kih' dsa- Israel.

³² Ga'mi'jnäay' ga' Jwaa' juu', ga'jäyh':

—Ga'tjêen' jmi-llë' Na'ngñi' kih' Dio ga'jyoo' gyuu' jmi-gyuu', laay' lä'tkoq' jaa' juu-, hi' ga'jä' ko'hwëe'

né kiyh'. ³³ Jnā' sa' ma' man' hiji' he'. Pero hiji' ga'chee' jnā' he' chaan' dsa' jmi' kyaah' jmi', ga'siiyh' jnā': "Hij' jēeh' jyoo' Jmi'le' mah' jā' ko'hwēē' né kiyh', hiji' he' he' hiji' chaā' dsa' jmi' kyaah' Jmi'le' Na'jngi' kih' Dio." ³⁴ Lā'jā' ga'jēen' hi' jmeen' ju'dsoo' kiyh', hiji' he' he' joq' Dio —ga'jah' Jwaa'.

To'ne' discipulo kyaā' Jesús

³⁵ Ma' ga'jnā' jyoh' jmi', koq' ka'lāh' ma' cheh' Jwaa' kyaah' uu' hiji' ma' jmee' ko'joh' kyaayh'. ³⁶ Ma' ga'jēey' Jesús ma' ngēy' jee' jā', mah' ga'jāyh':

—Jēē' da', hiji' na' he' Borrego mah' kyaā' Dio.

³⁷ Ma' ga'nuu' lā'uu' hiji' ma' ga'nāā' ko'joh' kyaah' Jwaa' he' ga'hlēeyh' lā'jā', ga'nāāy' kyaah' Jesús ba'.

³⁸ Ma' ga'jēeh' Jesús hñii', ga'jēey' chaā' hiji' he' kaah' kiyh', mah' ga'siiyh':

—¿Hee' na' hnooh' hnāh'?

Mah' ga'jah' dsa' he':

—¿Ha' ñeh' hne' Rabí, he' la' hnø' jāh' Ta'jwoh'?

³⁹ —Ya'nāā' hnāh' jā' mah' ya'jēē' —ga'jah' Jesús siiyh'.

Ga'nāāy' mah' na'jēey' ha' ma' gyay'. Jee' jā' ga'jāy' kyaayh' jmi' jā'. Hor' jā', ma'tē' ko'hí' gya'.

⁴⁰ Jaa' jee' lā'uu', hiji' ga'nuu' kih' Jwaa' hiji' ga'jmeey' ko'joh' kyaah' Jesús, chee' André' øøh' Simón Pee'.

⁴¹ He' ga'jmeey' to'ne', na'hnāāyh' øøyh' Simón mah' ga'siiyh':

—Ma'jee' jnāāh' Mesía —he' hnø' jāh' Cristo.

⁴² Lā'chah' jā' na'jāāy' Simón cha'nē' Jesús. Ma' ga'jēē' Jesús hiji' he', ga'jāyh':

—Hne' he' Simón, joq' Joná. Hne' lā'cheeh' Cefa —he' hnø' jāh' Pee'.

Jesús ga'tēeh' Felipe kyaah' Natanael

⁴³ Ma' ga'jnā' jyoh' jmi', ngaah' Jesús ta' Galilea. Jee' jā' ga'jēey' Felipe mah' ga'siiyh':

—Ńa' kyaah' jnā'.

⁴⁴ Felipe he' ma' chaā' Betsaida, dsa'goo' André' kyaah' Pee' ka'lāh'. ⁴⁵ Ma' ga'jee' Felipe Natanael mah' ga'siiyh':

—Ma'jee' jnāāh' hiji' dsa' hiji' ga'sii' Moisé kih' nē' ley, hiji' lā'jēē' hiji' ga'ngēē' juu' kih' Dio ga'sii' kiyh' ka'lāh'. Hij' he' he' Jesús, joq' José hiji' chaā' Nazaret.

⁴⁶ Mah' ga'jah' Natanael:

—¿Ha' lā' la' juu' he' ya'hēē' jaa' hiji' lluu' jee' jwii' Nazaret?

—Ńa' mah' jēē' da' —ga'jah' Felipe siiyh'.

⁴⁷ Ma' ga'jēē' Jesús ngoo' ya'jah' Natanael, ga'hlēeyh' kiyh':

—Hij' ja' na', hiji' na' ba' he' dsa' Israel, hiji' sa' cha' ni' miih' juu' ta'juu' tuh'dsē'.

⁴⁸ —¿Ha' lā'na' he' ma'lā'kyuuh' jnā'? —ga'jah' Natanael siiyh'.

—Jāā' jā' ga'hlēeh' Felipe hne', ga'jēēn' hne' ma'cheh' koo' kih' chaah' higo —ga'jah' Jesús siiyh'.

⁴⁹ —Ta'jwoh', hne' he' laah' joq' Dio, hne' laah' Rey kyaā' dsa'goo' jne' —ga'jah' Natanael siiyh'.

⁵⁰ Mah' ga'jah' Jesús ka'lāh':

—Ma'lā'dsoo' hoh' jnā', kih' he' ma'jwēēhn' hne' ga'jēēn' hne' koo' chaah' higo. Pero cha'ga'miih' he' juh'gaa' jēeh' na' ta' cha'nē'.

⁵¹ Hi' ga'jāyh' ka'lāh':

—Ma'ra' ju'dsoo' jwēēhn' hnāh', na' ta' cha'nē' jēeh' hnāh' gyuuh' jmi'gyuuh' na'na', jēeh' hnāh' ángele kyaā' Dio hiji' wii' hiji' jñāā' né' kih' Hij'ga'lēē'ngo la' —ga'jah' Jesús siiyh'.

Lā'la' ga'la' lā' ma' ga'jee' goo' jaa' dsa' jee' jwii' Caná

2 Jee' ga'tē' hnē' jmi', ga'jee' goo' jaa' dsa' jee' jwii' Caná, he' na'heē' hwa' Galilea. Jee' jā' ma' hāā' choo' Jesús. ² Jesús hi' jnāāh' discipulo kyaay' ga'tēeyh' jnāāh' jee' tē' jmi' ka'lāh'. ³ Ma' sa' ga'lēē' jmi' m'ijeh' ma'āā' he' ma' hiji' dsa', ga'jah' choo' Jesús siiyh':

—Ma'dsa' go'tē' jmi' m'ijeh' kih' dsa'.

⁴ Mah' ga'jēeh' Jesús juu' kiyh':

—¿He'la' jwiih' jnā' lā'na'? Sa' ga' ma'tē' hor' kin'.

⁵ Mah' ga'jah' chooy' siiyh' hiji' ma' tāāh' kwa' be' jee' jā':

—Jmee' hnāh' lā'jē' he' siiyh' hnāh'.

⁶ Ma' tøø' jee' jā', jñii' m'ihya' kaah' he' ma' la' kyaah' kuu' jee' ma' chih' dsa' judiu jmi' he' ma' jmee' jāy' na'jngēey' cha'nē' Dio. Lā'koq' m'ihya' jā', ma' hiih' koq' hñā'loo' hiji' jmi'. ⁷ Mah' ga'jah' Jesús siih' dsa' hiji' ma' tāāh' kwa' be' jee' jā':

—Kaa' jmi' neh' lā'jē' m'ihya' na'.

Mah' ga'jmeey' na'kah' na'dsēh' lā'jē' m'ihya' jā'.

⁸ Jā'ga' ga'jah' Jesús siih' dsa' he':

—Na' na', kye' miih' mah' go'kwēēh' dsa'juu' jmi'.

Hij' lā'jā' ga'jmeey'. ⁹ Hij' dsa'juu' jmi' he', ga'jēey' che' llu' jmi' he' ma'la' jmi' m'ijeh'. Ni' sa' ñey' ha' ta' ja' he' jā', ma'la' hiji' ma' kwa' be' hiji' ga'hwēē' jmi' jā'ba' ñe'. Mah' ga'tēē' juu' jmi' kih' hiji' dsa'jee' goo', ¹⁰ mah' ga'siiyh':

—Ga'lā'jēē' dsa' kwēēh' to'ne' jmi' m'ijeh' llu'.

Ma'la' ma'hiih' cha'miih', jā'ga' kwēēyh' jmi' m'ijeh' he' hwaā' ga' miih'. Pero hne' ma'na'høøh' jmi' m'ijeh' llu' mah' kwēēyh' jee' llaā' ga'.

¹¹ Jee' jwii' Caná he' na'heē' hwa' Galilea ba' ga'jmeey' Jesús to'ne' he' juh'gaa' jā'. Jee' lā'jā' ga'mi'jnāāy' hñiiy' ha' koq' jøøh' laay', hiji' lā'jēē' jnāāh' discipulo kyaay', cha'ga'miih' ga'lā'dsoo' dsē' jnāāh' kiyh'.

¹² Ma'ngēē' he' jā', ngaayh' ta' Capernaum, kyaah' chooy' kyaah' øøyh' hi' jnāāh' discipulo kyaay'. Jee' jā' ga'tooh' jnāāh' cha'miih' jmi'.

Jesús ga'hwēē' dsa' hiji' ma' tāāh' hñii' jee' ma' chih' gwah'

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Ma'ngoo' ma'ya'jah' jmi' he' kuh' dsa' judiu borrego mah', he'jā' ngoo' Jesús ta' Jerusalén. ¹⁴ Jee' chih' gwah' juuh', jee' jā' ga'jēey' dsa' hiji' ma' hnēē' kya', hiji' ma' hnēē' borrego, hiji' ma' hnēē' juu', kyaah' hiji'

ma' tääh' mi-sii' kuu' kih' dsa'. 15 Ga'jmeey' koo' si'h-nii'. Kyaah' he' ja', ga'hëey' kih' lä'jêë' hi' ma' tääh' jee' chih' gwah' ja', hi' ga' borrego, hi' ga' kya', hi' ga' hi' mi-sii' kuu'. Ga'këyh' ga'lä'jêë' na'mes', ga'saa' ga'jaay' kuu' kih' hi' he'. 16 Hi' ma' tääh' hnëë' juu' he' ga'siiyh'.

—Hwëë' lä'jêë' he' na' jee' la'. Ta' jmeë' hnäh' je'h-mooh' hne' kih' Tää' kyaan'.

17 Ja'ga' ga'lä'dsooh' dsë' jnääh' discípulo kyaay' lä'koo' na'sii' juu' kih' Dio: "Ngoo' dsa'llaan' kih' he' kyeñ' cha-miih' hëë'dsë' kih' hne' kyah'."

18 Dsa' hi' tääh' në' kih' judiu ga'ngü' juu' kih' Jesús:

—¿Hee' koo' lii' jmeeh', mah' jëë' jnääh' he' na'ngëh' jwë' he' jmeeh' lä'jêë' he' na'? —ga'jäyh' siiyh' Jesús.

19 —Hla' hnäh' gwah' la' mah' kyaah' hnë' jmii' ba' choohn' —ga'jäyh' Jesús siiyh'.

20 Lä'chah' ja' ga'jäyh' dsa' hi' tääh' në' he' siiyh': —Kyaah' to'loo' jñii' ji'ñe' ga'jmeë' dsa' gwah' la'.

¿Ha' lä'ja' jwah' hne', kyaah' hnë' jmii' ba' choohn'? 21 Pero ja' kih' gwah' he' ga'hleëyh' lä'ja', he' ma' hleëyh' kih' jmi'ngo' kiyh' ba' ja'. 22 He'ja' ma'ngëë' ma'lä'jiih' Jesús, ga'lä'dsooh' dsë' jnääh' discípulo kyaay' he' ga'hleëyh' ja', hi' cha'ga'miih' ga'lä'dsoo' dsë' jnääh' lä'koo' na'sii' juu' kih' Dio, hi' ga'lä'dsoo' dsë' jnääh' lä'koo' ga'hleëh' Jesús ka'läh'.

Lä'jêë' hëë'dsë' he' ma' jmeë' dsa' ma' kyuuh' ba' Jesús

23 Ta'ko'jiih' ma' tē' jmii' he' kuh' dsa' borrego mäh' jee' jwii' Jerusalén, jwëë' dsa' ga'heeh' juu' kih' Jesús ma' ga'jëë' lä'jêë' he' juh'gaa' he' ma' jmeey'. 24 Pero hñii' Jesús, sa' ga'lä'cha' o'jöh' dsë' kiyh' kyaah' dsa' he', jëëh' ma' kyuu' bih' ga'lä'jêë' dsa'. 25 Sa' ma' jmeë' bii' kiyh', he' ma' jmeeh' dsa' juu' ha' lä' la' kih' dsa'kyaayh', jëëh' ñey' ba' ha' lä' la' tuh'dsë' lä'jaa' lä'jaa' dsa'.

Ta'la' hwë' ba' ñee' Nicodemo na'jëëy' Jesús

3 Ma' chaa' jaa' dsa'ñuuh' jee' kih' fariseo hi' ma' chee' Nicodemo, ma' laa' jaa' dsa' hi' kye' në' kih' dsa' judiu. 2 Ta'la' hwë' ba' ñee' dsa'ñuuh' he' na'jëëy' Jesús mah' ga'siiyh':

—Ta'jwoh', ñe' jnääh', ga'chee' Dio hne', laah' jaa' ta'jwoh'. Jëëh' ni' jaa' sa' lih' jmeë' lä'jêë' he' juh'gaa' he' jmeeh' hne' wa'ra' jäh' kih' sa' kyaah' Dio hne' —ga'jäyh' Nicodemo siiyh'.

3 —Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn' hne', hi' sa' lä'chaa' ka'läh' lä'hmëë', sa' tëëy' jëëy' jee' jmeë' Dio hih' —ga'jäyh' Jesús siiyh'.

4 —¿Ha' lä'ja' lä'chaa' ka'läh' jaa' dsa' ga' ma'gyuh'? ¿Che' le' dsa'hëey' jee' ma' hääy' mah' lä'chaa' lä'hmëë'? —ga'jäyh' Nicodemo siiyh'.

5 Koo' ka'läh' ga'jäyh' Jesús:

—Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn' hne', hi' sa' lä'chaa' kyaah' jmi' hi' kyaah' jmi'lle', sa' tëëy' dsa'hëy' jee' jmeë' Dio hih'. 6 Hih' dsa'lä'chaa' kih' ngo', ngo' ba'

laay'. Hi' hih' dsa'lä'chaa' kyaah' jmi'lle', laay' jmi'lle' ba'. 7 Ta' jmeë' dsaa' hoh' he' ma'jwëëhn' hne', jmeë' bii' lä'chaa' hnäh' ka'läh' lä'hmëë'. 8 Le' gwa' hi' dsoo' ha' jee' hnøø. Ma'ke' nuuh' hij' lle', sa' ñeh' ha' ta' gwa' ni' ha' ta' dsoo'. Lä'ja' la' kih' lä'jêë' hi' dsa'lä'chaa' kyaah' jmi'lle' kih' Dio —ga'jäyh' Jesús siiyh'.

9 —¿Ha' lä' la' juu' na'? —ga'jäyh' Nicodemo siiyh'.

10 Mah' ga'jëeh' Jesús juu' kiyh', ga'siiyh':

—¿Ja' ta'jwoh' kya' dsa' Israel laah' mah' sa' kyuuh' he' la'? 11 Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn' hne', he' ma'kyuuh' jnääh', he' ja' ba' hlëëh' jnääh'. Hi' he' ma'jëë' jnääh', he' ja' ba' jmeë' jnääh' dsoo'. Pero hnäh' sa' heeh' hnäh' he' hlëëh' jnääh'. 12 Wa'ra' ga'hleëhn' hnäh' lä'koo' la' he' cha' hwa' la', sa' jmeeh' hnäh' dsoo'. Ha' ba' lä' jmeeh' hnäh' dsoo' cher'mah' ga'hleëhn' hnäh' lä'koo' la' he' cha' gyuuh' jmi'gyuuh'.

13 Sa' chaa' ga' jñah' hi' ga'wii' gyuuh' jmi'gyuuh', ma'la' hi' ga'jñaa' gyuuh' ba'. Hi' he' he' Hi' ga'lëë' ngo' la' hi' gya' gyuuh' jmi'gyuuh'. 14 Ja'ba' lä'koo' ga'chaa' Moisé miih' ta' gyuuh' jee' ma' la' hwa' kii' ja', ja'ba' lä'ja' jmeë' bii' chaa' dsa' gyuuh' Hi' ga'lëë' ngo' la'. 15 Mah' lä'ja' lä'jêë' hi' jmeë' dsoo' dsë' kiyh' sa' heey', lä'chaa' tää' ga'lä'jêë' joh' jmii' cha' ba'.

Cha'miih' hnää' Dio lä'jêë' dsa' jmi'gyuuh'

16 Jëëh' cha'miih' hnää' Dio lä'jêë' dsa' jmi'gyuuh', he'ja' ga'kwaay' gyuuh' koo' mëë' kyaay', mah' lä'ja' lä'jêë' hi' jmeë' dsoo' dsë' kiyh' sa' heey', lä'chaa' ga'lä'jêë' joh' jmii' cha' ba'. 17 Jëëh' sa' ga'chee' Dio joo' jmi'gyuuh' la' mah' taa'yh' dsa' dso'jwii'. Ga'cheey' mah' ta'la' kiyh' lääy' dsa' jmi'gyuuh' ba'.

18 Hi' jmeë' dsoo' dsë' kiyh' sa' cha' ni' miih' dso'jwii' në' kiyh'. Pero hi' sa' jmeë' dsoo' dsë' kiyh' ma'cha' dso'jwii' në' kiyh', jëëh' sa' dsoo' dsëy' kih' gyuuh' koo' mëë' kya' Dio. 19 Lä'la' ba' la' he' ja' dso'jwii' në' kih' dsa'. Ja' ba' wa'je' hwa' la' pero ga'lä'hnoø' gyih' jee' na'hoo' lä'koh' ga' wa'je', jëëh' lä'jêë' he' jmeey', he' hliih' jmah' ba'. 20 Jëëh' lä'jêë' hi' jmeë' he' hliih' na'hoo'yh' kih' wa'je', sa' hnøøy' ya'näy' jee' jnä' wa'je' mah' sa' lä'jnä' he' jmeey'. 21 Pero hi' tääh' jmeë' lä' hnøø' ju'dsoo', hi' he' ba' go'nää' jee' jnä' wa'je' mah' lä'ja' lä'jnä' la' kyaah' bë' kih' Dio lä'jêë' he' jmeey' —ga'jäyh' Jesús siiyh' Nicodemo.

Koo' ka'läh' ga'løø' Jwaa' hi' ma' choo' jmii' hlëëh' kih' Jesús

22 Ma'ngëë' he' ja', ngoo' Jesús ta' hwa' Judea, hi' jnääh' discípulo ga'nøø' jnääh' kyaayh'. Jee' ja' ga'jä' jnääh' kyaayh' miih' jmii' hi' ma' chaa' dsa' jmii'.

23 Jwaa' ka'läh' ma' chaa' dsa' jmii' jee' jwii' Enón, koo' Salim, jëëh' jee' ja' cha' cha'miih' jmii'. Jee' ja' ma' dsa'nää' dsa' mah' ma' saay' jmii'. 24 Jmii' ja', sa' ga' ma'taa' dsa' Jwaa' neh'ñe'.

25 Heˉjaˉ koˉllaˉaˉ discipulo kyaˉaˉ Jwaˉaˉ gaˉtaˉayhˉ tiˉ-chooyˉ juuˉ kyaˉahˉ dsaˉ judiu haˉ laˉ jmeeˉ dsaˉ mahˉ jãˉ naˉjngëˉyˉ chaˉnéˉ Dio. 26 Mahˉ naˉnäˉyˉ jeeˉ chehˉ Jwaˉaˉ naˉchiiyhˉ:

—Taˉjwohˉ, hiˉ maˉ gyaˉ kyaˉahˉ hneˉ taˉ hngaahˉ koˉ-taaˉ kihˉ jmiiˉ Jordán, hiˉ gaˉkwahˉ juˉdsooˉ kihˉ heˉ, naˉ chaˉayˉ dsaˉ jmiiˉ. Gaˉlaˉjëˉeˉ baˉ dsaˉ dsaˉnäˉaˉ kyaˉayhˉ.

27 Mahˉ gaˉjãhˉ Jwaˉaˉ siiyhˉ:

—Saˉ leˉ hyohˉ dsaˉ niˉ miihˉ, waˉraˉ jãhˉ kihˉ saˉ gaˉhyoyhˉ kihˉ Dio. 28 ¿Jaˉ heˉ baˉ hnãhˉ gaˉnuehˉ hnãhˉ kinˉ heˉ gaˉjwahnˉ?: “Jaˉ heˉ jnäˉ laˉanˉ Cristo. Laˉanˉ jaˉ hiˉ gaˉcheˉeˉ Dio jãˉ mahˉ hlëˉhnˉ kiyhˉ.”

29 Dsaˉmëˉ hiˉ dsaˉjëˉeˉ gooˉ laˉayˉ kyaˉaˉ dsaˉnuehˉ hiˉ jeeˉ gooˉ kyaˉayhˉ. Pero omeˉ kyaˉaˉ dsaˉnuehˉ heˉ hiˉ chehˉ kooˉ kiyhˉ chaˉayˉ lluˉ kyaˉahˉ koˉoˉ nuuyˉ hlëˉhnˉ dsaˉnuehˉ heˉ. Lãˉjaˉ laˉ kiˉ jnäˉ kaˉlãhˉ, maˉjëˉeˉ dsënˉ goˉteˉ naˉ heˉ maˉjaˉ Cristo. 30 Jmeeˉ biiˉ juuhˉ taˉ kiyhˉ mahˉ laˉjaˉ laˉhwaˉaˉ taˉ kinˉ.

Hiˉ jaˉ gyuehˉ jmiˉgyuehˉ kyeˉ nëˉ kihˉ jeeˉ laˉjëˉeˉ

31 Hiˉ jaˉ gyuehˉ kyeˉ nëˉ kihˉ jeeˉ laˉjëˉeˉ. Pero hiˉ chaˉaˉ hwaˉ laˉ, hwaˉ laˉ baˉ naˉjnãˉyˉ, hiˉ hlëˉyhˉ kihˉ heˉ chaˉ hwaˉ laˉ baˉ. Hiˉ jaˉ gyuehˉ jmiˉgyuehˉ kyeˉ nëˉ kihˉ jeeˉ laˉjëˉeˉ. 32 Heˉ maˉjëˉyˉ heˉ maˉnuuyˉ, heˉ jaˉ baˉ hlëˉyhˉ, pero niˉ jaˉ saˉ heˉhˉ juuˉ heˉ kwayˉ. 33 Hiˉ heˉhˉ juuˉ heˉ kwayˉ, hiˉ heˉ jmeeˉ bihˉ dsooˉ juuˉ kihˉ Dio. 34 Jëˉhˉ hiˉ gaˉcheˉeˉ Dio, hlëˉyhˉ juuˉ kihˉ Dio baˉ. Hiˉ jaˉ kyaˉahˉ hihˉ kwaˉ Dio jmiˉlleˉ kihˉ. 35 Jëˉhˉ, Täˉaˉ hnãˉyˉ baˉ Jooyˉ. Hiˉ gaˉtooyhˉ gooˉ Jooyˉ laˉjëˉeˉ heˉ gaˉ chaˉ. 36 Hiˉ jmeeˉ dsooˉ dsëˉ kihˉ Jooyˉ Dio laˉ maˉchaˉayˉ jaˉbaˉ. Pero hiˉ saˉ jmeeˉ dsooˉ dsëˉ kihˉ Jooyˉ Dio saˉ jëˉyˉ jeeˉ jmeeˉ Dio hihˉ. Heˉ wiiˉ heˉ naˉ gaˉ cheˉeˉ Dio, heˉ jaˉ baˉ jaˉ nëˉ kiyhˉ.

Jaaˉ dsaˉmëˉ hiˉ chaˉaˉ hwaˉ Samária gaˉhlëˉhˉ kyaˉahˉ Jesús

4 Gaˉnuuˉ dsaˉ fariseo hlëˉhnˉ dsaˉ kihˉ Jesús, maˉ jãyhˉ jwëˉyˉ gaˉ dsaˉ jãˉ Jesús hiˉ jwëˉyˉ gaˉ dsaˉ chaˉayˉ jmiiˉ laˉkohˉ gaˉ Jwaˉaˉ. Hiˉ gaˉlaˉnëˉ Dsaˉjõhˉ jnäˉnˉ heˉ gaˉnuuˉ dsaˉ fariseo juuˉ jaˉ. 2 (Maˉkeˉ jaˉ heˉ hñiiˉ Jesús hiˉ maˉ chooˉ jmiiˉ.) Jnäˉhˉ discipulo baˉ hiˉ maˉ chooˉ jmiiˉ.) 3 Heˉjaˉ yaˉhëˉeˉ Jesús hwaˉ Judea jaˉ mahˉ ngaayhˉ taˉ Galilea kaˉlãhˉ.

4 Gaˉjmeeˉ biiˉ kiyhˉ ngooyˉ taˉ hwaˉ kihˉ Samária.

5 Gaˉtëˉyˉ koˉoˉ jeeˉ jwiiˉ kihˉ Samária heˉ maˉ cheˉeˉ Sicar, jãhˉ kihˉ hwaˉ heˉ gaˉkwëˉhˉ Jacob Jooyˉ José.

6 Jeeˉ jaˉ maˉ chihˉ koˉoˉ jmiˉtooˉ heˉ gaˉjmeeˉ Jacob. Gaˉhwaˉaˉ Jesús jeeˉ hãˉyˉ jwëˉ mahˉ gaˉgyayˉ gaˉtëˉyˉ hˉ dsëˉ kooˉ jmiˉtooˉ jaˉ. Horˉ jaˉ maˉngooˉ gaˉtëˉ llãˉhyooˉ. 7 Jaˉ jaˉ dsaˉmëˉ hiˉ chaˉaˉ Samária, yaˉkyeˉ jmiiˉ. Mahˉ gaˉjãhˉ Jesús siiyhˉ:

—Kwëˉhˉ jnäˉ miihˉ jmiiˉ kyahˉ huhnˉ.

8 (Jnäˉhˉ discipulo kyaˉayˉ naˉnõˉ jnäˉhˉ taˉ jeeˉ jwiiˉ naˉlaˉ jnäˉhˉ heˉ gaˉkihˉ jnäˉhˉ.)

9 Hiˉ dsaˉmëˉ hiˉ maˉ chaˉaˉ Samária heˉ gaˉsiiyhˉ Jesús:

—¿Haˉ laˉjaˉ hneˉ hiˉ laˉaˉ dsaˉ judiu ngiihˉ jmiiˉ kinˉ mahˉ huhˉ, jnäˉ hiˉ laˉaˉ dsaˉ chaˉaˉ Samária?

(Jëˉhˉ, dsaˉ judiu saˉ jwayhˉ kyaˉahˉ dsaˉ samaritano.)

10 Mahˉ gaˉjãhˉ Jesús siiyhˉ:

—Waˉraˉ jãhˉ kihˉ ñehˉ heeˉ naˉ heˉ laˉ kwaˉ Dio, hiˉ hiˉ naˉ hiˉ ngiiˉ jmiiˉ kyahˉ mahˉ hiiyhˉ, hneˉ baˉ ngiihˉ kiyhˉ jmiiˉ heˉ huhˉ hiˉ hñiiyˉ kwëˉyhˉ hneˉ jmiiˉ jiihˉ.

11 Mahˉ gaˉjãhˉ dsaˉmëˉ heˉ kaˉlãhˉ:

—¿Haˉ laˉ jmeehˉ Dsaˉjõhˉ kyaˉanˉ? Saˉ chaˉ niˉ miihˉ heˉ kyehˉ heˉ kyaˉahˉ choohˉ jmiiˉ, hiˉ juuhˉ jwërteˉ jmiˉ-tooˉ laˉ. ¿Haˉ baˉ taˉ haaˉ jmiiˉ jiihˉ jaˉ heˉ kwahˉ?

12 ¿Cheˉ jõhˉ gaˉ hneˉ laˉkohˉ gaˉ Jacob dsaˉ maˉgyuhˉ kyaˉaˉ jnäˉhˉ, hiˉ gaˉkwëˉhˉ jnäˉhˉ jmiˉtooˉ laˉ? Jeeˉ laˉ gaˉhiiyhˉ kyaˉahˉ Jooyˉ hiˉ kyaˉahˉ laˉjëˉeˉ jaˉ kyaˉayˉ kaˉlãhˉ.

13 Mahˉ gaˉjëˉhˉ Jesús juuˉ kihˉ dsaˉmëˉ heˉ:

—Waˉ hiˉ chaˉ hiˉ, hiˉ hiihˉ jmiiˉ heˉ haaˉ laˉ, koˉoˉ kaˉlãhˉ jaˉ laˉkiiˉ dsëˉyˉ. 14 Pero hiˉ hiihˉ jmiiˉ heˉ kwaˉ jnäˉ, jiihˉkohˉ jiihˉlihˉ saˉ jaˉ laˉkiiˉ dsëˉyˉ. Jmiiˉ heˉ kwaˉ jnäˉ, heˉ jaˉ hyaˉ laˉ maˉhyaˉ jaˉbaˉ nehˉ tuhˉdsëˉyˉ heˉ jmeeˉ chaˉayˉ täˉaˉ.

15 Mahˉ gaˉjãhˉ dsaˉmëˉ heˉ siiyhˉ:

—Kwëˉhˉ jnäˉ jmiiˉ jaˉ, Dsaˉjõhˉ kyaˉanˉ, mahˉ saˉ jaˉ laˉkiiˉ dsënˉ. Lãˉjaˉ moˉsoˉ jãnˉ jeeˉ laˉ yaˉkyenˉ jmiiˉ —gaˉjãhˉ dsaˉmëˉ heˉ.

16 Mahˉ gaˉjãhˉ Jesús siiyhˉ:

—Gwaˉahˉ mahˉ goˉkyaˉaˉ dsaˉnuehˉ kyaˉahˉ taˉ laˉ.

17 —Saˉ chaˉaˉ dsaˉnuehˉ kyaˉanˉ —gaˉjãhˉ dsaˉmëˉ heˉ siiyhˉ.

—Jaˉ baˉ dsooˉ heˉ maˉjãhˉ, saˉ chaˉaˉ dsaˉnuehˉ kyaˉahˉ. 18 Jëˉhˉ hñãˉyˉ dsaˉnuehˉ hiˉ maˉlaˉkyaˉahˉ, hiihˉ hiˉ kyaˉahˉ naˉ, jaˉ heˉ dsaˉnuehˉ kyaˉahˉ heˉ. Heˉ dsooˉ naˉ maˉjãhˉ —gaˉjãhˉ Jesús siiyhˉ.

19 —Dsaˉjõhˉ kyaˉanˉ, goˉ hiˉ ngëˉeˉ juuˉ kihˉ Dio baˉ hneˉ laˉanˉ. 20 Laˉjëˉeˉ dsaˉ maˉgyuhˉ kyaˉaˉ jnäˉhˉ dsaˉ samaritano gaˉhnaayhˉ Dio jeeˉ chihˉ mohˉ laˉ, mahˉ hnãhˉ dsaˉ judiu jwahˉ hnãhˉ, jwiiˉ Jerusalén baˉ jeeˉ hnãˉhnˉ Dio —gaˉjãhˉ dsaˉmëˉ heˉ siiyhˉ.

21 —Dsaˉmëˉ, jmeeˉ dsooˉ heˉ jwahnˉ laˉ. Llooˉ koˉoˉ jmiiˉ, niˉ mohˉ laˉ niˉ jwiiˉ Jerusalén saˉ hnaahˉ hnãhˉ Täˉaˉ. 22 Saˉ kyuyhˉ hnãhˉ hiiˉ naˉ hnaahˉ hnãhˉ. Pero jnäˉhˉ dsaˉ judiu, kyuyhˉ baˉ jnäˉhˉ, hiiˉ naˉ hiˉ hnãˉhˉ jnäˉhˉ, jëˉhˉ taˉlaˉ kihˉ dsaˉ judiu baˉ jaˉ heˉ dsaˉlaˉaˉ dsaˉ. 23 Jaˉ koˉoˉ horˉ, hiˉ horˉ jaˉ laˉ naˉ gaˉjuhˉ. Hiˉ dsooˉ hnaahˉ Täˉaˉ, hnaayhˉ laˉ hnõˉ Jmiˉlleˉ Naˉjngiiˉ hiˉ kyaˉahˉ juˉdsooˉ kaˉlãhˉ. Jëˉhˉ Täˉaˉ hnãˉyˉ dsaˉ hiˉ hnaayhˉ laˉjaˉ. 24 Jmiˉlleˉ baˉ laˉ Dio. Laˉjëˉeˉ hiˉ hnaayhˉ, jmeeˉ biiˉ kiyhˉ hnaayhˉ kyaˉahˉ jmiˉlleˉ hiˉ kyaˉahˉ juˉdsooˉ —gaˉjãhˉ Jesús siiyhˉ.

25 —Jnäˉ manˉ heˉ jaˉ hiˉ jãyhˉ Mesía kihˉ, hiˉ jãhˉ dsaˉ cheˉeˉ Cristo. Waˉraˉ jayˉ, hiˉ heˉ miˉjnãˉaˉ haˉ laˉ laˉ laˉjëˉeˉ juuˉ laˉ —gaˉjãhˉ dsaˉmëˉ heˉ siiyhˉ.

26 Mahˉ gaˉjãhˉ Jesús:

—Hiˉ heˉ heˉ jnäˉ hiˉ hlëˉhnˉ kyaˉahˉ hneˉ.

27 Horˉ jaˉ yaˉnõˉ jnäˉhˉ discipulo kyaˉayˉ. Peerˉ gaˉlaˉdsaˉaˉ dsëˉ jnäˉhˉ maˉ gaˉjëˉeˉ jnäˉhˉ llaˉ Jesús juuˉ kyaˉahˉ jaˉ dsaˉmëˉ. Pero niˉ jaˉ saˉ gaˉtuyˉ dsëˉ maˉ ngiiˉ juuˉ heeˉ juuˉ jaˉ maˉ llayˉ, hiˉ heˉlaˉ maˉ hlëˉyhˉ

kyaaḥ' dsa-më' he'. 28 Jee' ja- ga' chih' dsa-më' mi'dsu- u' kiyh' mah' ngaayh' ta' jee' jwii-, na' chiiyh' lä' jëe' dsa-:

29 —Ma'nøøn' ma' jëen' jaa- dsa-næh- hi- ma-sih' jnã' lä' jëe' go-te' he- ma-jmeen'. ¿Che' ja' hi- he' oo' Cristo hi- hii' juu' kih'?

30 Lä' chah' ja- ga' hwëe- dsa- hi- ma' chaa- jee' jwii- ja-, na'näy' na' jëe'. 31 Ta' ko' jiih' ja- ma' chuuy' jnääh' kyaayh':

—Ta' jwoh', kuh-hih'.

32 Mah' ga' siiyh' jnääh':

—Cha- ba' he- kuh'n' he- sa' kyuyh~ hnäh'.

33 He' ja- ga' ngi' jnääh' juu' kih' dsa' kyaah' jnääh':

—¿Che' chaa- jaa- hi- ma' ja- hi- ma' ya' ka' he- kuy- h'?

34 Mah' ga' jäh' Jesús siiyh' ka-läh':

—He- jmeen' lä' hnøø' hi- ga' chee' jnä' mah' mi'hnaan' ta' kiyh', he- ja- ba' ma' he- jmee' dsa-këen'.

35 ¿Ja' jwah' hnäh', hnøø' ga' kye' sih' mah' chooh' dsa- ta' kih'? Pero jnä' jwahn', chooh' hnäh' nëh' mah' jëe' da' hnäh' lä' kaa- jee' tääh' dsa- hi- laa' lä' koo- mi'ju- he- ma-äa' he- ma-le' chooh' dsa'. 36 Hi- chaaḥ- dsa- liyh' ba' jneey'. He- chaaḥ- dsa- mah' chaa- tää', la' lä' koo- he- chooyh' mi'ju- mah' sa' hee' jih' koh'. Kyaah' lä' ja-, ko-jøh' ba' lä' chaa- llu' hi- ga' jngëe' kyaah' hi- ga' chooh' ta'.

37 Heh' lä' jäh' juu' la-, la' ju'd- soo': "Jñah' ba' hi- jngëe-, hi' jñah' ba' hi- chooh' ta'."

38 Jnä' ga' cheen' hnäh' mah' chooh' hnäh' ta' he- sa' ga' jneeh' hnäh'. Jñah' ba' ga' këe' ta' kih', mah' hnäh' ga' taah' hnäh' jee' la' ta' kiyh' mah' koo- chooh' ba' hnäh' ta' ja- —ga' jäh' Jesús siiyh'.

39 He' ja- jwëe' samaritano, hi- chaa- jee' jwii- ja- ga' lä' dsoo' dsë' kih' Jesús, lä' koo- ma' ga' nuuy' juu' kih' dsa-më' hi- ga' jäh': "Lä' jëe' ba' he- ma' jmeen' ma-siiyh' jnä'." 40 He' ja- ya' nää' samaritano he' ya' jëe' Jesús mah' ga' chuuy' kyaayh', ga' siiyh':

—Jä' kyaah' jnääh' jee' la-.

He' ja- ga' jäh' to' jmi' jee' ja-. 41 Jwëe' ga' dsa- ga' lä' dsoo' dsë' ma' ga' nuuy' he- ma' hlëeyh' ja-.

42 Lä' jëe' hi- he' ma' sih' dsa-më' he':

—Jä' ma' la' juu' kyah' hne- jmee- jnääh' dsoo', hñaä' jnääh' ma-næh' jnääh' juu' kiyh'. Na' ba' ra' si- ma' ñe' jnääh' ma' ra' ju'dsoo', hi- he' he' Cristo, hi- lää' dsa- jmi' gyæh'.

Ga'mi'hlää' Jesús chih- kyaah' jaa- dsa-jøøh' kyaah' rey

43 Ma-ngëe' to' jmi' ja-, ya'hëe' Jesús jee' ja-, ngaayh- h' ta' Galilea. 44 (Hñii' Jesús ga' jäh', jaa- hi- ngëe' juu' kih' Dio jee' jwii' gooy' sa' hnää' dsih'.) 45 Ma' ga' llaay- h' hwa' Galilea, dsa- hi- ma' chaa- jee' ja- ga' heeyh- bih' llu', kih' he- ga' jëe' he- jüh-gaa- he- ga' jmee' Jesús mah' ga' tē' jmi' kuyh- borrego mah' jwii- Jerusalén. Jëeh' na'nää' dsa- he' ka-läh' ma' ga' tē' jmi' ja-.

46 Koo- ka-läh' ga' llooy' jwii- Caná he- na-hee' hwa' Galilea, jee' ga' jmeey' jmi' dsë' ba' ga' lli' jmi'h' mi'jeh'. Jee' jwii' Capernaum ja-, ma' chaa- jaa- dsa-jøøh' kyaah' rey hi- ma' dsaah' jaa- chih- kyaah'. 47 Lä' ma' ga' nuu'

dsa-jøøh' he' ya'hëe' Jesús hwa' Judea jayh' ta' hwa' Galilea, he' ja- ñeey' ga' mi' jee' mah' ga' chuuy' kyaah', ga' siiyh':

—Man' mah' mi'hlääh' chih- kyaah' hi- ma' kyaah' dsa-juuy'.

48 He' ja- ga' jäh' Jesús siiyh':

—Sa' heeh' hnäh' wa' ra- jäh' kih' sa' jmeen' he- jüh-gaa- he- jëeh' hnäh'.

49 —Dsa-jøøh' kyaah', ma'nøøn' ga' jüh-, jää' sa' ga' ma' juu' chih- kyaah' —ga' jäh' dsa-jøøh' he' siiyh'.

50 Mah' ga' jäh' Jesús siiyh':

—Gwaaḥ- ba' hne- kyah', chaa- ba' chih- kyaah'.

Dsa-jøøh' he' ga' jmeey' ba' dsoo' dsëy' ma' ga' jäh' Jesús lä' ja-, mah' ngaayh'. 51 Ni' sa' ga' ma' llaayh' kiy- h', ya'nää' dsa- kyaay' ga' mi' jee', mah' ga' jmeeyh' juu', ga' jäh':

—Ma' jä' ba' kih' chih- kyaah'.

52 Mah' ga' ngi' dsa-jøøh' he' juu' kih' dsa- kyaay':

—¿Hee- hor- ga' løø' chaaḥ- llu'?

Mah' ga' jäh' dsa- kyaay':

—Lloo', ko-hi' gyii', ya'hii' llii' kiyh'.

53 Mah' ga' lä' dsooh' dsë' jmi' chih- he', ja' ba' hor- ja- ga' jäh' Jesús: "Chaa- ba' chih- kyaah'." He' ja- cha- ga' miih' ga' lä' dsoo' dsëy' lä' kye- hi- chaa- cha' neh' kiyh'.

54 Jee' la- ga' tē' to' he- jüh-gaa- he- ga' jmee' Jesús, ma' ya'hëe' hwa' Judea ngaayh' ta' hwa' Galilea.

Ga'mi'hlää' Jesús jaa- hi- sa' liih' goo- ti'

5 Ma-ngëe' he- ja-, ngoo' Jesús ta' Jerusalén. Ma- ja- ma' tääh' dsa- judiu jmi'. 2 Jee' jwii- Jerusalén chih' koo- na' hyah- jee' dsa-ha' jmi-, jäh' Ho' haah' ki- h' Oveja. Jee' ja- chee' Betesda kyaah' juu' hebreo. Ma' cha- lä' ku' lä' jii' kih' jmi-too- ja- hña' jee' kih' hoo' na' hii'. 3 Jee' ja- ma' saa' jwëe' hi- dsaah', hi- tæh', hi- jluuh', kyaah' hi- sa' le' ngë', ma' jøøy- he- hor- jeh' jmi'. 4 Jëeh' ma' lih' koh' ba' ma' jñaa' jaa- ángel jee' haa' jmi- ja-, mah' ma' kah- ma' gwëyh'. Ma' la' ma' kah' ma' gwëh' jmi- ja-, hi- ga' tēe' to- né' dsa- he' neh' jmi- ja-, dsa- jä' go-te' kiyh' wa' he- cha- he- dsoo' he- laay'. 5 Jee' ja- ma' hää' jaa- dsa-næh- hi- ma' hya- gyii' gya' jña' jii- ñe- dsaah'. 6 Ma' ga' jëe' Jesús dsa- he' na- kyaay' jee' ja-, ñe- bih' he- ma' lä- hñ' dsaah' dsa- he', mah' ga' siiyh':

—¿Che' hnooh- jä' kyah'? —ga' jäh' Jesús siiyh'.

7 —Sa' chaa- ni' jaa- hi- taah' jnä' cha' jmi- na- wa' ra- ga' kah' ga' gwëh'. Jää' ga' jñah' taah- hñii', ja- ga' lloo' jnä' —ga' jäh' dsa-dsaah' he' siiyh'.

8 —Noo- jee' kyaah' na', kii' jii' kyah' mah' ngë' —ga' jäh' Jesús siiyh'.

9 Lä' chah' ja- ga' jä' kiyh' mah' ga' koo' jii' kiyh', ngaayh'. Jmi' ja- ma' la' jmi' he- tēh' dsa- dsë'.

10 He' ja- ga' jäh' dsa-ta' judiu siiyh' hi- ga' jä' kih' he':

—Jmi' he- tēh' dsa- dsë' ba' na', sa' cha- jwë' kooḥ' jii' kyah' —ga' jäh'.

11 —Hi- ma' mi'hlää' jnä', hi- he' ma-sih' jnä': "Kii' jii' kyah' mah' ngë'" —ga' jäh' hi- ma' dsaah' he'.

12 —¿Hij̄ nā, hij̄ mās̄īh̄ hnē: “Kij̄ j̄ij̄ kyah' mah' ngē'”? —gāj̄ah' dsāta' he'.

13 Pero dsāñ̄ūh̄ he', sā gāl̄ǟkyuuȳ hij̄ he' hij̄ gāmīhl̄ǟȳ, j̄ëh' Jesús gāǟh̄ gōte' jee' kih' jwëë' dsā hij̄ ma' tǟh̄ jee' jā. 14 Māngëë' he' jā, gāj̄ee' Jesús dsā he' kāl̄ah' jee' chih' gwah' jā mah' gās̄īyh̄ h̄:

—Jëë' da', na' he' māj̄ä' kyah', mōto' jmee' ga' dso'kye', mah' sa' ja' he' hlīh' ga' né' kyah' —gāj̄ah' Jesús s̄īyh̄.

15 Jāga' ngooy' na'jmeeyh' juu' kih' dsāta' judiu, na'chiiyh':

—Jesús ba' he' hij̄ gāmīhl̄ǟȳ jn̄ä' —gāj̄äyh'.

16 Kih' he'jā ba' jā, ma' hnooh' dsāta' he' ha' lä' jwë' jee' ma' jngëëyh' Jesús, j̄ëh' ma' mīhl̄ǟȳ wa' hij̄ cha' hij̄ jm̄ī he' t̄ëh' dsā dsé'. 17 Mah' gāj̄ah' Jesús s̄īyh̄:

—Tää' kyāan', jmee' ta' lä'j̄īih' na', hi' jāba' lä'ja' jmee' jn̄ä' kāl̄ah'.

18 He'ja' cha'ga'mīh̄ ma' hnooh' dsāta' he' ha' lä' jee' ma' jngëëyh' Jesús. Ja' ma'la' kih' he' sa' ma' h̄ōȳ jm̄ī he' t̄ëh' dsā dsé', lä'kye' kih' he' ma' j̄äyh': “Dio lāä' Tää' kyāan',” ma' jm̄ǟȳ h̄īīȳ kwee' kyāah' Dio.

Jesús jmee' chāä' dsā tǟä'

19 Koo' kāl̄ah' gāj̄eeh' Jesús juu' kiyh', gās̄īyh̄:

—Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn' hn̄äh'. Joq' Dio sa' le' jmee' ni' mīh' jee' t̄ëȳ h̄īīȳ. He' j̄ëȳ jmee' Jm̄īȳ, he' jā ba' jmeey'. Lä'j̄e' he' jmee' Tää', jāba' lä'ja' kwee' gōte' jmee' Joqy' kāl̄ah'. 20 Hn̄ä' ba' Tää' Joq', hi' mījn̄ǟȳ kiyh' lä'j̄e' he' jmeey'. Pero cha'ga'mīh̄ he' j̄h̄gaa' lä'koh' ga' he' jmeey' la', mījn̄ǟȳ kih' Joqy' ta' cha'né, lä'j̄īih' lä'dsā hoh' hn̄äh'. 21 Jāba' lä'koo' mīj̄īih' Tää' hij̄ ma'na'juu', mah' jmeey' chāȳ kāl̄ah', jāba' lä'ja' Joqy' jmeey' chāä' lä'jah' hij̄ hn̄äy'. 22 Sa' la' Tää' ta' kih' ni' jaa', gātooyh' goo' Joqy' ba' mah' llay' ta' kih' lä'j̄eë'. 23 Mah' lä'ja' lä'j̄eë' dsa' jmee' j̄ūh̄ kih' Joq' Dio lä'koo' jmeey' j̄ūh̄ kih' Tää'. Hij̄ sa' jmee' j̄ūh̄ kih' Joqy', sa' jmeey' j̄ūh̄ kih' Tää' hij̄ gācheey'.

24 Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn' hn̄äh', hij̄ nuu' juu' kin' hi' jmeey' dsoo' dséy' kih' hij̄ gāchee' jn̄ä', chāȳ tǟä' ba'. Sa' ja' dso'jw̄ī né' kiyh'. Lla' he' ma'juuy', ma't̄ëȳh' jee' chāȳ tǟä'. 25 Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn' hn̄äh'. Ja' koo' hor', hi' hor' ja' la' na'. Ma't̄ë' jee' nu' lä'j̄eë' hij̄ na'juu' juu' kih' Joq' Dio. Hi' lä'j̄eë' hij̄ nu' kiyh', mo'so' juuy'. 26 Jëeh', Tää', kih' h̄īīȳ bih' na'j̄īih'. Jāba' lä'ja' ga'kway' jwë' he' na'j̄īih' kih' h̄īīȳ Joqy' kāl̄ah'. 27 Hi' ga'h̄ñ̄äȳ llay' ta' kih' dsa', lä'llu' he' lāȳ Hij̄ ga'l̄ëë'ngo'. 28 Ta' jmee' dsaa' hoh' hn̄äh' he' jwahn' la'. Ja' koo' hor' nuu' lä'j̄eë' hij̄ tǟäh' to'h̄ōt̄ëen' kiyh'. 29 Hi' lä'j̄eë' hij̄ ga'jmeey' he' llu', lä'j̄īīyh' mah' t̄ëȳ jee' chāȳ tǟä'. Hi' lä'j̄eë' hij̄ ga'jmeey' he' hlīh', lä'j̄īīyh' mah' dsa'n̄äȳ kyāah' dso'jw̄ī ba'.

Cha' ba' he' jmee' ju'dsoo' kih' Joq' Dio

30 Ni' mīh' sa' le' jmeen' jee' t̄ëen' h̄īīn'. Lä'koo' te' man' kih' Tää' kyāan', ko'ja' ba' te' llan' ta' kih' dsa'. Hi' kyāah' ju'dsoo' jmah' ba' llan' ta', j̄ëh' sa' hnoohn' he' hnoon' h̄īīn'. Hnoohn' he' h̄ōt̄ëen' Tää' hij̄ ga'chee' jn̄ä' ba'. 31 Cher'mah' h̄īīn' ba' jmeen' ju'dsoo' kin', sa' jm̄ä' ju'dsoo' kin' lä'ja'. 32 Chāä' ga' j̄ñah' hij̄ jmee' ju'dsoo' kin'. Jn̄ä' man', ju'dsoo' he' jmeey' kin', la' dsoo'. 33 Ga'cheeh' hn̄äh' dsa' hij̄ na'nḡī juu' kih' Jwaa', hi' lä'j̄e' he' ga'j̄äyh' ja', la' ju'dsoo'. 34 Sa' jmee' bīi' ki' jn̄ä' ju'dsoo' kih' dsa'. He' llu' kyah' hn̄äh' ba' ja', he' ga'jmeey' Jwaa' ju'dsoo' kin', mah' lä'ja' lǟäh' hn̄äh'. 35 Hij̄ he' ma' lāä' lä'koo' wa'je' he' na'h̄ih' mah' ma' kwa' jmeë'. Hi' ga'l̄ä'chāä' hn̄äh' llu' mīh' jm̄ī kyāah' juu' he' ga'kway' ja'. 36 Pero cha' ga'jyoh' he' jmee' ju'dsoo' kin' he' j̄ūh̄ ga' lä'koh' ga' ju'dsoo' he' ga'jmeey' Jwaa'. Lä'j̄e' ta' he' ga'kwëeh' Dio jn̄ä' mah' mi'ten', ja'ba' ta' he' jmeen' la', jmee' ju'dsoo' kin', Tää' ba' he' hij̄ ga'chee' jn̄ä'. 37 Hi' Tää' hij̄ ga'chee' jn̄ä', ga'jmeey' ju'dsoo' kin' ka'l̄ah'. Ni' koo' hä' sa' ga'n̄ūh̄ hn̄äh' lä' ma' ga'h̄l̄ëȳh', ni' lä'ja' sa' ga'j̄ëh' h̄īīȳ. 38 Hi' ni' sa' ga'j̄ä' juu' kiyh' neh' tuh'hoh' hn̄äh', kih' he' sa' heeh' hn̄äh' kih' hij̄ ga'cheey'. 39 Ja' h̄eh' da' hn̄äh' kwee' lä'koo' na'sī juu' kih' Dio. Jëeh', lāah' hn̄äh' kyāah' juu' na' chāah' hn̄äh' tǟä'. Ja'ba' juu' na' jmee' ju'dsoo' kin' ka'l̄ah'. 40 Ni' lä'ja' sa' hnooh' hn̄äh' juu' kin' mah' jmeen' chāä' hn̄äh' tǟä'.

41 Ja' he' hnoon' mah' leen' j̄ōh' cha'né' dsa'. 42 Jn̄ä' kyuy' hn̄äh', man' kwee' sa' hnaah' hn̄äh' Dio. 43 Jn̄ä' ma'jan' kyāah' mada' kih' Tää', mah' hn̄äh' sa' heeh' jn̄ä'. Pero wa'ra' ja' j̄ñah' lä' hyoh' dséy' h̄īīȳ, tǟä' sa' tǟäh' hn̄äh' jmeeh' he' kih' hij̄ he'. 44 Ha' lä'ja' lä'dsoo' hoh' hn̄äh', j̄ëh' hnooh' hn̄äh' ha' lä' jee' leeh' hn̄äh' kaa'h' cha'né' dsa'kyāah' hn̄äh' hi' sa' hnooh' hn̄äh' mah' leeh' hn̄äh' kaa'h' cha'né' Dio. 45 Ta' jmee' hn̄äh' h̄ūdsé' jn̄ä' hn̄ëen' hn̄äh' cha'né' Tää' kyāan'. Moisé, hij̄ kyeh' hn̄äh' o'j̄h' dsé' kih', hij̄ he' ba' hn̄ëe' hn̄äh'. 46 Wa'ra' j̄ah' kih' jmeeh' hn̄äh' dsoo' hoh' he' ga'j̄ah' Moisé, lä'ja' jmeeh' hn̄äh' dsoo' hoh' juu' kin' ka'l̄ah'. Jëeh', he' ga's̄īȳ ja', h̄l̄ëh' kin' ba' ja'. 47 Pero cher'mah' sa' jmeeh' hn̄äh' dsoo' hoh' he' ga's̄īȳ ja', ha' ba' lä'ja' lä'dsoo' hoh' hn̄äh' juu' kin'.

Ga'ǟh' Jesús h̄ñä' mil dsa'ñ̄ūh'
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

6 Ma'ngëë' he' ja', ngoo' Jesús ta' hngaah' ko'taa' jmi'j̄ūh̄ he' hla' hwa' Galilea, ja'ba' he' j̄äyh' kih' Tiberia. 2 Jwëë' dsa' ma' chāä' kaah' kiyh', kih' he' ma' j̄ëȳ lä'j̄e' he' j̄h̄gaa' he' ma' jmeey' lä'koo' hä' ma' mīhl̄ǟȳ hij̄ dsaah'. 3 Ja'ga' ga'wī Jesús ta' jee' chih' koo' lle'koh' mah' jee' ja' ga'tooh' jn̄ääh' discipulo kyāah'. 4 Jm̄ī ja' ma'ya'j̄äh' t̄e' jmī he' kuh' dsa' judiu borrego mah'. 5 Ma' ga'j̄eë' Jesús jwëë' jwërte dsa' hij̄ ya'n̄ä' mah' ga's̄īyh̄ Felipe:

—¿Ha' ba' dsa'n̄ōn' dsa'l̄än' mīh' he' kuh' dsa' la'?

6 Pero he- ga-jäyh lä-jä, he- ma hnoøy ma jëëy hee-jä ma-jäh Felipe. Jëeh kyuhh- bih ha- lä jmeey. 7 Mah ga-jäh Felipe:

—Sa lee- to- hña-loo jmi- ta he- kyaah- lan he-ni- ih mah- tëë- lä-jëë- dsa- ma- miih-.

8 Mah ga-jäh jaa- discípulo kyaay, Andre- øøh- Simón Pee-:

9 —Jee- la- hää- jaa- chih- hi- kye- hña- he-ni- ih he- na-la- kyaah- cebada, kyaah- uu- hmooh- mah-. Pero ha- lee- he- oo- kih- lä-jëë- dsa- hi- tääh- na- —ga-jäy- h-.

10 —Chiih- lä-jëë- dsa- na-, wa- dsa-taayh- wa- gyay- hwa- —ga-jäh- Jesús.

Jee- ga-taayh- ja-, ma- cha- cha-mi- nuu-. Kih- lä-jëë- dsa- hi- ga-taah- jee- ja-, ma-la- dsa-ni- ma- tëë- koø- hña- mil. 11 Ga-ka- Jesús he-ni- ih ja-, ga-kway- ti-hmaah- kih- Dio. Ma-la- ma-kway- ti-hmaah-, ga-jmeey- jwi- he-ni- ih ja- mah- ga-kwëëy- discípulo. Hi- ja-ba- lä-jä- ga-jmee- discípulo kyaah- hi- ma- tääh- hwa-. Hi- ja-ba- lä-jä- ga-jmeey- kih- hmooh- mah- he-, ga-kwëëy- dsa- ha- koø- jih- ma- hnoø- lä-jä- lä- jaay-. 12 Ma-la- ma-këë- lä-jëë- dsa-, ga-jmee- Jesús mada- kya- jnaäh- discípulo:

—Juh- hnäh- lä-jë- jwi- he- ma- cha- na- mah- sa- hee-.

13 Ma-la- ma-juh- lä-jë- jwi- he- ga-cha- ja-, ga-ka- gya-to- sa-mi- jwi- kih- hña- he-ni- ih he- ma- na-la- kyaah- cebada. 14 Ma- ga-jëë- dsa- he-, he- juh-gaa- he- ga-jmee- Jesús jee- ja-, ga-jäyh-:

—Ma-ra- ju-dsoo-, hi- na- he- jih- dsa- hi- ngëë- juu- kih- Dio hi- ga-jäh- dsa- kih- ja- jmi-gyuh- la-.

15 Pero ma-liih- ba- Jesús, he- hnoø- dsa- lä-bii- lä-jä- ma- tëëy- mah- ma- jmäy- rey kyaay, he-ja- koø- ka-läh- ga-wii- ta- lle-koh- ja- mah- ga-jäy- hñiiy-.

Ga-ngë- Jesús në- jmi- (Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

16 Ma- ga-nu- jmi- ja-, ma-la- jnaäh- discípulo ba- ga-jña- jnaäh- ta- cha-hoo- jmi-juh- ja-. 17 Ga-tooh- jnaäh- neh- na-moo- mah- ga-nø- jnaäh- haa- jnaäh- jmi-juh- ja-, ta- hngaah- jee- chee- Capernaum. Ma- na-hoo- go-te- hor- ja- ni- sa- ga- ma-jah- Jesús.

18 Pero ja- koø- lle- tä-, lä-jih- ga-lø- hlu- jmi-.

19 Ma-lä- øøy- koø- hña- jñii- kilómetro në- jmi-, ma- ga-jëë- jnaäh- Jesús ja- ya-jäyh- kih- na-moo-, ngëy- në- jmi-, mah- ga-lä-gah- jnaäh-. 20 Pero ga-jäh- Jesús siy- h- jnaäh-:

—Jnä- ba- la-, ta- wa- gah- hnäh-.

21 Ja-ga- ga-heh- jnaäh- lä-kaa- tuh-dsë- jnaäh- neh- na-moo- ja-, hi- chah- ba- ga-tëë- jnaäh- hwa- jee- ga-nø- jnaäh- ja-.

Jwëë- dsa- ga-hnaah- Jesús

22 Ma- ga-jnä- jyoh- jmi-, dsa- hi- ma- tääh- ta- hngaah- jee- ga-hwëë- jnaäh- ja-, ga-lä-liih-, ma-la- jnaäh- discípulo ba- ga-tooh- jnaäh- neh- koø- ba- na-moo- he- ma- hii- jee- ja-. 23 Ta-ko-jih- ja- ga-lloo- jyoh- ga- na-moo- he- ga-hwëë- ta- jee- jwi- Tiberia, ja-ba- koo-

jee- ga-taah- hña- mil dsa- hi- ga-kuh- jee- ja-, jee- ga-kwa- Jesús ti-hmaah- kih- Dio. 24 Ma- ga-jëë- dsa-, mo-so- cha- Jesús ni- discípulo kyaay- jee- ja-, ga-taayh- neh- na-moo- he- ma- hii- jee- ja-, ga-näy- ga-hnäyh- Jesús ta- jee- jwi- Capernaum.

Hñii- Jesús la- he-ni- ih he- jmee- cha- dsa-

25 Ma- ga-lla-näy- ta- hngaah- ja-, ga-jnäyh- Jesús mah- ga-siyh-:

—Ta-jwoh-, chee- ba- hor- ma-neh- hne-?

26 Mah- ga-jäh- Jesús siyh-:

—Ma-ra- ju-dsoo- jwëëh- hnäh-, ma-ya-nääh- hnäh- hnaah- jnä-, ja- kih- he- ga-jëëh- hnäh- he- juh-gaa- he- ga-jmeen-. Hnaah- hnäh- jnä- kih- he- ga-kuh- hnäh- lä-jih- ga-këë- hnäh- ba- ja-. 27 Ta- wa- hee- hoh- hnäh- kih- ma- he- dsa-lla-. Wa- hee- hoh- hnäh- kih- ma- he- sa-lla-, he- jmee- cha- dsa- tää-. He- la- na- ma- he- kwa- hi- ga-lëë- ngo- la-. Jëeh-, Täa- hi- la- Dio, ga-hñaay- jnä- kih- he- la-.

28 Mah- ga-ngi- dsa- he- juu- kiyh-:

—Hee- na- ga-tëë- jnaäh- jmeen- mah- jmee- jnaäh- lä- hnoø- Dio? —ga-jäh- dsa- he-.

29 —He- la- ba- hnoø- Dio jmeeh- hnäh-, he- jmeeh- hnäh- dsoo- hoh- kih- hi- ga-cheey- —ga-jäh- Jesús siyh-.

30 —Hee- koø- he- juh-gaa- heeh- jnaäh-, mah- jëë- jnaäh-, ja- ga- jmee- jnaäh- dsoo- dsë- jnaäh- kyah-? He- lä- la- he- jmeeh- mah- jëë- jnaäh-? 31 Dsa- ma- gyuh- kya- jnaäh- ga-kuyh- maná- jee- la- hwa- kii- ja-, lä-koø- na-si- juu- kih- Dio: “He-ni- ih he- ja- gyuh- ba- ja-, ga-kwëëh- dsih- mah- ga-kuyh-” —ga-jäh- dsa- siy- h-.

32 —Ma-ra- ju-dsoo- jwëëh- hnäh-, ja- he- Moisé- hi- ga-kwa- he-ni- ih he- ja- gyuh-. Täa- kyaan- ba- he- hi- kwëëh- hnäh- ma-ra- he-ni- ih he- gwa- gyuh-. 33 Jëeh- he-ni- ih he- kwa- Dio, hi- he- he- hi- ga-jña- gyuh-, hi- jmee- cha- dsa- jmi-gyuh- —ga-jäh- Jesús ga-siy- h-.

34 —Kwëëh- jnaäh- tää- he-ni- ih ja-, Dsa-jøøh- kyaan- —ga-jäh- dsa- he- siyh-.

35 Mah- ga-jäh- Jesús siyh-:

—Jnä- he- laan- he-ni- ih he- jmee- cha- dsa-. Hi- jmee- ko-jøh- kyaah- jnä-, jih- koh- sa- ja- lä-kyoyh-. Lä- ja-, hi- jmee- dsoo- dsë- kin-, sa- ja- lä-kii- dsëy- jih-koh- jih-lih-. 36 Pero jwëëh- hnäh- ka-läh- lä-koø- ma-jwëëh- hnäh- jnä-, ma-ke- ma-jëëh- hnäh- jnä-, sa- ma-jmeeh- hnäh- dsoo- hoh- hnäh- kin-.

37 Ga-lä-jëë- dsa- hi- taah- Täa- goon-, hi- he- go-nää- kin-. Hi- lä-jëë- hi- go-nää- kin-, sa- bee- jnih-. 38 Jëeh-, sa- ga-jñaan- gyuh- mah- jmeen- lä- hnoon- hñiin-.

39 Täa- hi- ga-chee- jnä- hyoh- dsëy- lä-la- ba-. Sa- hnoøy- dsa-hëë- ki- jnä- ni- jaa- hi- ga-taayh- goon-

mah- ga-lä-jëë- ba- hi- he- mi-jih- wa-ra- ga-të- jee- lä- jmi-gyuh-. 40 Hi- ga-chee- jnä- hyoh- dsëy- lä-la-. Lä-jëë- hi- go-nää- kih- jooy- mah- jmee- dsoo- dsë- kiyh-, hi- he- ba- jmeey- cha- tää-. Mah- jnä- ba-

mí'jiih` jnih` wa'ra` ga'te` jee` llaa` jmi`gyuuh` —ga`jah` Jesús siih` dsa` he`.

41 He`ja` ga`l00` dsa` judiu he` cha`hääy` hlëeyh` wii` kih` Jesús, kih` he` ma` jäyh`, laay` he`ñiuh` he` ga`jyoo` gyuuh`. 42 Lä`la` ga`jäyh`:

—¿Ja` he` hi` na` joo` José? Kyuu` ba` jne` cho`jmiiy`. ¿Ha` lä`ja` he` jäyh`, ga`jñaay` gyuuh`?

43 Mah` ga`jah` Jesús siyh` ka`läh`:

—Tü` hnäh` he` cha`hääh` jnä`. 44 Ni` ja` sa` le` jä` kih` hñii` kyaah` jnä` cher`mah` Täa` hi` ga`chee` jnä` sa` ga`taayh` goon`. Mah` jnä` ba` mí'jiih` jnih` wa'ra` ga'te` jee` llaa` jmi`gyuuh`. 45 Lä`la` na`sih` kooch` ko`l` laa` hi` ma` ngëe` juu` kih` Dio llo`joo`: "Dio ba` mi`tëe` lä`jëe` dsa`." Lä`ja`, lä`jëe` hi` ga`nuu` hi` ga`lä`tëey` kih` Täa`, ya`näay` kyaah` jnä`.

46 Sa` chaa` hi` ma`jëe` Täa`. Ma`la` hi` ja` jee` gya` Dio ba`, hi` he` ba`jëe` Täa`. 47 Ma`ra` ju`dsoo` jwëehn`hnäh`, hi` jmee` dsoo` dsë` kin`, hi` he` ba` chaa` tää`. 48 Jnä` he` laan` he`ñiuh` he` jmee` chaa` dsa`. 49 Dsa` ma`gyuh` jnän` ga`kuyh` maná jee` la` hwa` kii` ja`, pero ga`juuy`. 50 Pero hi` la` he` he`ñiuh` he` ga`jyoo` gyuuh` mah` lä`jëe` hi` ga`kuh` kiyh` mo`so` juuy`. 51 Jnä` he` laan` he`ñiuh` jiih` he` ga`jyoo` gyuuh`. Hi` kuh` kih` he`ñiuh` la`, chaay` tää` ba`. He`ñiuh` he` kwa` jnä`, la` ngo` kin`. He` ja` kwan` mah` lä`ja` jmee` chaa` lä`jëe` dsa` jmi`gyuuh` —ga`jah` Jesús siyh` h`.

52 He`ja` dsa` judiu he` ga`ti` ga`chooy` juu` kyaah` 00yh`:

—¿Ha` lä`ja` kwa` dsa` na` ngo` kih` mah` kihn`? —ga`jäyh`.

53 Mah` ga`jah` Jesús siyh`:

—Ma`ra` ju`dsoo` jwëehn` hnäh`, cher`mah` sa` ga`kuh` hnäh` ngo` kih` Hi`ga`lëe` ngo` la`, hi` sa` huh` hnäh` jma` kiyh` ka`läh`, sa` tëeh` hnäh` jee` jmee` chaah` hnäh` tää`. 54 Hi` kuh` ngo` kin` mah` hiyh` jma` kin` ka`läh`, chaay` tää` ba`. Hi` jnä` mí'jiih` jnih` wa'ra` ga'te` jee` llaa` jmi`gyuuh`. 55 Jëeh` ngo` kin`, koo` he` la` ba` ma` he` jmee` chaa` dsa`, lä`ja` ka`läh` kih` hi` hi` jma` kin`, koo` he` la` ba` jmee` chaay`. 56 Hi` kuh` ngo` kin` mah` hiyh` jma` kin` jäy` koo` hweh` kyaah` jnä` hi` jnä` jän` kyaayh` ka`läh`. 57 Täa` hi` na`jiih` ga`chee` jnä`, hi` jnä` chaan` ta`la` kih` Täa`. Ja`ba` lä`ja`, hi` kuh` ki` jnä`, ta`la` ki` jnä` ba` chaay`. 58 He` la` ja`, he`ñiuh` he` ga`jyoo` gyuuh`. Sa` la` lä`la` maná he` ga`kuh` dsa` ma`gyuh` jnän` hi` ma`ra` he` ga`juu` bi`h`. Pero hi` kuh` he`ñiuh` la`, chaay` tää` ga`lä`jé` joh` jmi` cha` ba` —ga`jah` Jesús siih` dsa` he`.

59 Lä`jé` juu` la` ga`kwa` Jesús neh` gwah` mah` kih` dsa` judiu jee` jwii` Capernaum.

Kyaah` juu` la` jmee` chaa` dsa` tää`

60 Lä` ma` ga`nuuy` juu` ja`, jwëe` discípulo kyaay` ga`jah`:

—Jwëeh` la` juu` na`. ¿Hii` ga` mo` tih` dsë` nuu` juu` na`?

61 Ne` ba` Jesús he` ma` täayh` ma` cha` ma` hääy` kwaat` kih` juu` he` ga`hlëeyh` ja`, he`ja` ga`jah` Jesús siyh`:

—¿Che` ma`toh` wii` kyah` hnäh` juu` kin`? 62 Ha` ba` lä` jmeeh` hnäh` ja`, wa'ra` jah` kih` jëeh` hnäh` Hi`ga`lëe` ngo` la` wii` ka`läh` jee` ma` gyay` jää`. 63 Jmi`lle` ba` he` jmee` chaa` dsa`, pero jmi`ngo` sa` cha` he` le` jmee` ni` miih`. Lä`jé` juu` he` ma`jwëehn` hnäh`, gwa` kih` jmi`lle` ba` na`, hi` lä`ja` jmee` chaa` dsa`. 64 Pero chaa` ko`llaa` hnäh` hi` sa` ma`jmee` dsoo` dsë` kin` —ga`jah` Jesús.

Jëeh` ma`kyuu` bih` jää` hi` na` hi` sa` lä`dsoo` dsë` kiyh`, hi` kyuyy` hi` na` hi` ngëey` kih` dsa`. 65 Mah` ga`jäyh` ka`läh`:

—He`ja` ba` na` ma`jwëehn` hnäh`: "Ni` ja` sa` le` jä` kih` hñii` ki` jnä` cher`mah` sa` ga`taah` Täa` goon`."

66 Ma`ngëe` ma`jäyh` lä`ja`, jwëe` discípulo kyaay` ga`biyy` kih`, mo`so` ga`jmeey` ko`j0h` kyaayh`. 67 Ja`ga` ga`siyh` lä`jëe` gya`tuu` jnääh` discípulo kyaay`:

—¿Che` hnooh` hnäh` go`nääh` hnäh` ka`läh` lä`na`?

68 He`ja` ga`jah` Simón Pee`:

—Dsa`j00h` kyaan`, hi` ga` na` kih` dsa`n00` jnääh`. Jaa` hne` ba` kyeh` juu` he` jmee` chaa` dsa` tää` ga`lä`jé` joh` jmi` cha`. 69 Ma`dsoo` ba` dsë` jnääh` kyah`, ma`ñe` ba` jnääh` hne` he` Cristo, joo` Dio jiih` —ga`jah` Pee` siyh`.

70 Mah` ga`jëeh` Jesús juu` kiyh`:

—¿Ja` ga`lleehn` lä`jëe` gya`tuu` hnäh` mah` jaa` jee` lä`jëe` hnäh` laa` dsa` kyaa` hi`sa`llu`? —ga`jah` Jesús siyh`.

71 He` ma` hlëeyh` kih` Juda Iscariote, joo` Simón ba` ja`. Jëeh` Juda he`, hi` ga`ngëey` këe` ga`, ma` laa` jaa` kih` jee` lä`jëe` gya`tuu` jnääh`.

00h` Jesús sa` ma` heeh` kiyh`

7 Ma`ngëe` he` ja`, ma` ngë` Jesús hwa` Galilea. Mo`so` ma` hn00y` ma` ngëey` ta` Judea, jëeh` dsa` judiu ma` hnooyh` ha` lä` jee` ma` jngëeyh`.

2 Ma`ya`jä`h` të` jmi` kih` dsa` judiu, he` ma` hiy` hmiih` jee` dsa`taayh` ma` të` jmi`. 3 He`ja` ga`jah` 00yh` siyh`:

—Gwa` hne` ka`läh` ta` Judea, mah` jëe` discípulo kyaah` hi` tääh` jee` oo` ha` lä` la` he` juh`gaa` he` jmeeh`. 4 Jëeh`, jaa` hi` hn00` mi`jnää` hñii`, sa` jmeey` ta` kiyh` jee` na`hmää`. Hne` ma`l00h` jmeeh` lä`jé` he` na`, mi`jnää` hñaah` cha`né` lä`jëe` dsa` jmi`gyuuh` —ga`jah` 00yh` siyh` Jesús.

5 Jëeh`, ni` ga` 00yh` sa` ma` heeh` kiyh`. 6 Ja`ga` ga`jah` Jesús siyh`:

—Sa` ga` ma`ja` jmi` kin`, pero kyah` hnäh`, wa` he` cha` he` jmi` ba` llu` kyah` hnäh`. 7 Dsa` hi` chaa` jmi`gyuuh` la` sa` le` jmeey` na`h00yh` kyah` hnäh`. Pero jnä` na`hääyh`, kih` he` mi`jnään` he` jmeey` he` hliih`. 8 Go`nääh` ba` hnäh` jee` të` jmi` ja`. Pero jnä` sa` nñn`, jëeh` sa` ga` ma`dsëe` jmi` kin`.

9 Ma`ngëe` ma`jäyh` lä`ja`, ga`jäy` ta` Galilea ba`.

Ma' ga'te' jmi' jwh' Jerusalén ñee' Jesús

10 Ma-ngëe' ma-nää' øøyh', ngoo' ba' Jesús jee' të-
jmi' ja'. Pero sa' ngooy' jnä' hä' mah' sa' jëe' dsih'.

11 Pero dsa- judiu ma' hnaayh' Jesús jee' të- jmi' ja',
ma' jäh' :

—¿Na' hi' he'?

12 Dsa- hi' ma' tääh' jee' jmi' ja' ma' hlëeyh' juu' hii-
ma' cha- ma' hääy' Jesús. Ma' jäh' jwëë' dsa-:

—Dsa- lluu' ba' he'.

Pero jñah' ma' jäh' :

—Jäh' ha', koo- mi- gaay' dsa- ba'.

13 Pero ni' jaä- dsa- sa' ma' hlëeh' jnä' hä' kih' Jesús,
kih' he- ma' gayh' dsa-ta'.

14 Ma-të' to' dsaah' jmi', ja-ga' ngoo' Jesús jee' ma'
chih' gwah' mah' ga'løøy' hlëeyh' dsa-. 15 Peer'
ga'lä' dsaä- dsë' dsa- judiu, mah' ma' jäh' :

—Ha- lä' ja- he- kyuyh' dsa- na- cha-miih- hi' sa'
cha- jee' ñee' ga'mi'tëy' hñiiy'.

16 Mah' ga'jëeh' Jesús juu' kih' dsa- he' :

—Ja' he- la' kin' nuuh' he- kwan' la', la' kih' hi'
ga'chee' jnä' ba'. 17 Hi- lla' dsë' jmee' lä' hnøø' Dio,
lä' kyuyh' ha- lä' la' nuuh' he- kwan' la', che' he-
gwa- kih' Dio, o che' he- hlëeh' kwäat' kin' ba'. 18 Hi-
hlëeh' kwäat' kih' hñiiy', he- hnooyh' ha- lä' jee' jmäy'
hñiiy' jøøh' ba' ja-. Pero hi- hnooh' ha- lä' jee' jmäy'
jøøh' hi- ga'chee' jnä', hi- he' ba' hi- hlëeh' ju'dsoo'.
Ni' miih- sa' hläy' kyaa' juu' kiyh'.

19 ¿Ja' ga'kwëeh' ba' Moisé hnäh' ley mah' ni' jaä-
hnäh' sa' ga'mi'teh' hnäh'? ¿He-la' hnooh' hnäh'
jngëeh' jnä'?

20 He-ja- ga'hlëeh' jwëë' dsa- he' :

—Sa' chaä- ni' jaä- hi- jngëeh' hne-. Hi-sa'llu' ba' na'
hää' tuh-hoh'.

21 He-ja- ga'jäh' Jesús siyh' :

—Ga'lä' jëe' ba' hnäh' ga'lä' dsaä- hoh' kih' ga'jëeh'
hnäh' ga'jmeen' koo- he- juh-gaa-. 22 Dsoo' ba' jäh'
jne' Moisé ga'lla' nuuh' he- yuyh' jmi'ngo' jnä'. (Pero
ja' he' Moisé hi- ga'lla' nuuh' ja-, ko-ja- ma-nøø' kih'
dsa- ma-gyuh' jnä' hi- ma' chaä- jää' ga' kih' Moisé.)
Mah' tuh- hnäh' jmi'ngo' kih' dsa-ñuuh' lä' kye- jmi'
he- tëeh' dsa- dsë'. 23 Heeh' ba' hnäh' he- yuyh' jmi'ngo-
kih' gyuyh' nuuh' jmi' he- tëeh' dsa- dsë' mah'
mi'teh' hnäh' lä' koo- na-sii- ley kih' Moisé. ¿He-la' ja-
hnee- hnäh' kyaa' jnä', kih' he- ga'mi'te' jaä-
dsa-ñuuh' jmi' he- tëeh' dsa- dsë'? 24 Ta' ka- hnäh'
kwäat' kih' dsa- lä' koo- la' huudse- kyah' hnäh', kye-
hnäh' kwäat' lä' koo- lle- ju'dsoo' ba' —ga'jäh' Jesús.

Ga'jmeeh' Jesús juu' ha- ta' jay'

25 He-ja- ga'jäh' ko'llaa' dsa- hi- ma' chaä- Jerusalén:
—¿Ja' hi- na- na- hi- hnaah' dsa- mah' jngëeyh'?

26 ¿Ja' hi- he' na- cheh' hlëeh' to'lo' né' lä' jëe' dsa-, hi'
sa' chaä- hi- hlëeyh' ni' miih'? ¿Che' jahn' dsoo'
ma-heeh' dsa-ta' he- laay' Cristo? 27 Pero dsa- la-, ñe'
ba' jne' ha- chaay-. Hi' wa-ra- ga'të' jee' ja' Cristo, ni'
jaä- sa' ñe- ha- ta' jay'.

28 Lä' koo- ma' ga'nuu' Jesús lä' ja-, lä' ma-cheyh' ja-
hlëeyh' dsa- jee' chih' gwah' ja-, ga'hlëeyh' koo- ki-
gaä- :

—Jwah' hnäh' kyuyh' jnä', hi' ñeh' hnäh' ha-
chaan-. Pero sa' ma-jan' jee' tëen- hñiin'. Hih' hi-
ga'chee' jnä' jmee' ju'dsoo' jmah'. Hi- he' sa' kyuyh'
hnäh'. 29 Pero jnä' kyuyh' jnih', jëeh' kih' bih' ya'hëen'.
Hi- he' ba' ga'chee' jnä' —ga'jäh' Jesús.

30 He-ja- hnøø' dsa- ma' saayh', pero ni' jaä- sa' ga-
tuu- dsë' ma' choo' goo-, jëeh' sa' ga' ma'të' hor- kiy-
h'. 31 Jwëë' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja- ga'lä' dsoo' dsë'
kiyh'.

—Wa'ra- ja' Cristo, ¿che' hi- he' ga' jmee' cha-ga-mi-
ih- he- juh-gaa- lä' koh' ga' dsa- la-? —ga'jäh' ko'llaa'.

Ga'lä'hnøø' dsa- fariseo ma' saah' Jesús

32 Lä' ma' ga'nuu' dsa- fariseo he', he- hlëeh' dsa-
lä' ja- kiyh', he-ja- ga'jmeey' mada- ko'joh' kyaa'
dsa-kaah' kyaa' jmi-dsa- mah' sooh' poo- kyaa' gwah'
kiyh'. 33 Mah' ga'jäh' Jesús siyh' :

—Miih- jmi' ga' gyan' kyaa' hnäh', naah' ba' jnä'
kih' hi- ga'chee' jnä'. 34 Ja-ga' hnaah' hnäh' jnä', pero
mo'so' jnääh' jnä'. Mo'so' le' go'nääh' hnäh' ha- jee'
naahn' —ga'jäh' Jesús.

35 Dsa- fariseo he' ga'løø' ngiiy' juu' kih' dsa-kyaa'yh' :

—¿Ha- ta' dsaah' hi- na- mah' mo'so' jnääh' jnih'?
¿Che' dsaayh' lä' kaa- jee' tääh' dsa-goo' jne' hi-
na-saa- na-jñee' jee' kih' dsa- griego mah' dsa-hlëeyh'
lä' kye- dsa- griego? 36 ¿Hee- ba' hnøø' jäh' juu' he-
ma-hlëeyh' na- : "Ja- ga' hnaah' hnäh' jnä', pero mo'-
so' jnääh' hnäh' jnä', mo'so' le' go'nääh' hnäh' jee'
naahn'?"

Jesús kwa' jmi' he- jmee' chaä- dsa- tääh'

37 Hih' ga' ma' ja-, la' jmi' juuh' kyaa' jee' ga'dsaä'
jmi' ja-. Ga'noo- Jesús mah' ga'hlëeyh' kyaa' cha-mi-
ih- be' :

—Cher' mah' chaä- hi- lä' kii- dsë', wa' jäh' kyaa'
jnäh' mah' wa' hih' jmi' he- kwan'. 38 Le' kiyh', lä' koo-
na-sii- juu' kih' Dio, hi- jmee' dsoo' dsë' kin', lä' koo-
jmi-juuh' he- na' jiih' hya' neh' tuh-dsëy' —ga'jäh'
Jesús.

39 He- ga'jäh' lä' ja- ga'hlëeyh' kih' jmi'lle' Na-jngii'
he- hyoh' dsa- hi- jmee' dsoo' dsë' kiyh'. Jmi' ja- sa'
ga' ma' ja- jmi'lle' Na-jngii', jëeh' sa' ga' ma' saah'
Jesús gyuyh' mah' leey' jøøh'.

Ga'tëe' ga'jëe' dsa- kwäat' kih' Jesús

40 Ma' ga'nuu' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja- juu' kih'
Jesús, ko'llaa' dsa- he' ma' jäh' :

—Ma'ra- ju'dsoo', hi- la- he' hi- ngëe- juu' kih' Dio
hi- hii' juu' kih'.

41 Hi' jaä- ma' jäh' :

—Hi- he' he' Cristo.

Pero jñah' ma' jäh' :

—¿Ha- lä' la' juu' ja-, heh' ya'hëe' jaä- dsa- Galilea
leey' Cristo? 42 ¿Ja' jäh' juu' kih' Dio, sa'ju- kih' David ba'

ya-hëë' hī laa' Cristo? Hi' ja-ba' jwii' mah' he' chee' Belén jee' ma' chaa' David, jee' ja' ba' ya-hëë' Cristo.
 43 He-ja' ga'laa' to' naa' dsa' kwaat' kih' Jesús.
 44 Ko'llaa' dsa' he' hnøø' ma' saayh' pero ni' jaa' sa' ga'tuu' dsë' ma' choo' goo'.

Sa' ga'heeh' dsa-ta' juu' kih' Jesús

45 Ja-ga' ga'nää' poo' he' jee' ma' tääh' dsa'kaah' kyaa' jmi'dsa' kyaah' dsa' fariseo. Mah' ga'jah' dsa'kaah' he' siiyh':
 —¿He-la' sa' ma'teeyh' ta' la'?'
 46 He-ja' ga'jah' poo' he' siiyh':
 —Ni' koo' há' sa' ma'hleeh' ni' jaa' dsa'ñuuh' lä'koo' hleeh' dsa' he'.
 47 He-ja' ga'jah' fariseo he' siiyh':
 —¿Che' lä'kye' hnäh' ma'lä'gah' hnäh' juu' kiyh'?'
 48 Ni' jaa' jnaäh' dsa-ta' ni' dsa' fariseo ma'heeh' jnaäh' juu' kiyh'. 49 Lä'jëë' dsa' hī tääh' na', hī sa' kyuu' ley, kyaayh' dso'jwii' —ga'jah' dsa-ta' he'.
 50 Nicodemo, hī ma' laa' dsa'kyaayh', hī ñee' koo' há' ta'la' hwë' jee' ma' gya' Jesús, ga'jäyh' siiyh':
 51 —Lä'koo' jah' ley jnan' sa' le' cheen' dso'jwii' né' kih' dsa', cher'mah' jaa' sa' ga' ma'nueen' kwee' juu' kiyh' mah' lä'ngëë' jné' hee' na' he' ma'jmeey'.
 52 Mah' ga'jeeh' dsa' he' juu' kiyh', ga' siiyh':
 —¿Che' laah' hne' dsa' galileo ka'läh'? Hnøøh' da' kwee' jee' na'sii' juu' kih' Dio mah' jëë' da', jih'koh' sa' ma-ya-hëë' ni' jaa' hwa' Galilea hī ngëë' juu' kih' Dio.
 53 Ma'ngëë' he' ja', ga'lä'jëë' ba' ga'nää' ta' kih'.

Dsa-më' hī ga'jaa' kyaah' dsa'ñuuh'

8 Pero Jesús ngoo' ta' lle'koh' he' chee' Olivo.
 2 Ma' ga'jna' jyoh' jmi', ngooy' ta' jee' chih' gwah'. Hi' jwëë' dsa' na'nää' jee' ma' cheyh' ja'. Jee' ja' ga'gyay' ga'hleëyh' dsa'. 3 Hor' ja' ya'nää' ta'j-woh' kyaa' ley kyaah' fariseo, ya'jäy' jaa' dsa-më' hī ga'jaa' kyaah' dsa'ñuuh', mah' ga'cheeyh' jee' to'd-saah' ja'. 4 Mah' ga'siiyh' Jesús:
 —Ta'jwoh', dsa-më' na' ma'jaa' kyaah' dsa'ñuuh'.
 5 Lä'koo' lle' ley jnan', ga'jmeë' Moisé hih' jngëëhn' kyaah' kuu' dsa-më' hī jmeë' lä'na'. Ha' gah' hne', ha' lä'jwah'.
 6 He' ma' kay' dsë' Jesús ba' ja', hnøøy' ha' lä' jee' ma' hñiy' kiyh'. Pero Jesús ga'gyay' na'juyh' mah' ga'løøy' siiy' hwa' kyaah' chá'gooy'. 7 Pero na' ba' tääyh' chuuy' kyaah' Jesús, ja' ga' ga'nooy' ka'läh' mah' ga'siiyh':
 —Hih' hnäh' hī sa' cha' ni' miih' dso'kye' kih', hī he' to'në' wa' te' kuu' kiyh'.
 8 Koo' ka'läh' ga'gyay' na'juyh' mah' ga'siiy' hwa' lä'hmeë'. 9 Ma' ga'nuuy' lä'ja', ma' jaa' ma' jaa' ba' ga'løø' ga'nää' ma' ga'lä'liiyh' hñii' huusë' kiyh'. Ga'løø' hī kaah' lä'kye' hī mah' ga'nää'. He-ja' ga'ja' ma'la' Jesús kyaah' dsa-më' hī ga'cheeyh' chá'nëy'.
 10 Ja-ga' ga'noo' Jesús jee' ma' gya', mah' ga'siiyh':

—Dsa-më', ¿na' hī ma' hñii' kyah'? ¿Che' ni' jaa' sa' ma'taah' hne' dso'jwii'? —ga'jah' Jesús siiyh'.
 11 —Ni' jaa' Dsa-jøøh' kyaan' —ga'jah' dsa-më' he' siiyh'.
 —Ni' jnä' sa' taahn' hne' dso'jwii'. Gwaah' ba' hne' kyah', mo'to' jmeë' dso'kye' —ga'jah' Jesús siiyh'.

Jesús laa' wa'je' kih' dsa' jmi'gyuuh'

12 Ga'løø' ka'läh' Jesús hleëh' dsa' hī ma' tääh' jee' ja':
 —Jnä' he' laan' wa'je' kih' dsa' jmi'gyuuh'. Hī nuu' kin', mo'so' ngëy' jwë' hñiih'. Lä'cha' wa'je' kiyh', he' jmeë' chaa'y'.
 13 He-ja' ga'jah' dsa' fariseo siiyh':
 —Ju'dsoo' he' jmeeh' na', la' kyah' hñaaah' ba' hne'. He-ja' sa' la' dsoo' juu' kyah'.
 14 Mah' ga'jah' Jesús siiyh':
 —Ma'ke' jmeen' ju'dsoo' ki' hñiin', pero ma'ra' he' la' dsoo' juu' he' jwahn', jëeh' jnä' ba' man' ha' na' jan' hi' ha' na' naahn'. Pero hnäh', sa' ñeh' hnäh' ha' na' jan' hi' ha' ta' naahn'. 15 Hnäh' kah' kwaat' lä'koo' la' huusë' kyah' hnäh'. Pero jnä' sa' kan' kwaat' kih' ni' jaa'. 16 Hi' ma' kan' kwaat' kih' dsa', jmeen' lä' hnøø' ju'dsoo' ba'. Jëeh' sa' jmeen' hñiin', jmeen' kyaah' Täa' hī ga'chee' jnä'. 17 Hi' né' ley jnan' na'sii', kyaah' uu' dsa' hī hleëh' koo' ba' juu', he-ja' ba' la' ju'dsoo'. 18 Jnä' jmeen' ju'dsoo' kin' hi' Täa' hī ga'chee' jnä', jmeey' ju'dsoo' kin' ka'läh' —ga'jah' Jesús.

19 —¿Na' ba' Täa' kyaah'? —ga'jah' dsa' he' siiyh'.
 Mah' ga'jeeh' Jesús juu' kiyh':
 —Hnäh' sa' kyuu' jnä', ni' Täa' kyaan' sa' kyuu'.
 Wa'ra' jah' kih' kyuu' jnä', ja-ba' lä'ja' kyuu' hnäh' Täa' kyaan'.
 20 Juu' la' ma' kwa' Jesús lä'koo' ma' hleëyh' dsa' jee' ma' chih' gwah', koo' jee' ma' tooh' dsa' kuu'. Ni' jaa' sa' ga'saayh' jee' ja', jëeh' sa' ga' ma'lloo' hor' kiyh'.

Ga'jah' Jesús: "Sa' le' go'nääh' hnäh' ha' jee' naahn"

21 Koo' ka'läh' ga'jah' Jesús siiyh':
 —Hii' jnä' naahn'. Ha' jee' naahn' sa' le' go'nääh' hnäh'. Hi' hnäh' hnaah' ga' jnä', pero juuh' ba' hnäh', lä' ma'kyaah' na' ba' hnäh' dso'kye' kyah' hnäh'.
 22 He-ja' ga'jah' dsa' judiu:
 —¿Che' jngëëyh' hñiiy' he-ja' jäyh' lä'na': "Ha' jee' naahn' sa' le' go'nääh' hnäh'?"
 23 Mah' ga'jah' Jesús siiyh':
 —Dsa' chaa' hwa' la' ba' hnäh', jnä' laan' kih' gyuu' jmi'gyuuh'. Laah' hnäh' hī chaa' jmi'gyuuh' la', pero jnä' sa' laan' kih' jmi'gyuuh' la'. 24 He-ja' ba' na' he' ma'jwëëhn' hnäh', juuh' hnäh' lä' ma'kyaah' na' ba' hnäh' dso'kye' kyah' hnäh'. Jëeh' cher'mah' sa' heeh' hnäh' kin', he' laan' lä'koo' ma'jwëëhn' hnäh', juuh' hnäh' kyaah' dso'kye' kyah' hnäh' —ga'jah' Jesús siiyh'.

25 —¿Hee- ba' laah' hne-, hiji- ba' hne- ja-? —ga'jah' dsa- he'.

He-ja- ga'jah' Jesús:

—La' ma' to-ne' ga'jweëhn' hnäh' hiji- laan'. 26 Cha- cha-miil- he- jweëhn' hnäh' hi' lä'ja- he- kan' kwaat' kyah' hnäh'. Hi' hi- ga'chee' jnä', hlëëyh' ju'dsoo'. Hi' lä'je' he- ga'nuun' kiyh', he- ja- ba' hlëëhn' dsa- jmi-gyuu'.

27 Kih' Täa' ba' ja- ma' hlëëh' Jesús, pero sa' ga'längëe' dsa- he'. 28 He-ja- ga'jah' Jesús siyh':

—Wa'ra- ga'chaa' hnäh' gyuu' Hi-ga'lëe' ngo' la-, ja-ga' lä'neh' hnäh' hiji- jnä' hi' lä'neh' hnäh' sa' cha- ni' koo- he- jmeen' jee' tēen' hñiin'. Jweëhn' hnäh' lä'koo- te' he- ga'mi'tēe- Täa' jnä', ko-ja- ba' te' he- hlëëhn'. 29 Jëeh' ma'ra' he- kyaah' ba' jnä' hi- ga'chee' jnä'. Sa' ga'beey' jnä' mah' jän' hñiin', jëeh' jnä' lä' ma' jmeen' ja' ba' lä'je' he- tih' dsëy' —ga'jah' Jesús siyh'.

30 Lä'koo- ma' ga'hlëëyh' lä'ja-, jweë' dsa- ga'lä-d- soo' dsë' kiyh'.

Hiji- laa' joo' Dio hi' hiji- na-hnëe' kyaah' dso'kye-

31 He-ja- ga'si'h' Jesús lä'jēe' dsa- judiu hi- ga'lä-d- soo' dsë' kiyh':

—Cher'mah' ga'høh' hnäh' juu' kin', leeh' hnäh' ma'ra' discipulo kyaan'. 32 Hi' lä'kyuuh' hnäh' ju'd- soo', hi' kyaah' ju'dsoo' kin' lääh' hnäh'.

33 Mah' ga'jeeh' dsa- he' juu' kiyh':

—Sa'ju- kih' Abraham, laa' jnääh'. Jih'koh' sa' ma-ja- jnääh' lä'koo- ja- hi- na-hnëe'. Ha- lä'ja- he- jawh' hne-, lää' jnääh'.

34 Mah' ga'jah' Jesús siyh' ka-läh':

—Ma'ra' ju'dsoo' jweëhn' hnäh', lä'jēe' hi- jmee' dso'kye-, na-hnëe' kyaah' ja' ba' dso'kye- ja-. 35 Dsa- hi- na-hnëe' jmee' ta', lä' ma' na-hnëe' ja' ba' kih' dsa-juu', jih'koh' sa' leey' joo'. Pero hi- laa' joo', lä' ma-laa' ja' ba' kyaay'. 36 He-ja- cher'mah' joo' ga'lääy' hnäh' jee' na-hnëe' hnäh', ma'ra' ju'dsoo' ma-laah' ba' hnäh'. 37 Ma' ba' jnä', laah' hnäh' sa'ju- kih' Abra- ham. Pero jmeeh' hnäh' bii' jngëeh' jnä', kih' he- sa' hiih' hnäh' heeh' juu' kin'. 38 Jnä' hlëëhn' he- ma-jëen' kih' Täa' kyaan' ba', mah' hnäh' jmeeh' he- ma-nuuh' hnäh' kih' täa' kyaah' —ga'jah' Jesús siyh'.

39 He-ja- ga'jah' dsa- he':

—Täa' kyaan' jnääh' laa' Abraham ba'.

Mah' ga'jah' Jesús ka-läh':

—Wa'ra- jah' kih' he' ba' joo' Abraham laah' hnäh', jmeeh' hnäh' lä'koo- ga'jmeey'. 40 Ma-hlëëh' ba' jnä' ju'dsoo' lä'koo- ga'nuun' kih' Dio. Pero na' hnooh' hnäh' ha- lä' jee' jngëeh' jnä'. ¿Che' ga'jmeey' Abra- ham lä'ja-? 41 Jmeeh' hnäh' lä'koo- jmee' täa' kyaah' ba' hnäh' na- —ga'jah' Jesús siyh'.

—Sa' laa' jnääh' joo' wa' hi- cha- hi-. Chaa- ba' jaa- Täa' kyaan' jnääh'. Hi- he' hñii' Dio —ga'jah' dsa- he' siyh' Jesús.

42 He-ja- ga'jah' Jesús ka-läh':

—Wa'ra- jah' kih' Dio laa' Täa' kyaah' hnäh', ma' lä'hnaah' jnä'. Jëeh' jnä', ya'hëen' jee' gya' Dio mah'

jan'. Ja' he- jan' jee' tēen' hñiin'. Hñiiy' ga'cheey' jnä', he-ja- jan'. 43 Kih' he- sa' hnooh' hnäh' nuuh' juu' kin', he-ja- sa' hii' lä'ngëeh' hnäh' juu' he- hlëëhn' la-.

44 Jëeh', hi-sa'llu' laa' täa' kyaah' hnäh' he-ja- hnooh' hnäh' jmeeh' hnäh' lä'koo- hnooy'. Jëeh', hi- he' ga'løø' jngëeh' dsa- lä' ma' to-në'. Sa' ga'jää' kyaah' ju'dsoo', kih' he- sa' cha- ni' miih' ju'dsoo' kiyh'. Wa'ra- ga'juuy', juu' kih' hñii' bih' hlëëyh', jëeh' laay' ta'juu' dso', hi' laay' juu' ta'juu'. 45 Kih' he- hlëëhn' he- la' ju'dsoo', he-ja- ba' na- sa' heeh' hnäh' kin'.

46 Sa' chaa- ni' jaa- hi- le' bääh' jnä' kyaah' dso'kye-. Lä'ja-, cher'mah' hlëëhn' ba' jnä' ju'dsoo', ¿he-la' sa' jmeeh' hnäh' dsoo' hoh' hnäh' kin'? 47 Hi- laa' kyaan' Dio, juu' kih' Dio ba' nuuy-. Pero sa' laah' hnäh' kyaan' Dio, he-ja- ba' na- sa' nuuh' hnäh' juu' kiyh' —ga'jah' Jesús siyh'.

Ma' chaa- ba' Jesús jää' lä'koh' ga' Abraham

48 Mah' ga'jah' dsa- judiu he' siyh':

—Tē- ba' juu' kyaan' jnääh', hne- laah' jaa- samaritano hi- kyaah' jmi'lle' hñih'.

49 Mah' ga'jeeh' Jesús juu' kiyh':

—Sa' kyaahn' jmi'lle' hñih'. Jee' lä'je' he- jmeen', jmeen' he' kih' Täa' kyaan' ba'. Mah' hnäh', sa' taah' jnä' ta'. 50 Sa' hnoohn' ha- lä' jee' leen' jøøhn', pero chaa- ba' jaa- hi- hnooh' kin' ha- lä' jee' leen' jøøhn', hi- he' ba' lla' ta'. 51 Ma'ra' ju'dsoo' jweëhn' hnäh', hi- høø' juu' kin' mo'so' juuy' jih'koh'.

52 Koo- ka-läh' ga'jah' dsa- judiu he' siyh':

—Na' ba' ra' si-, ñe' jnääh', jääh' hne- jmi'lle' hñih'. Ga'juu' ba' Abraham, hi' ga'juu' ba' lä'jēe' hi- ma' ngëe' juu' kih' Dio llo'joo'. Mah' hne- jawh': "Hi- høø' juu' kin' sa' juuy' jih'koh'." 53 ¿Che' jøøh' ga' hne-, lä'koh' ga' Abraham, dsa- ma-gyuh' jnan', hi- ga'juu'? Hi' ga'juu' ba' lä'jēe' hi- ma' ngëe' juu' kih' Dio. ¿Hiji- na- jmääh' hñaa'h? —ga'jah' dsa- judiu he' siyh'.

54 —Wa'ra- jah' kih' jnä' jmääh' hñiin' jøøh', sa' jmää' ni' miih' lä'ja-. Täa' kyaan' ba' he', hi- jmää' jnä' jøøhn', hi- jawh' hnäh' laa' Dio kyaah' hnäh'. 55 Pero sa' kyuu' hnäh' hi- he', jnä' ba' kyuu' jnih'.

Cher'mah' ga'jwahn' sa' kyuu' jnih', jmääh' hñiin' jaa- hi- ta'juu', lä'koo- laah' hnäh' ta'juu' dso'. Pero jnä' kyuu' jnih', hi' høøn' juu' kiyh'. 56 Abraham, dsa- ma- gyuh' jnan', ma' jēe- dsëy' lä'koo- ma' jøøy' he- lloo' koo- jmi' jëey' jnä', hi' ga'jëey' ba', he-ja- ga'lä'chaa' llu' —ga'jah' Jesús siyh'.

57 —Ni' to'lo'gya' jñe- sa' ga' ma-hääh' hne- mah' jawh' ma-jëeh' Abraham —ga'jah' dsa- judiu he' siyh'.

58 —Ma'ra' ju'dsoo' jweëhn' hnäh', jää' sa' ga' ma-chaa- Abraham, ko-ja- ma-chaa- ba' jnä' —ga'jah' Jesús siyh'.

59 He-ja- ga'ka' dsa- he' kyuu' mah' ma' tey' kiyh'.

Pero ga'hmääh' Jesús jee' kih' dsa', ya'hëey' jee' ma' chih' gwah' ja-. Ga'ngëey' jee' tääh' dsa-, ngaayh'.

Ga⁺mi⁺hlää⁺ Jesús jaa⁻ dsa⁻t⁺tt⁺

9 Jee⁻ ngē⁺ Jesús ja⁻, ga⁺jēy⁺ jaa⁻ dsa⁻t⁺tt⁺ hi⁻ t⁺tt⁺ lä⁺ ma⁺ ga⁺lä⁺chaa⁺. 2 Mah⁺ ga⁺ngi⁺ jnääh⁺ juu⁺ kiy⁻ h⁺:

—Ta⁻ jwoh⁺, ¿hii⁻ kih⁺ dsoo⁺ he⁻ laay⁺ lä⁺na⁻, che⁺ kih⁺ hñiiy⁺ o che⁺ kih⁺ cho⁺jmii⁻ heh⁺ ga⁺lä⁺chaa⁺ t⁺tt⁺?

3 He⁻ja⁻ ga⁺jäh⁺ Jesús siyh⁺ jnääh⁺:

—Ja⁻ hñiiy⁺ dsēy⁺ dsoo⁺ ni⁺ cho⁺jmii⁻, he⁻ laay⁺ lä⁺na⁻. Laay⁺ lä⁺na⁻ mah⁺ lä⁺jnä⁺ ta⁺ kih⁺ Dio nē⁺ kiyh⁺ ba⁺.

4 Ta⁻ko⁻jiih⁺ la⁺ jmi⁺, jmee⁺ bi⁺ kin⁺ jmeen⁻ ta⁺ kih⁺ hi⁻ ga⁺chee⁺ jnä⁺. Wa⁺ra⁻ ngoo⁺ ga⁺n⁺tt⁺, ni⁺ jaa⁻ mo⁺so⁺ le⁺ jmee⁺ ta⁺. 5 Ta⁻ko⁻jiih⁺ gyan⁺ jmi⁺gy⁺tt⁺ la⁻, laan⁺ wa⁺je⁻ kih⁺ dsa⁻ jmi⁺gy⁺tt⁺.

6 Ma⁻lä⁺ ma⁻hlēy⁺ lä⁺ja⁻, ga⁺hñey⁺ hwa⁺ mah⁺ ga⁺jmeey⁺ t⁺ jii⁺ kyaah⁺ jmi⁺ t⁺heyh⁺. Ja⁻ba⁻ kyaah⁺ t⁺ jii⁺ ja⁻, ga⁺sy⁺ mñē⁺ dsa⁻t⁺tt⁺ he⁻. 7 Mah⁺ ga⁺siyh⁺:

—Gwa⁻ mah⁺ go⁻gyih⁺ mñēh⁺ jee⁺ chih⁺ he⁻ haa⁺ jmi⁺ he⁻ chee⁻ Siloé —juu⁺ la⁻ hnø⁺ jäh⁺: he⁻ ga⁺chee⁻ dsa⁻.

Lä⁺ja⁻ ga⁺jmeey⁺ dsa⁻ he⁻, na⁺gyih⁻ mñēy⁺. Ma⁺ jayh⁺ ma⁻jnä⁺ mñēy⁺, ma⁺ jēy⁻. 8 Dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ koo⁺ jee⁺ ma⁺ chih⁺ hne⁺ kiyh⁺, kyaah⁺ ga⁺ jñah⁺ hi⁻ ma⁺ jēe⁻ lä⁺ko⁻ ma⁺ t⁺tt⁺, ma⁺ jäh⁺:

—¿Ja⁻ hi⁻ na⁻ he⁻ hi⁻ ma⁺ gya⁺ chu⁺ ma⁺ ngi⁺ kuu⁺? —ga⁺jäh⁺ dsa⁻ he⁻.

9 —Hi⁻ he⁻ na⁻ —ma⁺ jäh⁺ ko⁻lla⁺.

—Lä⁺ja⁻ laay⁺ —ma⁺ jäh⁺ jñah⁺.

—Jnä⁺ he⁻ —ma⁺ jäh⁺ hñiiy⁺.

10 —¿Ha⁻ lä⁺ja⁻ he⁻ ma⁻na⁻ mñēh⁺? —ga⁺jäh⁺ dsa⁻ he⁻ siyh⁺.

11 —Dsa⁻ hi⁻ chee⁻ Jesús, ga⁺jmeey⁺ t⁺ jii⁺ mah⁺ ga⁺sy⁺ mñēn⁺. Ja⁻ga⁺ ga⁺siyh⁺ jnä⁺: “Gwa⁻ jee⁺ chih⁺ Siloé mah⁺ go⁻gyih⁺ mñēh⁺.” Mah⁺ ñeen⁺ na⁺gyih⁺ mñēn⁺, lä⁺ja⁻ ba⁺ ga⁺lø⁺ jēen⁻ —ga⁺jäh⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ t⁺tt⁺ he⁻.

12 —¿Na⁻ ba⁺ dsa⁻ he⁻? —ga⁺jäh⁺ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ ngi⁺ ju⁻ u⁺ kiyh⁺.

Mah⁺ ga⁺jäh⁺:

—Sa⁺ man⁺.

Ga⁺lla⁺kya⁺ dsa⁻ fariseo jmi⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ t⁺tt⁺ he⁻

13 He⁻ja⁻ ga⁺jääy⁺ hi⁻ ma⁺ t⁺tt⁺ he⁻ cha⁻nē⁺ dsa⁻ fariseo. 14 Ma⁻ja⁻, la⁺ jmi⁺ he⁻ tēh⁻ dsa⁻ dsē⁺, ma⁺ ga⁺jmeey⁺ Jesús t⁺ jii⁺ he⁻ kyaah⁺ ga⁺näy⁺ mñē⁺ dsa⁻ he⁻. 15 Koo⁻ ka⁻läh⁺ ga⁺ngi⁺ dsa⁻ fariseo juu⁺ kiyh⁺ hi⁻ ma⁺ t⁺tt⁺ he⁻, ha⁻ lä⁺ ga⁺jmeey⁺ he⁻ ga⁺lø⁺ jēy⁻.

—Ga⁺sy⁺ t⁺ jii⁺ mñēn⁺, mah⁺ ga⁺gyih⁺, ja⁻ga⁺ ga⁺lø⁺ jēen⁻ —ga⁺jäh⁺ siyh⁺.

16 Ko⁻lla⁺ dsa⁻ fariseo he⁻ ma⁺ jäh⁺:

—Sa⁺ la⁺ kya⁺ Dio dsa⁻ he⁻, he⁻ja⁻ sa⁺ hø⁺ jmi⁺ he⁻ tēh⁻ dsa⁻ dsē⁺.

Jñah⁺ ma⁺ jäh⁺:

—¿Ha⁻ lä⁺ la⁺ juu⁺, he⁻ jmee⁻ wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻ koo⁻ he⁻ jh⁺ gaa⁻ lä⁺na⁻?

Sa⁺ ga⁺hñ⁺ kwee⁻ juu⁺ kiyh⁺. 17 Koo⁻ ka⁻läh⁺ ga⁺siyh⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ t⁺tt⁺ he⁻:

—¿Hee⁻ jawh⁺ hñaa⁺ kih⁺ hi⁻ ga⁺nä⁺ mñēh⁺?

Mah⁺ ga⁺jäh⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ t⁺tt⁺ he⁻:

—Jnä⁺ jawhn⁺ laay⁺ jaa⁻ hi⁻ ngēe⁻ juu⁺ kih⁺ Dio.

18 Pero dsa⁻ fariseo he⁻, sa⁺ ma⁺ laay⁺ dsoo⁺ he⁻ ma⁺ t⁺tt⁺ dsa⁻ he⁻ mah⁺ ga⁺lä⁺jnä⁺ mñēy⁺. He⁻ja⁻ lä⁺jiih⁺ ga⁺tēy⁺ cho⁺jmii⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁺lä⁺jnä⁺ mñē⁺ he⁻.

19 Mah⁺ ga⁺ngi⁺ juu⁺ kiyh⁺:

—¿Che⁺ ja⁻ba⁻ jo⁺ hnäh⁺ hi⁻ la⁻, hi⁻ jawh⁺ hnäh⁺ ga⁺lä⁺chaa⁺ t⁺tt⁺? ¿Ha⁻ lä⁺ja⁻ he⁻ ma⁻jēy⁻ na⁺?

20 He⁻ja⁻ ga⁺jäh⁺ cho⁺jmii⁻ dsa⁻ he⁻:

—Dsoo⁺ ba⁺ hi⁻ he⁻ la⁻ chih⁻ kya⁺ jnääh⁺ la⁻, hi⁻ ga⁺lä⁺chaa⁺ t⁺tt⁺. 21 Pero sa⁺ ñē⁺ jnääh⁺ ni⁺ miih⁻ ha⁻ lä⁺ja⁻ he⁻ ma⁻jēy⁻ na⁺, ni⁺ sa⁺ ñē⁺ jnääh⁺ hi⁻ na⁻ hi⁻ ga⁺nä⁺ mñēy⁺. Ma⁻cha⁻ ba⁺ jii⁻ ñē⁺ kiyh⁺, ngi⁺ hnäh⁺ juu⁺ kiyh⁺, hñii⁺ bih⁺ jmeeyh⁺ juu⁺ kyah⁺ hnäh⁺.

22 Lä⁺ja⁻ ba⁺ ga⁺jäh⁺ cho⁺jmii⁻ dsa⁻ he⁻, jēeh⁺ ma⁺ gay⁻ h⁺ dsa⁻ fariseo hi⁻ ma⁻tääh⁺ juu⁺ kwee⁻ ha⁻ lä⁺ jmeey⁺ cher⁺ mah⁺ jaa⁻ jäh⁺ Jesús he⁻ la⁺ Mesía. Mo⁺so⁺ cha⁻ jwē⁺ kiyh⁺ dsooy⁺ gwah⁺. 23 He⁻ja⁻ ba⁺ ja⁻ ga⁺jäh⁺ cho⁺jmii⁻: “Ma⁻cha⁻ ba⁺ jii⁻ ñē⁺ kiyh⁺, ngi⁺ hnäh⁺ juu⁺ kiy⁻ h⁺.”

24 Koo⁻ ka⁻läh⁺ ga⁺tēy⁺ dsa⁻ ñ⁺tt⁺ hi⁻ ma⁺ t⁺tt⁺ he⁻ mah⁺ ga⁺siyh⁺:

—Kwa⁺ ti⁺hmaah⁺ kih⁺ Dio ba⁺, ja⁺ kih⁺ Jesús. Jēeh⁺ ñē⁺ jnääh⁺ dsa⁻ wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻ ba⁺ he⁻.

25 He⁻ja⁻ ga⁺jēy⁻ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ fariseo:

—Sa⁺ man⁺ che⁺ laay⁺ dsa⁻ wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻. Koo⁻ he⁻ la⁻ ba⁺ man⁺. He⁻ ma⁺ laan⁺ t⁺tt⁺ mah⁺ na⁺ ma⁻jēen⁻.

26 Koo⁻ ka⁻läh⁺ ga⁺ngi⁺ dsa⁻ fariseo juu⁺ kiyh⁺, ga⁺siyh⁺ h⁺:

—¿Hee⁻ ga⁺jmeey⁺ kyah⁺? ¿Ha⁻ lä⁺ ga⁺näy⁺ mñēh⁺?

27 Mah⁺ ga⁺jäh⁺ hi⁻ ma⁺ t⁺tt⁺ he⁻:

—Ma⁻jwah⁺ ba⁺ jnä⁺ jää⁺ mah⁺ sa⁺ ga⁺lä⁺hnooh⁻ hnäh⁺ ma⁺ nuuh⁺. ¿He⁻la⁻ hnooh⁻ hnäh⁺ nuuh⁺ ka⁻läh⁺? ¿Che⁺ lä⁺kye⁻ hnäh⁺ hnooh⁻ lee⁻ hnäh⁺ discípulo kyaay⁺?

28 Mah⁺ dsa⁻ fariseo he⁻ ga⁺ta⁺ ga⁺haay⁻, ga⁺siyh⁺:

—Hne⁻ ba⁺ he⁻, laah⁺ discípulo kyaay⁺. Pero jnääh⁺, laa⁺ jnääh⁺ discípulo kya⁺ Moisé ba⁺. 29 Ñē⁺ jnääh⁺ ga⁺h⁻ lēeh⁺ Dio kyaah⁺ Moisé. Pero kih⁺ dsa⁻ he⁻, ni⁺ miih⁻ sa⁺ ñē⁺ jnääh⁺ ha⁻ ta⁺ jay⁺.

30 Mah⁺ ga⁺jäh⁺ hi⁻ ma⁺ t⁺tt⁺ he⁻ siyh⁺:

—Ha⁻ lä⁺ la⁺ juu⁺ he⁻ sa⁺ ñēh⁺ hnäh⁺ ha⁻ ta⁺ ja⁺ dsa⁻ he⁻ mah⁺ jnä⁺ ga⁺jmeey⁺ jēen⁻. 31 Ñē⁺ ba⁺ jne⁺, sa⁺ nuu⁻ Dio kih⁺ hi⁻ jmee⁺ wa⁺ he⁻ cha⁻ he⁻. Pero kih⁺ hi⁻ gah⁺ Dio mah⁺ jmeey⁺ lä⁺ hnø⁺ Dio, hi⁻ he⁻ ba⁺ nuuy⁻ kih⁺.

32 Pero jih⁺ koh⁺ sa⁺ ma⁻n⁺ jne⁺ kih⁺ jaa⁻ hi⁻ lih⁺ na⁺ mñē⁺ dsa⁻ hih⁺ dsa⁻lä⁺chaa⁻ t⁺tt⁺. 33 Wa⁺ra⁻ jäh⁺ kih⁺ sa⁺ laa⁺ kya⁺ Dio dsa⁻ ñ⁺tt⁺ he⁻, sa⁺ cha⁻ he⁻ le⁻ jmeey⁺ ni⁺ miih⁻.

34 Mah⁺ ga⁺siyh⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ t⁺tt⁺ he⁻:

—Kyaah⁺ ga⁺lä⁺jē⁺ dso⁺kye⁻ ga⁺lä⁺chaa⁺ hne⁻, mah⁺ hnooh⁻ hlēh⁺ jnääh⁺.

He⁻ja⁻ ga⁺lleē⁻ dsih⁺ ka⁺hne⁺, ga⁺hēy⁺ kih⁺ go⁻te⁻.

Lä⁺ko⁻ he⁻ t⁺tt⁺ ba⁺ laa⁺ dsa⁻ fariseo he⁻

35 Ma⁺ ga⁺nuuh⁺ Jesús juu⁺ he⁻ ga⁺lleē⁻ dsih⁺ ka⁺hne⁺, na⁺hnäy⁻ mah⁺ ga⁺siyh⁺:

—¿Che⁺ jmeeh⁻ hne⁻ dsoo⁺ hoh⁺ kih⁺ Hi⁻ga⁺lēē⁻ngo⁺?

36 —Chiih' jnä' hī' he', Dsa-jøøh' kyaan', mah' jmeen' dsoo' dsen' kiyh' —ga'jah' dsa' he' siyh'.

37 —Ma'jēeh' ba' hne', jnä' he', hī' kyaah' cheh' hlēeh' —ga'jah' Jesús siyh'.

38 Mah' ga'jäyh':

—Dsoo' ba' dsen' kyah' hne', Dsa-jøøh' kyaan'.

Mah' ga'juuyh' jney', ga'jmääh' jøøh'.

39 Mah' ga'jah' Jesús:

—Jan' jmi'gyu' la' mah' wa' kye' dsa' kwaat' ha' lä' la' ju'dsoo' kin'. Lä'jēē' hī' sa' jēē', jēēy'. Hi' lä'jēē' hī' jēē', mo'so' lä'jnä' mi'nēy'.

40 Ko'llaa' fariseo hī' ma' tääh' kyaayh' jee' ja', ma' ga'nuuy' lä'ja', ga'nguy' juu' kih' Jesús:

—¿Che' jwa' lä'kye' jnääh' ka'läh' mo'so' jnä' mi'nē' jnääh'?

41 Mah' ga'jah' Jesús siyh':

—Wa'ra' jah' kih' tuuh' hnäh', ni' koq' dso'kye' sa' cha' kyah' hnäh'. Pero kih' he' jwah' hnäh', jnä' ba' mi'nēh' hnäh', he'ja' ba' na', lä' ma'kyeh' ja'ba' hnäh' dso'kye'.

Dsa' hī' hääh' borrego kyaä'

10 'Ma'ra' ju'dsoo' jwēehn' hnäh', hī' sa' dsa'he' ta' ho'haah' jee' tääh' borrego, mah' hnooyh' ta' jee' jyoh' dsa'hey', dsa'hī' ba' he' hī' dsa'kyaä' jah'. 2 Pero hī' dsa'he' ta' ho'haah', hī' he' ba' ma'ra' hī' hääh' borrego. 3 Hī' cheh' høø' jee' ja', näy' ho'haah' wa'ra' ja' hī' hääh' borrego he'. Hi' lä'jēē' borrego he' ma'nuyh' kiyh'. Lä' chey' ba' tēeyh' lä'jaä' lä'jaä' mah' hwēey' jee' ja'. 4 Ma'la' ma'hwēey' lä'jēē' hī' laä' kyaay', mah' ja'ga' dsooy' jääy'. Lä'jēē' ba' dsa'nää' kaah' kiyh', jēeh' ma'kyuuh' bih' lle' kiyh'. 5 Pero jaä' hī' sa' kyuyy', sa' lla'lley' kaah' kiyh'. Kyuyy' kih' hī' he', jēeh' sa' kyuyy' lle' kih' hī' jñah' he'.

6 Juu' na'hmää' lä'ja' ga'hlēeh' Jesús, he'ja' sa' ga'längēē' dsa' he' hee' ja' ma'jäyh'.

Pastor lluy' laä' Jesús

7 Ngoo' ba' Jesús hlēeyh' dsa' he':

—Ma'ra' ju'dsoo' jwēehn' hnäh', jnä' he' laan' ho'haah' kih' borrego. 8 Lä'jēē' hī' ya'nää' jää' ga' kin', ma' laä' dsa'hī' hī' ma' hī' kih' dsa'. Pero ni' jaä' dsa' hī' laä' lä'koq' borrego sa' ga'nuu' kiyh'. 9 Jnä' he' laan' ho'haah'. Hī' dsa'taah' ta' ho'haah' ja', hī' he' ba' lää'. Mo'so' hii' goo' kiyh', le' dsa'taayh' mah' hwēey' hī' jnøøyh' ba' he' kuyh'. 10 Wa'ra' ja' hī' hī', hēey', jngēeyh' hī' hēey' go'te'. Koq' he' ja' ba' jmeey'. Pero jnä' ma'jan' mah' jmeen' chaä' dsa' hī' mi'jääh' jnih' cha'miuh'.

11 Jnä' he', laan' lä'koq' jaä' hī' hääh' lluy' jah' kyaä'. Hī' lluy' he', kwaay' hñiyy' juuy' kih' borrego kyaay'. 12 Pero jaä' hī' hlääh' mah' hääh' jah' kyaä' jñah', kih' he' sa' laä' kyaä' hī' hlääh' he', he'ja' wa'ra' ga'jēey' ja' lobo, beey' borrego, mah' kyuyy'. He'ja' gwä' lobo mah' dsa'chaayh' borrego. Jee' ja' dsa'saa' dsa'jñeey' wa' ha' cha' ha'. 13 Lä'ja' jmee' hī' hlääh', kyuy' bih'.

Jēeh', he' hlääh' ba' ja'. Sa' cha' he' ga'tēē' jēey' kih' borrego he'.

14 Jnä' he' laan' lä'koq' jaä' hī' hääh' kwee' jah' kyaä'. Kyuy' ba' jnä' borrego kyaan'. Hi' lä'jēē' hī' laä' kyaan', kyuyy' jnä'. 15 Ja'ba' lä'ja', kyuy' Tääh' kyaan' jnä', hī' jnä' kyuy' jnih'. Hi' kwaan' hñiin' juuy' kih' dsa' kyaan' hī' laä' lä'koq' borrego. 16 Hi' chaä' ga' jñah' dsa' kyaan' hī' laä' lä'koq' borrego hī' sa' ga' ma'taah' cha'neh'. Hī' he' ka'läh' jmee' bii' kin' na'teen' mah' lä'nuyh' kin'. Hi' lä'ja', lä'jēē' lee' koq' nää' ba', hī' jaä' ba' juuy'. 17 Hnää' Tääh' jnä', kih' he' kwaan' hñiin' juuy'. Hi' ma'ngēē' ma'juuy' lä'jiihn' ka'läh'. 18 Ni' jaä' sa' jngēeh' jnä', ta' la' jngēeyh' jnä' lä'na'. He' kwaan' hñiin' ba' ja' he' jngēeyh' jnä'. Na'ngēn' jwē' kwaan' hñiin' hī' lä'ja' na'ngēn' jwē' lä'jiihn' ka'läh'. He' la' ja' mada' he' ga'hyohn' kih' Tääh' kyaan'.

19 Koq' ka'läh' sa' ga'hñ' kwee' juu' kih' dsa' fariseo kyaah' juu' he' ma'hlēeh' Jesús ja'. 20 Jwēē' dsa' he' ma'jah':

—Kye' jmi'lle' hñih', dsa' ngaah' ba' na'. ¿He'la' nuuh' hnäh' kiyh'?

21 Pero jñah' ma'jah':

—Sa' hlēeh' lä'na', jaä' hī' kye' jmi'lle' hñih'. ¿Ha' lä'ja' na' jmi'lle' hñih' mi'nē' jaä' hī' tuu'?

Sa' ga'hii' dsa' judiu ma' hēeh' Jesús

22 Jwñ' Jerusalén ma' jmee' dsa' jmi' kih' gwah'. Jii' gyu' ma' toh' jmi' ja'. 23 Ma' ngē' Jesús jee' ma' chih' gwah' ja', jee' la' hoo' na'hii' kih' Salomón. 24 Mah' ga'kuh' ga'lih' dsa' judiu kiyh', ga'siyh':

—¿Lih' ba' mi'jnääh' juu' kyaä' jnääh'? Chiih' jnääh' jēē' go'te', cher'mah' hne' he' laah' Cristo.

25 He'ja' ga'jēeh' Jesús juu' kiyh':

—Ga'jwēehn' ba' hnäh' jää', mah' sa' ga'längēē' hoh' hnäh'. Lä'jēē' he' jmeen' kyaah' mada' kih' Tääh' kyaan', he' ja' na' jmee' ju'dsoo' kin'. 26 Pero hnäh' sa' ma'dsoo' hoh' hnäh' kin', jēeh' sa' laah' hnäh' borrego kyaan'. 27 Lä'jēē' borrego kyaan' nuuh' kin'. Jnä' kyuy' jnih', hī' dsa'nääy' kyaah' jnä'. 28 Jnä' kwēeh' jnih' he' kyaah' chaay' tääh'. Jih'koh' mo'so' juuy'. Ni' jaä' sa' lih' hwēey' ja'goon'. 29 Tääh' kyaan' hī' ga'kwēeh' jnä', jøøh' gyih' lä'koh' ga' kih' jee' lä'jēē'. Ni' jaä' sa' lih' hwēey' ja'goo' Tääh' kyaan'.

30 Koq' ba' laä' jnä' kyaah' Tääh'.

31 Koq' ka'läh' ga'ka' dsa' judiu kuy' mah' ma' tey' kiyh'. 32 He'ja' ga'jah' Jesús siyh':

—Cha'miuh' he' lluy' he' ma'mi'jnään' cha'nēh' hnäh' kyaah' be' kih' Tääh' kyaan'. ¿Hee' koq' kih' jee' lä'jēē' he' ja', he' hnooh' hnäh' teh' hnäh' kuy' kin'?

33 Mah' ga'jah' dsa' judiu he' siyh':

—Sa' te' jnääh' kuy' kyah', kih' ta' lluy' he' ma'jmeeh'. Te' jnääh' kuy' kyah' kih' he' mi'kwañ' Dio. Jēeh' dsa'nuuh' ba' hne', mah' jmääh' hñaañ' Dio.

34 He'ja' ga'jah' Jesús siyh' dsa' he':

—¿Che' sa' na'si' nē' ley jnän' lä'la': "Jnä' ga'jwahn', dio laah' hnäh'"? 35 Kyah' hnäh' hī' ga'hyoh' juu' kiyh', ga'jäyh' "dio". Hi' juu' kiyh' ja', sa' le' hēē'.

36 Cher'mah' Tää' kyaan' ga'hnaa' jna' mah' ga'cheey' jna' jmi-gyuu' la-, che-la' jawh' hnah' kin', mi-kwahh' Dio, kih' he- ma-jwahn', jna' he' laan' Joq' Dio? 37 He- ja- sa' cha- he- kih' la'heeh' hnah' kin', wa-ra- jah' kih' jna' sa' jmeen' ta' he- jmee' Tää' kyaan'. 38 Pero cher'mah' jmee' ba' jna', ma'ke' sa' dsoo' hoh' hnah' kin', jmee' hnah' dsoo' kih' ta' he- jmeen' ba', mah' kyaah' koo- ha' ja- ba' la'ngëeh' hnah', Tää' he' kyaah' jna', hi' jna' he' kyaahn' Tää'.

39 Koo- ka'läh' ma' hnøoy' ma' saayh' Jesús, pero ga'laa' bih' kih' dsa- he'.

40 Mah' ngooy' ka'läh' ta' hngaah' jmi- Jordán, ja-ba' ta' jee' ga'chaa' Jwaa' dsa- jmi- lä' ma' to-në'. Jee' ja- ga'jäy'. 41 Jwëë' dsa- na'nää' jee' ma' gyay', mah' ma' jäyh'.

—Ma'ra' ju'dsoo', ni' koo- he- juh-gaa- sa' ga'jmeey' Jwaa'. Pero lä'jé' he- ga'jäyh' kih' hi- la-, ma' la' ju'd-soo'.

42 Hi' jwëë' dsa- ga'lä'dsoo' dsë' kiyh' jee' ja-.

Ga'juu' Lázaro

11 Ma' dsaah' ja- dsa-nuuh' hi- chee- Lázaro, dsa- chaa- Betania, ja-ba' jwii- mah' jee' ma' chaa- María kyaah' Marta dsa-më' øøyh'. 2 María he' hi- ga'huu' naa' mi-jwii- tii- Jesús mah' ga'mi'kiyh' kyaah' jnu- lley', ma' laay' dsa-më' øøh' Lázaro hi- ma' dsaah' he'. 3 He-ja- lä'uu' dsa-më' he' ga'chee' juu' kih' Jesús:

—Dsa-jøøh' kyaan', dsaah' dsa-nuuh' hi- hnaah' —ga'siiyh' Jesús.

4 Ma' ga'nuu' Jesús lä'ja-, mah' ga'jäyh':

—Sa' juuy' kyaah' dsoo' ja-. He- ja- mi-jnaa' jaa- Dio ba' hi- jøøh', hi' mi-jnaa' laa' jøøh' Joq' Dio ka'läh'.

5 Peer' ma' hnää' Jesús Marta kyaah' María, kyaah' Lázaro. 6 Lä' ma' ga'nuu' Jesús kih' hi- ma' dsaah' he', ga'jäy' ga' to' jmi- jee' ma' gyay' ja-. 7 Ma-ngëë' he- ja-, ja-ga' ga'jäyh' siiyh' jnaäh' discípulo:

—Ma' jne' ka'läh' ta' hwa' Judea.

8 Mah' ga'chiih' jnaäh':

—Ta-jwöh', hnøø' dsa-kaa' he' ma' te' kuuy' kyah', mah' jawh' ga' hne- goh' ka'läh' jee' oo'.

9 Mah' ga'jah' Jesús siiyh' jnaäh':

—Ja' gya'to' hor' kye- koo- jmi-? Hih' hi- ga'nää' ta'la' jmi-, sa' tëyh'. Jëeh', jëëy' wa'je- kih' jmi-gyuu' la-. 10 Pero hi- ga'nää' ta'la' hwë', dsa-tëyh'. Jëeh', mo'so' jna' wa'je- kih' jmi-gyuu' la-.

11 Ma-ngëë' ma-jäyh' lä'ja-, ja-ga' ga'jäyh' ka'läh':

—Ma-gwii- Lázaro ome' jnan', niin' mah' na'chaa' jnih'.

12 He-ja- ga'jah' jnaäh':

—Dsa-jøøh' kyaan', cher'mah' na-gwiiy-, ja' kiyh'.

13 He- la- ma' jah' Jesús, kih' he- ma-na-juuy' ba' ja-. Pero ma' lii' jnaäh', na-gwiiy- he- teeyh- dsëy' ba' ja-, he- ma' hlëeh' Jesús lä'ja-. 14 Ja-ga' ga'jah' Jesús jëë- go-te':

—Ma-na-juu' ba' Lázaro. 15 Jëë- ba' dsën' he- sa' ga' ma-gyan' jee' oo', jëeh' lä'ja- la' llu' kyah' hnah' mah' lä'ja- lä'dsoo' hoh' hnah'. Ma' jne' ma'jéë' jnih'.

16 Ja-ga' ga'jah' Tamá, hi- ma' tëëyh' Dsa-suu-, ga'siiyh' jnaäh':

—Ma' jne' ka'läh', mah' juu' jne' ko-jøh' kyaayh'.

Ga'kwa' Jesús be' kih' dsa-më' øøh' Lázaro

17 Ma' hya- kye' jmi- na-haa' Lázaro ma' ga'lloo' Jesús jee' ja-. 18 Jee' jwii- Betania ja-, ma' ja- jah' kih' Jerusalén, koo- hnë- kilómetro ba'. 19 Jwëë' dsa- judiu na'nää' na'jëëy- Marta kyaah' María, na'kway- be' kiyh' mah' sa' wa' meeh- dsëy' he- ga'juu' Lázaro øøyh'. 20 Ma' ga'nuu' Marta ja' Jesús, ya'hëëy' mah' ngooy' ga'mi'jéey'. Pero ga'jä' ba' María cha'neh'. 21 Ma' ga' jee' Marta Jesús mah' ga'siiyh':

—Dsa-jøøh' kyaan', wa-ra- jah' kih' ma' ñeh' jee' la-, sa' ma'juu' dsa-nuuh- øøhn'. 22 Jna' man', ga'lä'jé' he- ngiih' kih' Dio, kway' ba' —ga'jah' Marta.

23 —Lä'jiih' ba' øøh' —ga'jah' Jesús siiyh'.

24 —Jna' man' lä'jiiyh' wa-ra- ga'të' jee' lä'jiih' dsa- jee' llaa' jmi- —ga'jah' Marta siiyh'.

25 Mah' ga'jah' Jesús siiyh':

—Jna' he' hi- mi-jiih' dsa-, hi' jmeen' chaa-. Hi- jmee' dsoo' dsë' kin', ma'ke' ga'juuy', lä'jiiyh' ka'läh'.

26 Ga'lä'jéë' hi- chaa- mah' jmeey' dsoo' dsëy' kin', ma'ke' ga'juuy', sa' jäy' lä'ja-. ¿Che' heeh' juu' la'? —ga'jah' Jesús siiyh'.

27 —Jaa-, Dsa-jøøh' kyaan', hee' ba' jna', hne- he' Cristo, Joq' Dio hi- hii' juu' kih' ja' jmi-gyuu' la- —ga'jah' Marta.

28 Ma-ngëë' ma-jäyh' lä'ja-, ñeey' na'teeyh- María øøyh' mah' na'hlëëyh' kyaah' juu' hii' mah' sa' nuu- dsa- kiyh', ga'siiyh':

—Hii- ta-jwöh' ma' ja-, tëëyh' hne-.

29 Ma' ga'nuu' María lä'ja-, lä'chah' ja- ga'nooy- ngooy' ga'mi'jéey' Jesús. 30 Sa' ga' ma-he- Jesús ta' jee' jwii- mah' ja-. Lä' ma- cheyh' ja- ba' jee' ga'jéey' Marta. 31 Ma' tääh' dsa- judiu cha'neh' kih' María ma' kway' be'. Ma' ga'jéey' ga'noo- María mah' ngooy' ko-chih', he-ja- ga'nää' dsa- he' kaah' kiyh', ma' jäyh':

—Ngooy' ta' jee' la' to-høø- mah' ga'hooyh' jee' oo'.

32 Ma' ga'lloo' María jee' ma' cheh' Jesús, ga'juuyh' jney' cha'nëy' mah' ga'siiyh':

—Dsa-jøøh' kyaan', wa-ra- jah' kih' ma' ñeh' jee' la-, sa' ma' juu' dsa-nuuh- øøhn'.

33 Ma' ga'jéë' Jesús hooyh-, hi' ga'jéey' hoo- dsa-kaa' kyaay' hi- ma' jmee' ko-jøh' kyaayh', he-ja- ga'lä'meeh' dsëy' jwërte, lä'jiih' ga'jii' neh' tuh-dsëy'.

34 Mah' ga'siiyh':

—¿Ha- ga'kyaah' hnih'?

Mah' ga'jäyh':

—Dsa-jøøh' kyaan', ña- mah' go'jëeh'.

35 Peer' ga'hooh' Jesús. 36 Mah' ga'jah' dsa- judiu he':

—Jëë- da', he- ba' che- ma' hnääy'.

37 Mah' ga'jah' ko'llaa' dsa- he':

—Dsa- na-, ga'jmeey' ga'lä'jna' m'ñë' jaa- dsa-tuu'. ¿Che' sa' le' ma' jmeey' mah' sa' ma' juu' dsa- oo'?

¹⁴ Ga'hñah' Jesús jaā burr' mäh', mah' ga'wiiy' ka'luu', lä'koo' na'si' juu' kih' Dio:

¹⁵ Ta' wa' gah' hnäh' dsa' chaa' jwii' Sión.

Hii' Rey kyaah' hnäh' ja' na', dsëëy' jaā burr' mäh'.

¹⁶ He' ga'la' lä'ja', sa' ga'längëë' jnääh' discípulo kyaay' lä' ma' to'në'. Pero ma' ngaah' Jesús gyueh', ja'ga' ga'längëë' jnääh' kih' Jesús ba' ja' ma' hlëëh' lä'koo' ma'na'si' jäā', he' ga'jmeë' dsa' juueh' kiyh'.

¹⁷ Dsa' hi' ma' tääh' kyaah' Jesús lä'koo' ma' ga'tëëyh' Lázaro neh' to'höö' lä'koo' ma' ga'mi'jiiyh', ma' jmeeyh' juu' lä'koo' ga'jëëy' jee' ja'. ¹⁸ He'ja' jwëë' dsa' na'nää' ga'mi'jeey' Jesús, lä'koo' ma' ga'nuuy' kih' he' juh'gaa' he' ga'jmeey'. ¹⁹ Pero dsa' fariseo ma' jäyh' siiyh' dsa'kyaayh'.

—Jëë' da'. Ni' miih' sa' cha' he' le' jmeen'. Lä'jëë' ba' dsa' ga'nää' chaa' kaah' kiyh'.

Ko'llaa' dsa' griego ga'hnaayh' Jesús

²⁰ Jee' kih' dsa' hi' na'nää' na'hnääh' Dio jee' të' jmi', ma' tääh' ko'llaa' dsa' griego. ²¹ Dsa' griego he', ya'nää' koo' kih' Felipe, dsa' ma' chaa' Betsaida he' na'heë' hwa' Galilea. Ga'chuuy' kyaah', ga'siiyh':

—Hne' dsa'ñueh', hnöö' jnääh' lla' jnääh' juu' kyaah' Jesús.

²² He'ja' ngoo' Felipe mah' na'chiyyh' André'. Hi' André' he' kyaah' Felipe na'hlëëyh' Jesús. ²³ He'ja' ga'jeh' Jesús juu' kiyh', ga'jäyh':

—Ma'të' hor' jee' lee' jööh' Hi' ga'lëë'ngo' la'.

²⁴ Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn' hnäh', cher'mah' sa' ga'to'h' koo' m'trigo jee' gwaah' hi' sa' ga'hya', ma'jä' lä' ma'la' ja'ba'. Pero cher'mah' ga'hya' mii' ja', cha'mi'ih' mii' kwa'. ²⁵ Lä'ja', hi' sa' kwaā' hñii' juu', hi' he' heë' go'të'. Pero hi' kwaā' hñii' juu' jmi'gyueh' la', he' hääy' hñiiy' ba' ja' mah' chaa' täā' ga'lä'jë' joh' jmi' cha'. ²⁶ Hi' mi'të' kin', wa' jmeey' ko'jö'h' kyaah' jnä'. Ja'ba' jee' naahn' na'gyan', jee' ja' dsa'taayh' ka'läh' hi' mi'të' kin'. Hih' mi'të' kin', Täā' kyaan' jmäy' jööh'.

Ga'jmeë' Jesús juu' he' juuy'

²⁷ 'Peer' chaa' cha'miih' hu' dsë'. ¿Hee' na' jwahn' na'? ¿Che' jwahn': "Tää', lää' jnä' kih' he' dsa'ngëen' la'"? Sa' le' jwahn' lä'na'. Jëëh', kih' he'ja' ba' jan'.

²⁸ Täā', mi'jnää' he' laah' jööh' —ga'jäh' Jesús.

Hor' ja' ga'lä'nuueh', ga'hlëëh' gyueh':

—Ma'mi'jnää' ba' jnä' he' laan' jööh'n', hi' mi'jnään' ka'läh' he' laan' jööh'.

²⁹ Jwëë' dsa' hi' ma' tääh' jee' ja', ga'nuuy' he' ga'h-lëëh' gyueh', he'ja' ga'jäyh':

—Go' ñih' ba' na' ma'hii'.

Jñah' ma' jäh':

—Jaā' ángel ba' na' ma'hlëëh' kyaayh'.

³⁰ Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

—Sa' ma'ja' juu' na' kwaat' ki' jnä'. Kyah' hnäh' ba' na' ma'ja' juu' na'. ³¹ Na' ma'të' jmi' jee' ka' Dio ju'd-soo' kih' jmi'gyueh' la'. Hi' ma'të' hor' jä' o'hii'

hi'sa'llu' hi' jmeë' hih' jmi'gyueh' la'. ³² Wa'ra' ga'chaa' dsa' jnä' gyueh', tëen' lä'jëë' hi' ya'nää' kyaah' jnä' —ga'jäh' Jesús.

³³ He' ga'hlëëyh' lä'ja', ga'mi'jnääy' ha' lä' kyaah' ma' juuy' ba' ja'. ³⁴ He'ja' ga'jäh' dsa' hi' ma' tääh' jee' ja':

—Ma'nuueh' jnääh' lä'koo' na'si' juu' kih' Dio. Cristo chaa' täā' ba'. ¿He'la' jwah' hne', jmeë' bii' kih' Hi' ga'lëë'ngo' chaa' dsa' gyueh'? ¿Hi' ba' he' hi' jwah' hne' Hi' ga'lëë'ngo'?

³⁵ Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

—Ko'hwëë' ga' jnä' wa'je' jee' kyah' hnäh'. Ngë' hnäh', ta'ko'jiyh' jnä' wa'je' jee' kyah' hnäh' mah' sa' leh' jee' na'hoo' hnäh'. Jëëh', hi' ga'nää' jee' na'hoo', sa' ñey' ha' ta' dsa'nääy'. ³⁶ Ta'ko'jiyh' jnä' wa'je' kyah' hnäh', heëh' hnäh' kih' wa'je' mah' lä'jnää' hnäh' jee' jnä' wa'je'.

Ma'la' ma'hlëëh' Jesús lä'ja', mah' ga'hmäy' kih' dsa' he'.

Sa' ga'heëh' dsa' judiu juu' kih' Jesús

³⁷ Ga'jëë' ba' dsa' judiu lä'jë' he' juh'gaa' he' ga'jmeë' Jesús to'lo' nëy', pero ni' lä'ja' sa' ga'lä'heey' kiyh'. ³⁸ Mah' lä'ja', ga'lä'të' lä'koo' ga'jäh' Isaia hi' ga'ngëë' juu' kih' Dio llo'joo':

Tää' kyaan', sa' chaa' hi' ma'heëh' juu' jnän'.

Sa' chaa' hi' ga'längëë' lä'koo' te' he' juh'gaa' he' ga'jmeë' Dio kyaah' goo', ga'jäh' Isaia.

³⁹ Kih' he'ja', sa' ga'la' ma'lä'heey'. Hi' ja'ba' lä'ja' ka'läh' ga'jäh' Isaia kiyh':

⁴⁰ Ga'jmeë' Dio ga'jne' m'ñey', ga'jlë' hu' dsë' kiyh', mah' sa' le' jëëy', ni' sa' lä'ngëëy'.

Ni' sa' dsa'jeyh' kyaah' jnä' mah' mi'hlää' jnih'.

⁴¹ Lä'jë' he' ja' ga'jäh' Isaia, lä' ma' ga'jëëy' he' laā' jööh' Jesús mah' ga'hlëëyh' kiyh'.

⁴² Pero ma'ra' he' ga'heëh' ba' jwëë' dsa' kih' Jesús, lä'kye' dsa'kqaah' kyaay'. Hi' kih' he' ma' gayh' dsa' fariseo, he'ja' sa' ga'mi'jnääy' hñiiy', mah' sa' ma' hwëë' dsih' neh' gwah' mäh'. ⁴³ Ma' hnooyh' ha' lä' jee' ma' leey' kqaah' cha'në' dsa' jmi'gyueh', lla' he' ma' hnooyh' ha' lä' jee' ma' leey' kqaah' cha'në' Dio.

Juu' he' ga'hlëëh' Jesús, lla' ta' kih' dsa'

⁴⁴ Ja'ga' ga'hlëëh' Jesús koo' ki'gaa', ga'jäyh':

—Hi' heëh' jnä', ja' ma'la' jnä' he' heeyh', heeyh' hi' ga'cheë' jnä' ba'. ⁴⁵ Hih' hi' ma'jëë' jnä', ma'jëëy' hi' ga'cheë' jnä' ba' ja'. ⁴⁶ Jnä' he' laan' lä'koo' wa'je' he' ja' jmi'gyueh' la', mah' lä'jëë' hi' heëh' jnä', sa' jäy' jee' na'hoo'. ⁴⁷ Hi' nuu' juu' kin' mah' sa' heeyh', ja' jnä' ngiihn' kwaat' kiyh'. Jëëh' sa' ma'jan' jmi'gyueh' la' mah' ngiihn' kwaat' kih' dsa' jmi'gyueh'. Ma'jan' mah' läan' dsa' jmi'gyueh' ba'. ⁴⁸ Hi' sa' hnää' jnä' mah' sa' heeyh' juu' kin', cha' ba' he' ngiih' kwaat' kiyh'. Ja'ba' juu' he' ma'hlëëhn' la', ngiih' kwaat' kiyh' wa'ra' ga'të' jee' llaā' jmi'. ⁴⁹ Jëëh', sa' ma'hlëëhn' jee' tëëh' hñiin'. Täā' kyaan' hi' ga'cheë' jnä', hi' he' ga'jmeë' mada' kin' ha' lä' jwahn', hi' ha' lä' hlëëhn'.

50 Jnā' man' mada' he' ga'jmeey' kin' jøø' kih' dsa' mah' wa' chaay' ga'lā'jē' joh' jmi' cha'. Kih' he'jā', hlēehn' jā' ba' lā'koo' te' he' ga'sih' Tāā' jnā' ba'.

Ga'gyih' Jesús tii' discípulo kyaay'

13 Ma'ngoo' ya'jāh' jmi' he' kuh' dsa' borrego māh', ma'ñe' ba' Jesús ma'tē' hor' he' ya'hēey' jmi'gyu' la' mah' dsaayh' jee' gya' Jmiiy'. Ga'lā'h-nāāy' hī' ma' laa' kyaay' hī' ma' tāāh' jmi'gyu' la', pero hwē' jā' ga'mi'jnāāy' he' ga'lā'h-nāāy' cha'mi'ih' hī' laa' kyaay'.

2 Jā'ga' dsa'taayh' kuyh' ma'nū' ma'hā' ba' hu'd-sē' kih' hī'sa'llu' neh' tuh'dsē' Juda Iscariote joo' Simón ha' lā' jmeey' mah' ngēey' Jesús. 3 Pero Jesús ma'ñe' bih' he' ga'tooh' Tāā' gooy' hñii' lā'jē' go'te' he' na'hñāay' jmeey' hi' lā'jā' ñey' he' ya'hēey' kih' Dio, hi' jā' ba' kih' Dio dsaayh' ka'lāh'. 4 He'jā' ga'nooy' jee' tāāyh' kuyh' ma'nū' jā', ga'jñuuyh' hmih' he' ma' kyeyh' nē', ga'kay' hmih' tu'jlā' mah' ga'bāāyh' hñiiy'. 5 Hi' ga'kay' koo' jee' ga'chih' jmi' mah' ga'løoy' gyih' ma'tii' jnāāh' discípulo. Jā'ga' ga'mi'kiyh' kyaah' hmih' tu'jlā' he' ma' na'bāāyh' jā'. 6 Ma' ga'tēey' jee' ma' gya' Simón Pee', mah' ga'jāh' Pee':

—Dsa'jøøh' kyaan', ¿che' hne' ba' gyih' ma'tiin'?

7 Mah' ga'jāh' Jesús siyh':

—He' jmeen' la', sa' lā'ngēeh' hne' na' ga'juh'. Kēē' ba' lā'ngēeh'.

8 —Sa' gyih' hne' ma'tiin' jih'koh' —ga'jāh' Pee' siyh' h'.

Mah' ga'jāh' Jesús siyh':

—Cher'mah' sa' ga'gyih' ma'tiih', sa' le' jmeeh' kō'joh' kyaah' jnā'.

9 Mah' ga'jāh' Simón Pee' siyh':

—Dsa'jøøh' kyaan', jā' ma'la' ma'tiin' hnøø' jñii', lā' jā' ma'goon' kyaah' ka'llen' hnøø' jñii' ka'lāh'.

10 Mah' ga'jāh' Jesús ka'lāh':

—Hī' ma'na'jngēē', sa' jmeē' bii' jñii' lā'kaā' kiyh'. Ma'la' ma'tiiy' ba' hnøø' jñii', jēēh' lā'kaā' ba' kiyh' ma'na'jngēē'. Hi' ma'na'jngēē' ba' hnāh', ma'ke' jā' lā'jēē' hnāh'.

11 Jēēh' mā' ñe' bih' hī' na' ma'ngēey', he'jā' ba' jā' ma' jāyh': "Ma'ke' jā' lā'jēē' hnāh' na'jngēē'."

12 Ma'la' ma'gyih' ma'tii' lā'jēē', ga'kēyh' hmih' kiyh' mah' ngaayh' na'gyay' nē' mes' ka'lāh'. Mah' ga'jāyh':

—¿Che' ma'lā'ngēēh' hnāh', hee' na' ma'jmeen' kyah' hnāh'? 13 Tēēh' jnā' Ta'jwoh' hi' jawh' hnāh' Dsa'jøøh' kyaan'. Llu' ba' jawh' hnāh', jēēh' he' jā' laan'. 14 Jnā' he' laan' ta'jwoh' kyaah' hnāh', hi' laan' Dsa'jøøh' kyaah' hnāh', mah' ma'gyih' ma'tiih' hnāh'. Lā'na' hnøø' jmeeh' hnāh' ka'lāh', gyih' hnāh' ma'tii' dsa'kyaah' hnāh'. 15 Jee' la' ma'heeh' hnāh' mah' jmeeh' hnāh' jā'ba' lā'koo' ma'jmeen' kyah' hnāh'. 16 Ma'ra' ju'dsoo' jwēēhn' hnāh', jāā' hī' nūh' kih' jñāh', sa' jøøyh' ga' lā'koh' ga' dsa'juu'. Hi' hī' dsoo' mada', sa' jøøyh' ga' lā'koh' ga' hī' cheey'.

17 Na' he' ma'lā'ngēēh' hnāh' he' ma'jmeen' la', llu' la' kyah' hnāh' cher'mah' ga'jmeeh' hnāh' lā'jā'.

18 Jā' he' hlēehn' kih' lā'jēē' hnāh' la'. Kyu' ba' jnā' hī' na' ma'llēehn'. Mah' lā'jā' lā'te' lā'koo' na'sii' juu' kih' Dio: "Hī' ma' kuh' kō'joh' kyaah' jnā', ma'jēeyh' ma'na'høøyh' kin'." 19 To'na' ga'juh' jawh' jāā' sa' ga' ma'ngēey' jnā'. Mah' wa'ra' ga'la' he' jā', lā'heeh' hnāh', jnā' he' laan' he' jawh' laan'. 20 Ma'ra' ju'd-soo' jwēēhn' hnāh', hī' heeh' jāā' hī' cheen', he' heeyh' jnā' ba' jā'. Hi' hī' heeh' jnā', heeyh' hī' ga'chee' jnā' ba' jā'.

Ga'jmeeh' Jesús juu', hñii' jāā' dsa' kyaay' kiyh'
(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

21 Ma'la' ma'jāh' Jesús lā'jā', pero ga'lā'meeh' dsēy' mah' ga'mi'jnāāy' jēē' juu' jā':

—Jāā' jee' lā'jēē' hnāh' hnēēh' jnā'.

22 Jā'ga' ga'tooh' jnāāh' jēē' jnāāh' nē' dsa'kyaah'n', sa' ñe' jnāāh' hī' kih' na' ma' hlēēyh'. 23 Kih' jee' lā'jēē' jnāāh' discípulo kyaay', jāā' ba' ga'lā'h-nāā' Jesús cha'mi'ih'. Hī' he' ma' gya' koo' kih' Jesús. 24 Kih' hī' he', ga'jmeē' Simón Pee' lii' mah' ngiiy' juu' kih' Jesús, hī' kih' jā' ma' hlēēyh'. 25 Hih' hī' ma' gya' koo' kih' Jesús he', ga'ngiiy' juu' kiyh':

—Dsa'jøøh' kyaan', ¿hī' he' hī' jawh' na'?

26 Mah' ga'jēēh' Jesús juu' kiyh':

—Hī' kwēēhn' kuh' koo' jwi' he'ñiih' gyah', hī' he' he'.

Mah' ga'mi'gyuyh' koo' jwi' he'ñiih', ga'kwēēyh' Ju-da Iscariote, joo' Simón. 27 Lā'koo' ngooy' kuyh' he'ñiih' jā', ga'he' Tana' neh' tuh'dsēy'. Jā'ga' ga'jāh' Jesús siyh':

—He' hnooh' jmeeh', jmeē' ga'juh' to'na'.

28 Pero ni' jāā' hī' ma' tāāh' nē' mes' jā', sa' ga'lā'ngēey' he'la' ga'siiyh' hī' he' lā'jā'. 29 Kih' he' ma' høø' Juda sa'tuh' jee' ma' tāāh' kuu', he'jā' kō'l-lāā' ga'jmeē' hu'dsē', he' ga'jāh' Jesús siyh': "Go'lāh' mi'ih' he' hnøø' jnān' kih' jmi'" o jāyh': "Go'k-wēēh' hī' tā'ñee' mi'ih' kuu'". 30 Ma' ga'la' kih' Juda, ma'kuyh' he'ñiih', chah' ba' ya'hēey'. Ma'na'hoo' ba' hor' jā'.

Koo' nūh' hmēē'

31 Ma'la' ma'ya'hēē' Juda jee' jā', ga'jāh' Jesús:

—Na' lā'jnā' he' laa' jøøh' Hī' ga'lēē' ngo' la', hi' ta'la' kih' hī' he' lā'jnā' he' laa' jøøh' Dio. 32 Hi' cher'mah' jooy' mi'jnāā' he' laa' jøøh' Dio, jā'ba' lā'jā' Dio mi'jnāā' he' laa' jøøh' jooy', hi' chah' ba' jmeey'.

33 Gyū' māh' kyaan', kō'hwēē' ga'gyan' kyaah' hnāh'. Hnaah' hnāh' jnā'. Pero jā'ba' lā'koo' ma'jwiin' dsa' judiu, jee' naahn' sa' le' go'nāāh' hnāh', jā'ba' lā'jā' jwēēhn' hnāh' ka'lāh' na'. 34 Jmeen' koo' mada' hmēē' kyah' hnāh'. Wa' hnaah' hnāh' øøh' hnāh'. Wa' hnaah' hnāh' lā'jāā' lā'jāā' dsa'kyaah' hnāh', jā'ba' lā'koo' ma'lā'hnaan' hnāh'. 35 Cher'mah' ga'lā'h-naah' hnāh' dsa'kyaah' hnāh', lā'jēē' ba' dsa' lā'ñe' laah' hnāh' discípulo kyaan'.

Ga'jah' Jesús he' hmá' Pee' juu' he' sa' kyuyú' (Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

36 He'ja' ga'ngi' Simón Pee' juu':
 —Dsa'jòøh' kyaan', ¿ha' ta' goh' hne'?
 Mah' ga'jah' Jesús siyh':
 —Ha' jee' niin', sa' le' goh' kyaah' jnä' na'. Këë' ga' goh' kyaah' jnä'.
 37 He'ja' ga'jah' Pee' siyh':
 —Dsa'jòøh' kyaan', ¿he'la' ja' mo'so' le' niin' kyaah' hne' na'? Ma'lla' ba' dsen' juun' llah' hne'.
 38 He'ja' ga'jah' Jesús siyh':
 —¿Che' ju'dsoo' ma'lla' hoh' juuh' llan'? Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn' hne', jää' ja' ga' hoo' chaah' dsoo', hne' ma'të' hnë' jiih' ma'hmah' juu' he' sa' kyuyú' jnä'.

Jesús laa' jwë' he' dsa'toohn' jee' gya' Dio

14 Ta' jeh' hoh' hnäh'. Jmee' hnäh' dsoo' hoh' kih' Dio ba', hi' jmee' hnäh' dsoo' hoh' kin' ka'läh'. 2 Cha'neh' kih' Täa' kyaan' cha' cha'miih' jee' dsa'toohn'. Wa'ra' jah' kih' sa' la' lä'ja', ma'jwëëhn' ba' hnäh' jää'. He'ja' niin' mi'llun' jee' go'taah' hnäh'. 3 Wa'ra' ngaahn' mah' na'jmeen' llu' jee' go'taah' hnäh', ja' ga' jahn' ka'läh' mah' go'nääh' hnäh' kyaah' jnä'. Mah' lä'ja' jee' naahn' na'gyan', jee' ja' go'taah' hnäh' ko'joh' kyaah' jnä'. 4 Ma'neh' ba' hnäh' ha' jee' naahn', hi' ma'kyuyuh' ba' hnäh' jwë' ka'läh'.

5 Mah' ga'jah' Tamá siyh':
 —Dsa'jòøh' kyaan', sa' ñe' jnääh' ha' na' gwaah'.
 ¿Ha' lä'ja' lä'kyuyuh' jnääh' jwë' ka'läh'?
 6 He'ja' ga'jah' Jesús siyh':
 —Jnä' he' laan' jwë', jnä' he' laan' ju'dsoo', jnä' he' jmeen' cha' dsa'. Ni' jaa' sa' lla'näa' jee' gya' Täa' wa'ra' jah' kih' sa' ya'näay' ta'la' ki' jnä'. 7 Cher'mah' kyuyuh' jnä', ja'ba' lä'ja' kyuyuh' hnäh' Täa' kyaan'. Na' ma'kyuyuh' ba' hnäh', hi' ma'jëëh' hnäh' ka'läh'.

8 Mah' ga'jah' Felipe:
 —Dsa'jòøh' kyaan', hääh' jnääh' Täa', mah' ko'ja' ba' ma'lee' kya' jnääh'.

9 Mah' ga'jah' Jesús siyh' Felipe:
 —¿Joh' jmi' sa' ma'hya' gyan' kyaah' hnäh' jee' la' mah' sa' ma'lä'kyuyuh' jnä'? Hih' ma'jëë' jnä', he' ma'jëë' Täa' ba' ja'. ¿Ha' lä'ja' jwah' hne': "Hääh' jnääh' Täa'?" 10 ¿Che' sa' laah' dsoo', jnä' he' laan' ko'o' kyaah' Täa', hi' Täa' he' laa' ko'o' kyaah' jnä'? Lä'jé' juu' he' hlëëh' jnä', ja' he' hlëëhn' jee' tëën' hñiin' na'. Täa' hi' laa' kyaah' jnä', hi' he' ba' jmee' he' jmeen' la'. 11 Wa' lä'dsoo' hoh' hnäh', jnä' he' laan' ko'o' kyaah' Täa' hi' Täa' he' laa' ko'o' kyaah' jnä'. Pero cher'mah' sa' laah' hnäh' dsoo' lä'ja' la' kin' kyaah' Täa', jmee' hnäh' dsoo' kih' he' ma'jëëh' hnäh' ha' lä' la' ta' he' jmeen'. 12 Ma'ra' ju'dsoo' na' jwëëhn' hnäh', hi' jmee' dsoo' dsë' kin', hi' he' jmee' ka'läh' ja'ba' ta' he' jmeen'. Hi' juuh' ga' ta' jmeey', jëëh' naah' ba' jnä' kyaah' Täa'. 13 Lä'jé' he' ngiih' hnäh' kih' Täa' lä'hiih' kin', jmeen' he' ja', mah' lä'ja' lä'jné' he' laa' jòøh' Täa' ta'la' kih' joo'y'. 14 Jmee' ba' jnä' wa' he' cha' he' he' ngiih' hnäh' lä'hiih' kin'.

Ga'jah' Jesús cheey' Jmi'lle' Na'jngii'

15 'Cher'mah' hnaah' hnäh' jnä', høø' hnäh' mada' he' jmeen' kyaah' hnäh'. 16 Mah' jnä' chuun' kyaah' Täa' cheey' jñah' hi' kwa' be' kyaah' hnäh'. Mah' jäh' kyaah' hnäh' ga'lä'jé' joh' jmi' cha'. 17 Hi' he' laa' Jmi'lle' hi' jmee' ju'dsoo'. Dsa' hi' cha' jmi'gyuuh' la', sa' le' heeyh', jëëh' sa' jëëy', ni' sa' kyuyú'. Pero hnäh', kyuyuh' hnih', jëëh' hääy' jee' kyaah' hnäh', hi' dsa'hey' neh' tuh'hoh' hnäh'.

18 'Wa'ra' ngaahn', sa' jah' hnäh' hnëë'. Jahn' ka'läh' kyaah' hnäh'. 19 Miih' jmi' ga' mo'so' jëë' dsa' jnä'. Pero hnäh', jëëh' jnä'. Hi' kih' he' cha' jnä', he'ja' ba' ja' jmee' cha' hnäh'. 20 Ma'ja' ga' lä'ngëëh' hnäh', jnä' gyan' kyaah' Täa' kyaan', hi' hnäh' kyaah' jnä', hi' jnä' kyaah' hnäh'. 21 Hi' ma'heeh' mada' kin' mah' høøy', hi' he' hnäa' jnä'. Hi' hi' hnäa' jnä', Täa' kyaan' lä'hnaäy' hi' he'. Hi' jnä' ka'läh' lä'hnaa' jnih' mah' mi'jnään' hñiin' kiyh'.

22 Mah' ga'jah' Juda (pero ja' he' Iscariote):
 —Dsa'jòøh' kyaan', ¿he'la' ma'la' kya' jnääh' ba' mi'jnääh' hñaaah', mah' sa' mi'jnääh' hñaaah' kih' lä'jéë' dsa' jmi'gyuuh'?

23 He'ja' ga'jah' Jesús siyh':
 —Hi' hnäa' jnä', høøy' juu' kin', hi' Täa' kyaan' lä'hnaäy' hi' he'. Mah' ko'joh' kyaah' Täa' dsa'tooh' jnääh' kyaayh'. 24 Hi' sa' hnäa' jnä', sa' høøy' juu' kin'. Hi' juu' he' ma'nueh' hnäh', ja' juu' ki' hñiin' ja', juu' kih' Täa' hi' ga'chee' jnä' ba' ja'.

25 'Hlëëhn' hnäh' lä'jé' juu' la', ta'ko'jiih' gyan' kyaah' hnäh'. 26 Pero wa'ra' ngaahn', kwaat' ki' jnä', chee' Täa' jaa' hi' kwa' be' kyaah' hnäh'. Hi' he' he' Jmi'lle' Na'jngii' hi' heeh' hnäh' ga'lä'jé' ba', hi' jmeey' lä'dsooh' hoh' hnäh' lä'jé' juu' he' ma'hlëëhn' hnäh'.

27 'Jnä' kwan' mah' jmeen' hii' ti' kyaah' hnäh' lä'ko'o' hii' ti' kin'. Ja' lä'ko'o' kwa' dsa' jmi'gyuuh' he' kwëëhn' hnäh'. Ta' jeh' hoh' hnäh', ni' ta' wa' gah' hnäh'.

28 Ma'nueh' ba' hnäh' lä'ko'o' ma'jwëëhn' hnäh'. Naahn' hi' jahn' jee' kyaah' hnäh' ka'läh'. Cher'mah' dsoo' hnaah' hnäh' jnä', jëë' hoh' hnäh' ki' jnä' kih' he' naahn' jee' gya' Täa', jëëh' jòøh' gyih' lä'koh' jnä'. 29 Ma'jwëëhn' hnäh' juu' la', jää' sa' ga' ma'la'. Mah' wa'ra' ga'la', ja' ga' lä'dsoo' hoh' hnäh'.

30 'Mo'so' hlëëhn' ga' cha'miih' kyaah' hnäh', jëëh' ja' hi'sa'llu' hi' jmee' hih' jmi'gyuuh' la'. Pero kyaah' jnä' sa' cha' kiyh' ni' miih'. 31 He' jmeen' lä'ko'o' mada' he' ga'jmeey' Täa' kin' ba', mah' lä'ja' lä'ñe' dsa' hi' cha' jmi'gyuuh' la', jnä' hnaan' Täa'.

'Noo' hnäh', man'.

Chah' wii' jeh' kyaah' sa'goh' kih'

15 'Jnä' he' laan' lä'ko'o' chaah' wii' jeh' he' llu' go'te'. Täa' kyaan', hi' he' mi'llu' chaah' wii' jeh' ja'. 2 Hnäh' lä'jé' sa'goh' he' choo' kin', he' sa' hii' mii'. Hi' lä'jé' sa'goh' he' hii' mii', mi'lluy' mah' ja' na'jngii'. Mah' lä'ja' hii' cha'ga'miih' mii'. 3 Hi' lä'ja' ma'na'jngëë' hnäh' lä'llu' he' ma'heeh' hnäh' juu' he'

ma-hlëëhn` hnäh`. 4 Jä` hnäh` koo` hweh` kyaah` jnä`, hi` jnä` jän` koo` hweh` kyaah` hnäh`. Lä`koo` sa`goh` kih` chaah` wii` jëh`, sa` le` hii` mi` kih` hñii`, cher`mah` sa` na`choo` hñii` chaah` kih`. Ja`ba` lä`ja` la` kyah` hnäh` cher`mah` sa` tääh` hnäh` koo` hweh` kyaah` jnä`.

5 Jnä` he` laan` chaah` wii` jëh`. Hnäh` he` laah` sa`-goh` kih`. Dsa` hi` tääh` koo` hweh` kyaah` jnä` hi` jnä` chehn` koo` hweh` kyaah` he` lä`ja` ba` hii` cha`miih` mi`. Jëeh`, cher`mah` sa` laah` hnäh` ko`joh` kyaah` jnä`, ni` miih` sa` cha` he` le` jmeeh` hnäh`. 6 Hi` sa` jä` ko`joh` kyaah` jnä`, hi` he` jä` ta` ka`hne`. Le` kiyh` lä`koo` la` kih` sa`goh` chaah` wii` jëh` he` ma`na`hna`. Mah` wa`ra` ga`lä`kii`, juuh` dsa` mah` jëy` kyaah` je`.

7 Cher`mah` tääh` hnäh` koo` hweh` kyaah` jnä` hi` jä` juu` kin` kyah` hnäh`, ngii` lä`jé` he` hnooh` hnäh`. Hñah` ba` hnäh`. 8 Dsa`lä`jnäh` he` laa` jööh` Täa` kyaan` jee` jmeeh` hnäh` cha`miih` ta` llü`, hi` lä`jwë` ja` jmeeh` hnäh` lii` laah` hnäh` discípulo kyaan`.

9 Lä`koo` ma`lä`hnäa` Täa` jnä`, ja`ba` lä`ja` ma`lä`hnaa` hnäh`. Lä` ma`dsoo` ja`ba` hoh` hnäh` he` hnaa` hnäh`. 10 Cher`mah` hoooh` hnäh` lä`jé` mada` he` jmeen` kyah` hnäh`, lä` ma`dsoo` ja`ba` hoh` hnäh` he` hnaa` hnäh`. Jëeh` ja`ba` lä`na` ma`jmeen`. Ma`hooon` lä`jé` mada` he` ga`jmeé` Täa` kin`, hi` lä` ma`choohn` ja`ba` koo` hweh` he` hnäy` jnä`.

11 Lä`jé` he` la` ma`hlëëhn` mah` wa` jëé` hoh` hnäh` lä`koo` jëé` dsen`, heh` lä`ja` wa` na`hñaa` he` jëé` hoh` hnäh`. 12 He` la` ja` mada` he` jmeen` kyah` hnäh`. Wa` lä`hnaah` hnäh` dsa`kyaah` hnäh`, ja`ba` lä`koo` ma`lä`hnaa` hnäh`. 13 Ni` jaa` sa` chaa` hi` hnäa` dsa` cha`ga`miih` lä`koh` jaa` hi` kwaä` hñii` he` juuy` kih` ome` kyaä`. 14 Ome` kyaan` laah` hnäh`, cher`mah` jmeeh` hnäh` lä`jé` mada` he` jmeen` kyah` hnäh`.

15 Sa` tëehn` hnäh` moz`. Jëeh` moz` sa` ñe` he` hu`dsë` jmeé` dsa`juuy`. Tëehn` hnäh` ome` kyaan` ba`, jëeh` lä`jé` he` ma`nuun` kih` Täa` kyaan`, ma`mi`jnään` kyah` hnäh`. 16 Ja` he` hnäh` ga`lleeh` hnäh` jnä`. Jnä` ba` ga`lleeh` hnäh` hi` ga`hñaan` hnäh` mah` go`jmeeh` hnäh` ta` kin`. Hi` ya`hii` kwee` ta` kyah` hnäh`, lä`ja` jä` koo` hweh` ka`läh`. Mah` lä`-ja`, lä`jé` he` ngiih` hnäh` kih` Täa` lä`hih` kin`, kway` ba`. 17 He` la` ba` ja` mada` he` jmeen` kyah` hnäh`: Wa` hnaah` hnäh` dsa`kyaah` hnäh`.

Na`hoooh` dsa` kih` Jesús, lä`ja` kih` dsa` kyaay`

18 Cher`mah` dsa` jmi`gyuu` la` na`hoooh` kyah` hnäh`, ma`ñeh` ba` hnäh`, jaa` ga` jnä` ga`lä`hoooh` kin`. 19 Wa`ra` jäh` kih` laah` hnäh` hi` kyaä` jmi`gyuu` la`, dsa` chaä` jmi`gyuu` la` lä`hnäa` hnäh` lä`koo` hnäy` hi` laa` kyaay`. Pero ga`lleeh` hnäh` jee` kih` hi` tääh` jmi`gyuu` la`, he`ja` hi` tääh` jmi`gyuu` la` na`hoooh` kyah` hnäh`, jëeh` mo`so` laah` hnäh` dsa` kyaay`. 20 Mi`dsooh` hoh` hnäh` juu` he` ma`jwëeh` hnäh`. Jaa` moz`, sa` jöoyh` ga` lä`koh` dsa`juuy`. Cher`mah` dsa` ga`jmeeh` jnä`, ja`ba` lä`ja` jmeeh` dsa` hnäh` ka`läh`. Hi` cher`mah` ga`hoooy` juu` kin`, ja`ba` lä`ja` hoooy` juu` kyah` hnäh` ka`läh`. 21 Lä`ja`

jmeey`, jmeeyh` hnäh` kwaat` kin`, jëeh` sa` kyuyy` Dio hi` ga`chee` jnä`.

22 Wa`ra` jäh` kih` sa` ma`jan` hi` ni` sa` ga`hlëëh` jnih`, sa` ma` lä`ñey` kih` dso`kye`. Pero na`, ma`-na`bäayh`, mo`so` le` jäyh` sa` ñey`. 23 Hi` na`hoooh` kin`, ja`ba` lä`ja` na`hoooyh` kih` Täa` kyaan` ka`läh`. 24 Wa`ra` jäh` kih` sa` ga`jmeen` he` juh`gaa` jee` kiyh`, he` sa` ma`jmeé` ni` jaa`, sa` ma` lä`ñey` kih` dso`kye`. Pero na` he` ma`jëéy` lä`ja`, mah` na`hoooyh` kin`, hi` na`hoooyh` kih` Täa` kyaan` ka`läh`. 25 Lä`ja` dsa`lä`te` lä`koo` na`si` né` ley: Ni` miih` sa` cha` he` kih` he` ga`lä`häy` jnä`.

26 Pero wa`ra` ja` hi` noo` né` kyah` hnäh`, hi` he` jmeé` ju`dsoo` kin`. Hi` he` ya`hëé` kih` Täa` mah` cheen` jee` kyah` hnäh`. Hi` he` he` jmi`lle` Na`jngii`. 27 Hi` hnäh` ka`läh`, jmeeh` hnäh` ju`dsoo` kin`, kih` he` ga`jmeeh` hnäh` ko`joh` kyaah` jnä` lä` ma` to`né`.

Jëé` wii` discípulo kyaä` Dio

16 Lä`jé` he` la` ma`hlëëhn` hnäh` mah` sa` cha` he` kih` jeh` hoh` hnäh`. 2 Hwëé` dsa` hnäh` gwah` mäh` jee` dsa`kuh` hnäh` hi` lloo` jmi` wa`ra` ga`jngiih` wa` hi` cha` hi` kyah` hnäh`, lä`koo` he` jmeey` ta` kih` Dio ba` ja` laay`. 3 Lä`ja` jmeey` kyah` hnäh`, jëeh` sa` kyuyy` Täa`, ni` sa` kyuyy` jnä`. 4 Ma`jwëeh` hnäh` lä`jé` he` la` mah` wa`ra` ga`té` jee` dsa`ngëeh` hnäh` lä`ja`, ja`ga` lä`dsooh` hoh` hnäh` lä`koo` jwëeh` hnäh` la`. Sa` ga`jwëeh` hnäh` lä`la` lä` ma` to`né`, jëeh` gyan` kyaah` hnäh`.

He` la` na` jmeé` jmi`lle` Na`jngii`

5 Pero na`, naahn` jee` gya` hi` ga`chee` jnä` hi` ni` jaa` hnäh` sa` ngiih` hnäh` juu` kin`: "¿Ha` na` gwaah`?" 6 Pero meeh` hoh` hnäh` cha`miih` kih` he` ma`jwëeh`-n` hnäh` lä`la`. 7 Ma`ra` ju`dsoo` he` jwëeh` hnäh`. He` llü` kyah` hnäh` ba` ja` he` naahn`. Jëeh`, cher`mah` sa` ngaahn`, sa` jä` hi` noo` né` kyah` hnäh`. Pero cher`mah` ngaahn`, cheen` hi` he` kyah` hnäh`. 8 Hi` wa`ra` ja` hi` he`, jmeey` lä`ngëé` dsa` jmi`gyuu` he` täayh` kyaah` dso`kye, hi` mi`jnäy` he` chaä` jaa` hi` llüu` go`te, hi` lä`ja` he` lla` Dio ta`. 9 Mi`jnäy` he` tääh` dsa` kyaah` dso`kye, kih` he` sa` heeyh` jnä`. 10 Lä`ja` mi`jnäy`, jnä` he` hi` llüu`, jëeh` naahn` kih` Täa` kyaan` hi` mo`so` jëeh` jnä`. 11 Hi` mi`jnäy` he` lla` Dio ta` kih` dsa`, jëeh` hi`sa`llu` hi` jmeé` hih` jmi`-gyuu` la` ma`na`bäayh` kyaah` dso`jwii`. 12 Cha` ga` he` hnoon` jwëeh` hnäh`, pero sa` lä`ngëeh` hnäh` na` ga`juh`. 13 Pero wa`ra` ja` jmi`lle` hi` laa` ju`dsoo`, hi` he` jaa` hnäh` mah` lä`ngëeh` hnäh` na`hñaa` lä`jëé` ha` lä` la` ju`dsoo`. Jëeh` sa` hlëeyh` jee` tëéy` hñiiy`. Hlëeyh` he` nuuy` ba` hi` jmeey` lä`ngëé` dsa` lä`jé` he` na` ga` jä. 14 Jmeey` lä`ngëeh` hnäh` lä`koo` laa` jnä`, lä`ja` mi`jnäy` he` laan` jööh`. 15 Laan` ja`ba` lä`koo` laa` Täa`. He`ja` ba` na` ma`jwahn`, jmeey` lä`ngëeh` hnäh` lä`koo` laa` jnä`.

¹⁶ 'Kõ-hwëë' ga', mo'so' jëëh' jnä'. Hi' koo' ga' kõ-hwëë', jëëh' jnä' ka-läh', ja' ga' naahn' jee' gya' Tää'.

Hi' meeh' dsë' lä'chaa' llu'

¹⁷ Ja' ga' ga'ngii' jnääh' juu' kih' dsa'kyaah' jnääh':
—¿Hee' na' he' hlëëyh' jne' he' jäh' lä'na': "Kõ-hwëë' ga', mo'so' jëëh' jnä', hi' koo' ga' kõ-hwëë', jëëh' jnä' ka-läh', ja' ga' naahn' jee' gya' Tää'?"

¹⁸ Ma' chiih' ga' jnääh' dsa'kyaah' jnääh':
—¿Hee' na' he' jäh': "Kõ-hwëë' ga'?" Sa' ngëë' jne' hee' na' hlëëyh'.

¹⁹ Ne' ba' Jesús he' ma' hnøø' jnääh' ma' ngii' jnääh' juu' kiyh'. He' ja' ga' siiyh' jnääh':

—Ma' jwëëhn' hnäh' kõ-hwëë' ga', mo'so' jëëh' jnä' hi' koo' ga' kõ-hwëë', jëëh' jnä' ka-läh'. ¿Che' he' la' na' he' ngiih' hnäh' juu' kih' dsa'kyaah' hnäh'?

²⁰ Ma' ra' ju'dsoo' jwëëhn' hnäh', ja' k' hooch' hnäh' jwërte pero dsa' jmi'gyuut' la' lä'chaa' llu'. Kõ-hwëë' ba' ja', ja' ti'meeh' hoh' hnäh', ja' ga' jëë' hoh' hnäh' go'te'. ²¹ Wa' ra' ga'të' jee' lä'chaa' gyuut' kyaah' jaa' dsa'më', jëëy' wii', jëëh' ma'të' jee' lä'chaa' gyuut' kyaah'. Pero ma'ngëë' ma'lä'chaa' gyuut' kyaah', mo'so' dsooh' dsëy' wii' he' ma'jëëy' ja', kih' he' chaa' llu' he' ma'lä'chaa' jaa' gyuut' kyaah'. ²² Ja' ba' lä'ja' ti'meeh' hoh' hnäh' na'. Pero koo' ka-läh' jëëh' hnäh', ja' ga' jëë' hoh' hnäh', hi' ni' jaa' sa' le' jnuuh' lä'koo' te' he' jëë' hoh' hnäh'.

²³ Jmii' ja', mo'so' ngiih' hnäh' juu' kin' ni' miih'. Ma' ra' ju'dsoo' jwëëhn' hnäh', lä'jë' go'te' he' ngiih' kih' Tää' lä'hih' kin', kway' ba'. ²⁴ Lä'jiih' ma'ya'nøø' jne', ni' miih' sa' cha' he' ma'ngiih' hnäh' lä'hih' kin'. Ngii' hnäh' mah' hñah' hnäh' hi' lä'ja', jëë' hoh' hnäh' go'te'.

Ga'lih' Jesús ga'lla'dsëëy' he' hliih' he' cha' jmi'gyuut'

²⁵ Ma'hlëëhn' hnäh' lä'jë' he' la' kyaah' juu' na'h-mää'. Ma'ngoo' ga'të' hor' jee' mo'so' hlëëhn' hnäh' juu' na'h-mää'. Na'hñaa' lä'jëë' ba' jmeehn' juu' kyah' hnäh' ha' lä' la' kih' Tää'. ²⁶ Ma'ja' ngiih' hnäh' kih' Dio lä'hih' kin'. Sa' jwëëhn' hnäh' ngiih' kyah' hnäh' kih' Tää'. ²⁷ Hnääh' Tää' hnäh', jëëh' ma'lä'hnaah' jnä' hi' ma'lä'dsoo' ba' hoh' hnäh' he' jan' kih' Tää'. ²⁸ Kih' Tää' ba' ya'hëëh' mah' jan' jmi'gyuut' la'. Na' ya'hëëh' jmi'gyuut' la' mah' naahn' ka-läh' jee' gya' Tää' —ga'jäh' Jesús siiyh' jnääh'.

²⁹ Mah' ga'jäh' jnääh':
—Na' ga' hlëëh' jëë' go'te', mo'so' hlëëh' juu' na'h-mää'. ³⁰ Na' ga' ma'lä'ngëë' jnääh', kyuyh' ba' hne' ga'lä'jë' go'te'. Kyah' hne' sa' jmee' bii', ngii' dsa' juu', jëëh' ma'ñeh' ba' hne' he' hu'dsë' jmeey'. He' ja' ba' na' ma'lä'dsoo' dsë' jnääh' ya'hëëh' kih' Dio.

³¹ Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':
—¿Che' na' ga' ma'lä'dsoo' hoh' hnäh'? ³² Ma'ngoo' ga'të' hor' hi' hor' ja' ma'tøøhn' na' ga'juh' he' sa'jnee' hnäh' mah' beeh' jnä'. Pero sa' jän' hñiin' go'te', Tää' kyaan' kyaah' jnä'. ³³ Lä'jë' he' la' ma'hlëëhn' hnäh' mah' ta'la' ki' jnä' hii' ti' kyah' hnäh'.

Jmi'gyuut' la' jëëh' hnäh' he' wii'. Pero wa' cha' o'jöh' dsë' kyah' hnäh', jëëh' ma'lihn' ma'lla'dsëën' kih' he' hliih' he' cha' jmi'gyuut' la' —ga'jäh' Jesús siiyh' dsa' kyaah'.

Ga'ngii' Jesús kih' discípulo kyaah' kih' Dio

17 Ma'ngëë' ma'hlëëh' Jesús lä'jë' he' ja', ga'jëëy' ta' gyuut' mah' ga'jäh':

—Tää' kyaan', ma'dsëë' hor'. Mi'jnää' jooh' he' laay' jøøh' mah' lä'ja', jooh' mi'jnääy' hne' he' laah' jøøh' ka-läh'. ² Hne' ga'hñaa' jnä' mah' jmeen' hih' kih' ga'lä'jëë' dsa'. He' ja' na'na' jwë' kin' jmeen' chaa' tää' ga'lä'jëë' dsa' hi' ga'kwëëh' jnä'. ³ He' kyuy' dsa' hne', ma'la' jaa' hne' ba' laah' Dio jøøh', hi' he' kyuy' Jesucristo hi' ga'cheeh', he' la' ba' ja', he' jmee' chaa' dsa' tää'.

⁴ Ma'mi'jnään' hne' kih' dsa' he' laah' jøøh'. Ma'hñaa' ba' ta' he' ga'kwëëh' jnä' jmeen'. ⁵ Na' na' Tää', mi'jnää' he' laan' jøøhn' ya'jwii' kyah', ja'ba' lä'koo' jøøhn' ma' laan' kyaah' hne', jää' ja'ga' nøø' jmi'gyuut' la'.

⁶ Ma'mi'jnään' hne' kih' lä'jëë' dsa' hi' ga'kwëëh' jnä'. Hi' he' ma' laa' kyaah' mah' ga'kwëëh' jnä', hi' ga'høøy' juu' kyah'. ⁷ Na' ma'lä'kyuuyh', he' ja' kyah' ba' ja' lä'jë' he' ga'tøøh' goon'. ⁸ Jëëh', lä'jë' juu' he' ga'chiih' jnä', ma'hlëëh' jnih' hi' ga'heeyh' ba'. Ma'lä'heë' bih' he' ya'hëëh' kyah'. Hi' ma'lä'dsoo' ba' dsëy', hne' he' ga'cheeh' jnä'.

⁹ He'ja' ngiih' kiyh', ja' kih' lä'jëë' dsa' jmi'gyuut'. Ngiih' kih' hi' ga'kwëëh' jnä' ba', jëëh' hi' he' ba' laa' dsa' kyaah'. ¹⁰ Lä'jëë' dsa' hi' laa' kyaan', he' ba' hi' he' laa' kyaah'. Hi' lä'jëë' hi' laa' kyaah', hi' he' ba' laa' kyaan' ka-läh'. Ta'la' kih' dsa' he' ga'lä'jäh' he' laan' jøøhn'.

¹¹ Mo'so' gya' ga' jnä' jmi'gyuut' la'. Pero dsa' kyaan', ja' gyih' jmi'gyuut' la'. Hi' jnä' naahn' kyah'. Tää' kyaan', hne' hi' na'ngëë', hää' kyaah' be' kyah' lä'jëë' hi' ga'kwëëh' jnä', mah' ja' leey' koo' ba', ja'ba' lä'koo' laa' jne' koo' ba'. ¹² Ta'ko'jiih' ma' gyan' kyaah' jmi'gyuut' la', ma' hää' jnih' kyaah' be' kyah'. Ga'hääh' hi' ga'kwëëh' jnä'. Ni' jaa' sa' ga'hëë'. Ma'la' jaa' hi' nøø' juu' dsa'hëë', hi' he' ba' ga'hëë' go'te', mah' lä'ja' lä'te' lä'koo' na'sii' juu' kyah'.

¹³ Na' naahn' jee' ñeh' hne'. Ta'ko'jiih' gyan' kõ-hwëë' ga' jmi'gyuut' la', ma'hlëëh' ba' jnih' lä'jë' he' la', mah' jëë' dsëy' lä'koo' jiih' jëë' dsën'.

¹⁴ Ma'ngëëh' lä'jë' juu' kyah' kih' hi' he'. Hi' ga'lä'høøh' dsa' chaa' jmi'gyuut' la' kiyh', kih' he' mo'so' laay' kih' jmi'gyuut' la', ja'ba' lä'koo' sa' laa' jnä' kih' jmi'gyuut' la'. ¹⁵ Sa' ngiih' kyah' mah' hwëëyh' jmi'gyuut' la'. Ngiih' kyah' mah' hääh' hnih' kih' he' hliih' ba'. ¹⁶ Sa' laay' kih' jmi'gyuut' la', ja'ba' lä'koo' sa' laa' jnä' kih' jmi'gyuut' la'. ¹⁷ Jmääy' cha'ga'miih' na'ngëëy' kyaah' ju'dsoo' kyah'. Jëëh' juu' kyah', la' ju'dsoo' jmah' ba'. ¹⁸ Lä'koo' ga'cheeh' jnä' jee' tääh' dsa' jmi'gyuut' la', ja'ba' lä'ja' ga'cheë' jnih' jee' kih' dsa' hi' tääh' jmi'gyuut' la'. ¹⁹ Kwaat' kih' hi' he' ba'

na he ngëen hñiin kyah. Mah läja hi he lee na jngëe go te.

20 Ja ma la kih hi la ngiin. Läja ngiin ka läh kih hi na ga heeh jnä wa ra ga nuuy juu kih hi he. 21 Mah lee koo ba jee lä jëe, lä koo laah hne kyaah jnä Täa, hi jnä kyaah hne. Läja lee koo ba jee lä jëe hi he kyaah jne. Mah läja, hi chaaj jmi gyuu la lä dsoo dsë, hne he ga cheeh jnä jmi gyuu la. 22 Lä koo ma mi jnääh jnä kih dsa, läja ma mi jnään hñiin kiyh, mah läja lee koo ba, lä koo la jne. 23 Jnä laan kyaah jnih, hi hne laah kyaah jnä, mah läja dsa taayh kwee go te lee koo ba. Läja lä ngëe dsa jmi gyuu la, hne ba ga cheeh jnä, hi läja lä ñey ga lä hnaah hni h, ja ba lä koo hnaah jnä.

24 Täa kyaan, lä jëe hi ga kwëeh jnä he, hnoon dsa taayh kyaah jnä ha jee naahn na gyan. Mah jëe he ma laah jnä jøh, kih he ga lä hnaah jnä jäa ja ga nø jmi gyuu la. 25 Lluu laah hne Täa. Dsa chaaj jmi gyuu la, sa ma lä kyuy jne. Pero jnä, kyuy hne. Ma ñe ba dsa kyaan, hne ga cheeh jnä. 26 Ma mi jnään kiyh, ha lä laah hne, hi jmeen lä kyuy hne cha ga mi h. Mah jnä he hään jee kiyh hi ja ba lä koh hnaah jnä, ja ba läja lä hnäy dsa kyaayh.

Ga saayh Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

18 Ma ngëe ma hlëeh Jesús läja, jnääh discipulo ga nø jnääh kyaayh ta hngaah ko taä kih koo jmi he chee Cedron. Jee ja ga tooh jnääh kyaayh jee na jnäa chaah hma kih dsa. 2 Juda ka läh, hi ga hnëe Jesús, ma kyuyh lä kaa jee ja, jëeh cha mi h jiih na nø jnääh discipulo kyaah Jesús ta ja. 3 Jee ja ga lloo Juda, ma jäa koo nää hlø, kyaah ko llaa poo hi ga chee jmi dsa kaa hi hi ga chee fariseo. Ga lla nää jee ja, chooy je, kyey hma lle je. Kye hi kye ñe, kye hi kye hma. 4 Pero ma ñe ba Jesús lä jë go te, hee na jä në kiyh. Mah ya hëe ta cha në hi ga ngiy juu kih dsa he:

—Hi na hnaah hnäh?

5 —Ma ya nø jnääh, hnääh jnääh Jesús, dsa chaaj Nazaret —ga jah dsa he.

—Jnä he —ga jah Jesús siyh.

Jee ja ma häa Juda ka läh, hi ga ngëe Jesús kih dsa he. 6 Lä koo ma ga jah Jesús jnä he, ga tää dsa he hñii ta ka luu lä jiih ga saay hwa. 7 Koo ka läh ga ngi Jesús juu kiyh:

—Hi ba na hnaah hnäh? —ga jäh.

—Jesús, dsa chaaj Nazaret —ga jah dsa he.

8 —Ja ma jwëh ba hnäh, jnä he? Cher mah jnä hnaah hnäh, kwa jwë wa lla nää hi tääh la —ga jah Jesús siyh.

9 He la ga la mah lä te he ga jah Jesús: “Täa, lä jëe hi ga kwëeh jnä, ni jaa hi he sa dsa hëe.”

10 He ja ga lle Pee ñe kih mah ga ky lo gwa jwoo ra lluu kih Malco, hi ma laa jaa hi ma jmee

ta he kih jmi dsa jøh. 11 Mah ga jah Jesús siyh Pee:

—Tøh ñe kyah neh loo kih. Ja jmee bii kin jëen he wii la lä koo mada he ga jmee Täa kin?

Na jäy Jesús cha në Aná

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

12 Ja ga ngoo j h lø kyaah hlø kyaay hi kyaah poo kya dsa judiu he, mah ga saayh Jesús ga hñuy. 13 To në na jäy cha në Aná, hi ma laa dso jmi Caifa. Caifa he ma kye në kih lä jëe jmi dsa jii ja. 14 Hi he na, hi ga taah dsa judiu juu jäa, ga siyh he jmee bii juu jaa dsa ñ h kih jwii goo jne.

Ga hmä Pee juu he sa kyuy Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

15 Ma lle Pee kaah kih Jesús kyaah jñah ga discipulo. Discipulo he ma kyuy ba dsa jøh kya jmi dsa. He ja ga hey kyaah Jesús jee la ho hne kih jmi dsa jøh he. 16 Pero ta ka hne kih ho haah ja ba ma cheh Pee. Ja ga ya hëe hi jñah discipulo he, hi ma kyuy jmi dsa jøh mah ga hlëeh kyaah dsa më hi ma hø ho haah ja. Ja ga ga taayh Pee ta cha neh. 17 He ja ga jah dsa më he siyh Pee:

—Ja hne ka läh laah discipulo kya dsa ñ h o o?

—Ja he jnä —ga jah Pee.

18 Jmi ja ma jmee gyuu. Hi lä jëe hi ma tääh jmee ta he jee ja kyaah poo, ga jëe jee mah ga taayh llooyh. Jee ja ma cheh Pee ka läh, llooh je ko jøh kyaayh.

Na jäy Jesús cha në dsa ta kya dsa judiu

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

19 Ga lø jmi dsa jøh ngi juu kih Jesús, hi ga he hi ma laa discipulo kyaay, hi ha na ma täayh. Hi ma ngiy juu kiyh ha lä la juu he ma kway.

20 He ja ga jëe Jesús juu kiyh:

—Jnä hä go te ga hlëeh dsa jmi gyuu. Ma hlëeh jnih täa neh gwah mah hi jee chih gwah j h jee dsa kuh dsa goo jne. Ni koo sa ga hlëeh jee na hmää. 21 He la ngih juu kin? Ngii juu kih hi ga nuu ba, mah jäh he na ga jwahn. Hi he ba ñe lä jë hee na ga hlëeh.

22 Lä koo ma ga jah Jesús läja, jaa poo kya dsa he hi ma cheh koo jee ja, ga jnooy mo në Jesús.

—Che lä na ba jiih juu kih dsa jøh kya jmi dsa? —ga jah poo he siyh.

23 —Cher mah ma hlëeh hñih, chiih jnä hee na he hñih ma ya hñi hoon. Hi cher mah ma hlëeh ba jnä ju dsoo, he la jnooh kin? —ga jah Jesús siyh.

24 He ja na hñuuh Jesús ga chee Aná cha në Caifa, dsa jøh kya jmi dsa.

Koō ka-lāh' ga-hmä' Pee' juu' he- sa' kyuyy' Jesús
(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

²⁵ Lā' ma-cheh' ja-ba' Pee' llooh' je-, mah' ga-jāh'
dsa- siyh':

—Jā' hne- laah' jaā- discípulo kyaay'?

—Jāh' ha', jā' he' jnā' —ga-jāh' Pee'.

²⁶ Mah' ga-hlēeh' jaā- hī- ma' jmee' ta' he' kih' jmi-d-
sa- jōoh', hī- laa' miih- ōoh' hī- ga-ky' Pee' lo-gwa'
he', ga-ngiyy' juu' kih' Pee':

—Jā' ga-jēēn' hne- kyaayh', jee' na-jnāā' chaah'
hma? —ga-jāyh' siyh' Pee'.

²⁷ Koō ka-lāh' ga-juu' Pee', hi' lā' chah' jā- ga-hooh'
chaah' dsoo'.

Ga-jāā' dsa- Jesús cha-nē' Pilato
(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸ Jā-ga' ga-llee- dsa- Jesús kih' Caifá mah' ga-jāāy'
ta' nē-ta' kih' Pilato. Hor' jā- ma-ngoo' ga-jnā'. Sa' ga-
tāāh' dsa- judiu cha'neh' nē-ta' jā- mah' sa' mi-sayh'
hñiyy'. Jēēh', sa' ma' le' ma' hōoy' jmi' he- kuh- dsa-
borrego māh', wa-ra- jāh' kih' ga-tāāy' jee' jā-. ²⁹ He-
jā- ya'hēē' Pilato ka'hne- ta' jee' ma' tāāyh' jā- mah'
ga-jāyh':

—Jēē' dsoo' bāāh' hnāh' dsa- la-? —ga-jāh' Pilato.

³⁰ —Wa-ra- jāh' kih' sa' hlēēh' dsa- na-, sa' cha- he-
kih' ma-ngēē' jnāāh' ja' gooh- —ga-jāh' dsa- he' siyh'
Pilato.

³¹ —Tee' ba' hnāh' kyah', lla' hnāh' ta' kiyh', lā' koo-
lle' ley kyah' hnāh' —ga-jāh' Pilato siyh'.

—Pero sa' na-ngē' jnāāh' jwē', jngēēh' jnāāh' ni' jaā-
dsa- —ga-jāh' dsa- judiu he'.

³² Lā' jā- ga-lā-te' juu' kih' Jesús lā' koo- ma' ga-jāyh'
ha- lā' kyaah' ma' juuy'. ³³ Jā-ga' ga-he' Pilato ta'
cha'neh' nē-ta' kih' mah' ga-tēēyh' Jesús, ga-ngiyy' juu'
kiyh':

—Jēē' hne- he' dsa-jōoh' kyaā' dsa- judiu? —ga-jāyh-
h'.

³⁴ —Jēē' he- hlēēh' kyah' hñāah' he- jwāh' lā-na-, o
che' he- ma-hlēēh' jñāh' ki' jnā'? —ga-jāh' Jesús siyh-
h'.

³⁵ —Jā' he' dsa- judiu jnā'. Dsa-gooh' kyaah'
dsa-kaah' kyaā' jmi-dsa-, hī- he' ba' na- ma-ngēē' hne-
ta' kin'. Jēē' ma-jmeeh'? —ga-jāh' Pilato sih' Jesús.

³⁶ —Jā' jmi-gyūū' la- jmee' jnā' hih'. Wa-ra- jāh' kih'
jmee' jnā' hih' jmi-gyūū' la-, hī- chāā' kaah' kin' sa'
kway' jwē' ngēē' dsa- jnā' kih' dsa-gooh' hī- laa' ta'.
Pero sa' jmee' jnā' hih' jee' la- —ga-jāh' Jesús siyh'.

³⁷ —Jēē' ma-ra' he- laah' hne- rey jā-? —ga-jāh' Pi-
lato.

—Hne- ba' jwāh', jnā' laān' rey. Kih' he- la- ba'
ga-lā' chāān', hi' jan' jmi-gyūū' la- mah' jmeen' ju'd-
soo' ba'. Hi' lā' jēē' hī- laa' kyaā' ju'dsoo', nuuy' juu'
kin' —ga-jāh' Jesús siyh'.

³⁸ —Jēē' jā-, he- la' ju'dsoo'? —ga-jāh' Pilato.

Ga-jā' juu' jngi' dsa- kih' Jesús
(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Lā' koo- ma' ga-jāyh' lā' jā-, ya'hēēy' ngooy' ta' jee'
ma' tāāh' dsa- judiu, mah' ga-siyh':

—Ni' koo- he- hliih' sa' ma-jnōohn' kiyh'. ³⁹ Lā' jēē'
jiih' ma' tē- jmi' he- kuh- dsa- borrego māh', tēēh'
hnāh' lāān' jaā- hī- tih' hoh' hnāh' hī- hāā' neh' nē'.

Hnāh' dsa- judiu, Jēē' hnooh' hnāh' mah' lāān' rey
kyaah' hnāh'?

⁴⁰ Ga-lā' jēē' ga-tooh' miih', ga-jāyh':

—Ta' lāā' dsa- na-. Lāā' Barrabá ba'.

Barrabá he' ma' laā' jaā- dsa-hi'.

19 He-jā- ga-jmee' Pilato hih' mah' jmi' ba' dsa- ki-
h' Jesús. ² Ga-kā' hlōō' wii' toō', ga-jmee' koo-
coron mah' ga-tooyh' lle' Jesús. Hi' ga-kyeh' dsih'
koo- hmiih' gyūū' lāh' lā' kōh' hmiih' he- kēh' rey.

³ —Jēē' jōoh' dsa-ta' kyaā' dsa- judiu! —ma' jāyh'.

Mah' ma' jnoo' hlōō' mo-nēy'.

⁴ Jā-ga' ya'hēē' ka-lāh' Pilato ta' ka'hne- mah'
ga-siyh' dsa- he':

—Hi' ja' la- kyah' hnāh' mah' jēēh' hnāh' ni' koo-
he- hliih' sa' hii' jnōohn' kiyh'.

⁵ Jā-ga' ya'hēē' Jesús, na-hā' lley' coron he- na-la'
kyaah' wii' toō', hi' na-kyeyh' koo- hmiih' gyūū' lāh'.
Mah' ga-jāh' Pilato siyh' lā' jēē' dsa- he':

—Hi' la- dsa-ñēh' na-.

⁶ Ma' ga-jēē' dsa-kaah' kyaā' jmi-dsa- kyaah' poo-
kyaā' gwah', ga-tooyh' miih', ma' jāyh':

—Tāāy' dsōh' hma-cru-, tāāy' dsōh' hma-cru-.

Pero ga-jāh' Pilato ka-lāh':

—Tee' hnāh' mah' tāā' hnāh' hñāah' dsōh'

hma-cru-. Jēēh', ni' koo- he- hliih' sa' ma-jnōohn' kiy-
h'.

⁷ Mah' ga-jāh' dsa- judiu he':

—Cha' ba' ley kyaā' jnāāh'. Lā' koo- jāh' ley kyaā'
jnāāh' āā' jmi' juuy'. Jēēh' ga-jmāāy' hñiyy' jōō' Dio.

⁸ Ma' ga-nuu' Pilato lā' jā-, cha-ga' miih' ga-lā' goyh'.

⁹ Koō ka-lāh' ngaayh' kyaah' Jesús nē-ta' kiyh', mah'
ga-siyh':

—Jēē' chāāh' hne-?

Pero sa' ga-ngi' Jesús go-te' kiyh'.

¹⁰ —Jēē' la' sa' ngi' kin'? Jēē' sa' nēh' na-ngēn'
jwē' jmeen' hih' mah' tāā' dsa- hne- dsōh' hma-cru-?
Hi' lā' jā- jmeen' hih', mah' lāān' hne- —ga-jāh' Pilato
siyh'.

¹¹ —Ni' miih' sa' na-ngēh' jwē' he- jmeeh' lā' jā- kin'
wa-ra- jāh' kih' sa' ga-kwa' Dio jwē'. He-jā- jwāh' ga' la'
dso' kye- kih' hī- ga-ngēē' jnā' kyah', lā' kōh' ga' kyah'
hñāah' —ga-jāh' Jesús siyh'.

¹² He-jā- cha-ga' miih' ma' hnōō' Pilato ma' lāāy'
Jesús. Pero dsa- judiu he', ma' tooyh' cha-miih' miih',
ma' jāyh':

—Cher' mah' hne- ga-lāāh' hñih', sa' laah' ome'
kyaā' rey to-nē' hī- gya' Roma. Wa' hī- cha- hī- hī-
jmāā' hñi' rey, lla-dsēēy' rey to-nē' ba' jā-.

¹³ Ma' ga-nuu' Pilato lā' jā-, ga-jāāy' Jesús ta' ka'hne-
mah' ga-gyay' jee' jmee' hih'. Jee' jā- ma' chee-

Gabata kyaah' juu' hebreo. Juu' na' hnøø' jäh': jee' ma'na'joo' kuu'. 14 Ma'ja', hlooh' jmi' he' kuh' dsa' borrego mah', ma'te' lla'hyoo'. Mah' ga'jah' Pilato sih' dsa' judiu he':

—Hii' la' rey kyaah' hnäh'.
15 —i'Wa' juuy', wa' juuy'! iTäay` dsoh' hma'cru'! —ga'jah' dsa' he'.

—i'Ha' lä'ja' he' tää' jnä' rey kyaah' hnäh' dsoh' hma'cru'? —ga'jah' Pilato siyh'.

—Sa' chaa' ga' jñah' rey kyaah' jnääh', ma'la' César ba' —ga'jah' dsa'kaah' kyaah' jmi'dsa' he'.

16 Ja'ga' ga'ngëe' Pilato ja'goo' hløø' mah' tää' dsih' dsoh' hma'cru'. He'ja' ga'teë' hløø' Jesús.

Ga'täa' dsa' Jesús dsoh' hma'cru'
(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

17 Ya'hëe' Jesús jee' ja' ma' kyey' hma'cru', ngooy' jee' chee' Moo' Lle' Hli'. Kyaah' juu' hebreo jäh': Gólgota. 18 Jee' ja' ga'täa' dsih' dsoh' hma'cru', ko'joh' kyaah' uu' dsa', ma' jaa' lä'koo' jwoo' kiyh'.

19 Ga'jmee' Pilato mada' he' ga'la' koo' hwëh' he' ga'tøøy' né' hma'cru' he' jäh': "Jesús dsa' chaa' Nazaret, Rey kyaah' dsa' judiu." 20 Jwëe' dsa' judiu ga'hëy' hwëh' ja', jëeh' ma' jäh' kih' jee' jwi' ja' jee' ga'täa' dsa' Jesús dsoh' hma'cru', hi' hwëh' he' ma' na'sii' ja' ma' la' kyaah' juu' hebreo, kyaah' juu' griego hi' kyaah' latin ka'läh'. 21 He'ja' lä'jëe' dsa'kaah' kyaah' jmi'dsa' kyaah' dsa' judiu na'nää' na'chi' Pilato:

—Ta' sii' "Rey kyaah' dsa' judiu." Si' lä'koo' ga'jäyh' hñi' "Jnä' he' laan' Rey kyaah' dsa' judiu."

22 Pero Pilato ga'jeh' juu' kiyh':

—He' ma'siin', sa' cha' he' kih' mi'siin'.

23 Ma'ngëe' ma'täa' hløø' Jesús dsoh' hma'cru' mah' ga'kay' sa'hmi'h' kih', ga'jmeey' kyë' jwi', ma' koo' jwi' kih' lä'jaa' hløø'. Hi' ga'ka' hløø' sa'hmi'h' he' ma' na'läay' he' ma' la' koo' ta'jmaah' koo' dsaa'.

24 Mah' ga'siiyh' dsa'kyaayh':

—Sa' wa' gyiin'. Wa' koohn' suert ba', wa' jëen' hi' tëe'.

Kyaah' lä'ja' ga'läte' lä'koo' na'sii' juu' kih' Dio, he' jäh': "Ga'ti' ga'llooh' dsa' hmi'h' kin', mah' ga'kooyh' suert kih' hmi'h' kyoo' kin' he' ma' na'läan'." Lä'ja' ga'jmeey' hløø' he'.

25 Ma' cheh' choo' Jesús koo' hma'cru' kih', kyaah' dsa'më' øøh' chooy', kyaah' María mé' Cleofa, hi' kyaah' María Magdalena ka'läh'. 26 Ma' ga'jëe' Jesús choo', kyaah' discípulo hi' ga'läh'näy' cha'mi'h', mah' ga'siiyh' chooy':

—Dsa'më', hii' jøoh' cheh' na'.

27 Ja'ga' ga'hleëyh' discípulo he':

—Hii' maa' kyaah' cheh' na'.

Lä'chah' ja' ga'teë' discípulo he' choo' Jesús cha'ne' h' kih'.

Ga'juu' Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

28 Ma' ga'ngëe' he' ja', ma'ñe' ba' Jesús ga'hñaa' ba' lä'jëe' he' ma' lle' kiyh'. Hi' mah' lä'te' lä'koo' na'sii' juu' kih' Dio, ga'jäyh':

—Lä'kii' dsën'.

29 Jee' ja' ma' chih' koo' mi'dsuu' he' ma' haa' jmi'h' jiih'. Mah' ga'mi'gyuh' dsa' koo' mi'joo' kyaah' jmi'h' jiih' ja'. Mah' ga'lla'lley' lle' koo' sa'goh' hma' hisopo, ga'choo' dsa' lä' ga'te' hoo' Jesús. 30 Ma' ga'hñh' Jesús jmi'h' jiih' ja', ga'jäyh':

—Ma'hñaa' ba' lä'jëe'.

Lä'chah' ja' ga'tøyh' lley', ga'juuy'.

Jaä' hløø' ga'jmeey' dsoo' dsoh' mo'mi'h' kih' Jesús

31 Ma'ja' hlooh' jmi' he' kuh' dsa' borrego mah'. Sa' ma' hnøø' dsa' judiu ma' ja' dsa' dsoh' hma'cru' wa'ra' ga'taayh' teeyh' dsëy'. Jëeh' jmi' ja' ma' la' juuh' ga' kih' jee' lä'jëe' jmi' he' teeh' dsa' dsë'. He'ja' ga'ngiiy' kih' Pilato mah' ma' jmeey' hih' he' ma' jøøy' kyey' hi' ma' jñay' hi' ma' chaa' dsoh' hma'cru' mah' tëey' ga'juh'. 32 He'ja' na'nää' hløø' mah' ga'jøøy' to'në' kye' hi' ma' taa' dsoh' hma'cru' koo' kih' Jesús. Ja'ba' lä'ja' ga'jmeey' kih' hi' ma' taa' jyoh' ko'jwoo' kiyh' ja'. 33 Ma' ga'lla'näy' jee' ma' taa' Jesús, ga'jëey' ma'na'juuy', he'ja' mo'so' ga'jøøy' kye' Jesús.

34 Ma'ke' ma'na'juuy', jaä' hløø' ga'ka' hma' lle' ñe' chuyh' kih', ga'jmeey' dsoo' mo'mi'h' kih' Jesús. Lä'chah' ja' ga'tuuy' jma' kyaah' jmi'h'. 35 Hi' ga'jëe' ha' lä' ga'la', hi' he' jmeey' ju'dsoo'. Hi' juu' kiyh' la' dsoo'. Hi' he' ñe' kwee' he' jäyh' ju'dsoo'. Hi' ga'jmeey' ju'dsoo' mah' lä'ja' ka'läh' lä'dsoo' hoh' hnäh' kih' Jesús. 36 Lä'ja' ga'la', mah' lä'te' lä'koo' na'sii' juu' kih' Dio: "Ni' koo' moo' kiyh' sa' jøø' dsa'." 37 Hi' lä'ja' jee' jyoh' na'sii' juu' kih' Dio: "Dsa' hi' ga'jmeey' dsoo' kiyh' jëey' ka'läh'."

Ga'haay' Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

38 Ma'ngëe' he' ja', José dsa' chaa' Arimatea ga'ngiiy' kih' Pilato mah' kway' jwë' kooy' jmi'ngo' kih' Jesús. José ma' laa' jaä' discípulo kyaah' Jesús jee' na'hmaa', jëeh' ma' gayh' dsa' judiu. Ga'kwa' ba' Pila-to jwë'. He'ja' ngooy' na'kiy' jmi'ngo' kih' Jesús.

39 Ngoo' ka'läh' Nicodemo hi' ñee' ta'la' hwë' na'h-nääh' Jesús. Ma' kyey' koo' gyii' gya' kil naa' mi'jwi'h', he' ma' la' mirra na'kaah' na'gwëeh' kyaah' áloes.

40 He'ja' lä'uu' dsa' he', ga'jñay' Jesús mah' ga'gyayh' koo' hmi'h' gyuh' kyaah' naa' mi'jwi'h' ja', lä'koo' tëe' jmeey' dsa' judiu ma' haay' hii' kyaay'.

41 Jee' ga'täa' dsa' Jesús dsoh' hma'cru', ma' na'jnää' chaah' hma'. Hi' jee' chaah' hma' ja', ma' la' koo' to'høø' hmëe', jee' sa' ga' ma'taayh' ni' jaä' hii'.

42 Jee' ja' ga'kye' dsa' jmi'ngo' kih' Jesús, kih' he' hlooh' jmi' he' kuh' dsa' judiu borrego mah', hi' jäh' ba' la' to'høø' ja' ka'läh'.

Ga⁺lä⁺jiih` Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

20 To⁻ne⁻é jmi⁺ kih⁺ seman[~], tiih[~] na⁻hoo⁻ ga⁺, ñee⁺ María Magdalena jee⁺ ma⁺ la⁺ to⁻hoo⁻ ja⁻. Mah⁺ ga⁺jëë⁺ ma⁺ kye⁻ ta⁺ koo⁺ m⁺ikuu⁺ he⁻ ma⁺ na⁻jnë⁻ hoo⁻ to⁻hoo⁻ ja⁻. ²Ja⁻ga⁺ ngooy⁺ ko⁻chih⁺ kih⁺ Simón Pee⁺ kyaah⁺ kih⁺ jñah⁺ discípulo hi⁻ ga⁺lä⁺hnää⁺ Jesús, mah⁺ ga⁺siih⁺:

—Ma⁻lleë⁻ dsa⁻ neh⁺ to⁻hoo⁻ Dsa⁻jøøh⁺ jnän`. Sa⁺ ñe⁻ jne⁻ ha⁻ ta⁺ ma⁺jääy⁺.

³Mah⁺ ngoo⁺ Pee⁺ kyaah⁺ jñah⁺ discípulo he⁺ na⁺jëë⁺ jee⁺ ma⁺ la⁺ to⁻hoo⁻ ja⁻. ⁴Lä⁺uu⁺ ga⁺nää⁺ cha⁻hlii⁺. Pero jñah⁺ discípulo he⁺ ga⁺hlii⁺ cha⁻ga⁺miih⁻ lä⁺koh⁺ ga⁺ Pee⁺. Hi⁻ he⁺ ga⁺lloo⁺ to⁻ne⁻é jee⁺ ma⁺ la⁺ to⁻hoo⁻ ja⁻.

⁵Ga⁺jluuy⁺ hñiiy⁺ mah⁺ ga⁺jëë⁺. Ma⁺la⁺ hmiih⁻ he⁻ ma⁺ na⁻lää⁻ Jesús ja⁻ ba⁺ ga⁺jëë⁺ neh⁺ too⁻ ja⁻. Ja⁻ jiih⁺ mo⁻so⁺ ga⁺hey⁺ neh⁺ to⁻hoo⁻ ja⁻. ⁶Ja⁻ga⁺ ga⁺lloo⁺ Pee⁺. Hi⁻ he⁺ ba⁺ ga⁺he⁺ ga⁺të⁺ neh⁺ to⁻hoo⁻ ja⁻. Ma⁺la⁺ sa⁺hmiih⁻ he⁻ ma⁺ na⁻lää⁻ Jesús ba⁺ ga⁺jëë⁺ ma⁺ kye⁻ neh⁺ jee⁺ ja⁻. ⁷Hi⁻ ga⁺jëë⁺ hmiih⁻ sa⁺luu⁻ he⁻ ma⁺ na⁻gyoh⁺ lle⁻ Jesús, mo⁻so⁺ kye⁻ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ hmiih⁻ he⁻ ma⁺ na⁻lääy⁻ ja⁻. Ma⁺ kye⁻ ma⁻na⁻gyoh⁺ ta⁺ koo⁺ ba⁺. ⁸Ja⁻ga⁺ ga⁺he⁺ ka⁻läh⁺ hi⁻ jñah⁺ discípulo, hi⁻ ga⁺lloo⁺ to⁻ne⁻é he⁺, neh⁺ to⁻hoo⁻ ja⁻. Ga⁺jëë⁺ kwee⁻, ja⁻ga⁺ ga⁺lä⁺d-soo⁺ dsëy⁺. ⁹Jëeh⁺, sa⁺ ga⁺ ma⁻lä⁻ngëëy⁺ lä⁺koo⁻ na⁻sii⁻ juu⁺ kih⁺ Dio he⁻ ga⁺la⁺ bii⁺ he⁻ ga⁺lä⁺jiih⁺ jee⁺ kih⁺ hi⁻ na⁻juu⁺. ¹⁰Hi⁻ lä⁺uu⁺ discípulo he⁺ ga⁺nääy⁺ ta⁺ kih⁺.

Ga⁺lä⁺jnää` Jesús cha⁻ne⁻ María Magdalena

(Mr. 16:9-11)

¹¹Pero María ga⁺jä⁺ ta⁺ ka⁻hne⁻ kih⁺ to⁻hoo⁻ ja⁻, hooyh[~]. Jee⁺ cheyh⁺ hooyh[~] ja⁻ ga⁺jluuy⁺ hñiiy⁺ mah⁺ ga⁺jëë⁺ ta⁺ neh⁺ to⁻hoo⁻ ja⁻. ¹²Mah⁺ ga⁺jëë⁺ uu⁺ án-gele, hi⁻ kyeh⁺ hmiih⁻ tøø⁻. Ja⁻ ma⁺ gya⁺ jee⁺ ma⁺ la⁺ ta⁺ gyuuh⁺ lley⁺ hi⁻ ja⁻ ma⁺ gya⁺ jee⁺ ma⁺ la⁺ ta⁺ hu⁺ tiiy⁺, ja⁻ba⁺ jee⁺ ga⁺kye⁻ dsa⁻ jmi⁻ngo⁺ kih⁺ Jesús. ¹³Mah⁺ ga⁺jäh⁺ ángele he⁺ siih⁺:

—Dsa⁻më⁺, ¿he⁻la⁻ hoo⁺ hne⁻?

—Hoo⁺ jnä⁺ kih⁺ he⁻ ma⁻lleëy⁻ Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺. Sa⁺ man⁺ ha⁻ ta⁺ ma⁻kyaa⁻ —ga⁺jäh⁺ María siih⁺.

¹⁴Ma⁻ngëë⁺ ma⁻hlëëy⁻ lä⁺ja⁻, ga⁺jëëy⁻ hñiiy⁺ ta⁺ ka⁺luuy⁺. Ga⁺jëë⁺ cheh⁺ Jesús, pero mo⁻so⁺ ga⁺lä⁺kyuuy⁺. ¹⁵Mah⁺ ga⁺jäh⁺ Jesús siih⁺:

—Dsa⁻më⁺, ¿he⁻la⁻ hoo⁺ hne⁻? ¿Hii⁻ na⁻ hnaah⁺?

Pero María ma⁺ laay⁺, dsa⁻ hi⁻ ma⁺ hoo⁻ chaah⁺ le⁺ ba⁺ he⁺. He⁻ja⁻ ga⁺siih⁺:

—Hne⁻ dsa⁻, cher⁺ mah⁺ hne⁻ ma⁻lleëh⁻ hñii⁺ kyaan⁺, chiih⁺ jnä⁺ ha⁻ ta⁺ ma⁻kyaa⁺, mah⁺ niin⁻ na⁻teen⁻ —ga⁺jäh⁺ María siih⁺.

¹⁶—María —ga⁺jäh⁺ Jesús siih⁺.

Mah⁺ ga⁺jëëh⁻ ka⁻läh⁺ María, ga⁺siih⁺:

—¡Raboni! —he⁻ la⁻ hnøø⁺ jäh⁺ Ta⁻jwoh⁺.

¹⁷Mah⁺ ga⁺jäh⁺ Jesús siih⁺:

—Ta⁺ ee⁺ jnä⁺. Jëeh⁺, sa⁺ ga⁺ ma⁻wiin⁻ jee⁺ gya⁺ Tää⁺ kyaan⁺. Gwa⁻ jee⁺ tääh⁺ øøhn⁺ mah⁺ go⁻chiiy⁺: “Naahn⁻ na⁻gyan⁺ kyaah⁺ hi⁻ laä⁺ Tää⁺ kyaan⁺, ja⁻ba⁺ hi⁻ laä⁺ Tää⁺

kyaah⁺ hnäh⁺ ka⁻läh⁺. Naahn⁻ na⁻gyan⁺ kyaah⁺ hi⁻ laä⁺ Dio kyaan⁺, ja⁻ba⁺ hi⁻ laä⁺ Dio kyaah⁺ hnäh⁺.”

¹⁸He⁻ja⁻ ñee⁻ María Magdalena na⁺jmeeh⁺ juu⁺ kih⁺ lä⁺jëë⁺ jnääh⁺ discípulo he⁻ ga⁺jëëy⁺ Jesús, hi⁻ ga⁺jmeey⁻ h⁺ juu⁺ lä⁺jë⁺ he⁻ ga⁺siih⁺ María.

Ga⁺lä⁺jnää` Jesús jee⁺ kih⁺ discípulo kyaay⁺

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹Ma⁺ ga⁺na⁻hu⁻ ja⁻ba⁺ jmi⁺ ja⁻, to⁻ne⁻é jmi⁺ kih⁺ seman[~], na⁻jnë⁻ haah⁺ ma⁺ tøøh⁺ jnääh⁺ ko⁻jøh⁺ lä⁺jëë⁺ jnääh⁺, kih⁺ he⁻ ma⁺ gah⁺ jnääh⁺ dsa⁻ta⁺. Ga⁺he⁻ Jesús, mah⁺ ga⁺lla⁺sëëy⁻ to⁻dsaah⁺ jee⁺ ma⁺ tøøh⁺ jnääh⁺ ja⁻. Mah⁺ ga⁺jäh⁺ siih⁺ jnääh⁺:

—Wa⁺ hii⁺ tii⁺ kyah⁺ hnäh⁺.

²⁰Lä⁺koo⁻ ma⁺ ga⁺jäh⁺ lä⁺ja⁻, ga⁺heeyh⁺ jnääh⁺ discípulo kyaay⁺ ma⁺ gooy⁺ kyaah⁺ jwoo⁺ mo⁻miih⁻ kiyh⁺. Peer⁺ ga⁺jëë⁺ dsë⁻ jnääh⁺ ma⁺ ga⁺jëë⁺ jnääh⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän`. ²¹Mah⁺ ga⁺jäh⁺ Jesús siih⁺ jnääh⁺ ka⁻läh⁺:

—Wa⁺ hii⁺ tii⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Lä⁺koo⁻ ga⁺chee⁺ Tää⁺ jnä⁺, ja⁻ba⁺ lä⁺ja⁻ cheen⁻ hnäh⁺.

²²Lä⁺koo⁻ ma⁺ ga⁺jäh⁺ lä⁺ja⁻, ga⁺juey⁺ në⁻ kyaa⁺ jnääh⁺, mah⁺ ga⁺siih⁺ jnääh⁺:

—Heeh⁺ hnäh⁺ Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁺. ²³Cher⁺ mah⁺ ga⁺kiih⁺ hnäh⁺ hoh⁺ kih⁺ dso⁻kye⁻ he⁻ jmee⁺ dsa⁻, dsa⁻che⁻ ba⁺ dso⁻kye⁻ kiyh⁺. Pero cher⁺ mah⁺ sa⁺ ga⁺kiih⁺ hnäh⁺ hoh⁺ kiyh⁺, lä⁺ ma⁻kyaa⁺ ja⁻ba⁺ dso⁻kye⁻ kiyh⁺.

Sa⁺ ga⁺lä⁺hee⁺ Tamá he⁻ ma⁻lä⁻jiih` Dsa⁻jøøh` jnän`

²⁴Pero Tamá, hi⁻ tëëy[~] dsa⁻ suu⁺ he⁺, ja⁻ jee⁺ lä⁺jëë⁺ gya⁺tuu⁺ jnääh⁺, sa⁺ ma⁺ hää⁺ jee⁺ kyaa⁺ jnääh⁺ ma⁺ jah⁺ Jesús to⁻ne⁻. ²⁵Ga⁺jmeeh⁺ ba⁺ jñah⁺ discípulo juu⁺ kih⁺ Tamá, ga⁺siih⁺:

—Ma⁻jëë⁺ jnääh⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän`.

Mah⁺ ga⁺jäh⁺ Tamá:

—Cher⁺ mah⁺ sa⁺ ga⁺jëen⁺, la⁺ lii[~] gooy⁻ jee⁺ ga⁺hoo⁺ jø⁻ñe⁺, hi⁻ tän⁻ cha⁻goon⁺ jee⁺ ga⁺hoo⁺ jø⁻ñe⁺ hi⁻ tän⁻ goon⁺ jwoo⁺ mo⁻miih⁻ kiyh⁺, sa⁺ heen⁻.

²⁶Ma⁻hya⁻ ga⁺ jñaa⁺ jmi⁺, ma⁺ tøøh⁺ jnääh⁺ ka⁻läh⁺ cha⁻neh⁺, hi⁻ ma⁺ hää⁺ Tamá jee⁺ kyaa⁺ jnääh⁺. Pero na⁻jnë⁻ ba⁺ haah⁺ ga⁺mi⁻jnää⁻ Jesús hñii⁺ jee⁺ tøøh⁺ jnääh⁺ ja⁻, mah⁺ ga⁺jäh⁺:

—Wa⁺ hii⁺ tii⁺ kyah⁺ hnäh⁺.

²⁷Chah⁺ ba⁺ ga⁺jäh⁺ Jesús siih⁺ Tamá:

—Tøøh⁺ da⁺ cha⁻gooh⁻ jee⁺ la⁻, mah⁺ jëë⁻ ma⁻goon⁺. Hii⁺ ma⁻gooh⁻, mah⁺ tä⁺ neh⁺ jwoo⁺ mo⁻miih⁻ kin⁺ la⁻. Ta⁺ wa⁺ hwëh⁻ hoh⁺, wa⁺ lä⁻dsoo⁺ hoh⁺ kin⁺.

²⁸Ja⁻ga⁺ ga⁺jäh⁺ Tamá siih⁺:

—¡Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺, hi⁻ Dio kyaan⁺!

²⁹Mah⁺ ga⁺jäh⁺ Jesús siih⁺:

—Tamá, kih⁺ he⁻ ma⁻jëëh⁻ jnä⁺, he⁻ja⁻ ba⁺ na⁻ ma⁻lä⁻dsoo⁺ hoh⁺. Pero llu⁺ ga⁺ kih⁺ hi⁻ lä⁺dsoo⁺ dsë⁻, ma⁺ke⁺ sa⁺ ga⁺jëëy⁺ jnä⁺.

He⁻la⁻ he⁻ ma⁻na⁻sii⁻ juu⁺ la⁻

³⁰Cha⁻miih⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻ ga⁺jmeë⁺ Jesús cha⁻ne⁻ jnääh⁺ discípulo kyaay⁺ he⁻ sa⁺ cha⁻ na⁻sii⁻ në⁻ mo⁻je⁻ la⁻. ³¹Pero siin⁻ lä⁺la⁻ mah⁺ lä⁺dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺, Jesús

heʻ, hī heʻ heʻ Cristo, jooʻ Dio. Hiʻ kihʻ heʻ läʻdsooʻ hohʻ hnähʻ kiyhʻ, heʻ jā jmeeʻ chaā hnähʻ.

Gaʻmiʻjnäǟ Jesús hñiiʻ kihʻ gyeēʻ discípulo kyaayʻ

21 Kēē̄ gaʻ jā, gaʻmiʻjnäǟ Jesús hñiiyʻ chaʻhooʻ jmiʻjuehʻ heʻ hlaʻ hwaʻ Tiberia. Läʻlaʻ gaʻmiʻjnääyʻ hñiiyʻ. 2 Maʻ chehʻ Simón Peeʻ kyaahʻ Tamá, hī tēēyhʻ dsaʻ suuʻ heʻ, kyaahʻ Natanael dsaʻ chaā jeeʻ jwiʻ Caná hwaʻ Galilea, kyaahʻ läʻuuʻ jooʻ Zebedeo hiʻ kyaahʻ gaʻ uuʻ discípulo kyaāʻ Jesús.

3 Gaʻjähʻ Simón Peeʻ siyhʻ: —Hī jnäʻ ngoonʻ naʻ chaāhnʻ miihʻ jahʻ chaā chaʻjmiʻ.

Mahʻ gaʻjähʻ jeeʻ läʻjēēʻ: —Dsaʻnøøʻ jnäähʻ kyaahʻ hneʻ.

Mahʻ gaʻnäyʻ, gaʻtaayhʻ nehʻ kooʻ naʻmooʻ. Hwē jā saʻ gaʻlēēyhʻ niʻ miihʻ hmoohʻ. 4 Maʻngooʻ gaʻjnäʻ baʻ jā, maʻ gaʻläʻjnääʻ Jesús chaʻhooʻ jmiʻjuehʻ jā. Pero saʻ gaʻläʻkyuuʻ jnäähʻ cheʻ heʻ baʻ Jesús hī maʻ chehʻ jeeʻ jā. 5 Mahʻ gaʻngiʻ Jesús juuʻ kyaāʻ jnäähʻ:

—Gyuuʻ kyaanʻ, ¿cheʻ chaʻ miihʻ heʻ kihnʻ? —gaʻjähʻ Jesús siyhʻ.

Gaʻläʻjēēʻ jnäähʻ gaʻchiihʻ jnäähʻ: —Jähʻ haʻ.

6 Heʻjā gaʻjähʻ Jesús siyhʻ jnäähʻ:

—Tøøhʻ hnähʻ saʻhmaʻ kyahʻ hnähʻ taʻ jwooʻ raʻlluuyʻ kihʻ naʻmooʻ kyahʻ hnähʻ naʻ, mahʻ lēēhʻ hnähʻ.

Hiʻ gaʻjmeēʻ jnäähʻ läʻkooʻ gaʻjäyhʻ. Jā-gaʻ naʻ gaʻchehʻ jnäähʻ saʻhmaʻ jā hiʻ moʻsoʻ gaʻtäāʻ jnäähʻ maʻ lleʻ jnäähʻ, kihʻ heʻ jwēēʻ jahʻ maʻ täähʻ. 7 Jā-gaʻ gaʻjähʻ discípulo hī gaʻläʻhnääʻ Jesús chaʻmiihʻ gaʻsiyhʻ Peeʻ:

—iDsaʻjøøhʻ jnäñʻ baʻ ooʻ!

Maʻ gaʻnuuʻ Simón Peeʻ, laaʻ Dsaʻjøøhʻ kyaayʻ, gaʻkēyhʻ hmiihʻ kiyhʻ heʻ gaʻlleeyʻ taʻ kōʻjiihʻ maʻ jmeeyʻ taʻ kooohʻ hmaʻ. Mahʻ gaʻjwääyʻ hñiiyʻ chaʻjmiʻ.

8 Hiʻ jeeʻ läʻjēēʻ jnäähʻ yaʻnøøʻ jnäähʻ taʻ jeeʻ dsooʻ kyaahʻ naʻmooʻ jā, naʻchehʻ jnäähʻ saʻhmaʻ naʻkahʻ hmoohʻ. Jēēhʻ, kooʻ hñaʻlooʻ metro baʻ uuʻ tēēhʻ jnäähʻ jeeʻ laʻ hwaʻ jeeʻ maʻ tøøhʻ jnäähʻ jā. 9 Maʻ gaʻh-wēēʻ jnäähʻ nehʻ naʻmooʻ jā, gaʻjēēʻ jnäähʻ naʻjēēhʻ jeʻ, naʻkyaāʻ jaā hmoohʻ néʻ kyaahʻ heʻñiihʻ. 10 Mahʻ gaʻjähʻ Jesús siyhʻ jnäähʻ:

—Goʻteeʻ hnähʻ taʻ laʻ miihʻ hmoohʻ hī jā-gaʻ maʻlēēhʻ hnähʻ.

11 Mahʻ gaʻwiʻ Simón Peeʻ nehʻ naʻmooʻ mahʻ gaʻsēēyhʻ saʻhmaʻ jā taʻ hwaʻ kiiʻ. Naʻkahʻ goʻteʻ jahʻ kaāhʻ. Gaʻtēʻ kooʻ hñaʻlaaʻ naʻdséʻ toʻloʻgyaaʻ dséʻ uuʻ jahʻ jeeʻ läʻjēēʻ. Maʻkeʻ jwēēʻ maʻ laaʻ jahʻ heʻ, niʻ läʻjā saʻ gaʻgiʻ saʻhmaʻ. 12 Jā-gaʻ gaʻjähʻ Jesús:

—Yaʻnäāʻ hnähʻ yaʻkuhʻ hnähʻ.

Hiʻ niʻ jaā jnäähʻ saʻ gaʻtuuʻ dséʻ jnäähʻ maʻ ngiiʻ jnäähʻ juuʻ kiyhʻ: “¿Hī hneʻ?”

Jēēhʻ ñeʻ baʻ jnäähʻ, heʻ baʻ Dsaʻjøøhʻ kyaāʻ jnäähʻ baʻ heʻ. 13 Heʻjā gaʻkaʻ Jesús heʻñiihʻ jā, gaʻkwēēyhʻ jnäähʻ. Jā-baʻ läʻjā gaʻkwēēyhʻ jnäähʻ hmoohʻ kaʻlähʻ.

14 Jeeʻ laʻ gaʻtēʻ hnēʻ jiihʻ heʻ gaʻmiʻjnäǟ Jesús hñiiʻ kyaāʻ jnäähʻ discípulo kyaayʻ, maʻngēēʻ maʻläʻjiiyhʻ.

Gaʻhlēēhʻ Jesús kyaahʻ Simón Peeʻ

15 Maʻlaʻ kiyhʻ maʻkuyhʻ, jā-gaʻ gaʻjähʻ Jesús siihʻ Simón Peeʻ:

—Simón, jooʻ Joná, ¿cheʻ hnaahʻ gaʻ jnäʻ läʻkohʻ gaʻ läʻjēēʻ hī täähʻ laʻ?

Mahʻ gaʻjäyhʻ:

—Jaahʻ, Dsaʻjøøhʻ kyaanʻ. Ñehʻ baʻ hneʻ heʻ hnaanʻ hneʻ —gaʻjähʻ Peeʻ.

—Jā häähʻ lluʻ dsaʻ kyaanʻ —gaʻjähʻ Jesús siyhʻ.

16 Kooʻ kaʻlähʻ gaʻjäyhʻ, jeeʻ gaʻtēʻ toʻ jiihʻ:

—Simón, jooʻ Joná, ¿cheʻ hnaahʻ jnäʻ?

—Jaahʻ, Dsaʻjøøhʻ kyaanʻ. Ñehʻ baʻ hneʻ heʻ hnaanʻ hneʻ —gaʻjähʻ Peeʻ.

—Jā häähʻ lluʻ dsaʻ kyaanʻ —gaʻjähʻ Jesús siyhʻ.

17 Gaʻtēʻ hnēʻ jiihʻ gaʻjähʻ Jesús:

—Simón, jooʻ Joná, ¿cheʻ hnaahʻ jnäʻ? —gaʻjäyhʻ.

Jaʻ meehʻ dséʻ Peeʻ, kihʻ heʻ maʻtēʻ hnēʻ jiihʻ gaʻjäy-hʻ: “¿Cheʻ hnaahʻ jnäʻ?” Mahʻ gaʻsiyhʻ Jesús:

—Gaʻläʻjēēʻ baʻ ñehʻ hneʻ, Dsaʻjøøhʻ kyaanʻ. Ñehʻ kweeʻ heʻ hnaanʻ hneʻ.

Mahʻ gaʻjähʻ Jesús:

—Hääʻ lluʻ dsaʻ kyaanʻ jā. 18 Maʻraʻ juʻdsooʻ jwēēhnʻ hneʻ. Läʻ maʻ kwaāʻ gaʻ hneʻ miihʻ, maʻ jmäähʻ hñaahʻ, maʻ gohʻ waʻ haʻ chaʻ haʻ, haʻ jeeʻ maʻ hnoohʻ hñaahʻ. Pero waʻraʻ gaʻgyuhʻ, niihʻ maʻgoohʻ mahʻ jñahʻ dsaʻ kyehʻ hneʻ hmiihʻ kyahʻ. Hiʻ haʻ jeeʻ saʻ hnoohʻ gohʻ, jeeʻ jā baʻ dsaʻjäyʻ hneʻ.

19 Läʻjā gaʻjäyhʻ mahʻ läʻngēēʻ Peeʻ haʻ läʻ maʻ juuyʻ läʻjwēʻ jā läʻjnäʻ haʻ kohʻ jøøhʻ saʻ laaʻ Dio. Jā-gaʻ gaʻjäyhʻ:

—Jmeeʻ kōʻjøhʻ kyaahʻ jnäʻ.

Discípulo hī gaʻläʻhnääʻ Jesús

20 Maʻ gaʻjēēhʻ Peeʻ hñiiʻ taʻ kaʻluuʻ, gaʻjēēyʻ jaʻ discípulo hī gaʻläʻhnääʻ Jesús heʻ. Heʻ baʻ hī heʻ maʻ gyaʻ kooʻ kihʻ Jesús läʻ maʻ gaʻkuyhʻ maʻnueʻ jā, hī gaʻngiʻ juuʻ kihʻ Jesús: “Dsaʻjøøhʻ kyaanʻ, ¿hī naʻ hī ngēēʻ hneʻ?” 21 Heʻjā, maʻ gaʻjēēʻ Peeʻ discípulo heʻ, gaʻjäyhʻ siyhʻ Jesús:

—Dsaʻjøøhʻ kyaanʻ, ¿haʻ gaʻ hī jaʻ ooʻ? ¿Heeʻ baʻ leʻ kiyhʻ? —gaʻjähʻ Peeʻ.

22 —Waʻraʻ jähʻ kihʻ hnoonʻ chaāyʻ läʻjiihʻ tēʻ jmiʻ jäh-nʻ, saʻ gaʻtēēhʻ hneʻ jēēhʻ kiyhʻ. Hneʻ, jmeeʻ kōʻjøhʻ kyaahʻ jnäʻ —gaʻjähʻ Jesús siyhʻ.

23 Jeeʻ kihʻ øøhʻ jneʻ laʻ, yaʻhiʻ kooʻ juuʻ kihʻ discípulo heʻ, gaʻjäyhʻ saʻ juuyʻ. Pero jā heʻ gaʻjähʻ Jesús heʻ moʻsoʻ juuyʻ jā. Gaʻjäyhʻ läʻlaʻ baʻ: “Waʻraʻ jähʻ kihʻ hnoonʻ chaāyʻ läʻjiihʻ tēʻ jmiʻ jäh-nʻ, saʻ gaʻtēēhʻ hneʻ jēēhʻ kiyhʻ.”

24 Hī laʻ heʻ discípulo hī jähʻ juʻdsooʻ kihʻ gaʻläʻjēēʻ juuʻ laʻ. Hiʻ gaʻsiyhʻ läʻjēēʻ heʻ laʻ. Hiʻ ñeʻ jneʻ, juʻdsooʻ heʻ jmeeyʻ, laʻ juʻdsooʻ jmahʻ baʻ.

25 Hiʻ chaʻ gaʻ chaʻmiihʻ heʻ gaʻjmeēʻ Jesús. Waʻraʻ jähʻ kihʻ siʻ jneʻ maʻ kooʻ maʻ kooʻ läʻhiʻ néʻ, saʻ hiihʻ läʻkaaʻ jmiʻ gyueʻ laanʻ, cherʻmahʻ hī siʻ läʻ gaʻdsaʻ heʻ hnøøʻ gaʻ dsaʻsiʻ. Waʻ laʻ läʻjā.

Hechos

Ma-na-la juu' chee' Dio Jmi-llé' kih' né' kih' dsa'

1 Teófilo, jee' la- jmeen' ka-läh' juu' kyah'. Lá'koq- ma' ga'siin' to-né', ga'jmeen' juu' lá'jé' he- ga'jmeey' Jesús lá' ma' hux' ga'løoy' jmeey' ta', lá'ja- ka-läh' lá'jé' juu' he- ga'kway', 2 lá'jiih' ga'lloo' jmí' ga'sayh' ta' gyuxh'. Pero jáá' ja-ga' sayh', ga'jmeey' juu' kih' lá'jéé' apóstole hí- ga'lleeyh-. Kyaah' be' kih' Jmi-llé' Na-jngíí', ga'jmeey' mada' kih' apóstole ha- lá' jmeey'. 3 Hi' ma-ngéé' ma-juuy', ga'mi'jnääy- hñiyy' na-hñaa' na'dsay' cha'né' apóstole kyaay'. Já' he- koq- néé' ga'jmeey' lá' ma' ga'mi'jnääy- hñiyy' mah' lii' la' dsoo' juu' he- na'jiyyh'. Lá'ja- ga'jmeey' lá'jiih' ga'té' to'loo' jmí' hi' ga'hleeyh' kih' ha- lá' jáá' Dio dsa- lá'híh' kih'.

4 Koq- há', lá' ma' gyay' kyaah' lá'jéé' apóstole kyaay', ga'jmeey' mada' kiyh', ga'siyyh':

—Ta' la' hwéé- da' hnäh' Jerusalén la'. Jøø' da' lá'jiih' já' he- ga'bääh- Dio hñií' kwa', ja-ba' lá'koq- ga'jwéehñ' hnäh' jáá'. 5 Ma'ra' ju'dsoo', kyaah' jmí- ba' ga'chaa' Jwaa' dsa- jmí-, pero sa' lá'hí' cha-miíh- jmí' saah' hnäh' jmí- kyaah' Jmi-llé' Na-jngíí'.

Ngaah' Jesús ta' gyuxh'

6 Apóstole hí- ma' tääh' kyaah' Jesús, ga'ngíy' juu' ki- h':

—¿Hne- Dsa-jøøh' kyaan', che' na' na- kwah' jwé' jmeey' dsa- Israel híh' kih' hñií' lá'koq- ma' nøø' kih' dsa- ma-gyuh- jnän' jáá'?

7 He-ja- ga'já' Jesús siyyh':

—Sa' cha- he- kih' lá'ñeh' hnäh' he- jmí', he- jí-ñe- jmeey' Dio he- jwah' hnäh' na-, hñií' ba' Täá- na-ngé' jwé' tøoy' híh' líh' jmí' jmeey' lá'ja-. 8 Pero wa'ra- ja' Jmi-llé' Na-jngíí' neh' tuh-hoh' hnäh', ja-ga' na' hñah' hnäh' be' mah' leeh' hnäh' hí- jmeey' ju'dsoo' kin' jee' jwí- Jerusalén la-, hi' lá'kaa- Judea kyaah' Samária hi' lá'kaa- lá'juh' jmi-gyuxh' ka-läh'.

9 Ma-ngéé' ma-jäyh' lá'ja-, lá' ma-jéé' ja- dsa- kyaay', ga'sah' Jesús ngaayh' ta' gyuxh'. Ga'hey' jee' jnií', ja- jiíh' mo'so' ga'jéé' gyih'. 10 Jee' tääyh' jéey' ta' gyuxh' ha- lá' ngaah' Jesús, lá'chah' ja- ga'lla'sééh' uu' dsa- hí- kyeh' hmíih- tø-jiéé- cha'néy'. 11 Mah' ga'já' dsa- he' siyyh':

—¿He-la' tääh' hnäh' jééh' hnäh' ta' gyuxh', dsa- galileo? He' ba' Jesús hí- ma'téé- Dio ta' gyuxh' na', ja-ba' lá'koq- jééh' hnäh' ma-ngaayh-, ja-ba' lá'na- jééh' hnäh' jáyh' ka-läh'.

Ga'lleeyh- Matía leé' apóstol Ila' Juda

12 Jáh' kih' Jerusalén chih' moh' Olivo jee' ma' tääh' apóstol he'. Jee' ja- ga'taayh' jwé' ga'nääy' ta' Jerusalén, ko-ja- ba' jiíh' ux' le' ma' ngé' dsa- jmí' he- teeh- dsa- dsé'. 13 Lá' ma' ga'lla'nääy' Jerusalén, ga'wíy' jee' ga'té' to' jwéé' hne', ja-ba' jee' ma' tääyh' jáá'. Jee' ja- ga'lla'nää' lá'jéé' hí- he', Pee' kyaah' Jaco- boco, Jwaa', Andre', Felipe, Tamá, Bartolomé, Matá, Jacobo joø' Alfeo, Simón Zelote, hi' Juda øøh' Jacobo. 14 Lá'jéé' hí- he' ma' tääh' täá' ngíy' kiyh' kih' Dio lá'kaa- tuh-dséy', hi' ma' tääh' dsa-mé', kyaah' øøh' Jesús hi' María chooy'.

15 Jee' lá'jéé' dsa- he' tee' hñá-laa' dsé' gyeé'. Koq- há' kih' jee' lá'jé' jmí' ja-, ga'noo- Pee' to' dsaah' jee' kih' dsa-kyaa'yh' mah' ga'siyyh':

16 —Hnäh' øøhn', ga'jmeey' bíi' ga'lá'te' lá'koh' jáh' juu' kih' Dio he- ga'sí' David lá'koq- ga'mi'jnää- Jmi-llé' Na-jngíí' kiyh' jáá'. Juu' ja- ga'hleeh' kih' Juda hí- ma' jáá' dsa- hí- ga'sooh' kih' Jesús. 17 Hí- he' ma' laa' kwaat- dsa-kyaa'h' jnääh', koq- ba' ma' la' ta' kyaah' jnääh' kyaayh'. 18 (Hí- he' ga'la' koq- jwí' hwa' kyaah' jñeey' he- ga'lyh' kwaat- kih' he' hñíh' he- ga'jmeey'. Hwa' jee' ga'lay' ja-, ga'tayh' ta' cha'jéé' mah' ga'ní' tuyh', hi' ga'hwéé' lá'jé' he- ma' tääh' neh' tuyh'.

19 Lá'jéé' dsa- Jerusalén ga'nuuy' ha- lá' ga'la' kih' Ju- da, he-ja- ga'mi'cheey- hwa' ja' Acéldama. Juu' la' hnøø' jáh' hwa' kih' jma-.) 20 Kye- da' hnäh' kwaat- lá'koh' na-sí- né' Salmo:

Hne' kiyh' wa' já' ta'jmah',

ní' jaá- sa' wa' dsa-taah' jee' ja-.

Hí- na-sí- ka-läh' lá'la':

Wa' já' goo- jñah' ta' kiyh'.

21 Ngoo' ba' Pee' hleeh' lá'ja-, ga'jäyh':

—He-ja- jmeey' bíi' hñaan' jaá' øøh' jne' hí- háä' tää' kyaah' jne' lá'jiíh' ma' gya' Jesús. 22 Hñaan' jaá- hí- háä' jee' jnän' lá' ma' ga'choo' Jwaa- jmí- kih' Jesús, lá'jiíh' ga'té' jmí' ya'héé' Jesús jee' jnän' ngaayh' ta' gyuxh'. Hí- he' leé' jaá- hí- jmeey' ju'dsoo' ko-jøh' kyaah' jne', he- ga'lá'jiíh' Jesús —ga'já' Pee'.

23 He-ja- ga'mi'jnääy- uu' dsa-ñuxh-, ga'mi'jnääy- José hí- ma' chee- Barsabá (hí- he' ma' téeyh- Justo) hi' ga'mi'jnääy- Matía. 24 Mah' ga'taayh' ngíy' kih' Dio, ga'jäyh':

—Hne- Dio, hí- kyuxh- ha- lá' la' tuh-dsé' lá'jéé' dsa-, háäh' jnääh' hí- jaá- jee' lá'yu' hí- ma'lleeh-, 25 mah' dsa-he' gooy- ta' la-, leey' apóstol, kooy' né'

ta' he- ga'be' Juda, Juda hi- ga'tah' jwe' hlih' hi- ngoo' jee' lle' kih' teey-.

26 He'ja- ga'kooyh' suert hi' Matia ba' ga'tee' he- ja-. Hi- he' ga'jmaey' kwaat' kyaah' gya'kaa' apostol he'.

Ga'jyoo' Jmi'lle' Na'jngii' kih' Dio ne' kih' dsa'

2 La' ma' ga'te' jmi' Pentecoste', ma' taah' la'jee' dsa- he' ko'joh' koo- ba' cha'neh'. 2 Ni' juu' ga' sa' cha-, ga'hii' goo- gyueh' la' hii' lle' ta' he- ga'ngee' la' ga'dsa' cha'neh' jee' ma' taayh' ja-. 3 Jee' ja- ga'la'jna' ne' kih' la'jaa- la'jaay' he- la' la'koh' mi- je- he- hee'. 4 Hi' ga'la'jee' hi' ma' taah' jee' ja-, ga'jyoo' Jmi'lle' Na'jngii' neh' tuh-dsey', hi' ga'løoy' hleeyh' jyoh' juu' la'koo- ga'kwa' Jmi'lle' Na'jngii' he- hleeyh'.

5 La' ma' jmee' dsa- judiu jmi' juuh' jwi- Jerusalen, chaa' jwee' dsa-nueh' hi- mi'teh' kyaah' Dio hi- gonaa' la'kaa- la'juh' jmi-gyueh'. 6 Hi' ma' ga'nuuy' hii' goo-, ga'lla'naa' jwee' dsa- he', ga'kah' ga'gweh' hu'dse- kiyh', jeeh' ga'nuuy' hleeh' dsa- hi- ma' taah' cha'neh' ja-, juu' kiyh' la'jaa- la'jaay-. 7 Ga'la'dsaa' dsé' la'jee' dsa- he' mah' ma' jee' dsayh', ma' jayh':

—¿Che' ja' dsa- galileo la'jee' hi- taah' hleeh' na'? 8 ¿Ha- la' ja- he- hleeyh' juu' jnan' he- hleeh' jne' he- kyaah' ga'la'chaa' la'jaa- la'jaay' jne'? 9 Hwa' jee' ga'la'chaa' la'jaa- la'jaay' jne' chee': Partia, Media, Elam, Mesopotamia, Judea, Capadocia, Ponto hi' Asia, 10 Frigia, Panfilia, Egipto, hi' cha- ga'jyoh' jwi- he- na'hee' hwa' Africa he- kye- ta' cha'ne' ga' kih' hwa' he- chee' Cirene. Hi' chaa- hi- ma-ya-naa' Roma. Ko'l- laa' hi- he' laa' judiu, hi' ko'llaa' hi- ja-ga' ga'tah' kyaah' judiu. 11 Hi' chaa- hi- ma-ya-naa' Creta, hi- ma-ya-naa' Arabia ka-lah' hi' la'jee' ba' jne' nue' jne' hleeh' dsa- na' juu' jnan', kway' juu' ha- la' la' he- juh-gaa- he- jmee' Dio.

12 Ga'la'dsaa' dsé' la'jee' dsa- he', mah' ga'kah' ga'gweh' hu'dse- kiyh', ma' llay' juu' kyaah' dsa'kyaayh':

—¿Hee- hnø' jah' he- taayh' jmeey' la'na'?

13 Pero hi- jnah' ma' mi-kwayh':

—Hi- hee' ba' na- —ma' jayh'.

Ga'kwa' Pee' juu' kih' Jesús

14 He'ja- ga'noo- Pee' ko'joh' kyaah' la'jee' gya'kaa' dsa'kyaayh', mah' ga'hleeyh' ki-gaa- ga'jayh':

—La'jee' hnah' judiu hi- ma-ya-naa' jee' jmi' hi- hnah' hi- chaa- jee' jwi- Jerusalen la-, nue' da' hnah' juu' kin' mah' la'ngeeh' hnah' ha- la' la' he- jmee' Dio jee' kya' jnaah'. 15 Sa' hee' hi- taah' la- la'koo- jmeeh' hnah' hu'dse-, na' ga' ma-te' ba' ko'hi' nu'. 16 He- ma'tah' hnah' ma'nueh' hnah' na', kih' he- la- na- ga'hleeh' Joel hi- ga'ngee' juu' kih' Dio llo'joo':

17 La'la- ga'jah' Dio:

“Jee' llaa' jmi' cheen' jmi'lle' kin' neh' tuh-dse' la'jee' dsa-,

chih-me' chih-nueh' kyaah' hnah' hleeh' juu' he- kwan'.

Chih- kwa- kyaah' hnah' jee' he- mi'jnaah' kiyh', hi' jmeen' ke' dsa- ma-gyuh' kyaah' hnah'.

18 Ma'ra' ju'dsoo' cheen' jmi'lle' kin' neh' tuh-dse' hi- me' hi- nueh' hi- jmee' ta' he' kin', mah' ngee' juu' kin' kih' dsa' jmi' ja-.

19 Gyueh' jmi-gyueh' jmeen' he- jmee' dsaa' dsé' dsa- hi' jmeen' he- juh-gaa- ne' hwa' la-, kyaah' jma-, kyaah' je-, kyaah' cha-miih- ne'.

20 La'lah' ne' hyoo-, la-gyuu' sih-, jaa' ja-ga' ja' jmi' juuh' jmi' goo' kih' Dio.

21 Hi' la'jee' hi- ngii' kih' kih' Dio, hi- he' ba' laa'.”

22 'Hnah' hi- laa' israelita dsa-goon-, nue- da' hnah' juu' la-. La'koo- ma' ja' Jesus dsa- chaa- Nazaret jee' kyah' hnah', Dio ga'mi'jnaah' he- laay' hi- na'hnaa' kyaay'. Jeeh', ma'neh' ba' hnah', ja' he- koo- nee' he- juh-gaa- ga'jmeey' jee' kyah' hnah' he- ga'jmeey' dsaa' hoh' hnah'. 23 Pero ma-na-la' ba' hu'dse' kih' Dio ha- la' le' kiyh'. Ne- bih' ha- la' jmeeh' hnah' kih' Jesús. La' ma' ga'hey' gooh- hnah' ga'chaa' hnah' hi- ga'ngeeh' hnah' goo- dsa- hnaa' dsé', mah' ga'taa- dsih' dsoh' hma-cru-. Jee' ja- ga'juuy'. 24 Pero ga'tuh' kiyh' jee' ma' jii' la'koh' ma' ga'juuy'. Ni' koo' sa' ga'lih' ma' lla-dsée' kiyh', ma'ra' he- ga'mi'jiih' ba' Dio ka-lah'. 25 Nue- da' hnah' la'koo- ga'hleeh' David kih' Jesús:

La'je' jmi' ba' cheh' Dio kyaah' jna' kih' he- gyay' jwoo' ra'lluy' kin', he-ja- sa' jeh' dsen'.

26 He'ja- chaa- ba' jna' llu', jee- ba' dsen' han' kiyh', cha- ba' o'joh' dsé- kin' kyaayh'.

27 Jeeh', sa' kwah' jwe' jan' neh' to'høø-, ni' sa' kwah' jwe' jyah' jmi'ngo' kin', jna' hi- na'jngee' kyaah'.

28 Ga'mi'jnaah' kin' jwe' he- jmee' chaa-.

Hne- ba' jmeeh' jee- dsen' cha-miih- kih' he- cheh' kyaah' jna', ga'jah' David.

29 'Hnah' dsa-goon-, sa' na'hee' he- jwahn' la- kih' dsa- ma-gyuh' jnan' David. Ga'juuy' hi' ga'haay'.

Ja-ba' hwa' jnan' la- na'haay' la'jiih' na'. 30 Pero ga'ngee' bih' juu' kih' Dio hi' ma'ney' la'koo- ga'bääh- Dio hñii' jmee' kiyh'. Ga'taa- Dio hñii', ga'siyh': “Jaa- kih' jee' la'jee' sa'ju- kyah' ya'hee' hi- lee' Cristo mah' koo' ne' kyah', lee' rey.” 31 Ma'ne- ba' David ha- la' le' ta' cha'ne', he-ja- ga'hleeyh' kih' he- la'jiih' Cristo, ga'jayh': “Sa' jay' neh' to'høø- hi' ni' sa' hee' jmi'ngo' kiyh'.” 32 Dio ga'mi'jiih' Jesús hi- hleehn' kih' la-. La'jee' jnaah' jmee- jnaah' ju'dsoo' he- ga'la'jiih' Jesús. 33 Mah' ngaayh' na' gyay' jøøyh' jwoo' ra'lluy' kih' Dio. Hi' ga'hyoyh' Jmi'lle' Na'jngii' la'koh' hmoo' he- ga'jmeey' Taa' kyaayh', ja-ga' ga'cheey' Jmi'lle' Na'jngii' ja' kya' jnaah'. He- ja- na- he- jeeh' hnah' na' hi' he- nuuh- hnah' ka-lah'.

34 'Jee' da', ja' he' David hi- ga'sah' gyueh'. He' ba' hñiiy' ga'jayh' la'la-:

Ga'jah' Dio siyh' Dsa-jøøh' kyaan':

“Na' jwoo' ra'lluy' kin' la-,

³⁵ Lã'jijh' lloo~ jmi# toohn' gooh' he' jmeeh' hih' kih' hi' na'h00h' kyah', ga'jah' David.

³⁶ Lã'jêë' jne' dsa' Israel, hn00' lã'ngëë' jne', juu' la' la' ma'ra' ju'dsoo'. He' ba' Jesús hi' ga'tãäh' hnäh' dsöh' hma-cru', he' ba' hi' he' na' ga'jmãä' Dio laay' Dsa'j00h' jnän' hi' ga'hñaa' laay' Cristo —ga'jah' Pee'.

³⁷ Peer' ga'saa' dsa' he' llii' ma' ga'nuuy' juu' ja', he'ja' ga'ngiiy' juu' kih' Pee' kyaah' jñah' apóstol, ga'jäh':

—Dsa'goon~, ¿hee' na' jmeë' jnääh' na'?

³⁸ Ja'ga' ga'jah' Pee' siiyh':

—Jeeh' hnäh' kyaah' Dio, chaa' hnäh' hñaa' jmi# lã'jaa' lã'jaa' hnäh' lã'hih' he' ga'jmeë' Jesucristo mah' dsa'che' dso'kye' kyah' hnäh', hi' lã'ja' hñah' hnäh' Jmi'lle' Na'jngii' he' kwa' Dio. ³⁹ He' jnä' ba' jne' la' he' ga'jah' Dio kwa', he' kih' gyuu' jnän', he' kih' hi' tãäh' uu'. La' kih' lã'hii' në' hi' tëeh' Dio —ga'jah' Pee'.

⁴⁰ Ga'kwëeh' Pee' nuuh' hi' ga'hleëyh' kyaah' cha-ga'miih' juu', ga'jäh':

—Lãä' hnäh' hñaa' kih' he' hñih' he' cha' jmi-gyuu' la'.

⁴¹ Lã'jêë' hi' ga'heeh' juu' kih' Dio he' ga'kwa' Pee' jmi# ja', tee' hnë' mil hi' ga'saa' jmi#. Lã'jêë' dsa' he' ga'jmeë' ko'j0h' kyaah' hi' ma' tãäh' jãä', lã'ja' ga'lã'jwëë' gyih'. ⁴² Lã'jêë' dsa' he' ga'taa' nuuy' lã'jê' juu' he' ga'kwa' apóstole. Ga'jmeëy' ko'j0h' kyaah' koq' ba' hu' dsë', hi' lã'ja' ma' kuyh' he'ñiih' lã'hih' kih' Jesús, hi' ko'j0h' ba' ma' ngiiy' kiyh' kih' Dio.

Lã'la' ga'jmeë' lã'jêë' hi' ga'heeh' kih' Jesús ma' to'në'

⁴³ Peer' ga'lã'goo' dsë' lã'jêë' dsa' ma' ga'jêëy' cha'miih' he' juh'gaa' he' ga'jmeë' apóstole.

⁴⁴ Lã'jêë' hi' ga'heeh' juu' kih' Dio ga'taa' ko'j0h'. Ga'jmeë' bih' llu' dsëy', ga'jmeëy' kwaat' la' kih' lã'jêë' ba' he' cha' kiyh'. ⁴⁵ Ga'hñiiy' hwa' kiyh', ga'hñiiy' he' cha' kiyh'. Lã'jêë' kuu' he' ga'liyh' ja', ga'ti' ga'llooyh' kih' hi' lla'kyaa'. ⁴⁶ Lã'jêë' jmi# ba' ma' dsa'ñeey' ko'j0h' koq' gwah' juuh' ja', hi' lã'ja' ma' dsa'ñeey' cha'neh' kih' dsa'kyaay' ma' kuyh' ma'nuu' kih' Jesús. Lã'kaa' tuh'dsëy' ma' kuyh' ko'j0h'. Sa' cha' hu' dsë' ma' kyey' ni' miih'. ⁴⁷ Ma' häy' kih' Dio hi' dsa'gooy' ma' tih' ba' dsëy' lã'koq' ma' jmeëy'. Koq' jmi# koq' jmi# ga'jmeë' Dsa'j00h' jnän' ga'lã'jwëë' ga' dsa' hi' lle' kih' lãä'.

Ga'hlaa' jaa' dsa'jluuh'

3 Koq' hä' ngoo' Pee' kyaah' Jwaa' ta' gwah'. Hor' ja' ma' dsa'nää' dsa'ngiiy' kiyh' kih' Dio ko'hi' hnë' ta' ga'hloo'. ² Jee' ja' ma' gya' jaa' dsa'jluuh' tii', hi' ma'jluuh' ga'lã'chaa'. Jee' ja' ma' dsa'llaa' dsih' lã'jêë' jmi# ho'haah' kih' sa'jne' kih' gwah'. Ho'haah' ja' chee' Na'hñaa'. Jee' ja' ma' gyay' ngiiy' kuu' kih' dsa' hi' dsa'nää' gwah'. ³ Ma' ga'jêë' dsa'dsaah' he' ja'

Pee' kyaah' Jwaa' dsa'taa' ta' jee' chih' gwah' ja', ga'chuyy' kyaah', ga'ngiiy' kuu'. ⁴ He'ja' ga'noo' Pee' kyaah' Jwaa', ga'jêëy' dsa'jluuh' he' koq' hweh', mah' ga'jah' Pee' siiyh':

—Jêë' da' jnääh'.

⁵ Peer' ga'n0h' dsëy' ma' ga'jêëy' apóstol he', ma' hyoyh' miih' kuu' ma' laay'.

⁶ Pero lã'la' ba' ga'jah' Pee':

—Sa' cha' kuu' t00' ku'n00' he' kwëehn' hne'. He' la' ba' kwëehn' hne'. Kyaah' hih' kih' Jesucristo dsa' chaa' Nazaret, noo' mah' ngë'.

⁷ Hi' ga'sooh' Pee' gooy' ra'lluy', ga'chaa'.

Lã'chah' ja' ga'lã'beë' ma'tiiy'. ⁸ Ga'nooy' ko'chih' ga'l00y' ngëy'. Ga'hey' ta' neh' sa'jne' kih' gwah' kyaah' lã'uu' apóstol he', ma' hëë' dsay' häy' kih' Dio. ⁹ Lã'jêë' hi' ma' tãäh' jee' ja', ga'jêëy' ngë' dsa' hi' ma' jluuh' he', häy' kih' Dio. ¹⁰ Ma' kyuu' ba' dsih', he'ja' ma' jäh':

—Hi' he' na' hi' ma' gya' ngii' kuu' ho'haah' he' chee' Na'hñaa'.

Peer' ga'jwaa' dsa', ga'taa' jêë' dsayh', ha' lã' ga'la' kih' dsa'jluuh' he'.

Ga'kwa' Pee' juu' hoo' na'hii' kih' Salomón

¹¹ Ga'nää' apóstole ta' hoo' na'hii' kih' Salomón hi' dsa'jluuh' hi' ga'hlaa' he' sa' ga'tuy' jmeëy' ko'j0h' kyaah' apóstole. Ha' koh' sa' ma' dsaa' dsë' lã'jêë' hi' ga'kuh' jee' ja'. ¹² Ma' ga'jêë' Pee' ga'kuh' dsa' he', he'ja' ga'jäh':

—¿He'la' dsaa' hoh' hnäh' dsa' Israel he' jêëh' jnääh' lã'na'? ¿Che' laah' hnäh' he' mi'te' jnääh' cha-ga'miih' he'ja' ma'mi'hlaa' jnääh' dsa'ñuu' la' o che' laah' hnäh' cha' cha'miih' be' kyaa' jnääh'? ¹³ Dio kyaa' Abraham, Dio kyaa' Isaac, Dio kyaa' Jacob, Dio kyaa' dsa' ma'gyuh' jnän' ga'jmääy' j00h' jooy' Jesús hi' ga'ngëeh' hnäh' goo' Pilato. Hi' lã'koq' ma' ga'jah' Pilato ma' lãäy', sa' ga'heeh' hnäh' kiyh'. ¹⁴ Hi' lluy' he', hi' sa' ää' ni' miih' dsoo', sa' ga'tih' hoh' hnäh' he' ma' lãäy'. Ga'tih' ga' hoh' hnäh' he' ga'ngiih' hnäh' kih' Pilato he' ga'laa' jaa' hi' ää' dsoo'. ¹⁵ Ga'jngëeh' hnäh' hi' ga'jmää' jne', pero Dio ga'mi'jiiyh' jee' kih' hi' na'juu'. Ja'ba' jnääh', jmeë' jnääh' ju'dsoo' he' ga'lã'jiiyh'. ¹⁶ Kih' he' ma' dsoo' dsë' jnääh' kih' Jesús, he'ja' ba' ma'hlaa' hi' la' hi' jêëh' hnäh' hi' kyuu' hnih'. He' ma' dsoo' dsë' jne' gwa' kih' Jesús, he'ja' ba' ma'ja' kiyh' go'te' hi' jêëh' hnäh' cheh' la'.

¹⁷ Hnäh' dsa'goon~, ma' ba' jnä' he' sa' ga'lã'ngëeh' hnäh', he'ja' ba' ga'jmeeh' hnäh' lã'ja' kih' Jesús, hi' lã'ja' ga'jmeë' dsa'ta' ka'läh'. ¹⁸ Pero Dio ga'mi'te' lã'koq' ga'jäh' jãä'. Lã'jêë' hi' ga'ngëë' juu' kiyh', ga'jmeeyh' juu' ma'ra' he' jêë' ba' wi' Cristo kyaay'. ¹⁹ He'ja' jwahn', wa' lã'dsaa' hoh' hnäh' miih', jeeh' hnäh' kyaah' Dio mah' dsa'che' dso'kye' kyah' hnäh'. Ja'ga' na' kwa' Dio jwë' dsa'toohn' lluy', ²⁰ hi' cheey' Jesucristo ka'läh', he' ba' hi' ma'nuu' hnäh' kih' jãä'. ²¹ Pero na', lã' ma'gya' ja'ba' Jesús gyuu' ya'jwii' lã'jiih' lloo~ jmi# jmeeyh' lã'hmëë' lã'jêë'

he- cha- jmi-gyuu- la-. Ga-jmee- ba- Dio juu- ha- la- le- jmi- ja-, jeeh- ga-chee- bih- hi- na-jngëe- kyaay- hi- ga-ngëe- juu- kiyh- llo-joo-. ²²Jeeh-, Moisé ga-ngëe- juu- kih- dsa- ma-gyuh- jnan-, ga-jäyh-: "Jee- jnan- la- jmee- Dio ya-hëe- ja- hi- ngëe- juu- kiyh- lä-koo- jmeen- la-. Ja- jmeeh- hnäh- he- lä-jë- he- jäh- hi- he-. ²³Lä-jëe- hi- sa- jmee- he- juu- kih- hi- he-, mo-so- leey- kwaat- dsa- kya- Dio", ga-jäh- Moisé.

²⁴Hi- ngoo- ba- Pee- kway- juu-, ga-jäyh-:
 —Lä-jëe- hi- ga-ngëe- juu- kih- Dio jä-ä-, ga-jmeeyh- juu- ha- lä- jmee- Dio jmi- na-. Lä-ja- juu- ga-kwa- Samuel to-në- hi- ja-ba- lä-ja- la- juu- he- ga-kwa- hi- ya-nää- këe-. ²⁵Dsa- goo- ba- jne- hi- ga-ngëe- juu- kih- Dio, hi- ja-ba- he- jnä- jne- hmooh- he- ga-jmee- Dio kyaah- dsa- ma-gyuh- jnan-. Mi-dsooh- da- hoh- hnäh- ha- lä- ga-jäh- Dio siyh- Abraham: "Ta-la- kih- sa-ju- kyah-, mi-jään- ga-lä-jëe- dsa- jmi-gyuu-." ²⁶He-ja- jwëeh- hnäh-, lä- ma- ga-mi-jiih- Dio joo-, ga-cheey- jnä- jne- to-në- mah- mi-jäy- jne-. He- hnøoy- dsa- jeeh- lä-ja- lä-ja- jne- mah- mo-so- jmee- ga- jne- he- hiih-.

Ga-jäy- Pee- kyaah- Jwa- cha-në- dsa-ta- Judiu

4 Cheh- ga- Pee- kyaah- Jwa-, hlëeyh- dsa- ma- ga-lla-nää- jmi-dsa-, ga-lloo- dsa-jøh- kya- poo- hi- ma- hø- gwah- hi- ga-lla-nää- saduceo ka-läh-. ²Lä-jëe- dsa- he- sa- ga-tih- dsëy- juu- he- ma- kwa- apóstol, jeeh- ma- hlëeyh- he- lä-jiih- dsa- jee- kih- hi- na-juu-, kih- he- ga-lä-jiih- Jesús. ³He-ja- ga-saayh- Pee- kyaah- Jwa-. Koo- ga-taayh- neh-ñe- ba-, kih- he- ga-hloo-. Ga-jnäyh- neh-ñe- ja- jyoh- jmi-. ⁴Peer- jwëe- dsa- ga-lä-dsoo- dsë- ma- ga-nuuy- juu- kih- Dio. Hña- mil- ga-të- ma-la- dsa-ñuuh- jmah-.

⁵Ma- ga-jnä- jyoh- jmi-, ga-kuh- dsa-ta- në-ta- kih-, jee- jwi- Jerusalén ja-, kyaah- dsa-gyuuh-, hi- kyaah- ta-jwoh- kya- ley. ⁶Jee- ja- ma- hää- Aná hi- ma- la- jmi-dsa- jøh-, kyaah- Caifá kyaah- Jwa- kyaah- Alejandro kyaah- lä-jëe- ga- hi- la- dsa- kya- jmi-dsa- jøh- he-. ⁷Hi- he- ga-jmee- mada- ga-hwëe- hi- ma- tääh- neh-ñe-, mah- ga-cheeyh- to- dsaah- jee- ma- täayh- ja-, ga-ngiy- juu- kiyh-:

—¿Hi- kih- hih- he- jmeeh- hnäh- lä-na-, hi- kwa- be- kyah- hnäh-?

⁸He-ja- ga-hlëeh- Pee- kyaah- cha-miih- be- kih- jmi-llë- Na-jngii-, ga-siih-:

—Hnäh- hi- la- dsa-ta- dsa-gyuuh- kya- dsa- Israel, ⁹ma-teeh- hnäh- jnääh- kih- he- ma-ja- kih- ja- hi- ma- dsaah-, lla-kyaah- jnääh- jmi- ha- lä- ma-hlaay-.

¹⁰Hnø- lä-ngëeh- hnäh- kyaah- lä-jëe- ga- dsa- cha- hwa- Israel la-, kyaah- hih- kih- Jesucristo dsa- cha- Nazaret ba- ma-hla- dsa- hi- ma- jluuh- la-. He- ba- Jesús hi- ga-jngëeh- hnäh- dsoh- hma-cru-, Dio ga-mi-jiih- jee- kih- hi- na-juu-. Kyaah- be- kih- Jesús, cheh- hi- ma- jluuh- la- cha-nëh- hnäh-. ¹¹Jesús hi- hlëeh- kih- la-, la- lä-koh- mi-kuu- he- sa- ga-tih- hoh- hnäh-, hnäh- hi- la- lä-koo- të-hyah- kya- Dio. Hi- he- ga-jä- lä-koh- mi-kuu- he- kye- dsa- to-në- kih- koo- hne- juuh-. ¹²Sa- cha- ga- jñah- jmi-gyuu- la- hi- lä-

jne-, jëeh- ja- ba- he- hi- ga-kwa- Dio hi- na-ngë- jwë- lä- jne-.

¹³Ma- ga-jëe- lä-jëe- dsa-ta- he- ni- miih- sa- goh- Pee- kyaah- Jwa-, he-ja- ga-taayh- jëe- dsayh-. Jëeh-, ñe- bih- apóstole he- ma- laay- dsa-wa- hi- cha- hi-, ni- sa- kyuyh- hwëh- ka-läh-. Hi- ga-lä-kyuy- he- ba- hi- he- ma- ga-näy- kyaah- Jesús. ¹⁴Hi- ga-jëe- he- ma- cheh- dsa-ñuuh- hi- ma- jluuh- he- jee- kiyh- ja-, he-ja- sa- ga-la- ma- jäyh- sa- llu- he- ma-la- lä-ja-. ¹⁵Mah- ga-jmee- dsa-ta- mada- he- ga-hwëe- apóstole he-, ta-ko-jiih- ga-taayh- ga-llay- juu- kyaah- dsa-kyaayh-. ¹⁶Ma- jäyh-:

—¿Ha- lä- llu- jmeen- kyaah- dsa-ñuuh- na-? Ma-ra- ju-dsoo- ga-jmeey- koo- he- juh-gaa- hi- lä-jëe- dsa- hi- cha- Jerusalén la- ma-ñey-, he-ja- sa- le- jäh- jne- sa- dsoo-. ¹⁷Lä-la- ba- wa- jmeen- mah- mo-so- lä-ñuuh- ga- juu- la- jee- jwi- jnan-. Wa- juuh- kiyh- mah- mo- so- hlëeh- gyih- ni- ja- kih- Jesús.

¹⁸He-ja- ga-tëeyh- Pee- ka-läh- kyaah- Jwa- ta- në- ta- mah- ga-siih-:

—Mo-so- hlëeh- ga- hnäh- kih- Jesús, ni- mo-so- mi-tëeh- ga- hnäh- dsa- juu- kiyh-.

¹⁹He-ja- ga-jëeh- Pee- kyaah- Jwa- juu- kiyh-:

—Jmee- da- hnäh- hu-dsë- ha- lä- sooh- kya- jnääh- cha-në- Dio, ¿che- llu- ga- he- mi-te- jnääh- kyah- hnäh- lla- he- mi-te- jnääh- kih- Dio? ²⁰Pero sa- le- tu- jnääh- he- kwa- jnääh- juu- la-, lä-jë- he- ga-jëe- jnääh- kyaah- he- ga-nuuh- jnääh- —ga-jäyh-.

²¹He-ja- ga-jäh- dsa-ta-:

—Ma-ñeh- ba- hnäh- cher- mah- ga-nääh- ga- hnäh- kwah- juu- na-.

Ja-ga- ga-läy-. Sa- ga-jnøoyh- ha- lä- jee- ma- jmeeh- dsih-, jëeh- lä-jëe- ba- dsa- ma- jmee- juuh- kih- Dio- kih- he- ga-la- lä-ja-. ²²Jëeh-, ga-la- koo- he- juh-gaa- kih- dsa- hi- ga-hla- he- hi- ma- hää- la- ga- to-loo- ji-ñe-.

Ga-ngii- øh- jne- kih- Dio mah- hyoyh- be-

²³Lä- ma- ga-la- apóstol he-, ga-lla-näy- ka-läh- jee- ma- tääh- dsa-kyaayh-, ja-ga- ga-jmeeyh- juu- ha- lä- ga-jäh- jmi-dsa- kyaah- kyaah- dsa-gyuuh- he-. ²⁴Hi- ma- ga-nuu- lä-jëe- dsa-kyaayh-, ga-taayh- ko-jøh- lä-jëe- ga- chuuy- kyaah- Dio, ga-jäyh-:

—Ja- hne- ba- jmeeh- hih-, hne- he- Dio hi- ga-jmeeh- gyuuh- hwa-, ga-jmeeh- jmi-ñeeh-, hi- ga-jmeeh- lä-jë- he- ga- cha-. ²⁵Hi- hne- ga-kwah- juu- lä-koo- ga-hlëeh- David hi- ga-jmee- ta- he- kyah- lä- ma- ga-hlëeyh- lä-la-:

¿Hee- ba- la- chi-jwa- dsa- lä-ka- lä-juh- jmi-gyuu-? Lä-ka- jee- jwi-, dsa-taayh- juu- kwee- kyaah- hu-d- së- he- sa- jmää- ta-.

²⁶Dsa-kuh- lä-jëe- dsa-ta- kaah-, mah- jmeey- ko-jøh- kyaah- dsa-kyaayh-, hnooyh- ha- lä- jee- lla-dsëy- Dio kyaah- Cristo hi- na-llëeh- kyaay-, ga-jäh- David.

²⁷Hi- ma-ra- he- ga-la- ba- he- ja- jee- jwi- la-, ga-kuh- Herode kyaah- Poncio Pilato kyaah- dsa- hi- sa- la- judiu hi- kyaah- dsa- judiu. Ga-hnooy- juu- kih-

Jesús, gyyh̄ hī na jngēē kyaah̄ hī ga hñaaah̄.
 28 Kyaah̄ be' kyah̄ hi' kyaah̄ h̄u' dsē kyah̄ ma-na-la' juu' jāā ha- lā le' kih' Jesús hi' ja-ba' lā ja- ga jmeē' dsa- he' kiyh̄. 29 Jēē da' Dsa-jōōh' kyaah̄ ha- lā jōōh' dsa- jnāah̄ na'. Kwa' be' kyaā jnāah̄ hī jmeē' ta' he' kyah̄ mah' sa' lā ga' h̄ jnāah̄ hlēēh̄ jnāah̄ dsa- kyaah̄ juu' kyah̄. 30 Hii' gooh- nē kih' hī dsaah̄ mah' hlāāy' hi' kwa' be' kyaā jnāah̄ mah' jmeē' jnāah̄ cha-miih- he- juh-gaa- kyaah̄ be' kih' Jesús gyyh̄ kyaah̄ hī na jngēē —ga' jāh' apóstol he'.

31 Ma' ga' dsaā' ga' hlēēy' kyaah̄ Dio ga' jeh' hwa' jee' ma' tāāy' ja-, lā' chah' ja- ga' taayh' na- kah' bih' Jmi-llē' Na-jngiī, hi' ga' nāā' bih' kway' juu' kih' Dio, ni' miih- sa' goyh'.

Ga' kwa' jōōh' jne' be' kih' hī lla-kyaa'

32 Lā' jēē' dsa- hī ga' lā' dsoo' dsē' kih' Dio, koō- nēē' ba' ma' la' h̄u' dsē' kiyh̄, ni' jāā sa' ma' jmeē' kih' lā' jēē' he- ma' cha- kiyh̄, ga' jmeey' kwaat- la' kih' lā' jēē' ba'. 33 Kyaah̄ cha-miih- be', ga' lā' jēē' apóstole ga' jmeey' ju' dsoo' he- ga' lā' jiih' Jesús Dsa-jōōh' jnān'. Hi' Dio ga' mi' jōōh' cha-miih- kih' lā' jēē' dsa- he'. 34 Jee' kih' dsa- he' ni' jāā sa' ma' jmeē' wēē' kih'. Jēēh' ma' chaa- jōōh' jne' hī ma' hōō' hwa', hī ma' hōō' hne', ga' hñiy' he- ja- mah' ma' dsa- kay' kuu' he- ma' liyh' ja-, 35 ma' dsa- kwēēy' apóstole. Hi' apóstole he' ma' ti- ma' llooh- kuu' ja- kih' lā' jāā lā' jāā hī lla-kyaa'.

36 Lā' ja- ga' jmeē' José. Pero apóstole he' ga' mi' cheē- dsih' Bernabé. Jmī- kiyh' hnōō' jāh': hī kwa' be' kih' dsa'. Ma' laay' sa' ju- kih' Leví. Jee' ga' lā' chaa' Bernabé cheē- Chipre, hwa' he- hā' jee' jmi-ñeeh'. 37 Hī he' ma' hōō' koō- jwī' hwa' hi' ga' hñiy'. Kuu' he- ga' liyh' ja-, na' kay- kih' apóstole.

Ga' juu' Ananía kyaah' mēy' Safira

5 Che' kyuyh̄ ha- lā' ga' jmeē' jāā hī ma' cheē- Ananía kyaah̄ mēy' hī cheē- Safira. Dsa- he', ga' hñiy' koō- jwī' hwa' kih' ka-lāh'. 2 Ga' taayh' juu' kwee- kyaah̄ mēy' ha- lā' juuy' mah' hmāy' to' dsaah' kuu' he- ga' hñiy' hwa' ja-. He- ja- na' kay' to' dsaah' ba' kuu' ja- kih' apóstole. (Ga' jmeey' lā' koh' he- ga' k- wēēy' lā' jēē' ba'.) 3 He- ja- ga' jāh' Pee' siyh':

—Ananía, zha- lā' ma' he- Tana' neh' tuh' hoh' ma' juuh' kih' Jmi-llē' Na-jngiī, he- ma' hmāh' to' dsaah' kuu' he- ma' hñih' hwa' kyah'? 4 zja' he- kyah' ba' hne- ma' la' hwa' ja- ta' ko- jiih' sa' ma' hñih' Hi' ma' ga' hñih' hwa' ja-, zja' he- kyah' ba' hne' kuu' he- ga' lēh' kih' hwa' ja-? zHe-la' ma- ja- h̄u' dsē- hñih' he- ma' jmeē- h' lā' na-? Ja' he' dsa- na- hī ma' juuh' kih', kih' Dio ba' na- ma' juuh'.

5 Ma' ga' nuu' Ananía juu' ja-, ga' tayh' hwa', ga' juuy' go- te-. Peer' ga' lā' goo' dsē' lā' jēē' dsa- ma' ga' nuuy' he- ga' la' lā' ja-. 6 Chih- hī ma' tāāh' jee' ja-, ga' bāāy' Ananía koō- hmīh-, mah' ga' jāāy' na' haay'.

7 Ga' lā' hñi' koō- hnē- hor-, ja- ga' ma' ga' lloo' mēy' jee' ma' tāāh' apóstole, ni' sa' ñey' he- na- ma- la'.

8 He- ja- ga' jāh' Pee':

—Chiih' jnā', zche' ko- ja- jiih' ga' kēē' hwa' kyah' hnāh' he- ga' hñih' hnāh'?

He- ja- ga' jāh' dsa- mē' he':

—Ja- ba' ko- ja- ga' kēē'.

9 Mah' ga' jāh' Pee' sih' dsa- mē' he':

—zHa- lā' ma- taah' hnāh' juu' kwee- ma' juuh' hnāh' kih' Jmi-llē' kih' Dsa-jōōh' jnān', laah' hnāh' sa' cha- he- le'? Jēē' da' hī tāāh' ho' haah' na-, hī ma- ya- nāā' ma- na' haā' dsa- ñuuh- kyaah'. Ja- ba' lā' na- dsa- nāāy' dsa- jāāy' hne- ka- lāh'.

10 Hi' lā' chah' ja- ga' tah' dsa- mē' he' cha' nē' Pee', ga' juuy'. Hi' chah' ba' ga' lla- nāā' chih- ñuuh- he' jee' ma' kyaā' dsa- mē' he' hi' ga' jēēy' ma- na- juuy'. He- ja- ga' jāāy' na' haay' ja- ba' koo' kih' dsa- ñuuh- kyaay'.

11 He- ja- ga' lā' goo' jwēte dsē' lā' jēē' hī ga' heeh- juu' kih' Dio hi' lā' jēē' ga' jñah' hī ga' nuu' juu' ja-, ga' lā- goo' dsēy' ka- lāh'.

12 Peer' cha- miih- he- juh- gaa- ma' jmeē' apóstol jee' jwī- ja-. Hi' lā' jēē' hī ga' heeh- juu' kih' Dio ga' jmeē' ko- jōōh' kyaayh' jee' la' hoo' na' hii' kih' Sa- lomón. 13 Ga' tih' ba' dsē' dsa- ha- lā' ma' jmeē' hī ga' heeh- juu' kih' Dio, pero sa' ga' tuu- dsēy' ma' jmeey' ko- jōōh' kyaayh'. 14 Ma' ke' lā' ja- ga' la', ma' ra' he- ga' lā' jwēē' ga' dsa- hī ga' lā' dsoo' dsē' kih' Dio, jwēē' dsa- ñuuh' hi' lā' ja- dsa- mē' ka- lāh'. 15 He- ja- ma' dsa- jāāy' dsa- dsaah' kyaay' na' kyaay' nē' jii' cha' hoo' jwē' jee' ma' dsa- ngēē' Pee', ma' laay' ha- ga- che- tēēy' miih- hih' kih' Pee' wa' ra- ga' ngēēy' jee' ja-. 16 Hi' ma' go- nāā' hī chaa- jwī' he- tāāh' jāh' kih' Jerusalén jāāy' dsa- dsaah' kyaay', hi' ma' jāāy' dsa- hī kye- jmi-llē' hñih'. Lā' jēē' hī he' ma' dsa- jā' kih'.

Koō- ka-lāh' ga' saayh' apóstole he'

17 Peer' ga' lā' llēē' jmi- dsa- jōōh' hi' lā' ja- dsa- sa- duceo hī laā' dsa- kyaayh'. 18 He- ja- ga' saayh' após- tole he', ga' taayh- neh' ñe'. 19 Pero hwē' ja-, ga' lloo' jāā' ángel kyaā' Dio, ga' nāy' hoo' neh' ñe' mah' ga' h- wēēy' apóstol he', ga' siyh':

20 —Go- nāā' hnāh' ka- lāh', hi' na- cheh' ba' hnāh' hoo' na' hii' kih' gwah' oo', ja- kwah- hnāh' juu' na- hñaa' lā' jēē' ha- lā' jmeē' Dio chaa' dsa- ta' la' kih' Jesús.

21 Ga' mi- te' bih' lā' koh' ga' nuuy'. Tiih' ga' ma' ga' jnā', ga' nāāy' ta' hoo' na' hii' kih' gwah' ja-, ga' taayh' mi- tēēy' dsa-.

Ta' ko- jiih' ja-, jmi- dsa- jōōh' kyaah' dsa- kyaayh' ga' l- la- nāāy' nē- ta' kiyh', mah' ga' jōōy' lā' jēē' dsa- ta' hi' lā' jēē' dsa- gyyh̄ hī na- hñaa' kyaā' dsa- Israel hi' ga' jmeey' mada- he- dsa- kyaay' hī tāāh' neh' ñe'.

22 Ma' ga' lla- nāā' poo- neh' ñe' sa' chaa' apóstol he' mo' tāāh'. He- ja- ga' nāāy' na' jmeeyh' juu' kih' dsa- ta', 23 ma' jāyh':

—Ma' ra' ju' dsoo', ma' ga' lla- nōō' jnāah' jee' chih' neh' ñe', na- jnē- ba' llū, tāāh' ba' hī hōō' neh' ñe'. Pero ma' ga' nā' jnāah' hoo' neh' ñe' ja-, sa' chaa' ni' jāā —ga' jāyh'.

24 Ma' ga' nuu' jmi- dsa- jōōh' kyaah' j̄u' poo-, kyaah' lā' jēē' ga' jmi- dsa- kaah', he- ja- ga' taayh' jmeey' to'

dsëy' ha' jiih' lla-nää' apóstole he' kyaah' juu' ja'.

²⁵ Hor' ja' ga' lloo' ja' dsa' hi' kye' juu':
 —Hi' ga'tääh' hnäh' neh'ñe', hii' tääh' ka-läh' hoo' na'hii' kih' gwah' hlëëyh' dsa' —ga'jäyh'.

²⁶ He'ja' ngoo' jüü' poo' kyaah' dsa' kyaay' na'teey' ka-läh' apóstol he', kyaah' juu' llü' ba'. Sa' ga'kaayh', kih' he' goyh' te' dsa' kuü' kiyh'.

²⁷ Ma' ga'lla-näay' né'ta', na'jää' dsih' cha'né' dsa-ta', he'ja' ga'jah' jmi-dsa' jøøh' siiyh' apóstole he':
²⁸ —Ja' ga'chiih' jnääh' hnäh' ma'ja', mo'to' hlëëh' ga' hnäh' dsa' juu' kih' Jesús? Pero he' ma'jmeeh' hnäh', lä' ga'dsa' jee' jwi' Jerusalén la', ma'mi'tëëh' hnäh' dsa', nuuh' kyah' hnäh', hnooh' hnäh' bääh' jnääh' he' ga'juu' dsa' nuuh' he'.

²⁹ He'ja' ga'jëeh' Pee' juu' kih' dsa' he' kō-jøh' kyaah' jñah' apóstole, ga'jäyh':
 —Jmee' bii' he' mi'te' jne' kih' Dio ba', lä'koh' ga' he' mi'te' jne' kih' dsa' jmi'gyüü'. ³⁰ Dio kyaä' dsa' ma'gyüh' jnän' ga'mi'jiiyh' Jesús hi' ga'jngëeh' hnäh' na'täa' dsöh' hma-cru'. ³¹ Hi' he' na' ga'llaa' Dio jøøh' jwoo' ra'lluü' kiyh', ga'jmäy' dsa'ta' hi' ga'hñay' läy' dsa'. Lä'ja' ga'näy' jwë' kih' dsa' Israel, mah' dsa'jëeyh' kyaah' Dio hi' lä'ja' dsa' che' dso'kye' kiyh'.
³² He'ja' jmee' jnääh' dsoo' kih' juu' la'. Hi' lä'kye' Jmi'lle' Na'jngii' jmee' dsoo' ka-läh', ja'ba' he' ga'k-wëeh' Dio lä'jëë' hi' nuuh' kiyh'.
³³ Lä' ma' ga'nuu' dsa'ta' he', ga'ya'jëë' dsëy' cha'miih', hnøøy' ma' jngëëyh' apóstol he'. ³⁴ Pero jee' kih' dsa'ta' he' ma' hää' jaä' fariseo hi' ma' chee' Gamaliel. Hi' he' ma' laä' jaä' ta'jwoh' kyaä' ley hi' lä'jëë' ba' dsa' ma' jmäy' jøøh'. Ga'noo' ta'jwoh' he' mah' ga'jmeey' mada' he' ga'hwëë' apóstole kō-h-wëë'. ³⁵ Mah' ga'jäyh':
 —Jëë' da' hnäh' dsa'ta', dsa'goon' hi' chaä' Israel la'. Leeh' hnäh' hee' na' jmeeh' hnäh' kih' dsa' na'.
³⁶ Mi'dsooh' da' hoh' hnäh' ha' lä' ga'la' jee' jnän' jää'. Ya'hëë' jaä' dsa'goo' jne' hi' ma' chee' Teuda. Ga'jmäy' hñiiy' jøøh'. Koo' kye' hñä-laa' dsa' hi' ga'kuh' kyaayh'. Pero ga'juu' dsa' he', hi' lä'jëë' hi' ma' nuuh' kiyh' ga'sa' ga'jñee'. Jee' ja' ga'dsaä' juu' kiyh'. ³⁷ Ma'ngëë' he' ja', jii' he' ga'sooh' censo, ya'hëë' Juda dsa' galileo. Lä'ja' jwëë' dsa' ga'jøøh' hi' he' hi' ja'ba' lä'ja' ga'juuy' hi' lä'jëë' dsa' kyaay' ga'sa' ga'jñee' ka-läh'. ³⁸ He'ja' jwëëhn' hnäh' tøø' dsa' na', wa' lla-näay' kiyh'. Cher'mah' nuuh' he' kyey' na', la' huü' dsë' kih' dsa' ta'jmah', o cher'mah' hñii' bih' jmeey' lä'na', lläa' ba' juu' na'. ³⁹ Pero cher'mah' la' kih' Dio juu' he' kway' na', sa' lä'këh' hnäh' jmi' heeh' hnäh'. Leeh' hnäh', le' ga' che' lla-dsëeh' hnäh' kih' Dio —ga'jah' Gamaliel siiyh' dsa'ta' he'.
⁴⁰ Ga'heeh' ba' dsa'ta' he' juu' he' ga'hlëeh' Gamaliel ja'. Ja'ga' ga'tëëy' ka-läh' apóstole he', ga'k-way' kih' hi' ga'juuyh' kih' mah' mo'so' hlëeh' gyih' kih' Jesús. Ja'ga' ga'tøøy'. ⁴¹ Ma' ga'hwëë' apóstole cha'né' dsa'ta' he', ma' chaä' bih' llü'. Jëë' ba' dsëy' ki-h' he' ga'kwa' Dio jwë' he' ga'jëëy' wii' kwaat' kih' Jesús. ⁴² Lä'jé' jmi' ba' sa' ma' tøy' mi'tëëy' dsa' hi' kway' juu' kih' Jesús hi' jäyh' laä' Cristo. Lä'ja' ma'

jmeey' hoo' na'hii' kih' gwah' hi' cha'neh' kih' dsa' ka-läh'.

Ga'hñay' gyeë' dsa' hi' jmee' be' kih' apóstole

6 Jmi' ja' ga'lä'jwëë' ga' hi' ga'heeh' kih' Jesús. Ma'ja' ga'soo' juu' jee' ti'llooyh' he' kuh' dsa' koo' jmi' koo' jmi'. Ga'lä'hnee' hi' ma' hlëeh' griego kyaah' hi' ma' hlëeh' hebreo, kih' he' sa' na'kah' kwee' wii' he' ga'hyoh' dsa'më' hñii' hi' hlëeh' griego lä'koh' te' he' ga'hyoh' hi' ma' hlëeh' hebreo. ² He'ja' lä'jëë' gya'tuü' apóstole he' ga'jøøyh' lä'jëë' hi' ma'heeh' juu' kih' Dio mah' ga'taayh' juu', ga'jäyh':
 —Sa' sooh' kyaä' jnääh' he' tu' jnääh' kwa' jnääh' juu' kih' Dio mah' ti'llooh' jnääh' he' kuh' dsa'. ³ He'ja' jwëëhn' hnäh' øøhn', lleë' hnäh' gyeë' dsa' hi' hii' juu' kih' jmee' he' llü' jmah', dsa' hi' ngëë' hi' ma'hyoh' cha'miih' be' kih' Jmi'lle' Na'jngii'. Hi' he' ba' dsa'he' goo' ta' la'. ⁴ Jnääh' ga'nøø' ba' jnääh' ngii' jnääh' kih' Dio hi' kwa' jnääh' juu' kiyh' ka-läh'.

⁵ Ga'jä' ba' kwee' juu' kih' ga'lä'jëë' dsa' he'. He'ja' ga'hñay' Esteban hi' ma' dsoo' dsë' cha'miih' kih' Dio hi' ma' kyey' cha'miih' be' kih' Jmi'lle' Na'jngii'. Hi' ga'hñay' Felipe kyaah' Prócoro, kyaah' Nicanor, kyaah' Timón, kyaah' Parmeno, kyaayh' Nicolás dsa' chaä' Antioquía. Nicolás he' sa' ma' laay' judiu pero ga'ngëëy' hñiiy' mah' leey' koo' ba' kyaayh'. ⁶ Lä'jëë' hi' he', na'jäy' cha'né' apóstole. Hi' lä'chah' ja' ga'kye' apóstole goo' né' kiyh', ga'ngiiy' kih' Dio mah' hääy'.

⁷ Lä'ja' ga'na' jwë' kiyh' he' kway' cha'ga'miih' juu' kih' Dio. Hi' ga'lä'jwëë' ga' dsa' hi' ga'heeh' jee' jwi' Jerusalén hi' jwëë' hi' ma' laä' jmi-dsa' ga'lä'dsoo' dsëy' juu' kih' Dio.

Ga'saayh' Esteban

⁸ Peer' jnaah' llü' dsë' Esteban hi' kyaah' be' kih' Dio ga'jmeey' cha'miih' he' juh-gaa' jee' jwi' ja'. ⁹ Koo' gwah' mäh' jee' dsa'ñee' judiu, jee' ja' ma' tääh' koo' nää' dsa' hi' chee' Libertados. Hi' ma' tääh' hi' ya'nää' jwi' Cirene kyaah' jwi' Alejandría hi' lä'kye' hi' chaä' hwa' Cilicia hi' Asia. Hi' he' na' ga'lä'hnee' kyaah' Esteban. ¹⁰ Pero sa' ga'liy' kyaah' Esteban, ki-h' he' ma' hlëëyh' kyaah' cha'miih' huü' dsë' llü' hi' ma' hlëëyh' lä'koo' kwa' Jmi'lle' Na'jngii'. ¹¹ Ma' sa' ga'lih' dsa' he', he'ja' ga'laay' dsa' hi' ga'jmeey' juu' ta'juu':
 —Ma'nuu' jnääh' ma'mi'kwayh' Esteban Moisé hi' ma'mi'kwayh' Dio ka-läh'.
¹² Lä'jwë' ja', ga'tooyh' je' dsë' hi' chaä' Jerusalén ja', lä'kye' kih' dsa'gyüü' kyaah' ta'jwoh' kyaä' ley. He'ja', lä'chah' ja' ga'näy' na'chaayh' Esteban mah' na'jäy' né'ta'. ¹³ Hi' ga'kwaay' dsa' hi' ga'jmeey' juu' ta'juu' né'ta' ja'. Hi' he' na' ga'jah':
 —Dsa'nuuh' la' sa' tøy' mi'kwayh' gwah' na'jngii' na' hi' mi'kwayh' ley ka-läh'. ¹⁴ Ma'nuu' jnääh' ma'jäyh', Jesús dsa' Nazaret heey' jee' la' jnän', hi' mi'siiy' lä'jé' lä'nøø' jnän' he' ga'lla' Moisé.

¹⁵ Ma' ga'jēē' lā'jēē' dsa'ta' hī' ma' tāāh' nē'ta' ja', jee' cheh' Esteban, ga'jēēy' nēy', la' lā'koh' nē' jaa' āngel.

Ga'kwa' Esteban ju'dsoo' kih'

7 He'ja' ga'jah' jmi'dsa' jōōh' he' sīyh':
—¿Ché' dsoo' juu' he' hñi' dsa' kyah'?

² Hi' ga'jah' Esteban:

—Dsa'nūh' ōōh'n', dsa' ma'kaah' kyaan', nūh' da' hnāh'. Dio hī' gya' gyūh' ga'mi'jnāy' hñi'y' kih' tāā' jnān' Abraham lā' ma' ga'gyay' hwa' Mesopotamia, ja'ga' dsooy' ta' Haran. ³ He'ja' ga'jah' Dio sīh' Abraham: "Ya'hēē' gooh', wa' ja' ba' hī' chaa' kyah' mah' gwa' ta' hwa' he' kwēēhn' hne'." ⁴ Ja'ga' ya'hēē' Abraham hwa' jee' ma' tāāh' dsa' caldeo, ngooy' na'gyay' hwa' Haran. Ma'ngēē' ma'juu' jmi' Abraham, ja'ga' ga'cheē' Dio Abraham ta' hwa' la', jee' tōōh' jne' na'. ⁵ Pero sa' ga'kwa' Dio he' la' juu' he' ma' hyoh' Abraham, ni' jee' ma' jmeey' hne' kiyh' sa' ga'hyoyh'. Hwa' la' ga'bāāh' Dio hñi' ma' kwēēyh' Abraham kyaah' lā'jēē' dsa' kyaay' hī' ja'ga' ga'lā'chaa'. Pero sa' ga' ma'chaa' jōōy' ma'ja'. ⁶ Ga'jah' Dio sīh' Abraham: "Dsa' kyaah' hī' ja'ga' lā'chaa', dsa'nāy' dsa'tāayh' jyoh' hwa' goo' dsa' hī' chaa' ūh'. Jee' ja' jmāāh' dsih' ta' lā' tē' dsē' hī' jmeeh' dsih' lā'jiih' tē' kyē' hñā'loo' jī'ñē'. ⁷ Pero ma'ra' he' lla' ba' jnā' ta' kih' hī' jmeeh' dsa' kyaah'. Ma'ngēē' he' ja', hwēē' dsa' kyaah' hwa' Egipto, ya'hñāy' jnā' jee' la'." ⁸ Ja'ga' ga'jmeē' Dio hmoo' kyaah' Abraham, ga'jmeey' mada' he' ūh' jmi'ngo' kiyh'. Ma'ngēē' he' ja', ga'lā'chaa' Isaac jōō' Abraham. Ma' ga'hya' Isaac jñā' jmi', ga'wih' jmi'ngo' kiyh'. Hi' lā'ja' ga'jmeē' Isaac kih' jōōy' Jacob, hī' ja'ba' lā'ja' ga'jmeē' Jacob kih' lā'jēē' gya'tuū' jōōy' dsa' ma'gyuh' jnān'.

⁹ Hi' lā'jēē' jōō' Jacob he' ga'lā'wii' dsēy' kyaah' José ōōyh'. Ga'hñēēy' José kih' dsa' hī' ga'nāā' ta' Egipto, mah' dsa'jmeey' ta' lā'jmi' lā'je'. Pero Dio sa' ga'tū' kiyh', ¹⁰ ga'lāāy' José kih' lā'jēē' nēē' he' wii' he' ma' jēēy', hī' ga'kwēēyh' cha'mi'ih' hūh' dsē' llū' hī' ga'jmeey' ga'jāy' llū' cha'nē' Faraón, rey kyaā' dsa' Egipto. He'ja' ga'tih' dsē' rey he', ga'tooyh' goo' José he' ga'jmeey' hih' kih' lā'jēē' dsa' Egipto hī' lā'kyē' ta' he' cha' cha'neh' kih' rey he', ga'he' gooy'.

¹¹ Pero ma'ngēē' he' ja', ga'jēē' dsa' hoo' lā'kaā' hwa' Egipto hī' lā'ja' lā' ga'tē' Canaán la' ka'lāh'. Cha'mi'ih' wii' ga'jēēy', kih' he' sa' ga'jnā' he' ma' kuh' dsa' ma'gyuh' jnān'. ¹² Lā' ma' ga'nuu' Jacob he' ma' hñi' dsa' trigo hwa' Egipto, ga'cheey' jōōy' ta' Egipto ja'. He' ja' la' to'nē' he' na'nāā' dsa' ma'gyuh' jnān' jee' ja'. ¹³ Lā' ma' ga'tē' tō' jiih' he' na'nāāy' ta' Egipto ja', ja'ga' ga'mi'jnāā' José hñi' he' laay' ōōyh' dsa' he'. Lā'jwē' ja' ga'lā'kyūū' Faraón lā'jēē' dsa' kyaā' José. ¹⁴ Hi' ga'cheē' José juu' he' dsa'nāā' lā'jēē' hī' chaa' kiyh' kyaah' jmi'y' Jacob ta' Egipto. Kōō' nāā' dsa' he' tēē' tō'lo'gyaa' dsē' gyii'hñāā'. ¹⁵ He'ja' ngoo' Jacob ta' Egipto. Jee' ja' ga'lloo' jmi' ga'juuy' hī' lā'ja' ga'juu' lā'jēē' jōōy'. ¹⁶ Jee' lā'jēē' hī' he' na'haay' ta' hwa' Siquem, kōō' jwī' hwa' jee' ga'la'

Abraham kih' jōō' Hemor lā' kyēē' mah' haay' hñi' kyaay'.

¹⁷ Lā' ma' ngoo' ga'dsēē' jmi' he' ga'bāāh' Dio hñi' kyaah' Abraham, ga'lā'jwēē' jwēte dsa' kyaay' hwa' Egipto ja'. ¹⁸ Jmi' ja' ya'hēē' jñah' rey hwa' Egipto hī' sa' dsooh' dsē' kih' José. ¹⁹ Rey he' ma' kyūūh' ha' lā' ma' jmeey' kih' dsa' ma'gyuh' jnān', ga'jmeeyh' dsa' jnān' cha'mi'ih'. Lā'jiih' ga'jmeey' hih' he' juu' lā'jēē' gyūū' nūh' kyaay' mah' mo'so' lā'jwēē' gyih'. ²⁰ Jmi' ja' ga'lā'chaa' Moisé. Cha'mi'ih' ga'tih' dsē' Dio gyūū' Moisé he'. Ūū' sih' ba' ga'lih' cho'jmi'y' ga'h-māāy' gyūū' he' cha'neh' kiyh'. ²¹ Ja'ga' ga'lleey' ka'h-ne' jee' ma' hñi' goo' juuy'. Pero ma' ga'jēē' jō'mi' rey gyūū' he', ga'tēēy' hī' ga'mi'kwaay' lā'kōō' jōōy' ba'. ²² Jee' ja' ga'lā'tēē' Moisé lā'jēē' he' ma' kyūūh' dsa' Egipto. Lā'jēē' juu' kiyh' ma' la' kyaah' be' hī' lā'jēē' ta' kiyh' ma' go'hñi' llū'.

²³ Ma' ga'hya' Moisé tō'loo' jī'ñē', ja' dsēy' dsa'jēēy' dsa' Israel dsa'gooy'. ²⁴ Ma' ga'llooy' jee' tāāh' dsa' Israel he', ga'jēēy' dsa' Egipto ma' kway' kih' jaa' dsa' Israel. Lā'chah' ja' ga'lāāy' ōōyh' he' mah' ga'jngiiyh' kih' dsa' Egipto. ²⁵ "Na' ba' lā'ngēē' dsa'goon', Dio lāāy' ta'la' ki' jnā' ba'", laay' Moisé. Pero sa' ga'tah' dsē' ōōyh' he' ja'. ²⁶ Ma' ga'jnā' jyoh' jmi', ga'jēē' Moisé ūū' dsa'gooy' hī' ma' tāāh' tēē'. Ma' hñōō' Moisé ma' llaay' hñi', he'ja' ga'jāyh': "¿He'la' jmeeh' hnāh' lā'na'? ¿Ja' ōōh' ba' hnāh' na', mah' tāāh' hnāh' tēēh'?" ²⁷ Dsa' hī' ma' kwa' kih' dsa'kyaayh' he' ga'h-lōōyh' kih' Moisé mah' ga'sīyh': "Sa' chaa' hī' ma'hñāā' hne' mah' jmāāh' hñāah' dsa'ta', jmāāh' hñāah' jwēē' he' llah' ta' kyaā' jnāāh'. ²⁸ ¿Ché' hnooh' jngēēh' jnā' lā' ga'jngēēh' dsa' Egipto lloo'?" ²⁹ Ma' ga'nuu' Moisé juu' ja' ga'kyūūy', na'gyay' ta' hwa' Madián, laay' jaa' dsa' chaa' ūh' ba'. Jee' ja' ga'lā'chaa' ūū' jōōy'.

³⁰ Ma'ngēē' tō'loo' jī'ñē' gya' Moisé hwa' ki' ja', ma' ga'lā'jnāā' jaa' āngel ta' cha'nēy' jee' ma' kōō' kōō' chaah' tōō' nē' moh' Sinaí. ³¹ Peer' ga'lā'dsaa' dsē' Moisé ma' ga'jēēy' he' ja' mah' ngooy' na'jēēy' chuh'. Ja'ga' llooy' chuh', ga'nuuy' ga'hlēēh' Dio kyaayh': ³² "Jnā' laan' Dio kyaā' dsa' ma'gyuh' kyaah'. Laan' Dio kyaā' Abraham, laan' Dio kyaā' Isaac, hī' Dio kyaā' Jacob." Peer' ga'jlāā' Moisé kih' he' goyh', mo'so' ga'tuū' dsēy' ma' jēēy'. ³³ He'ja' ga'jah' Dio sīyh': "Jñuuh' loo' he' hā' tih' na'. Jēēh', jee' cheh' na', la' na'jngii'. ³⁴ Man' kwee' jēē' wii' dsa' kyaan' hī' tāāh' hwa' Egipto. Ma'nuun' ki'hooyh', he'ja' ma'jñāan' mah' lāā' jnih'. Na' na', ñā' kyaah' jnā' mah' cheen' hne' ta' Egipto", ga'jah' Dio.

³⁵ Hlēēh' ga' Esteban kyaayh':

—Dsooh' ba' hoh' hnāh' ha' lā' ga'jah' dsa'goo' jne' hī' ga'jmeē' hñāā' dsē' kih' Moisé jāā', hī' ga'jah': "Sa' chaa' hī' ma'hñāā' hne' mah' jmāāh' hñāah' dsa'ta', jmāāh' hñāah' jwēē' he' llah' ta' kyaā' jnāāh'." He' ba' Moisé hī' sa' ga'tāah' dsa'goo' jne' ta', ga'cheē' Dio laay' jaa' dsa'ta' hī' laay' jaa' hī' lāā' dsa'. Juu' la' ga'ngēē' āngel kih' Moisé, lā' ma' ga'lā'jnāāy' jee' ma' kōō' chaah' tōō' ja'. ³⁶ Moisé he' ga'hwēēy' dsa' ma'

gyuh⁻ jnän⁻ hi⁻ ma' tääh' Egipto, ga⁻jmeey' cha⁻miih⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻ jee' ja⁻ hi⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻jmeey' jee' jmi⁻ñeeh⁻ gyuu⁻, hi⁻ lä⁻kaa⁻ hwa⁻ ki⁻ jee' ga⁻ngëey' ka⁻läh', lä⁻jiih' ga⁻të' to⁻loo⁻ ji⁻ñe⁻. ³⁷ Moisé he' ga⁻jäh' siyh⁻ dsa⁻ Israel: "Dio jmee' ya⁻hëë' jee' kyah' hnäh' ja⁻ hi⁻ ngëe' juu' lä⁻koo⁻ jmee' jnä'. Kih' hi⁻ he' ba' nuuh⁻ hnäh'", ga⁻jäyh'. ³⁸ Moisé hi⁻ ma' hää' jee' kih' dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän⁻ hwa⁻ ki⁻ ja⁻, he' ba' hi⁻ ga⁻hlëeh' kyaah' ángel moh' Sinaí, hi⁻ he' na⁻ ga⁻hyoh' juu' mah' ngëey' jnän⁻ he' jmee' cha⁻ jne' kih' Dio.

³⁹ Pero dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän⁻ sa⁻ ga⁻hii' ma' nuuy' kih' Moisé, ni⁻ lä⁻ja⁻ sa⁻ ga⁻taayh⁻ ta', ma' hnøoy' ma' dsa⁻näay' ka⁻läh' ta' Egipto. ⁴⁰ He⁻ja⁻ ga⁻jäh' dsa⁻ he' siih⁻ Aaron: "Jmää' ja⁻ dio hi⁻ noo⁻ nē' jnän⁻, jëeh' sa⁻ ñe' jne' hee' na⁻ ma⁻la⁻ kih' Moisé hi⁻ ga⁻hwëe' jne' hwa' Egipto." ⁴¹ He⁻ja⁻ ga⁻jmää' dsa⁻ ja⁻ gyuu⁻ kya'. Ma' ga⁻laa⁻ kya' he', ga⁻jngëeyh' jah' mah' ga⁻llay' cha⁻nē' kya' hi⁻ ga⁻jmääy' dio. Peer⁻ ga⁻lä⁻cha⁻ llu⁻ lä⁻jëe' dsa⁻ he' kih' ta' he' ga⁻jmeey' kyaah' gooy'. ⁴² He⁻ja⁻ ga⁻lä⁻øø' Dio kih' dsa⁻ he', ga⁻kway' jwë' mah' jmeey' juuh⁻ kih' nuu⁻ hi⁻ hëe' gyuu⁻. Lä⁻ja⁻ na⁻si⁻ jee' lle' juu' he' ga⁻hlëeh' hi⁻ ga⁻ngëe' juu' kih' Dio. Lä⁻la⁻ ga⁻jäh' Dio:

Hnäh' dsa⁻ Israel, ja⁻ he' jnä' ga⁻kwëeh' jah', ni⁻ ja⁻ ki⁻ jnä' he' ga⁻jeeh' hnäh' jah' ta⁻ko⁻jiih' ga⁻taah' hnäh' to⁻loo⁻ ji⁻ñe⁻ hwa⁻ ki⁻ ja⁻.

⁴³ Lla⁻ he' ma' jmeeh' hnäh' lä⁻ja⁻ kin⁻, ga⁻kyeh⁻ hnäh' na⁻hyoo' kih' Moloc lä⁻kaa⁻ jee' ya⁻nääh' hnäh', hi⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻jmeeh' hnäh' kih' nuu⁻ kya⁻ dio Refán. Ga⁻jmeeh' hnäh' juuh⁻ kih' dio hi⁻ na⁻laa⁻ kaa⁻ hnäh' ba'.

He⁻ja⁻ hwëen' hnäh' jee' na⁻, mah' cheen⁻ hnäh' ta⁻ oo⁻ ga⁻ miih⁻ kih' Babilonia, ga⁻jäh' Dio.

⁴⁴ Pero ma' cha⁻ ba' gwah⁻ kih' dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän⁻, jee' ma' täayh' hwa⁻ ki⁻ ja⁻. Gwah⁻ ja⁻ ma' la⁻ lä⁻koo⁻ ga⁻mi⁻jnä⁻ Dio kih' Moisé gyuu⁻ moh'. He⁻ja⁻ ba' ja⁻ ga⁻jmeey' dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän⁻ koo⁻ gwah⁻ kyaah' loo' jah' he' ma' chee⁻ tabernáculo. Neh⁻ ja⁻ ma' tääh' kuu⁻ he' ma' na⁻si⁻ hmoo⁻ kih' Dio. ⁴⁵ Lä⁻ ma⁻kye⁻ ba' dsa⁻ tabernáculo ja⁻, ma' ga⁻løø' Josué ga⁻noo⁻ nē' lla⁻ Moisé. Jm⁻ ja⁻ ga⁻hwëe' Dio dsa⁻ hi⁻ chaah⁻ hi⁻ ma' tääh' hwa⁻ jee' tøøhn⁻ la⁻ mah' ga⁻taah' dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän⁻ kyaah' Josué. Hi⁻ lä⁻ ma⁻høoy' ja⁻ba' tabernáculo ja⁻, lä⁻jiih' ga⁻gya⁻ David. ⁴⁶ Dio ga⁻mi⁻jää' David cha⁻miih⁻, he⁻ja⁻ ga⁻chuy' David kyaayh' mah' kway' jwë' le' koo⁻ hne' jee' gya⁻ Dio, he' ba' hi⁻ laa⁻ Dio kya⁻ Jacob. ⁴⁷ Pero Salomón jo⁻ñuu⁻ bih' hi⁻ ga⁻jmeey' hne' ja⁻.

⁴⁸ Pero Dio Jøøh' jnän⁻ sa⁻ gyay' gwah⁻ he' na⁻la⁻ kyaah' goo⁻ dsa⁻. Ja⁻ba' lä⁻ja⁻ ga⁻jäh' hi⁻ ga⁻ngëe' juu' kih' Dio:

⁴⁹ Gyuu⁻ ba' la' høøn' jee' jmeen⁻ hih⁻, hwa⁻ la⁻, la⁻ jee' chihn⁻ tiin⁻ ba'.
 ¿Ha⁻ lä⁻ja⁻ he' jmeeh' hnäh' hne' kin⁻? ga⁻jäh'
 Dsa⁻Jøøh' jnän⁻.
 ¿Che' laah' hnäh' hnøø' jee' teehn⁻ dsen⁻?

⁵⁰ Ja⁻ kyaah' goon⁻ ga⁻jmeen⁻ lä⁻jëe' he⁻ la⁻? ga⁻jäh' Dio.

⁵¹ He⁻ ba' che⁻ chaah⁻ hnäh' —ga⁻jäh' Esteban—. ¿He⁻la⁻ sa⁻ hii⁻ lä⁻ngëeh' hnäh'? Lä⁻jëe' jiih⁻ kwah⁻ hnäh' jm⁻ kyaah' Jm⁻lle' Na⁻jngii'. Jmeeh⁻ hnäh' ja⁻ba' lä⁻koo⁻ ga⁻jmeey' dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän⁻. ⁵² Dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän⁻, lä⁻hii⁻nē' ba' ga⁻jmeeyh⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ngëe' juu' kih' Dio. Hi⁻ ga⁻jngëeyh⁻ ko⁻lla⁻ hi⁻ ga⁻hlëeh' he⁻ ja⁻ ga⁻ja⁻ hi⁻ lluy⁻ go⁻te⁻. Hi⁻ ma' ja⁻ hi⁻ lluy⁻ he', ga⁻jmeeh⁻ hnäh' hi⁻ ga⁻jngëeh⁻ hnäh' ka⁻läh'. ⁵³ Ma⁻nuuh⁻ ba' hnäh' ha⁻ lä⁻ la⁻ ley⁻ kih' Dio, he' ga⁻ngëe' ángel kih' Moisé, mah' sa⁻ ga⁻mi⁻teh' hnäh'.

Ga⁻jngëeyh⁻ Esteban

⁵⁴ Lä⁻ ma' ga⁻nuu⁻ dsa⁻ he' he' ga⁻hlëeh' Esteban lä⁻ ja⁻, ga⁻lä⁻lleey' ngaayh⁻, lä⁻jiih' ga⁻juuy' cha⁻jay', kih' he' ga⁻ya⁻jëe' dsëy' kyaayh'. ⁵⁵ Pero Esteban ma' kye⁻ cha⁻miih⁻ be' kih' Jm⁻lle' Na⁻jngii'. Ga⁻chooyh⁻ nēy' ta⁻ gyuu⁻, ga⁻jëey' ga⁻ta⁻ jmëe' jee' gya⁻ Dio hi⁻ ga⁻jëey' Jesús cheh⁻ jwoo⁻ ra⁻lluy⁻ kih' Dio. ⁵⁶ He⁻ja⁻ ga⁻jäyh': —Jëe' da' hnäh', hii⁻ jnä' jëen⁻ gyuu⁻ na⁻hñaa' lä⁻jëe', jëen⁻ Hi⁻ga⁻lëe' ngo' cheyh' jwoo⁻ ra⁻lluy⁻ kih' Dio.

⁵⁷ Ma' ga⁻nuu⁻ dsa⁻ he' juu' ja⁻, ga⁻jney' to⁻gway', ga⁻ta' ga⁻hooyh⁻ ki⁻gaa⁻, koo⁻ mi⁻ ba' ga⁻jmeey' ga⁻saayh⁻ Esteban. ⁵⁸ Ga⁻sëeyh⁻ lä⁻ ga⁻të' chuu⁻ jwii⁻ ja⁻. Hi⁻ lä⁻jëe' hi⁻ ga⁻hnii⁻ kiyh' ga⁻lleey' hmiih⁻ he' ma' na⁻lääy⁻ mah' ga⁻høø' ja⁻ chih⁻ hi⁻ ma' chee⁻ Saulo. Mah' ga⁻løøy' tey⁻ kuu⁻ kih' Esteban. ⁵⁹ Ta⁻ko⁻jiih' te⁻ dsa⁻ kuu⁻ kiyh', ga⁻hlëeh' Esteban kyaah' Dio, ga⁻jäyh': —Jesús Dsa⁻Jøøh' kyaan⁻, heeh' jmi⁻lle' kin⁻.

⁶⁰ Ga⁻juuyh⁻ jnëy' mah' ga⁻hlëeyh⁻ koo⁻ ki⁻gaa⁻: —Dio kyaan⁻, ta⁻ jmee⁻ kwaan⁻ kih' he' hliih⁻ he' jmee⁻ dsa⁻ kin⁻.

Ma⁻la⁻ ma⁻hlëeyh⁻ lä⁻ja⁻, ga⁻juuy⁻.

8 Ga⁻hiih⁻ ba' dsë' Saulo he' ga⁻juuy⁻ Esteban.

Ja⁻ba' jmi⁻ ja⁻, ga⁻lä⁻cha⁻ koo⁻ hnii⁻ juuh⁻ kyaah' lä⁻jëe' dsa⁻ hi⁻ ga⁻heeh⁻ juu' kih' Jesús jwii⁻ Jerusalén. Lä⁻jëe' dsa⁻ he' ga⁻sa⁻ ga⁻jñee', ga⁻näay' ta⁻ Judea hi⁻ ta⁻ Samária ka⁻läh'. Ma⁻la⁻ apóstole ba' ga⁻ja⁻ Jerusalén ja⁻.

Ga⁻jmeeh⁻ Saulo dsa⁻ hi⁻ ga⁻heeh⁻ juu' kih' Jesús

² Ko⁻lla⁻ dsa⁻ hi⁻ mi⁻te⁻ kyaah' Dio, ga⁻jääy⁻ Esteban mah' na⁻haay' hi⁻ ga⁻hoo⁻ jwërte dsa⁻ he' kiyh'.

³ Ga⁻løø' Saulo jmeeyh⁻ lä⁻jëe' hi⁻ ma⁻heeh⁻ kih' Jesús. Ma' dsa⁻hey' lä⁻koo⁻ lä⁻koo⁻ hne' kih' dsa⁻. He⁻ wii⁻ ba' ma' dsa⁻hwëey' dsa⁻më' dsa⁻ñuu⁻ ma' dsa⁻jääy⁻ ne⁻h⁻ñe'.

Dsa⁻ hi⁻ ma' cha⁻ Samária ga⁻heeh⁻ ju⁻hmëe' kih' Jesús

⁴ Lä⁻jëe' dsa⁻ hih⁻ ga⁻sa⁻ ga⁻jñee' he', ga⁻näa' bih' hlëeyh⁻ dsa⁻ ju⁻hmëe' kih' Jesús lä⁻kaa⁻ jee' ga⁻näay'.

⁵ Ngoo' Felipe ta⁻ jwii⁻ Samária na⁻kway⁻ juu' kih' Jesu⁻cristo jee' ja⁻. ⁶ Jwëe' dsa⁻ ga⁻taah⁻ nuu⁻ lä⁻kaa⁻ tuh⁻d⁻së' juu' he' ma' kwa' Felipe, lä⁻ ma' ga⁻jëey' cha⁻miih⁻

he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻ ma⁻ jmeey⁺. 7 Lä⁺ jëë⁺ jmi⁻ lle⁻ hlih⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ tuh⁻ dsë⁻ dsa⁻ ga⁻ hwëë⁻ hooyh⁻ ki⁻ gaa⁻. Hi⁻ jwëë⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ liih⁻ goo⁻ tih⁻ ga⁻ hlaa⁻ hi⁻ lä⁺ jëë⁺ hi⁻ jluuh⁻ ga⁻ jä⁻ kih⁻. 8 Peer⁺ ga⁻ lä⁺ chaa⁻ llu⁻, dsa⁻ hi⁻ ma⁻ chaa⁻ jee⁻ jwih⁻ ja⁻.

9 Ja⁻ ba⁻ jee⁻ jwih⁻ ja⁻, ma⁻ gya⁻ jaa⁻ dsa⁻ cheë⁻ Simón hi⁻ ma⁻ tëë⁻ ji⁻ nah⁻. Ma⁻ mi⁻ gaay⁺ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ jee⁻ ja⁻ hi⁻ ma⁻ jmääy⁻ hñiiy⁻ jøøh⁻. 10 Lä⁺ jøh⁻ lä⁺ mäh⁻ ma⁻ tih⁻ dsë⁻ lä⁺ koh⁻ ma⁻ nuuy⁻ juu⁻ kih⁻ dsa⁻ he⁻, ma⁻ jäh⁻ y⁻:
—Dsa⁻ ñuuh⁻ la⁻ ba⁻ kye⁻ cha⁻ miih⁻ be⁻ kih⁻ Dio.

11 Ma⁻ jmee⁺ dsa⁻ he⁻ kiyh⁻, jëeh⁻ ma⁻ lä⁺ hih⁻ mi⁻ gaay⁺ dsa⁻ kyaah⁻ ji⁻ nah⁻ he⁻ ma⁻ jmeey⁺ ja⁻. 12 Pero ma⁻ ga⁻ k⁻ wa⁻ Felipe ju⁻ hmëë⁻ lä⁺ koo⁻ jää⁻ Dio dsa⁻ lä⁺ hih⁻ kih⁻ hi⁻ ha⁻ lä⁺ lä⁺ kih⁻ Jesucristo, ko⁻ llaa⁻ dsa⁻ he⁻ ga⁻ lä⁺ dsoo⁻ dsë⁻ mah⁻ ga⁻ saa⁻ jmi⁻ dsa⁻ më⁻ dsa⁻ ñuuh⁻. 13 Hi⁻ lä⁺ kye⁻ hñii⁻ Simón hi⁻ ma⁻ tëë⁻ he⁻, ga⁻ lä⁺ dsoo⁻ dsëy⁻ hi⁻ ga⁻ saa⁻ jmi⁻ mah⁻ ga⁻ løøy⁻ jmeey⁺ ko⁻ jøh⁻ kyaah⁻ Felipe. Ma⁻ dsaa⁻ jwërte dsëy⁻ ma⁻ jëëy⁻ lä⁺ jë⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻ ma⁻ jmee⁺ Felipe.

14 Hi⁻ ga⁻ nuu⁻ apóstole hi⁻ ga⁻ jä⁻ Jerusalén he⁻ ma⁻ heëh⁻ dsa⁻ chaa⁻ Samária juu⁻ kih⁻ Dio. Ma⁻ ga⁻ nu⁻ uy⁻ ja⁻, ga⁻ cheey⁻ Pee⁻ kyaah⁻ Jwaa⁻ ta⁻ ja⁻. 15 Lä⁺ ma⁻ ga⁻ lla⁻ nääy⁻ jee⁻ ja⁻, ga⁻ ngiiy⁻ kih⁻ lä⁺ jëë⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ heëh⁻ juu⁻ kih⁻ Dio mah⁻ hyoyh⁻ jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngih⁻. 16 Jëeh⁻, ni⁻ jaa⁻ hi⁻ he⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻ hyoyh⁻ jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngih⁻, ko⁻ ma⁻ na⁻ saa⁻ jmi⁻ lä⁺ hih⁻ kih⁻ Jesús ba⁻. 17 He⁻ ja⁻ ga⁻ kye⁻ Pee⁻ kyaah⁻ Jwaa⁻ goo⁻ në⁻ kih⁻ øøh⁻ jne⁻ he⁻. Lä⁺ chah⁻ ja⁻ ga⁻ tëëy⁻ jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngih⁻.

18 Ma⁻ ga⁻ jëë⁻ Simón ko⁻ ga⁻ kye⁻ ba⁻ apóstole goo⁻ në⁻ kih⁻ øøh⁻ jne⁻, he⁻ ga⁻ tëëy⁻ jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngih⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ jiih⁻ Simón hi⁻ ma⁻ tëë⁻ he⁻ kuu⁻ kih⁻ apóstol, 19 ga⁻ jäh⁻ siiyh⁻:

—Hñii⁻ kin⁻ heh⁻ be⁻ na⁻ mah⁻ lä⁺ jëë⁺ dsa⁻ hi⁻ kyen⁻ goon⁻ në⁻ kih⁻, tëë⁻ jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngih⁻.

20 He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁻ Pee⁻ siiyh⁻ Simón:

—Wa⁻ heë⁻ hne⁻ kyaah⁻ kuu⁻ kyah⁻ na⁻, lä⁺ llu⁻ he⁻ ma⁻ jmeeh⁻ hu⁻ dsë⁻ lah⁻ he⁻ la⁻ kwa⁻ Dio. 21 Ni⁻ miih⁻ sa⁻ ga⁻ tëëh⁻ taa⁻ hñaa⁻ kyaah⁻ ta⁻ la⁻. Jëeh⁻, sa⁻ hii⁻ ko⁻ ba⁻ hu⁻ dsë⁻ kyah⁻ kyaah⁻ Dio. 22 Wa⁻ lä⁺ dsaa⁻ ho⁻ h⁻ kih⁻ he⁻ hlih⁻ kyah⁻ na⁻ hi⁻ ngih⁻ kyah⁻ kih⁻ Dio ha⁻ ga⁻ che⁻ che⁻ ba⁻ Dio hu⁻ dsë⁻ hlih⁻ he⁻ ma⁻ jmeeh⁻ na⁻. 23 Man⁻ kyah⁻. Ma⁻ ra⁻ midsiih⁻ llih⁻ laa⁻ hne⁻, na⁻ hñuu⁻ ga⁻ hne⁻ kyaah⁻ he⁻ hlih⁻ na⁻ —ga⁻ jäh⁻ Pee⁻.

24 He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁻ Simón hi⁻ ma⁻ tëë⁻ he⁻ siiyh⁻ Pee⁻ kyaah⁻ Jwaa⁻:

—Ngih⁻ hnäh⁻ kih⁻ Dio mah⁻ mo⁻ so⁻ jä⁻ he⁻ hlih⁻ he⁻ ma⁻ jäh⁻ na⁻ në⁻ kin⁻.

25 Ma⁻ ngëë⁻ ma⁻ jmee⁺ apóstole he⁻ ju⁻ dsoo⁻ hi⁻ ma⁻ kway⁻ juu⁻ kih⁻ Dio, ga⁻ nääy⁻ ta⁻ Jerusalén. Lä⁺ jë⁻ jwih⁻ mäh⁻ he⁻ na⁻ heë⁻ hwa⁻ Samária, he⁻ nøø⁻ cha⁻ jwë⁻ jee⁻ ga⁻ nääy⁻ ja⁻, ga⁻ hlëëy⁻ dsa⁻ ju⁻ hmëë⁻ kih⁻ Jesús.

Ga⁻ hlëëh⁻ Felipe jaa⁻ dsa⁻ jøøh⁻ hi⁻ ma⁻ chaa⁻ Etiopía

26 Jaa⁻ ángel kya⁻ Dio ga⁻ hlëëh⁻ kyaah⁻ Felipe, ga⁻ jäh⁻ y⁻:

—Gwa⁻ ta⁻ kye⁻, jwë⁻ he⁻ go⁻ hih⁻ Jerusalén he⁻ dsoo⁻ ta⁻ Gaza, ja⁻ ba⁻ jwë⁻ he⁻ dsa⁻ ngëë⁻ ta⁻ hwa⁻ kij⁻.

27 He⁻ ja⁻ ya⁻ hëë⁻ Felipe ngoo⁻. Cha⁻ jwë⁻ jee⁻ ngooy⁻ ja⁻, ga⁻ jeey⁻ jaa⁻ dsa⁻ gyuh⁻ hi⁻ ma⁻ chaa⁻ Etiopía. Hi⁻ he⁻ laa⁻ ta⁻ juuh⁻, høøy⁻ kuu⁻ kih⁻ në⁻ ta⁻ kih⁻ reina Candace hi⁻ chaa⁻ Etiopía. Dsa⁻ he⁻ hää⁻ jwë⁻ ngaah⁻ he⁻ ñeey⁻ Jerusalén na⁻ jmeey⁻ juuh⁻ kih⁻ Dio. 28 Jee⁻ gyay⁻ neh⁻ carret kiyh⁻, ma⁻ hëy⁻ juu⁻ he⁻ ga⁻ sii⁻ Isaía hi⁻ ga⁻ ngëë⁻ juu⁻ kih⁻ Dio llo⁻ joo⁻. 29 He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁻ jmi⁻ lle⁻ kih⁻ Dio siiyh⁻ Felipe:

—Gwa⁻, chuh⁻ koo⁻ carret kiyh⁻.

30 He⁻ ja⁻ ngoo⁻ Felipe ko⁻ chih⁻ ta⁻ koo⁻ carret ja⁻. Ma⁻ ga⁻ nuuy⁻ hë⁻ dsa⁻ he⁻ juu⁻ he⁻ ga⁻ sii⁻ Isaía hi⁻ ga⁻ ngëë⁻ juu⁻ kih⁻ Dio, he⁻ ja⁻ ga⁻ ngiiy⁻ juu⁻ kih⁻ dsa⁻ he⁻:

—Che⁻ ngëëh⁻ he⁻ hëh⁻ na⁻? —ga⁻ jäh⁻ Felipe.

31 He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁻ dsa⁻ he⁻:

—¿Ha⁻ lä⁺ lä⁺ ngëen⁻ cher⁻ mah⁻ sa⁻ chaa⁻ jaa⁻ hi⁻ jii⁻ juu⁻ la⁻?

He⁻ ja⁻ ga⁻ tëëy⁻ Felipe, ga⁻ llaay⁻ koo⁻ kiyh⁻ neh⁻ carret ja⁻.

32 Ma⁻ hë⁻ dsa⁻ he⁻ jee⁻ na⁻ sii⁻ lä⁺ la⁻:

Na⁻ jää⁻ dsih⁻ lä⁺ koh⁻ dsa⁻ jää⁻ dsa⁻ jaa⁻ borrego jee⁻ jngëëy⁻, lä⁺ koo⁻ jaa⁻ borrego hi⁻ sa⁻ hoo⁻ ma⁻ jää⁻ dsih⁻ jee⁻ tøy⁻ jñu⁻,

ja⁻ ba⁻ lä⁺ ja⁻ sa⁻ ga⁻ näy⁻ hooy⁻ ni⁻ miih⁻.

33 Lä⁺ të⁻ dsë⁻ dsa⁻ ga⁻ jmeeh⁻ dsih⁻, sa⁻ ga⁻ nøø⁻ ta⁻ kiyh⁻ lä⁺ koo⁻ lle⁻ kih⁻.

Ga⁻ jngëëh⁻ dsih⁻, sa⁻ ga⁻ lä⁺ chaa⁻ joo⁻ siiyh⁻.

¿Ha⁻ ta⁻ jä⁻ joo⁻ siiyh⁻ mah⁻ hlëëh⁻ dsa⁻ kiyh⁻?

34 He⁻ ja⁻ ga⁻ ngih⁻ dsa⁻ he⁻ juu⁻ kih⁻ Felipe:

—Ta⁻ jmee⁻ hñaa⁻ hoh⁻, chiih⁻ jnä⁻, ¿hii⁻ kih⁻ hlëëh⁻ hi⁻ ga⁻ ngëë⁻ juu⁻ kih⁻ Dio la⁻, che⁻ kiyh⁻ hñiiy⁻ o che⁻ kih⁻ hi⁻ jñah⁻?

35 He⁻ ja⁻ ga⁻ løø⁻ Felipe mi⁻ jnä⁻ he⁻ hnøø⁻ jäh⁻ juu⁻ ja⁻, ga⁻ hlëëy⁻ ju⁻ hmëë⁻ kih⁻ Jesús. 36 Jee⁻ ga⁻ nääy⁻ cha⁻ jwë⁻ ja⁻, ga⁻ tëëy⁻ jee⁻ hla⁻ jmi⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁻ dsa⁻ he⁻:

—Hee⁻ jmi⁻ hla⁻ la⁻, ¿che⁻ sa⁻ le⁻ saan⁻ jmi⁻ jee⁻ la⁻?

37 Mah⁻ ga⁻ jäh⁻ Felipe:

—Cher⁻ mah⁻ jmeeh⁻ dsoo⁻ lä⁺ kaa⁻ tuh⁻ hoh⁻, le⁻ ba⁻.

Hi⁻ ga⁻ jäh⁻ dsa⁻ he⁻:

—Jmee⁻ ba⁻ jnä⁻ dsoo⁻, Jesucristo laa⁻ joo⁻ Dio.

38 Hi⁻ ga⁻ jmee⁺ dsa⁻ he⁻ mada⁻ dsa⁻ siih⁻ carret ja⁻. Ga⁻ jñaa⁻ neh⁻ carret mah⁻ ga⁻ nääy⁻ lä⁺ uuy⁻ cha⁻ jmi⁻. Jee⁻ ja⁻ ga⁻ chaa⁻ Felipe jmi⁻ dsa⁻ he⁻. 39 Lä⁺ ma⁻ ga⁻ h⁻ wëëy⁻ cha⁻ jmi⁻ ja⁻, ni⁻ sa⁻ liih⁻ gyih⁻ ga⁻ jøø⁻ jmi⁻ lle⁻ kih⁻ Dio kih⁻ Felipe ta⁻ jee⁻ jyoh⁻. Mo⁻ so⁻ ga⁻ lä⁺ jnä⁻ gyih⁻ cha⁻ në⁻ dsa⁻ he⁻. Ngaah⁻ bih⁻ kiyh⁻ lä⁺ kaa⁻ tuh⁻ dsëy⁻.

40 Ja⁻ ga⁻ ga⁻ lä⁺ jnä⁻ Felipe jee⁻ jwih⁻ Azoto. Hi⁻ ngoo⁻ bi⁻ h⁻ kway⁻ ju⁻ hmëë⁻ kih⁻ Jesús lä⁺ koo⁻ lä⁺ koo⁻ jwih⁻ lä⁺ jiih⁻ ga⁻ tëëy⁻ jwih⁻ Cesarea.

Ga⁻ heëh⁻ Saulo juu⁻ kih⁻ Jesús

(Hch. 22:6-16; 26:12-18)

9 Lä⁺ jiih⁻ ma⁻ ga⁻ juu⁻ Esteban, sa⁻ ga⁻ tæ⁻ Saulo ma⁻ jmeey⁺ dsa⁻, jäh⁻ ma⁻ jngëëy⁻ lä⁺ jëë⁺ hi⁻ ma⁻ heëh⁻ kih⁻ Jesús. He⁻ ja⁻ ñee⁻ Saulo kih⁻ jmi⁻ dsa⁻ jøøh⁻, 2 na⁻ ngiiy⁻ je⁻ kih⁻ dsa⁻ ta⁻ mah⁻ cha⁻ jwë⁻ dsooy⁻ gwah⁻ kih⁻ dsa⁻ judiu he⁻ chih⁻ jwih⁻ Damasco. Ma⁻

dsa-hnääh⁺ dsa-mē⁺ dsa-nūh⁻ hī⁻ ma-tāäh⁺ jwē⁺ hmēē⁺ kih⁺ Jesús, mah⁺ ma⁺ tēēy⁺ dsa-tāäh⁺ neh⁺ ñē⁺ jwī⁺ Jerusalén. ³Miih⁻ ga⁺ hnøø⁺ lloo⁺ Damasco ja⁻, ni⁺ sa⁺ ga⁺ lä⁺liih⁺ gyih⁺ ma⁺ ga⁺ jyoo⁺ koø⁻ je⁻ tø⁻jlēē⁻ ñih⁺ né⁺ kiyh⁺ jee⁺ ngooy⁺ ja⁻. ⁴Hi⁺ ga⁺ tayh⁺ hwa⁺. Jee⁺ ja⁻ ga⁺ nuuy⁺ ga⁺ hlēēh⁺ ja⁻ dsa⁻ hī⁻ ga⁺ jāh⁺:

—Saulo, Saulo, ¿he⁻ la⁻ hñaa⁻ hoh⁺ kyaah⁺ jnā⁺?

⁵He⁻ ja⁻ ga⁺ ngii⁺ Saulo juu⁺ kih⁺ hī⁻ ga⁺ hlēēh⁺ he⁺:

—¿Hii⁻ hne⁻ dsa⁻ nūh⁻? —ga⁺ siiyh⁺.

He⁻ ja⁻ ga⁺ jāh⁺ hī⁻ he⁺:

—Jnā⁺ he⁺ Jesús hī⁻ ga⁺ lloo⁺ hñaa⁻ hoh⁺ kyaah⁺. He⁻ jmeeh⁺ hñaa⁺ ba⁺ hne⁻ na⁻, he⁻ hah⁻ kin⁺ jwē⁺ he⁻ taah⁻ n⁺ hne⁻.

⁶Peer⁺ goyh⁺ hi⁺ jlääh⁺, ga⁺ jāyh⁺:

—Dsa⁻ jøø⁺ h⁺ kyaan⁺, ¿hee⁻ na⁻ hnooh⁻ jmeen⁺?

He⁻ ja⁻ ga⁺ jāh⁺ Jesús siiyh⁺:

—Noo⁺, go⁺ he⁺ ta⁺ jee⁺ jwī⁻ na⁻. Jee⁺ na⁻ jmee⁺ dsa⁻ juu⁺ hee⁻ na⁻ ga⁺ tēēh⁺ jmeeh⁺.

⁷Dsa⁻ hī⁻ ga⁺ nää⁺ kyaah⁺ Saulo he⁺ ga⁺ taayh⁺ jēē⁻ dsayh⁺. Ga⁺ nuu⁺ bih⁺ ga⁺ hlēēh⁺ pero sa⁺ ga⁺ jēēy⁺ ni⁺ ja⁻. ⁸Ma⁺ ga⁺ noo⁻ Saulo jee⁺ ma⁺ kyaay⁺ ja⁻, hnøøy⁺ ma⁺ jēēy⁺, pero mo⁺ so⁺ ga⁺ lä⁺ jnā⁺ mī⁺ nēy⁺. He⁻ ja⁻ dsa⁻ ba⁺ na⁻ hääh⁻ goo⁻ Saulo na⁻ jāäh⁺ ta⁺ Damasco. ⁹Jee⁺ ja⁻ ga⁺ jāy⁺ tæ⁺ lä⁺ jiih⁺ ga⁺ tē⁺ hnē⁻ jmi⁺, sa⁺ cha⁻ he⁻ ga⁺ kuh⁻ ga⁺ hīyh⁺ ni⁺ miih⁻.

¹⁰Damasco ja⁻ ma⁺ gya⁺ ja⁻ discípulo kya⁺ Jesús, hī⁻ cheē⁻ Ananía. Dio ga⁺ mi⁺ jnää⁺ kih⁺ Ananía mah⁺ ga⁺ siiyh⁺:

—Ananía.

He⁻ ja⁻ ga⁺ ngiiy⁺ kiyh⁺:

—Hii⁻ jnā⁺ la⁻ Dsa⁻ jøø⁺ h⁺ kyaan⁺.

¹¹He⁻ ja⁻ ga⁺ jāh⁺ Dio siiyh⁺:

—Go⁺ hēē⁺, gwa⁻ ta⁺ jwē⁺ he⁻ cheē⁻ Kø⁻ dsoo⁺. Gwa⁻ chá⁺ neh⁺ kih⁺ Juda. Ja⁻ jwīyh⁺: “Ma⁻ jan⁻ hlēēh⁺ kyaah⁺ Saulo, dsa⁻ nūh⁻ hī⁻ chá⁻ Tarso.” Hī⁻ he⁺ gya⁺ ngii⁺ kih⁺ h⁺ jee⁺ ja⁻. ¹²Ma⁻ mi⁺ jnään⁺ hne⁻ kih⁺ Saulo he⁻ goh⁺ go⁺ kyeh⁻ gooh⁻ né⁺ kiyh⁺ mah⁺ lä⁺ jnā⁺ mī⁺ nēy⁺ —ga⁺ jāh⁺ Dio.

¹³He⁻ ja⁻ ga⁺ jāh⁺ Ananía:

—Dsa⁻ jøø⁺ h⁺ kyaan⁺, joh⁺ jiih⁺ sa⁺ ma⁻ nuun⁺ cha⁻ juu⁺ hñaa⁻ dsē⁺ dsa⁻ nūh⁻ he⁺. Joh⁺ he⁻ hliih⁺ sa⁺ ma⁻ jmeey⁺ jwī⁺ Jerusalén, ma⁻ jmeeyh⁺ dsa⁻ hī⁻ na⁻ jngēē⁻ kyaah⁺.

¹⁴Hi⁺ na⁺ na⁺ ma⁻ jay⁻ jee⁺ la⁻ kyaah⁺ hih⁺ kih⁺ jmi⁻ dsa⁻ kaah⁺, tēēy⁺ lä⁺ jēē⁻ hī⁻ hnaah⁻ hne⁻.

¹⁵He⁻ ja⁻ ga⁺ jāh⁺ Dio siih⁺ Ananía:

—Gwa⁻, jēēh⁺ hī⁻ he⁺ na⁻ llēēh⁺ kyaan⁺ mah⁺ dsa⁻ kay⁺ juu⁺ kin⁺ kih⁺ dsa⁻ hī⁻ sa⁺ la⁻ judiu hi⁺ kih⁺ dsa⁻ ta⁺ kaah⁺ hi⁺ kih⁺ lä⁺ jēē⁻ judiu ka⁻ läh⁺. ¹⁶Jnā⁺ mī⁺ jnään⁺ kiyh⁺, jmee⁺ bii⁺ dsa⁻ ngēēy⁺ cha⁻ miih⁻ wī⁺ kwaat⁻ kin⁺ —ga⁺ jāh⁺ Dio siih⁺ Ananía.

¹⁷Ja⁻ ga⁺ ngoo⁺ Ananía jee⁺ gya⁺ Saulo. Ma⁺ ga⁺ lloo⁺ ga⁺ hey⁺ chá⁺ neh⁺, ga⁺ kyey⁻ gooy⁻ né⁺ kiyh⁺. Mah⁺ ga⁺ jāyh⁺ lä⁺ la⁻:

—Saulo øøhn⁺, Jesús hī⁻ ga⁺ lä⁺ jnää⁺ kyah⁺ chá⁺ jwē⁺ jee⁺ ya⁺ ñeh⁺, hī⁻ he⁺ na⁻ ma⁻ cheē⁻ jnā⁺ ta⁺ la⁺ mah⁺ lä⁺ jnā⁺ mī⁺ nēh⁺ hi⁺ mah⁺ hñah⁺ cha⁻ miih⁻ be⁺ kih⁺ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁺.

¹⁸Lä⁺ cháh⁺ ja⁻ ga⁺ sa⁺ ga⁺ hla⁺ he⁻ ma⁺ na⁻ jlē⁻ mī⁺ nē⁺ Saulo, he⁻ la⁻ lä⁺ koø⁻ sa⁺ nūh⁻ hmooh⁻. Hi⁺ lä⁺ cháh⁺ ja⁻ ga⁺ lä⁺ jnā⁺ mī⁺ nēy⁺. Hi⁺ ga⁺ nooy⁻ ngooy⁺ mah⁺ ga⁺ saay⁻ jmi⁻. ¹⁹Ja⁻ ga⁺ ga⁺ kuh⁻ ga⁺ hīyh⁺ mah⁺ ga⁺ tēēyh⁺ be⁺ ka⁻ läh⁺. Ga⁺ jā⁺ Saulo miih⁻ jmi⁺ kyaah⁺ øøh⁺ jne⁺ hī⁻ ma⁻ heēh⁻ kih⁺ Jesús hī⁻ ma⁺ tāäh⁺ Damasco ja⁻.

Ga⁺ kwa⁺ Saulo juu⁺ kih⁺ Jesús jwī⁻ Damasco

²⁰Neh⁺ gwah⁺ kih⁺ dsa⁻ judiu he⁻ chih⁺ jwī⁻ Damasco ja⁻, ga⁺ løøy⁺ kway⁺ juu⁺ kih⁺ Cristo, ga⁺ jāyh⁺, he⁺ ba⁺ hī⁻ he⁺ la⁻ joo⁺ Dio. ²¹Lä⁺ jēē⁻ dsa⁻ hī⁻ ga⁺ nuu⁺ ga⁺ taayh⁺ jēē⁻ dsayh⁺, ma⁺ jāyh⁺:

—¿Ja⁻ hī⁻ na⁻ na⁻ ma⁺ ngē⁺ jmee⁺ hñaa⁻ dsē⁺ kih⁺ dsa⁻ kya⁺ Jesús jwī⁻ Jerusalén ma⁺ ja⁻? ¿Ja⁻ hī⁻ na⁻ na⁻ ja⁻ hī⁻ hnøø⁺ ma⁺ saah⁺ dsa⁻ kya⁺ Jesús mah⁺ ma⁺ dsa⁻ jāäh⁺ chá⁺ né⁺ jmi⁻ dsa⁻ kaah⁺?

²²Pero Saulo ma⁺ hlēēyh⁺ kyaah⁺ chá⁻ ga⁺ miih⁻ be⁺ koø⁻ há⁺ koø⁻ há⁺. Ga⁺ mi⁺ jnääy⁻ na⁻ hñaa⁻ lä⁺ jēē⁻ ja⁻ ba⁺ dsoo⁺ Jesús he⁺ la⁻ Cristo, lä⁺ jiih⁺ ga⁺ kah⁺ ga⁺ gwēh⁺ hū⁺ dsē⁻ kih⁺ judiu hī⁻ ma⁺ tāäh⁺ Damasco ja⁻.

Ga⁺ kyū⁺ Saulo kih⁺ dsa⁻ judiu

²³Ma⁻ hya⁻ chá⁻ miih⁻ jmi⁺ gya⁺ Saulo jwī⁻ Damasco ja⁻, mah⁺ ga⁺ taah⁻ judiu juu⁺ kwee⁻ he⁻ ma⁺ jngiiyh⁺ kih⁺ Saulo. ²⁴Pero cháh⁺ ba⁺ ga⁺ lä⁺ ñē⁺ Saulo hee⁻ na⁻ ma⁺ hnøø⁺ dsa⁻ ma⁺ jmee⁺ kiyh⁺. Lä⁺ jmi⁺ lä⁺ hwē⁺ ga⁺ taah⁻ dsa⁻ tāäh⁺ ho⁺ haah⁺ kih⁺ chūh⁺ jwī⁻ ja⁻, hnøøy⁺ ma⁺ jngiiyh⁺ kih⁺ Saulo. ²⁵Pero øøh⁺ jne⁺ ga⁺ taayh⁻ neh⁺ hma⁻ ta⁻ mah⁺ ga⁺ jñāy⁺ ta⁺ la⁻ hwē⁺, ta⁺ dsøh⁺ na⁻ hyah⁻ he⁻ na⁻ jnē⁻ chūh⁺ jwī⁻. Lä⁺ ja⁻ ba⁺ ga⁺ la⁻ Saulo.

Ñēē⁺ Saulo jee⁺ jwī⁻ Jerusalén ga⁺ mi⁺ jēey⁻ apóstole

²⁶Ma⁺ ga⁺ lloo⁺ Saulo jwī⁻ Jerusalén, hnøøy⁺ ma⁺ jmeey⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ øøh⁺ jne⁺ jee⁺ ja⁻. Pero lä⁺ jēē⁻ dsa⁻ he⁺ ma⁺ na⁻ hñaa⁻ dsih⁺, sa⁺ ga⁺ jmeey⁺ dsoo⁺ he⁻ ma⁻ heeyh⁻ kih⁺ Jesús. ²⁷He⁻ ja⁻ ga⁺ jøø⁺ Bernabé kih⁺ Saulo na⁻ jāäh⁺ chá⁺ né⁺ apóstole. Jee⁺ ja⁻ ga⁺ jmeeh⁺ Bernabé juu⁺ he⁻ ga⁺ jēē⁻ Saulo Jesús chá⁺ jwē⁺ hī⁻ ga⁺ hlēēh⁺ kyaayh⁺ hi⁺ ga⁺ jmeeyh⁺ juu⁺ he⁻ sa⁺ goh⁺ Saulo ga⁺ kway⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús lä⁺ kaa⁻ tuh⁻ dsēy⁻ jee⁺ jwī⁻ Damasco. ²⁸He⁻ ja⁻ ga⁺ jā⁺ Saulo mah⁺ ga⁺ løøy⁺ jmeey⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ øøh⁺ jne⁺ hī⁻ chá⁻ Jerusalén. ²⁹Ni⁺ miih⁻ sa⁺ goyh⁺ ma⁺ hlēēyh⁺ kih⁺ Jesús, ma⁺ ti⁻ chooy⁺ juu⁺ kyaah⁺ judiu hī⁻ ma⁺ hlēēh⁺ griego. Pero dsa⁻ he⁺ hnøøy⁺ ma⁺ jngēēy⁺ Saulo. ³⁰Ma⁺ ga⁺ lä⁺ ñē⁺ øøh⁺ jne⁺, hii⁺ goo⁻ ma⁺ jngēēh⁺ dsih⁺, he⁻ ja⁻ ga⁺ jāäh⁺ Saulo ga⁺ nääy⁺ kyaah⁺ ta⁺ Cesarea, ja⁻ jiih⁺ ga⁺ cheey⁺ ta⁺ jwī⁻ Tarso.

³¹Ja⁻ jiih⁺ mo⁺ so⁺ ga⁺ hī⁺ goo⁻ kih⁺ lä⁺ jēē⁻ øøh⁺ jne⁺ he⁺. Ma⁺ hii⁺ ti⁺ kiyh⁺ lä⁺ kaa⁻ Judea, lä⁺ kaa⁻ Galilea hi⁺ lä⁺ kaa⁻ Samária ka⁻ läh⁺. Kih⁺ he⁻ gayh⁺ Dsa⁻ jøø⁺ h⁺ jnän⁺ he⁻ ja⁻ chá⁻ ga⁺ miih⁻ ma⁺ hnaayh⁻ Dio hi⁺ ga⁺ lä⁺ jwēē⁻ ga⁺ øøh⁺ jne⁺ kyaah⁺ be⁺ kih⁺ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁺.

Ga⁺ jā⁺ kih⁺ Enea

³²Ga⁺ lloo⁺ koø⁻ jmi⁺ ngoo⁺ Pee⁺ na⁻ jēēy⁻ øøh⁺ jne⁺ lä⁺ koø⁻ lä⁺ koø⁻ jwī⁻ lä⁺ jiih⁺ ga⁺ lloo⁺ na⁻ jēēy⁻ hī⁻ ma⁺

tääh' Lida. ³³Jee' ja- ga'jääy' ja- dsa-n'uu-h' hi- chee- Enea. Ma-hya- jna' jii- ne- kyaay' ne' jii' dsaayh', sa' liih' goo- tiyy'. ³⁴He-ja- ga'jah' Pee' siyh':

—Enea, Jesucristo ma-mi-hlää' hne-, noo- chooh' jii' kyah'.

Hi' lä'chah' ja- ga'noo- Enea. ³⁵Hi' lä'jää' dsa- cha- jee' jwii- Lida hi' jee' jwii- Sarón ga'jääy' dsa- hi- ga'h- laa' he', he-ja- ga'ngäe' dsa- he' hñii' kih' Dsa-jøøh' jnän`.

Ga'lä'jiih` Dorca

³⁶Jmii' ja- ma' cha- ja- dsa-më' hi- ma' laa' øøh' jne' jee' jwii- Jope. Dsa-më' he' ma' chee- Tabita, kyaah' griego hnøø' jah' Dorca. Ta'ko-jiih' ga'gya- dsa-më' he' jmi-gyuu', ga'jmeey' he- llu' jmah' ba' hi' ga'jmeey' be' kih' hi- tä-nee'. ³⁷Ga'lloo' koø- jmi' ga'lä'dsaah` Dorca hi' ga'juuy'. He-ja- ga'gyeeh- dsih' mah' na'kyaay- jee' ga'të' to' jwëë' hne'. ³⁸Jah' ba' kih' jwii- Lida ja-, ma' jä' jwii- Jope. He-ja- ma' ga'nuu' øøh' jne' hi- ma' tääh' Jope gya' Pee' jwii- Lida, ga'cheey' uu' dsa-n'uu-h' na'jmeey' juu' kiyh' mah' wa' jäy- na'koh' ta' Jope.

³⁹Ma' ga'nuu' Pee' juu' ja-, ngooy' kyaah' dsa- he'. Hi' ma' ga'llooy' cha'neh' ja-, ga'jäa' dsih' jee' kyaa' hñii' Dorca. Jwëë' dsa-më' hñii' ma' tääh' hooch' kiyh' jee' ja-. Hi' ma' ga'lloo' Pee' ga'kuyh' lä'ku' lä'jii' kiyh' hooyh', heeyh~ Pee' lä'jää' hñiih- he' ga'hme' Dorca lä' ma' jiiyh'. ⁴⁰Ja-ga' ga'hwëë' Pee' lä'jää' dsa-më' he', hi' ga'juuyh' jney' ga'løøy' ngiiy' kih' Dio. Ja-ga' ga'jiiyh' nëy' ta' jee' ma' kye- jmi'ngo' kih' Dorca mah' ga'siiyh':

—Tabita, noo-.

Mah' ga'nä' Tabita mi'në'. Ma' ga'jääy' Pee', ga'- gyay'. ⁴¹He-ja- ga'sooh' Pee' gooy- mah' ga'chaayh-. Hi' ja-ga' ga'tëeyh' lä'jää' øøh' jne' hi' ga'tëeyh' dsa-më' hñii' he' ka-läh', mah' ga'siiyh':

—Hii' ma-lä-jiih' la-.

⁴²Ga'lä'jää' dsa- cha- jwii- Jope ga'nuu' juu' ja-, he-ja- jwëë' dsa- ga'ngäe' hñii' kih' Dio. ⁴³Cha-miih- jmi' ga'jä' Pee' jee' jwii- Jope ja-, cha'neh' kih' dsa- hi- chee- Simón hi- ma' mi-llu' loo' jah'.

Ga'jmeey' Cornelio mada' he- jä' Pee'

10 Jwii- Cesarea ma' gya' ja- dsa-n'uu-h' hi- ma' chee- Cornelio. Ma' laay' dsa-jøøh' kyaa' hñä-laa' hløø' hi- chee- Italiana. ²Dsa-n'uu-h' he' ma' hnaayh- Dio kyaah' lä'jää' hi- ma' cha- kyaay'. Hi' ma' gayh' Dio, ma' ngiiy' kiyh' kih' Dio lä'jää' jmi', hi' ma' jmeey' cha-miih- be' kih' hi- tä-nee'. ³Jee' gyay' ngiiy' kiyh' kih' Dio, ko-hi' hñe- ta' ga'hloo', ga'hëë' mi'nëy' ga'jääy' na'hñaa' na'dsa' ja- ángel kyaa' Dio hi- ga'he' ta' jee' gyay', hi- ga'jah':

—Cornelio.

⁴Mah' ga'jääy' koø- hweh-, Peer' goyh' ga'ngiiy' juu' kih' ángel, ga'jäyh':

—¿Hee- na' jwah' hne- Dsa-jøøh' kyaan'?

Hi' ga'jah' ángel siyh':

—Ma-tih' ba' dsë' Dio lä'jää' he- ngiih' hi' lä'jää' he- kwëeh' hi- tä-nee'. ⁵Chee' dsa- ta' Jope. Wa' lla-chiiyh' Simón, ja-ba' hi- tëeyh~ Pee', mah' wa' jäy-. ⁶Hi- he' gya' cha'neh' kih' jñah' hi- chee- Simón hi- mi-llu' loo' jah' cha'hoo' jmi'neeh'. Hi- he', jah' hee- na' jmeeh'.

⁷Ma' ngaah' ángel hi- ga'hleeh' kyaayh', ga'tëeh' Cornelio uu' dsa- hi- ma' jmeey' ta' kiyh' kyaah' ja- hløø' hi- jwah' kyaayh' hi- ma' mi-te' kih' Dio. ⁸Ma-la' ma'jmeeh' Cornelio lä'jää' juu' kih' dsa- he', ja-ga' ga'cheey' ta' Jope.

⁹Ma' ga'jnä' jyoh' jmi', ma' ngoo' ga'të' lla'hyyoo' hi' ngoo' ya'jäh' dsa- he' ta' Jope. Hor~ ja- ga'wii' Pee' gyuu'h' jee' ga'të' to' jwëë' hne', jee' na'ngiiy' kiyh' kih' Dio. ¹⁰Ja' kyoyh' jee' ma' gyay', hnøøy' ma' kuyh'.

Ta'ko-jiih' jøøy' jmeey' dsa- ma', ga'hëë' mi'nëy' koø- he' ga'mi-jnäa- Dio kiyh', jee' gyay' chuuy' kyaah'.

¹¹Ga'jääy' gyuu'h' jmi-gyuu' na'hñaa' lä'jää' koø- he- la' lä'koh' ta'jmaah', na'hñuu' lä'jää' kye' kiih' he- ga'jyoo' lä' ga'të' hwa'. ¹²Neh' ja- ma' tääh' lä'jää' nëë' jah', ma' tääh' jah' hi- choo' goo- tiy', ma' tääh' jah' hi- sëeh- hñii' hwa', hi' ma' tääh' tajah' hi- hëë' gyuu'h'. ¹³Jee' ja- ja' koø- juu', he' jah'.

—Noo- Pee', jngëeh' jah' na' mah' kuh' —ga'jäyh'.

¹⁴He-ja- ga'jah' Pee':

—Jah'hä' Dsa-jøøh' kyaan'. Jëeh', ni' ja- hi- laa' wa' hi- cha- hi- hi' ni' ja- hi- sah' sa' ma'kuhn' jih'koh'.

¹⁵Koø- ka-läh' ja' juu' jee' ga'të' to' jiih':

—Kih' hi- ga'jmää' Dio na'jngëe', ta' jwah' laay' wa' hi- cha- hi-.

¹⁶Hnë- jiih~ ga'la' lä'ja-, ja-ga' ga'sooh' ta'jmaah' ja-, ngooh' ka-läh' ta' gyuu'h'.

¹⁷Ta'ko-jiih' ma' gya' Pee' jmeey' cha-miih- hu'dsë- he- hnøø' jah' he- ga'jääy' ja-, ga'lla'nää' dsa- hi- ga'chee' Cornelio he', ngiiy' juu' ha- chih' hne' kih' Simón hi- mi-llu' loo' jah', lä'jiih' ga'lla'näay' jee' ja-.

¹⁸Ma' ga'lla'nää' dsa- he', ga'ngiiy' juu':

—¿Che' jee' la- gya' Simón, hi- tëeyh~ Pee'? —ga'jäyh' h'.

¹⁹Gya' ga' Pee' gyuu'h' jmeey' hu'dsë- ha- lä' la' he- ga'jääy' ja-, mah' ga'jah' jmi-llë' kih' Dio siyh':

—Jëe' dá' Pee', uu- dsa- ma-ya-nää' hnaah- hne-.

²⁰Jñaa' mah' go-jëe'. Ta' jmeey' to' hoh', gwa- kyaayh'. Jnä' ba' ma-cheen' dsa- na-.

²¹He-ja- ga'jñaa' Pee' ta' jee' ma' tääh' dsa- hi- ga'chee' Cornelio he' mah' ga'siiyh':

—Hii' jnä' la- hi- hnaah' hnäh'. ¿He-la' ma-ya-nääh' hnäh'? —ga'jah' Pee'.

²²He-ja- ga'jah' dsa- he':

—Ma-ya-nøø' jnääh' mada' kih' Cornelio dsa-jøøh' kyaa' jnääh'. Laay' ja- juu' hløø' hi- lluy' hi- gah' Dio, hi' lä'jää' judiu jwah' kyaayh'. Cornelio he' tëeyh~ hne- gooh' cha'neh' kiyh' mah' nuuy' juu' he- kwah', lä'koø- mada' nuuyh' kih' ángel hi- na'jngëe'.

²³Ja-ga' ga'taah- Pee' dsa- he' cha'neh'. Jee' ja- ga'jä' dsa- he' hwë' ja-.

Ga'lloo' Pee' kih' Cornelio

Ma' ga'jna' jyoh' jmi' ga'noo' Pee', ngooy' kyaah' dsa' he' hi' ga'naa' ko'llaa' ooh' jne' hi' chaa' Jope kyaayh'. 24 Jyoh' jmi' ga' ga'lla'naay' jwi' Cesarea. Ma' gya' Cornelio joo' kyaah' la'jee' ga' hi' chaa' kyaay', hi' kyaah' ome' hi' jwayh' kyaah'. 25 Ma' ga'lloo' Pee' ho'hne' kiyh', ya'h'e' Cornelio mah' ga'heeyh'. La'chah' ja' ga'juuh' Cornelio jne' cha'ne' Pee', ga'jmaay' joo'. 26 Pero Pee' ga'chaa' Cornelio ga'siyh':

—Noo', ta' jmee' la'na'. Dsa' ba' hne', dsa' ba' jna' ka'lah'.

27 La' ma'llay' ja'ba' juu' ga'taayh' cha'neh' la'jiih' ga'teey' jee' taah' jwee' dsa' hi' ga'kuh' jee' ja'.

28 Mah' ga'jah' Pee' siyh':

—Ma'neh' ba' hnah' kwee', na'hoo' jwerte la' kyaa' jnaah' dsa' judiu he' dsa'tooh' jnaah' ko'joh' kyaah' hi' sa' laa' judiu hi' ni' he' dsa'tooh' jnaah' cha'neh' kiyh' sa' le'. Pero Dio ma'mi'jnaa' kin' he' sa' sah' ni' ja' dsa' ni' sa' laay' wa' hi' cha' hi'. He'ja' mo'so' jmee' ga' jna' kwaan' he' sah' dsa' hi' sa' laa' judiu. 29 He'ja' sa' ga'choon' juu' ni' miih', la' ma' ga'lloo' juu' kin', chah' ba' ma'jan'. He'ja' ngin' juu' kyah'.

¿He'la' ma'teesh' jna'?

30 He'ja' ga'jah' Cornelio:

—Na' ma'hya' kye' jmi' sa' ma' kuh' ma' huhn', ja'ba' hor' la' ko'hi' hne' ta' ga'hloo' gyan' ngin' kin' kih' Dio cha'neh' la'. Koo' ma' ga'jeen' jaa' dsa' hne' kye' hmi' jih'gyeh' cha'nen'. 31 Hi' he' na' ga'jah': "Cornelio, ma'nuu' ba' Dio la'je' he' ma'hleeh' kyaay'h', hi' kye' bih' kwaan' kih' la'je' he' ma'kweeh' hi' ta'nee'. 32 Chee' dsa' ta' Jope mah' wa' ja' Simón hi' teeyh' Pee'. Hi' he' gya' cha'neh' kih' he' ba' Simón hi' mi'llu' loo' jah', cha'hoo' jmi'neeh'. Wa'ra' ja' hi' he', hleeh' hne', ga'siyh' jna'. 33 He'ja' chah' ba' ga'cheen' dsa' na'kyaa' hne'. Hi' llu' ba' ma'jmeeh' ma'neh'. Na' na' la'jee' jnaah' tooh' jnaah' jee' la' cha'ne' Dio, mah' hne' jnaah' juu' he' ma'hñah' kih' Dio.

Ga'kwa' Pee' juu' cha'neh' kih' Cornelio

34 He'ja' ga'lloo' Pee' hleeh' la'la':

—Na' ga' ma'la'ngéen' kwee', ma'ra' ju'dsoo' koo' ba' laa' dsa' cha'ne' Dio. 35 Tih' ba' dsé' Dio kih' ga'la'jee' hi' gayh' hi' kih' hi' jmee' he' llu'. 36 He' la' na' juu' he' ga'chee' Dio kih' dsa' Israel. Ju'hmeé' la' he' jmee' hi' ti' kih' dsa' ta'la' kih' Jesucristo hi' laa' Dsa'joo' kyaa' la'jee' dsa'. 37 Neh' ba' hnah' kwee' ha' la' ga'la' la'kaa' hwa' Judea, he' ga'lloo' ta' Galilea, ma'ngée' he' ga'hleeh' jwaa' kih' he' saa' dsa' jmi'. 38 Ma' hne' ba' hnah' ha' la' ga'jmeé' Dio kyaah' Jesús dsa' chaa' Nazaret. Ga'kwéyh' jmi'lle' Na'jngi', hi' ga'kwéyh' cha'miih' be'. Hi' la'kaa' jee' ga'ngéey' ga'jmeey' he' llu' jmah' hi' ga'laay' la'jee' hi' ma' jee' wi' kaa' hi'sa'llu', jeeh' Dio cheh' kyaay'h'.

39 Jmee' jnaah' ju'dsoo' kih' la'je' he' ga'jmeé' Jesús hwa' Judea hi' jee' jwi' Jerusalén. Hi' he' ga'jngi' dsa' kih', na'taay' dsöh' hma'cru'. 40 Pero Dio ga'mi'jiiyh' ma' ga'hya' hne' jmi' hi' ga'mi'jnaay' mah' jee' dsih' he' ma'la'jiiyh'. 41 Pero sa' ga'mi'jnaay' kih' la'jee' dsa'. Ma'la' kyaa' jnaah' hi' ga'leeh' Dio ja' ba' ga'mi'jnaay' mah' jmee' jnaah' ju'dsoo' kiyh', jnaah' hi' ga'kuh' ga'hih' kyaayh' ma'ngée' ma'la'jiiyh' jee' kih' hi' na'juu'. 42 Ja' ga' ga'cheey' jnaah' kwa' jnaah' juu' kih' la'jee' dsa'. Mah' jmee' jnaah' dsöo', Jesús he' hi' na'hñaa' kih' Dio, laay' jwee' kih' la'jee' dsa' hi' jiih' hi' la'ja' kih' hi' na'juu'. 43 Ga'la'jee' hi' ga'ngée' juu' kih' Dio llo'joo' ga'jmeé' dsöo' kih' Jesús, ga'jäh', ta'la' kih' bih' dsa'che' dsökye' kih' la'jee' hi' heeh' juu' kiyh'.

Ga'hyoh' dsa' hi' sa' laa' judiu jmi'lle' kih' Dio

44 Hleeh' ga' Pee' la'ja' ma' ga'jyoo' jmi'lle' Na'jngi' ne' kih' la'jee' dsa' hi' ma' taah' nuu' jee' ja'. 45 La'jee' ooh' jne' hi' laa' judiu hi' ga'lla'naa' kyaah' Pee' ga'taayh' jee' dsayh' ma' ga'jeey' ga'hyoh' dsa' hi' sa' laa' judiu jmi'lle' Na'jngi'. 46 Ga'nuuy' hleeh' dsa' he' jyoh' juu' hi' ma' jmeey' jweh' kih' Dio. 47 He'ja' ga'jah' Pee':

—¿Hi' le' ha' kih' dsa' la' he' saay' jmi', na' he' ma'hyoyh' jmi'lle' Na'jngi' ja'ba' la'koo' ma'hñah' jne'?

48 He'ja' ga'jmeé' Pee' mada' ga'saay' jmi' la'hih' kih' Jesús Dsa'joo' jna'. Ja' ga' ga'chuy' dsa' he' kyaah' Pee' mah' jäh' miih' jmi' kyaayh'.

Ga'jmeeh' Pee' juu' kih' ooh' jne' hi' ma' taah' Jerusalén

11 Ga'nuu' apóstole, hi' ga'nuu' ooh' jne' hi' ma' taah' Judea he' ga'heeh' la'kye' hi' sa' laa' judiu juu' kih' Dio. 2 Ma' jah' Pee' ta' Jerusalén, ko'llaa' ooh' jne' ga'lloo' ti'choo' juu' kyaayh', kih' he' ma' laay' he' jmee' bih' hne' jmi'ngo' kih' dsa' hne'. 3 Ga'jäh':

—¿He'la' neeh' na'jeeh' dsa' hi' sa' ga'wih' jmi'ngo' kih' hi' na'kuh' kyaayh' ko'joh'?

4 He'ja' ga'jmeeh' Pee' juu' la' ma' hne' ha' la' ga'la' kiyh' ta' jee' neey', ga'jäh':

5 —Jna' ma' gyan' jwi' Jope ngin' kin' kih' Dio ma' ga'héé' m'nen' koo' he' ga'mi'jnaa' Dio kin'. Ga'jeen' koo' he' la' la'koh' ta'jmaah' na'hñee' la'je' kye' sa'kiih' ga'jyoo' gyueh' la' ga'te' jee' ma' gyan'. 6 Ga'jeen' kwee', hi' ga'mi'kyuun' hi' jah' ma' taah' neh'. Ga'jeen' jah' hi' choo' goo' ti', ga'jeen' jah' hää' kyaah' jah' hi' seeh' hñii' hwa' hi' ga'jeen' ta'jah' hi' hée' gyueh'. 7 Jee' ja' ga'nuun' koo' lle' he' ga'hleeh' gyueh', ga'jah': "Noo' Pee', jngéeh' jah' na' mah' kuh'." 8 He'ja' ga'ngin' kiyh': "Jah' ha' Dsa'joo' kyaan'. Jeeh', ni' jaa' hi' laa' wa' hi' cha' hi' ni' jaa' hi' sah' sa' ma'kuhn' jih'koh'." 9 Koo' ka'lah' ga'hleeh' gyueh' jee' ga'te' to' jiih': "Kih' hi' ga'jmaä' Dio na'jngéé', ta' jwah' laay' wa' hi' cha' hi'." 10 Hne' jiih' ga'la' la'ja',

ja-ga' ga-sooh' ka-lah' ta-jmaah' ja-, ngooh' ta-gyueh'. ¹¹ La'chah' ja- ga'lla-naa' uu- dsa-nueh- hi- ya-naa' Cesarea, hnaayh- jna' jee' ma' gyan'. ¹² Hi- Jmi-ll'e' kih' Dio ga'sihh' jna' jee' ja-: "Gwa- ba' hne', ta- jmee- to' hoh'", ga-jayh'. Hi- jnee' ooh' jne' hi- chaa- jee' ja- ga'jmeey' ko-joh' kyaah' jna' la' ga-te' cha'neh' kih' dsa-nueh- hi- ga-teeh' jna'. ¹³ Dsa-nueh- he', ga'jmeeyh' juu' he- ga'jjeey' jaa- angel hi- ga-noo- cha'ney' cha'neh' kiyh'. Hi- ga'jmeeyh' juu' ha- la- ga-jah' angel siyh': "Chee' dsa- ta' Jope mah' wa' ja- Simón, hi- teeyh- Pee'. ¹⁴ Hi- he' kwa' juu' ha- la' jee' laah' kyaah' la'jee' hi- chaa- kyah'", ga-jah' angel siyh- h'. ¹⁵ La' ma' ga-løon' hlëehh' dsa- he', ga'jyoo' Jmi-ll'e' Na-jngih' ne' kih' la'jaa- la'jaa-, la'koh' ga'jyoo' ne' jnan' la' ma' to-ne'. ¹⁶ Ja-ga' ga-la-dsooh- dsen' la'ko- ga-jah' Jesús jaa': "Ma-ra' ju'dsoo', Jwaa- ga'chaa' dsa- jmi- kyaah' jmi- ba', pero hnäh' saah' hnäh' jmi- kyaah' Jmi-ll'e' Na-jngih'." ¹⁷ Cher' mah' Dio ga'kwëeh' dsa- he', ja-ba' he- ga'kwëeyh' jne' la' ma' ga'heeh' jne' Jesús Dsa-jøoh' jnan', chee- laa' jna' mah' jwiin' Dio: "Ta' kwëeh' hi- na'?"

¹⁸ Ma' ga'nuu' dsa- he' juu' kih' Pee' ga'tayh' ti' ba', ga'jmeey' juuh' kih' Dio, ga'jayh':

—Na' ga' ma-na' jwë' kih' hi' sa' laa' judiu mah' dsa'jeeyh' kyaah' Dio hi- jmee' chaa- dsa-.

Ga-la'jwëe' ooh' jne' jee' jwi- Antioquia

¹⁹ La' ma' ga'jngih' dsa- kih' Esteban, ga-løo' dsa- jmeeh' ooh' jne'. He-ja- ga'hwëey- jee' jwi- Jerusalén, ga'sa' ga'jnee' ga'naay' ta' jee' jyoh'. Ga'naay' ta' Fenicia, ta' Chipre, ta' Antioquia. Dsa- judiu he' ga'naay' kway' juu' kih' Dio la'kaa- jee' taah' ma-la' dsa-goo' bih'. ²⁰ Pero jee' kih' hi- ga'hwëe- he', ma' taah' ko-llaa' hi- chaa- Chipre hi' ma' taah' hi- chaa- Cirene. Ma' ga'lla-naa' hi- he' jwi- Antioquia ga'kway' ju'hmëe' kih' Jesús la'kye- kih' hi- sa' laa' judiu.

²¹ Peer' cha-mi- be' ga'kwa' Dio kiyh', he-ja- jwëe' dsa- ga'ngëe' hñii' kih' Jesús jwi- Antioquia.

²² Ga'tëeh' ooh' jne' hi- ma' taah' Jerusalén juu' ja-. He-ja- ga'cheey' Bernabé, ngooy' ta' jwi- Antioquia.

²³ Ma' ga'lloo' Bernabé jee' ja-, ga'jjeey' he- ga'mi'jaa' Dio cha-mi- dsa- he', he-ja- ga'tih' dsëy'. Hi' ga'kwëeyh' nuuh' mah' dsa-tayh' mi-teyh' la'kaa- tuh-d-sëy' kih' Dsa-jøoh' jnan'. ²⁴ Bernabé he' ma' llu' dsëy' hi' ma' dsoo' dsëy' cha-mi- ka-lah' hi' ma' kyey- cha-mi- be' kih' Jmi-ll'e' Na-jngih'. Ma' ga'jje' dsa- ha- la' jmeey', he-ja- jwëe' dsa- ga'heeh- juu' kih' Dsa-jøoh' jnan'.

²⁵ Ma-ngëe' he- ja-, ya'hëe' Bernabé ngoo' ta' Tarso na'hnaayh- Saulo. Ma' ga'jnaayh' Saulo, ga'jaa' ta' Antioquia. ²⁶ Jee' ja- ga'tayh' ko- ne- jmi- kyaah' ooh' jne' he' mah' ga'mi-teey- jwëe' dsa-. Jee' jwi- Antioquia ja-, jee' ja- to-ne' ga'mi-cheey- ooh' jne' cristiano, he- hnøø' jah' Cristo mah'.

²⁷ Jmi- ja- ga'hwëe- ko-llaa' hi- ga'ngëe' juu' kih' Dio hi- ma' taah' Jerusalén, na'naay' ta' jee' jwi- Antioquia.

²⁸ Jaa- dsa- he' hi- chee' Agabo, ga'nooy- ga'hlëeyh' la'ko- jah' Jmi-ll'e' kih' Dio, ga'jayh' ja' ko- hoo'

la'kaa- jmi-gyueh'. Hi' ga-la-te' ba' la'ko- ga-jah' Agabo, la' ma' laa' Claudio rey to-ne'. ²⁹ He-ja- ga'tayh' ooh' jne' hi- taah' Antioquia juu' kwee- he- cheey' mi- ih- kuu' kih' ooh' jne' hi- taah' ta' Judea, ha- ko- te' taah' kwa' la'jaa- la'jaa-. ³⁰ La'ja- ga'jmeey' hi' ga'tooy- h- goo' Bernabé kuu' ja- kyaah' Saulo mah' na'ngëey' kih' hi- ma' laa' dsa-gyueh' kyaah' gwah' hwa' Judea ja-.

Ga'jngëeyh' Jacobo hi' ga'tayh- Pee' neh'ne'

12 Ja-ba' jii- ja-, ga'jmeey' rey Herode mada' he- ga'jmeeyh' ko-llaa' ooh' jne'. ² Ga'jngëeyh' Jacobo ooh' Jwaa' kyaah' ne'tuuh'. ³ Ma' ga'nuu' rey he- he- ga'tih' dsë' dsa- judiu he- ga'juu' Jacobo, he-ja- ga'jmeey' mada' wa' jaa' Pee' ka-lah'. He- ja- ga-la' ma' te- jmi- he- kuh- dsa- he'niih- he- sa' kyaah' levadura. ⁴ Ma' ga'jaa' Pee', ga'tayh- dsih' neh'ne'. Ga'tayh- ja-goo' kye' naa' hløø' hi- ma' jaa' ma' kye' la'ko- naa' hi- ga'hää' Pee'. Herode ma' jmee' hu' dsë- ma' mi-jnaay' kih' dsa' ga' ma-goh' jmi- he- kuh- dsa- judiu borrego mah'. ⁵ Ga'ja' ba' Pee' neh'ne' pero ta'ko-jiih' ma' hääy' neh'ne' ni' jaa- ooh' jne' sa' ga'tuy' he- ma' chuuy' kyaah' Dio kwaat' kih' Pee'.

Dio ga'llee- Pee' neh'ne'

⁶ La' kwaat' ma' mi-jnaa' Herode kih' dsa' wa-ra- ga'jna'. Pero ja-ba' hwë' ja-, ma' na'kyaa' Pee' na'hñu- u' kyaah' to' caden- ja-ba' jee' kih' uu' hløø' hi- ma' na'hñuu' kyaayh'. Hi' ma' taah' ga'jnah' hløø' hi- ma' høø' hoo' neh'ne' ja-. ⁷ Ni' sa' ga-la-liih' ga' hløø' he', ma' ga'lloo' jaa- angel kyaah' Dio, hi' la' ga'dsa' ne- h'ne' ga-la'jna' je-. La'chah' ja- ga'chaa' Pee', ga'siy- h'.

—Noo- na'koh'.

La'chah' ja- ga'sa' ga'hla' caden- he- ma' na'hñuu- gooy'. ⁸ Hi' ga'jah' angel:

—Kye' hmih- kyah', hee' loo' kyah'.

La'ja- ga'jmeey' Pee', mah' ga'siyh' ka-lah':

—Bää' hmih- kyah' mah' man' ga'juh'.

⁹ Hi' ya'hëe' angel, kaah' llee' Pee'. Sa' ñey- che' dsoo' he- jmee' angel, he- kë' bih' laay'. ¹⁰ Ga'ngëey' jee' ma' taah' ko- naa' hløø', hi' la'ja- jee' ga'të' to' naa' hløø', ja- ga' ga'tëey' ho'haah' he- la' kyaah' ne' jee' hwëe- dsa- ta' cha'jwë'. Hñii' ba' haah' ja- ga'na'. Ga'hwëey-, hi' ga'kwayh' ko- jwë', jee' ja- ga'bi' an- gel kih' Pee'. ¹¹ Ja- ga' ga-la-liih' Pee', ga'jmeey' hu'd- së-:

—Dsoo' ba' ma-chee' Dio angel kyaah' hi- ma-laa' jna' kih' Herode hi- ma-laay' jna' kih' la'jê' he- ma' hnøø' dsa-goon- he- ma' jmee' kin'.

¹² Ma' ga-la-liiyh- he- ma-na-laay', la'chah' ja- ngaay- h' ta' kih' María choo' Jwaa', he' ba' hi- teeyh- Marcos, jee' ma' taah' jwëe' hi- ngih' kih' Dio. ¹³ Ma' ga'lloo' Pee' ho'haah' jee' dsa-tayh' dsa-, ga'teey'. La'ko- ma' ga'nuu' jaa- chih-më' hi- chee' Rode teey-, mah' ngooy' na'jjeey-. ¹⁴ La'chah' ja- ga-la'kyueyh' ll'e' kih' Pee' hi- ma' tée-. Peer' ga'nøh' dsëy'. Ni' sa' ga'na'y'

ho'haah' ja-, ngaayh' ko-chih' na'jmeeyh' juu' kih' hi- ma' tääh' cha'neh' ja-, ga'jäyh':

—Hiji' Pee' cheh' ho'haah'.

¹⁵ He'ja- ga'jäh' hi- ma' tääh' jee' ja-, siyh' chih-më' he':

—He- ngaah' ba' hne- na-.

Pero chih-më' he' sa' tää' sa' jaay', ma' jäyh':

—Hi- he' na-.

He'ja- ga'jäh' dsa- he':

—Ángel kyaa' Pee' ba' na-.

¹⁶ Lá' ma' cheh' ja' ba' Pee' ho'haah' ja-, tääy'. Ja- ga' ga'näy' ho'haah' ja-, ga'jääy' Pee'. Ga'taayh' jée' dsayh'. ¹⁷ He'ja- ga'jmeey' Pee' lii' kyaah' gooy-, mah' sa' tooyh' miih'. Ga'jmeeyh' juu' ha- lá' ga'jmeey' Dio he- ya'hëey' neh'ne', hi' ga'jäyh':

—Go'jmeeh' juu' la- kih' Jacobo hi' kih' lá'jée' øøh' jne'.

Ja' ga' ya'hëey' ngooy' ta' jee' jyoh'.

¹⁸ Ma' ga'jnä' jyoh' jmi', Peer' ga'tee' ga'jääy' hløø' he' kyaah' dsa'kyaayh', kih' he' sa' ga'jääy' ha- lá' ya'hëey' Pee' jee' ja-. ¹⁹ He'ja- ga'jmeey' Herode mada' he- na'hnaayh- Pee' ka'läh'. Ma' sa' ga'jnääyh', ga'- la'kyaay- hløø' he' jmi'. Lá'jiih' ga'jmeey' mada' he- ga'jngëeyh' hløø' he'. Ja' ga' ya'hëey' hwa' Judea, ngooy' na'gyay' ta' Cesarea.

Ga'juuy' Herode

²⁰ Pero ma' cha- hnii- kih' Herode kyaah' dsa- chaa- Tiro hi' kyaah' hi- chaa- Sidón ka'läh'. Dsa- hi- ma' chaa- jee' ja- sa' ma' hnøø' hnii-. Jëeh' ma' ga'näy' lay- løø' ta' jwi- kih' Herode. He'ja- na'näy' na'llay- juu' kyaah' Herode. Pero to-në' da', ga'taayh' juu' kwee- kyaah' Blasto, hi- kye- ta' tæh- kyaah' rey Herode, mah' hñii' bih' llay' juu' kyaah' Herode. ²¹ He- ja- ga'tøø' rey he' jmi' he- ya-nää' dsa-. Ma' ga'lloo' jmi' ja-, ga'lla'nää' dsa- he' hi' ga'këh- rey hmiih- he- këyh- ma' llay' ta' mah' na'gyay- në'ta' kiyh', ga'kway' juu'. ²² Ma' ga'nuu' dsa- he' juu' kiyh' ja-, ga'tooyh' cha-miih- miih', ga'jäyh':

—Ja' he' dsa-næh- na- hlëeh', Dio ba' na- hlëeh'.

²³ Lá' chah' ja-, ja' ja- ángel kyaa' Dio, ga'jmeey' dsoo' kih' rey Herode, kih' he- sa' ga'jmeey' jæh- kih' Dio. He'ja- ga'kaay' jah' lá'jiih' ga'juuy'.

²⁴ Pero ga'nää' ba' øøh' jne' kway' juu' kih' Dsa-jøøh' jnän' hi' cha-gamiih- ngoo' dsa-lä'jwëe' hi- heeh' juu' ja-.

²⁵ Ma' ga'hñaa- ta' he- na'hñaa' Bernabé kyaah' Saulo, ga'hwëey' Jerusalén, ga'lla'näy' ka'läh' Antioquía jääy' Jwaa' hi- tääyh' Marcos.

Ga'hñay' Bernabé kyaah' Saulo mah' dsa-näy' dsa-kway' ju'hmëe'

13 Jee' kih' øøh' jne' hi- ma' tääh' Antioquía ja-, ma' tääh' hi- ma' ngëe' juu' kih' Dio hi' ma' tääh' ta'jwoh'. Hi- he' Bernabé, hi' Simón hi- ma' tääyh' Läh-, Lucio hi- ma' chaa- Cirene, Manaén hi- ga'kwa' kwee- kyaah' Herode hi- ma' laa' lle'moh'

hwa' Galilea, hi' Saulo ka'läh'. ² Ta'ko'jiih' ma' tääh' øøh' jne' he' sa' kuh-hiyh~, hnaayh- Dio lá'kaa- tuh-d-sëy', ga'hlëeh' Jmi'lle' Na'jngii' kyaayh', ga'siiyh':

—Hñaa' Bernabé kyaah' Saulo mah' jmeey' ta' he- kwëeh- jnih'.

³ Ma-ngëe' ma-ngiiy' kih' Dio sa' ga'kuh- ga'hiyh', ja-ga' ga'kyey- gooy- në' kih' Bernabé kyaah' Saulo. Hi' ma-dsaa' he- ja-, ga'hiyh' juu' kyaah' dsa'kyaayh'.

Ngoo' Bernabé kyaah' Saulo ta' Chipre

⁴ Ngoo' Bernabé kyaah' Saulo ta' hwa' Seleucia lá'hi- h' kih' Jmi'lle' Na'jngii'. Ma' ga'lla'näy' Seleucia, ga'- taayh' neh' barco, ga'näy' ta' hwa' he- chee- Chipre.

⁵ Ma' ga'tëey' jwi- Salamina, ga'taayh' neh' gwah' ki- h' judiu he- tøø' jee' jwi- ja-, mah' ga'kway' juu' kih' Dio. Hi' ma' jääy' Jwaa' hi- ma' kwa' be' kiyh'.

⁶ Ga'ngëey' lá' ga'dsa' hwa' Chipre he- há' jee' jmi'neeh', lá'jiih' ga'lla'näy' jee' jwi- Pafos. Jee' ja- ga'jey' ja- judiu hi- tääy' ji-nah', hi- ma' chee- Barjesús. Ma' jmääy' hñiiy' lá'koh' ja- hi- ngëe' juu' kih' Dio. ⁷ Dsa- tääy' he' ma' jwayh' kyaah' lle'moh' hi- ma' chee- Sergio Paulo, hi- kyæh- cha-miih-. He'ja- lle'- moh' he' ga'jmeey' mada' he- na'kyaay' Bernabé kyaah' Saulo, kih' he- ga'lá'hyoh' dsëy' nuuy' juu' kih' Dio. ⁸ Pero dsa- tääy' he', hi- tääyh' Elima kyaah' juu' griego, hi- he' na-, ma' ha' kih' Bernabé kyaah' Saulo. Jëeh', sa' ma' hnøøy' he- ma' heeh' lle'moh' he' juu' kih' Dio. ⁹ He'ja- ga'hlëeh' Saulo, he' ba' hi- chee- Paa'. Ga'hlëeyh' kyaah' cha-miih- be' kih' Jmi'lle' Na'jngii' hi' ga'jääy' koo- hwëh- në' dsa- tääy' he'.

¹⁰ Mah' ga'jäyh':

—He- ba' che- ta'juuyh' hne-, Peer' hlëeh' hne-, joo' hi-sa'llu'. ¿He-la' hnooh- lla-dsëeh' kih' lá'jé' he- llu'? ¿Lih' ba' llaa' he- hah- kih' jwë' llu' kih' Dsa-jøøh' jnän'? ¹¹ Na' heeh' Dio hne- wii'. Já' tæy' mii'nëh'. Mo'- so' jëeh' jmëe' hyoo- miih- jmi' —ga'jäy' Paa'.

Lá' chah' ja- ga'løø' mii'nëy' mah' ga'jäy' tæy'. Lá'ku' lá'jii' kiyh' ma' hnaayh- ja- hi- ma' jääy', kih' he- mo'- so' ga'lá'jnä' mii'nëy'. ¹² Ma' ga'jääy' lle'moh' he' he- ga'lá' lá'ja-, ga'heeyh- kih' Jesús. Peer' ga'lá'dsaa' dsëy' ma' ga'nuuy' juu' kih' Jesús.

Nëe' Paa' kyaah' Bernabé Antioquía he- na-hee' hwa' Pisidia

¹³ Ja-ga' ya'hëe' Paa' jwi- Pafos ja- kyaayh' dsa'kyaay- h', ga'näy' ta' Perge, jwi- he- na-hee- Panfilia. Pero Jwaa' ga'bee' dsa'kyaayh' mah' ngaayh' ta' Jerusalén.

¹⁴ Ga'ngëe' Paa' kyaah' Bernabé jwi- Perge, ga'- la'näy' ta' jyoh' Antioquía he- nøø' hwa' Pisidia. Ma' ga'të' jmi' he- tæh- dsa- dsë', ngoo' Paa' kyaah' Bernabé gwah' kih' dsa- judiu mah' ga'taayh' jee' ja-.

¹⁵ Ma-ngëe' ma'hë' ja- dsa- miih- he- na'sii- në' ley kih' Moisés hi- ga'hëy' miih- he- ga'sii' hi- ga'ngëe' juu' kih' Dio, ja-ga' ga'jäy' dsa'kaah' hi- ma' há' goo- gwah' ja-:

—Cher'mah¹ cha⁻ miih⁻ he⁻ jwah⁻ hnäh³ dsa⁻ñuuh⁻ øøhn¹, hlëeh¹ jnääh¹ miih⁻ he⁻ jmee¹ llu¹ kyaä¹ jnääh¹ —ga¹jäyh³.

¹⁶ He⁻ja⁻ ga⁻noo⁻ Paa¹, ga¹jmeey³ lii⁻ kyaah¹ gooy⁻ mah¹ wa⁻ dsa⁻täyah¹ ti¹. Ga¹jäyh³:

—Nuuh⁻ da⁻ hnäh³ dsa⁻ Israel hi⁻ lä¹jëë¹ ga⁻ hnäh³ hi⁻ gah¹ Dio. ¹⁷ Dio kyaä¹ jnääh¹ dsa⁻ Israel, ga¹lleeh⁻ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ kyaä¹ jnääh¹ mah¹ leey³ dsa⁻ kyaay¹ hi⁻ ngoo⁻ ba⁻ mi⁻jääy¹ lä¹jiih¹ ga⁻të³ koo⁻ jwii⁻ juuh⁻ lä¹ ma⁻ tääyh¹ hwa⁻ Egipto ma⁻ke¹ laay¹ dsa⁻ jñah¹ kih¹ hwa⁻ ja⁻. Ma⁻ngëë¹ he⁻ ja⁻, kyaah¹ cha⁻miih⁻ be⁻ ga⁻hwëë¹ Dio dsa⁻ he⁻ hwa⁻ ja⁻, mah¹ ga⁻lla⁻näay¹ hwa⁻ kiyh¹.

¹⁸ Ta⁻ko⁻jiih¹ ga⁻täah¹ dsa⁻ he⁻ to⁻loo⁻ ji⁻ñe⁻ jee⁻ la⁻ hwa⁻ kii¹, ga⁻lä¹be⁻ dsë⁻ Dio kyaayh¹ kih¹ lä¹jë⁻ he⁻ hliih⁻ he⁻ ma⁻ jmeey¹. ¹⁹ Ma⁻ngëë¹ he⁻ ja⁻, ga⁻hee⁻ Dio gyii¹ nää⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh¹ hwa⁻ he⁻ chee⁻ Canaán. Hwa⁻ kih¹ dsa⁻ he⁻ ga⁻jmeey¹ Dio hee⁻ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ kyaä¹ jnääh¹.

²⁰ Ma⁻ ga⁻lla⁻näay¹ hwa⁻ Canaán ja⁻, ga⁻hñaa¹ Dio hi⁻ ga⁻ka⁻ né⁻ kih¹ dsa⁻ he⁻, lä¹jiih¹ ga⁻lloo⁻ jmi⁻ ga⁻hñaa¹ Samuel hi⁻ ga⁻ngëë¹ juu⁻ kiyh¹. Lä¹ja⁻ ga⁻jmeey¹ Dio kyaayh¹ lä¹jiih¹ ga⁻të³ kye⁻ hña⁻loo⁻ na⁻dsë⁻ to⁻lo⁻gya⁻ ji⁻ñe⁻. ²¹ Jii⁻ kih¹ Samuel, dsa⁻ Israel ga⁻ngëëy¹ jaa⁻ hi⁻ leey³ rey kyaay¹. He⁻ja⁻ ga⁻hñaa¹ Dio Saúl, hi⁻ ga⁻laa⁻ rey to⁻loo⁻ ji⁻ñe⁻. Jmii⁻ Saúl he⁻ ma⁻ chee⁻ Cis, hi⁻ ma⁻ laa⁻ sa⁻ju⁻ kih¹ Benjamín. ²² Ma⁻ngëë¹ he⁻ ja⁻, Dio ga⁻lleey⁻ Saúl mah¹ ga⁻llaay¹ David hi⁻ ga⁻koo⁻ né⁻ kiyh¹. Ga⁻jmeey¹ Dio ju⁻dsoo⁻ kih¹ David, ga⁻jäyh³: “Ma⁻jëen⁻ David juo⁻ Isaí. Kih¹ hi⁻ he⁻ ba⁻ ma⁻tih⁻ dsën⁻, jëeh¹ hi⁻ he⁻ jmee¹ lä¹jë⁻ he⁻ hnoon⁻.” ²³ Hi⁻ jee⁻ kih¹ jaa⁻ jee⁻ lä¹jëë¹ sa⁻ju⁻ kih¹ David he⁻, ga⁻lä¹chaa⁻ Jesús, hi⁻ ga⁻chee⁻ Dio mah¹ läay¹ dsa⁻ Israel lä¹koo⁻ ga⁻jäyh³ jää¹. ²⁴ Jää¹ ja⁻ga⁻ ja⁻ Jesús, ma⁻ kwa⁻ Jwaa⁻ juu⁻ kih¹ lä¹jëë¹ dsa⁻ Israel. Ga⁻hlëeyh¹ dsa⁻ mah¹ dsa⁻jëeyh⁻ kyaah¹ Dio hi⁻ he⁻ saay¹ jmi⁻. ²⁵ Hi⁻ lä¹koh⁻ ma⁻ jëë⁻ Jwaa⁻ ngoo⁻ dsa⁻hñaa⁻ ta⁻ kiyh¹, ga⁻jäyh³: “¿Hi⁻ jnä⁻ laah¹ hnäh³? Ja⁻ he⁻ jnä⁻ hi⁻ nøø⁻ juu⁻ ja⁻ lä¹koo⁻ jmeeh⁻ hnäh³ hu⁻dsë⁻. Hi⁻ ja⁻ këë⁻ kin⁻, sa⁻ të⁻dsëen⁻ chiihn⁻ mah¹ llen⁻ loo⁻ he⁻ hä⁻ tiiy⁻”, ga⁻jäh³ Jwaa⁻.

²⁶ Ngoo⁻ ba⁻ Paa¹ hlëeh⁻, ma⁻ jäyh³:
—Hnäh³ dsa⁻goon⁻ hi⁻ laa⁻ sa⁻ju⁻ kih¹ Abraham, kyaah¹ lä¹jëë¹ ga⁻ hnäh³ hi⁻ gah¹ Dio, jnä⁻ jne⁻ ba⁻ ga⁻chee⁻ Dio juu⁻ la⁻ mah¹ lää⁻ jne⁻. ²⁷ Pero dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh¹ Jerusalén, kyaah¹ dsa⁻ta⁻ kyaay¹ sa⁻ ga⁻lä¹kyuuy⁻ Jesús. Ni⁻ kih¹ hi⁻ ga⁻ngëë¹ juu⁻ kih¹ Dio llo⁻joo⁻ sa⁻ ga⁻lä¹ngëëy⁻, ma⁻ke¹ ma⁻ hë⁻ dsa⁻ he⁻ juu⁻ ja⁻ lä¹jë⁻ jmi⁻ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁻. Heh¹ lä¹koh⁻ ma⁻ jäyh³ he⁻ jmee¹ bii⁻ juu⁻ Jesús, ga⁻lä¹te⁻ lä¹jë⁻ juu⁻ he⁻ ma⁻ hëy⁻ ja⁻. ²⁸ Pero sa⁻ ga⁻jnøøyh⁻ he⁻ kyaah¹ ma⁻ bäayh¹ Jesús mah¹ lä¹jwë⁻ ja⁻ ma⁻ jngiiyh¹ kih¹, he⁻ja⁻ ga⁻ngiiy¹ kih¹ Pilato mah¹ wa⁻ jmeey¹ hih¹ he⁻ juuy¹. ²⁹ Ma⁻ ga⁻lä¹te⁻ lä¹jë⁻ go⁻te⁻ lä¹koo⁻ na⁻si⁻ kiyh¹ jää¹, ja⁻ga⁻ ga⁻jñaa⁻ dsih¹ dsoh⁻ hma⁻cru⁻ mah¹ na⁻haay¹. ³⁰ Pero Dio ga⁻mi⁻jiiyh¹ jee⁻ kih¹ hi⁻ na⁻juu⁻. ³¹ Hi⁻ cha⁻miih⁻ jiih⁻ ga⁻lä¹jnäay⁻ jee⁻ kih¹ hi⁻ na⁻nää⁻ kyaayh¹ Jerusalén, lä¹ ma⁻ tääyh¹ Galilea. Hi⁻ he⁻ na⁻ hi⁻ jmee¹ ju⁻dsoo⁻ kih¹ lä¹jëë¹ dsa⁻ jmi⁻ na⁻.

³² Ja⁻ba⁻ lä¹ja⁻ kwa⁻ jnääh¹ ju⁻hmëë⁻ la⁻, ja⁻ba⁻ juu⁻ he⁻ ga⁻bääh⁻ Dio hñii⁻ kyaah¹ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ kyaä¹ jnääh¹.

³³ He⁻ ga⁻mi⁻jiiyh¹ Jesús, ga⁻mi⁻te⁻ Dio juu⁻ kih¹ jee⁻ kyaä¹ jnääh¹, hi⁻ laa⁻ sa⁻ju⁻ kih¹ Abraham. Lä¹ja⁻ ga⁻lä¹te⁻ lä¹koo⁻ na⁻si⁻ salmo hwëh³ to⁻: “Hne⁻ laah¹ gyuuy⁻ kyaan⁻, na⁻ ma⁻laan⁻ Täa⁻ kyaah¹”, ga⁻jäh³ Dio.

³⁴ Kyaah¹ he⁻ ga⁻mi⁻jiiyh¹ Jesús jee⁻ kih¹ hi⁻ ma⁻na⁻juu⁻ mah¹ mo⁻so⁻ juu⁻ gyih¹ jih¹koh¹, lä¹ja⁻ ga⁻lä¹te⁻ juu⁻ he⁻ ma⁻na⁻si⁻ lä¹la⁻: “Mi⁻te⁻ ba⁻ jnä⁻ lä¹jë⁻ he⁻ ga⁻jwiin⁻ David”, ga⁻jäh³ Dio. ³⁵ Hi⁻ ja⁻ba⁻ lä¹ja⁻ lle⁻ ka⁻läh⁻ né⁻ salmo: “Sa⁻ kwah¹ jwë⁻ jyah¹ jmi⁻ngo⁻ kih¹ hi⁻ na⁻jngëë⁻ kyaah¹”, ga⁻jäh³ David.

³⁶ Ga⁻mi⁻te⁻ ba⁻ David lä¹koh⁻ ga⁻lä¹hyoh⁻ dsë⁻ Dio lä¹ ma⁻ kyey⁻ né⁻ kih¹ dsa⁻ kyaay¹. Hi⁻ ma⁻ ga⁻juuy⁻ na⁻haa⁻ dsih⁻ jee⁻ na⁻haa⁻ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ kyaay¹. Hi⁻ ga⁻jngaah⁻ ba⁻ jmi⁻ngo⁻ kiyh¹. ³⁷ Pero hih¹ hi⁻ ga⁻lä¹jiih¹ he⁻, sa⁻ ga⁻jngaah⁻ jmi⁻ngo⁻ kiyh¹.

³⁸ He⁻ja⁻ hnøø⁻ lä¹ngëeh⁻ hnäh³ øøhn¹, ta⁻la⁻ kih¹ Jesús hi⁻ hlëeh¹ kih¹ la⁻ dsa⁻che⁻ dso⁻kye⁻ jñän⁻.

³⁹ Lä¹jëë¹ hi⁻ dsoo⁻ dsë⁻ kih¹ Jesús, hi⁻ he⁻ ba⁻ hwëë⁻ lluu⁻, läay¹ kih¹ lä¹jë⁻ he⁻ ma⁻ hläayh⁻ cha⁻né⁻ ley⁻ kih¹ Moisé. Jëeh¹ sa⁻ hwëë⁻ jne⁻ lluu⁻ cha⁻né⁻ Dio kyaah¹ he⁻ høø⁻ jne⁻ ley⁻ ja⁻. ⁴⁰ Lëeh⁻ hnäh³, mah¹ sa⁻ jä⁻ né⁻ kyah¹ hnäh³ lä¹koo⁻ ga⁻jäh³ hi⁻ ga⁻ngëë¹ juu⁻ kih¹ Dio:

⁴¹ Jëë⁻ da⁻ hnäh³, dsa⁻ hi⁻ mi⁻kwah¹ juu⁻ kin⁻, wa⁻ lä⁻d-saa⁻ hoh⁻ hnäh³, wa⁻ heeh⁻ hnäh³ go⁻te⁻.

Jëeh¹ jee⁻ kyah¹ hnäh³ jmeen⁻ koo⁻ he⁻ jmee¹ dsaa⁻ hoh⁻ hnäh³.

Ni⁻ lä¹ja⁻ sa⁻ jmeeh⁻ hnäh³ dsoo⁻ ma⁻ke¹ hi⁻ ga⁻ ga⁻jmeeh⁻ juu⁻ kyah¹ hnäh³, ga⁻jäh³ Dio.

⁴² Lä¹ ma⁻ ya⁻hëë⁻ Paa¹ kyaah¹ Bernabé neh⁻ gwah⁻ kih¹ dsa⁻ judiu, ga⁻chuu⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu kyaayh¹:

—Ja⁻ ya⁻nääh³ hnäh³ ka⁻läh⁻ jyoh⁻ jmi⁻ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁻ mah¹ kwah¹ hnäh³ ka⁻läh⁻ juu⁻ na⁻ kyaä¹ jnääh¹.

⁴³ Ma⁻ ga⁻hwëëy⁻ neh⁻ gwah⁻ ja⁻, jwëë⁻ dsa⁻ judiu hi⁻ lä¹kye⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu hi⁻ ma⁻ hnaah⁻ Dio, ga⁻jmeey¹ ko⁻joh⁻ kyaah¹ Paa¹ kyaah¹ Bernabé. He⁻ja⁻ ngoo⁻ ba⁻ Paa¹ hlëeyh⁻ mah¹ wa⁻ lla⁻nää⁻ bih¹ ta⁻ cha⁻né⁻ kyaah¹ he⁻ mi⁻jää⁻ Dio.

⁴⁴ Ma⁻ ga⁻të⁻ jmi⁻ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁻, miih⁻ ga⁻ sa⁻ ga⁻dsaa⁻ lä¹jëë¹ dsa⁻ chaa⁻ jee⁻ jwii⁻ ja⁻, na⁻nääy⁻ na⁻nuey⁻ ha⁻ lä¹ la⁻ juu⁻ kih¹ Dio. ⁴⁵ Pero ma⁻ ga⁻jëë⁻ dsa⁻ judiu, he⁻ ga⁻kuh⁻ jwëë⁻ dsa⁻, he⁻ja⁻ ga⁻lä¹lleey⁻ jwërte, ga⁻løoy⁻ lla⁻dsëey⁻ kih¹ juu⁻ he⁻ ma⁻ kwa⁻ Paa¹ hi⁻ ma⁻ hlëeyh⁻ wii⁻ kiyh¹.

⁴⁶ Pero Paa¹ kyaah¹ Bernabé sa⁻ ga⁻lä¹goyh⁻ ga⁻hlëey⁻ h⁻ dsa⁻ he⁻, ga⁻jäyh³:

—Kyah¹ hnäh³ to⁻né⁻ dsa⁻goon⁻ jmee¹ bii⁻ he⁻ nuuh⁻ hnäh³ juu⁻ kih¹ Dio he⁻ ma⁻ kwa⁻ jnääh¹ la⁻. Pero he⁻ be⁻ h⁻ hnäh³ juu⁻ la⁻, mi⁻jnääh¹ hnäh³ hñaah¹ sa⁻ hnooh⁻ hnäh³ ha⁻ lä¹ jee⁻ jmee¹ chaa⁻ hnäh³ tää⁻. Na⁻ na⁻ hwëë⁻ jnääh¹ jee⁻ kyah¹ hnäh³ mah¹ dsa⁻ kwa⁻ jnääh¹ juu⁻ kih¹ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu ba⁻. ⁴⁷ Jëeh¹ Dio ga⁻jmeey¹ mada⁻ lä¹la⁻ kyaä¹ jnääh¹, ga⁻jäyh³:

Ma⁻hñaañ⁻ hne⁻, laah¹ wa⁻je⁻ kih¹ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu,

mah¹ hne⁻ ba¹ kah¹ juu¹ ha⁻ lä¹ lää¹ dsa⁻ lä¹kaa⁻ lä¹jöh¹ jmi¹gyu¹.

⁴⁸ Ma¹ ga¹nuu¹ dsa⁻ hi⁻ sa¹ laa¹ judiu juu¹ kih¹ Dsa⁻jöh¹ jnän¹, ga¹jmeey¹ juu¹ kih¹ juu¹ ja⁻ hi¹ ga¹lä¹chaay¹ llu¹. Ga¹heeh¹ lä¹jëe¹ hi⁻ laa¹ kwaat¹ tëeh¹ jee¹ ka⁻ Dio. ⁴⁹ Lä¹ ga¹dsa⁻ hwa¹ ja⁻ ga¹lloo¹ juu¹ kih¹ Dsa⁻jöh¹ jnän¹.

⁵⁰ Pero ko⁻llaa¹ judiu ga¹taayh⁻ juu¹ dsa⁻më¹ hi⁻ ma¹ hnaah⁻ Dio, lä¹kye⁻ dsa⁻më¹ hi⁻ kaa¹ kih¹ jee¹ jwi¹ ja⁻. Hi¹ lä¹ja⁻ ga¹taayh⁻ juu¹ hi⁻ laa¹ ta¹. Ga¹tooyh⁻ je⁻ dsë¹ dsa⁻kaa¹ he¹ mah¹ lä¹lleey¹ kyaah¹ Paa¹ kyaah¹ Bernabé mah¹ hëey¹ kiyh¹ ta¹ jee¹ ga¹ kih¹ hwa¹ ja⁻.

⁵¹ Kyaah¹ ya¹hëe¹ Paa¹ ngaah¹ kyaah¹ Bernabé ga¹hlay¹ hlöø¹ he⁻ ma¹ na¹beh¹ tiy¹ he⁻ jmeey¹ lii⁻ kih¹ dsa⁻ he¹, he⁻ lä¹ ma¹kyaayh¹ ja⁻ba¹ dso¹kye⁻ kiyh¹. Hi¹ ga¹hwëey¹ jee¹ ja⁻, mah¹ ga¹näy¹ ta¹ jwi¹ Iconio. ⁵² Lä¹jëe¹ hi⁻ ga¹heeh¹ juu¹ kih¹ Dio cha⁻miih⁻ ma¹ jëe⁻ dsëy¹, hi¹ ma¹ kyey⁻ cha⁻miih⁻ be¹ kih¹ jmi¹lle¹ Na¹jngi¹.

Ngoo¹ Paa¹ kyaah¹ Bernabé ta¹ jwi¹ Iconio

14 Lä¹ ma¹ gya¹ Paa¹ kyaah¹ Bernabé jwi¹ Iconio ja⁻, ma¹ dsa⁻taayh⁻ ko⁻jöh¹ lä¹uyy¹ neh¹ gwah¹ mäh⁻ kih¹ dsa⁻ judiu. Ha⁻ koh¹ sa¹ llu¹ juu¹ he⁻ ga¹kway¹, he⁻ ja⁻ jwëe¹ hi⁻ laa¹ judiu hi⁻ lä¹kye⁻ hi⁻ sa¹ laa¹ judiu ga¹heeh⁻. ² Pero ko⁻llaa¹ judiu hi⁻ sa¹ ga¹heeh⁻, ga¹tooyh⁻ je⁻ dsë¹ dsa⁻ hi⁻ sa¹ laa¹ judiu mah¹ ga¹lä¹hneey¹ kyaah¹ øø¹ jne¹ hi⁻ ga¹heeh⁻ kih¹ Dio. ³ He⁻ja⁻ ga¹jä¹ Paa¹ kyaah¹ Bernabé cha⁻miih⁻ jmi¹ jee¹ ja⁻. Ni¹ miih⁻ sa¹ ma¹ goyh¹ ma¹ kway¹ juu¹ kih¹ Dio hi⁻ ma¹ kyey⁻ cha⁻miih⁻ o⁻jöh¹ dsë¹ kih¹ Dsa⁻jöh¹ jnän¹. Hi¹ ga¹jmeey¹ cha⁻miih⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻. Lä¹ja⁻ ga¹jmeey¹ Dio ju⁻dsoo¹ kih¹ juu¹ he⁻ ma¹ kway¹. ⁴ Pero dsa⁻ hi⁻ ma¹ chaa⁻ jee¹ jwi¹ ja⁻, ga¹laa¹ to¹ nää¹. Ko⁻llaa¹ ga¹taah⁻ jwoo¹ kih¹ judiu, hi¹ ko⁻llaa¹ ga¹taah⁻ jwoo¹ kih¹ apóstole. ⁵ Ga¹taah⁻ dsa⁻ judiu juu¹ kwee⁻ kyaah¹ dsa⁻ hi⁻ sa¹ laa¹ judiu, ko⁻jöh¹ kyaah¹ dsa⁻ta¹ kyaay¹ mah¹ kway¹ kih¹ apóstole he¹ hi⁻ tey¹ kuu¹ kiyh¹. ⁶ Pero ma¹ ga¹lä¹ñe¹ Paa¹ kyaah¹ Bernabé he⁻ hnøø¹ dsa⁻ ma¹ jmeey¹ kiyh¹ lä¹ja⁻, lä¹chah¹ ja⁻ ga¹hwëey¹ ga¹näy¹ ta¹ Lистра hi⁻ Derbe, jwi¹ he⁻ hla⁻ hwa¹ Licaonia. Hi¹ na¹näy¹ gyih¹ jyoh¹ jwi¹ he⁻ hla⁻ lä¹kaa⁻ jee¹ jäh¹ ja⁻, ⁷ mah¹ na¹kway¹ ju⁻hmëe¹ kih¹ Jesús lä¹kaa⁻ ja⁻.

Ga¹te¹ dsa⁻ kuu¹ kih¹ Paa¹ jee¹ jwi¹ Lистра

⁸ Lистра ja⁻ ma¹ gya¹ ja⁻ dsa⁻jluuh¹ hi⁻ jluuh¹ ga¹lä¹chaa¹, jih¹ koh¹ sa¹ ma¹ ngëy¹. ⁹ Dsa⁻ he⁻ ma¹ gya¹ nuu¹ lä¹jë¹ he⁻ ma¹ hlëeh¹ Paa¹. Ma¹ ga¹jëe¹ Paa¹ mi⁻nëy¹ ga¹lä¹liiyh¹ kih¹ dsa⁻ he¹, he⁻ ma¹dsoo¹ dsëy¹ hläy¹. ¹⁰ He⁻ja⁻ ga¹hlëeh¹ Paa¹ ki⁻gaa⁻ ga¹siiyh¹:
—Noo⁻ da¹, chih¹ tiih¹ na⁻ ko⁻dsoo¹.

Lä¹chah¹ ja⁻ ko⁻ ba¹ ga¹hliiy¹ ta¹ gyuuh¹ hi⁻ ga¹löøy¹ ngëy¹. ¹¹ Ma¹ ga¹jëe¹ dsa⁻ hi⁻ ma¹ tääh¹ jee¹ ja⁻ he⁻ ga¹jmeey¹ Paa¹ lä¹ja⁻, ga¹löøy¹ hlëeyh¹ ko⁻ ki⁻gaa⁻ kyaah¹ juu¹ kiyh¹, ma¹ jäh¹:
—Lä¹ laa¹ dsa⁻ñuuh¹ laa¹ uu¹ dio hi⁻ ma¹jñaa¹ jee¹ jnän¹ la⁻.

¹² Ga¹mi⁻cheey⁻ Bernabé Júpiter hi⁻ Paa¹ ga¹mi⁻cheey⁻ Mercurio kih¹ he⁻ ma¹ kwa¹ Paa¹ juu¹.
¹³ Chuu¹ jwi¹ ja⁻ ma¹ chih¹ gwah¹ kih¹ dio Júpiter. Jee¹ ja⁻ ga¹lloo¹ jmi⁻dsa⁻ hi⁻ ma¹ jmeey¹ ta¹ neh¹ gwah¹ ja⁻, ma¹ jäh¹ kya¹ dso¹ hi⁻ ma¹ kyey⁻ he⁻ na⁻lii¹ kyaah¹ le¹. Ma¹ hnøøy¹ ma¹ jngëeyh¹ kya¹ he¹ mah¹ ko⁻jöh¹ kyaah¹ dsa⁻gooy¹ ma¹ jmeey¹ juu¹ kih¹ apóstole he¹. ¹⁴ Lä¹ ma¹ ga¹nuu¹ Bernabé kyaah¹ Paa¹ he⁻ ja⁻, ga¹giy¹ hmiih⁻ kiyh¹, mah¹ ga¹taayh⁻ jee¹ kih¹ dsa⁻ he¹ ma¹ hlëeyh¹ ki⁻gaa⁻, ¹⁵ ma¹ jäh¹:
—Hnä¹ dsa⁻ñuuh¹ ¿he⁻la¹ jmeeh⁻ hnäh¹ lä¹na¹? ¿Ja¹ dsa⁻ jmi⁻gyuuh¹ ba¹ jnääh¹ lä¹koh¹ laah¹ hnäh¹?
Ma¹ya⁻nøø¹ jnääh¹ mah¹ kwa¹ jnääh¹ ju⁻hmëe¹ kih¹ Jesús. Tü¹ hnäh¹ he⁻ na⁻, ta¹ jmeey¹ hnäh¹ he⁻ sa¹ jmää¹ ta¹. Jëeh¹ hnäh¹ hñaah¹ kih¹ Dio jiih¹ ba¹, hi⁻ ga¹jmeey¹ gyuuh¹ hwa¹, hi⁻ ga¹jmeey¹ jmi⁻ñeeh⁻ hi⁻ ga¹jmeey¹ lä¹jë¹ he⁻ ga¹ cha⁻ né¹ kih¹. ¹⁶ Jäh¹ ma¹ tääh¹ dsa⁻ jmeey¹ lä¹ hyoh⁻ dsë¹ hi⁻ sa¹ cha⁻ he⁻ ma¹ jmeey¹ Dio kiyh¹ ni⁻ miih⁻. ¹⁷ Pero ja⁻ he⁻ ga¹hmäy⁻ go⁻te⁻. Ma¹ra¹ he⁻ ga¹mi⁻jnäy⁻ ha⁻ lä¹ laay¹ hñiiy¹ kyaah¹ lä¹jë¹ he⁻ llu¹ he⁻ jmeey¹. Cheey¹ jma¹, hi⁻ jmeey¹ kwa¹ lä¹jë¹ he⁻ jngëe⁻ dsa⁻ mah¹ lä¹cha⁻ cha⁻miih⁻ he⁻ kih¹hih¹ jne¹ hi⁻ lä¹ja⁻ jmeey¹ jëe⁻ dsë⁻ jne⁻.

¹⁸ Ma¹ke¹ ga¹hlëeh¹ apóstole he¹ lä¹ja⁻, he⁻lii¹ ba¹ ga¹liyh¹ ga¹jney¹ jwë¹ kih¹ dsa⁻ he¹ he⁻ ma¹ jngëeyh¹ kya¹ mah¹ ma¹ jmeey¹ juu¹ kih¹ apóstole.
¹⁹ Ma¹ngëe¹ he⁻ ja⁻, ga¹lla¹näy¹ judiu hi⁻ chaa⁻ Antioquia, lä¹kye⁻ hi⁻ chaa⁻ Iconio. Ga¹taayh⁻ juu¹ dsa⁻ hi⁻ ma¹ chaa⁻ Lистра. He⁻ja⁻ ga¹tey¹ kuu¹ kih¹ Paa¹. Ma¹ngëe¹ he⁻ ja⁻, ga¹sëeyh⁻ Paa¹ lä¹ ga¹të¹ chuu¹ jwi¹, jëeh¹ ma¹ jmeey¹ hu⁻dsë⁻ ma¹juuy¹ ba¹. ²⁰ Lä¹jëe¹ øø¹ jne¹ ga¹taayh⁻ lä¹ku¹ lä¹jii¹ kih¹ Paa¹. Ko⁻hwëe¹ ga¹ ja⁻ ma¹ ga¹noo⁻ Paa¹ jee¹ ma¹ kyaay¹ ja⁻ hi⁻ ko⁻ka⁻läh¹ ga¹hey¹ ta¹ jee¹ jwi¹ ja⁻. Ma¹ ga¹jnä¹ jyoh¹ jmi¹, ngooy¹ kyaah¹ Bernabé ta¹ Derbe.

²¹ Ma¹ ga¹lla¹näy¹ jwi¹ Derbe, ga¹kway¹ ju⁻hmëe¹. Hi¹ jwëe¹ dsa⁻ ga¹heeh⁻ juu¹ kih¹ Jesús. Ja⁻ga¹ ga¹näy¹ ka⁻läh¹ ta¹ Lистра, ta¹ Iconio, hi⁻ ta¹ Antioquia.

²² Lä¹ko⁻ lä¹ko⁻ jwi¹ ja⁻, ga¹kway¹ cha⁻ga¹miih⁻ be¹ kih¹ øø¹ jne¹. Ga¹hlëeh¹ gyih¹ mah¹ sa¹ tøy¹ juu¹ he⁻ ma¹dsoo¹ dsëy¹, ma¹ jäh¹:
—Jmeey¹ bii¹ jëe¹ jne¹ cha⁻miih⁻ wii¹, ja⁻ga¹ heh¹ jne¹ jee¹ jmeey¹ Dio hih¹.
²³ Lä¹ko⁻ lä¹ko⁻ jwi¹ jee¹ ma¹ tääh¹ hi⁻ ma¹heeh⁻ juu¹ kih¹ Dio, ga¹hñay¹ dsa⁻gyuuh¹ hi⁻ ka⁻ né¹ kih¹ dsa⁻kyaayh¹. Ma¹ngëe¹ he⁻ ja⁻, ga¹taayh⁻ ngiiy¹ kih¹ Dio ta¹ko⁻jiih¹ sa¹ kuh⁻hiyh⁻. Lä¹ja⁻ ga¹taayh⁻ goo⁻ Dsa⁻jöh¹ jnän¹ dsa⁻gyuuh¹ hi⁻ na⁻hñaa¹ kyaay¹.

Ga¹llaah¹ Paa¹ ka⁻läh¹ kyaah¹ Bernabé jee¹ jwi¹ Antioquia he⁻ na⁻heey¹ hwa¹ Siria

²⁴ Ma¹ ga¹hwëey¹ jee¹ ja⁻, ga¹ngëe¹ bih¹ ko⁻dsoo¹ hwa¹ Pisidia ga¹näy¹ ta¹ Perge, jwi¹ he⁻ nøø¹ hwa¹ Panfilia. ²⁵ Ma¹ngëe¹ ma¹kway¹ juu¹ kih¹ dsa⁻ hi⁻ ma¹ chaa⁻ Perge, ga¹näy¹ ta¹ jwi¹ Atalia.

²⁶ Jee¹ ja⁻ ga¹taayh⁻ neh¹ barco, ga¹näy¹ ka⁻läh¹ ta¹ Antioquia, ja⁻ba¹ jwi¹ jee¹ ga¹taah⁻ dsih¹ goo⁻ Dio ma¹ ga¹mi⁻jäh¹ kyaah¹ ta¹ kiyh¹ he⁻ na⁻ ga¹ma¹hñaa⁻.

27 Ma' ga'lla'näay` Antioquia ja-, ga'teeyh' lä'jöö` øøy- h- hi- ma' chaa- jee' ja-. Mah' ga'jmeeyh' juu' ha- lä' la' he- juh-gaa- he- ga'jmeey' Dio lä'kaa- jee' na'näay' hi' ha- lä' ga'kwa' Dio jwë' he- ga'lä'dsoo' dsë' hi- sa' laa' judiu. 28 Jee' ja- ga'jä' Paa' kyaah' Bernabé cha-mi- ih- jmi' kyaah' øøh' jne'.

Ga'taa'h` apóstole juu' kwee- ha- lä' siyh' øøh' jne' hi- sa' laa' judiu

15 Kō'llaa' dsa- hi- ma' chaa- Judea ga'lla'näay' jwi- Antioquia na'kway- juu' kih' øøh' jne' hi- ma' tääh' jee' ja-, ma' jäh' :

—Cher'mah' sa' ga'wih' jmi-ngo' kyah' hnäh' lä'koo- nøø' kih' Moisé, sa' lääh' hnäh'.

2 Peer' ga'ti- ga'choo' Paa' juu' kyaah' dsa- he' hi' lä'ja- ma' jmeey' Bernabé ka-läh'. Ha- koh' juu' sa' ga'ti- ga'chooy'. He-ja- øøh' jne' hi- ma' tääh' Antio- quia, ga'hñay' Paa' kyaah' Bernabé kyaah' jñah' ga' øøh' jne'. Ga'cheey' ta' Jerusalén mah' mi-ey' juu' ja- kyaah' apóstole hi' kyaah' lä'jöö' dsa-gyueh'.

3 Øøh' jne' hi- ma' tääh' Antioquia ga'chee' dsih' kyaah' juu' llu'. Jee' ga'näay' ja-, ga'ngëey' hwa' Feni- cia hi' ga'ngëey' hwa' Samária. Lä'jöö' jwi- jee' ga'ngëey' ja-, ga'jmeeyh' juu' ha- lä' ga'la' he- ga- jeeh' dsa- hi- sa' laa' judiu kyaah' Dio. Peer' ga'tih' dsë' lä'jöö' øøh' jne' ma' ga'nuuy' juu' ja-.

4 Ma' ga'lloo' Paa' kyaah' Bernabé ta' Jerusalén, øøh' jne' hi- tääh' jee' ja- ga'heeh- bih' llu'. Hi' lä'ja- ga'jmeey' apóstole kyaah' lä'jöö' dsa-gyueh' ka-läh'. Hi' ga'jmeeh' Paa' kyaah' Bernabé juu' lä'jöö' he- ga'jmeey' Dio kyaah' lä'kaa- jee' na'näay'. 5 Pero kō-l- laa' fariseo hi- ma'heeh- juu' kih' Dio ga'nooy- mah' ga'jäh' :

—Jmee' bii' yuh' jmi-ngo' kih' dsa-nueh- hi- sa' laa' judiu hi' jmeen' mada' kiyh' mah' høøy' lä'jöö' nueh' kih' Moisé.

6 He-ja- ga'kuh' apóstole kyaah' dsa-gyueh' mah' mi-ey' juu' ja-. 7 Ma'lä'hi' tääh' ti-chooy' juu' jee' lä'jöö', ja-ga' ga'noo- Pee' mah' ga'jäh' :

—Nue- da' hnäh' dsa-nueh- øøhn'. Neh' ba' hnäh', jää' ga'lleeh- Dio jnä' jee' kyah' hnäh' mah' kwan' ju'h- mää' kih' hi- sa' laa' judiu, mah' lä'dsoo' dsëy' kih' Jesús. 8 Dio hi- kyueh- ha- lä' la' tuh-dsë' dsa-, ga'mi'jnäay- dsa- he', ma'ra' he- laay' dsa- kyaay' lä'l- lu' he- ga'kwëeyh' jmi-llë' Na'jngii', ja-ba' lä'koh' ga'hñah' jne'. 9 Ja-ba' lä'koh' ga'jmeey' Dio jnä' jne', ja-ba' lä'ja- ga'jmeey' kyaah' dsa- he' ka-läh'. Jëeh', kyaah' he- ma'lä-dsoo' dsëy' kih' Jesús, lä'ja- ba' ma'jäy' na'jngëey'. 10 ¿He-la' kah- hnäh' dsë' Dio, he- jmeeh- hnäh' bii' kih' øøh' jne' he- høøy' ley he- sa' tääy' høøy', hi' ni' jne' sa' tää' jne' høøñ', hi' ni' dsa- ma-gyuh- jnän' sa' ga'täay' ma' høøy'? 11 Pero na' ma'ñe' jne', he- la' ma'lää' ba' Jesús jne', kwee- ba' kyaah' dsa- he' —ga'jäh' Pee'.

12 Ma' ga'løø' Bernabé kyaah' Paa' jmeeh' juu', lä'jöö' dsa- he' ga'taa'h' ti' nuuy- ha- lä' cha-mi-ih- juh-gaa- he- ga'jmeey' Dio kyaah' jee' na'näay' na'k- way- ju'hmää' kih' dsa- hi- sa' laa' judiu. 13 Hi' ma'

ga'dsaa' juu' kih' Paa' kyaah' Bernabé, ga'hleeh' Ja- cobo, ga'jäh' :

—Dsa-nueh- øøhn', nue- da' hnäh'. 14 Ma-nue' jne' lä'koo- ma'jmeeh' Simón juu' ha- lä' ga'jmeey' Dio to-në' jee' kih' dsa- hi- sa' laa' judiu, ga'teey- dsa- he', ga'jmäay' kyaay'. 15 He- la- na- jeeh' kwee- kyaah' he- ga'hleeh' hi- ga'ngëe' juu' kih' Dio, jee' na-sii' lä'la- :

16 Ma'ngëe' he- la-, niin' na'choohn' hne' kih' David he- na'hla'.

Na'jmeehn' ka-läh' lä'kaa- jee' na-hee-, mah' choohn' ka-läh' lä'hmää', 17 mah' lä'ja- hi- jñah' nää' dsa- he' wa' hnäayh' Dio, lä'jöö' dsa- hi- sa' laa' judiu hi- ma-mi-jään' laay' kyaan'.

18 Lä'ja- ga'jäh' Dio, hi- ga'mi'jnäa- juu' la- llo'joo' go-te'.

19 He-ja- jwahn', ta' wa' han' kih' hi- sa' laa' judiu hi- dsa-jeeh' kyaah' Dio. 20 Ma'lee' ba' koo- siin' kiyh' mah' sa' wa' kuyh- ma' he- jmeey' mi-sayh' hñiyy' he- lä' dsa- cha'në' dio hi- na'laa' kaa- dsa-, hi' dsa-më' dsa-nueh- sa' wa' kyaah' wa' hi- cha- hi-, hi' ni' sa' wa' kuyh- jah' hi- dsa-juu' kyaah' he- wii', ni' sa' wa' kuyh- jma'. 21 Jëeh' llo'joo' ga'løø' dsa- judiu kwa' nueh' kih' Moisé neh' gwah' he- tøø' lä'koo- lä'koo- jwi-. Jee' ja- hëy' he- ga'sii' Moisé, lä'jöö' jmi' he- teeh- dsa- dsë' —ga'jäh' Jacobo.

Ga'cheey' koo- je- kih' lä'jöö' øøh' jne' hi- sa' laa' judiu

22 Lä'jöö' øøh' jne' he', kyaah' apóstole hi' kyaah' dsa-gyueh' ga'taa'h' juu' kwee- ga'hñay' kō'llaa' øøh' jne' hi- ma' tääh' jee' ja- mah' dsa-näay' jwi- An- tioquia kyaah' Paa' hi' kyaah' Bernabé. Ga'hñay' Ju- da, he' ba' hi- teeyh' Barsabá, hi' ga'hñay' Sila. Hi- he' ma' laa' ta' jee' kih' dsa-kyayh'. 23 Kyaah' hi- he' ga'cheey' je- he- na-sii' lä'la- :

“Jnääh' apóstole, jnääh' dsa-gyueh' kyaah' øøh' jne', jmeey- jnääh' juu' kyah' hnäh' øøhn' hi- sa' laa' judiu hi- chaa- Antioquia, hi- chaa- hwa' Siria hi' Cilicia ka-läh'. Wa' chaa- hnäh' llu'. 24 Ma-nue' jnääh' kih' kō'llaa' hi- ga'hwëe- jee' la- ga'näay' ta' na'. Sa' ñe' jnääh' he- ga'näay' mi-gaay' hnäh' kyaah' juu' kiyh', heey' huedsë- kyah' hnäh' hi' jmeey' hih' he- yuh' jmi-ngo' kyah' hnäh' hi' he- høøh' hnäh' ley. 25 He-ja- ma-tooh' jnääh' juu' kwee-, ma-jöö' jnääh' llu' ba' he- ma'hñaa' jnääh' øøh' jne' hi- tääh' jee' la- mah' dsa-näay' dsa-jöö' hnäh' kō-jøh' kyaah' Paa' hi' kyaah' Bernabé hi- hnää' jne' cha-mi-ih'. 26 Dsa-nueh- na-, sa' ga'jmeey' he' che' chaa- juuy' jee' ga'näay' kway' juu' kih' Jesucristo. 27 He-ja- chee' jnääh' Juda kyaah' Sila mah' dsa-näay' dsa-kway' juu' he- na-sii- la-. 28 Llu' ba' la' kih' jmi-llë' Na'jngii' hi' lä'ja- kyaah' jnääh' ka-läh', he- sa' hnøø- jnääh' he- høøh' hnäh' he- sa' tää' hnäh' høøh'. Ma'la' he- la- ba' hnøø- nuuh' hnäh'. 29 Sa' kuh' hnäh' he- ma'lla' dsa- cha'në' dio hi- na'laa' kaa- dsa-, ni' sa' le' kuh' hnäh' jma-, ni' sa' le' kuh' hnäh' jah' hi- dsa-juu' kyaah' he- wii'. Hnäh' dsa-më' dsa-nueh-, ta' kaa- hnäh' wa' hi- cha- hi-.

Cher'mah' ga'le'h' hnäh' høøh' he' ja', jmeeh' ba' hnäh' llu'. Wa' dsa-ngëeh' ba' hnäh' llu'." ³⁰ Lã'jëë' hi' na'hñaa' he', ga'näay' ta' Antioquia. Ma' ga'lla'näay' jee' ja', ga'jøøyh' øøh' jne' mah' ga'ngëey' je' he' ma' kyey' ja', to'lo' në' jee' lã'jëë'. ³¹ Peer' ga'nøh' dsë' øøh' jne' he' ma' ga'hëy' je' ja', he'ja' ga'lã'chaay' llu' jwërte. ³² Juda kyaah' Sila hi' ma' ngëë' juu' kih' Dio ma' kway' cha-ga'miih' juu'. Heh' lã'ja', ga'nøh' dsë' øøh' jne' hi' ga'tëeyh' cha'miih' be'. ³³ Ga'lã'hñ' ga' miih' jmi', ja'ga' ga'hih' øøh' jne' juu' kyaayh' mah' dsa'näay' llu' ta' Jerusalén jee' tãäh' hi' ga'cheey'. ³⁴ Pero ga'jmeey' Sila hñ' dsë': "Go' llu' ga' he' jãn' jee' la'." ³⁵ Hi' ga'jã' ba' Paa' kyaah' Bernabé Antioquia ja', ma' mi'tëey' dsa' juu' kih' Dsa'jøøh' jnän'. Hi' kò'jøh' kyaah' jñah' dsa'kyaayh' ma' kway' ju'hmëë'.

Ngoo' Paa' jee' ga'të' to' jiih' na'kway' juu'

³⁶ Ga'lã'hñ' ga' miih' jmi', ma' ga'jah' Paa' siyh' Bernabé:
—Man' ka'läh' ma'jëën' lã'jëë' øøh' jne' hi' tãäh' lã'kaa' jwi' jee' na'kan' juu' kih' Dio jãä', ma'jëën' ha' lã' tãäyh'.
³⁷ Ma' hnøø' Bernabé ma' jãäy' Jwaa' hi' tëeyh' Marcos. ³⁸ Pero sa' ga'tih' dsë' Paa' he' ma' jãäy' ka'läh' hi' ga'këh' jiih' hwa' Panfilia, jëeh' mo'so' ñee' gyih' na'kway' juu' kih' Dio kyaah' Paa'. ³⁹ Ni' miih' sa' ga'hñ' kwee' juu' kih' Paa' kyaah' Bernabé, lã'jiih' ga'beey' øøyh', ga'näay' ma' kih'kih'. He'ja' Bernabé ga'jãäy' Marcos, ga'taayh' neh' barco ga'näay' ta' Chipre. ⁴⁰ Hi' Paa' ga'jãäy' Sila. Lã'koo' ma' ga'hwëey' jee' ja', ga'jah' øøh' jne' hi' ma' tãäh' Antioquia siyh':
—Dio kyaah' hnäh'."
⁴¹ Ga'ngëey' ta' hwa' Siria kyaah' hwa' Cilicia ma' kway' be' kih' øøh' jne' hi' ma' tãäh' lã'koo' lã'koo' jwi'.

Ngoo' Timotä kyaah' Sila kò'jøh' kyaah' Paa'

16 Ma'ngëë' he' ja', ga'näay' ta' Derbe, ja'ga' ga'näay' ta' Listra. Jee' ja' ma' gya' ja' øøh' jne' hi' chee' Timotä. Choo' ma' laa' judiu hi' ma' laay' øøh' jne' ka'läh'. Pero jmi' Timotä ma' laa' griego. ² Lã'jëë' øøh' jne' hi' ma' tãäh' Listra hi' hi' ma' tãäh' Iconio ma' hlëeyh' llu' kih' Timotä. ³ Ga'lã'hñøø' Paa' jãäy' Timotä lã'kaa' jee' dsooy', he'ja' ga'jmeey' mada' ga'wih' jmi'ngo' kih' Timotä mah' sa' choo' judiu hi' cha' jee' ja' juu' kyaayh', jëeh' ga'lã'jëë' dsa' cha' jee' ja' ma' ñey' laa' griego jmi' Timotä. ⁴ Ga'lã'kaa' jwi' jee' ga'näay', ga'jmeeyh' juu' kih' øøh' jne' ha' lã' la' juu' ee' he' ga'taah' apóstole kyaah' dsa'gyuuh' hi' ma' tãäh' Jerusalén mah' høøy' ma'la' he' na' ba'. ⁵ Ma' ga'nuu' øøh' jne' juu' ja', ga'tëeyh' cha'miih' be' hi' jwëë' ga' dsa' ga'heeh' juu' kih' Dio koo' jmi' koo' jmi'.

Ga'mi'jnää' Dio kih' Paa' ja' dsa' hi' ma' cha' hwa' Macedonia

⁶ Pero Jmi'le' Na'jngii' sa' ga'kwa' jwë' kih' Paa' kyaah' dsa'kyaayh' mah' ma' kway' juu' kih' Dio hwa' Asia, he'ja' ga'ngëë' bih' lã' ga'dsa' hwa' Frigia, kyaah' hwa' Galacia. ⁷ Lã'koo' ma' ga'lla'näay' ta' hwa' Misia, ma' hnøøy' ma' dsa'näay' ta' Bitinia pero sa' ga'kwa' Jmi'le' Na'jngii' jwë'. ⁸ He'ja' koo' ga'ngëey' ta' koo' hwa' Misia ba', lã'jiih' ga'lla'näay' jwi' Troa. ⁹ Hwë' he' ma' gya' Paa' Troa, ga'hëë' mi'ney' ma' cheh' ja' dsa'ñuuh' hi' cha' Macedonia ma' chu' kyaayh', ma' jäh': "Na' ta' hwa' Macedonia mah' kwah' be' kya' jnääh'." ¹⁰ Ma' ga'jëë' Paa' he' ja', lã'chah' ja' ga'mi'llu' jnääh' løø' kya' jnääh', mah' ga'nøø' jnääh' kyaayh' ta' Macedonia. Ga'jmeey' jnääh' dsoo' he' tëeh' Dio jnääh' mah' dsa'kwa' jnääh' ju'h-mëë' kih' Jesús jee' ja'.

Ngoo' Paa' kyaah' Sila jee' jwi' Filipo

¹¹ Jee' jwi' Troa ja' ga'tooh' jnääh' neh' barco, ga'nøø' jnääh' kò'dsoo' ta' Samotracia, hwa' he' hä' jee' jmi'ñeeh'. Ma' ga'jnä' jyoh' jmi', ga'nøø' jnääh' ta' jwi' Neópolis.
¹² Jee' ja' ga'hwii' jnääh' mah' ga'nøø' jnääh' ta' jwi' Filipo he' ga'lla' dsa' cha' Roma hi' ma' la' jwi' to'në' kih' hwa' Macedonia. Jee' jwi' ja' ga'tooh' jnääh' miih' jmi'. ¹³ Koo' jmi' he' tëeh' dsa' dsë' ga'h-wëë' jnääh' jee' jwi' ja', ga'nøø' jnääh' ta' cha'hoo' jmi'. Jëeh', ma'ñe' jnääh' he' dsa'nää' dsa' jee' ja', jee' dsa'ngüy' kiyh' kih' Dio. He'ja' ga'tooh' jnääh' ga'hlëeh' jnääh' juu' kih' Dio dsa'më' hi' ma' tãäh' jee' ja'. ¹⁴ Ja' dsa'më' he' ma' chee' Lidia, hi' ma' cha' jwi' juuh' he' chee' Tiatira. Ma' hñiy' hmiih' gyuu' he' hmooh' hi' ma' hnaayh' Dio. He'ja' ga'chee' Dio dsëy' mah' wa' jmeey' he' juu' he' ma' hlëeh' Paa'. ¹⁵ Lã'koo' ma' ga'saay' jmi' kò'jøh' kyaah' lã'jëë' hi' cha' kyaay', ga'chuuy' kya' jnääh', ga'jäh':
—Cher'mah' laah' hnäh' mi'te' ba' jnä' kih' Dio, jã' hnäh' kin' na'.
He'ja' ga'jmeey' dsa'më' he' bii' he' ga'jä' jnääh' cha'neh' kiyh'.

Ga'taayh' Paa' kyaah' Sila neh'ñe'

¹⁶ Koo' hä' lã' ma' na'nøø' jnääh' ka'läh' jee' ma' ngii' dsa' kiyh' kih' Dio, jee' ja' ga'jëë' jnääh' ja' chih-më' hi' ma' kye' jmi'le' hñih' hi' ma' lle' juu' kih' dsa'. Kyaah' chih-më' he' ma' lih' dsa'juuy' cha'miih' kuu'. ¹⁷ Peer' kij' hoo' chih-më' he' ma' lleey' kaah' kya' jnääh', ma' hlëeyh':
—Dsa'ñuuh' hi' ga'nää' na', ga'nää' mada' kih' Dio jøøh'. Hi' na' na' kwa' juu' kih' Dio he' jmeey' dsa'lãä' dsa'.
¹⁸ Ma'lã'hñ' cha'miih' jmi' jmeey' chih-më' he' lã'ja', lã'jiih' ga'lã'dsëh' dsë' Paa'. He'ja' ga'jeyh' hñiyy' ga'siyyh' jmi'le' hñih':

—Kyaah' be' kih' Jesucristo jmeen' hih' kyah', go'hëë' kih' chih-më' na'.

Lä'chah' ja' ya'hëë' jmi'lle' hlih' kih' chih-më' he'.

¹⁹ Ma' ga'lä'liih' dsa'juu' chih-më' he' mo'so' cha' he' kyaah' liyh' kuu', ga'lä'hneey' kyaah' Paa'.

Ga'saayh' Paa' kyaah' Sila na'jäay' cha'në' dsa'ta'.

²⁰ Ga'taayh' goo' jwëë', ga'siiyh':

—Judiu ba' laa' dsa'nueh' la', ha' koh' hnii' sa' ma' jay' llay' jee' jwi' jnan'. ²¹ Mi'tëëy' jne' he' tëëy' jmeey' he' sa' cha' jwë' jnan' heeh'n' ni' he' jmeen' he' tëëy' jmeey', jne' hi' laa' dsa' romano.

²² Hi' lä'jëë' dsa'jwi' ga'kwa' be' kih' dsa' hi' ga'h-nii' he'. He'ja' ga'jmeey' dsa'ta' mada' ga'lleey' hmiih' kih' Paa' kyaah' Sila mah' ga'kwa' dsa' kiyh' kyaah' sí'hma'. ²³ Ma'ngëë' ma'kwa' dsa' kiyh' cha'miih', ga'taah' dsih' neh'ne'. Ja'ga' ga'jmeey' mada' kih' poo' kyaay' mah' häy' llu'. ²⁴ Ma'ngëë' ma'hyoh' poo' jwë' ha' lä' jmeey', ga'taayh' Paa' kyaah' Sila ga'të' neh' ga' kih' neh'ne'. Jee' ja' ga'gwëy' ti' Paa' kyaah' Sila neh' jwi' hma' he' hë' too', he' chee' cepo.

²⁵ Pero ma' ga'të' koo' lla'nue' ma'ngi' Paa' kyaah' Sila kiyh' kih' Dio, hi' ma' häy' su' kih' Dio, hi' jñah' ga' dsa' hi' ma' tääh' neh'ne' ja' ma' nuuy'. ²⁶ Ni' sa' liih' ga' dsa' he' ma' ga'jeh' wii' jwërte hwa', lä'jiih' ga'sa' ga'hluh' ti' na'hyah' he' la' neh'ne' ja'.

Lä'chah' ja' ga'na' lä'jë' ho'haah' kih', hi' ga'saa' ga'jaa' caden' he' ma' na'hñuu' lä'jëë' hi' ma' tääh' neh'ne' ja'. ²⁷ He'ja' ga'ne' poo' hi' ma' hoo' jee' ja'. Ma' ga'jëëy' na'na' hoo' neh'ne', ga'lley' ñetuuh' kiyh' mah' ma' jngëëyh' hñiyy', kih' he' laay' ma'kyuu' dsa' hi' ma' tääh' neh'ne'. ²⁸ He'ja' ga'hlëeh' Paa' ki' gaa' ga'jäyh':

—Ta' jmeeh' hñaa'h', tøøh' ba' jnaäh' lä'jëë' jnaäh' jee' la'.

²⁹ He'ja' ga'ngi' poo' he' wa'je', mah' ga'hey' ko'chih' cha'neh'. Jlääy' ga' lä'ja', ga'jwäy' hñiyy' huu' ti' Paa' kyaah' Sila. ³⁰ Hih' poo' he' ga'hwëëy' øøh' jne' neh'ne', mah' ga'siiyh':

—Dsa'nueh', he' na' jmeen' mah' lään'.

³¹ He'ja' ga'jäh' øøh' jne' he':

—Jmeé' dsoo' hoh' kih' Jesucristo mah' lä'ja' ba' lääh' kyaah' lä'jëë' hi' chaa' kyah'.

³² Ja'ga' ga'hlëëyh' poo' he' juu' kih' Dio, kyaah' lä'jëë' hi' chaa' cha'neh' kiyh'. ³³ Lä' hwë' ja' ga'joo' poo' he' kih' Paa' kyaah' Sila na'gyiyh' jee' ga'la' dsoo' kiyh'. Lä'chah' ja' ga'saa' poo' he' jmi' kyaah' lä'jëë' hi' chaa' kyaay'. ³⁴ Ma'ngëë' ma'saay' jmi', ga'tëëy' øøh' jne' he' cha'neh' kiyh', ga'kwëëyh' he' ga'kuyh'. Peer' ga'lä'chaa' llu' kyaah' lä'jëë' hi' chaa' kyaay', lä'llu' he' ga'heeyh' juu' kih' Dio.

³⁵ Ma' ga'jnä' jyoh' jmi' ja', ga'chee' dsa'ta' jñah' poo' hi' na'jmeey' juu' kih' hi' ma' hoo' neh'ne' mah' lääy' Paa' kyaah' Sila. ³⁶ He'ja' ga'jmeeh' poo' juu' kih' Paa' kyaah' Sila, ga'jäyh':

—Ma'jmeey' dsa'ta' mada' he' lään' hnäh'. He'ja' jwahn', hwëë' hnäh', go'nääh' hnäh' kyaah' juu' llu' ba'.

³⁷ He'ja' ga'jäh' Paa' siiyh' lä'la':

—¿He'la' ja' ga'kway' kya' jnaäh' cha'në' lä'jëë' dsa', ni' sa' ga'ngi' juu' che' ää' jnaäh' dsoo'? He' ba' dsa' romano jnaäh' ka'läh' mah' ga'taayh' jnaäh' neh'ne'. Na' laay', lääy' jnaäh' jee' na'hmääh'. Ni' miih' sa' heeh' jnaäh' lä'na'. Wa' ya'nääh' hñii' dsa'ta' mah' hwëëy' jnaäh'.

³⁸ He'ja' na'jmeeh' poo' he' juu' kih' dsa'ta'. Peer' ga'lä'goo' dsë' dsa'ta' he' ma' ga'nuuy' laa' Paa' dsa' romano kyaah' Sila. ³⁹ He'ja' na'näy' na'jëëy', mah' ga'siiyh' Paa' kyaah' Sila:

—Jmeé' hnäh' jøh' hoh'.

Ma'la' ma'hwëëy' neh'ne', ga'siiyh':

—Go'nääh' ba' hnäh' ta' jee' jyoh'.

⁴⁰ Ma' ya'hëë' Paa' neh'ne' kyaah' Sila, ga'näy' ta' kih' Lidia, jee' ga'jëey' miih' øøh' jne'. Ga'kwa' Paa' kyaah' Sila be' kiyh', ja'ga' ga'hwëëy' jee' jwi' ja', ga'näy' ta' jee' jyoh'.

Ga'lä'hnee' dsa' kyaah' Paa' jee' jwi' Tesalónica

17 Ga'ngëë' Paa' kyaah' Sila ta' jee' jwi' Anfípoli hi' ga'ngëëy' jee' jwi' Apolonia lä'jiih' ga'l-lä'näy' jwi' Tesalónica, jee' ma' chih' koo' gwah' kih' dsa' judiu. ² Hi' lä'koo' tëë' Paa' jmeey', jmi' he' tēeh' dsa' dsë' ma' dsooy' neh' gwah' dsa'hlëëyh' dsa'. Ga'të' hnë' jiih' ma' dsooy' gwah' jmi' he' tēeh' dsa' dsë' ma' dsa'kway' juu' na'hñaa' lä'jëë'. ³ Ma' mi'jnäy' jëë' go'te' lä'koo' na'sii' juu' kih' Dio he' jäh', jmeey' bii' jëë' Cristo wii' hi' lä'jiiyh' ka'läh' jee' kih' hi' na'juu'. Hi' ga'jäyh':

—Jesús hi' hlëeh'n' kih' la', hi' he' he' Cristo.

⁴ Ko'llaa' judiu ga'lä'dsoo' dsëy', he'ja' ga'jmeey' ko'jøh' kyaah' Paa' hi' kyaah' Sila. Jwëë' griego hi' ma' hnaah' Dio ga'heeh'. Hi' lä'ja' jwëë' dsa'më' hi' hii' juu' kih' jee' jwi' ja' ga'heeyh' kih' Jesús. ⁵ Pero ko'll-laa' judiu hi' sa' ma' dsoo' dsë' kih' Jesús, ga'lä'lleey'. He'ja' na'kyaay' ko'llaa' dsa'nueh' hi' hñaa' dsë' hi' la' ga'nääh' jee' jwi' ja'. Kyaah' dsa'nueh' he' ga'liyh' ga'tooyh' je' dsë' dsa' chaa' jee' jwi' ja'. He'ja' ga'näy' cha'neh' kih' Jasón he' hnøøy' ma' jääy' Paa' kyaah' Sila mah' ma' taayh' goo' dsa'jwi'. ⁶ Pero sa' ga'jnäy' he'ja' ga'saayh' Jasón kyaah' jñah' ga' øøh' jne', na'jäy' kih' dsa'ta', ta'hooyh' ki' gaa' ma' jäyh':

—Dsa' na' ga'nääh' mi'gaa' dsa' lä'kaa' jmi'gyuu' hi' na' ma'ya'näy' jee' la' jnan'. ⁷ Jasón la' na' ma'taayh' dsa' he' cha'neh' kih'. Lä'jëë' hi' la' na' mi'kwayh' ley' kih' dsa'ta' jøøh' jnan' hi' gya' roma. Jäyh' chaa' jñah' rey hi' chee' Jesús.

⁸ Ma' ga'nuu' dsa'ta' kyaah' dsa'jwi' juu' ja', ga'heë' dsëy' go'te'. ⁹ He'ja' ga'jmeey' dsa'ta' mada' ga'mi'hmaah' Jasón dsoo' kih' kyaah' lä'jëë' øøh' jne' hi' ga'saayh' he'. Ja'ga' ga'läy'.

Ngoo' Paa' kyaah' Sila ta' jwi' Berea

¹⁰ Øøh' jne' hi' ma' chaa' jee' ja', lä'chah' hwë' ja', ga'cheey' Paa' kyaah' Sila ta' jwi' Berea. Ma' ga'l-lä'näy' Berea na'näy' neh' gwah' kih' judiu. ¹¹ Judiu

hi ma' chaa Berea ja, llu' cha-ga'miih huu'dsē kih' lä'koh' ga' hi' chaa Tesalónica. Ga'lä'hnøø' gyih' nuuy' ha' lä' la' juu' ja, hi' lä'jē' jmi' ma' hēy' jee' na-sii' juu' kih' Dio mah' ma' jēy' che' ma'ra' ju'dsoo' he' ma' jāh' Paa'.¹² Jwēy' dsa' judiu he' ga'heeh' juu' kih' Dio hi' lä'ja' jwēy' dsa-mē' griega hi' hii' juu' kih' jee' jwii' ja' hi' jwēy' dsa-nūh' ka-lāh'.¹³ Ma' ga'nuu' judiu hi' chaa Tesalónica he' hää' Paa' ta' Berea kway' juu' kih' Dio, he'ja' na'näy' jee' ja' ka-lāh' na'l-lay' hñii' kih' dsa'.¹⁴ Lä'chah' ja' øøh' jne' hi' chaa' jee' ja' ga'cheey' Paa' ta' cha'hoo' jmi'ñeeh'. Ga'jä' ba' Sila kyaah' Timotä jwii' Berea.¹⁵ He' ba' øøh' jne' hi' ma' kyaah' Paa' ga'jmeey' be' ga'jøø' kiyh' lä' ga'tē' jwii' Atena. Hi' ma' ga'hwēy' øøh' jne' jwii' Ate-na ja', ga'chee' Paa' juu' wa' ja' Sila kyaah' Timotä ta' lä', na'koh' lä'jiih' jee' le'.

Ga'kwa' Paa' juu' jee' jwii' Atena

¹⁶ Ta'ko'jiih' ma' gya' Paa' jøøy' lloo' Sila kyaah' Timotä jwii' Atena, ga'lä'meeh' dsēy' kih' ga'lä'kaa' ba' tääh' dio hi' na'laa' kaa' dsa'.¹⁷ He'ja' neh' gwah' ma' mi'jnää' Paa' juu' na'hñaa' lä'jēy' kih' judiu hi' ma' chaa' jee' ja', hi' kih' jñah' ga' dsa' hi' hnaah' Dio. Hi' lä'jē' jmi' ma' dsa-ngēy' Paa' lä'kaa' je'hmooh' ja', hlēy' dsa' hi' dsa-kuh' jee' ja' ka-lāh'.¹⁸ Jee' ja' ga'jēy' dsa' hi' jāh' kyuh'. Koo' nää' dsa' he' tēy' epicúreo hi' jñah' ka-lāh' tēy' estoico. Dsa' he' na' ga'løø' ti'choo' juu' kyaah' Paa'. He'ja' ga'jäyh' siiyh' dsa'kyaayh':

—Hee' ba' juu' he' kwa' dsa' na', heh' he' hlēy' cha'miih' ngēy'.

Jñah' ka-lāh' ga'jāh':

—Lä'koo' he' hlēy' kih' jñah' dio hi' sa' kyuu' jne'.

Lä'ja' ga'jäyh' kih' Paa' kih' he' ma' mi'jnää' Paa' ju'hmeey' kih' Jesús hi' juu' he' lä'jiih' dsa'.¹⁹ He'ja' ga'jäy' Paa' koo' jee' ma' dsa'ñee'y', jee' chee' Areópago. Jee' ja' ga'ngiiy' juu' kiyh':

—¿Che' le' nūh' jñāh' miih' ha' lä' la' ju'hmeey' he' kyeh' na'?²⁰ Kyeh' juu' he' sa' ma'nūh' jñāh' go'te'. Hnøø' jñāh' lä'ñe' jñāh' he' hnøø' jāh' juu' na'.

²¹ (Jēh', jwēy' dsa' chaa' jee' jwii' Atena hi' dsa' hi' ya'nää' hwa' uu', ga'tayh' täy' jee' ja'. Sa' cha' he' ga' jyoh' he' ma' tih' dsēy', ma'la' ju'hmeey' he' ma' nuuy' kyaah' he' ma' kway', he' ja' ba' ma' tih' dsēy'.)

²² He'ja' ga'noo' Paa' to' dsaah' jee' kih' hi' ma' tääh' Areópago ja', mah' ga'jäyh':

—Kyuu' hñah' dsa' chaa' Atena. Peer' mi'teh' hñah' kyaah' lä'jēy' dio kyaah' hñah'.²³ Jēh' lä' ma' ñeen' na'ngēn' lä'kaa' jee' jwii' la', ga'jēn' lä'kaa' ba' tääh' hi' na'laa' kaa' hñah'. Jee' ja' ga'jēn' koo' na'hyoo' jee' na-sii' lä'la': "Hii' la' Dio hi' sa' kyuu' jne'." Jēy' da' hñah', he' ba' Dio hi' hnaah' hñah', ni' sa' kyuu' hñah', kih' hi' he' na' hlēhn' na'.

²⁴ Dio hi' ga'jmeey' lä'kaa' jmi'gyuu', hi' ga'jmeey' lä'jē' he' ga' cha' nē' kih', hi' he' laa' juu' gyuu' hwa', he'ja' sa' jmeey' bii' jmeey' dsa' jmi'gyuu' koo' gwah' jee' gyay'.²⁵ Sa' cha' he' jmeey' bii' kiyh' ni' miih', ni' hi' jmeey' ta'he' kiyh'. Hñii' bih' jmeey' chaa' lä'jēy'

jne', jmeey' kii' jne' lle' hi' kway' lä'jē' he' jmeey' bii' jnān'.

²⁶ Kih' ja' dsa-nūh' ba' ga'jmäy' lä'jēy' nää' dsa' jmi'gyuu' mah' dsa'tayh' lä'kaa' hwa'. Hi' ga'tøøy' hih' ha' koh' jmi' dsa'taah' dsa' hi' ha' hñii' dsa'tayh'.²⁷ Ga'jmäy' jne' mah' hñāh' jnih'. Lä'ja' koo' sa' su' sa' jne' ba' jne' Dio. Jēh', ma'ra' ju'dsoo' sa' cheyh' uu' kih' lä'jaa' lä'jaa' jne'.²⁸ Jēh', ta'la' kiyh' ba' chaa' jne' hi' ga'nøø' jne' hi' na'jiih' jne'. He' la' jēh' kwee' lä'koh' ga'sii' ko'llaa' dsa'gooh' hñah' hi' ma' kyuu', hi' ga'jāh': "Laa' jne' sa'ju' kih' Dio."

²⁹ Lä'llu' he' laa' jne' sa'ju' kih' Dio, he'ja' sa' cha' he' kih' jmeey' huu'dsē laay' lä'koo' dio hi' jmäy' dsa' kyaah' ñe' nøø' o' ñe' tøø' o' kyaah' kuu'. Jēh' heeh' he' jmeey' dsa' ja', la' lä'koo' gwa' huu'dsē kih' dsa' ba'.³⁰ Jää', sa' ga'jmeey' Dio he' kih' lä'jē' he' ma' jmeey' dsa'. Jēh' dsa', sa' ma' ñe' hee' ja' ma' jmeey'. Pero jmi' na', Dio jmeey' mada' kih' lä'jēy' dsa' hi' tääh' lä'kaa' jmi'gyuu' wa' lä'dsa' dsēy' lä'jē' he' jmeey'.³¹ Jēh', ga'tøø' Dio hih' lloo' koo' jmi' llay' ta' kih' lä'jēy' dsa' kyaah' ju'dsoo'. Ma' na'llēh' ba' jaa' dsa-nūh' hi' la' ta' hi' kih' lä'jēy' dsa' ga'jmeey' Dio dsoo' juu' ja', lä'llu' he' ga'mi'jiiyh' Jesús jee' kih' hi' na'juu' —ga'jāh' Paa'.

³² Ma' ga'nuu' dsa' he' juu' he' lä'jiih' dsa' hi' ma' na'juu', ko'llaa' dsa' he' ga'mi'kwayh' hi' ko'llaa' ga'jāh' lä'la':

—Jyoh' jiih' ba' nūh' jñāh' ka-lāh' juu' na'.

³³ He'ja' ya'hēy' Paa' jee' kih' dsa' he'.³⁴ Ko'llaa' hi' ga'lä'dsoo' dsē', ga'jmeey' ko'joh' kyaah' Paa'. Jee' ja' ma' hää' Dionisio hi' ma' dsoo' ta' Areópago. Hi' lä'ja' ga'heeh' jaa' dsa-mē' hi' ma' chee' Dámari hi' chaa' ga' jñah' hi' ga'heeh'.

Ngoo' Paa' ta' jwii' Corinto

18 Ma'ngēy' he' ja', ya'hēy' Paa' jwii' Atena ngooy' ta' jwii' Corinto.² Jee' ja' ga'jēy' jaa' judiu chee' Aquila hi' ga'lä'chaa' jee' jwii' Ponto, hi' hmēy' ya'hēy' hwa' Italia kyaah' mēy' Priscila lä'hih' kih' Claudio rey to'nē'. Hih' rey he', sa' hnøøy' ma' dsa'taah' dsa' hi' laa' judiu jee' jwii' Roma he' nøø' hwa' Italia. He'ja' ñee' Paa' na'jēy' dsa-gooy' he'.³ Aquila he' ma' jmeey' ta' hme' hmi'loo', he' ja' ma' la' ta' kiyh'. Ja'ba' lih' Paa' ma' jmeey' ta' ja' ka-lāh', he'ja' ga'jäy' jmeey' ta' ja' ko'joh' kyaayh'.⁴ Lä'jēy' jmi' he' tēh' dsa' dsē' ma' dsoo' Paa' neh' gwah' mäh' ma' dsa-hlēy' dsa' judiu kyaah' hi' sa' laa' judiu, ma' kway' juu' na'hñaa' lä'jēy' ha' lä' jee' ma' heeh' dsa' juu' kih' Dio.

⁵ Ma' ga'lloo' Sila kyaah' Timotä hi' ma' tääh' Macedonia, ja'ga' ga'tu' Paa' ta' jmeey' hmi'loo' mah' ga'k-way' juu' kih' Dio ba'. Ga'hlēy' judiu dsa-gooy', ga'jmeey' ju'dsoo' kih' Jesús. Ga'jäyh' hi' he' he' Cristo.⁶ Pero dsa' he' ga'løø' jiiyh' juu' kyaah' Paa', hi' ga'mi'kwayh' ka-lāh'. He'ja' ga'kyah' Paa' hmi'h' kih', ga'jäyh':

—Dsoo' kyah' hñāh' ba' hñah' na', he' juuh' hñah' lä' ma' na'bāh' ja'ba' hñah' kyaah' dso'kye'. Sa' cha'

dsoo' dsëen~ ni' miih-. Na' ta' cha'ne' na'kan` juu' la' kih' dsa- hi- sa' laa' judiu ba'.

7 Ya'heey' neh' gwah' ja-, ngooy' cha'neh' kih' jaa- dsa-nueh- hi- chee- Justo hi- ma' gya' jah' jee' chih' gwah'. Hi- he' ma' gah' Dio. 8 Jaa- dsa- hi- ha' goo- gwah' hi- chee- Crispo, ga'heeh- juu' kih' Jesus kyaah' la'jee' hi- chaa- kyaay'. Hi' jwee' dsa- hi- chaa- ja-ba' Corinto ja-, ga'heeyh- juu' kih' Dio ma' ga'nuuy' juu' he- ma' kwa' Paa'. La'jee' hi- he' ga'saa- jmi-. 9 Koo- hwë' he- ma' gya' Paa' jwi- Corinto ja-, ga'heey' minëy' Dsa-jøøh' jnan- hi- ga'jah' siyh':

—Ta' wa' gah', hlëeh' ba' hne- juu' kin', ta' tu' he- kwah- juu'. 10 Ni' jaa- sa' chaa- hi- kaa- hne- mah' jmeeyh' hne-. Jëeh' jna' chehn' kyaah' hne-. Hi' ta' jy- oh' ko-taa-, tääh' jwee' dsa- jee' jwi- la- hi- na' ga' heeh' juu' kin'.

11 He-ja- ga'ja' Paa' koo- ji-ne- na-dsë~ jnee' sih- jee' jwi- Corinto ja-, kway' juu' kih' Dio.

12 La'koh' ma' laa' Galión lle'moh' kih' la'kaa- hwa' Acaya, la'jee' judiu hi- chaa- Corinto ga'taayh' juu' kwee- kyaah' dsa-kyaa' ga'teey' kyaah' Paa' he-ja- na'jääy- né'ta', 13 ma' jäh':

—Dsa-nueh- la- mi-tëey' dsa- ha- la' jee' hnaayh' Dio mah' la-dsëey' kih' ley jnan` kyaah' juu' ja-.

14 Ma'chëh' Paa' ma' hlëeh', ma' ga'jah' Galión siyh' dsa- judiu he':

—Chër'mah' dsoo' la' hliih' he- jmeey', o chër'mah' na-bääy' koo- dsoo' juuh-, ja-ga' na' hoo' kwaat- llan' ta' kyah' hnäh' dsa- judiu. 15 Pero juu' ta'jmah' ba' na- hlëeh' hnäh'. Dsa- ba' na- hääh' hnäh', kih' ley kyah' hnäh' ba' na- hlëeh' hnäh'. He-ja- jëe' ba' hnäh' ha- la' la'ee- juu' na-. Sa' hnoon' taahn- hñiin' kyaah' he- na- —ga'jäh'.

16 He-ja- ga'hwëey' dsa- he' né'ta' ja-. 17 He-ja- ga'saah' dsa- he' Sóstene hi- ma' hä' goo- gwah' kiy- h'. Ga'kway' kih' ta' ka'hne- kih' né'ta' ja-. Pero lle- moh' he' ni' miih- sa' ga'jmeey' he' kiyh'.

18 Pero ga'gya- ga' Paa' cha'miih' jmi- Corinto ja-. Ja-ga' ga'hiih' juu' kih' la'jee' øøh' jne', ngooy' ta' hwa' Siria, kyaah' Aquila kyaah' Priscila. Jää' ja-ga' dsa-taayh' neh' barco jwi- Cencrea, ga'tii' Paa' lle', ga'jmeey' kwaah- go-te-. La'ja- ga'la'jna' ga'jmeey' koo- hmooh' kyaah' Dio. 19 Ma' ga'lla'näy' Éfeso, ja- jiih' ga'ja' dsa-kyaa' y'. Ngoo' ba' Paa' ta' gwah' na'h- lëeyh' judiu. 20 He-ja- ga'ngii' judiu he' ma' ja' ga' Paa' miih- jmi-, pero sa' ga'heeyh-. 21 Ga'hiih' juu' kih' la'jee' hi- he', ga'siih':

—Jmee' bii' naahn' jmi- he- të' Jerusalén. Pero koo- ka-läh' jän- ya'jëen' hnäh', chër'mah' la'ja- hnøø' Dio.

Éfeso ja- ga'he' Paa' neh' barco, ngaayh' ta' Jerusalén. 22 Ma' ga'llooy' Cesarea, ngaah' bih' ta' Jerusalén na'jmeey' Dio kih' øøh' jne' hi- ma' tääh' jee' ja-. Ja-ga' ngooy' ta' jwi- Antioquia ka-läh'. 23 Ga'gyay- miih- jmi- Antioquia, ja-ga' ya'heey' ka-läh', ngooy' la'koo- la'koo- jwi- he- nøø' hwa' Galacia, hi' la'ja- jwi- he- nøø' hwa' Frigia, na'kway- be' kih' la'jee' øøh' jne' hi- ma' tääh' la'kaa- jee' ja-.

Ga'kwa' Apolo juu' jee' jwi- Éfeso

24 Ta'ko-jiih' ja-, ga'lloo' ta' jwi- Éfeso jaa- judiu hi- chee- Apolo, hi- ga'la'chaa' jee' jwi- Alejandria. Peer' liyh' kway' juu' kih' Dio na'hñaa' la'jee- hi' ma' kyuyh~ ra'këh' ra'lluy' jee' na'sii' juu' kih' Dio.

25 Ga'la'tëe' bih' ha- la' la' jwë' kih' Jesús hi' ma' hlëey- h' la'kaa- tuh-dsëy'. Ma' mi-tëey' dsa- na'hñaa' la'jee- ha- la' la' juu' kih' Jesús. Pero he- saa' dsa- jmi-, ma'la' he- ma' jmee' Jwaa' ba' ma' kyuyh-. 26 Sa' goyh', ga'løøy' hlëeyh~ dsa- neh' gwah' kih' judiu he- chih' Éfeso ja-. Pero la' ma' ga'nuu' Aquila kyaah' Priscila ha- la' la' juu' he- ma' kwa' Apolo ja-, he-ja- ga'tëey- ta' kiyh' mah' na'heeh' gyih' ha- la' la' juu' kih' Dsa-jøøh' jnan- jee' sa' ma' kyuyh-. 27 Ma-ngëe' he- ja-, ga'la'hnoø' Apolo dsoo' ta' hwa' Acaya. Hi' la'jee' øøh' jne' hi- ma' tääh' kyaayh' jee' ja-, ga'kway' be' kih' hi' ga'siiy' koo- je- kih' øøh' jne' hi- ma' tääh' Corinto he- nøø' hwa' Acaya mah' wa' heeyh- Apolo la'kaa- tuh-dsëy'. Hi' ma' ga'llooy' jee' ja-, ga'la' llu' cha-miih- kih' la'jee' øøh' jne' hi- ga'heeh- kih' Dio, kih' he- llu' dsë' Dio kyaayh'. 28 La'jiih' jee' le', ga'ti- ga'- choo' Apolo juu' kyaah' judiu dsa-kyaa' y'. Ga'mi'jnäy- na'hñaa' la'jee- la'koo- jah' juu' kih' Dio mah' la'ngëey', Jesús he' hi- laa' Cristo.

Ngoo' Paa' ta' jwi- Éfeso

19 Ta'ko-jiih' ma' gya' Apolo jwi- Corinto, ngoo' Paa' jwë' hwa' ba' la'jiih' ga'llooy' jwi- Éfeso. Ma' ga'llooy' jee' ja- ga'jeyy' ko'llaa' øøh' jne'. 2 He-ja- ga'ngii' Paa' juu' kiyh':

—¿Che' ga'tëeh' hnäh' Jmi-llë' Na-jngii' lä' ma' ga'heeh' hnäh' juu' kih' Dsa-jøøh' jnan'?

He-ja- ga'jah' dsa- he':

—Ni' sa' ñe' jnääh' hee- ja- Jmi-llë' Na-jngii'.

3 He-ja- ga'jah' Paa':

—¿Hee- juu' ga'jmeeh' hnäh' dsoo' he- ga'saah' hnäh' jmi-?

Mah' ga'jah' dsa- he':

—Ga'saa- jnääh' jmi- lä'hiih' ga'jmeey' Jwaa' ba'.

4 Mah' ga'jah' Paa' siyh':

—Jwaa- ga'choo' jmi- kih' dsa- hi- ga'la'dsaa~ dsë' he- ma' jmeey' he- hliih'. Ga'siih' dsa- he': "Wa' lä'd- soo' hoh' hnäh' kih' hi- ja' këe- ga' ki' jnä'." Jwaa' he' ma' hlëeh' kih' Jesús hi- laa' Cristo.

5 Ma' ga'nuu' dsa- he' juu' ja-, ga'saay- jmi- lä'hiih' kih' Jesús. 6 Lä' ma' ga'kye- Paa' goo- në' kiyh', ga'jy- oo' Jmi-llë' Na-jngii' në' kih' dsa- he'. La'chah' ja- ga'h- lëeyh' jyoh' juu' hi' ga'løøy' ngëey- juu' he- ma' mi'jnää' Dio kiyh'. 7 Jee' la'jee' dsa-nueh- he' ma' tee' gya'tuu'.

8 Uu- sih- he- ga'gya- Paa' jee' ja-, ma' dsooy~ gwah' kih' dsa- judiu he- chih' jee' ja-. Sa' goyh' ma' hlëeyh~ dsa- hi' ga'mi'jnäy- na'hñaa' la'jee- ha- la' jää' Dio dsa- lä'hiih' kih'. 9 Pero ko'llaa' dsa- he' ma' hwëh- dsëy', sa' ga'jmeey' dsoo' dsëy' kih' Jesús. Wii' ba' ga'hlëeyh' kih' Jesús to'lo' né' dsa-kyaa' y'. He-ja-

jwii mah jee ma' taa'h' ooh' jne', ga'hleeh' gyih' mah' teey' cha-ga'miih' be'. La'ja' ga'jmeey' la'jiih' ga'llooy' hwa' Grecia (ja'ba' jee' chee' Acaya). ³ Jee' ja' ga'gyay' uu' sih'. Ma' ga'te' jmi' he' dsa'hey' barco he' dsooy' ta' hwa' Siria, ga'la'ney' ma-la' juu' kih' judiu he' saah' dsih'. He'ja' ga'mi'siiy' huu' dsē' kiyh'. Ga'jeeyh' ka-lah' ta' Macedonia, ngooy' jwe' hwa' ba'. ⁴ Hi' ko'llaa' ooh' jne' ga'jmeey' ko'joh' kyaayh' la' ga'te' hwa' Asia. Jaa' hi' he', chee' Sópater hi' chaa' Berea. Hi' jnah' chee' Aristarco kyaah' Segundo hi' chaa' Tesalónica. Hi' jnah' chee' Gayo hi' chaa' Derbe hi' Timotā. Jnah' chee' Tíquico hi' Trófimo hi' chaa' hwa' Asia. ⁵ Ga'la'jēē' hi' he' ga'la'jāā' na'jāāy' jnāāh' la' ga'te' Troa. ⁶ Hi' jnāāh', ma-la' ma'goh' jmi' kih' he'ñiih' he' sa' kyaah' levadura, ga'tooh' jnāāh' neh' barco jwii' Filipo. Ga'hya' ga' hña' jmi', ja-ga' ga'jee' jnāāh' dsa'kyaahn' hi' ma' taa'h' jōō' Troa. Jee' ja' ga'jā' jnāāh' gyii' jmi'.

Ga'gwii' Eutico jee' gyay' nuuy' juu' kih' Paa'

⁷ To-nē' jmi' kih' seman', ga'tooh' jnāāh' ko'joh' kyaah' ooh' jne' jee' ma' kih' jnāāh' ma'nūū' kih' Jesús. He'ja' ga'lōō' Paa' kwa' juu'. Juu' ja' ga'kyoo' la'jiih' ga'te' koō' lla'nūū', kih' he' ga'jmeey' huu' dsē' dsooy' ta' jee' jyoh' wa' ga'jnā' jyoh' jmi'. ⁸ Hi' ma' tōō' cha-miih' mi'sē' he' na'hij' je' cha'neh' jee' ga'te' hnē' jwēē' hne' jee' ma' tōōh' jnāāh' ja'. ⁹ Jaa' chih' hi' chee' Eutico ma' gyay' hoo' ventan jee' ma' tōōh' jnāāh'. Jee' gyay' ja', ga'gwiiy' ñiih' kih' he' ga'kyoo' juu' he' ma' kwa' Paa'. Jee' na-gwiiy' ja', ga'tayh' la' ga'te' hwa'. Ma-na'juuy' ma' ga'chaa' dsih'. ¹⁰ He'ja' ga'jāā' Paa', ngooy' na'ee' chih' he'. Mah' ga'jāyh':

—Ta' jwaah' hnāh', jiih' ba' chih' la'.

¹¹ He'ja' ga'wii' Paa' ka-lah' jee' ma' tōōh' jnāāh', ja-ga' ga'tooh' jnāāh' ga'kih' ga'hij' jnāāh' ma'nūū' kih' Jesús. Ma-ngēē' he' ja', ngoo' bih' hlēēyh' la'jiih' ga'jnā'. Ja-ga' ngooy' ta' jee' jyoh'. ¹² Peer' ga'nōh' dsē' dsa' he' kih' he' jiih' ba' chih' kyaay', hi' ga'tēēy' ga'nāāy' kiyh'.

Ya'hēē' Paa' jee' jwii' Troa ngooy' la' ga'te' jee' jwii' Mileto

¹³ Ga'tooh' jnāāh' neh' barco, mah' lla'nōō' jnāāh' jāā' la' ga'te' jwii' Asón. Jee' ja', ga'jāā' jnāāh' Paa' la'koō' la' mada' nuuh' jnāāh', jēēh' jwē' hwa' ba' ngooy' ta' ja'. ¹⁴ Ma' ga'llooy' Paa' jee' tōōh' jnāāh' jwii' Asón ja', ga'tooh' jnāāh' neh' barco kyaayh', ga'la'nōō' jnāāh' jwii' Mitilene. ¹⁵ Jee' ga'te' to' jmi', ga'ngēē' jnāāh' jāh' jwii' he' chee' Quío. Jee' ga'te' hnē' jmi', ga'la'nōō' jnāāh' jwii' Samo jee' hwēē' barco. Jee' ga'te' kye' jmi', ja-ga' ga'tēē' jnāāh' jwii' Mileto. ¹⁶ Sa' ma' hnōō' Paa' ma' jā' ki'wēē' hwa' Asia, he' ja' koō' ga'ngēē' bih' kih' jwii' Éfeso. Ga'jmeey' bii' he' llaayh' la' ga'te' Jerusalén mah' teey' jmi' Pente-costé cher' mah' ga'la'.

Ga'hleeh' Paa' kyaah' hi' kye' nē' kih' gwah' jwii' Éfeso

¹⁷ La' ma' gya' Paa' jwii' Mileto, ga'cheey' juu' he' ya'nāā' dsa'gyuuh' hi' kye' nē' kih' ooh' jne' jwii' Éfeso. ¹⁸ Ma' ga'lla'nāā' hi' he' jee' gya' Paa', ga'jāh' Paa' siyh':

—Ma'ñeh' ba' hnāh' ha' la' ga'jmeen' jee' kyah' hnāh' la' ma' to-nē' jan' ta' hwa' Asia la' la'jiih' na'. ¹⁹ Ni' miih' sa' ga'jmāān' hñiin' jōōh' la' ma' ga'gyan' kyaah' hnāh' kwan' juu' kih' Dio. Ja' he' koō' jiih' ga'tūūn' jmi' haa' mi'nēn' kyah' hnāh'. Joh' jiih' sa' ga'jēēn' wii' kih' la'jē' he' ma' hnōō' dsa' judiu ma' jmee' kin'. ²⁰ Sa' cha' ga'jmeen' kwaat' che' hii' goo' kin' jee' ga'jmeen' he' llu' kyah' hnāh'. Ga'hleeh' hnāh' jee' jā' dsa' hi' la'ja' cha'neh' kyah' hnāh' ka-lah'. ²¹ Hnāh' judiu hi' hnāh' hi' sa' laā' judiu, ga'jwēēhn' hnāh' jeeh' hnāh' kih' Dio hi' wa' la'dsoo' hoh' hnāh' kih' Jesucristo Dsa'jōōh' jnān'. ²² Hi' na' ma'hāān' jwē' ngaahn' ta' Jerusalén la' jōō' Jmi'llē' Na'ngii' kin'. Ni' sa' man' he' dsa'ngēēn' jee' ja'. ²³ Koō' he' la' ba' man'. La'kaa' jwii' jee' nñn' dsa'ngēēn' wii', taah' dsa' jnā' neh'ñē', jāh' Jmi'llē' Na'ngii'. ²⁴ Pero ni' miih' sa' jmeen' he' che' chaa' o' he' juuy'. Jēē' ba' dsēn' ngoon' ta' cha'nē' kyaah' ta' he' na'hñāān', la'jiih' mi'ten' ta' he' ga'tooh' Jesús goon' mah' kwan' ju'hmeē' he' mi'jnāā' ha' la'koō' hnāā' Dio jne'.

²⁵ Man' kwee' ni' jaa' jee' la'jēē' hnāh' mo'so' jēēh' hnāh' jnā', la'jēē' hnāh' hi' ma'nuu' juu' he' kwan' ha' la' jāā' Dio dsa' la'hih' kih'. ²⁶ He'ja' jwēēhn' hnāh' jmi' na', ni' jaa' dsa' mo'so' na'bāāhn', sa' cha'dsoo' dsēēn' ni' miih'. ²⁷ Jēēh', ni' miih' sa' ga'la' gohn', ga'mi'jnāān' na'hñāā' la'jēē' juu' kih' Dio kyah' hnāh'. ²⁸ He'ja' jwēēhn' hnāh', hāā' hnāh' hñāah' hi' hāā' la'jēē' dsa' kyaah' hnāh'. Ma-na'hñāāh' hnāh' kih' Jmi'llē' Na'ngii' mah' jēēh' hnāh' dsa' kyaah' hnāh'. He'ja' hāā' hnāh' kwee' la'jēē' hi' laā' kyaā' Dsa'jōōh' jnān' hi' ga'laā' jne' kyaah' jma' kih'. ²⁹ Jēēh', man' kwee' ha' la' le' wa'ra' ngaahn'. Ya'nāā' jee' kyah' hnāh' hi' laā' la'koō' jah' hāā'. Ni' miih' sa' jā' la'ñih' dsēy' kih' dsa' kyaā' Dio. ³⁰ Hi' ja'ba' jee' kyah' hnāh' hwēē' hi' jmee' ra'keh' ju'dsoo' mah' jāāy' ooh' jne' la' hyoh' dsēy'. ³¹ Go-tāāh' hnāh' leeh' hnāh'. Mi'dsooh' da' hoh' hnāh' ha' la' ga'jmeen' ta'ko'jiih' hnē' jii'ñē' he' ga'gyan' kyaah' hnāh'. La'jmi' la'hwē', sa' ga'tūūn' ma' kwēēhn' hnāh' nūūh', la'jiih' ga'tūūn' jmi' he' haa' mi'nēn' kih' la'jaa' la'jaa' hnāh'.

³² Na' na' ooh'n', taahn' hnāh' goo' Dio. Jā' hnāh' kyaah' juu' kiyh' he' mi'jāā' jne'. Juu' na' kye' be' he' jmee' dsa'nōōn' ta' cha'nē' hnāāhn' Dio cha-ga'miih' mah' hñāh' jne' heen' ko'joh' kyaah' la'jēē' hi' na'ngēē'. ³³ Sa' ga'la'hēē' dsēn' ku'nōō' kuu' tōō' ni' hmiih' he' cha' kih' dsa'. ³⁴ Ma'ñeh' ba' hnāh', ga'jmeey' ba' jnā' ta' ha' jee' ga'jnā' he' ga'jmeey' bii' kin' hi' la'kye' kih' dsa'kyaahn'. ³⁵ Ma'ra' he' ga'jmeey' ba' jnā' ta' kyaah' goon' mah' la'tēēh' hnāh' jmeeh' hnāh' la'koh' jmee' jnā' hi' la'ja' jmeeh' hnāh' be' kih'

hi- ta-nee. Mi-dsooh da' hoh' hnah' juu' kih' Jesús Dsa-jøøh' jnan', hi- ga'jah': "Llu' ga' la' kih' hi- kwa' la'koh' ga' hi- hyoh'."

³⁶ Ma-ngeë ma-jah' Paa' la'ja-, ga'juuyh' jney' kyaah' la'jée øøh' jne' he', ga'ngiyy' kiyh' kih' Dio.

³⁷ La'jée øøh' jne' he' ga'ki' ga'hooch' cha-miil'. Ga'eyy' Paa' mah' ga'chuyh' kih'. ³⁸ Ga'la'meeh' dsë' jwërte dsa-gyueh' he' kih' he- ga'jah' Paa': "Mo'so' jëeh' ga' jna' ka-lah'." Ja-ga' ga'näy' na'jäy' Paa' ta' jee' ma' hii' barco.

Ngaah' Paa' ta' Jerusalén

21 Ja- jiih' ga'ja' øøh' jne' he'. Hi' ga'tooh' ba' jnaäh' neh' barco. Ko-dsoo' ba' ngoo' barco ja- ta' Cos. Ma' ga'jna' jyoh' jmi', ga'lla'nøø' jnaäh' jwi' Roda. Ma-ngeë' ja- ga'nøø' jnaäh' ta' jwi' Pátara. ² Pátara ja- ga'jée' jnaäh' koo- barco he- ngoo' ta' Fenicia. Neh' ja- ga'tooh' jnaäh' ga'nøø' jnaäh' ta' ja'. ³ Jee' ga'nøø' jnaäh' ja-, ga'jée' jnaäh' hwa' Chipre he- ha' jee' jmi'neeh'. Hwa' ja- ga'ja' jwoo' ra'keh' ta' jee' ga'ngëe' jnaäh' ta' hwa' Siria. Ga'ngëe' ba' jnaäh' la'jiih' ga'tëe' jnaäh' Tiro he- nøø' hwa' kih' Siria, jëeh' jee' ja- hwëe' dsa- løø' he- kye- barco. ⁴ Ma' ga'tooh' jnaäh' jee' jwi' Tiro ga'jee' jnaäh' øøh' jne' hi- ma' tääh' jee' ja-. Hi' ga'ja' jnaäh' kiyh' gyii' jmi'. Øøh' jne' he' ga'hleëyh' Paa' la'koh' ga'mi'jnaä- jmi'lle' Na-jngi' kiyh' he- sa' ma' dsayh' ta' Jerusalén. ⁵ Ma' ga'dsëe' jmi' ja-, la'jée' øøh' jne' hi- chaq- jee' ja-, hi- më' hi- ñueh- la'kye- chih-pih', ga'jmeey' ko-jøh' kyaah' jnaäh' la' ga'të' chueh' jwi', jee' la' cha'hoo' jmi'neeh'. Jee' ja- ga'juuyh' jnaäh' jnen' ga'ngi' jnaäh' kih' Dio. ⁶ Ga'ee' jnaäh' øøh' jne' he' la'jaa- la'jaa- jnaäh', ja-ga' ga'tooh' jnaäh' neh' barco, hi' ga'näa' ba' øøh' jne' he' cha'neh' kih'.

⁷ Ga'hwii' jnaäh' Tiro, ga'nøø' jnaäh' ta' Tolemaida. Ma' ga'lla'nøø' jnaäh' Tolemaida ja-, na'jée' jnaäh' øøh' jne' hi- chaq- jee' ja-. Ga'ja' jnaäh' koo- jmi' kyaayh'. ⁸ Ma' ga'jna' jyoh' jmi', ga'hwii' jnaäh' Tolemaida, ga'nøø' jnaäh' ta' Cesarea. Ma' ga'tëe' jnaäh' Cesarea ja-, ga'nøø' jnaäh' kih' Felipe hi- ma' kwa' ju'hmeë' hi' ma' laay' ja- kih' jee' la'jée' gyeë' hi- ma' kwa' be' kih' apóstole jaa'. Jee' ja- ga'ja' jnaäh' kih' Felipe he'. ⁹ Felipe he' ma' chaq- kyeë' jo-miyy' hi- ma' tääh' hñii', hi- ma' ngëe' juu' kih' Dio. ¹⁰ Ma'hya- cha-miil' jmi' tøøh' jnaäh' jee' ja-, ma' ga'lloo' ja- dsa- chaq- Judea hi- chee- Agabo hi- ma' ngëe' juu' kih' Dio. ¹¹ Ma' ga'llooy' jee' tøøh' jnaäh', ga'lley- loo- he- hä' tuh' Paa', mah' ga'hñuey' goo- tiyy' hñiiy', ga'jäh':

—Jäh' jmi'lle' Na-jngi', ja-ba' la'koh' na'hñuun' la-, ja-ba' la'la- hñuu' dsa- judiu jue' loo- la- jee' jwi' Jerusalén mah' ngëe' goo- dsa- hi- sa' laq- judiu.

¹² Ma' ga'nuey' jnaäh' juu' kiyh', ga'chuy' jnaäh' cha-miil' kyaah' Paa'. Sa' ma' kwa- jnaäh' jwë' ma' dsayh' ta' Jerusalén, hi' ja-ba' la'ja- ma' jäh' øøh' jne' hi- ma' chaq- jee' ja-. ¹³ He-ja- ga'jäh':

—¿He'la' hooch' hnäh' kin', he-la' jmeeh' hnäh' mee- h- dsën'? Heeh' ba' jna' cher' mah' ga'hñuy' dsa- jna'.

Ma'ke' ga'jngëeh' dsa- jna' ta' Jerusalén, la'jé' ba' heeh' kwaat' kih' Jesús.

¹⁴ Ma' sa' ga'lëh' jnaäh' ma' hløøh' jnaäh' kih' Paa', ga'tu' jnaäh' go-te-, ga'chiil' jnaäh':

—Wa' le' la' hyoh- dsë' Dio ba'.

¹⁵ Ma' ga'të' jmi' he- hwii' jnaäh' jee' ja-, ga'jmeey' jnaäh' løø' kya' jnaäh', ga'nøø' jnaäh' ta' Jerusalén kyaah' Paa'. ¹⁶ Ko'llaq' øøh' jne' hi- chaq- Cesarea ga'jmeey' ko-jøh' kyaah' jnaäh', ga'jäy' jnaäh' la' ga'të' cha'neh' kih' dsa- chaq- Chipre hi- chee- Mnasón, hi- ga'heeh' kih' Jesús la' ma' to-né'. Jee' ja- ga'ja' jnaäh'.

Ngoo' Paa' na'jée- Jacobo

¹⁷ Ma' ga'lla'nøø' jnaäh' Jerusalén, la'jée' øøh' jne' hi- ma' tääh' jee' ja- ga'heeyh- jnaäh' la'kaa- tuh-d-sëy'. ¹⁸ Ma' ga'jna' jyoh' jmi', ga'nøø' jnaäh' kyaah' Paa' na'jée' jnaäh' Jacobo. Hi' ma' tääh' dsa-gyueh' kya' gwah' kyaayh'. ¹⁹ Ma-la' ma'jmeey' Paa' Dio kih' hi- he', ga'jmeeyh' juu' la'hii' né' ha- la' ga'jmeey' Dio kyaah' dsa- hi- sa' laq- judiu, la'kaa- jee' ñeey' na'k-way- juu'. ²⁰ La' ma' ga'nuuy' juu' ja-, ga'kway' cha-mi- ih- ti'hmaah' kih' Dio. He-ja- ga'jäh' siyh' Paa':

—Ma'jëeh' jah' mil dsa- judiu sa' ma'heeh- juu' kih' Dio, hi' la'jée' hi- he' la' ma'hnoø' bih' høøy' ley kih' Moisé. ²¹ Hi' ma'nuuy' hii' juu' kyah', hne- hlëeh' dsa- judiu hi- tääh' ta' jee' jyoh', jwi' hñii': "Ta' jmeey' he' kih' ley kih' Moisé." Hi' jwi' hñii': "Sa' le' ueh' jmi'n-go' kih' gyuey- ñueh- jnan' ni' mo'so' le' jmeey' jne' la'koo- tée' jne'." ²² ¿Ha- la' jmeey' jne' na? Kuh' jwëe' dsa- ma-la' ma'nuuy' he- ma'neh' ka-lah'. ²³ Jmeey' la'koh' jäh- jnaäh' la-: Chaq- kyeë' øøh' jne' jee' la- hi- ga'tëe' mi-te' he- ga'bäy' hñiiy' kyaah' Dio. ²⁴ Jää' hi- he', go-jmäa' hñaa' na-jngëe' kyaayh' la'koh' jäh' ley jnan'. Ja- mi'hmaah' jñii' he- dsa-tii' kwaah- lley mah' hñaa' hmooh' kih' øøh' jne' he'. Ja-ga' na' la'ñe- la'jée' dsa-, sa' la' dsoo' juu' he- ga'nuuy' kyah'. Wa-ra- ga'jmeeyh' la'ja-, la'jna' la' ma'høøh- ba' hne- ley. ²⁵ Pero kih' hi- sa' laq- judiu hi- ma'heeh- juu' kih' Dio, ga'sii' jnaäh' kiyh' jaa', ga'jmeey' jnaäh' juu' kiyh', ma'la' he- la- ba' hnoø' høøy'. Sa' le' kuyh' he- ma'lla' dsa- cha'né' dio hi- na'laq- kaah' dsa- hi' sa' le' kuyh' jma- ni' ngo' jah' hi- dsa-juuy' kyaah' he- wii', hi' dsa-më' dsa-ñueh-, sa' le' kaayh' wa' hi- cha- hi-.

²⁶ Ga'heeh- ba' Paa' juu' ja-, ga'jmeey' ko-jøh' kyaah' la'jée' kyeë' øøh' jne' he'. Ma' ga'jna' jyoh' jmi', ga'jmäy' hñiiy' na-jngëey' kyaayh'. Ja-ga' ga'hey' jee' chih' gwah' jueh' na'jmeey' juu' lih' dsëe' jmi' he- ma' häy' hñiiy'. Jëeh', wa-ra- ga'dsëe' jmi' ja-, dsa-kay' he- téey' kwëeyh' Dio la'jaa- la'jaay'.

Ga'sayh' Paa' jee' chih' gwah' jueh'

²⁷ Ma' ngoo' ga'dsëe' gyii' jmi' he- ma' häy' hñiiy', ma' ga'jée' judiu häy' Paa' ta' neh' jee' chih' gwah'. Judiu he' ma' chaq- hwa' Asia. Hi- he' na- ga'taq- dsa- judiu hi- chaq- Jerusalén juu' mah' wa' la'hneey'

kyaaḥ Paa'. Hi' lä' chah' ja' ga'saaḥ' dsih', 28 ga'ta' ga'hooyh' ki' gaa', ma' jäh':

—Hnäḥ judiu dsa' goon~, jmee' be' jnän'. Hi' la' na' dsa' ñuuh' hi' ngë' lä' kaa' jmi' gyuuh' kway' juu' he' lla' dsëe' jnän' hi' lä' ja' lla' dsëe' kih' ley jnän' hi' kih' gwah' jnän'. Hi' ja' ma' la' he' ja'. Lä' kye' dsa' hi' sa' laa' judiu ma'taayh' neh' gwah' jnän', ma' mi' kwayh' jee' na' jngii' jnän' la'.

29 (Jëeh', jaa' ba' ga' jëey' Paa' ta' jee' jwi' ma' ngëy' ko' jöh' kyaah' Tróximo, hi' chaa' Éfeso. He' ja' na', dsa' judiu he' ma' jmee' hu' dsëe' he' ma' jaa' Paa' ja' hi' sa' laa' judiu jee' chih' gwah'.)

30 Lä' jëe' dsa' hi' chaa' jee' jwi' ja' ga' hee' dsëy' go'te' ma' ga' nuuy' juu' he' ma' mi' kwayh' Paa' gwah' kiyh'. He' ja' ga' lla' naä' dsa' he' jee' ja' ko' chih'. Ga'saaḥ' Paa' ga' sëeyh' lä' ga'të' ka'hne' kih' gwah', hi' lä' chah' ja' ga' jney' ho' haah' kih' ho' hne' ja'.

31 Ma'tääh' gyih' jngëeyh' Paa' ma' ga' jmeeh' dsa' juu' kih' hi' kye' në' kih' hløø' romano, ga' jäh': "Lä' ga' dsa' ba' Jerusalén cha' hnii'." 32 Lä' chah' ja', ga' jöh' hi' ma' kye' në' kih' hløø' he' hløø' kyaa' kyaah' juu' hløø', ga' naäy' ko' chih' lä' ga'të' jee' ma' tääh' dsa' he'. Ma' ga' jëe' dsa' he', ja' hi' kye' në' kyaah' hløø' kyaa', chah' ba' ga'tuy' ma' kway' kih' Paa'. 33 Ma' ga' lloo' hi' ma' kye' në' kih' hløø' he', ga' jmeey' mada' kih' hløø' he' hñuy' Paa' kyaah' to' caden'. Mah' ga' ngii' juu' kih' judiu, ga' jäh':

—¿Hi' dsa' la'? ¿Hee' na' ma' jmeey'?

34 Jyoh' ma' hlëeh' bih' lä' jaa' lä' jaay'. Pero sa' ga' lä' ngëe' hi' ma' kye' në' he' ha' lä' la' juu' ja', kih' he' ma' tooyh' cha' miih' miih'. He' ja' ga' jmee' dsa' jöh' he' mada' he' ga'tëey' Paa' ta' jee' chih' hne' kih' hløø'. 35 Ma' ga' lloo' Paa' sa' joo' ta' kih' hne' ja', hää' dsa' jwërte. Jmee' gyih' bii' kway' kih' Paa' jee' ja'. He' ja' ga' chaa' hløø' he' Paa' ta' gyuuh' mah' sa' kwa' dsa' kiyh'. 36 Lä' jëe' dsa' he' ya' naä' tooh' miih' ma' ngii' he' ma' juu' Paa'.

Ga'hlëeh' Paa' cha'në' judiu dsa' gooy'

37 Ma'tääh' gyih' taayh' Paa' cha'neh', ma' ga' ngii' Paa' juu' kih' hi' ma' kye' në' kih' hløø' he':

—¿Che' le' hlëeh' ko' mi' juu' kyaah' hne'?

He' ja' ga' jäh' hi' ma' kye' në' he':

—¿Che' leh' hlëeh' griego? 38 ¿Che' ja' he' hne' dsa' egipto hi' ga' jmee' hnii' kyaah' hwa' la' ma' ko' hna' la'? ¿Che' ja' he' hne' hi' ga' jöh' kye' mil dsa' mah' ga'tëeh' kyaah' lle' moh', ja' ga' ga' jaa' hnii' ta' hwa' kii'?

39 He' ja' ga' jäh' Paa':

—Jnä' laan' ma' ra' judiu. Ga' lä' chaa' ko' jwi' juuh' he' chee' Tarso, he' na' hee' hwa' Cilicia. Ta' jmee' hñaa' hoh', kwa' da' jwë' hlëeh' kyaah' dsa' la'.

40 He' ja' ga' kwa' hi' ma' kye' në' he' jwë' hlëeyh'. Mah' ga' noo' Paa' në' sa' joo' ta' kih' hne' ja'. Ga' jmeey' lii' kyaah' gooy' mah' dsa' taayh' ti'. Ma' ga' tã' dsa' he' he' tooyh' miih', ja' ga' ga' hlëeh' Paa' kyaah' juu' hebreo, ga' jäh':

22 —Dsa' ñuuh' øøhn', dsa' ma' kaaḥ' kyaan', ñuuh' da' hnäh', wa' kwa' da' jnä' juu' kin'.

2 Ma' ga' nuu' dsa' he', he' hlëeh' Paa' juu' hebreo, ga'taayh' tísih' go'te'. Ngoo' bih' hlëeyh':

3 —Laa' jnä' judiu. Ga' lä' chaa' jwi' Tarso he' nøø' hwa' Cilicia. Jerusalén la' ba' ga' kwaan'. Gamaliel ga' mi'tëe' jnä' llu' lä' koh' la' ley kih' dsa' ma' gyuh' jnän'. Ha' koh' sa' hee' dsën' hnaahn' Dio ja' ba' lä' koh' jmeeh' hnäh' na'. 4 Ñeen' lä' kaa' lä' juuh' jee' jwi' na' jmeen' hñaa' dsën' kih' dsa' më' dsa' ñuuh' hi' ma' heeh' ju' hmëe' la' mah' ma' jngëeh' jnih', he' ja' ga'tëe' jnih' mah' ga'taah' jnih' neh' ñe'. 5 Ñe' ba' jmi' dsa' jöh' kyaah' dsa' gyuuh' ha' lä' ga' jmeen'. Hi' he' ga' kwa' je' he' ma' kye' kih' dsa' goo' jne' hi' chaa' Damasco. Ñeen' jee' ja' na' hnäahn' hi' ma' heeh' ju' hmëe' kih' Jesús mah' ma' tëen' ta' Jerusalén la' mah' ma' heeh' dsih' wi'.

Ga'jmeeh' Paa' juu' ha' lä' ga' heeyh' kih' Dio
(Hch. 9:1-19; 26:12-18)

6 Pero jee' ngoon' cha' jwë' ja', ya' jäh' lloon' ta' Damasco ma'të' ko' lla' hyoo', ni' sa' liih' ga' jnä' ga' jyoo' gyuuh' ko' je' he' bee' jwërte lä' ku' lä' jii' jee' ngoon' ja', 7 lä' jiih' ga'tahn' hwa'. Hi' lä' chah' ja' ga' nuun' ga' hlëeh': "Saulo, Saulo, ¿he' la' hñaa' hoh' kyaah' jnä'?" 8 He' ja' ga' ngiin' juu' kiyh': "¿Hi' hne' dsa' ñuuh'?", ga' jwi' jnih'. Ja' ga' ga' jäh': "Jnä' he' Jesús dsa' chaa' Nazaret, hi' jmeeh' hñaa' hoh' kih'." 9 Lä' jëe' hi' ga' naä' kyaah' jnä' ta' ja', ga' jëey' wa' je' ja', he' ja' ga' jwaa' jwërte pero sa' ga' lä' ngëey' he' juu' ma' hlëeh' kyaah' jnä'. 10 He' ja' ga' ngiin' juu' kih' hi' ga' hlëeh' jnä': "¿Hee' hnooh' jmeen' dsa' ñuuh'?" He' ja' ga' jäh' dsa' ñuuh' he': "Noo', mah' gwa' ba' hne' ta' Damasco. Jee' oo' jmee' dsa' juu' lä' jëe' he' ga'tëeh' jmeeh'." 11 Kyaah' wa' je' he' ga' jëen' ja', ga' hee' mi'nën'. Dsa' kyaah' he' ba' ga' jaa' jnä' na' hääy' goon' lä' jiih' ga' lloon' Damasco.

12 Jee' ja' ma' gya' jaa' dsa' ñuuh' chee' Ananía hi' ma' mi'te' ley jnän'. Hi' lä' jëe' dsa' judiu hi' ma' tääh' Damasco, ma' hlëeyh' llu' kih'. 13 Ananía he', ñeey' na' jëey' jnä'. Ma' ga' lloo' chuh' kin' ga' siiyh' jnä': "Øøhn' Saulo, wa' lä' jnä' ka' läh' mi'nëh'." Lä' chah' ja', ga' lä' jnä' mi'nën' hi' ga' jëe' jnih'. 14 He' ja' ga' siiyh' jnä': "Dio kya' dsa' ma' gyuh' jnän' ma' llëeyh' hne' mah' lä' kyuu' lä' jëe' he' hyoh' dsëy' jmeeh' hi' jëeh' hi' lluy' go'te' hi' lä' ja' ka' läh' nuuh' he' jäh'.

15 Jëeh', hne' jmeeh' ju' dsoo' kih', kih' lä' jëe' dsa' jmi' gyuuh' hi' jmeeh' ju' dsoo' kih' lä' jëe' he' ma' jëeh' hi' kih' he' ma' ñuuh'. 16 Na' na' mo' to' jöh', noo' mah' saah' jmi', ngii' kyah' lä' hih' kih' Jesús mah' jñii' lä' jëe' dso' kye' kyah', ga' jäh' Ananía.

Ga'jmeeh' Paa' juu' ha' lä' ga' la' he' ñeey' na' kway' juu' kih' hi' sa' laa' judiu

17 Hi' ma' jahn' Jerusalén la', ñeen' jee' chih' gwah' na' ngiin' kin'. Jee' ja' ga' hee' mi'nën' Dsa' jöh' jnän'. 18 Ga' jëen' hi' ga' hlëeh' jnä', ga' jäh': "Go' hee' na' koh' Jerusalén la'. Jëeh', sa' heeh' dsa' nuu' juu'

kin⁺ he⁻ hlēeh^h hne⁻." 19 He⁻ja⁻ ga⁺jw^h jnih^h: "Dsa⁻jōōh^h kyaan⁺, ñe⁻ ba⁺ dsa⁻ hī⁻ tää^h jee⁺ la⁻, he⁻ ñeen⁻ lä⁺koō⁻ lä⁺koō⁻ gwah⁺ na⁺hwēen⁻ lä⁺jēē⁺ hī⁻ ma⁻heeh⁻ juu⁺ kyah⁺ hi⁺ ga⁺jmeen⁻ mada⁻ ga⁺kwa⁺ dsa⁻ kiyh⁺ hi⁺ ga⁻taah⁻ dsih^h neh⁺ ñe⁻." 20 Hi⁺ lä⁺ ma⁺ ga⁺jngēeyh^h Esteban, hī⁻ ma⁻ jmee⁺ ju⁺dsoo⁺ kyah⁺, ma⁺ cheh⁺ jnä⁺ jee⁺ ja⁻ ka⁻lä^h. Koo⁻ ba⁺ ga⁺h^h h^hdsē⁻ kyaa⁺ jnääh⁺ he⁻ ga⁺juu⁺ Esteban hi⁺ jnä⁺ ga⁺hōōn⁻ hmih⁻ kih⁺ dsa⁻ hī⁻ ga⁺jngih^h kiyh⁺." 21 Pero Dsa⁻jōōh^h jnän⁻ ga⁺sih⁺ jnä⁺: "Goh⁺ jee⁺ cheen⁻ hne⁻ h^h jee⁺ tää^h dsa⁻ hī⁻ sa⁺ laa⁺ judiu ba⁺."

Ma⁺ra⁺ he⁻ ga⁺jä⁺ ba⁺ Paa⁺ goo⁻ hlōō⁺

22 Ja⁻ jiih⁺ mo⁺so⁺ ga⁺lä⁺hnōōy⁺ ma⁺ nuuy⁺ juu⁺ kih⁺ Paa⁺ mah⁺ ga⁺lōōy⁺ tooyh⁻ mih⁺, ma⁺ jäyh⁺:

—Wa⁺ juu⁺ dsa⁻ñ^h na⁻, sa⁺ hōō⁺ kwaat⁻ chaä⁻ gyih⁺.

23 Tääh⁺ gyih⁺ lä⁺ja⁻ tooyh⁻ mih⁺, ga⁺ka⁺ dsa⁻ he⁻ hmih⁻ kiyh⁺ ga⁺jwäy⁺ ta⁺ gy^hh, ga⁺huuy⁺ hlōō⁻ jwē⁺ nē⁻ llē⁺. 24 He⁻ja⁻ hī⁻ kye⁻ nē⁻ kih⁺ hlōō⁺ ga⁺jmee⁺ mada⁻ kih⁺ dsa⁻ kyaay⁺ mah⁺ ga⁺tēey⁻ Paa⁺ ta⁺ cha⁺neh⁺ jee⁺ ma⁺ tääh⁺ lä⁺jēē⁺ hlōō⁺. Hi⁺ ga⁺jmeey⁺ mada⁻ he⁻ ma⁺ kway⁺ kiyh⁺ mah⁺ jmeeyh⁺ juu⁺ he⁻la⁻ tooh⁻ dsa⁻ mih⁺ kyaayh⁺. 25 Ma⁺ cheh⁺ Paa⁺ na⁻h^huu⁻ jee⁺ ma⁺ kwa⁺ hlōō⁺ kiyh⁺, he⁻ja⁻ ga⁺ngih^h juu⁺ kih⁺ j^hh hlōō⁻ hī⁻ ma⁺ cheh⁺ jee⁺ ja⁻:

—¿Che⁺ cha⁻ jwē⁺ kyah⁺ hnäh⁺ kwah⁺ kih⁺ jaä⁻ dsa⁻ romano, cher⁺ mah⁺ sa⁺ ma⁻kyeh⁻ ju⁺dsoo⁺ kiyh⁺?

26 Ma⁺ ga⁺nuu⁺ j^hh hlōō⁻ lä⁺ja⁻, ngaayh⁺ na⁻jmeey⁺ juu⁺ kih⁺ hī⁻ kye⁻ nē⁻, ga⁺jäyh⁺:

—¿Ha⁻ lä⁺ jmeeh⁺ na⁻? Dsa⁻ñ^h oo⁺ laa⁺ dsa⁻ romano.

27 Ja⁻ga⁺ ga⁺lloo⁺ hī⁻ kye⁻ nē⁻ he⁻ chuh⁺ kih⁺ Paa⁺ mah⁺ ga⁺ngih^h juu⁺:

—¿Che⁺ ju⁺dsoo⁺ laah⁺ hne⁻ dsa⁻ romano?

He⁻ja⁻ ga⁺jäh⁺ Paa⁺:

—Ju⁺dsoo⁺, hī⁻ he⁻ jnä⁺.

28 Hi⁺ ga⁺jäh⁺ hī⁻ kye⁻ nē⁻ he⁻:

—Ya⁺h^h hmooh⁺ kin⁺, lä⁺llu⁺ he⁻ ga⁺laan⁻ dsa⁻ romano.

He⁻ja⁻ ga⁺jäh⁺ Paa⁺:

—Pero jnä⁺ laan⁻ dsa⁻ romano lä⁺jiih⁺ ma⁺ ga⁺lä⁺chaan⁺.

29 Chah⁺ ba⁺ ga⁺jmee⁺ ta⁺ koo⁺ hlōō⁻ hī⁻ ma⁺ kwa⁺ kih⁺ Paa⁺. Lä⁺kye⁻ hī⁻ kye⁻ nē⁻ he⁻ ma⁺ ga⁺nuuy⁺ laa⁺ Paa⁺ dsa⁻ romano, ga⁺lä⁺goyh⁺ kih⁺ he⁻ ga⁺jmeey⁺ mada⁻ he⁻ ga⁺h^huu⁺ Paa⁺ kyaah⁺ caden⁻.

Ga⁺jäy⁺ Paa⁺ cha⁺nē⁻ dsa⁻kaah⁺ kyaa⁺ judiu

30 Ma⁺ ga⁺jnä⁺ jyoh⁺ jmi⁺, hnōō⁻ hī⁻ kye⁻ nē⁻ kih⁺ hlōō⁺ he⁻ ma⁺ lä⁺ñe⁻ kwee⁻ he⁻ kih⁺ ja⁻ he⁻ ma⁺ hni⁻ judiu kih⁺ Paa⁺. He⁻ja⁻ ga⁺jmeey⁺ mada⁻ kih⁺ hlōō⁺ wa⁺ cheeyh⁻ Paa⁺ jee⁺ häy⁺ neh⁺ ñe⁻ hi⁺ ga⁺jmeey⁺ mada⁻ wa⁺ ya⁻näy⁻ jmi⁻ dsa⁻ kaah⁺ hi⁺ lä⁺jēē⁺ dsa⁻ta⁺ judiu. Ma⁺ ga⁺lla⁺näy⁻ lä⁺jēē⁺ dsa⁻ta⁺ he⁻, ga⁺jmeey⁺ mada⁻ he⁻ ngēē⁺ Paa⁺ cha⁺nē⁻ lä⁺jēē⁺ dsa⁻ta⁺ he⁻.

23 He⁻ja⁻ ga⁺jēē⁺ Paa⁺ koo⁻ hwēh⁻ dsa⁻ta⁺ he⁻ mah⁺ ga⁺jäyh⁺:

—Øōhn⁻, ni⁺ miih⁻ sa⁺ hni⁻ h^hdsē⁻ kin⁺, jēeh⁺ lä⁺ ma⁻jmeē⁺ ba⁺ jnä⁺ lä⁺jiih⁺ na⁻ lä⁺hnōō⁻ Dio.

2 Ananía hī⁻ laa⁺ jmi⁻ dsa⁻ jōōh^h ga⁺jmeey⁺ mada⁻ kih⁺ hī⁻ ma⁻ tääh⁺ jäh⁺ kih⁺ Paa⁺ wa⁺ jnooy⁺ hooy⁺. 3 He⁻ja⁻ ga⁺jäh⁺ Paa⁺:

—Kyah⁺ hne⁻ wa⁺ jnoo⁺ Dio, hne⁻ hī⁻ na⁻jngih^h mo⁻nē⁻. Hne⁻ hī⁻ gya⁺ ka⁻ ju⁺dsoo⁺ kin⁺ lä⁺koō⁻ hlēeh⁺ ley, ¿he⁻la⁻ lla⁻dsēeh⁻ ley he⁻ jmeeh⁻ mada⁻ jnoo⁺ dsa⁻ kin⁺?

4 Lä⁺jēē⁺ hī⁻ ma⁺ tääh⁺ koo⁺ kih⁺ Paa⁺ he⁻ ga⁺jäyh⁺:

—¿He⁻la⁻ jiih⁺ juu⁺ wih⁺ kyaah⁺ jmi⁻ dsa⁻ jōōh^h kyaa⁺ Dio? 5 He⁻ja⁻ ga⁺jäh⁺ Paa⁺:

—Sa⁺ ma⁺ man⁺ øōhn⁻ he⁻ laay⁺ jmi⁻ dsa⁻ jōōh^h, jēeh⁺ na⁻si⁺ ba⁺ juu⁺ kih⁺ Dio he⁻ jäh⁺: "Ta⁺ hlēeh⁺ hiih⁺ kih⁺ hī⁻ kye⁻ nē⁻ kyah⁺ hnäh⁺."

6 Ma⁺ ga⁺lä⁺liih⁻ Paa⁺ kih⁺ lä⁺jēē⁺ dsa⁻ta⁺ he⁻ tääh⁺ hī⁻ laa⁺ saduceo hi⁺ tääh⁺ hī⁻ laa⁺ fariseo, he⁻ja⁻ ga⁺hlēeyh⁺ koo⁻ ki⁺ gaa⁻, ga⁺jäyh⁺:

—Øōhn⁻, laan⁻ fariseo, he⁻ ba⁺ joo⁺ fariseo jnä⁺. Kah⁻ hnäh⁺ kwaat⁻ kin⁺ kih⁺ he⁻ kyen⁻ o⁻jōh⁺ dsē⁻ he⁻ lä⁺jiih⁺ hī⁻ ma⁻na⁻juu⁺.

7 Ma⁺ ga⁺hlēeyh⁺ lä⁺ja⁻, ga⁺jnä⁺ hni⁻ kih⁺ fariseo kyaah⁺ saduceo, lä⁺jiih⁺ ga⁺laay⁺ to⁺ nää⁺. 8 Jēeh⁺, hī⁻ laa⁺ saduceo sa⁺ heey⁺ he⁻ lä⁺jiih⁺ hī⁻ ma⁻na⁻juu⁺, ni⁺ he⁻ chaä⁻ ángele, hi⁺ ni⁺ he⁻ cha⁻ jmi⁻lle⁻ ka⁻lä^h. Pero dsa⁻ hī⁻ laa⁺ fariseo jmeey⁺ dsoo⁺ ba⁺ kih⁺ lä⁺jēē⁺ he⁻ ja⁻. 9 Ha⁻ koh⁺ miih⁻ sa⁺ ma⁺ tooh⁻ dsa⁻ he⁻. Ja⁻ga⁺ ga⁺noo⁻ ko⁻l-laä⁺ ta⁻jwoh⁻ kyaa⁺ ley, hī⁻ ma⁺ laa⁺ fariseo, ga⁺ti⁻ ga⁻chooy⁺ juu⁺ ga⁺jäyh⁺:

—Ni⁺ miih⁻ dsoo⁺ sa⁺ na⁻bääh⁻ dsa⁻ñ^h na⁻. Ta⁺ ha⁻ hnäh⁺ kih⁺ Dio, ha⁻ ga⁻ che⁻ jmi⁻lle⁻ o⁻ jaa⁻ ángel ga⁺hlēeh⁺ kyaayh⁺.

10 Pero cha⁻ga⁺ miih⁻ ga⁺lä⁺hnee⁺ dsa⁻ he⁻. Ga⁺lä⁺goh⁺ hī⁻ kye⁻ nē⁻ kih⁺ hlōō⁺, gi⁺hnä⁺ dsa⁻ kih⁺ Paa⁺ ma⁺ laay⁺. He⁻ja⁻ ga⁺tēeyh^h hlōō⁺ mah⁺ wa⁺ lley⁻ Paa⁺ jee⁺ ja⁻ wa⁺ lla⁻jäy⁻ ka⁻lä^h jee⁺ tääh⁺ lä⁺jēē⁺ hlōō⁺.

Ga⁺taah⁺ dsa⁻ juu⁺ kwee⁻ he⁻ ma⁺ jngēeyh^h Paa⁺

11 Jee⁺ ga⁺tē⁺ to⁺ hwē⁺ ga⁺lä⁺jnäy⁺ Dsa⁻jōōh^h jnän⁻ cha⁺nē⁻ Paa⁺, ga⁺jäyh⁺:

—Kwa⁺ be⁺ Paa⁺. Lä⁺koō⁻ ma⁻jmeeh⁺ ju⁺dsoo⁺ kin⁺ Jerusalén la⁻, ja⁻ba⁺ lä⁺na⁻ jmeē⁺ bi⁺ go⁻jmeeh⁺ ka⁻lä^h jwih⁻ Roma.

12 Ma⁺ ga⁺jnä⁺ jyoh⁺ jmi⁺ ko⁻llaa⁺ judiu ga⁺taayh⁻ juu⁺ kwee⁻, ga⁺jäyh⁺:

—Wa⁺ jä⁻ dso⁻jwih⁺ nē⁻ kyaa⁺ jnääh⁺ cher⁺ mah⁺ kih⁺ hih⁺ jnääh⁺ jää⁺ sa⁺ ga⁺ ma⁻jngēeh^h jnääh⁺ Paa⁺.

13 Laa⁺ ga⁺ to⁺ laa⁺ dsa⁻ñ^h hī⁻ ga⁺jmeē⁺ hmooh⁺ lä⁻ja⁻. 14 Dsa⁻ he⁻ na⁻näy⁻ na⁻jēy⁻ jmi⁻ dsa⁻ kaah⁺ kyaah⁺ dsa⁻gy^hh, na⁻chiyh⁺:

—Jnääh⁺ ma⁻heeh⁻ jnääh⁺, he⁻ ja⁻ dso⁻jwih⁺ nē⁻ kyaa⁺ jnääh⁺ cher⁺ mah⁺ kih⁺ hih⁺ jnääh⁺ jää⁺ sa⁺ ga⁺ ma⁻jngēeh^h jnääh⁺ Paa⁺. 15 Na⁺ na⁻ chuuy⁺ hnäh⁺ ko⁻jōh⁺ kyaah⁺ lä⁺jēē⁺ dsa⁻ta⁺ jnän⁻ kih⁺ hī⁻ kye⁻ nē⁻ kih⁺ hlōō⁺ oo⁺ mah⁺ wa⁺ ya⁻jäy⁻ Paa⁺ ta⁺ nē⁻ta⁺ la⁻. Chiyh⁺:

"Hnōō⁻ jnääh⁺ kye⁻ jnääh⁺ kwaat⁻ kiyh⁺ cha⁻ga⁺miih⁻."

Hi¹ jnääh' cha'jwë¹ ba' jøø' jnääh' mah' jngëéh' jnääh' wa'ra- ga'ngëëy' jee' ja-, ga'jah' dsa- he'.

¹⁶ Pero chih- kyaä¹ dsa-më¹ øøh' Paa' ga'nuu' ha- lä' juu' he- ga'taah' dsa- he'. He-ja- ñeey' jee' ma' tääh' hløø' na'jmeeyh' juu' kih' Paa'. ¹⁷ He-ja- ga'tëéh' Paa' jaä- jwë¹ hløø', mah' ga'siyyh¹:

—Jää' chih- la- kih' hi- kye- né' kih' hløø'. Hnøøy' llay' miih- juu' kyaayh'.

¹⁸ He-ja- ga'jøø' jwë¹ hløø' he' kih' chih- jee' ma' gya' hi- kye- né' kih' hløø', mah' ga'siyyh¹:

—Paa' hi- hää' neh'ñe' ma'chee' chih- la- kyah'. Cha' koo- juu' he- siyyh¹ hne'.

¹⁹ He-ja- hi- kye- né' kih' hløø' ga'hääy' goo- chih- he' ga'jääy' kah' kih' mah' ga'ngiyy' juu' kiyh', ga'jäy- h':

—¿Hee- na- jwiih' jnä'?

²⁰ He-ja- ga'jah' chih- he':

—Dsa- judiu ma'taah' juu' kwee- ngiyy' kyah' he- cheeh' Paa' hø' jee' dsa-ñee' dsa-ta' kyaay', jäyh' lla'kyaay' cha'ga'miih- jmi'. ²¹ Pero ta' jmee- dsoo'. Laa' ga' to' laa' dsa' kyaay' hi- tääh' na'hmääh' jøø' mah' jngëëyh' Paa'. Ma-jäyh': "Wa' jä' dso' jwii' né' kyaä' jnääh' cher' mah' kih' hih' jnääh' jää' sa' ga' ma'jngëéh' jnääh' Paa'." Hi' na' ma-tääh' jøøy' he- na' jwah' hne'.

²² He-ja- ga'hih' hi- kye- né' kih' hløø' juu' kih' chih- he', mah' ga'siyyh¹:

—Gwaaah- ba' hne- kyah', ta' lla- juu' kyaah' ni' jaä- dsa- lä'jé' juu' he- ma'chiyh' jnä'.

Hi- kye- né' kih' hløø' ga'cheey' Paa' cha'në' lle'moh' Félix

²³ He-ja- ga'tëéh' hi- kye- né' he' uu' jwë¹ hløø' mah' ga'siyyh¹:

—Jmee' juu' kih' to' hñä- laä' hløø' wa' mi-lluyy' hñi- iy' dsa-nääy' ta' Cesarea na' ko- hi' ñu' ta' la' hwë'. Hi' jmee' juu' kih' jñah' ka-läh' to' lo' gyaä' dsë' gyëe' hi- jää' kya' jih' hi' jñah' ga' to' hñä- laä' hløø' hi- ka' hma- lle' ñe' chuyh'. ²⁴ Hi' mi-lluyy' kya' jih' hi- jää' Paa' mah' go'jääh' hnäh' cha'në' lle'moh' Félix, mah' wa' llooy' na' lluyy'.

²⁵ Hi- kye- né' kih' hløø' he' ga'chee' koo- je- he- na-sii- lä' la':

²⁶ "Jnä' Claudio Lisias siin' kyah' hne- Félix lle'moh' lluyy'. Wa' chaah- ba' hne- llu'. ²⁷ Dsa-ñwëh' hi- ngoo' na- ga'sooh' dsa- judiu kiyh' koo' gwah', miih- ga' sa' ga'jngiit' dsa- kiyh'. Ma' ga'lä'man' laay' dsa- ro- mano, he-ja- ñeen' kyaah' hløø' kyaan' na'lää' jnih'.

²⁸ Ma' hnoon' lä'man' he- kih' he- ma' hnëe' dsih', he-ja- ga'jää' jnih' cha'në' dsa-kaa' kyaä' dsa- judiu.

²⁹ Ja-ga' ga'lä'jné' he- ti-chooy' juu' kih' ley' kih' bih' ja-. Sa' cha- he- kih' he- juuy', ni' he- dsa-hey' neh'ñe'.

³⁰ Pero jnä' ga'tëéh' juu', jwëe' judiu ma'tääh' juu' kwee- he- ma' jngiit' kiyh'. He-ja- lä'chah' ja- ma'chee' jnih' ta' kyah' hne'. Hi' ma'jwiih' lä'jéë' hi- hñi' mah' dsa-kway' ju'dsoo' cha'nëh' hne- he- kih' ja- he- hñiyy' kih' Paa'. Wa' dsa-ngëéh' ba' hne- llu', ga'jah' hi- kye- né' kih' hløø' he'.

³¹ He-ja- ga'jøø' hløø' kih' Paa' lä'hih' he- ga'jmeey' hi- kye- né' he', ga'jääy' lä' hwë' ja- ta' Antipatri. ³² Ma' ga'jnä' ja-, ga'këh' hløø' hi- na'näa' jwë' ti' he', ga'näay' ta' né'ta' kiyh'. Hi- dsëe' jah' he' ba' ga'näa' kyaah' Paa'. ³³ Ma' ga'lla'näa' hløø' he' Cesarea, ga'k- wëeyh' lle'moh' he' je- he- ma' kyey' ja- hi' ga'ngëëy' Paa' goo- lle'moh'.

³⁴ Ma-ngëe' ma'hë' lle'moh' je- ja-, ga'ngiyy' juu' kih' Paa' ha- chaay'. Ma' ga'lä'ñe' lle- moh' laä' Paa' dsa- chaä' Cilicia, ³⁵ he-ja- ga'jäyh':

—Wa' ya'näa' da' hi- hñi', ja-ga' llan' ta' kyah'.

Hi' ga'jmeey' mada' kih' hløø', he- hääy' Paa' neh' hne' jwëh- kih' Herode.

Ga'kwa' Paa' ju'dsoo' kih' cha'në' Félix

24 Ma-hya- hña' jmi' gya' Paa' Cesarea, ja-ga' ga'lloo' jmi' dsa' jøøh' hi- chee- Anania, kyaah' ko'llaa' dsa-gyueh' hi' kyaah' jaä- hi- cheh' né' hi- chee- Tértulo. Ga'lla'näay' hñiyy' kih' Paa' cha'në' lle- moh'. ² Hi' ma' ga'lloo' Paa' cha'në' Félix, ga'løø' Tértulo hñi' kiyh'.

—Ti'hmaah' hne' lle'moh' Félix —jäyh'—. Peer' chaä- jnääh' llu' he- hii' ti' kyaä' jnääh' hi' cha- cha-miih- hwe' dsë- llu' kyah' he-ja- dsa-la' cha-miih- ta' llu' hwa' kyaä' jnääh'. ³ He- ba' che- lluyh' hne- Félix. He-ja- sa' hwaä' jnääh' kwa- jnääh' ti'hmaah' kyah' wa' ha- cha- ha- jee' tøøh' jnääh'. ⁴ Sa' hnoon' heen' cha-miih- jmi' kyah', he-ja- chuyy' kyaah' hne-, ta' jmeey' hñaa- hoh' nuuh' miih- juu' he- kye' jnääh' la'.

⁵ Dsa-ñwëh' na- hee' hwe' dsë- kih' dsa' lä'kaa' jee' ngëy', llay' hñi' kih' dsa- judiu hi- tääh' lä'kaa' jmi- gyueh'. Hi- na- na- hi- kye- né' kih' dsa- hi- chee- nazareno hi- kwa' jyoh' juu'. ⁶ Hnøøy' ma' mi-kwayh' gwah' kyaä' jnääh', he-ja- ga'chaah' jnääh'. He- ma' hnøø- jnääh' ma' lla' jnääh' ta' kiyh' lä'koo- jah' ley' kyaä' jnääh'. ⁷ Pero ga'lloo' hi- kye- né' kih' hløø' hi- chee- Lisias jee' tøøh' jnääh'. He- wii' ba' ga'lleey' dsa-ñwëh' na- goo- jnääh'. ⁸ Ga'jäyh' wa' lla'näa' lä'jéë' hi- hñi' kiyh' cha'në' lle'moh'. Wa'ra- ga'l- lä'kyaah' hñi' jmi', lä'ñeh' la' dsoo' lä'jé' he- jah' jnääh' la'.

⁹ Lä'jéë' judiu ga'hii' koo- ba' juu' kiyh', ga'jäyh': —Ja-ba' lä'na- jah- jnääh' ka-läh'.

¹⁰ He-ja- ga'jmeey' lle'moh' lli' kih' Paa' mah' kway' ju'dsoo' kiyh'. Ja-ga' ga'jah' Paa':

—Man' ma-hya- cha-miih- ji-ñe- laah' hne- lle'moh' Cesarea la', he-ja- jéë- ba' dsën' kwan' juu' kin' lä'koh' te' la' ba'. ¹¹ Le' koo' kwaat', na' ma-hya- gya'to' jmi' ñeen' ta' jee' chih' gwah' jwëh' jee' jwii' Jerusalén na'kwan' ti'hmaah' kih' Dio. ¹² Sa' ma' teen' kyaah' ni' jaä- dsa-, ni' ja' he' jnä' ga'jmeen' he- ga'tooh- dsa- miih' jee' chih' gwah' jwëh' ja-, lä'koo- ma' jéëy' jnä'. Ni' sa' ga'llan' hñi' kih' dsa- jee' tøø' gwah' mah-, ni' jee' jwii' ja- sa' ga'llaan' dsa- hñi'. ¹³ He-ja- sa' cha- he' kyaah' jmeey' dsa- na- dsoo' lä'jé' he- bääh' jnä' na'. ¹⁴ He- la- ba' jmeen' dsoo', he' ba' Dio hi- ga'h- naah' dsa- ma-gyuh- jnan', he' ba' hi- he' hi- hnaahn' lä'koh' la' juu' hmëe'. Dsa- na- jäyh' la' ra'këh' ba'

juwě he- hääñ. Pero hee' ba' jnä' lä'jē' ley he- ga'siñ' Moisé hi' lä'jē' he- ga'siñ' ga' jñah' hi- ga'ngēē' juu' ki- h' Dio. ¹⁵ Hi' kyen' o'joh' dsē- kih' Dio, ja-ba' lä'koq- kye- hi- na-, he- lä'jiñh' lä'jēē' hi- na-juu', lä'jiñh' hi- lluu' hi' lä'kye- hi- hlēēh'. ¹⁶ Kih' he-jā- ba' na-, kwan' be' jmeen' he- llu' jmah' mah' sa' hñi' hää'dsē- kin' cha'nē' Dio, hi' ni' cha'nē' dsa- ka-läh'.

¹⁷ Ga'lā'hēēn' miñ- jñ-ñē- ñēen' jyoh' hwa', ja-ga' ga'llaahn' Jerusalén ma' kiñ' kuu' he- la' kwaat' kih' hi- tā-ñēē' hi- tāäh' jee' jā-, hi' ma' kiñ' he- ga'tēēn' kwēēhn' Dio. ¹⁸ He- jā- na- ma' jmeen' lä' ma' ga'l- la'nää' miñ- judiu hi- ya'nää' ta' hwa' Asia. Ga'jēēy' jñā' jee' chih' gwah' Jerusalén, ma-na'jngēē' ba' jñā' lä'hih' kih' ley. Pero sa' ma' tāäh' jwēē' dsa-, ni' miñ' sa' ma' tāäh'. ¹⁹ Wa' ya'nää' hi- he' ba' jee' la' mah' kway' ju'dsoo' kiyh' cher'mah' he- cha- kiyh' kyaah' jñā'. ²⁰ O wa' jāh' hi- tāäh' na- che' ga'lā'jñā' he- ga'h- läahn' kyaayh' lä' ma' ga'kay' ju'dsoo' kin' jee' jwñ- Jerusalén. ²¹ Koq- he- la- ba' sa' ga'tih' dsēy' ma' ga'h- lēēhn' lä'koq- ma' hääñ' jee' kiyh', ga'jwñ' jñih' lä'la- ki-gaa': "Llah- hnäh' ta' kin', kih' he- jmeen' dsoo' he- lä'jiñh' ka-läh' hi- ma-na'juu'", ga'jäh' Paa'.

²² Ma-ñē- ba' Félix ha' lä' la' juu' hmēē' kih' Jesús. He-jā- ma' ga'nuuy' ga'jäh' Paa' lä'jā-, ga'hñy' lä'jā- ba' nē' juu' jā-. Ga'sñyh' hi- ma' tāäh' he':

—Wa' jā- da' hi- kye- nē' kih' hløø' hi- chee- Lisias, ja-ga' jēēn' ha- lä' jā' juu' kyah' hnäh' na-.

²³ Ja-ga' ga'jmeē' lle'moh' Félix mada' kih' hløø' kyaay' mah' hääy' Paa' hi' ga'kwa' biñ' jwē' he- na'nää' ome' kyaay' na'jēēy' hi' na'kay' he- ma' jmeē' biñ' kiyh'.

²⁴ Ga'lā'hñ' ga' miñ- jmiñ' ma' jah' lle'moh' Félix nē- ta' kiyh' ka-läh' kyaah' Drusila mēy', hi- laa' dsa- judiu. He-jā- ga'jmeē' Félix mada' he- ga'tēēy' Paa' mah' nuuy' ha- lä' la' juu' he- jmeē' dsoo' dsē' dsa- kih' Je- sucristo. ²⁵ He-jā- ga'hlēēh' Paa' ha- lä' jā' dsa- lluu' chá'nē' Dio, hi' ha- lä' hää' dsa- hñii', hi' ga'hlēēy' he- ka' Dio ju'dsoo' kih' dsa'.

Peer' ga'jwaah' Félix ma' ga'nuuy' juu' jā-, he-jā- ga'jäh':

—Ma-le' gwaah' da', la- ba' tēēhn' hne- ka-läh' lä' ma' jāän'.

²⁶ Kuu' ba' jā- ma' jøø' Félix ma' jñih' Paa', ja-ga' ma' lääy'. He-jā- ma' tēēy' Paa' ko'lla-jiñh' ma' llay' juu' kyaayh'.

²⁷ Ga'hya- to' jñ-ñē- jmeēy' lä'jā- lä'jiñh' ya'hēē' Félix lle'moh'. Nē' kiyh' ga'he' Porcio Festo. Ma' hnøø' Félix ma' jā' llu' kyaah' dsa- judiu, he-jā- sa' ga'kway' jwē' ma' lää' Paa'.

Ga'hlēēh' Paa' cha'nē' Festo

25 Ma' ga'lloo' Festo jwñ- Cesarea, ga'lā'hēēy' hnē- jmiñ' jee' jā-, ja-ga' ngooy' ta' Jerusalén.

² Lä'jēē' jmi-dsa- kaah' kyaah' lä'jēē' hi- kye- nē' kih' judiu, ga'lla'nääy' hñiy' kih' Paa' ka-läh' kih' lle'moh' Festo, lä'biñ' lä'jaa' ma' chuuy' kyaah':

³ —Ta' jmeē- hñaa- hoh', jmeē' mada' he- jāh' Paa' ta' Jerusalén —ga'jäh' sñyh' Festo.

Jēēh' ga'jmeēy' hää'dsē- he- ma' jngēēy' Paa' cha'jwē' ba'. ⁴ He-jā- ga'jäh' Festo:

—Jee' oo' ba' hää' Paa' na'jñēēy' jwñ- Cesarea. Jā-ba' jee' naahn' cháñ'. ⁵ Lä'jēē' hnäh' hi- jāä', ma'nøøn' ko'joh' mah' jee' oo' ba' hñiñ' hnäh' kiyh' cher'mah' cha- koq- dsoo' jwñ- he- na-bääh' dsa-ñwñ- he'.

⁶ Ga'gya- ga' Festo jwñ- Jerusalén koq- jñā' o' gya' jmiñ', ja-ga' ngaayh' ta' Cesarea. He- ga'jñā' jyoh' jmiñ', ja-ga' ga'gyay- nē'ta' kiyh'. Mah' ga'jmeēy' mada' he- na'kyaay' Paa'. ⁷ Ma' ga'he' Paa' nē'ta' kih' lle'moh', lä'jēē' dsa-ta' judiu hi- ya'nää' Jerusalén ga'kuyh' lä'ku' lä'jiñ' kih' Paa'. Jā- he- koq- nēē' dsoo' jwñ- ma' bääh' dsih' pero ni' miñ- sa' ga'jmää' juu' kih' dsa- he'.

⁸ He-jā- ga'løø' Paa' kwa' ju'dsoo' kih', ga'jäh':

—Ni' koq- he- hñiñ' sa' cha- he- ma'jmeen', sa' ma-hlēēhn' wñ' kih' ley kyaä' jñāäh' dsa- judiu. Ni' sa' ma-mi'kwañh' kih' gwah' jwñ- hi' ni' sa' ma-hläahn' kyaah' rey to-nē' hi- gya' Roma.

⁹ Pero lle'moh' he', hnøøy' ma' jāy' llu' kyaah' dsa- judiu, he-jā- ga'ngñy' juu' kih' Paa':

—¿Che' hnooh- gwaah' ta' Jerusalén mah' mí'een' ju- u' na- jee' oo'?

¹⁰ He-jā- ga'jäh' Paa':

—He- ma-chehn' jee' la-, lä'koq- he- chehn' nē'ta' ki- h' rey to-nē' ba' jā-. Jee' la- ba' ga'tēē' lä'ee- juu' kin'. Ñeh' ba' hne- kwee-, ni' miñ- sa' cha- he- ma-hläahn' kyaah' dsa- judiu. ¹¹ Lle' kih' juun' cher'mah' ga'jmeen' koq- dsoo' jwñ-. Sa' gohn' juun'. Pero cher'mah' sa' la' ju'dsoo' he- bääh' dsa- jñā' la-, ni' jāä- dsa-ta' sa' cha- jwē' ngēē' jñā' goo- dsa- judiu na-. Hñii' rey to-nē' hnoon' mi'eey' juu' kin'.

¹² He-jā- ga'lla' Festo juu' kyaah' dsa-kyaayh' ha- lä' jmeēy'. Jā-ga' ga'jäh' Festo sñyh' Paa':

—Hñaañ' ba' hne- ma-ngñh' he- mi'ee' hñii' rey to-nē' juu' kyah'. He-jā- chá'nē' hi- he' ba' gooh' na'.

Ga'hlēēh' Paa' cha'nē' rey Agripa

¹³ Ga'hya- ga' miñ- jmiñ', ga'lloo' rey Agripa jwñ- Ce- sarea jā- kyaayh' Bernice, ga'lla'nääy' na'jēēy' Festo.

¹⁴ Ma'hya- cha-miñ- jmiñ' tāäyh' jee' jā-, ja-ga' ga'jmeēh' Festo juu' kih' rey Agripa ha- lä' la' juu' kih' Paa', ga'jäh':

—Jee' la- hää' jāä- dsa-ñwñ- neh'ñē' hi- ga'taah' Félix lä' ma' läay' ta'. ¹⁵ Lä' ma' ñēen' Jerusalén lä'jēē' jmi-dsa- kaah' hi' lä'jēē' dsa-gyñh' kyaä' judiu ga'ngñy' kin' he- ma' jmeen' mada' he- juu' Paa'.

¹⁶ He-jā- ga'jwñ' jñih', sa' lle' ley kyaä' jñāäh' dsa- ro- mano he- jmeē' jñāäh' mada' he- juu' dsa- cher'mah' sa' cheh' hi- na-bääh' dsoo' chá'nē' hi- hñiñ' kiyh'. Lä- jā- ba' cha- jwē' lääy' hñiiy' kih' he- hñiñ' dsa- kiyh'.

¹⁷ Hi' ma' ya'nää' dsa- he' jee' la-, cháñ' ba' ngaahn' ta' nē'ta' kin' ma' ga'jñā' jyoh' jmiñ'. Hi' ga'jmeen' mada' na'kyaay' Paa'. ¹⁸ He-jā- ga'løø' dsa- he' hñiñ' kiyh'. Pero ni' koq- dsoo' jwñ- sa' ga'lā'jñā' kiyh' lä'koq- hää'dsē- he- ma' jmeen'. ¹⁹ Ga'lā'høøh' dsa- he' kih' Paa' kih' he- sa' ma' hnaayh' Dio lä' tēē' jmeēy'. Hi' ga'hñiy' kiyh' kwaat' kih' Jesús, hi- ma-

na'juu', hi' jmee' Paa' dsoo' chaa' bih'. 20 He'ja' sa' man' he' ma' jmeen' kyaah' juu' la'. He'ja' ga'ngiin' juu' kih' Paa' cher'mah' hnøoy' ma' dsayh' ta' Jerusalén mah' ma' lä'ee' juu' kiyh' jee' oo'. 21 Pero Paa' ga'ngiyy' he' dsooy' cha'né' rey to'né' hi' chee' Augusto mah' hi' he' mi'ee' juu' kiyh'. He'ja' ga'jmeen' mada' wa' hää' bih' kiyh' neh'ñe' ta'ko'jiih' lloo' jmi' chee' jnih' cha'né' rey he'.

22 He'ja' ga'jah' rey Agripa siyh' lle'moh' Festo: —Hnoo' jnä' ka'läh' nuun' juu' kih' dsa'ñuuh' na'. He'ja' ga'jah' Festo: —Hø' ba' nuuh' ha' lä' jäyh'.

23 Ma' ga'jnä' jyoh' jmi' ga'he' rey Agripa né'ta' kyaah' Bernice. Ha' koh' juuh' sa' ga'jmeey' dsa' kiyh'. Ga'taayh' ko'jöh' kyaah' hi' kye' né' kih' hløø' hi' kyaayh' dsa' kaa' kyaah' jee' jwi' ja'. He'ja' ga'jmeey' lle'moh' Festo mada' na'kyaay' Paa'. 24 Ma' ja' Paa', ga'jah' Festo:

—Hne' rey Agripa, kyaah' lä'jöö' hi' tääh' kyaah' jne' jee' la', hi' dsa'ñuuh' he' cheh' la'. Lä'jöö' judiu ya'nää' cha'nén' bääyh' dsa'ñuuh' la' dsoo'. Ga'ngiyy' kin' ma' lä'ee' juu' la' ta' Jerusalén hi' ja'ba' lä'ja' ga'jmeey' ma' ya'näy' Cesarea la'. Peer' ga'tooyh' mi' kyaah' jnä', ga'lä'hnooy' he' ma' juu' Paa'. 25 Pero jnä' laan' sa' cha' dsoo' juuh' ääy' ni' mi' mah' juuy'. Hñii' Paa' ga'ngi' kiyh' dsooy' cha'né' rey to'né' mah' lä'ee' juu' kiyh' jee' ja', he'ja' ga'lla' dsén' chee' jnih' ta' Roma. 26 Pero sa' cha' he' siin' kih' rey he' ni' mi' mah', he'ja' ma'kwaä' jnih' cha'néh' hne' rey Agripa hi' cha'né' jee' lä'jöö' hnäh' hi' tääh' la'. Wa' jéen' ha' lä'jä' juu' la', ja'ga' cha' he' siin' kih' rey to'né' he'. 27 Sa' jnä' llu' laan' cheen' jaä' hi' hää' ne'h'ñe' ta' Roma cher'mah' sa' cha' hee' na' siin' kih' rey to'né' ha' lä' la' dsoo' he' bääh' dsih'.

Ga'kwa' Paa' ju'dsoo' kiyh' cha'né' rey Agripa

26 He'ja' ga'jah' rey Agripa siyh' Paa': —Cha' jwé' kyah' he' kwah' ju'dsoo' he' kyaah' le' lääh' hñaa'h'.

He'ja' ga'hi' Paa' goo' ga'løoy' hlööyh' lä'la' lä'jwé' jee' ma' lääy' hñiyy':

2 —Chaän' llu' kyaah' hne' rey Agripa, lluyh' hne' kwah' jwé' kwan' ju'dsoo' he' kyaah' lään' hñiin' kih' lä'jé' he' bääh' dsa' judiu jnä'. 3 Llu' la' kin' kih' he' kyuyh' hne' lä'jé' he' tée' jmee' jnääh' dsa' judiu, kyuyh' lä'jé' juu' he' ti'choo' jnääh'. He'ja' chuy' kyaah' hne' mah' wa' jöh' hoh' nuuh' juu' la'.

Lä'la' ma' jmee' Paa' jää'

4 Lä'jöö' judiu kyuy' jnä' ha' lä' ma'jan' lä'jiih' ma' mähn'. Né' bih' ha' lä' ma' gyan' jwi' kin' hi' lä'ja' jwi' Jerusalén ka'läh'. 5 Lä'ja' ñey' kwee' laä' jnä' fariseo. Jnääh' fariseo mi'te' ba' jnääh' lä' nøø' kyaä' jnääh' lä'koh' ga' jee' lä'jöö' judiu. Le' ba' mi'jnäy' la' dsoo' cher'mah' hnøoy'. 6 Na' chehn' né'ta' la', llah' hnäh' ta' kin', kih' he' kyen' o'jöh' dsé' he' hñah' jne' he' ga'bääh' Dio hñii' kyaah' dsa' ma'gyuh' jnan'.

7 Lä'jiih' na' jøø' lä'jöö' gya'to' nää' dsa' judiu lä'te' juu' ja'. Lä'jmi' lä'hwé' hnaayh' Dio jøøy' dséé' juu' ja'. Hne' rey Agripa, kih' he' kyen' o'jöh' dsé' kih' juu' ja', he'ja' ba' na' hñi' dsa' kin'. 8 ¿Ha' lä' jöö' hnäh', che' jwééh' he' lä'heeh' hnäh' he' mi'jiih' Dio hi' ma' na'juu'?

Lä'la' ga'jmeey' Paa' jää' kih' dsa' kyaä' Jesús

9 'Ma'ra' ju'dsoo' ma' jmeen' kwaat', he' ma' lle' kih' jmeen' hñaa' dsén' cha'mi' kih' Jesús dsa' chaa' Nazaret. 10 Lä'ja' ga'jmeen' Jerusalén. Jwéé' dsa' kyaä' Jesús ga'taahn' neh'ñe' lä'hih' kih' jmi'dsa' kaa'h'. Hi' lä' ma' ga'jngööyh' dsa' he', lä'kye' jnä' ga'hih' dsén'. 11 Cha'mi' jiih' ñeen' lä'koø' lä'koø' gwah' mäh', ga'saahn' dsa', ga'heeh' jnih' wii' mah' wa' hlööyh' hñih' kih' Jesús. Ma' ya'jöö' dsén' jwérte kyaah' dsa' he', he'ja' ñeen' lä'kaä' jwi' kih' dsa' jñah' mah' na'jmeeh' jnih'.

Lä'la' ga'la' ma' ga'heeh' Paa' kih' Dio
(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

12 'Lä' ma' jmeen' ja'ba', ngoon' ta' Damasco lä'hih' kih' jmi'dsa' kaa'h' hi' ga'chee' jnä'. 13 Hne' rey, jee' la' jwééh' hne' ha' lä' ga'la' kin' jee' ngoon' cha'jwé' ja'. Ma'té' koø' llä'hyoo' ga'jéen' koø' je' ja' gyuuh', beé' ga'lä'koø' jmeé' kih' hyoo', he' ga'lä'jnä' lä'ku' lä'jii' jee' ga'nøø' jnääh' ja'. 14 Lä'jöö' jnääh' ga'saa' jnääh' hwa'. Jee' ja' ga'nuun' ga'hlööh' jaä' dsa' kyaah' juu' hebreo: "Saulo, Saulo", ga'jäyh'. "He' jmeeh' hñaa'h' ba' hne' na', he' hah' kin' jwé' he' taahn' hne'."

15 He'ja' ga'jwi' jnih': "¿Hi' hne' dsa'ñuuh'?" He'ja' ga'jah' hi' he': "Jnä' he' Jesús hi' jmeeh' hñaa' hoh' kih'. 16 Noo', chih' tiih'. Ma'mi'jnään' hñiin' kyah' mah' hñaan' hne' jmeeh' ta' kin' hi' jmeeh' dsoo' lä'jé' he' ma'jööh' kin' hi' lä'jé' he' na' ga' mi'jnään' kyah'.

17 Lään' hne' kih' lä'jé' he' jmee' dsa'goo' kyah' hi' lään' hne' kih' dsa' jñah'. Jööh' kih' dsa' jñah' ba' cheen' hne' na'. 18 Mah' näh' mi'ney', lä'ja' dsa'jeeh' hi' tääh' jee' na'hoø' ta' jee' jnä' wa'je'. Hi' dsa'jeeh' hi' tääh' lä'hih' kih' Tana' mah' jmeey' lä' hnøø' Dio. Hi' lä'jöö' hi' lä'dsoo' dsé' kin' dsa'che' dso'kye' kiyh' hi' hyoyh' heey' ko'jöh' kyaah' lä'jöö' hi' ma' na'jngöö', ga'jah' Jesús sih' jnä'.

19 'He'ja' jwééh' hne' rey Agripa, ga'heeh' ba' jnä' jmeen' lä'jé' he' ga'nuun' lä'koø' ma' ga'lä'jnä' kin' he' ja' gyuuh'. 20 To'né' ga'jmeen' juu' kih' dsa' hi' chaa' Damasco. Ja'ga' na' ga'kwan' juu' jee' jwi' Jerusalén hi' lä'kaä' hwa' Judea. Hi' lä'ja' ga'kwan' juu' kih' hi' sa' laä' judiu ka'läh', ga'jwi' jnih' wa' lä'd-saa' dséy' kih' lä'jé' he' jmeey' mah' wa' dsa'jeeyh' kyaah' Dio. Hi' lä'ja' ga'jwi' jnih' hnøø' jmeey' lä'koø' lle' kih' jaä' hi' ma'jeeh' kyaah' Dio. 21 Kwaat' kih' juu' la' ga'saah' judiu jnä' jee' chih' gwah' Jerusalén hnøoy' ma' jngööyh' jnä'.

22 'Pero kyaah' be' kih' Dio ma'kwéeh' ba' dsén' lä'jiih' na', kwan' juu' kih' Dio kih' lä'jöh' lä'mäh'. Sa' ga'lla' dséen' he' ga'hlööh' hi' ga'ngöö' juu' kih' Dio llo'joo' hi' lä'jé' he' ga'hlööh' Moisé. Lä'koø' te' he'

gaːjähʸ leʸ, koːjaː baː jiihˈ gaːjwahnˈ. ²³ Hiː heʸ gaːjähʸ, maːraː heː dsaːngëeʸ baː Cristo wiiʸ hiː leeːy toːnëː hiː läːjiihˈ jeeˈ kihˈ hiː maːnaːjuuˈ, mahˈ kwayˈ juuˈ kihˈ dsaː, heː miːjnääˈ juːdsooˈ kihˈ dsaː judiu hiː kihˈ hiː saː laaˈ judiu hiː täähˈ jeeˈ naːhooː.

Maː hnøʸ Paaˈ maː heehˈ rey Agripa juuˈ kihˈ Jesús

²⁴ Hläähˈ gaː Paaˈ läːjaː, haː läː jeeˈ maː lääyˈ hñiıyʸ, maː gaːhlëehˈ Festo kiːgaaˈ, gaːjähʸ:

—Heː ngaahˈ baː hneː naː Paaˈ. Kyaahˈ heː maːmiːtëehˈ hñaahˈ chaːmiihˈ, heːjaː ngooˈ gaːläːnaːgaahˈ.

²⁵ Pero Paaˈ gaːjähʸ:

—Saː ngaahˈ jnäˈ Festo kyaahˈ. Juːdsooˈ naː hlëehˈ hiː laˈ juuˈ kyaahˈ hihˈ baː. ²⁶ Nëː baː rey Agripa juuˈ laː, heːjaː hlëehˈ läːkaaˈ tuhˈ dsënˈ chaːnëyˈ. Laanˈ maːnuuˈ baː rey juuˈ laː, jëehˈ läːjêˈ heː laː saː gaːlaˈ jeeˈ naːhmääˈ heː saː läːñeː dsaː. ²⁷ Hneː rey Agripa, ¿cheˈ jmeehˈ dsooˈ läːjêˈ heː gaːhlëehˈ hiː gaːngëeˈ juːu kihˈ Dio? Jnäˈ laanˈ jmeehˈ baː hneː dsooˈ.

²⁸ Heːjaː gaːjähʸ Agripa siıyhˈ Paaˈ:

—¿Cheˈ laahˈ kyahˈ, kyaahˈ maːlaˈ miihˈ juuˈ heː maːhlëehˈ naː leeːhˈ jnäˈ mahˈ leenˈ dsaː kyaaˈ Jesús?

²⁹ Heːjaː gaːjähʸ Paaˈ:

—Kweeˈ baː laˈ kinˈ cheˈ maːleeˈ kyahˈ o cherˈ mahˈ hnoohˈ nuuhˈ chaːgaːmiihˈ. Hiː jaˈ maːlaˈ hneː, läːkyeˈ hiː täähˈ nuuː läː hlëehˈ laː, Dio hnøʸ waː leeːy dsaː kyaaˈ Cristo jaːbaː läːkooˈ laaˈ jnäˈ pero jaˈ läːkohˈ naːhñuuhˈ kyaahˈ cadenˈ.

³⁰ Maː gaːnuuˈ rey heˈ juuˈ jaː, gaːnooyˈ jeeˈ maː tääyˈ hˈ kyaahˈ lleˈ mohˈ kyaahˈ Bernice hiː läːjêeˈ gaː hiː maː täähˈ kyaayhˈ. ³¹ Maː gaːhwëeˈ nêˈ taː jaː, gaːnääyˈ kahˈ hlëeıyˈ kyaahˈ dsaːkyaayhˈ, maː jähʸ:

—Niː kooˈ saː chaː heː maːjmeeˈ dsaːñuuhˈ naː mahˈ juuyˈ o heː dsooyˈ nehˈñeˈ.

³² Heːjaː gaːjähʸ rey Agripa siıyhˈ Festo:

—Leˈ maː lääˈ baː dsaːñuuhˈ naː jeeˈ laː waːraː jähˈ kihˈ saː gaːngiiyˈ dsooyˈ chaːnëˈ rey toːnëˈ.

Gaːcheeyˈ Paaˈ taː Roma

¹ Gaːllaˈ dsëyˈ cheeyˈ jnäähˈ taː hwaˈ Italia kyaahˈ barco, heːjaː gaːtäayhˈ Paaˈ kyaahˈ jñahˈ gaː hiː maː täähˈ nehˈñeˈ gooˈ juuˈ hløʸ hiː cheeˈ Julio. Hiː heˈ maː naːhääˈ kooˈ nääˈ hløʸ kyaaˈ rey toːnëˈ. ² Gaːtoohˈ jnäähˈ kooˈ barco heː jaˈ taː Adramitio, jaːbaː heː dsaːngëeˈ läːkooˈ läːkooˈ jwiiˈ taː hwaˈ Asia. Hiː Aristarco hiː chaaˈ Tesalónica heː nøʸ hwaˈ Macedonia gaːjmeeˈ koːjohˈ kyaahˈ jnäähˈ.

³ Jyohˈ jmiˈ gaːllaˈnøʸ jnäähˈ Sidón. Julio heˈ gaːläˈjwayhˈ kyaahˈ Paaˈ, gaːkwayˈ jwëˈ naːjêeˈ omeˈ kyaayˈ mahˈ naːngiiyˈ läːjêˈ heː maː jmeeˈ biıˈ kihˈ.

⁴ Gaːhwëeˈ jnäähˈ Sidón jaː, gaːnøʸ baː jnäähˈ. Pero maː gwaˈ lleˈ taː jeeˈ gaːnøʸ jnäähˈ jaː, heːjaː gaːjluuˈ jnäähˈ jähˈ kooˈ hwaˈ Chipre heː häˈ jeeˈ jmiˈñeehˈ, mahˈ saː hlähˈ lleˈ kihˈ barco. ⁵ Gaːngëeˈ jnäähˈ jähˈ hwaˈ Cilicia kyaahˈ Panfilia, gaːllaˈnøʸ jnäähˈ jwiiˈ Mira heː nøʸ hwaˈ Licia jeeˈ gaːjäˈ barco. ⁶ Mira jaː gaːjêeˈ

juuˈ hløʸ jyohˈ barco heː jaˈ taː Alejandría, jaːbaː heː ngooˈ taː hwaˈ Italia. Heːjaː gaːtoohˈ jnäähˈ gaːnøʸ jnäähˈ taː jaˈ. ⁷ Chaːmiihˈ jmiˈ gaːtoohˈ jnäähˈ nêˈ jmiˈ, taː hwaˈ läːjaː baː ngooˈ barco. Gaːkëeˈ jwërte taː, jaː-gaː gaːllaˈnøʸ jnäähˈ jähˈ jeeˈ jwiiˈ Gnido. Saː gaːkwaˈ jwëˈ maː dsooˈ koːchihˈ barco koːdsooˈ taː Italia, kihˈ heː täˈ lleˈ. Heːjaː gaːnøʸ jnäähˈ jähˈ kooˈ jeeˈ jwiiˈ Salmón heː nøʸ Creta, hwaˈ heː häˈ jeeˈ jmiˈñeehˈ. ⁸ Heː wiiˈ läːjaː gaːnøʸ jnäähˈ läː häˈ hwaˈ jaː, läːjiihˈ gaːllaˈnøʸ jnäähˈ kooˈ jeeˈ cheeˈ Hoˈhaahˈ Lluˈ. Jähˈ jaːbaː hlaˈ jwiiˈ Lasea.

⁹ Gaːläˈhëeˈ jnäähˈ chaːmiihˈ jmiˈ nêˈ jmiˈ, hiː maːhiːiˈ gooˈ moːsoˈ leˈ ngéˈ jnäähˈ nêˈ jmiˈ. Jëehˈ maːgohˈ jmiˈ heː saː kuhˈhiyhˈ hiː chaːgaːmiihˈ maːhiıyˈ gooˈ kihˈ nêˈ jmiˈ jaː. Heːjaː gaːkwëehˈ Paaˈ nuuhˈ hiː maː täähˈ nehˈ barco jaː. ¹⁰ Gaːjäyʸ:

—Jëeˈ daˈ hnähˈ, jnäˈ manˈ hiiˈ gooˈ jwërte jwëˈ heː gaːnøʸnˈ laː. Gooˈ heeˈ barco hiː läːkyeˈ løʸ, hiː läːjiihˈ jñänˈ hiiˈ gooˈ juuˈ jneˈ cherˈmahˈ haː läˈ gaːlaˈ.

¹¹ Pero juuˈ hløʸ heˈ saː gaːjmeeyˈ kyeeˈ juuˈ kihˈ Paaˈ. Heː maː hlëehˈ juuˈ barco kyaahˈ hiː maː koohˈ barco baː gaːjmeeyˈ heˈ kihˈ. ¹² Jeeˈ gaːhiiˈ barco jaː saː maː lluˈ maː jäˈ jnäähˈ jiiˈ gyuuˈ, heːjaː läːjêeˈ dsaː heˈ gaːjähˈ lluˈ gaː cherˈmahˈ jmeenˈ beˈ dsaːjäaˈ jneˈ jwiiˈ Fenice heː nøʸ hwaˈ Creta jeeˈ hiiˈ barco, taː koːjiihˈ ngëeˈ jiiˈ gyuuˈ. Heː tøøhˈ jneˈ jeeˈ jaː, jnäˈ chaːhooˈ jmiˈñeehˈ taː ñiiˈ hiː taː kyeˈ jeeˈ dsaäˈ hyooˈ.

Jaˈ kooˈ lleˈ täˈ nêˈ jmiˈñeehˈ

¹³ Läˈ maː gaːjêeˈ gwaˈ lleˈ hwaˈ taː kyeˈ, gaːjmeeyˈ huuhˈ dsëˈ maː leˈ dsaːnäaˈ gyihˈ taː chaːnëˈ. Heːjaː gaːhwiiˈ jnäähˈ jeeˈ jaː, gaːnøʸ jnäähˈ jähˈ läː häˈ hwaˈ Creta. ¹⁴ Niː saː gaːläˈhiiˈ gaː maː gaːhwiiˈ jnäähˈ jeeˈ jaː, maː jaː kooˈ lleˈ täˈ taː jeeˈ gaːnøʸ jnäähˈ. ¹⁵ Taː jeeˈ jyohˈ baː maː hlähˈ lleˈ, saː gaːtäaˈ barco maː dsooˈ taː chaːnëˈ, heːjaː gaːkwaˈ dsaː jwëˈ ngooˈ barco läː ngooˈ lleˈ baː. ¹⁶ Jaː-gaː gaːngëeˈ jnäähˈ taː kooˈ kooˈ hwaˈ pihˈ heː häˈ jeeˈ jmiˈñeehˈ heː cheeˈ Clauda. Läːjwëˈ jaː baː gaːkyeeˈ miihˈ lleˈ. Pero heːliˈ baː gaːtëehˈ jnäähˈ naː-mooˈ heː maː kyeˈ jnäähˈ heː maː hiiˈ taː kaːluuˈ barco, mahˈ gaːtøøhˈ jnäähˈ nehˈ barco jaː. ¹⁷ Maː gaːheˈ naː-mooˈ jaː nehˈ barco, gaːkaˈ dsaː hñiˈ gaːhñuuyˈ läːkuˈ läːjiiˈ tuhˈ barco mahˈ saː llaaˈ. Hiː maː hiiˈ gooˈ llaˈñuˈ barco nêˈ miˈsiiˈ jeeˈ saː juuhˈ jmiˈ jeeˈ cheeˈ Sirte, heːjaː gaːjyooyˈ hmiihˈ kihˈ barco mahˈ ngooˈ läː ngooˈ lleˈ baː. ¹⁸ Maː gaːjnäˈ jyohˈ jmiˈ chaːgaːmiihˈ täˈ lleˈ maː hiiˈ, heːjaː gaːløʸ dsaː jwäˈ løʸ kihˈ chaːjmiˈ.

¹⁹ Hiː jeeˈ gaːtëˈ hnëˈ jmiˈ, heː wiiˈ baː gaːjwäˈ jnäähˈ chaːjmiˈ läːjêˈ heː jmäayhˈ taː kihˈ barco jaː. ²⁰ Chaːmiihˈ jmiˈ gaːgyaˈ jniıyˈ, moːsoˈ gaːläˈjnäˈ hyooˈ, niˈ nuuhˈ moːsoˈ gaːläˈjnäaˈ. Hiː lleˈ läː maːhiiˈ jaːbaː. Moːsoˈ maː chaː oːjohˈ dsëˈ kyaaˈ jnäähˈ heː maː lääˈ jnäähˈ.

²¹ Chaːmiihˈ jmiˈ maːläˈhiiˈ moːsoˈ kihˈhihˈ jnäähˈ. Heːjaː gaːnooˈ Paaˈ toːdsaahˈ jeeˈ kihˈ dsaːkyaayhˈ heˈ, gaːjäyʸ läːlaː:

—Waːraː jähˈ kihˈ gaːjmeehˈ hnähˈ heˈ juuˈ kinˈ, saː maː hwëeˈ jneˈ taː Creta, niː saː maː jêeˈ jneˈ wiiˈ heː dsaːngëeˈ jneˈ laː. ²² Naː jwahnˈ kwaˈ hnähˈ beˈ. Jëehˈ

ga'teē' jnāäh' jwii' Regio. Jyoh' ka'läh' jmi' ma' hii' lle' he' gwa' ta' kye'. Jee' ga'te' to' jmi', ja'ga' ga'l-la'nø' jnāäh' jwii' Puteoli. ¹⁴Jee' ja' ga'jee' jnāäh' øøh' jne' hi' ga'teē' jnāäh' ta' kih'. Ga'jä' jnāäh' kyaayh' koo' seman'. Ja'ga' ga'nø' jnāäh' ta' Roma. ¹⁵Ma' ga'nuu' øøh' jne' hi' ma' tääh' Roma he' ga'nø' jnāäh' ta' ja', ya'näy' ga'mi'jee' jnāäh' jwii' Foro Apio hi' ko'llaa' ya'jøø' jiih' Tres Taberna. Lä'koo' ma' ga'jee' Paa' øøh' jne' he', ga'kway' ti'hmaah' kih' Dio, ga'nøh' dsëy' jwërte. ¹⁶Ma' ga'lla'nø' jnāäh' Roma ja', ga'ngëe' jwë' hløø' dsa' hi' ma' jääy' he' goo' hløø' kyaa' rey to'në'. Pero ga'kway' jwë' kih' Paa' he' ga'gyay' ta' jee' jyoh' ba' kyaah' jaa' hløø' hi' ma' hääy'.

Ga'kwa' Paa' juu' kih' Jesús jwii' Roma

¹⁷Ma'hya' hnë' jmi' gya' Paa' jee' ja', ga'cheey' juu' wa' ya'näy' lä'jee' dsa'kaah' kyaa' judiu' hi' chaa' Ro-ma ja'. Ma' ga'ngëe' lä'jee' hi' he', ga'jah' Paa' siyh':

—Øøhn', sa' cha' he' ga'jmee' jnä' ni' miih' kih' judiu' dsa'goon', ni' sa' ma'jmeen' ta' koo' he' tēē' jmee' dsa' ma'gyuh' jnän'. Sa' cha' he' kih' ga'ssaih' jnä' Jerusalén mah' ga'ngëe' jnä' kih' dsa' romano.

¹⁸Hi' ga'ka' dsa'ta' he' ju'dsoo' kin'. Pero ni' miih' sa' ga'jnøøyh' he' kih' ma' jngëe' jnä', he'ja' hnøøy' ma' lääy' jnä'. ¹⁹Pero sa' ga'tih' dsë' judiu' hi' ma' laa' ta' jee' ja'. Kih' he'ja' ba' ga'la' bii' ga'ngiin' he' mi'ee' rey to'në' juu' kin'. Ja' he' ma'jan' mah' hniin' kih' dsa'goon'. ²⁰He'ja' ba' na' ma'tëehn' hnäh' mah' lä'kyuun' hnäh' hi' mah' jwëehn' hnäh' ha' lä' la' juu' kin'. Kih' o'jøh' dsë' he' ma'cha' jnän' dsa' Is-rael he'ja' ba' na' chehn' na'llen' caden' la'.

²¹He'ja' ga'jah' dsa'kaah' he':

—Ni' koo' je' kih' hi' chaa' judea sa' ma'heeh' jnāäh' he' jmeeh' juu' ha' lä' dsa'ngëeh' hne'. Hi' ni' jaa' øøh' jne' hi' chaa' jee' oo' sa' ma'ja' hi' hni' kyah' ni' he' hlëe'yh' wii' kyah'. ²²Pero hnøø' jnāäh'

jwah' ha' lä' la' juu' kyah', jëeh' lä'kaa' ba' ma'nøø' jnāäh' hlëeh' dsa' wii' kih' hi' ma'taah' jwë' hmëe' na'.

²³He'ja' ga'taah' dsa' he' juu' kwee' koo' jmi' he' ya'näy' ya'llay' juu' ka'läh' kyaah' Paa'. Ma' ga'lloo' jmi' ja', ya'näy' jwëe' dsa' jee' ma' gya' Paa'. Tiuh' go'te' ga'løø' Paa' hlëeh', lä'jiih' ga'nøø', ga'hlëe'yh' ha' lä' jää' Dio dsa' lä'hih' kih'. Ga'hnooyh' ha' lä' jee' heeh' dsa' kih' Jesús. Ga'hlëe'yh' kih' Jesús lä'koh' jah' ley' kih' Moisé hi' lä'koh' ga'jah' hi' ga'ngëe' juu' kih' Dio. ²⁴Ko'llaa' ga'heeh' he' ga'jah' Paa' hi' ko'l-laa' sa' ga'lä'he'e'. ²⁵Sa' ga'hii' koo' juu' kiyh' jee' lä'jëe'y'. He'ja' ga'hlëeh' Paa' dsa' he' ja'ga' hwëe'y' jee' ja', ga'ssiyh':

—Llu' go'te' ga'hlëeh' Jmi'lle' Na'jngii' lä' ma' ga'mi'jnäy' juu' la' kih' Isaia' hi' ga'ngëe' juu' kih' Dio kih' dsa' ma'gyuh' jnän'. Ga'jäyh':

²⁶Gwa' jee' jwii' oo', go'chiih' dsa' oo':

Ma'ke' nuuh' hnäh', sa' lä'ngëeh' hnäh', ma'ke' jëeh' hnäh' sa' lä'jnä' kyah' hnäh'.

²⁷Jëeh' ma'na'jlë' huu'dsë' kih' dsa' oo', ma'na'jnë' to'gway', ma'naløø' minëy', mah' sa' lä'jnä' kiyh', ni' sa' lä'nøøh' kiyh' ni' sa' lä'ngëe'y'.

Lä'ja' mo'so' dsa'jee'yh' kyaah' jnä', mah' lää' jnih'.

²⁸Hnoon' lä'ñeh' hnäh', na' ta' cha'në' lloo' juu' kih' Dio kih' hi' sa' laa' judiu'. Hi' he' ba' heeh' juu' la' mah' lääy'.

²⁹Ma' ga'dsaa' juu' he' ma' hlëeh' Paa', ga'hwëe' ba' judiu' jee' ma' tääyh' ja'. Peer' cha'miih' juu' ti-chooy' jee' ga'näy' kiyh'. ³⁰Hne' hlääh' ba' ga'gya' Paa' to' ji'ñe' na'hnaa'. Jee' ja' ma' heeyh' lä'jee' hi' ma' dsa'näa' dsa'jëe'y'. ³¹Ma' cha' ba' jwë' kiyh', he' ma' kway' juu' ha' lä' jää' Dio dsa' lä'hih' kih' hi' ma' hlëe'yh' dsa' kih' Jesucristo Dsa'jøøh' jnän'. Ni' koo' sa' cha' he' ma' jmee' jwiih' kiyh'.

Romanos

1 Jnä Paa jmeen ta' kih' Jesucristo, na hñaañ laan' apóstol, lä'ja ma'na lleehn' kwan' ju'hmee' kih' Dio. 2 Ga'baäh Dio hñii' kyaah' dsa' kyaay' hi' ga'ngëe' juu' kiyh' llo'joo' he' kway' ju'hmee' la'. Jee' ma'na'si' juu' ja', la' na'jngi' go'te. 3 Jee' na'si' ja' jäh' ha' lä' ja' joo'y', he' ba' Jesucristo Dsa'joo'h' jnän'. Ga'laay' sa'ju' kih' David ma' ga'laay' dsa' jmi'gyuu'. 4 Hi' kyaah' be' kih' jmi'le' Na'jngi' ga'lä'jnä' laay' joo' Dio, kih' he' ga'lä'jiiyh' jee' kih' hi' na'juu'. 5 Hi' ta'la' kyaah' Jesucristo ga'jmee' Dio llu' dsë' kyaah' jnääh', ga'hñaa'y' jnääh' laa' jnääh' apóstol mah' kwa' jnääh' juu' kiyh' lä'kaa' lä'juh' jmi'gyuu', mah' wa' lä'dsoo' dsë' dsa' kih' Jesús hi' wa' mi'teh' dsa' juu' kiyh', lä'ja' jme'e' dsa' juuh' kiyh'. 6 Hi' jee' kih' lä'jée' dsa' he' ma'laah' hnäh' kwaat', ma'na'teeh' hnäh' mah' leeh' hnäh' kyaah' Jesucristo.

7 Siin' kyah' hnäh' hi' tääh' jwi' Roma. Pero hnää' Dio hnäh' hi' na'teeh' hnäh' mah' leeh' hnäh' hi' na'jngëe'.

Ngin' kih' Dio hi' laa' Täa' jnän' hi' ngin' kih' Jesucristo Dsa'joo'h' jnän' wa' kway' he' llu' kyah' hnäh' hi' wa' jmeey' hii' tii' kyah' hnäh'.

8 To'në' kwan' ti'hmaah' kih' Dio kwaat' kyah' hnäh' lä'jée' hnäh'. Kwan' ti'hmaah' kiyh' ta'la' kih' Jesucristo, kih' he' ma'nuu' dsa' lä'kaa' jmi'gyuu' he' ma'heeh' hnäh' kih' Jesucristo. 9 Jmeen' ta' kih' Dio, lä'kaa' tuh'dsën' kwan' ju'hmee' kih' joo'y', he'ja' Dio jme'e' dsoo' kin' he' lä' ma'dsooh' ja'ba' dsën' hnäh' lä'jé' jiih' ma' chuun' kyaayh'. 10 Chuun' kyaah' Dio mah' wa' jëen' che' kway' jwë' kin' na' na'jëen' hnäh'. 11 Peer' hnoon' na'jëen' hnäh' na'kan' miih' he' llu' he' kwa' jmi'le' kih' Dio mah' lä'cha' cha'ga'miih' be' kyah' hnäh'. 12 Lä'ja' lä'cha' be' jnän' kwee' lä'llu' he' ma'dsoo' hoh' hnäh' ja'ba' lä'koh' jnä'.

13 Hnoon' lä'ngëeh' hnäh' ooh'n', joh' jiih' sa' ga'jmeen' hu'dsë' na'jëen' hnäh' pero lä'jiih' na' sa' hii' kwa' jä' kin' nñn'. He' hnoon' lä'jnä' ta' kin' jee' kyah' hnäh' lä'koo' ga'la' jee' kih' jee' lä'jée' dsa' hi' sa' laa' judiu. 14 Kih' griego hi' kih' hi' tääh' jee' jyoh' uu' ga', hi' kih' hi' kyuuh' hi' kih' hi' sa' kyuuh' ka'läh' na'laan' hmooh' na'kwan' juu' kih' dsa' he'. 15 Lä'ja' ma'ra' he' hee' ba' dsën' nñn' na'kwan' ju'hmee' kyah' hnäh' hi' chaa' Roma ka'läh'.

16 Sa' cha' la' o'hih' kin' kyaah' ju'hmee' la'. Juu' la' kye' be' kih' Dio mah' läa' lä'jée' hi' dsoo' dsë', la' kih' judiu to'në', hi' ja'ba' lä'ja' la' kih' hi' sa' laa' judiu ka'läh'. 17 Kyaah' juu' la' dsa'lä'jnä' ha' lä' jme'e' Dio hwëe' dsa' lluu' cha'nëy'. La' kyaah' he' ma'dsoo' dsë' jne' hi' hnø' lä' ma'dsoo' ja'ba' dsë' jne',

lä'koo' na'si': "Hi' lluu' he', kyaah' he' ma'dsoo' dsëy', jme'e' chaay'."

Dsëe' dsoo' dsa' jmi'gyuu'

18 Në' ba' jne' lä' ga'të' jee' gya' Dio gwa' he' ya'jée' dsëy' kih' lä'jé' he' sa' hä' ta' hi' lä'jé' dso'kye' he' jme'e' dsa'. Jëeh' he' hñih' ja' ha' kih' ju'dsoo'.

19 Jnä'hä' cha' he' kyaah' lä'kyuuh' dsa' kih' Dio, jëeh' ma'mi'jnää' bih' jää'. 20 Ma'ke' sa' tée' jne' jëen' Dio pero lä' ma' ga'nø' jmi'gyuu', ma'ra' he' lii' ba' ha' lä' laay'. Kyaah' lä'jé' he' ga'jmeey', he'ja' jnä'hä' ba' chaa' Dio hi' lä'ja' cha' tää' ba' be' kiyh'. He'ja' sa' le' jäh' dsa': "Sa' man' che' chaa' Dio". 21 Ma' ñe' bih' chaa' Dio, pero sa' ga'jmäy' joo'h' lä' hnø' kiyh', ni' sa' ga'kway' ti'hmaah' kiyh'. He' ga'jme'e' dsa' lä'ja' ga'he'e' go'te' hu'dsë' kih' dsa', ga'lä'hweh' dsëy', he'ja' ga'jlë' go'te' hu'dsë' kiyh'. 22 He' jäh' bih' cha' cha'miih' hu'dsë' llu' kiyh' pero cha'ga'miih' taq' bih'. 23 Lla' he' ma' jmeey' juuh' kih' Dio hi' sa' laa' jmi' kih', ga'jmeey' juuh' kih' heeh' kih' dsa' hi' dsa'juu', kih' ta'jah', kih' jah' kye' goo' tñ' hi' kih' jah' hi' sëeh' hñii' hwa'.

24 He'ja' ga'kwa' Dio jwë' ngëey' hñiiy' jmeey' he' ga' jyoh' he' hee' dsëy' lä'jiih' ga'heey' hñiiy' kaa'yh' dsa'kyaayh'. 25 Ga'be' dsa' ju'dsoo' kih' Dio mah' ga'taayh' kyaah' juu' ta'juu'. Ga'jmeey' juuh' kih' lä'jé' he' ga'jme'e' Dio, lla' he' ma' jmeey' juuh' kih' hi' ga'jme'e' lä'jé' he' cha'. Hi' he' he' Dio hi' na'jää' lä'jé' joh' jmi' cha'. Wa' la' lä'ja'.

26 He'ja' ga'kwa' Dio jwë' ngëey' hñiiy' jmeey' lä'jé' he' lla' dsëy' he' la' o'hih'. Lla' he' ma' jme'e' dsa'më' lä'lle' kih', ga'kaayh' dsa'më' dsa'kyaayh'. 27 Hi' ja'ba' lä'ja' ga'jme'e' dsa'ñuuh' ka'läh'. Sa' ga'jmeey' lä'lle' kih' kyaah' dsa'më', ga'jmeey' ga'ngëe' jwëe' he' ga' jyoh' he' hee' dsëy', kaa'yh' he' ba' dsa'ñuuh' dsa'kyaayh'. He'ja' ba' ja' në' kiyh' dso'jwi' lä' hnø' kiyh' kyaah' jwë' hñih' he' täayh' ja'.

28 Sa' ga'jmää' kiyh' ma'lä'kyuu' Dio, he'ja' ga'kwa' Dio jwë', he' ga'he'e' go'te' hu'dsë' kiyh' mah' wa' jmeey' ga'juh' lä'jé' he' sa' jmää' ta'. 29 Ma'ngëe' jwëe' jmeey' he' hñih', hi' më' hi' ñuuh' hi' kaah' wa' hi' cha' hi', jmeey' hñaa' dsëy', hee' dsëy' liyh' lä'jé' he' ga' cha', sa' lluu' go'te', wñ' dsëy', jngëeyh' dsa', hney', mi'gaay' dsa', hñaa' dsëy'. 30 Koo' he' sa' tih' dsëy' ba' lä'jé', hlëeyh' wñ' kih' dsa', sa' hnäy' Dio, sa' jii' kiyh' he' jmeey' kih' jñah', jmääy' hñiiy' joo'h', taayh' ngëe', hnooyh' ga' jyoh' he' hñih', chaayh' kyaah' cho'jmiiy'. 31 Sa' hii' lä'ngëey', sa' mi'tey' juu'

kiyh', sa' hnäy' dsa-, sa' hnøøy' jee'yh' juu', sa' lä-nih' dsëy'. ³² Hi' ma'ke' ma'ne- bih' he' lla' Dio ta' kih' hi' jmee' lä'ja-, lle' kih' juuy', pero dsa- he', sa' lee' kiyh' he' jmeey' lä'ja-, hnøøy' mah' jmee' jñah' ka'läh'.

Kyaah' ju'dsoo' lla' Dio ta'

2 He-ja- sa' cha- le' jwah': "Sa' dsëen~ dsoo'", hne- hi- ka- kwaat~ kih' dsa'kyaah', wa' laah' he' laah' hne-. Kih' he' kah~ kwaat~ kih' dsa'kyaah', he- bääh' hñaa'h' ba' hne- ja-. Jëeh', ja- ba' he- jwah' sa' llui', ja- ba' he- ja- jmeeh- hñaa'h' ka'läh'. ² Ne' ba' jne', Dio ngiih' kwaat~ kih' hi- jmee' lä'ja- hi' lä'koo- la' ju'dsoo' kiyh' llay' ta'. ³ Hne- hi- ka- kwaat~ kih' dsa'kyaah' mah' jmeeh- ba' hne- ka'läh' he- jwah' sa' llui', zche' laah', sa' ka' Dio ju'dsoo' kyah'? ⁴ Ta' koo' ba' jmeeh- lä'koo- te' he- llui' dsë' Dio kyaah' jne'. Ha- koh' sa' jöy- dsëy' hi' cha- miih- be' dsëy' kyaah' jne'. zChe' sa' jëeh' he- tée~ Dio hne- mah' wa' lä-dsaa~ miih- hoh', he-ja- ba' ja- he- llui' dsëy'?

⁵ Peer' chaah- hne-, sa' hii- lä-dsaa~ miih- hoh'. He- hnooh' he- ja- cha-ga' miih- he- wi' ne' kyah' ba' ja-, wa' ra- ga' lloo' jmi' ya- jëe' dsë' Dio, llay' ta' kyaah' ju'dsoo'. ⁶ Ma' ja- mi' hmaa'h- Dio jnee' lä'jaa- lä'jaa- lä'koo- te' he- ma- jmeey'. ⁷ Kih' lä'jëe' hi- sa' tæ- jmee' he- llui', kway' jwë' dsa-taah- tää' kyaayh', lä'llu' he- hnooyh- ya' jwi', hi' hnooyh- ha- lä' jee' jmaa' Dio jöøyh', hi' hnooyh- ha- lä' jwë' jee' sa' juuy'. ⁸ Pero ja' ya- jëe' dsë' Dio wa' ra- ga' lä'lleey' kyaah' dsa- hi- chaah-, kih' hi- sa' jmee' he' kih' ju'dsoo', mah' jmee' gyih' he' kih' he- hñih' ba'. ⁹ Kih' lä'jëe' hi- jmee' he- hñih', ja' na- ku' na- ngiih- he- wi' ne' kiyh', to- ne' ja' kih' hi- laa' judiu hi' ja- ba' lä'ja- ja' kih' hi- sa' laa' judiu ka'läh'. ¹⁰ Pero lä'jëe' hi- jmee' he- llui', téey' ya' jwi' hi' jmaa' Dio jöøyh' hi' hñi' tii' kiyh'. To- ne' kih' hi- laa' judiu, ja- ga' tée' hi- sa' laa' judiu. ¹¹ Jëeh', Dio kwee- ba' hnäy' lä'jëe' dsa-.

¹² Lä'jëe' hi- jmee' dso' kye-, ma'ke' sa' na' jnäy' kyaah' ley kih' Moisé, ja- ba' lä'ja- juuy' go-te-, pero ja' kih' he- sa' ga' mi'tey' ley ja-. Hi' lä'jëe' hi- na' jnäy' kyaah' ley, cher'mah' ma- jmeey' dso' kye-, ja- ba' ley ja- ka' kwaat~ kiyh'. ¹³ Ja' kih' he- ma- nuuy' ley ja-, he- ja- lluy' dsa- cha- ne' Dio. Lä'jëe' hi- mi-te' ley, hi- he' ba' hwëe' lluy'. ¹⁴ Dsa- hi- sa' laa' judiu, sa' cha- ley kiyh', pero cher'mah' mi-tey' ley kih' Moisé, ko- ja- ga' lä' chaa' bih', he' ba' hñiiy' laay' lä'koo- ley, ma'ke' sa' kyæyh~ ley. ¹⁵ Kyaah' he- jmee' dsa- he' lä'ja-, lä' lä'koo- he- na-sii- ley neh' tuh-dsëy'. He-ja- huu' dsë- kih' hñii' bih' jmee' dsoo', cher'mah' jmeey' he- llui' hi' cher'mah' jmeey' he- hñih' hñi' kiyh'. ¹⁶ Jmi' he- lla' Dio ta' kyaah' jöoy' Jesucristo, lä'jñä' lä'jē' huu' d-së- he' jmee' jne' jee' na-hmää'. Lä'ja- la' ju'hmëe' kih' Dio he- kwan'.

Dsa- judiu kyaah' ley kih' Moisé

¹⁷ Na' cha- koo- he- jwëehñ~ hne- hi- laa' dsa- judiu, hne- hi- kye- o' jöy' dsë- kih' ley kih' Moisé hi' jmääh' hñaa'h' jöø'h' kih' he- jwah' Dio kyaah' hne-. ¹⁸ Ma' ñeh'

ba' hne- ha- lä' hnøø' Dio, hi' ma-mi-tëeh' ba' hne- ley, he-ja- ma- ñeh' ba' hne-, hee- ja- he- nää' he- llui'. ¹⁹ Hi' leh' jääh' dsa-tæy, laah'. Hi' leh' chooh' je- kih' hi- ga'näa' jee' na-hoo-, laah'. ²⁰ Hi' leh' mi-tëeh' jñah' hi- sa' kyæyh~ hi' laah' ta-jwoh' kyaa' chih-pih', laah', kih' he- ma- cha- ley he- la' ju'dsoo' jmah' he- jmee' kyuyh~ cha-miih-. ²¹ Hne- hi- mi-tëe' jñah', zhe-la' sa' mi-tëeh' da' hne- hñaa'h' jää'? Hne- jwah', sa' llui' he- hëe- dsa-, mah' hëeh- ba' hne-. ²² Hi' jwah' sa' llui' kyaah' jne' jñah' dsa-më', mah' kyaah' ba' hne- jñah'. Hne- hi- na-høø'h' kih' hi- sa' laa' Dio, mah' hñih' ba' hne- kuu' he- cha- neh' gwah' kiyh'. ²³ Peer' taah' hne-, kih' he- cha- ley kyah'. zChe' sa' jëeh' ma-jmääh' ta' koo' Dio, kih' he- sa' ma-mi-teh' ley na-? ²⁴ Lä' la- na-sii' juu' kih' Dio: "Dsa- hi- sa' laa' judiu mi-kwah' jmi' kih' Dio, dsoo' kyah' hnäh' dsa- judiu."

²⁵ Dsoo' ba' kyee' miih- he- ga-wih' jmi' ngo' kyah', cher'mah' mi-teh' ley. Pero cher'mah' sa' mi-teh' ley, laah' lä'koo' ja- wa' hi- cha- hi- dsa- hi- sa' ga' wih' jmi' ngo' kih'. ²⁶ Hi' lä'ja-, ja- dsa- hi- sa' ga' wih' jmi' ngo' kih', cher'mah' mi-tey' lä'jē' mada' lä'koo- jäh' ley kih' Moisé, laay' lä'koo- ja- hi- ga' wih' jmi' ngo' kih'. ²⁷ He-ja-, ja- dsa- hi- sa' ga' wih' jmi' ngo' kih', cher'mah' mi-tey' ley, hi- he' ka' ju'dsoo' kyah', kih' he- sa' ma-mi-teh' ley ma'ke' ga' wih' jmi' ngo' kyah' hi' na' jnääh' ne' ley kih' Moisé.

²⁸ Sa' jmää' kih' dsa- judiu he- koo- laay' judiu. Hi' ni' sa' jmää' kih' dsa-, he- koo- ga' wih' jmi' ngo' kiyh'. ²⁹ Sa' la' lä'ja-. Hi' ma'ra' hi' dsoo' laa' judiu, hnaayh- Dio lä'kaa- tuh-dsëy'. Hi' ma'ra' hi' dsoo' ga' wih' jmi' ngo' kih', ja' ta' ga' wih' ja-, Jmi' lle' Na' jngii' ba' ga' mi'sii' tuh-dsëy'. He- ja- sa' ja' lä'koo- la' mada- kih' ley. Kih' hi- he' ba' hlëeh' Dio llui' ma'ke' dsa- sa' jmee' lä'ja-.

3 zChe' cha- he- jmää' ga' miih- kih' dsa- hi- laa' judiu, o che' jmää' ga' kiyh', he- ga' wih' jmi' ngo' kiyh'? ² Cha-miih- ga' cha- he- jmää' ta' kiyh'. To- ne' he- kyee' kih' jee' lä'jē', he- ma-na-hä' gooy- juu' kih' Dio. ³ Ha- ga- cher'mah' ko'llaa' dsa- he', sa' ma-d- soo' dsëy'. zChe' kih' he-ja-, jmee' mo'so' mi-te' Dio juu' kih'? ⁴ Ni' miih- sa' la' lä'ja-. Juu' kih' Dio ba' la' dsoo', ma'ke' lä'jëe' dsa- ta-juu'. Lä'koo- jäh' jee' na-sii-:

Kyaah' ju'dsoo' kyah' lä'jñä' he- laah' lluy'.

Hi' hne- ba' leh' wa' ra- ga' kay' ju'dsoo' kyah'.

⁵ Cher'mah' kyaah' he- jmee' jne' he- hñih', jñih' juu', lluy' ba' Dio, la' lä'koo- he- kwan- be' kiyh' kyaah' he- hñih' he- jmeen-. He-ja- zche' le' jähñ, jmee' Dio hñaa- dsë' wa' ra- ga' cheey' he- wi' ne' jñän'? (Hlëeh- n' lä'koh' hlëeh' dsa- jmi-gyæy' ba'.) ⁶ Ni' miih- sa' le' jäh' jne' lä'ja-. Cher'mah' lä'ja- la', ha- lä' le' lla' Dio ta' kih' dsa- jmi-gyæy'.

⁷ Ha- ga- cher'mah' ga' mi' jñän' la' dsoo' cha- ga' mi- ih- juu' kih' Dio kyaah' he- ta-juun' mah' lä'lii' laay' jöø'h' cha- ga' miih-, zche' le' jwahn' he-la' kay' ju'dsoo' kin' lä'koo- ja- hi- jmee' dso' kye-? ⁸ zHe-la' sa' jmee' jne' cha- ga' miih- he- hñih' mah' ja' cha- ga' miih- he- llui'? Lä'ja- mi-kwah' dsa- jne', jäh' ko'llaa' dsa-, jne'

ba' na' kwa' jne' juu' la' na'. Hi' hlëeh' lä' na' sooh' kiyh' dsooy' kyaah' dso' jwii'.

Ga'lä'jje' jne' na' bäähn' cha'ne' Dio

9 Ha' lä'ja'. ¿Che' lluu' ga' jnaäh' judiu lä'koh' ga' hi' sa' laa' judiu? Ni' miih' sa' la' lä'ja'. Jnä' ma'jwahn' lä'jje' ba' jne' jøø' he' hlih' jnän' lä'kye' hi' laa' judiu kyaah' hi' sa' laa' judiu. 10 Lä'koo' jah' jee' na'sih' juu' kih' Dio:

Sa' chaa' hi' lluu' chaa', ni' wa'ra' jaa' ga'.

11 Sa' chaa' ni' jaa' hi' ngëe', sa' chaa' hi' hnaah' Dio.

12 Lä'jje' ba' ma'kah' jwë', lä'jje' ba' mo'so' jmaa' ni' miih'.

Sa' chaa' hi' jmee' he' lluu', ni' wa'ra' jaa' ga' chaa'.

13 Tu' tu'luuy' la' lä'koo' to'høø' na'na',

peer' mi'gaay' dsa' kyaah' juu' kiyh',

venen kih' miih' ha' neh' to'hooy'.

14 Juu' he' hwëe' hooy', hwëe' dso'jwii' jmah', kyaah' juu' hlih' he' sa' tøøhn' ta'.

15 Peer' hñuuy', na' ba' koh' jngëeyh' dsa'.

16 Wa' he' cha' he' ba' dsa'he' jee' ga'näay'.

17 Sa' kyuyh' ha' lä' jwë' jee' dsa'taayh' tiif'.

18 Ni' miih' sa' gayh' Dio.

19 Ma'ne' jne' lä'jje' he' hlëeh' ley, la' kih' hi' na'jnaäh' kyaah' ley mah' mo'so' cha' ga' he' mo' jah' jne'.

Ga'lä'jje' ba' dsa' jmi'gyuuh' jä' na' bäähn' cha'ne' Dio.

20 He'ja' ni' jaa' dsa' sa' hwëe' lluu' cha'ne' Dio kyaah' he' mi'tey' ley. Kyaah' ley ga'lä'kyuuh' jne' ha' lä' la' dso'kye'.

Kyaah' he' ma'dsoo' dsë' jne' kih' Dio lää' jne'

21 Pero na' ma'lä'jnäh' ha' lä' jmaa' Dio lluu' dsa', pero ja' kyaah' ley. Ja'ba' lä'ja' jah' ley hi' ja'ba' lä'ja' ga'jah' lä'jje' hi' ga'ngëe' juu' kih' Dio llo'joo'. 22 Dio jmaa' lluu' ga'lä'jje' ba' dsa' cher'mah' ga'jmeey' dsoo' dsëy' kih' Jesucristo. Kwee' ba' laa' lä'jje' dsa' kih' Dio, 23 jëeh' lä'jje' ba' dsa' ma'jmeey' dso'kye', ni' kò'hi'pih' sa' na'jnaäy' ya'jwii' kih' Dio. 24 Pero Dio jmaa' lluu' dsa', he' la' jmaa' ba', kih' he' lluu' dsëy'. Ta'la' kih' Cristo Jesús ga'lä'äy' jne'. 25 Ga'ngëe' Dio Jesús mah' tu' jma' kiyh' mah' lä'ja' dsa'che' dso'kye' jnän' hi' ma'dsoo' dsë' kih' Jesús. Lä'jwë' ja' ga'mi'jnäh' Dio he' ga'jmeey' bih' lluu' he' sa' ga'jmeey' kwaat' dso'kye' kih' dsa' hi' ma' tääh' jää'. Sa' ga'kay' kwaat' kih' hi' he', kih' he' jøh' dsëy'.

26 Lä'ja' ma'lla' dsë' Dio jmee' mah' mi'jnaäy' jmi' na', ma'ra' he' lluu' ba' he' jmeey'. Heh' lä'ja' dsa'lä'jnäh' lluu' ba' Dio, hi' he' ba' hñiiy' jmaa' lluu' dsa' hi' ma'dsoo' dsë' kih' Jesús.

27 ¿Che' le' jmaa' hñaan' kaah', kih' he' lluu' jne'? Ni' miih' sa' le'. ¿Hee' juu' ja' he' dsa'jne' jwë' jnän'? ¿Che' dsa'jne' jwë' jnän' kyaah' juu' he' jah', hnøø' jmee' jne' ta' lluu'? Jah'ha'. Juu' he' jah', hnøø' dsoo' dsë' jne' mah' hwëe' jne' lluu', he' ja'ba' dsa'jne' jwë' jnän' he' jmaa' hñaan' kaah'. 28 He'ja' dsa'lä'ngëe'

jne', heh' he' hwëe' dsa' lluu' kyaah' he' dsoo' dsëy' kih' Jesús, ja' kyaah' he' høøy' ley.

29 ¿Hih' Dio, che' laay' ma'la' kyaah' dsa' judiu ba'? ¿Che' sa' laay' kyaah' dsa' hi' sa' laa' judiu ka'läh'? Ma'ra' ju'dsoo', laa' bih' Dio kyaah' dsa' hi' sa' laa' judiu. 30 Jaa' ba' Dio laa'. Kyaah' he' ma'dsoo' dsë' dsa' jmaa' lluu' hi' ga'wih' jmi'ngo' kih', hi' jmaa' lluu' hi' sa' ga'wëh' jmi'ngo' kih' ka'läh', kyaah' he' dsoo' dsëy'. 31 ¿Che' jmee' jne' sa' kye' ley kyaah' he' ma'dsoo' dsë' jne' kih' Jesús? Ni' miih' sa' la' lä'ja'. Cha'ga'miih' jmeen' kye' ba'.

Lä'la' ba' la' he' ga'jmeey' Abraham llo'joo'

4 ¿Hee' le' jah' jne' kih' Abraham dsa' ma'gyuh' jnän', ha' lä' ga'jäy' kyaah' juu' la'? 2 Cher'mah' Abraham ga'laa' lluu' kyaah' lä'jje' he' lluu' he' ga'jmeey', le' ba' ma' jmaa' hñiiy' jøøh' cha'ne' Dio, pero sa' la' lä'ja'. 3 Nu' da' hñäh' ha' lä' jah' jee' na'sih' juu' kih' Dio: "Ga'jmeey' Abraham dsoo' dsë' kih' Dio, he'ja' ga'jmeey' Dio kwaat' laay' jaa' hi' lluu'."

4 Pero jaa' hi' jmee' ta', sa' la' kwaat' he' la' hyoyh' jñeey'. Kih' he' ää' dsa' kiyh', he'ja' ba' ja' tëeyh' jñeey'. 5 Hi' jaa' hi' sa' ma'jmeey' ta' lluu', cher'mah' ga'jmeey' dsoo' dsëy' kih' hi' jmaa' lluu' dsa' hi' ää' dsoo', Dio jmee' kwaat' lluyy', kih' he' ma'dsoo' dsëy'. 6 Ja'ba' lä'ja' ga'hlëeh' David ha' lä'koo' lluu' la' kih' dsa', cher'mah' Dio jah' laay' lluu' ma'ke' sa' cha' ta' lluu' he' ma'jmeey'. 7 Ga'jäyh':

Llu' la' kih' dsa' hi' ma'che' dso'kye' kih', hi' sa' la' kwaat' he' hlih' he' ma'jmeey'.

8 Llu' la' kih' dsa'hñuuh' cher'mah' sa' jmee' Dio kwaat' dso'kye' kiyh'.

9 He' lluu' la' ¿che' ma'la' he' kih' hi' ga'wih' jmi'ngo' kih' ba' o che' sa' la' kih' hi' sa' ga'wëh' kih' ka'läh'? Nu' da' ha' lä' la', na' he' ma'jah' jne', ga'jmeey' Dio kwaat' lluyy' Abraham kih' he' ga'lä'dsoo' dsëy'.

10 ¿Ha' lä' ma' laa' Abraham lä' ma' ga'jmeey' Dio kwaat' lluyy'? ¿Che' ma'na'wih' jmi'ngo' kiyh' o sa' ma'na'wih'? Sa' ma' na'wih' jmi'ngo' kiyh' jii' ja'.

11 Ga'heeh' ba' Abraham he' ga'wih' jmi'ngo' kiyh', mada' kih' Dio. He' ja' la' lä'koo' he' taay' ñe' mah' lii' lluyy' kyaah' he' ma'dsoo' dsëy' kih' Dio. Pero ma'dsoo' ba' dsëy' jaa' ja'ga' huuh' jmi'ngo' kiyh'. Hi' lä'ja' ga'laay' jmi' lä'jje' dsa' hi' ma'dsoo' dsë' kih' Dio ma'ke' sa' na'wih' jmi'ngo' kiyh'. Lä'ja' jmee' Dio kwaat' lluyy' ka'läh' lä'jje' dsa' he', kyaah' he' ma'dsoo' dsëy'. 12 Hi' laay' jmi' hi' ga'wih' jmi'ngo' kih' ka'läh', pero ja' ma'la' kih' he' ga'wih' kih' ja', kih' he' ma'dsoo' dsëy' lä'koo' ga'jmeey' dsoo' dsë' tää' jnän' Abraham, jää' ja'ga' huuh' jmi'ngo' kiyh'.

Dsa'lä'te' he' ga'bääh' Dio hñii', kyaah' he' ma'dsoo' dsë' jne'

13 Ja' ta'la' kih' he' ma' høø' Abraham ley kih' Moisé, la' kwaat' hyoyh' kyaah' joo'siiyh' lä' ga'dsa' jmi'gyuuh'. Dio ga'bääh' hñii' kwëeyh' Abraham, kih' he' ga'laay' lluu', lä' lluu' he' ga'lä'dsoo' dsëy' ba'. 14 Wa'ra'

jäh' kih' hi' høø' ley hyoyh' heey' ja' ba' he' hyoh' dsa' kyaah' Abraham, mo'so' jmaa' ta' he' ma'dsoo' dsé' dsa' hi' ja' ta' koo' he' ga'bääh' Dio hñii' kyaah' Abraham, cher'mah' lä'ja' la'. ¹⁵ Kih' he' cha' ley, he'ja' gwa' ya'jēē' dsé' Dio kyaah' jne' hi' sa' mi'te' ley. Pero jee' sa' cha' ley, sa' chaä' hi' dsa'hlääh' kih'.

¹⁶ He' ga'bääh' Dio hñii' kyaah' Abraham, la' kyaah' he' ma'dsoo' dséy' mah' hyoyh' he' la' hyoyh' ba'. Lä'jwē' ja' ja' koo' hweh' hmooh' he' ga'jmeē' Dio kyaayh', lä' ma' ga'jäyh' jmeey' llu' kih' lä'jēē' sa'ju' kiyh'. Hi' ja' ma'la' kih' hi' høø' ley ga'jäyh' lä'ja'. La' kih' lä'jēē' hi' ma'dsoo' dsé' ba' ja', lä'koo' ga'lä'dsoo' dsé' hñii' Abraham hi' laä' tää' kih' lä'jēē' jne'. ¹⁷ Lä'la' na'si' kiyh': "Ga'llaä'n' hne' mah' leeh' tää' kyaä' jwēē' dsa'", ga'jäh' Dio. He'ja' laay' tää' jnän' cha'nē' Dio. Jēēh', ga'jmeey' dsoo' dséy' kih' Dio hi' mi'jiih' hi' ma'na'juu', he' ba' Dio hi' hlēēh' kih' he' sa' ga' ma'cha', lä'koo' he' ma'cha' ba'.

¹⁸ He' mo'so' kye' dsa' o'joh' dsé' le', pero Abraham ga'ka' ba' o'joh' dsé', ga'lä'dsoo' dséy' he' ga'jäh' Dio, he'ja' ga'laay' tää' kih' jwēē' dsa' lä'koo' ga'jäh' Dio siiyh': "Lä'la' lä'jwēē' dsa' kyaah'." ¹⁹ Lä'koo' ma' ga'lä'dsoo' dséy', sa' ga'hwaay'. Sa' ga'kay' ni' miih' hu' dsé' kih' he' ma'gyuyh'. Mo'so' chaay' cha'miih' jmi' lä'koo' ma' laay'. Ji' ja', miih' ga' sa' ma' häy' hña'loo' ji'ñe'. Hi' sa' ga'kay' cha'miih' hu' dsé' kih' Sara dsa'mē' kyaay', hi' sa' ma' le' ma' kaä' gyuy'. ²⁰ Ni' sa' ga'jeh' dséy', sa' ja' hu' dsé' kiyh' ma' jäyh' sa' le'. Ma'ra' he' jmeē' ba' Dio he' jäyh' jmeey', ma' laay'. Cha'ga'miih' ga'lä'dsoo' dséy' hi' ga'kway' ti'h-maah' kih' Dio. ²¹ Ma'ra' he' ga'jmeē' bih' dsoo' dséy' he' lä'kēh' Dio jmi' jmeē' he' ga'bääh' hñiiy'. ²² He' ga'lä'dsoo' dsé' Abraham lä'ja', ga'jmeē' Dio kwaat' laay' lluu'.

²³ Sa' hlēēh' ma'la' kih' Abraham jee' na'si' juu' kih' Dio, he' jäh': "Ga'laay' kwaat'". ²⁴ Lä'kye' jne' laä' jne' kwaat', kih' he' ma'dsoo' dsé' jne' kih' Dio, hi' ga'mi'jiih' Jesús Dsa'jøøh' jnän' jee' kih' hi' na'juu'. ²⁵ Dio ga'ngēy' Jesús mah' ga'juuy' kih' lä'jē' he' na'bääh' jne' hi' ga'mi'jiyh' ka'läh' mah' leē' jne' lluu' cha'nē' Dio.

Na' ma'hii' ti' jnän' kyaah' Dio

5 He' ma'laä' jne' lluu' kyaah' he' ma'dsoo' dsé' jne', he'ja' hii' ti' jnän' kyaah' Dio ta'la' kih' Jesucristo Dsa'jøøh' jnän'. ² Hi' lä'ja' ta'la' kiyh', ma'cha' ba' jwē' jnän' dsa'toohn' cha'nē' Dio. He' la' ma'hñah' ba' jne' he' la', kih' he' ma'dsoo' dsé' jne'. Peer' jēē' dsé' jne' he' cha' o'joh' dsé' jnän' he' tēē' jne' ya'jwē' kih' Dio. ³ Hi' ja' ma'la' kih' he'ja'. Lä'kye' he' jēē' jne' wii' jmeē' jēē' dsé' jne'. Jēēh', ñe' ba' jne', he' jēē' jne' wii' ja', jmeē' kwēēh' dsé' jne' cha'ga'miih'. ⁴ Hi' he' kwēēh' dsé' jne', jmeē' be' dsé' jne'. Hi' kih' he' be' dsé' jne' he'ja' cha'ga'miih' o'joh' dsé' cha' jnän'. ⁵ Heh' o'joh' dsé' he' ma'cha' jnän', ja' he' mi'gaan' hñaan' ja'. Jēēh', Dio hñäa' jne' cha'miih' ta'la' kih' jmi'lle' Na'jngi' he' ga'tooyh' neh' tuh-dsē' jne'.

⁶ Lä'koo' ma' laä' jne' jää', sa' ma' cha' be' jnän'. Pero ma' ga'tē' hor', Cristo ga'juu' jnä' jne' hi' ää' dsoo'. ⁷ Ju'dsoo', he'lh' ba' jnäa' jaa' hi' juu' llä' jaa' hi' lluu'. Pero cher'mah' chaä' jaa' hi' llu' dsé', go' jnäa' jaa' hi' tuu' dsé' juu' llä' hi' he'. ⁸ Pero Dio ga'mi'jnää' ha' lä'koo' jiih' hñäy' jne', jēēh', ma'ke' cha'miih' ma' hlēēh' jne', ga'kwaay' Cristo ga'juu' kwaat' jnän'. ⁹ Na' he' ma'lluu' jne' kyaah' jma' kih' Cristo, ha' ga' sa' lääy' jne' kih' he' wii' he' na' ga' cheē' Dio. ¹⁰ Lä'koh' sa' ma' jawh' jne' kyaah' Dio, ga'jiih' juu' jnän' kyaayh', lä'llu' he' ga'juu' jooy'. Hi' na' he' ma'jiih' juu' jnän' kyaayh', ha' ga' sa' lääy' jne' lä'llu' he' na'jiih' jooy'. ¹¹ Hi' ja' ma'la' koo' lääy' jne', jmeey' jēē' dsé' jne' tää' ta'la' kih' Jesucristo Dsa'jøøh' jnän' hi' ga'jēēh' juu' jnän' kyaah' Dio.

Adán kyaah' Cristo

¹² Ja'ba' lä'koo' ga'he' dso'kye' jmi'gyuy' la' kyaah' jaa' dsa' ba' hi' kyaah' dso'kye' ja' ga'juuy', lä'ja' ga'lä'jēē' ba' dsa' dsa'juu', kih' ga'lä'jēē' ba' ga'jmeē' dso'kye'. ¹³ Sa' ga' ma'cha' ley kih' Moisé, ma' cha' ba' dso'kye' jmi'gyuy' la'. Pero sa' la' kwaat' dso'kye' ja', jää' sa' ga' ma'cha' ley. ¹⁴ Pero ma'ra' he' ga'juu' ba' dsa', ga'løø' jmi' kih' Adán, lä' ga'tē' kih' Moisé. Ga'lä'jēē' ba' dsa' dsa'juu', ma'ke' na'si' ba' la' dso'kye' he' ga'jmeey' kyaah' he' ga'jmeē' Adán. Adán he' ma' laä' lä'koo' laä' jaa' hi' ga'hii' juu' kih' ja' jmi'gyuy' la'.

¹⁵ Pero kah' ba' la' he' la' kwa' Dio jnän' lä'koh' ga' he' hliih' he' ga'jmeē' Adán. Kyaah' dso'kye' he' ga'jmeē' Adán, ga'heē' jwēē' dsa'. Pero cha'ga'miih' ga'lä'cha' he' llu' kih' jwēē' dsa' kyaah' he' llu' dsé' Dio he' la' kway' ba' ta'la' kih' he' llu' dsé' jaa' dsa'. Hi' he' he' Jesucristo. ¹⁶ Hi' sa' jēēh' kwee' he' hliih' he' ga'jmeē' Adán kyaah' he' la' kwa' Dio. Jēēh', jä' jwiz' kwaat' kih' koo' ba' dso'kye' he' ga'jmeē' dsa' he', hi' kih' he'ja', ga'toh' dso'jwii' né' jnän'. Pero kwaat' kih' he' jmeē' dsa' cha'miih' dso'kye', he'ja' ba' ja' ja' he' la' kwa' Dio mah' lä'ja' leē' lluu' dsa'. ¹⁷ Kyaah' dso'kye' he' ga'jmeē' jaa' dsa'ñuuh', ga'lih' ga'heē' lä'jēē' dsa'. Pero lä'jēē' dsa' hi' heēh' he' la' kwa' Dio mah' leey' lluu', ha' ga' sa' le' dsa'taayh' llu', kih' he' na'jiyh' cha'nē' Dio ta'la' kih' jaa' dsa' hi' cheē' Jesucristo.

¹⁸ Kyaah' dso'kye' he' ga'jmeē' jaa' dsa', ja' dso'jwii' né' kih' lä'jēē'. Ja'ba' lä'ja', ta'la' kih' jaa' dsa' hi' ga'jmeē' llu', ja' he' leē' lluu' lä'jēē' dsa' mah' na'jiyh' cha'nē' Dio. ¹⁹ Kih' he' ga'lä'chaä' jaa' dsa'ñuuh', jwēē' dsa' ga'lēē' hlēēh'. Ja'ba' lä'ja' ka'läh' kih' he' ga'lä'ñuuh' jaa' dsa', jwēē' dsa' leē' lluu'.

²⁰ Ga'nøø' ley kih' Moisé mah' lä'cha' cha'ga'miih' dso'kye'. Hi' ma' ga'lä'cha' cha'miih' dso'kye', cha'ga'miih' ga'lä'llu' dsé' Dio kyaah' jne'. ²¹ Hi' ja'ba' lä'koo' ga'lih' dso'kye' ga'jngi' jnän', ja'ba' lä'ja' ga'lih' Dio ga'jmää' jne' lluu' ta'la' kih' he' llu' dséy', mah' jmeē' chaä' jne' ga'lä'jē' joh' jmi' cha' ta'la' kih' Jesucristo Dsa'jøøh' jnän'.

Ma' ga'saa' jne' jmii', lä'koo' he' ga'juu' jne' kyaah' Cristo

6 ¿Ha- lä' jäh' jne' ja-, che' wa' jmeé' ba' jne' he- hliih' mah' lä'llu' dsé' Dio cha-ga'miik' kyaah' jne'? 2 Ni' miik' sa' la' lä'ja-. Ma-na'juu' jne' kih' he- hliih', ha- lä'ja' dsa'tooh' ga' jne' jmeen' he- hliih'. 3 ¿Che' sa' ñeh' hnäh' he- ma'laa' jne' koo' kyaah' Cristo, he-ja- ba' ja' heh' ga'saa' jne' jmii' kwaat' kiy-h'? He-ja' la' kwaat' he- ga'juu' jne' ko'joh' kyaayh'. 4 Lä' ma' ga'saa' jne' jmii', lä'koo' he- ga'juu' jne' hi' ga'haa' jne' ko'joh' kyaah' Cristo. Hi' lä' ma' ga'lä'jiih' Cristo jee' kih' hi' na'juu' kyaah' be' kih' Dio, ja-ba' lä'-ja- ga'lä'chaa' jne' lä'hmeé' mah' dsa'toohn' kyaayh'. 5 Cher'mah' la' kwaat' kyaah' jnih' ko'joh' lä'koo' ma' ga'juuy', ja-ba' lä'ja- lä'jiih' jne' kyaayh' lä'koo' ga'lä'jiih' hñiyy'. 6 Ma'ñe' ba' jne' lä'koo' ma' laa' jne' jää', la' lä'koo' he- ga'taa' jne' kyaayh' dsöh' hma-cru' mah' ga'lä'äy' jne' kih' jmi'ngo' he- ma' joo' jnän' jwé' hliih'. Heh' lä'ja- mo'so' cha- he- kih' jmeé' ga' jne' he- hliih'. 7 Jéeh' jaa- hi- ma-na'juu', ma-na'laay' kih' dso'kye-. 8 Hi' cher'mah' ga'juu' jne' kyaah' Cristo, lä'-ja- ma-dsoo' dsé- jne' ma'chaa' jne' ka'läh' kyaayh'. 9 Jéeh' ma'ñe' jne' he- ga'lä'jiih' Cristo jee' kih' hi- na'juu', he-ja- mo'so' cha- he- kih' juuy' ka'läh'. Hee- ga' na- he- jmeé' juuy'. 10 Jéeh', lä' ma' ga'juuy', ga'juuy' kih' dso'kye- koo' hä' ja-ba'. Ni' miik' sa' jmeé' dso'kye- hih' kiyh'. Heh' he- na'jiiyh', na'jiiyh' ki-h' Dio ba'. 11 Ja-ba' lä'ja- hnäh', jmeé' hnäh' kwaat' he- ma-na'juuy' hnäh' kih' dso'kye-, hi' na'jiih' hnäh' kih' Dio ta'la' kih' Cristo Jesús Dsa-jøøh' jnän'. 12 Mo'to' kwa- hnäh' jwé' lla-dsée' he- hliih' né' jmi'ngo' kyah' hnäh'. Mo'to' jmeeh- hnäh' he- he- ga' ngii' jmi'ngo' kyah' hnäh'. 13 Ta' kwa- jwé' jmeé' goo- tiih' hnäh' he- hliih'. Ngéé' hnäh' hñaa' kih' Dio, lä'koo' he- ma-lä'jiih' hnäh' jee' kih' hi- ma-na'juu'. Hi' ngéé' hnäh' na'hñaa' jmi'ngo' kyah' hnäh' kih' Dio mah' jmeé' he- llu' jmah' ba'. 14 Lä'jwé' ja- mo'so' lla-dsée' he- hliih' kyah' hnäh', jéeh' mo'so' na'jnää' hnäh' kih' ley, na' he- ma-tääh' hnäh' kyaah' he- llu' he- la' kwa' Dio.

Jne' hi- mi-te' kih' he- llu'

15 Ha- lä'ja-, na' he- ma-tøøh' jne' kyaah' he- la' kwa' Dio hi' mo'so' na'jnää' jne' kih' ley, ¿che' jmeé' ga' jne' he- hliih'? Ni' miik' sa' la' lä'ja-. 16 ¿Che' sa' ñeh' hnäh' ha- lä' la'? Cher'mah' ga'hneéh' hnäh' hñaa' jmeeh' ta' kih' dsa', he- ma-na'hñuuh' hnäh' mi-teh' hnäh' kiyh' ba' ja-. Lä'ja- cher'mah' jmeeh- ga' hnäh' he- hliih', lä' ma-tääh' ja-ba' hnäh' kyaah' he- hliih' he- jmeé' juu' hnäh'. Pero cher'mah' tääh' hnäh' nuuh' hnäh' kih' Dio, leeh' hnäh' lluu'. 17 Tí'hmaah' Dio, ma'ke' ma' na'hñuuh' hnäh' kyaah' dso'kye-, pero na- ma-heeh' hnäh' lä'kaa' tuh-hoh' hnäh' lä'jé' ju'dsoo' he- ma'nuuh' hnäh'. 18 Ma-na'laah' hnäh' kih' dso'kye-, hi' na' ma-ngééh' hnäh' hñaa' jmeeh' hnäh' he- llu' jmah' ba'. 19 Ma-hlééh' hnäh' juu' kih'

hi- na'hneé' jmeé' ta' hi' kih' dsa-jøuy' mah' lä'ngéé' hnäh' kwee-. Jáä' ga'ngééh' hnäh' hñaa' kih' dso'kye-, ga'jmeeh' hnäh' he' kih' he- hliih' cha-ga'mi-ih-. Pero na' ta' cha'né' ngéé' hnäh' hñaa' kih' Dio mah' leeh' hnäh' hi- jmeé' he- llu' jmah' ba' hi' lä'ja- leeh' hnäh' na'jngéé' cha-ga'miik'.

20 Lä'koo' ma' na'hñuuh' hnäh' kyaah' dso'kye-, sa' ma' laah' hnäh' kwaat' kyaah' he- llu'. 21 ¿Hee- na- ga'léh' hnäh' kyaah' he- hliih' he- ga'jmeeh' hnäh'? Hi' na' kwa' o-hih' kyah' hnäh'. He- jngiih' jnän' ba' ja-. 22 Pero na' he- mo'so' na'hñuuh' hnäh' kyaah' dso'kye- ja-, ma'laah' hnäh' hi- jmeé' ta'he' kih' Dio ba'. He- la- ba' ja- ya'jøø' kyah' hnäh', he- jmeé' na'jngééh' hnäh' lä'jiih' mo'so' juu' hnäh'. 23 Hi- jmeé' dso'kye-, juu' bih'. He- ja- na- la' lä'koo' jñeey'. Pero he- la' kwa' Dio, he- ja- jmeé' chaa' jne' tää' ta'la' kih' Cristo Jesús Dsa-jøøh' jnän'.

Ley kih' Moisé mo'so' jmeé' hih' jnän'

7 Øøhn', hlééh' hnäh' hi- kyueh' ley, ¿che' sa' ngééh' hnäh' ha- lä' la' ley? Ley ja- jmeé' hih' kih' dsa', ta'ko'jiih' chaa-. 2 Lä'koo' la' kih' jaa- dsa-mé' hi- na'jee' goo-. Cha'né' ley, ma-na'laay' kyaah' jaa- dsa-ñueh- ba' ta'ko'jiih' chaa- dsa-ñueh- kyaay'. Pero cher'mah' ga'juu' dsa-ñueh- he-, mo'so' jmeé' hih' ley ja- kiyh'. 3 Lä'ja-, cher'mah' ga'kaa' dsa-mé' he' jñah' dsa-ñueh- ta'ko'jiih' chaa- dsa-ñueh- kyaay', he- jmeey' dso'kye- ba' ja-. Pero cher'mah' ga'juu' dsa-ñueh- kyaay', mo'so' jmeé' hih' ley ja- kiyh'. Ja- ga' na', le' ba' kaa' jñah', sa' cha- hliih' la'.

4 Ja-ba' lä'ja- hnäh' øøhn', ma-na'juu' hnäh' cha'né' ley kih' Moisé, kih' he- ga'juu' jmi'ngo' kih' Cristo. Lä'-ja- cha- jwé' leeh' hnäh' kyaah' jñah'. Hi- he' he' Cristo hi- ga'lä'jiih' jee' kih' hi- na'juu' mah' jmeé' jne' he- llu' jmah' cha'né' Dio. 5 Ta'ko'jiih' ma' ga'nøø' jne' lä'koo' ma' ngii' jmi'ngo' jnän', lä'jé' he- hliih' he- ma' hee' dsé- jne', ga'téé' be' kyaah' ley, mah' ga'jøø' jnän' jmeen' he- hliih' he- ma' jngiih' jnän'. 6 Pero na' ma-na'laa' jne', lä'llu' he- ma-na'juu' jne' cha'né' ley he- ma' jmeé' hih' jnän'. Hi' na' tøøh' jne' kyaah' mada- hméé' lä'koo' hih' jmeé' jmi-llé' kih' Dio. Mo'-so' jmeé' ga' hih' jnän' lä'koo' na-sii- né' ley ma-gyuh'.

Sa' tää' jne' mi-te' jne' ley

7 ¿Ha- lä' jäh' jne' ja? ¿Che' jmeé' hliih' ley ja? Ni' miik' sa' la' lä'ja-. Jnä' sa' ga'lä'kyueh' hee' ja- dso'kye- wa'ra- jäh' kih' sa' cha- ley. Hi' ni' sa' ma-lä'kyueh' hee' ja- he- hee' dsé' dsa- lä'jé' he- ga' cha- wa'ra- jäh' kih' sa' lle' né' ley nuuh' la: "Ta' wa' hee' hoh' leh' he- ga' cha-." 8 Pero dso'kye- ga'téé' be' cha-ga'miik' ma' ga'nuun' ha- lä' hlééh' nuuh' ja-. He-ja- ga'lä'jé' go-te' ba' ma' hee' dsén'. Pero wa'ra- jäh' kih' sa' cha- ley, na-hmää' ba' dso'kye- ja-. 9 Sa' ga' ma'nuun' ley ma' chaa' ba' jnä' llu' laan'. Pero ma' ga'nuun' nuuh' ja-, ga'lä'jnä' dso'kye- hi' ga'lä'ngééh' ma' na-bääh' he- ma' juun'

ba'. 10 Ja-ga' ga-la'ngëen', heh' nweh' he- la' kwaat' jmee' chaq' jne', ga-mi'jnää' he- ma' na-bäähn' he- ma' juun'. 11 Jëeh', dso'kye- ga-tëë' be' kyaah' nweh' ja-, ga-mi'gaay- jnä' hi' ja-ba' he- ja- ga-bäähn- jnä' he- ma' juun'.

12 Ma-ra' he- na-jngii' ba' ley, hi' lä-jë' nweh' he- lle' në' ley na-jngii', llu' ba' la', sa' cha- la' ni' miih'.

13 ¿Che' ja-ba' he- llu' ja-, ga-bäähn- jnä' juun'? Ni' mi- ih- sa' la' lä-ja-. Dso'kye- ba' ja- he- ga-hee' jnä'.

Kyaah' he- llu' ja-, ga-mi'jnää- ha- lä' la' dso'kye- he- kyaah' ma-na-bäähn- juun'. He-ja- kyaah' nweh' ja- ga-lä'jnä' ha- koo- hliih' sa' la' dso'kye- he- kye' jne'.

Sa' tää' jne' han' kih' he- hliih' he- ngii' jmi-ngo' jnän'

14 Ma-ñe' ba' jne', jmi-llë' ba' la' ley, pero jnä' jmi-n- go' ba' laan', ma-na-hnëe' ba' jnä' he- jmeen' ta'he' kih' dso'kye-. 15 Sa' ngëen' hee- na- la' kin', sa' jmeen' lä-koo- hnoon' jmeen'. He- sa' tih' dsën', he- ja- ba' jmeen'. 16 Hi' cher'mah' ga'jmeen' he- sa' hnoon' jmeen', lä'jwë' ja- jmeen' dsoo', llu' ba' ley ja-. 17 He- ja- jmee' lii', ja' hñiin' he- jmeen' lä'ja-, dso'kye- he- kyaahn' ba' ja-, he- jmee' lä'ja-. 18 Man' kwee-, sa' jnøø' ni' miih' he- llu' ki' jnä'. He- ma-jwahn' lä'na- he- hlëehn' kih' jmi-ngo' kin' ba' ja-. Ma'ke' hnoo' ba' jnä' jmeen' he- llu', pero sa' tään' jmeen'. 19 Jëeh', sa' jmeen' he- llu' lä-koo- hnoon' jmeen'. He- hliih' he- sa' hnoon' jmeen', he- ja- ba' jmeen'. 20 Hi' cher'mah' jmeen' he- sa' hnoon' jmeen', ja' he' hñiin' he- jmeen' lä'ja-. Dso'kye- he- kyaahn' ba' ja- he- jmee' lä'ja-.

21 Lä-jë' jiih' he- hnoon' jmeen' he- llu', he- hliih' jmah' ba' jøø' kin'. Ko-na- la' ba' kin'. 22 Neh' tuh-d- sën', tih' ba' dsën' ley kih' Dio. 23 Pero man', cha- ga' jyoh' he- ha' kih' he- tih' dsën'. He- ja- la-dsëe' kin' mah' jmeen' he' kih' dso'kye- he- kyaahn'.

24 Peer' jwi' jnä' kih' Dio. ¿Hii- lää' jnä' kih' jmi-ngo' he- jmee' juun'? 25 Ti'hmaah' kwan' kih' Dio, ma-ra' he- lääy' ba' jnä' ta-la' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'. Lä-la- ba' la'. Neh' tuh-dsën' hnoon' jmeen' he' kih' ley kih' Dio pero jmi-ngo' kin', jmee' ga' he' kih' dso'kye- ba'.

Jmi-llë' Na-jngii' kwa' be' mah' leh' jne'

8 Na' na', mo'so' na-bäähn' dsa-nää' cha'je' hi- tääh' kyaah' Cristo Jesús, hi- sa' ga-nää' lä' ngii' jmi-ngo' kih', ga-nää' bih' lä-koo- jah' Jmi-llë' Na-jngii'. 2 Na' he- ma'kyaahn' Cristo Jesús, Jmi-llë' Na-jngii' he- jmee' chaq' jne', ga-läa' jne' he- ma' na-bäähn' jne' kyaah' dso'kye- he- ma' jngiih' jnän'. 3 Sa' ga'jmää' ley kih' Moisé ma' lää' jne', kih' he- sa' cha- be' kih' jmi-n- go' jnän'. He-ja- ga'chee' Dio joo', ga'kay' jmi-ngo' lä-koo- jmi-ngo' he- kye' jne' hi' ää' dsoo'. Ga'juuy' ki- h' he- na-bäähn' jne' kyaah' dso'kye-. Lä'jwë' ja- ga'chee' Dio dso'kye- ja' kyaah' dso'jwi' he- ma' kye' jne' në' jmi-ngo' jnän'. 4 Mah' lä'ja- lä'täa' jne' jmeen' he- llu' jmah' lä' hnoo' kih' ley, cher'mah' sa' jmee-

ga' jne' he' lä'koo- ngii' jmi-ngo' jnän'. Hnøø' jmee' jne' he' lä'koo- jah' Jmi-llë' Na-jngii' ba'.

5 Dsa- hi- ga-nää' lä'koo- ngii' jmi-ngo' kih', kyey- hwe' dsë' kih' jmi-ngo'. Pero hi- ga-nää' lä'koo- jøø' Jmi-llë' Na-jngii', kyey- hwe' dsë' kih' Dio ba'.

6 Cher'mah' jmee' jne' he' kih' he- ngii' jmi-ngo' jnän', he- ja- jmee' juu' jne'. Pero cher'mah' jmee' jne' he' ki- h' Jmi-llë' Na-jngii', he- ja- ba' jmee' chaq' jne' hi' jmee' hii' ti' jnän'. 7 Lä-koo- la' kih' jmi-ngo' jnän' sa' jwah' kyaah' Dio. Sa' jmee' he' lä'koo- jah' ley kih' Dio hi' ni' lä'ja- sa' tää' høøy' wa-ra- jah' kih' jmeey' he'.

8 Hi- ga-nää' lä'koo- ngii' jmi-ngo' kih', sa' tääy' jmeey' he- tih' dsë' Dio.

9 Pero hnäh', mo'so' tääh' hnäh' lä' hnoo' jmi-ngo'. Cher'mah' ju'dsoo' kye' hnäh' Jmi-llë' kih' Dio, tääh' hnäh' lä' hnoo' Jmi-llë' Na-jngii' ba'. Hi' cher'mah' chaq' hi- sa' kye' Jmi-llë' kih' Cristo, sa' laay' kyaq' Cristo. 10 Pero cher'mah' kyaah' hnäh' Cristo, lä'koo- he- ga'juu' jmi-ngo' kya' hnäh' kwaat' kih' dso'kye-, hi' jmi-llë' kya' hnäh' na'jiih' lä'llu' he- ma-laah' hnäh' lluu'.

11 Cher'mah' kye' hnäh' Jmi-llë' kih' hi- ga'chaq' Jesús jee' kih' hi' ma-na'juu', he' ba' hi- ga-mi'jiih' Cristo, mi'jiih' jmi-ngo' kya' hnäh' he- dsa-juu', ta-la' kyaah' be' kih' Jmi-llë' Na-jngii' he- kye' hnäh'.

12 He-ja- jwëeh' hnäh' øøhn', koo- ba' la' he- ää- jmi' jmeen' pero ja' he- dsa-toohn' lä'koo- hnoo' jmi-ngo' jnän'. 13 Cher'mah' tääh' hnäh' lä' hnoo' jmi-ngo' kya' hnäh', juuh' hnäh'. Pero cher'mah' kyaah' be' kih' Jmi-llë' Na-jngii' ga-lä'øøh' hnäh' kih' he- ngii' tuh-hoh' hnäh', chaq' ba' hnäh' tää'.

14 Lä-jëe' hi- jøø' Jmi-llë' Na-jngii' kih', hi- he' ba' laa' ma-ra' joo' Dio. 15 Sa' ga'hñah' jne' koo- jmi-llë' he- hnëe' jne' mah' dsa-tooh' jne' gah' jne' lä'koo- ma' tøøh' jne' jää'. Ga'hñah' jne' Jmi-llë' kih' Dio hi- ga'jmää' jne' ma-ra' jooy'. He-ja- chiih' jnih': "Abba", he- hnoo' jah' Täa' kyaan'.

16 Ja-ba' Jmi-llë' Na-jngii' jmee' ju'dsoo' syyh' jmi-llë' jnän', ma-ra' he- laa' jne' joo' Dio. 17 Hi' he- ma-laa' jne' jooy', ma-laa' jne' kwaat' hñah' jne' he- kwëeh' Dio joo'. Lä'ja- ko-jøøh' kyaah' Cristo hñah' jne' heen' he- ga-bäähn' Dio hñii', cher'mah' heeh' jne' jëen' wii' ko-jøøh' kyaayh'. Ja-ga' na', le' dsa-toohn' ko-jøøh' kyaayh' ya'jwi' kih'.

Lloo' koo- jmi' tëeh' jne' ya'jwi' kih' Dio

18 Jnä' laan', he- lli'wii' he- jëe' jne' na', ni' miih' sa' jëeh' lä'koo- le' jnän' ya'jwi' kih' Dio he- na' ga-lä'jnä'. 19 Ga-lä-jë' he- ga'jmeey' Dio cha- jmi-gyuu' la-, hnoo' wa-ra- jah' kih' na' ga-jeh- ba' ma-të' jmi' mi'jnää' Dio lä-jëe' hi- laa' jooy'. 20 Jëeh', lä-jë' he- ga'jmeey' Dio cha- jmi-gyuu' la- mo'so' jnä' lä'koo- ma' jnä' lä' ma' ga'jmeey' Dio. Pero ja' he- hyoh- dsë' ja-, he- ga'jä' ta' hwa'. Lä-ja- ga-lä'hnoo' hñii' hi- ga'jmeey' ba'. Pero ma-ra' he- cha- ba' o-jøøh' dsë- kih'. 21 Jëeh', ma-ra' he- lää' ba' lä-jë' he- ga'jmeey' Dio, sa' kway' jwë' hee' ta-la' hee' lä'ja- ba'. Ma-ja- le' cha-mi- ih- lluu' kiyh' wa-ra- ga-të' jee' lääy' ko-jøøh' kyaah' lä-jëe' hi- laa' joo' Dio. 22 Ma-ñe' ba' jne', lä-jë' he-

ga'jmee' Dio ki'hooh~ lä'jiih' na' kih' lli'wii' he' jëë~, ku'jii' kih' lä'koo' jaa' dsa'më' jee' dsa'lä'chaa' gyuu' kyaay'. ²³ Hi' ja' ma'la' he' ja' ki'hooh~, ja'ba' lä'ja' jne' ka'läh'. Jëeh', ma'hñah~ jne' jmi'lle' Na'jngii' he' la' to'në' kih' jee' lä'jé' he' na' ga' hñah' jne'. He'ja' ku'jii' tuh-dsë' jne', jøøñ' kih' Dio he' mi'jnäy' jne' he' laan' ma'ra' jooy'. Ja'ga' na' lää' jmi'ngo' he' kye' jne' la'. ²⁴ Ga'lääy' jne', he'ja' ma'cha' ba' o'jòh' dsë' jnän' he' lää' ba' jmi'ngo' jnän'. Pero wa'ra' jäh' kih' ga'tëë' jne' he' la', mo'so' cha' he' kih' he' jøø' ga' jne'. Jëeh', he' ma'tëë' jne', zhe'la' jøø' ga' jne' tëën? ²⁵ Pero jne', tøøh' ba' jne' jøøñ' he' sa' ga' ma'tëë' jne', he'ja' hnøø' jmeen' jøh' dsë' jne'.

²⁶ Ja'ba' lä'ja', jmi'lle' Na'jngii' kway' be' lä' ma' sa' cha' be' jnän'. Jëeh', sa' kyuu' jne' ha' lä' chuun' kyaah' Dio, pero jmi'lle' Na'jngii' cheh' në' jnän', ki'hooh' ngii' jnän' kyaah' juu' he' sa' këh' jne' jmi'h' hlëehn'. ²⁷ Dio hi' jëë' kwee' ha' lä' la' neh' tuh-dsë' jne', hi' he' ñe' hee' na' he' ngii' jmi'lle' Na'jngii', jëeh' lä' hyoh' dsë' Dio ba' ngii' jnän' hi' laa' kyaay'.

²⁸ Jne' hi' hnää' Dio, ñe' jne', he' llü' jnän' ba' ja' lä'jé' he' dsa'ngëë' jne', jne' hi' na'teeh' kyaa' Dio lä'koo' huu'dsë' kiyh' he' ma'na'la' jää'. ²⁹ Jää' ma'kyuu' Dio lä'jéë' dsa' kyaa' hi' lä'ja' ga'jmäy' kwaat' lä' ma' to'në', mah' leey' lä'koo' laa' jooy'. Lä'jwë' ja', leey' Cristo to'në' jee' kih' jwëë' dsa' kyaay'. ³⁰ Hi' lä'jéë' hi' ga'jmäy' kwaat' lä' ma' to'në', ga'tëëyh' hi' he'. Hi' lä'jéë' hi' ga'tëëyh', ga'jmäy' llüu'. Hi' hi' ga'jmäy' llüu' he', ga'jmäy' kaah'.

³¹ zHee' ga' na' jäh' jne' na? Cher'mah' Dio kyaah' jne', zhi' na' hi' lla'dsëë' jne'? ³² Sa' ga'koo' dsëy', ma'ra' he' ga'ngëë' bih' jooy' ga'juu' kwaat' jnän'. Ha' ga' sa' kwëëyh' jne' lä'jé' he' jmee' bii' jnän'.

³³ zHa' ta' ja' hi' hnëë' hi' ma'na'lleëh' kyaa' Dio? Hñii' ba' Dio jmäy' llüu'. ³⁴ zHa' ta' ja' hi' taah' jne' cha' je'? Cristo ga'juu' jnän' hi' ja' ma'la' koo' ga'juuy' ja', ga'lä'jiiyh' ka'läh'. Hi' ja' ma'la' koo' ga'lä'jiiyh', na' gyay' jwoo' ra'llüu' kih' Dio ngii' jnän'. ³⁵ zHa' ta' ja' he' ha' jnän' he' hnää' Cristo jne'? zChe' kyaah' he' jëë' jne' wii', che' kyaah' he' la' jwëëh' jnän', he' kwa' dsa' jnän', he' sa' cha' he' kih'hjñh', he' sa' cha' hmiih' he' kyehn', he' hii' goo' jnän', o he' juu' jne'?

³⁶ Lä'koo' na'sii' juu' kih' Dio:

Kih' he' tøøh' jnääh' kyaah' hne', he'ja' lä'jé' jmi'h' ba' hii' goo' juu' jnääh'.

Jmee' dsa' kwaat', laa' jnääh' lä'koo' jah' hi' jngëëyh'.

³⁷ Kih' jee' lä'jé' he' ja', ma'ra' he' leh' ba' jne' kyaah' be' kih' Cristo hi' hnää' jne'. ³⁸ He'ja' jmeen' dsoo', ni' he' juu' jne', ni' he' cha' jmi'gyuu' la', ni' ángele, ni' hi' laa' ta' juuh', ni' hi' na'høø' ga' be', ni' he' cha' na', ni' he' na' ga' lä'jnä' ta' cha'në', ³⁹ ni' he' cha' gyuu'h', ni' he' cha' neh' hwa', ni' he' ga' jyoh' he' ma'na'la' kih' Dio, sa' tää' jñuuh' lä'koo' te' he' hnää' Dio jne', he' ga'mi'jnäy' jnän' ta'la' kih' Cristo Jesús Dsa'jòøh' jnän'.

Ga'jä' ta' koo' dsa' Israel hi' ma' laa' kwaat'

9 Jnä' hi' laa' kyaah' Cristo, ju'dsoo' na' jwëëhn' hnäh', sa' ta'juun'. Hi' jmi'lle' Na'jngii' jmee' ju'dsoo' ko'jòh' kyaah' jnä', ² he' meeh' dsën' cha'miih'. Lä'jé' jmi'h' ba' jii' tuh-dsën'. ³ Hnoon' ja' dso'jwii' në' kin', hnoon' jän' ta' koo' kih' Cristo ha' ga' che' lä'ja' le' llü' kih' øøhn' hi' te'ju' kin' kyaah', ⁴ hi' laa' dsa' Israel. Dio ga'jmäy' lä'koo' jooy', hi' ga'mi'jnäy' jmeë' je' kiyh' hi' ga'jmeë' Dio hmoo'h' kyaayh', ga'tooyh' gooy' ley' kih' Moisé, hi' ga'jmeey' mada' he' jmee' dsa' he' juuh' kiyh', hi' ga'bäy' hñiiy' ha' lä' jmeey' kyaayh'. ⁵ Dsa' Israel he' laay' sa'ju' kih' dsa' ma'kaah' kyaa' jnääh' hi' ma' chaa' llo'joo'. Hi' jee' kyaa' jnääh' ya'hëë' Cristo laay' dsa' jmi'gyuu'. Hi' he' laa' Dio, hi' jøøh' ga' kih' jee' lä'jéë'. Lä'ja' wa' hñn' kiyh' ga'lä'jé' joh' jmi'h' cha'. Wa' la' lä'ja'.

Dio sa' dsëë' dsoo' he' ga'jä' dsa' he' ta' koo'

⁶ Ja' he' sa' ga'mi'te' Dio juu' kih' kyaah' dsa' Israel, he' ga'jäy' ta' koo'. Jëeh' ja' lä'jéë' sa'ju' kiyh' laa' ma'ra' dsa' Israel. ⁷ Ni' ja' lä'jéë' sa'ju' kih' Abraham, laa' ma'ra' jooy'. Lä'la' ba' jäh' Dio siiyh': "Ma'la' sa'ju' kih' Isaac ba' leey' dsa' kyaah'." ⁸ Lä'la' ba' hnøø' jäh' juu' la'. Ja' kih' he' ga'lä'chaa' dsa' jee' kih' hi' na'hñaa' chaa', he'ja' laay' jooy' Dio. Ma'la' dsa' hi' dsa'lä'chaa' lä'koo' ga'bääh' Dio hñii' kyaah', hi' he' ba' jmäy' kwaat' laa' ma'ra' sa'ju' kiyh'. ⁹ He' la' ba' ja' he' ga'bääh' Dio hñii', ga'jäyh': "Ja' ba' jii' la' jän' jyoh' jii' ñe', hi' lä'chaa' jooy' Sara."

¹⁰ Ja' ma'la' he' ja' ga'la'. Jaa' ba' jmi' lä'uu' jooy' Rebeca, hi' ga'lä'chaa'. Hi' he' he' dsa' ma'gyuh' jnän' Isaac. ¹¹ Sa' ga' ma'lä'chaa' gyuu' suu' he', hi' ni' sa' ga' ma'jmeë' gyuu' suu' he' ni' he' hñiih' ni' he' llü'. Ma'ja' ba' ga'lleëh' Dio jaa' hi' ga'laa' kyaay', lä'ja' ba' ga'jä' koo' hweh', Dio le' lleëh' hii' na' hi' hnäy'. Sa' la' kwaat' hee' na' he' jmee' dsa', Dio ba' he' hi' tëëh' dsa'. ¹² Lä'la' ga'jäyh' Dio siih' Rebeca: "Hi' mäh' ba' jmee' hih' kih' hi' jøøh'." ¹³ Juu' na' jëeh' kwee' lä'koo' na'sii' jee' la': "Jacob ba' ga'lä'hnaan', pero Esaú ga'jmään' ta' koo'."

¹⁴ zHa' lä' jäh' jne' ja'? zChe' jmee' Dio hñiih' he' jmeey' lä'na'? Ni' miih' sa' la' lä'ja'. ¹⁵ Jëeh', lä'la' ga'jäyh' Dio siih' Moisé: "Lä'ñih' dsën' kih' hi' lla' dsën' hi' lä'jòh' dsën' kyaah' hi' lla' dsën' ka'läh'." ¹⁶ Sa' la' kwaat' lä' hnøø' dsa', ni' kih' he' jmee' dsa' lä'bii'. Ni' miih' sa' la' lä'ja'. Lä'ñih' dsë' Dio kih' dsa' hi' lla' dsëy' ba'. ¹⁷ Lä'la' na'sii' juu' kih' Dio lä'koo' ma' ga'h-lëëyh' kyaah' Faraón: "Ma'llaan' hne' jøøh' mah' jëë' dsa' ha' koh' sa' cha' be' kin' he' mi'jnään' në' kyah', mah' lä'ja' lä'kyuu' dsa' jnä' lä'kaa' jmi'gyuu'", ga'jäyh' Dio. ¹⁸ Jee' ja' dsa'lä'jnä', lä'ñih' dsë' Dio kih' hi' lla' dsëy' hi' lä'ja' kih' hi' lla' dsëy' jmeey' lä'chaa'y-h' cha'ga'miih'.

¹⁹ Cher'mah' hne' jwiih' jnä': "zHe'la' ja' bääh' Dio jne' dsoo'? Jëeh', sa' chaa' ni' jaa' hi' lih' ha' kih' Dio kih' he' lla' dsëy' jmeey'." ²⁰ Pero jnä' jëëhn' kyah'

lä'la: "Hne- dsa-n̄uuh, ¿hee- laah' hne- mah' ti- chooh' juu' kyaah' Dio?" Sa' le' hlëeh' mi'hya- siyh' të'hya: "¿He-la' ma-jmääh' jnä' lä'na?" 21 Cha- jwë' kih' të'hya- jmee' lä' lla' dsëy'. Kyaah' ja-ba' tujii' ja-, jmeey' mi'hya- he- la' na'hñaa' hi' jmeey' mi'hya- wa- la' cha- la'.

22 Hi' ha- lä' jäh' jne' kih' he- la-. Dio hnøøy' mi-jnäay' lä'koø- ya-jëë' dsëy', hi' hnøøy' nuu' dsa- ha- lä' la' be' kiyh', pero sa' jmeey' lä'chah' ja-, kwëeh- ba' dsëy' cha-miih- kyaah' hi- lle' kih' dsa-nää' kyaah' dso'jwii'. 23 Hi' lä'ja- ka-läh' hnøøy' jëë' dsa- ha- koh' na'hñaa' sa' la' ya'jwii' kiyh', he- mi-jnäay' kih' hi- lä'ñih' dsëy', he' ba' hi- ga'mi'lluuy' lä' ma' to-në' mah' tëëyh' ya'jwii' kiyh'. 24 Lä'ja-, lä'kye- jne' ma-tëëyh' na'. Hi' ja' ma-la- hi- laa' judiu, ja-ba' lä'ja- ma-tëëyh' hi- sa' laa' judiu. 25 Lä'koø- ga'jäh' Osea: Kih' dsa- hi- sa' laa' kyaan', mi-chee' jnih' "Dsa- kyaan'".

Dsa- hi- sa' ma' hnaan', na' ma'hnaa' jnih'.

26 Ja-ba' jee' ga'jäyh' ja- "Sa' laah' hnäh' dsa- kyaan'", ja-ba' jee' ja-, lloo- koø- jmi' jäyh' "Laah' hnäh' joø' Dio jiih'".

27 Ja-ba' lä'ja- ga'hleeh' Isaia kih' dsa- Israel: "Ma'ke- jwëë' jwërte sa'ju- kih' Israel lä'koø- mi'sii' he- cha- cha'hoo' jmi-ñeeh', pero miih- go-te' ba' hi- lää'.

28 Jëeh', ma'ra' he- jmee' ba' Dio lä'koø- ga'jäyh' le' kih' hi- na'bääh' dsoo' lä'kaa- jmi-gyuu'. Chah' ba' llay' ta' kyaah' ju'dsoo' jmah'. 29 He- la- na- ga'jäh' Isaia jää':

Wa'ra- jäh' kih' Dio, hi- cha- ga'lä'jé' be' kih', ga'heey' lä'jéë' jne' dsa- Israel, ma' le' jnan' lä'koø- ga'la' kih' hi- ma' tääh' jwii' Sodoma kyaah' jwii' Gomorra.

30 Juu' la- ma-jä' lä'la-. Dsa- hi- sa' laa' judiu hi- sa' ma' jmee' he' ma' hnaayh' Dio, ga'hwëëy- lluu' lä'llu' he- ga'lä'dsoo' dsëy'. 31 Pero dsa- judiu hi- ma' høø' ley ha- lä' jee' ma' hwëëy' lluu', sa' ga'liyh' ma' jäy' lluu'. 32 ¿He-la' sa' ga'liyh'? Kih' he- ma' hnooyh- ha- lä' jee' ma' hwëëy' lluu' kyaah' he- mi'tey' ley. Lla' he- ma' jmeey' dsoo' dsëy' kih' Dio, ga'tëyh' kyaah' kuu' he- jmee' dsa-tëh' dsa-. 33 Lä'koø- na-sii- juu' kih' Dio:

Jee' jwii' Siön la- kyen' kuu' he- jmee' dsa-tëh' dsa-, kyen' hloo- he- jmee' täh' dsa-.

Pero hi- jmee' dsoo' dsë' kiyh', jih'koh' sa' jäy' kyaah' o'hih'.

Ga'jä' ta' koø' dsa- Israel, kih' he- sa' ga'lä'dsoo' dsëy'

10 Øøhn', ma'ra' ju'dsoo', lä'kaa- tuh-dsën' hnoon' wa' lää' dsa- Israel, lä'ja- ngiin' kiyh' kih' Dio. 2 Jnä' jmeen' ju'dsoo' kiyh', ma'ra' he- kwa' bih' be' hnaayh- Dio pero sa' ngëëy' ha- lä' hnøø' Dio. 3 Sa' ngëëy' ha- lä' jmää' Dio lluu' dsa-. Hnooyh- ha- lä' jee' hwëëy' lluu' kyaah' lä'jé' he- jmeey' hñii' bih', he-ja' sa' jmeey' he' ha- lä' jmää' Dio lluu' dsa-. 4 Kyaah' Cristo ga'lä'te' ley kih' Moisé mah' hwëë' lluu' dsa- hi- ma-dsoo' dsë' kiyh'.

5 Moisé ga'jmeeh' juu' ha- lä' jee' hwëë' lluu' dsa- kyaah' ley. Ga'jäyh' lä'la: "Cher'mah' hi- ga'mi'te' kih' ley ja-, ja-ba' ley ja- jmee' chaay'." 6 Pero he- hwëë' dsa- lluu' kyaah' he- ma-dsoo' dsëy', lä'la- ba' ga'jäh' Moisé: "Ta' jmee- hu'dsë- lä'la: ¿Hi- na- wi' gyuu'h?" (He- la- hnøø' jäh': hnøøy' he- dsa-kyaa' Cristo.) 7 "Ni- ta' jmee- hu'dsë- lä'la: ¿Hi- na- jñaa' ta' neh' hwa'?" (He- la- hnøø' jäh': lä'koh' lä' ma-na-juu' ba' Cristo mah' dsa-chaayh' jee' kih' hi- na-juu'.) 8 ¿Hee- ga' ga'jäh' Moisé? "Jäh' go-te' ba' cha- juu' la- kyah', ma'hä' ba' hoo' hi' ma'hä' ba' neh' tuh-hoh' ka-läh'", ga'jäyh'. He- la- ba' ja- juu' he- kwa- jnääh', he- hnøø' jmeen' dsoo' dsë' jne'. 9 He-ja-, cher'mah' hñaa' jwah': "Jesús laa' Dsa-jøøh' kyaan'", hi' cher'mah' jmeeh- dsoo' hoh', Dio ga'chaayh' jee' kih' hi- na-juu', ma-laah' ba' hne-. 10 Jëeh', kyaah' he- ma-dsoo' dsë- jne', hwëë- jne' lluu'. Hi' kyaah' he- jäh' jne', Jesús he' laa' Dsa-jøøh' kyaan', lä'jwë' ja- ma- na-laa' ba' jne' ja-. 11 Jee' na-sii- juu' kih' Dio, jäh' lä'la: "Ga'lä'jéë' hi- ma-dsoo' dsë' kiyh', jih'koh' sa' jäy' kyaah' o'hih'." 12 Kwee- ba' laa' dsa- judiu kyaah' hi- sa' laa' judiu. Jëeh', ja- ba' Dio kya' jee' lä'jéë'. Ja' kyaah' hih' mi-jäy' lä'jéë' hi- tääh' ngii' kiyh'. 13 Lä'la- na-sii- ka-läh': "Lä'jéë' hi- chuuy' kyaah' Dsa-jøøh' jnan', hi- he' ba' lää'."

14 ¿Ha- lä' ngii' dsa- kih' Dio cher'mah' sa' ma-dsoo' dsëy' kiyh'? ¿Hi- ha- lä' lä'dsoo' dsëy' kiyh', cher'mah' sa' ma-nuuy' juu' kiyh'? ¿Ha- lä' nuu' dsa- cher'mah' sa' cha- hi- kwa' juu'? 15 ¿Ha- lä' kway' juu' cher'mah' sa' cha- hi- ma-cheey'? Lä'koø- jäh' jee' na-sii: "Peer' na'hñaa' la' wa'ra- ja' ja- hi- ngëë' ju'hmeë' he- jmee' hii' tii' kih' dsa'."

16 Pero ja' lä'jéë' israelita ma-heeh- ju'hmeë' la-. Nuuh- da' lä'koø- ga'jäh' Isaia: "Hne- Dsa-jøøh' kyaan', ni' ja- dsa- sa' ma-heeh- juu' he- ma-kwa' jnääh' la'", ga'siiyh' Dio. 17 He-ja-, wa'ra- ga'nuuh' jne' ju'hmeë', jmee' dsa-lä'dsoo' dsë- jne'. Hi' juu' he- nuuh' jne' ja-, la' juu' kih' Dio ba' ja-.

18 He-ja- ngiin' ka-läh' juu': ¿Che' sa' ma-nuuy' israelita juu' la- jää'? ¿Ha- lä' sa' ma-nuuy'? Lä'koø- jäh' juu' kih' Dio:

Lä'kaa- jmi-gyuu' ma'lloo' juu' kiyh', lä'ku' lä'jii' hwa' ma-nuuy' dsa- juu' la-.

19 Jwahn' ka-läh': ¿Che' sa' ga'lä'ngëë' dsa- Israel? Nuuh- da' hnäh'. To-në' Moisé ga'ngëë' juu' kih' dsa- he' lä'koø- ga'jäh' Dio siyh': Jmeen- lä'llëeh' hnäh' kyaah' dsa- hi- sa' laa' kwaat-, llan' hñii' kyah' hnäh' kyaah' dsa- hi- sa' ngëë' ni' miih-.

20 Hi' lä'ja- ka-läh' Isaia ga'tuuy- dsëy' ga'juuyh' kih' dsa- he', kyaah' juu' he- ga'ngëë' Dio kiyh':

Dsa- hi- sa' ma' hnaah- jnä' ga'jnääyh' jnä', ga'mi-jnäan' hñiin' kih' hi- sa' ma' chuuy' kyaah' jnä', ga'jäh' Dio.

21 Pero kih' dsa- Israel, ga'jäyh' ka-läh': "Lä'jé' jmi' ga'hii' goon' në' kyah' hnäh'. Peer' chaah' hnäh', sa' hii' lä'nuuh' hnäh' kin'."

Ma'ra' he' ga'laa' ba' ko'llaa' dsa' Israel

11 ¿Ha- lä' jwahn' ja-, che' ga'bee' Dio lä'jää' dsa- kyaä'? Ni' miih- sa' la' lä'ja-. He' ba' israelita jnä'. He' ba' sa'ju- kih' Abraham jnä', hi' laan' sa'ju- kih' Benjamín. 2 Sa' ga'bee' Dio lä'jää' dsa- hi- ga'lleeyh' jää'. Che' sa' ñeh' hnäh' ha- lä' na'sii- kih' Elía, he' ga'hneey' dsa- Israel dsa-gooy', lä'koq- ma' ga'chuyy' kyaah' Dio: 3 "Dio Dsa-jøøh' kyaan', dsa- he' ma-jngëeh' lä'jää' dsa- hi- ma'ngëe' juu' kyah' hi' ma'heey' lä'jää' na'hyoo' kyah'. Hñii' ba' jnä' ma'jän', hi' hnøoy' jngëeyh' jnä' ka'läh'", ga'jah' Elía. 4 Nu- da', ha- lä' ga'jah' Dio siiyh': "Na'hään- ga' gyii' mil dsa-ñuuh- hi' laa' kyaan' hi- sa' ma'juuh' jné' chá'né' Baal." 5 Ja-ba' lä'ja- na', ma'chaa' ga' miih- dsa- Israel hi- ma'na'lleeh', kih' he- llu' dsé' Dio kyaayh'. 6 Cher'mah' ma'na'lleeyh', kih' he- llu' dsé' Dio, ja' kih' he- ga'jmeey' ta' llu' ja-. Hi' wa'ra- jah' kih' ma'na'lleeyh' kih' he- ma'jmeey' ta' llu', mo'so' la' kwaat' he- llu' dsé' Dio kyaayh'.

7 ¿Ha- ba' lä' ga'la' ja'? Sa' ga'jnøøh' dsa- Israel he- ma' hnooyh-. Lä'jää' hi- na'lleeh' kyaä' Dio, hi- he' ba' ga'jnøøh'. Pero kih' hi' jñah' he' ga'jmeey' Dio hwéh- dsëy' cha-ga'miih-. 8 Lä'koq- na'sii': "Dio ga'kah' ga'g- wëh' huusé- kih' dsa- he', hi' ga'jmeey' sa' jnä' m'ñey' hi' ga'jmeey' ga'lä'gwëy'. Hi' lä'ja- ga'jäy' lä'jiih' na'." 9 Hi' ga'hleeh' David kih' dsa- he' ka'läh':

Lä'jää' he- llu' he- ma'hñah' hnäh' wa' dsa'jiih' lä'koq- sa'lä' hi' lä'koq- sa'hma' ka'läh'.

Mah' he- ja- jmeey' tēh' hnäh', hi' ja-ba' he- ja- la' jñeeh' hnäh'.

10 Wa' tuu' m'ñeh' hnäh' mah' sa' le' jëeh' hnäh', wa' jlyu' ka'luuh' hnäh' lä' ma'na'jlyu' na' kyaah' løø' he- kye' hnäh' na', ga'jah' David.

11 He-ja- jwahn': Lä' ma' ga'tēh' dsa- Israel, ¿che' lä' ga'tayh' ja-ba'? Ni' miih- sa' la' lä'ja-. Ta'la' kih' he- ga'teyh' ja-, he-ja- ga'na' jwë' lää' dsa- hi- sa' laa' is- raelita mah' lä'ja- lä'heey' dsé' dsa- Israel hnaayh' Dio ka'läh' lä'hmëe'. 12 Kih' he- ga'tah' dsa- Israel dsoo', he-ja- ga'la' llu' kih' lä'jää' dsa- jmi'gyuuh'. Hi' kih' he- ga'jäy' ta' koo', he-ja- jnaah' la' kih' hi- sa' laa' judiu. Ha- ga' sa' le' llu' cha-ga'miih- kih' lä'jää' dsa- wa'ra- ga'jeyh' ka'läh' kyaah' Dio.

13 Pero cha- he- jwëehñ- hnäh' dsa- hi- sa' laa' judiu. Jëeh' na'hñaan' laan' apóstol mah' hlëehñ- dsa- hi- sa' laa' judiu, he-ja- jmeen' kyeey' ta' he- jmeen' la-.

14 Hnoon' wa'ra- jah' kih' dsa- hi- te'ju- kin' kyaah', lä'lliyh' kyaah' hnäh', ha- ga- che- lä'ja-, lä'heey' dsëy' hnaayh' Dio ka'läh', mah' lää' ko'llaa'. 15 Kih' he- ga'jäy' ta' koo' dsa- judiu, he-ja- ga'jiih' juu' kih' dsa- jmi'gyuuh' kyaah' Dio. ¿Ha- lä' le' kih' dsa- judiu, wa'ra- ga'jeyh' kyaah' Dio ka'läh'? Le' kiyh' lä'koq- he- ma'lä'jiiyh' he- ma' na'juuy'. 16 Cher'mah' la' kwaat', la' kih' Dio he'ñiih' he- hwëe' to'në', lä'ja- la' kiyh' ka'läh' lä'jää' tu'ka' he- dsa'chaa'. Hi' cher'mah' la' kih' Dio jmoo' hma-, lä'ja- la' kiyh' sa'goh' ka'läh'.

17 Dsa- judiu he' laa' lä'koq- sa'goh' hma- olivo llu'. Lä'koq- dsa-hla' goh' hma-, lä'ja- ga'la' kih' ko'llaa'

dsa- judiu he'. Hi' hne- dsa- hi- sa' laa' judiu, laah' lä'koq- sa'goh' hma- olivo nuu-. Hi' ma-heh' hne- høø' dsa- judiu he', lä'koh' he- ma-na'chuh' dsöh' hma- olivo llu'. Hi' kyaah' he- ja-, ma'tëeh' be' ma-laah' koq- ba' kyaah' hma- olivo ja-. 18 Ta' jmää' hñaa' jøøh' kyaah' gooh' hma- ja-. Jëeh' sa' cha- he- kih' he- jmääh' hñaa' jøøh'. ¿Che' sa' ñeh', ja' he' hne- ääh' jmoo' hma- ja'? Jmoo' hma- ja-ba' ääh' hne-.

19 Ha- ga- che- ga'chiih' jnä': "Ga'hla' gooh' hma- oli- vo ja-, he-ja- ga'kwa' jwë' kin' he- ga'hen' høø' dsa- judiu he'." 20 Dsoo' ba' lä'ja- ga'la'. Pero Dio ga'hwëe' dsa- he' høøy' jee' ma' tääyh', kih' he- sa' ga'jmeey' dsoo' dsëy'. Hi' hne-, llu' la' kyah', kih' he- ma-dsoo' hoh'. He-ja- ta' jmää' hñaa' jøøh', hnøø' wa' gah' ba'. 21 Jëeh', cher'mah' sa' ga'lä'jöh' dsé' Dio kyaah' sa'go- h' hma- llu' ja-, ni' lä'ja- sa' lä'jöh' dsëy' kyaah' hne-.

22 Kye- da' hnäh' kwaat', cha-miih- llu' dsé' Dio hi' lä'ja- hääy' ka'läh'. Kyaah' dsa- hi- ga'hwëey' he', ga'lä'häy'. Pero kyaah' hne- llu' dsëy', cher'mah' sa' jmeeyh' ta' koo' he- llu' dsëy' kyaah' hne-. Pero cher'mah' ga'jmeeyh' ta' koo', le' kyah' lä'koq- ga'la' kih' dsa- he'. 23 Cher'mah' dsa- he' ga'jeyh' ka'läh' jmeey' dsoo' dsëy' kih' Dio, dsa'heey' ka'läh' høøy' jee' ma' tääyh'. Dio cha- cha-miih- be' kih'. Le' chaa- h' ka'läh' lä'hmëe'. 24 Hne- dsa- hi- sa' laa' judiu, hi- ma' laa' kyaä' hma- olivo nuu-, ga'laah' hne' kyaä' hma- olivo llu', ma'ke' sa' lle' ma' le' lä'ja-. Ha' ga' sa' le' chuyh' ka'läh' sa'goh' hma- olivo llu' kyaah' ma'ra' chaa' kih'.

25 Øøhn', hnoon' lä'ngëeh' hnäh' juu' he- ma' na'h- mää' jää' mah' sa' jmääh' hnäh' hñaa' kaaah'. Dsoo' ba' ga'lä'chaa' dsa- Israel pero ja' lä'jää'. Kih' he-ja-, ga'jäy' ta' koo' lä'jiih' dsëe' lä'jää' hi- sa' laa' judiu heeyh' juu' kih' Dio. 26 Ma'ja- ga' lää' lä'jää' dsa- Is- rael, lä'koq- na'sii- juu' kih' Dio:

Jwñ- Sión ya'hëe' jaa- hi- lää' dsa-, chey' dso'kye- kih' lä'jää' sa'ju- kih' Jacob.

27 He- la- ja- hmooh' he- ga'jmeen' kyaah' dsa- judiu, wa'ra- ga'tē' jee' chen' dso'kye- kiyh', ga'jah' Dio.

28 Dsa- judiu he' na'høøyh' kih' ju'hmëe', he-ja- ga'la' llu' kyah' hnäh'. Pero ta'la' kih' he- ma'na'lleeh' dsa- judiu he', he-ja- lä' ma'hnaä' ba' Dio, kih' he- ga'lä'hnaäy' dsa- ma-gyuh' kyaä' jnääh'. 29 Wa'ra- ga'tëeh' Dio dsa-, sa' mi'siiy' juu' kiyh'. Hi' lä'ja- wa'ra- ga'kwëeyh' dsa- he- la' kwëeyh', sa' kooy' ka'läh'. 30 Jää' ba' sa' ma' nuuh' hnäh' kih' Dio, pero ma-lä'ñih' dsëy' hnäh' kih' he- ga'lä'chaa' dsa- judiu kyaayh'. 31 Ja-ba' lä'ja- na', sa' nuuh' dsa- judiu he' ki- h' Dio. Pero ma'ra- he- lä'ñih' ba' dsé' Dio kyaayh', lä'koq- ga'lä'ñih' dsëy' kyah' hnäh'. 32 Ga'kwa' ba' Dio jwë' he- ga'lä'chaa' ga'lä'jää' dsa- mah' lä'ja- lä'ñih' dsëy' kih' lä'hii' nē' ba'.

33 He- ba' che- kyuuñ- Dio. Peer' cha- cha-miih- huusé- kiyh'. Ni' jaa- sa' lloo' lä'ngëe' lä'koq- la' hi- h' he- jmeey' Dio, hi' ni' sa' dsëe' jné' lä'ngëe' jné' ha- lä' la' jwë' kiyh'. 34 ¿Ha- chaa- hi- ngëe' ha- lä' la' huusé- kih' Dio? ¿Ha- chaa- hi- lih' kwëeyh' nuuh'? 35 ¿Ha- chaa- hi- ga'kwëeh' Dio miih- he- cha- kiyh',

mah' jmeey' bii' jiih' Dio ka-lah'? 36 Jëeh', lä'jë' he-
 cha', gwa' kih' Dio ba' ja', hñii' bih' ga'jmeey', kiyh'
 ba' la' ga'lä'jë'. Lä'ja', wa' jmeen' jweh' kih' Dio jnän'
 lä'jë' joh' jmif' cha'. Wa' la' lä'ja'.

Hnøø' ngëe' jne' hñaan' kih' Dio

12 Øøhn', lä'llu' he- ga'lä'ñih' dsë' Dio jne', he-ja'
 na' chuyun' kyaah' hnäh' ngëe' hnäh' hñaa' kih'
 h' Dio lla' he- jngëeh' hnäh' jah' né' na'hyoo'. Jëeh'
 he- ngëe' jne' hñaan' kiyh', he- na' ba' la' na'jngii' kih'
 Dio hi' tih' dsëy' ka-lah'. Koo- he- na' ba' lle' kih'
 jmeeh' hnäh' hi' jmee' jmif' kiyh'. 2 Ta' jmee- hnäh'
 lä'koo- jmee' dsa- jmi'gyuut'. Hnøø' lä'sëeh' hnäh',
 wa' lä'hmëe' huu' dsë- kyah' hnäh' mah' lä'kyuuh'
 hnäh' lä'jë' he- tih' dsë' Dio. Jëeh', sa' jmää' kiyh' he-
 la' wa' la' cha- la'. He- llu' jmah' ba' tih' dsëy'.
 3 Na'hñaan' ta' la' kih' he- llu' dsë' Dio kyaah' jnä',
 he-ja' jwëeh' hnäh', ta' ngëe' hnäh' jwë' lä'koo-
 laah' hnäh'. Jmee' hnäh' huu' dsë- lä'koo- lle' kyah'
 hnäh' ba' kyaah' lä'koo- te' he- ma'hñah' hnäh' kih'
 Dio. 4 Lä'koo- la' kih' jmi'ngo' jnän', cha- cha-miih' he-
 na'ku- na'chah' kyaah', pero sa' la' koo- ba' ta' kiyh'.
 5 Ja-ba' lä'koo- la' jmi'ngo' jnän', lä'ja' jwëe' jne' kih'
 Cristo, hi' koo- ba' ma-laa' jne' jee' lä'jëe' jne' kyaayh'.
 He-ja' la' lä'koo- he- na'ku- na'chah' lä'jëe' jne'
 ko-jøh'. 6 Lä'jaa- lä'jaa- jne', ga'hñah' jne' ma' koo-
 nëe' ta' he- jmeen', kih' he- llu' dsë' Dio kyaah' jne'.
 He-ja', cher'mah' hi' ga'hyoh' ta' he- ngëe' juu' kih'
 Dio, wa' ngëe' lä'koh' te' he- ma-lä-dsoo' dsëy' ba'.
 7 Hi' cher'mah' hi' ga'hyoh' ta' he- jmeey' ta' he' kih'
 dsa', wa' jmee' bih'. Hi' cher'mah' hi' ga'hyoh' ta' he-
 mi-tëe' dsa-, wa' mi-tëe' ba'. 8 Hi' cher'mah' hi'
 ga'hyoh' ta' he- hlëeyh' dsa-, wa' hlëeh' bih'. Hi' hi-
 ga'hyoh' ta' he- kway' he- cha- kiyh' kwëeyh'
 dsa-kyaa'ah', wa' kwa' bih' ja' kyaah' hih'. Hi' hi-
 ga'hyoh' ta' he- kay' né' kih' dsa-kyaa'ah', wa' jmee' bi-
 h' kwee-. Hi' hi- ga'hyoh' ta' he- lä'ñih' dsëy' kih'
 dsa', wa' jmeey' lä'kaa- tuh-dsëy'.
 9 Jmee' hnaah' dsa-kyaa'ah' pero ja' koo- jmeeh- ba'.
 Jmee' hnäh' ta' koo' he- hñih', go'taah' hnäh' koo-
 hweh' kyaah' he- llu' jmah' ba'. 10 Wa' hnaah' hnäh'
 øøh' hnäh' lä'koo- lle' kih'. Jmee' kye'e' ga' øøh' hnäh'
 lä'koh' ga' hñaa' hnäh'.
 11 Kwa' hnäh' be', ta' jmee- hnäh' jwëh' hnäh'. Jmee'
 hnäh' ta' he' kih' Dsa-jøøh' jnän' lä'kaa- tuh-hoh'
 hnäh'.
 12 Wa' jëe- hoh' hnäh' kih' he- ma-cha- o-jøh' dsë-
 kyah' hnäh'. Wa' jøh- hoh' hnäh' he- jëeh' hnäh' wii',
 ta' tu' hnäh' he- chuyuh' hnäh' kyaah' Dio.
 13 Kwa' be' kih' hi- laa' kya' Dio cher'mah' cha- he-
 jmee' bii' kiyh'. Heeh' hnäh' llu' lä'jëe' hi- tëe- cha'ne-
 h' kyah' hnäh'.
 14 Chiil' Dio, wa' mi-jää' lä'jëe' hi- jmeeh' hnäh'.
 Ngii' llu' kiyh', ta' jwä' dso'jwii' né' kiyh'.
 15 Wa' jëe- hoh' hnäh' kyaah' hi- jëe- dsë', hooch'
 hnäh' kyaah' hi- hooch'.

16 Wa' hii' koo- ba' huu' dsë- kyah' hnäh'. Ta' jmää'
 hnäh' hñaa' kaa'h', heeh' hnäh' hi- tä'ñee'. Ta' jmee-
 hnäh' kyuuuh' cha-miih'.
 17 Ta' jiih' hnäh' hñih' kih' ni' jaa- hi- jmee' he- hñih'
 kyah' hnäh'. Kwa' hnäh' be' ha- lä' jee' jmeeh' hnäh'
 he- llu' kih' lä'jëe' ba'. 18 Lä'jiih' jee' le' kwa' hnäh' be'
 go'taah' hnäh' llu' kyaah' lä'jëe' dsa'. 19 Øøhn' hi-
 hnaan', ta' tēeh' hnäh' jwii' kih' dsa'. Hñii' ba' Dio
 ga'tëe' heeyh' wii', lä'koo- ma-na-sii': "Jnä' ba' tēehn'
 jwii' kiyh', jnä' ba' mi'hmaahn' kiyh'", ga'jah' Dio.
 20 Lä'ja- na-sii- ka-lah': "Cher'mah' kyoh' hi- na'høøh'
 kyah' hnäh', kwëeyh' he- kuyh'. Hi' cher'mah' lä'ki-
 dsëy', kwëeyh' he- hiyh'. Kyaah' he- jmeeh' hnäh' lä-
 ja', jä' o'hiih' kih' hi- na'høøh' kyah' hnäh'." 21 Ta' kwa'
 jwë' lla-dsëe' he- hñih' kyah' hnäh'. Jmee' hnäh' he-
 llu' jmah' ba', lä'jwë' ja' lla-dsëe' hnäh' kih' he- hñih'.

Hnøø' mi'te' jne' kih' dsa-ta'

13 Lä'jëe' jne', jmee' bii' mi'te' jne' kih' dsa-ta'.
 Jëeh' ni' jaa' dsa-ta' sa' tääh' ta-la' tääh'. Kih'
 Dio ba' ja' he- na'hñaa' lä'jëe' dsa-ta'. 2 Cher'mah' hi-
 chaa'ah' kyaah' dsa-ta', he- chaayh' kyaah' mada' he-
 ga'jmee' Dio ba' ja'. Hih' hi- jmee' lä'ja', hnooyh' ha-
 lä' jwë' jee' dsooy' kyaah' dso'jwii' ba' ja'. 3 Sa' tääh'
 dsa-ta' mah' jøøyh' hi- jmee' he- llu'. Hi- jmee' he-
 hñih' ba' hii' goo- kiyh' kyaah' dsa-ta'. Cher'mah' sa'
 hnooh- hii' goo- kyah' kyaah' dsa-ta', jmee' he- llu'
 jmah' ba' mah' hlëeyh' llu' kyah'. 4 Dsa-ta' hi- tääh'
 na'hñaa' kih' Dio, na'hñaa' jmeey' he- llu' kyah'. Pero
 cher'mah' jmeeh' he- hñih', he-ja' ba' hii' goo- kyah'.
 Jëeh' sa' tääh' dsa-ta' he- koo- laay' dsa-ta' ta'jmah'.
 Na'hñaa' kih' Dio mah' llay' ta' lä' hnøø' kih' hi-
 jmee' he- hñih' ba'. 5 Jmee' bii' mi'te' jne' mada' kih'
 dsa-ta' mah' sa' jmeeyh' jne'. Hi' lä'ja' jmee' bii'
 mi'ten' mah' sa' cha- he- kih' hñih' huu' dsë- jnän'.
 6 Hi' lle' kih' mi'hmaah' dsa- ku'sih-. Jëeh' dsa-ta'
 na'hñaa' jmeey' lä'koo- hnøø' Dio ba', koo- he- na-
 ba' la' ta' kiyh'. 7 Hnøø' mi'hmaah' hnäh' lä'jë' he- ääh'
 hnäh'. Cher'mah' koo' dsa- ku'sih-, lle' kih' mi'hmaah'
 hnäh'. Cher'mah' he- ga' ga'tëeh' hnäh' mi'hmaah',
 ja' mi'hmaah' hnäh'. Ja' jiih' hnäh' juu' llu' kyaah'
 lä'jëe' hi- laa' ta' hi' wa' gah' hnäh' miih' kyaayh'.
 8 Ja' mi'hmaah' hnäh' he- ääh' hnäh' kih' dsa'. He-
 ää- jne' kih' dsa' dsa-llaä' ba'. Pero he- hnää' jne'
 dsa-kyaa'ahn', jiih'koh' sa' ää- jmiif' llaä'. Jëeh', he- hnää'
 jne' dsa-kyaa'ahn', he- ma-mi'te' jne' lä'koo- jah' ley ba'
 ja'. 9 Lä'la- jah' ley: "Ta' kaa'h' wa' hi- cha- hi-, ta'
 jngëeh' dsa-, ta' hii' kih' dsa-, ta' bää'h' dsa- kyaah' ju-
 u' ta'juu', ta' wa' hee' hoh' he- ga' cha'', hi' cha- ga'
 jyoh' nuuh' he- lle- né' ley. Pero ma-mi'teh' ba' hne-
 lä'jë' nuuh' la-, cher'mah' jmeeh' lä'koo- jah' jee' la':
 "Wä' hnaah' dsa-kyaa'ah', lä'koo- hnaah' hñaa'". 10 He-
 hnää' jne' dsa-kyaa'ahn', sa' cha- jwë' jmeen' he- hñih'
 kiyh'. Lä'jwë' ja-, dsa-lä-te' lä'koo- lle' né' ley.
 11 Kye' da' hnäh' kwaat' ha- lä' ngoo' la' jmi'gyuut'.
 Hnøø' na-né' jne', jëeh' ma'ngoo' ya-jäh' he- lää' jne'.
 Miih' ga' hnøø' na', lä'koh' ma' ga'heeh' jnih'. 12 Ma-n-
 goo' hwë' ba' la-, ngoo' ya-jäh' jmiif'. Mo'so' wa' jmee'

ga' jne' he- hlih' lä'koo- tēē' dsa- jmee+ ta'la' hwē'. Wa' mi'lluy' jne' hñaan' lä'hnoø' kih' hi- tääh' jee' wa'- je-. ¹³ Wa' jmeen' he- llu' jmah' ba', lä'koo- tēē' dsa- jmee+ jmi#. Sa' wa' kih'hihn' ga'ngēē' jwēē', ni' he- jmeen' cha'hijh', hi- mē' hi- ñuuh' sa' wa' jmeen' wa' la' cha' la', ni' he- ga' jyoh' he- la' o-hih', ni' he- hnee- jne', ni' he- wi# dsē- jne'. ¹⁴ Wa' dsa'toohn' koo- hweh' kyaah' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'. Sa' wa' jmeen' he' ki- h' he- ngii+ jmi'ngo' jnän'.

Ta' wa' jmeen' jeh' dsē' øøh' jne'

14 Heeh' hnäh' hi- sa' bee' kyaah' he- ma'dsoo' dsēy'. Ta' hlēeh' hnäh' kyaah' juu' wi#, cher'mah' sa' ga' ma-kyuuyh' lä'koh' hnäh'. ² Ko'llaa' laa' le' ba' kuyh' lä'jē' he- cha-. Hi' ko'llaa' hi- sa' cha' be' kih', kuyh' ma'la' mi# he- jngēē- dsa- ba'. ³ Hi- laa' le' ba' kuyh' lä'jē', sa' wa' mi'kwayh' kih' hi- sa' kuh-. Hi' hi- sa' kuh-, sa' wa' kyey' kwaat~ kih' hi- kuh-, jēeh' ma'heeh- ba' Dio kiyh'. ⁴ Hee- laah' hne-, he- kye' kwaat~ kih' hi- laa' kya' jñah'? Hñii' ba' dsa'juy' ñe- che' jmeey' he- llu' o che' jmeey' he- hlih'. Pero ma'ra' he- go'hēē' bih' llu', jēeh' Dio cha- cha'miuh- be' kih', sa' kway' jwē' täyh'.

⁵ Ko'llaa' jmee+ kyee' ga' koo- jmi# lä'koh' ga' jyoh' jmi#. Hi' chaa- jñah' ka'läh', laay', kwee- ba' la' lä'jē' jmi#. Pero lä'jaa- lä'jaa- hnäh', koo- hä' ba' jmee' hnäh' hu# dsē- ha- lä' jmeeh' hnäh'. ⁶ Hi- hoo' koo- jmi#, kih' Dio ba' ja- jmeey'. Hi- sa' jmee' he' kih' koo- jmi#, kih' Dio ba' ja- jmeey' ka'läh'. Hi' hi- kuh- lä'jē' nēē', he- jmeey' kih' Dio ba' ja-, jēeh' kway' ti'hmaah' kih' Dio. Hi' hi- sa' kuh- lä'jē' nēē', lä'ja- he- jmeey' ki- h' Dio ba' ja-, hi' kway' ti'hmaah' kih' Dio ka'läh'. ⁷ Jēeh', ni' jaa- sa' chaa- ta'la' chaa- hñii', hi' ni' jaa- sa' juu' ta'la' juu'. ⁸ Cher'mah' chaa- jne', kih' Dio ba' ja- chaa- jne'. Hi' cher'mah' ga'juu' jne', kih' Dio ba' ja- juu' jne'. Lä'ja- cher'mah' chaa- jne' o cher'mah' ga'juu' jne', laa' jne' kya' Dio ba'. ⁹ Kih' he-ja-, ga'juu' Cristo hi' ga'lä'jiyh' ka'läh' mah' leey' juu' hi- ma- na'juu' hi' leey' juu' hi- chaa- ka'läh'.

¹⁰ Pero hne-, ¿he-la' kyeh' kwaat~ kih' øøh'? Hi' hne- ka'läh', ¿he-la' mi'kwa' øøh'? Lä'jēē' ba' jne' dsa'nøøn' cha'nē' Cristo mah' kay' ju'dsoo' jnän'. ¹¹ Jēeh', lä'koo- na'si#:

Jmeen' dsoo', ga'jah' Dio, lä'jēē' dsa- juuh' jnē' cha'nēn',
lä'jēē' dsa- jmi-gyuu+ hä' kih' Dio.

¹² Kyaah' juu' la- dsa-lä'ngēē' jne', lä'jēē' ba' jne' ngēen' kwaat~ jnän' cha'nē' Dio.

¹³ He-ja- mo'so' wa' kyen' kwaat~ kih' dsa-kyaañn'. Llu' ga' wa' jmeen' lä'la- ba'. Sa' wa' jmeen' tēh' øøh' jne' ni' he- jmee' jne' jeh' dsēy'. ¹⁴ Kih' he- kyaahñ' Jesu's Dsa-jøøh' jnän', he-ja- man' kwee- ni' koo- sa' cha' he- soh' ta'la' soh' hñii'. Pero cher'mah' cha- he- laa' dsa- soh', kih' hi- he' lä' ma'ngoo' ja-ba' soh'.

¹⁵ Cher'mah' ga'jmeeh' jeh' dsē' øøh', kih' he- ma-kuh' koo- nēē' ma' he- sa' kuyh-, he- mo'so' hnaah' ba' hñih' ja-. Ta' hee' dsē' øøh' kyaah' he- kuh-, jēeh' Cristo ga'juu' kiyh'. ¹⁶ Lä'ja- ta' kwa- jwē'

hlēeh' dsa- wi# kih' koo- he- jmaa' jnän'. ¹⁷ He- ga'nøø' jne' kyaah' juu' kih' Dio, sa' la' kih' he- ki- h'hijh- jne'. Pero he- jmee- jne' he- llu', he- hii' ti' jnän' kyaah' øøh' jne', hi' he- jēē- dsē- jne' lä'koo- kwa' jmi'llē' Na'jngii', he- ja- ba' kyee' jnän'. ¹⁸ Cher'mah' jmee' ba' jne' he- na- jee' hnäh' jne' Cristo, he- na- ba' tih~ dsē' Dio hi' lä'ja- ka'läh' tih~ dsē' dsa-.

¹⁹ He-ja- wa' kwan' be' wa' hnøøhn' ha- lä' jee' hii' ti' jnän' hi' wa' hnøøhn' ha- lä' jee' tēē' jne' cha-ga'miuh- be' ko-jøh' kyaah' øøh' jne'. ²⁰ Ta' hee' ta' kih' Dio kyaah' he- kuh'huh'. Ju'dsoo', ga'lä'jē' ba' he- kih'hijh- jne' na'jngii'. Pero la' hlih' cher'mah' ga'jeh' dsē' øøh' kyaah' he- kuh'huh'. ²¹ Kih' he-ja-, llu' ga' cher'mah' sa' kuh' ngo-, he- sa' huh' jmi# mi'jēh' ma'ää-, ni' sa' jmeeh' ni' koo- ni' he- ga' jyoh', he- kyaah' jmeeh' tēh' øøh' jne'. ²² Hi' hne-, che' jmeeh' dsoo' llu' ba' he- kuh- lä'jē', wa' la' kyah' hñaañ' ba' kyaah' Dio. La' llu' kih' hi- sa' hñii' hu# dsē' kih' wa'ra- ga'kuyh- lä'jē' he- laay' llu'. ²³ Pero cher'mah' hi- jmee' to' dsē' kih' he- kuh'hijh-, ma'na'bäyñ' dsoo' ba' ja-, kih' he- sa' ma'kuyh- lä'kaa- tuh-dsēy'. Hi' lä'ja- kih' lä'jē' he- jmee' jne', cher'mah' sa' la' kyaah' koo- ba' hu# dsē-, ma'la' dso'kye- ba' ja-.

15 Jne' hi' bee' kyaah' he- ma'dsoo' dsen-, wa' jmeen' jøh' dsē' jne' kyaah' hi- sa' cha- be' kih'. Sa' wa' jmeen' lä'koo- hnøø' jne' hñaan'. ² Lä'jaa- lä- jaa- jne' wa' jmeen' he- tih~ dsē' dsa-kyaañn' ba' mah' wa' la' llu' kiyh' hi' lä'ja- lä'cha- cha-ga'miuh- be' kiyh' cha'nē' Dio. ³ Jēeh' sa' ga'hnooh- Cristo ma' jmee' lä' tih~ dsēy' hñiiy'. Lä'la- ba' na-si# kiyh': "He- hlih' he- ma' hlēeh' dsa- kyah', ja' nē' kin'." ⁴ Lä'jē' juu' he- ma'na-si# jää', he- llu' jnän' ba' ja- he- na-si# mah' mi'tēē' jne' hñaan'. Lä'ja-, kyaah' juu' kih' Dio, tēē' jne' be' hi' jmee' kwēeh~ dsē- jne', hi' he- na- jmee' lä'cha- o-jøh' dsē- jnän' kyaah' Dio. ⁵ Dio ba' he' hi- jmee' kwēeh~ dsē' dsa- hi' kway' be' ka'läh'. He-ja- ngññ' kiyh' mah' wa' jmeey' koo- nēē' ba' hu# dsē- kih' lä'jēē' hnäh' lä' hnøø' Cristo Jesús. ⁶ Mah' lä'ja- lä'jēē' hnäh', kyaah' koo- nēē' ba' hu# dsē-, jmeeh' hnäh' juuh- kih' Dio, hi- laa' jmi# Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'.

⁷ Heh' lä'ja-, llē' kih' heeh' hnäh' lä'jaa- lä'jaa- øøh' jne' lä'koo- ga'heeh- Cristo jne' mah' lä'jnā' laa' jøøh' Dio. ⁸ Lä'la- jwahn'. Cristo ja' mah' ga'hnooyh- he- llu' kih' dsa- judiu. Lä'jwē' ja- ga'lä'te' juu' lä'koo- ga'bääh- Dio hñii' kyaah' dsa- ma'kaah' jnän'. Ga'mi'jnääy- he- ga'mi'te' Dio juu' kih'. ⁹ Hi' lä'ja- jay' kih' dsa- hi- sa' laa' judiu mah' jmee' dsa- he' juuh- ki- h' Dio, kih' he- ga'lä'ñih' dsēy' kiyh'. Lä'koo- na-si#:

He-ja- hlēehn' llu' hi' hñän' kyah' jee' kih' dsa- hi- sa' laa' judiu.

¹⁰ Jyoh' ka'läh' jee' na-si#, hlēeh' lä'la-:

Wa' jēē- hoh' hnäh' hi- sa' laa' judiu kyaah' judiu hi- laa' kya' Dio.

¹¹ Hi' na-si# ka'läh' lä'la-:

Hä' hnäh' kih' Dio lä'jēē' hnäh' hi- sa' laa' judiu, lä'jē' jee' jwi# ha- jee' tääh' hnäh', jmee' hnäh' juuh- kiyh'.

¹² Hi' ja-ba' lä'na- jah' Isaia ka'läh':

Hñaa' jaa' dsa' jee' chaah' jmoo' kih' Isaí, ya'hëë' jaa' hī' jmee' hih' kih' dsa' hī' sa' laa' judiu. Dsa' hī' sa' laa' judiu, kay' o'joh' dsë' kiyh'.
 13 Dio ba' jmee' he' cha' o'joh' dsë' jnän'. He'ja' ngiin' kiyh' mah' wa' jmeey' jëë' hoh' hnäh' cha'miih' hī' wa' jmeey' hii' ti' kyah' hnäh' kih' he' ma'dsoo' hoh' hnäh' kiyh', mah' lä'ja' wa' lä'cha' cha'miih' o'joh' dsë' kyah' hnäh' ta'la' kyaah' be' kih' jmi'lle' Na'jngii'.

Na'hñaa' Paa' kwa' ju'hmëë' kih' hī' sa' laa' judiu

14 Man' kwee' kyah' hnäh' øøhn', llu' hoh' hnäh' jwërte, hī' cha' cha'miih' huu' dsë' llu' kyah' hnäh', hī' kyuu' hnäh' kwëëh' nuuh' dsa'kyaah' hnäh'. 15 Hnäh' øøhn', koo' jee' koo' llah' ma'tuu' dsën' ma'siin' kyah' hnäh' lä'koo' te' lla' dsën' mah' mi'dsoohn' hoh' hnäh' he' ma'mi'tëëh' hnäh' jää'. Ta' la' na'hñaa' jmeen' kih' Dio, kih' he' llu' dsëy' kyaah' jnä', 16 mah' jmeen' ta' kih' Cristo jee' tääh' dsa' hī' sa' laa' judiu, kwan' ju'hmëë' kih' Dio. Hi' lä'ja' ngëën' dsa' he' kih' Dio. Hi' tih' ba' dsëy' kih' hī' he', jëëh' jmi'lle' Na'jngii' ga'jmääy' ma'na'lluuy'.

17 Kih' he' kyaahn' Cristo Jesús, he'ja' chaan' llu' kyaah' ta' he' jmeen' kih' Dio. 18 He'ja' sa' tuu' dsën' hlëëhn' he' ga' jyoh'. Ma'la' he' ga'jmeë' Cristo kyaah' jnä', he' ja' ba' mi'jnään'. Kyaah' be' kiyh', ga'kwan' juu' kih' dsa' hī' sa' laa' judiu hī' cha' ga' jyoh' he' ga'jmeen', heh' he' ga'hëëh' dsa' kih' Dio. 19 Kyaah' be' kih' jmi'lle' kih' Dio ga'jmeen' ja' koo' nëë' he' juh'gaa'. Lä'ja' ga'løø' kwan' juu' kih' Cristo jwii' Jerusalén hī' ngoon' lä'ku' lä'jii' hwa' ja', lä'jiih' ga'tëëh' hwa' Ilírico. Lä'kaa' jee' ja' ga'kwan' ju'hmëë' kih' Cristo. 20 Lä'jwë' ja', ga'kwan' be' ngoon' na'kwan' ju'hmëë' ta' jee' sa' ga' ma'lloo' juu' kih' Cristo, mah' sa' mi'kwaan' ta', ja'ba' jee' ma'løø' jñah'. 21 Ga'la' ba' lä'koo' na'sii' he' jäh' lä'la':
 Hī' sa' ga' ma'nuu' hii' juu' kiyh', jëëy' ba'.
 Hih' dsa' hī' sa' ga' ma'nuu', lä'ngëë' bih'.

Ga'jmeeh' Paa' juu' he' dsa'kay' kuu', kih' øøh' jne' hī' lla'kyaä'

22 Kih' he'ja' ba' sa' hii' kwa' ja' na'jëën' hnäh'. Sa' ma' jään' go'te'. 23 Pero na', mo'so' cha' jee' niin' hī' ma'hya' jī'ñe' heë' dsën' niin' na'jëën' hnäh'. 24 He'ja' wa'ra' ga'të' jee' niin' ta' España, jmeen' hu' dsë' dsa'ngëën' ta' na'. Hnoon' na'jëën' hnäh' mah' dsa'toohn' miih' jmi' hī' lä'joh' dsë' jne'. Hi' wa'ra' ga'të' jee' ya'hëëh', hnoon' jmeeh' hnäh' be' kin' he' kyaah' niin' ta' cha'në'. 25 Pero to'në' niin' ta' Jerusalén na'kwan' be' kih' øøh' jne' hī' tääh' jee' ja'. 26 Øøh' jne' hī' tääh' Macedonia kyaah' hī' tääh' Acaya ga'juuh' ga'lääyh' miih' kuu' he' ngëën' kih' øøh' jne' hī' tä'ñee' hī' tääh' Jerusalén. 27 Lä'ja' lla' dsëy' jmeey' hī' lä'ja' ga'tëëy' jmeey' kih' judiu he'. Jëëh' lä'jëë' dsa' hī' sa' laa' judiu ga'hyoyh' he' la' kwa' Dio ta'la' kih' dsa' judiu. He'ja' lle' kih' hī' sa' laa' judiu, jmee' be' kih' dsa' judiu kyaah' miih' he' cha' kiyh' ka'läh'.

28 Ma'la' ma'dsaa' lä'jë' he' jmeen' la' hī' ti'lloohn' kuu' he' ga'juuh' ga'lääh' ja' kwëëhn' hī' tä'ñee', ja' ga' dsa'ngëën' ta' na' kyah' hnäh' wa'ra' ga'të' jee' niin' ta' España. 29 Ma' ba' jnä', cha'miih' mi'jää' Dio hnäh' kyaah' ju'hmëë' kih' Cristo wa'ra' ga'lloon' ta' jee' tääh' hnäh'.

30 Chuy' kyaah' hnäh' øøhn', ta'la' kih' Jesucristo Dsa'jøøh' jnän' hī' ta'la' kih' he' hnää' jmi'lle' jne'. Ta' jmee' hnäh' hñaa' hoh', kwa' hnäh' be' kin', ja' ngiih' hnäh' kin' kih' Dio, 31 mah' sa' cha' he' dsa'ngëën' jee' kih' hī' chaah' hī' tääh' Judea. Hi' ngii' hnäh' kin' ka'läh' kih' Dio mah' ya'hii' llu' jee' ti'lloohn' kuu' la' kih' øøh' jne' hī' tääh' Jerusalén. Hnoon' wa' hëëh' bih' llu'. 32 Lä'ja' ngii' hnäh' kin' mah' jëë' dsën' wa'ra' ga'të' jee' lloon' jee' tääh' hnäh', hī' tëëh' jne' ko'joh' dsë' jne' jee' na', cher' mah' lä'ja' hnøø' Dio. 33 Dio, hī' jmee' hii' ti' jnän', wa' kyaah' lä'jëë' hnäh'. Wa' la' lä'ja'.

Jee' ga'dsaa' ga'hiih' Paa' juu'

16 Jmeen' juu' kyah' hnäh' øøhn', dsa'më' øøh' jne' Febe jmee' bih' kwee' ta' he' hä' gooy' gwah' jwii' Cencrea. 2 Hëëh' hnäh' lä' hnøø' Dsa'jøøh' jnän', lä' ää' jmi' jmeen' kih' hī' ma'na'jngëë'. Jmee' hnäh' be' kiyh' cher' mah' he' lla'kyaay', jëëh' ma'jmeey' be' kih' jwëë' øøh' jne' hī' lä'ja' ga'jmeey' be' kin' ka'läh'.

3 Jmee' Dio kih' Priscila kyaah' Aquila, hī' jmee' ta' kih' Cristo Jesús ko'joh' kyaah' jnä'. 4 Ma'ke' ga'hii' goo' kiyh' ma' juuy', ga'nooy' në' kin'. Hi' ja' ma'la' jnä' kwan' ti'hmaah' kiyh', lä'ja' ka'läh' lä'jë' gwah' jee' tääh' dsa' hī' sa' laa' judiu kwa' ti'hmaah' kiyh'. 5 Lä'ja' ka'läh', jmee' hnäh' Dio kih' lä'jëë' øøh' jne' hī' dsa'ñee' cha'neh' kiyh'. Hi' jmee' hnäh' Dio kih' Epeneto hī' hnaan', hī' he' to'në' ga'hëëh' juu' kih' Cristo hwa' Acaya. 6 Jmee' hnäh' Dio kih' María hī' ga'jmeey' cha'miih' ta' jee' kyah' hnäh'. 7 Jmee' hnäh' Dio kih' Adrónico kyaah' Junia. Lä'uu' dsa'goon' he' te'ju' kin' kyaah', na'näy' neh'ñe' ko'joh' kyaah' jnä'. Lä'jëë' apóstole ga'lä'hnäy' cha'miih' lä'uu' dsa' he', hī' ga'hëëh' jää' kih' Cristo lä'koh' jnä'.

8 Jmee' hnäh' Dio kih' Amplias hī' hnaan', hī' hnaah' Dsa'jøøh' jnän' ko'joh' kyaah' jne'. 9 Jmee' hnäh' Dio kih' Urbano hī' jmee' ta' kih' Cristo ko'joh' kyaah' jnä', hī' jmee' hnäh' Dio kih' Estaqui ome' kyaan' hī' hnaan'. 10 Jmee' hnäh' Dio kih' Apele hī' ma'ya'hëë' llu' jee' jmeey' ta' kih' Cristo. Jmee' hnäh' Dio kih' lä'jëë' hī' tääh' cha'neh' kih' Aristóbulo. 11 Jmee' hnäh' Dio kih' Herodiön dsa' hī' te'ju' kin' kyaah'. Jmee' hnäh' Dio kih' hī' tääh' cha'neh' kih' Narciso hī' jmee' ko'joh' kyaah' Dsa'jøøh' jnän'. 12 Jmee' hnäh' Dio kih' Trifena hī' kih' Trifosa hī' jmee' ta' kih' Dsa'jøøh' jnän'. Jmee' hnäh' Dio kih' Pérsida hī' hnaan' hī' ga'jmeey' cha'miih' ta' kih' Dsa'jøøh' jnän'. 13 Jmee' hnäh' Dio kih' Rufo hī' na'llëëh' kyaah' Dsa'jøøh' jnän', hī' lä'ja' kih' chooy' ka'läh'. Hī' he' ga'jmää' jnä' lä'koo' jooy'. 14 Jmee' hnäh' Dio kih' Asíncrito, kih' Flegonte, kih' Herma, kih' Patroba, kih' Herme, hī' kih' lä'jëë' øøh'

jne' hi- tääh' kyaayh'. ¹⁵ Jmee' hnäh' Dio kih' Filólogo, kih' Julia, kih' Nereo hi' kih' dsa-më' øøyh', hi' lä'ja- kih' Olimpa kyaah' lä'jêë' hi- na-jngëë' hi- tääh' kyaayh'.

¹⁶ Jmee' hnäh' Dio kih' dsa-kyaah' hnäh', hi' ja- chyh- hnäh' kiyh' lä' hnøø' Dio. Lä'koø- lä'koø- gwah' kih' Cristo jmee' Dio kyah' hnäh'.

¹⁷ Pero chuyun' kyaah' hnäh' øøhn', leeh- hnäh' kyaah' hi- hnøø' jmee' to' nää', hi' jmeey' dsa-tëh' hnäh' kih' he- kway' jyoh' juu' he- sa' la' lä'koø- juu' he- ma-mi-tëëh' hnäh'. Ta' jmee- hnäh' ko-jøh' kyaayh'. ¹⁸ Jëeh' dsa- hi- jmee' lä'ja-, sa' jmeey' he' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän', hnooyh- lä'jêë' he- ng#- tuh-d-sëy' ba'. Hlëëyh' kyaah' juu' na'hñaah' ha- lä' jee' tih' dsë' dsa- mah' mi-gaay' hi- jläë'. ¹⁹ Lä'kaä- ba' ma-ñe- dsa-, nuuh' ba' hnäh', he-ja- chaan- llu' kyaah' hnäh'. Hnoon' kyuyh- hnäh' jmeeh' hnäh' he- llu' jmah' ba', mah' sa' lih' he- hliih' kyah' hnäh'. ²⁰ Dio, hi- jmee' hii' tii' jnän', chah' ba' jwäy' Tana' ta' hwa' huuh' tih' hnäh'. Wa' kwa' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' lä'jêë' he- llu' kyah' hnäh'.

²¹ Timotä, hi- jmee' ta' kyaah' jnä', jmee' Dio kyah' hnäh'. Hi' lä'ja- ka-läh' Lucio, kyaah' Jasón, kyaah' Sosipater, he' ba' dsa- hi- te-ju- kin' kyaah'.

²² Jnä' Tercio ma-siin' lä'jêë' juu' he- hlëëh' Paa'. Jnä' jmeen' Dio kyah' hnäh'.

²³ Hi' Gayo jmee' Dio kyah' hnäh'. Kiyh' gyan' na', hi' kway' cha'neh' kiyh' jee' dsa-ñee' lä'jêë' øøh' jne'. Erasto hi- koø' ku'sih- jee' jw#- la-, kyaah' øøh' jne' Cuarto jmee' Dio kyah' hnäh'.

²⁴ Wa' mi-jäë' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' lä'jêë' hnäh'. Wa' la' lä'ja-.

²⁵ Dio le' jmeey' jäh' hnäh' koø- hweh- kyaah' ju'h-mëë' kih' Jesucristo he- kwan' la-. Lä'jêë' juu' la- ma' na-hmää' jää', lä'jiih' ma' ga-nøø' jmi-gyuu'. ²⁶ Pero na' ma-lä-jnä' juu' la- ta-la' kyaah' he- ga'sii' lä'jêë' hi- ga-ngëë' juu' kih' Dio llo'joo', lä'koø- la' mada- kih' Dio hi- chaä- lä'jêë' joh' jm#- cha-. Ga'mi-jnääy- juu' la- mah' lä-dsoo' dsë' lä'jêë' dsa- hi' lä'ja- lä-nuuyh' kiyh'.

²⁷ Jaä- Dio ba' hi- kyuyh- cha-miih-. Wa' la' juuh- kiyh' lä'jêë' joh' jm#- cha-, ta-la' kih' Jesucristo. Wa' la' lä-ja-.

1 Corintios

1 Jnä Paa' na-hñaan' laan' apóstol kyaah' Jesucristo lä' hyoh' dsé' Dio. Kō-jøh' kyaah' Sóstene øøh' jne', 2 siin' kyah' hnäh' hī' laa' gwah' kih' Dio jee' jwii' Corinto. Laah' hnäh' kyaah' Dio ta'la' kih' Cristo Jesús, ma-na-lleeh' hnäh' mah' leeh' hnäh' na-jngëe'. Hi' ju-u' la' la' kih' lä'jëe' hī' tääh' ta' la' ta' jnø' ka-läh', lä'jëe' hī' chyü' kih' Dio ta'la' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'. Jëeh', jaa' ba' laa' Dsa-jøøh' jnän' kyaah'. 3 Ngiiin' kih' Dio hī' laa' Täa' jnän' hi' ngiiin' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän', wa' kway' he' llu' kyah' hnäh', hi' wa' jmeey' hii' ti' kyah' hnäh'.

Lä'jê' he' llu' he' ga'hñah' jne' kih' Cristo

4 Lä'jê' jiih' kwan' ti'hmaah' kih' Dio jnän' kwaat' kyah' hnäh', jëeh' cha-miih' he' llu' ga'kwëeh' Dio hnäh' he' la' ga'kway' ba' ta'la' kih' Cristo Jesús. 5 Kih' he' laah' hnäh' koo' kyaah' Cristo he'ja' cha' cha-miih' he' ga'hñah' hnäh' kih' Dio. Ma-tëë' hnäh' juu' kiyh' hī' lä'ja' ma-tëë' hnäh' cha-miih' huu'dsë' llu'. 6 Kih' he' ma'jä' koo' hweh' juu' kih' Cristo kyaah' hnäh', 7 he'ja', mo'so' cha' ga' he' ga' hnøø' hñah' hnäh' kih' Dio jëeh' ma'hñah' ba' hnäh' hi' ma'cha' o-jøh' dsë' kyah' hnäh' he' tëeh' hnäh' ya'jwii' kiyh' wa'ra' ga'të' jee' lä'jnää' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'. 8 Hi' hñii' bih' jmeey' go'taah' hnäh' koo' hweh' lä'jiih' llaa' mah' mo'so' cha' ga' he' na'bääh' hnäh' ni' miih' wa'ra' ga'të' jee' jäh' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'. 9 Ma'ra' he' mi'te' ba' Dio juu' kih'. Hi' he' ba' hī' ga'tëeh' hnäh' mah' jmeeh' hnäh' kō-jøh' kyaah' Jooy' Jesucristo, Dsa-jøøh' jnän'.

Ga'laa' ma' kih'kih' øøyh' jee' jwii' Corinto

10 He'ja' chyün' kyaah' hnäh' øøhn', kyaah' hih' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'. Jmee' bii' hii' koo' ba' juu' kyah' hnäh' lä'jëe' hnäh' mah' sa' leeh' hnäh' to' nää'. Koo' nëe' ba' go'taah' hnäh'. Wa' la' koo' ba' huu'dsë' kih' jee' lä'jëe' hnäh'. 11 Øøhn', ga'nuun' ha' lä' tääh' hnäh', ga'jmeeh' dsa' kyaah' Cloé juu' he' cha' hñii' jee' kyah' hnäh'. 12 Lä'la' ba' ngoo' juu' la'. Kō-l- laa' hnäh' jawh' hnäh': "Jnä' jmeen' kō-jøh' kyaah' Paa'." Hī' jñah' jäh': "Jnä' kyaahn' Apolo." Hī' jñah' jäh': "Jnä' kyaahn' Pee'." Hī' jñah' jäh': "Jnä' laan' kyaah' Cristo." 13 Ha' ba' lä' la' juu' ja'. ¿Che' laa' uu' uu' Cristo? ¿Che' jnä' ga'taan' dsöh' hma-cru' kwaat' kyah' hnäh'? ¿Che' ga'saa' hnäh' jmi' lä'hih' kin'?

14 Kwan' ti'hmaah' kih' Dio sa' ga'chaan' dsa' jmi' jee' kyah' hnäh'. Ma'la' Crispo kyaah' Gayo ba' ga'chaan' jmi'. 15 He'ja' ni' jaa' dsa' sa' le' jäh' he' na'saa'

hnäh' jmi' kyaah' hih' kin'. 16 Hi' ga'chaan' jmi' hī' chaah' kih' Estéfana ka-läh'. Pero sa' man' che' chaah' ga' jñah' hī' ga' ga'chaan' jmi'. 17 Jëeh', sa' ga'chee' Cristo jnä' mah' chaan' dsa' jmi'. Ga'cheey' jnä' mah' kwan' ju'hmëe' kiyh' ba'. Hi' sa' hlëeh'n' kyaah' juu' kaah', ha' ga' che' sa' hä' ta' he' ga'taa' Cristo dsöh' hma-cru'.

Kyaah' Cristo ga'lä'jnä' he' kyueh' Dio cha-miih'

18 Jëeh', kih' hī' dsa'kah' jwë', ngaah' ba' la' juu' he' ga'taa' dsöh' hma-cru'. Pero jnä' jne' hī' dsa-lääh', ju-u' la' la' be' kih' Dio ba'. 19 Lä'koo' na'sii' juu' kih' Dio: Heen' go'te' huu'dsë' kih' hī' kyueh' cha-miih'. Jñuuhn' lä'jê' he' ma'mi-tëë' dsa' hī' ngëe' cha-miih', ga'jäh' Dio.

20 ¿Na' hī' kyueh' cha-miih'? ¿Na' hī' ma'mi-tëë' cha-miih'? ¿Na' hī' lih' ti'choo' juu' jmi'gyueh' la'? ¿Che' sa' ga'jmeey' Dio ga'jä' ta' hwa' lä'jê' he' kyueh' dsa' jmi'gyueh'? 21 Cha-miih' huu'dsë' llu' cha' kih' Dio, he'ja' sa' ga'kway' jwë' ma'lä'kyuu' dsih' kyaah' he' kyueh' dsa' cha-miih'. Ga'tih' dsëy' lä'äy' dsa' hī' jmeey' dsoo' dsë' kiyh' ba', ta'la' kih' he' kwa' dsa' juu' kiyh' ma'ke' jäh' dsa', ngaah' juu' na'. 22 Dsa' judiu' hnøø' jëey' koo' he' juh'gaa'. Hi' dsa' griego hnooyh' ha' lä' jee' lä'kyueh' cha' ga'miih' ba'. 23 Pero jne', ga'nøø' ba' jne' kwa' jne' juu' he' ga'taa' Cristo dsöh' hma-cru'. Hi' juu' la' la' o'hiih' kih' dsa' judiu, hi' kih' dsa' griego la' juu' ngaah' ba'. 24 Pero kih' hī' ga'tëeh' Dio, dsa' judiu' lä'kye' griego, juu' kih' Cristo mi-jnääh' ha' lä'koo' be' sa' cha' kih' Dio, hi' ha' lä'koo' sa' kyueh'. 25 Ma'ke' jäh' dsa', ngaah' la' juu' kih' Dio, pero kyee' cha' ga'miih' he' kyueh' Dio lä'koh' ga' he' kyueh' dsa'. Hi' ma'ke' jäh' sa' beey' juu' kih' Dio, pero cha' ga'miih' beey' ba' lä'koh' ga' juu' kih' dsa'.

26 Jëe' da' hnäh' øøhn', ha' lä' ma' tääh' hnäh' lä' ma' ga'tëeh' Dio hnäh'. Sa' jwëe' hnäh' hī' ma' kyueh' cha-miih' lä'koo' te' he' ma'mi-tëë' dsa' jmi'gyueh'. Sa' jwëe' hnäh' hī' ma' jmeey' hih', hi' ni' sa' jwëe' hnäh' hī' ma' hii' juu' kih'. 27 Ga'lleeh' Dio hī' sa' kyueh' ni' miih' jmi'gyueh' la' mah' lley' o'hiih' kih' hī' kyueh' cha-miih', hi' ga'lleeyh' hī' sa' beey' jmi'gyueh' la' mah' lley' o'hiih' kih' hī' beey'. 28 Lä'kye' hī' sa' lä'jëen', lä'kye' hī' sa' tääh'n' ta' jmi'gyueh' la', ga'lleeh' Dio, hi' lä'jëe' hī' sa' laa' ni' miih' ga'lleeyh' mah' jmäy' ta' koo' lä'jëe' hī' laa' kaah'. 29 Lä'ja' ni' jaa' sa' le' jmää' hñii' jøøh' cha'né' Dio. 30 Ta'la' kih' Dio ba' ja', he' tääh' hnäh' kyaah' Cristo Jesús. Hi' kyaah' Cristo ga'jmeey' kyueh' jne' cha-miih', he'ja'

ra ma-gyuh. Wa' kyen' koo' nee' ba' huu'dse' la' hn00' kih' ju'dsoo'. He' na' la' la'koo' he' kihn' he'ni-ih' he' sa' kyaah' levadura.

9 La' ma' ga'siin' kyah' hnah' jaa', ga'jweeh'n' hnah', mo'to' jmee' hnah' ko'joh' kyaah' hi' ga'naa' kyaah' wa' hi' cha' hi'. 10 Sa' jwahn' kih' dsa' hi' sa' ma'heeh' juu' kih' Dio, hi' kaa' wa' hi' cha' hi', hi' hn00' lih' cha'miuh' kuu', hiiy' kih' dsa', jmaay' j00h' dio hi' na'laa' kaa' dsa'. Cher'mah' t00h' ba' jne' jmi'gyuu' la', ma'ra' he' t00h' ba' jne' jee' kih' dsa' hi' jmee' la'-na'. 11 La'la' ba' ga'siin' kyah' hnah'. Mo'to' jmee' hnah' ko'joh' kyaah' ni' jaa' hi' jah' laay' 00h' jne' cher'mah' kaa' wa' hi' cha' hi', hi' cher'mah' hn00y' liyh' cha'miuh' kuu', jmaay' j00h' hi' na'laa' kaa' dsa', hl00y' wii' kih' dsa', laay' lla'hiih', hiiy' ki-h' dsa'. Ni' ta' kuh' hnah' ko'joh' kyaayh'. 12 Sa' ga't00n' llan' ta' kih' hi' sa' ma'heeh' juu' kih' Dio. Pero kih' hi' jmee' ko'joh' kyaah' jne', zhe'la' sa' lla' jne' ta' kiyh'? 13 He'ja' llee' hnah' hi' hl00h' he' jee' kyah' hnah'. Pero Dio ba' lla' ta' kih' hi' sa' ma'heeh' juu' kiyh'.

Ma' hnaah' 00y' dsa'ta' cha'ne' hi' sa' ma'heeh' juu' kih' Dio

6 Cher'mah' cha' jaa' hi' cha' hnii' kih' kyaah' 00h', zche' sa' la'hiiy' dsooy' ne'ta' cha'ne' jaa' hi' sa' ma'heeh' juu' kih' Dio, lla' he' ma' dsooy' cha'ne' hi' laa' kya' Dio? 2 zChe' sa' neh' hnah' lloo' koo' jmi' hi' na'jng00' ba' llay' ta' kih' dsa' jmi'gyuu'? He'ja' cher'mah' hñah' hnah' jwe' llah' hnah' ta' kih' dsa' jmi'gyuu', he'la' sa' le' llah' hnah' ta' kih' koo' m'juu' he' sa' la' juuh'? 3 zChe' sa' neh' hnah' lla' jne' ta' kih' angele ka'lah'? zHa' la'ja' sa' le' lla' jne' ta' kih' hi' cha' jmi'gyuu' la'? 4 He'ja' ga' ma'cha' koo' hnii' jee' kyah' hnah' jmi'gyuu' la', zhe'la' go't00h' hnah' goo' hi' sa' ma'heeh' juu' kih' Dio? 5 Hl00h' la'na' mah' ja' o'hiih' kyah' hnah'. zHa' la' la' kyah' hnah'? zChe' sa' cha' ni' jaa' 00h' hnah' hi' cha' huu'dse' llu' kih' mah' mi'ee' juu' kyah' hnah'? 6 Lla' he' ma' jmeeh' hnah' la'ja', te'j00h' hnah' kyaah' 00h' hnah' mah' ga'naah' hnah' cha'ne' hi' sa' ma'heeh' juu' kih' Dio mah' llay' ta' kyah' hnah'.

7 Kih' he' te'j00h' hnah', ma'hl00h' hnah' kyaah' dsa'kyaah' hnah'. zHe'la' sa' kw00h' hoh' hnah' cher'mah' lla'ds00y' hnah'? zHe'la' sa' kw00h' hoh' hnah' cher'mah' jmeeyh' hnah'? 8 Lla' he' ma' kw00h' hoh' hnah', lla'ds00h' hnah' kih' dsa', mah' jmeeh' hi' laa' ja'ba' 00hn'.

9 zChe' sa' neh' hnah', la'j00' hi' hñaa' ds00', sa' hey-h' ya'jwii' kih' Dio? Ta' mi'gaa' hnah' hñaa'. Hi' sa' na'jee' goo' kaa' wa' hi' cha' hi', kyaah' hi' jmaay' j00h' dio hi' na'laa' kaa' dsa', kyaah' hi' na'jee' goo' kaa' wa' hi' laa' kya' jñah', kyaah' dsa'ñuu' hi' jmee' la' jmee' dsa'm00', kyaah' dsa'ñuu' hi' kaa' he' ba' dsa'ñuu' dsa'kyaayh', hi' he' sa' heh' ya'jwii' kih' Dio. 10 La'ja' hi' hii' kih' dsa', hi' hee' ds00' kuu', lla'hiih', hi' jwa' dso'jwii' kih' dsa'kyaah', hi' ga'naa' mi'gaa' dsa', sa' heyh' ya'jwii' kih' Dio. 11 He' ja' ma'

laa' ko'llaa' hnah'. Pero na' ma'na'che' dso'kye' kyah' hnah', ma'na'jng00h' hnah', hi' lluy' hnah' ta'la' kih' Jesucristo Dsa'j00h' jñan', hi' ta'la' kih' jmi'lle' kih' Dio jñan'.

Hn00' dsa'tooh' jne' jmeen' la' hn00' Dio

12 Ga'la'j00' ba' na'ng00n' jwe' jmeen', pero ja' la'j00' jmaay' ta'. Ga'la'j00' ba' na'ng00n' jwe' jmeen', pero sa' jmeen' mah' sa' lla'ds00' kin' ni' miih'. 13 La'j00' ma', la' kih' tuh' jne', la'ja' tuh' jne', la' kih' ma'. Pero kwee' ba' hee' Dio la'to'. Sa' ga'jmaay' Dio jne' mah' kaa' jne' wa' hi' cha' hi'. Ga'jmeey' jmi'ngo' he' kye' jne' mah' jmee' ta'he' kiyh'. Hi' la'ja' ka'lah', he' lluy' jñan' ba' cha' Dio. 14 Hi' lloo' koo' jmi', Dio hi' ga'mi'jiih' Dsa'j00h' jñan', he' ba' hi' he' mi'jiih' jne' ka'lah' kyaah' be' kiyh'.

15 zChe' sa' neh' hnah' jmi'ngo' he' kye' jne' la' ma'la' koo' ba' kyaah' Cristo? zChe' jñuu' jaa' hi' ma'laa' koo' kyaah' Cristo mah' kw00h' jaa' dsa'm00' hi' hn00' hñii' kyaah' wa' hi' cha' hi'? Ni' miih' sa' sooh' la'ja'. 16 zO che' sa' neh' hnah' jaa' hi' kyaah' dsa'm00' hi' ng00' kyaah' wa' hi' cha' hi', ma'laay' koo' jmi'ngo' kyaayh'? J00h', la'koo' na'sii' juu' kih' Dio: "La'uu' lee' jaa' ba". 17 Pero hi' jmee' ko'joh' kyaah' Dsa'j00h' jñan', kyey' koo' ba' jmi'lle' kyaayh'.

18 Haa' hnah' hñaa' cha'miuh', ta' kaa' wa' hi' cha' hi'. J00h' wa' he' cha' he' ga' jyoh' dso'kye' he' jmee' dsa', sa' hn00' dsoo' kih' jmi'ngo' kiyh'. Pero hi' kaa' wa' hi' cha' hi', he' jmeeyh' hñiiy' ba' ja'. 19 zO che' sa' neh' hnah', heh' jmi'ngo' jñan' la' gwah' kih' jmi'lle' Na'jngii'? Hi' he' haa' neh' tuh'ds00' jne' hi' ga'kw00h' Dio jne'. Hi' sa' laa' jne' dsa'juu' jmi'ngo' jñan', Dio ba' he' hi' laa' dsa'juu'. 20 J00h', hmoo' kyaah' ga'laa' Dio jne'. He'ja' kyaah' jmi'ngo' jñan' wa' jmeen' juu' kih' Dio, hi' la'ja' kyaah' jmi'lle' jñan', j00h' la'to' he' la' la' kiyh'.

Hweh' la' he' jee' dsa' goo'

7 Na' jeeh'n' kyah' hnah' juu' he' ga'siin' hnah' kin'. Lu' la' kih' dsa' cher'mah' sa' ga'jee' gooy'.

2 Pero kih' he' kaa' dsa' wa' hi' cha' hi', he'ja' jwahn', la'jaa' dsa'ñuu' wa' kyaay' jaa' dsa'm00', hi' la'jaa' dsa'm00', wa' kyaay' jaa' dsa'ñuu'. 3 Hi' dsa'ñuu', hn00' mi'tey' kyaah' dsa'm00' kyaay'. Ja'ba' la'ja' dsa'm00' hn00' mi'tey' kyaah' dsa'ñuu' kyaay' ka'lah'. 4 J00h' dsa'm00' sa' laay' juu' jmi'ngo' kiyh', dsa'ñuu' ba' laa' juu'. La'ja' ka'lah' dsa'ñuu', sa' laay' juu' jmi'ngo' kiyh', me'y' ba' laa' juu'. 5 La'uu' ba', dsa'm00' dsa'ñuu', sa' le' jayh' he' sa' hn00n' ni' miih'. Pero cher'mah' la'uu' ga'taayh' juu' kwee' la'00y' miih' jmi' ta'ko'jiih' dsa'taayh' ngiiy' kiyh' kih' Dio, llu' ba'. Hi' ga' ma'ng00' he' ja', wa' mi'tey' ka'lah' la'uu' mah' la'ja' sa' kaa' Tana', wa'ra' sa' ga'la'be' ds00'.

6 He' jwahn' la'na', he' kwan' jwe' ba', ja' he' jmeen' mada'. 7 Hn00' ga' jna' wa'ra' jah' kih' la'j00' ba' dsa' kw00h' ds00' la'koo' jna'. Pero la'jaa' la'jaa' jne'

ga'hñah' jne' lä'koo' te' he' ga'kwa' Dio. Jaa' jmee' koo', hi' jñah' jmee' jyoh'.

⁸ Kih' hi' sa' ga' ma'jee' goo' hi' lä'kye' kih' dsa' hnñ', jwahn', llu' la' kiyh' cher'mah' ga'jäy' hñiiy' lä'koo' jnä'. ⁹ Pero cher'mah' sa' ga'kwëeh' dsëy' jäy' hñiiy' lä'jiih' jmñ' chaay', wa' jee'y' gooy'. Jëeh' llu' ga' he' jee'y' gooy' lä'koh' ga' he' tu'ja' tuh-dsëy' kih' wa' hi' cha' hi'.

¹⁰ Pero kih' hi' ma'na'jee' goo', jmeen' mada', (jä' he' hñiin' jwahn', Dio ba' hi' jäh'), dsa-më' ta' wa' beë' dsa-nñuuh' kyaah'. ¹¹ Cher'mah' ga'beey' øyoh', sa' wa' jee'y' gooy' kyaah' jñah', o wa' dsa-jeeyh' kyaah' dsa-nñuuh' kyaay' ba'. Hi' kih' dsa-nñuuh' jwahn', sa' wa' beey' dsa-më' kyaay'.

¹² Pero kih' jee' lä'jée' ga' jñah', jnä' jwahn' (jä' he' Dio). Cher'mah' chaä' jaa' øoh' jne' hi' kyaah' dsa-më' hi' sa' ma'heeh' kih' Dio, hi' cher'mah' heeh' ba' dsa-më' gya' kyaah' øoh' jne' he', sa' wa' beey'. ¹³ Hi' cher'mah' chaä' jaa' dsa-më' øoh' jne' hi' kyaah' dsa-nñuuh' hi' sa' ma'heeh' kih' Dio, hi' cher'mah' heeh' ba' dsa-nñuuh' gya' kyaah' øoh' jne' he', sa' wa' beey'. ¹⁴ Jëeh', dsa-nñuuh' hi' sa' ma'heeh' kih' Dio, ma'na'jngëey' ta'la' kih' mëy'. Hi' ja'ba' lä'ja' dsa-më' hi' sa' ma'heeh' kih' Dio, ma'na'jngëey' ta'la' kih' dsa-nñuuh' kyaay'. Wa'ra' jäh' kih' sa' la' lä'ja', chih' kyaay' jä' lä' ma'sah' ja'ba'. Pero ta'ko'jiih' tääyh' ko'joh' ma'na'jngëe' bih'. ¹⁵ Pero cher'mah' hi' sa' ma'heeh' kih' Dio ga'beey' dsa-kyaayh', wa' beey' kih'. Cher'mah' ga'la' lä'ja', sa' la' he' wñ' kih' dsa-më' dsa-nñuuh' øoh' jne' he' dsa-taayh' ko'joh'. He' hñ' tii' jnan' ba' ga'tëeh' Dio jne'. ¹⁶ Jëeh' hne' dsa-më' øoh'n', sa' ñeh' hne' che' lä'tleh' lääh' dsa-nñuuh' kyaah'. Lä'ja' hne' dsa-nñuuh', sa' ñeh' che' lä'tleh' lääh' dsa-më' kyaah'.

Wa' heeh' ba' jne' dsa'toohn' lä'koo' ma'tøohn' la'

¹⁷ Lä'jaa' lä'jaa' jne', wa' dsa'toohn' kyaah' he' ga'hñah' jne' kih' Dsa'jøoh' jnan', lä'koo' ma' ga'tëeh' Dio jne'. ¹⁸ Cher'mah' ma'ngëe' ma'tuy' jmi'ngo' kyah' lä' ma' ga'tëeh' Dio hne', jä' ba' hne' lä'na'. Pero cher'mah' sa' ga'tuy' jmi'ngo' kyah' lä' ma' ga'tëeh' Dio hne', sa' jmee' bii' uuh' jmi'ngo' kyah'. ¹⁹ Sa' cha' he' hnøø' jäh' ni' miih' he' ga'wñh' jmi'ngo' jnan', o he' sa' ga'wñh'. Kih' jee' lä'jé', hnøø' nñuuh' jne' mada' kih' Dio ba'. ²⁰ Lä'jaa' lä'jaa' wa' jäy' ba' kih' lä' ma'tääh' ja', lä'koo' ma' ga'heeyh' kih' Dio. ²¹ Cher'mah' ma' na'hñëeh' jmeeh' ta' kih' dsa', lä'koo' ma' ga'tëeyh' hne', ta' jmee' cha'miih' hñu'd-së'. Pero cher'mah' cha' jwë' kyah' lääh' hñaa'h', kwa' be' lää' hñaa'h'. ²² Jëeh' jaa' hi' ma' na'hñëe' jmee' ta' kih' dsa' lä'koo' ma' ga'tëeh' Dio, ma'na'laä' bih' kih' Dio. Pero jaa' hi' sa' na'hñëe' jmee' ta' kih' dsa' lä'koo' ma' ga'tëeh' Dio, na' ma'na'hñëey' jmee'y' ta' he' kih' Cristo ba'. ²³ Hmooh' kyaah' ga'laä' Dio jne', he'ja' ta' hñëe' hñah' hñaa'h' mah' jmeeh' ta' kih' dsa' lä'jmñ' lä'je'. ²⁴ Lä'jaa' lä'jaa' hñah' øoh'n', wa' tääh' hñah' kih' lä'koo' ma'tääh' hñah' na', lä'koo' ma' ga'heeh' hñah' kih' Dio.

Nñuuh' kih' dsa-më' dsa-nñuuh' hi' sa' na'jee' goo'

²⁵ Kih' dsa-nñuuh' hi' sa' ma'kaah' dsa-më' hi' kih' dsa-më' hi' sa' ma'kaah' dsa-nñuuh', juu' he' kwan' la' sa' la' mada' kih' Dio. Pero sa' la' kyaah' juu' ta'jmah'. Jëeh' ma'lä'ñih' dsë' Dio kin' he'ja' hlëehn' ju'dsoo' jmah' ba'. ²⁶ Lä'koo' la' jmñ' he' tøohn' na', kih' he'ja' laan', go' llu' ga' he' go'taah' hñah' lä'koo' ma'tääh' hñah' na'. ²⁷ Cher'mah' chaä' dsa-më' kyaah', ta' jmee' hñu'dsë' beeh' hñih'. Hi' cher'mah' sa' chaä' dsa-më' kyaah', ta' jmee' bii' jeeh' gooh'. ²⁸ Cher'mah' ga'kyaah' dsa-më', sa' la' hñih'. Lä'ja' chih-më' kwaä', cher'mah' ga'kaay' dsa-nñuuh', sa' jmeey' hñih'. Pero kih' hi' dsa-jee' goo', jä' cha'miih' hñu'dsë' ne' kiyh'. Hi' hnoon' wa'ra' jäh' kih' ni' miih' he' ja' sa' jëeh' hñah'.

²⁹ Ma'ngoo' ya'jäh' jmñ', he'ja' na' jwahn' øoh'n': Na' ta' cha'ne', hñih' hi' kyaah' dsa-më', lä'koo' he' sa' kyaah' bih' wa' jmeey'. ³⁰ Hñih' hi' ti'meeh' dsë', wa' gaä' dsëy'. Hñih' hi' jëe' dsë', wa' jmeey' lä'koo' he' sa' jëe' dsëy'. Hñih' ga'nää' la' løø', wa' jmeey' lä'koo' he' sa' cha' kiyh' ba'. ³¹ Hñih' hi' koooh' jmee' he' cha' jmi'gyuuh' la', wa' jmeey' lä'koo' he' sa' jmee' bii' kiyh' ba'. Jëeh' lä'jé' he' jëe' jne' jmi'gyuuh' la', he' dsa-ngëe' ba' ja'.

³² Hnoon' wa'ra' jäh' kih' sa' cha' ba' he' kih' kah' hñah' hñu'dsë'. Dsa-nñuuh' hi' sa' ga' ma'jee' goo', hi' he' hñaah' Dio, hnooyh' ha' lä' jee' tih' dsë' Dio ba'. ³³ Pero hi' kyaah' dsa-më', kye' gyih' hñu'dsë' kih' he' cha' jmi'gyuuh' la', hnooyh' ha' lä' jee' tih' dsë' mëy' ba'. ³⁴ Lä'ja' ka'läh', kah' ba' la' kih' dsa-më' hi' kyaah' dsa-nñuuh', hi' kih' chih-më' kwaä' hi' tääh' hñii'. Chih-më' kwaä' he', hñaah' gyih' Dio, ngëey' hñiiy' kyaah' jmi'lle' kiyh' kih' Dio. Pero hi' na'jee' goo', kye' gyih' hñu'dsë' kih' he' cha' jmi'gyuuh' la', hnooyh' ha' lä' jee' tih' dsë' dsa-nñuuh' kyaay' ba'. ³⁵ He' la' ma'jwahn' mah' jmää' ta' kyah' hñah'. Jä' he' hnoon' han' kyah' hñah'. Hnoon' go'taah' hñah' lä'koo' lle' kyah' hñah' mah' hñaah' hñah' Dsa'jøoh' jnan' lä'kaä' tuh'hoh' hñah'.

³⁶ Cher'mah' jaa' dsa' chaä' chih-më' kyaä' hi' ma'të' jñ'ne' jee'y' gooy', hi' cher'mah' jmeey' hñu'dsë' sa' sooh' jäy' hñiiy', hi' laay', jmee' bii' jee'y' gooy', wa' jee'y' gooy'. Jëeh' lä'ja' lla' dsëy', sa' la' hñih'. ³⁷ Pero cher'mah' chaä' jñah' hi' ma'jmeey' koo' ba' hñu'dsë', hi' sa' la' kyaah' he' wñ', jmeey' lä'koo' hyoh' dsëy' ba', cher'mah' ma'jmeey' koo' ba' hñu'dsë' sa' kwaay' chih-më' kyaay' jee' goo', he' jmeey' llu' ba' ja'. ³⁸ Heh' lä'ja', cher'mah' hi' ga'kwaä' chih-më' kyaä' jee' goo', jmeey' llu' ba' ja'. Pero cher'mah' sa' ga'kwaay' jee' goo', llu' ga' he' jmeey' lä'ja'.

³⁹ Dsa-më' hi' na'jee' goo', laay' kyaä' jaa' dsa-nñuuh' lä'hñih' kih' ley, ta'ko'jiih' chaä' dsa-nñuuh' kyaay'. Pero cher'mah' ga'juu' dsa-nñuuh', ma'cha' jwë' kiyh' jee'y' gooy' ka'läh' kyaah' hi' tih' dsëy', la' ra' laä' jaa' dsa-nñuuh' hi' ma'heeh' juu' kih' Dio. ⁴⁰ Hi' jnä' laan', llu' ga' la' kiyh' cher'mah' ga'jäy' hñiiy'.

kuh-huh' hnäh', o he- ga' jmeeh- hnäh', jmeé' hnäh' lä'jé' lä'koo- lle' kih' ba' mah' lä'ja- wa' la' jmeeh- kih' Dio jnän'. 32 Ta' jmeé' hnäh' jeh' dsé' dsa- judiu, ni' hi- sa' laa' judiu, ni' hi- laa' kyaa' Dio ka-läh'. 33 Jmeé' hnäh' lä'koh' jmeé' jnä' ba'. Jëéh' jmeen' bii' hnoohn' ha- lä' jee' tih' dsé' dsa- kyaah' lä'jé' he- jmeen'. Sa' hnoohn' he- llu' ki' hñiin', hnoohn' he- llu' kih' ga'lä'jéé' ba' mah' lääy'.

Juu' kih' dsa- hi- jlë- ka'lle'

11 Jmeé' hnäh' lä'koo- jmeé' jnä', jëéh' jnä' jmeen' lä'koo- ga'jmeé' Cristo.

2 Chaañ- llu' cha'miih- lä'koo- tääh' hnäh' øøhn', jëéh', ga'lä'jé' jiih- ba' dsa-lä-dsooh- hoh' jnä', hi' chooh' ba' hnäh' koo- hwéh- juu' he- ma-hlëëhn- hnäh'. 3 Hnoon' lä'ngëéh' hnäh', Cristo laa' to-né' kih' lä'jéé' dsa-nëeh- hi' lä'ja- laa' dsa-nëeh- kih' dsa-mé', lä'ja- laa' Dio kih' Cristo ka-läh'. 4 La' o-hih' kih' dsa-nëeh- cher'mah' jlëy- ka'lley' wa'ra- ga'té' jee' ngiiy' kiyh' kih' Dio o wa'ra- ga'ngëey' juu' kih' Dio chá'né' dsa-. 5 Lä'ja- ka-läh' la' o-hih' kih' dsa-mé' cher'mah' sa' na-jlë- ka'lley' wa'ra- ga'té' jee' ngiiy' kiyh' kih' Dio o wa'ra- ga'ngëey' juu' kih' Dio chá'né' dsa-. Heh' lä'ja-, la' lä'koo- he- na-tii' kwah- lley'.

6 Cher'mah' jaa- dsa-mé' sa' jlë- lle', llu' ga' wa' tiyy' lley' go-te-. Pero cher'mah' laay' la' o-hih' kiyh' he- ti- iy' lley' o he- jmeey' kwah-, he-ja- wa' jlëy' ba'. 7 Sa' sooh' kih' dsa-nëeh- jlëy' lley', jëéh' laay' heeh' kih' Dio, mah' mi-jnäy' ha- lä'koo- jøøh' laa' Dio. Pero dsa-mé' mi-jnäy' ha- lä'koo- jøøh' laa' dsa-nëeh-. 8 Dsa-nëeh- sa' ya'hëé' kih' dsa-mé', dsa-mé' ba' ya'hëé' kih' dsa-nëeh-. 9 Lä'ja- ka-läh', sa' ga'jmää' Dio dsa-nëeh- mah' le' llu' kih' dsa-mé', ga'jmääy' dsa-mé' mah' le' llu' kih' dsa-nëeh- ba'. 10 Kih' he-ja-, hi' kwaat- kih' ángele ka-läh', jmeé' bii' jlë' dsa-mé' lle' mah' jmeé' lii' chaa- hi- kye- né' kiyh'.

11 Pero he- tøøh' jné' kyaah' Dsa-jøøh' jnän', ja' ma-la' dsa-nëeh- laa' kwaat-, ja-ba' lä'ja- laa' kwaat- dsa-mé' ka-läh'. 12 Jëéh', lä'koh' ya'hëé' dsa-mé' kih' dsa-nëeh-, ja-ba' lä'ja- kih' dsa-mé' dsa-lä-chaa- dsa-nëeh-. Lä'uy' ba' hwëé- kih' Dio. 13 Kye- dá' hnäh' kwaat- hñaah' hnäh', ¿ché' sa' laah' hnäh' sa' jnä' llu' wa'ra- ga'ngii' jaa- dsa-mé' kih', kih' Dio ma' sa' na-jlë- lley'? 14 Lä'koo- jmeé- jné' he- tøøhn' jmi-gyuu- la- lä'koo- la' kih' dsa-nëeh-, mi-jnäy' he- la' o-hih' kiyh' he- kway' jwë' kwaat- jñu- lley'. 15 Pero kih' dsa-mé', kah' ba' la'. Jnä' llu' kiyh' he- kway' jwë' dsa-kwaat- jñu- lley'. Jëéh', dsa-mé', ga'hyoyh' jñu- lley' kyoo- mah' jlë- lley' lla' he- ma' jlëy' kyaah' hmiih-. 16 Cher'mah' chaa- hi- hnøø' tí' choo' juu' kih' juu' he- hlëëhn' la-, hnøø' lä'ney' ha- lä' la' kyaa' jnääh'. Jëéh' koo- nëé' ba' he- tëé' jnääh' jmeé- jnääh' hi' lä'ja- lä'kaa- gwah' kih' Dio.

Mi-kwayh' ma-nëeh' kih' Dsa-jøøh' jnän'

17 Pero ta' jyoh' ko-taa-, sa' chaañ- llu' lä'koo- jmeeh- hnäh'. Jëéh', jee' dsa-nëeh' hnäh', cha-ga'miih- he-

hliih' jmeeh- hnäh' lla' he- ma' jmeeh' hnäh' he- llu'. 18 To-né' he- ja-, ma-nuun' kyah' hnäh' he- sa' hii' koo- ba' juu' kyah' hnäh' jee' dsa-nëeh' hnäh'. Hi' jee' lla' laa' dsoo' ba'. 19 Jëéh', go- laa' jmäa' kyah' hnäh' he- tääh' hnäh' lä'ja- mah' lä'lee- hii- na- hi- hnaah' Dio hi' lä'lee- hii- na- hi- sa' hnaah' Dio.

20 Cher'mah' lä'ja- tääh' hnäh', jee' dsa-nëeh' hnäh', ja' ma-nëeh' kih' Dsa-jøøh' jnän' ja- kuh- hnäh'.

21 Jëéh', wa'ra- ga'té' hor- kuh- hnäh', lä'jaa- lä'jaa- hnäh' dsa-lä-jää' kuh-huh' hnäh' he- go-kye- hnäh'. Hñaah' ba' hnäh' kuh-huh' lä'jiih' dsa-lä-hee' hnäh' mah' ko-llaa' jäy' kyaah' kyoo'. 22 ¿Che' sa' cha- cha'neh' kyah' hnäh' jee' go-taa' hnäh' kuh-huh' hnäh'? ¿He-la' mi-kwah- hnäh' hi- laa' kyaa' Dio, mah' lleh- hnäh' o-hih' kih' hi- sa' kye- ni' miih- he- kuh'hiih'? ¿Hee- ba' na- jwëëhn- hnäh'? ¿Che' jwëëhn- hnäh' jmeeh- ba' hnäh' llu'? Ni' miih- sa' jwëëhn- hnäh' lä'ja-.

23 Jëéh', kih' Dsa-jøøh' jnän' ga'hyohn' juu' la-, ja-ba' he- ma-hlëëhn- hnäh' jää'. Hwë' he- ga'ngëey' Dsa-jøøh' jnän' ja-, ga'kay' he'niih-. 24 Mah' ga'kway' tí'hmaah' kih' Dio. Ma'ngëé' he- ja-, ga'llaay' he'niih- ja- mah' ga'jäyh': "Hee- la-, kuh' hnäh'. He- la- na- jmi'ngo' kin-. Ta-la' kyah' hnäh' kwaan' hñiin' juun'. Ja- jmeeh- hnäh' lä-la- mah' lä-dsooh- hoh' hnäh' kin-." 25 Ja-ba' lä'ja- ga'jmeey' kyaah' wa'kyaah', ma'ngëé' ma-kuyh- ma-nëeh-. Ga'jäyh': "Wa'kyaah' la- la' hmoo' hmëé' he- jmeen' kyaah' jma- kin-. Ja- jmeeh- hnäh' lä-la-, ga'lä'jé' jiih- ma' huh' hnäh', mah' lä-dsooh- hoh' hnäh' kin-." 26 Lä'ja-, lä'jé' jiih- ma' kuh- hnäh' he'niih- la-, hi' ma' huh' hnäh' he- ha' neh' wa'kyaah' la-, he- jmeeh- hnäh' juu' he- ga'juu' Dsa-jøøh' jnän' ba' na-, lä' ma'ngoo' ja-ba' lä'jiih' jäyh' ka-läh'.

27 He-ja-, cher'mah' hi- ga'kuh- he'niih-, hi' ga'hiih' he- ha' neh' wa'kyaah' kih' Dsa-jøøh' jnän', hi' lä' ma'ngoo' bih' jmeey' he- hliih-, ma-na-bäayh' dsoo', kih' he- mi-kwayh' jmi'ngo' kyaah' jma- kih' Dsa-jøøh' jnän'. 28 Lä'jaa- lä'jaa- hnäh' hnøø' kah' dá' hnäh' kwaat- che' sa' hñii' hu' dsé- kyah' hnäh', jää' ja-ga' kuh' hnäh' he'niih' hi' huh' hnäh' he- ha' neh' wa'kyaah'. 29 Jëéh', cher'mah' jmeé' gyih' he- hliih' mah' kuyh- he'niih' hi' hiih' he- ha' neh' wa'kyaah' ja-, he- ngiiy' he- ja' he- hliih' né' kiyh' ba' ja-. Jëéh' sa' tooyh- ta' jmi'ngo' kih' Dsa-jøøh' jnän'. 30 Kih' he-ja-, chaa- jwëé' jee' kyah' hnäh' hi- dsaah', jwëé' hi- mo- so' cha- be' kih', lä'jiih' chaa- ko-llaa' hi- ga'juu'.

31 Pero cher'mah' ga'kye' jné' kwaat- he- hñii' hu' d- sé- jnän', jää' ja-ga' kih'hinn', mo' so' cha- he- kih' lla' Dio ta' jnän'. 32 Hi' cher'mah' ga'llay' ta' jnän', Dio ba' he' hi- heeh' jné' wii', mah' sa' dsa-nøøñ' chá'je- ko-jøøh' kyaah' hi- sa' ma-heeh- juu' kiyh'. 33 He-ja- øøhn', wa'ra- ga'taa' hnäh' kuh', ja- jääh' hnäh' dsa-kyaah' hnäh'. 34 Hi' cher'mah' chaa- jaa- hi- kyoh', wa' lla-kuyh- chá'neh' kiyh', mah' sa' ja' he- wii' né' kiyh', wa'ra- ga'jmeey' wa' la' cha- la' jee' dsa-nëeh' hnäh'. Cher'mah' cha- ga' jyoh' juu', he- ja- mi'een' wa'ra- ga'lloon' na'jëën' hnäh'.

Lä'jḗ he' ga'hñah' jne' kih' Jmīlle' kih' Dio

12 Hnoon' lä'ngēeh' hnäh' miih' øøhn', ha- lä' la' he' ma'hñah' jne' kih' Jmīlle' kih' Dio. 2 Neh' ba' hnäh' ha- lä' ma' jmeeh' hnäh', jää' sa' ga' ma'heeh' hnäh' kih' Dio. Ma' ga'nää' hnäh' ta' la' ta' jnø', ga'kah' hnäh' jwē' jee' ma' hnaah' hnäh' dio kaa' hī' na'laa' kaa' dsa-. 3 He'ja' hnoon' lä'ngēeh' hnäh' ni' jaa' hī' hlēeh' lä' gwa' kih' Jmīlle' kih' Dio sa' jwäy' dso'jwii' nē' kih' Jesús. Lä'ja' ka'läh' sa' jäh' jøøh' Jesús, cher'mah' sa' kyaayh' Jmīlle' Na'jngii'.

4 Kah' ba' la' he' ma'hñah' jne' lä'jaa' lä'jaa' jne' kih' Dio, pero jaa' ba' Jmīlle' Na'jngii' hī' kwa' lä'jḗ he' ja-. 5 Kah' ba' la' ta' he' jmeeh' jne' lä'jaa' lä'jaa' jne' jee' hnää' jne' Dio, pero jaa' ba' hī' laa' Dsa'jøøh' jnän'. 6 Kah' ba' la' be' he' ma'tēē' jne' lä'jaa' lä'jaa' jne', pero jaa' ba' Dio hī' jmeeh' lä'jḗ kih' ga'lä'jḗ jne'.

7 Lä'jaa' lä'jaa' jne' ma'hñah' jne' he' ga'kwa' Jmīlle' Na'jngii' mah' lä'ja' jä' llu' kih' lä'jḗ. 8 Jaa' ga'hyoh' miih' hux' dsē' llu' he' ga'kwa' Jmīlle'. Jñah' ga'hyoh' he' jmeeh' kyayh' cha'ga' miih', he' ga'kwa' ja'ba' Jmīlle' Na'jngii'. 9 Jñah' ka'läh' ga'hyoh' kih' ja'ba' Jmīlle' ha- lä' jee' lä'dsoo' dsēy' cha'ga' miih'. Hī' jñah' ga'hyoh' ha- lä' jee' mi'hlääy' hī' dsaah' kyaah' be' kih' ja'ba' Jmīlle' Na'jngii'. 10 Jñah' ga'hyoh' ha- lä' jmeeh' he' juh' gaa'. Jñah' ga'hyoh' juu' he' ngēēy' kih' dsa'. Jñah' ga'hyoh' mah' kay' kwaat' che' la' kih' Jmīlle' Na'jngii' he' hlēeh' dsa' o che' la' kih' jmīlle' hiih'. Jñah' ga'hyoh' hlēēyh' jyoh' juu'. Jñah' ka'läh', ga'hyoh' be' mah' jiiy' juu' he' hlēeh' dsa'kyaayh'. 11 Pero jaa' ba' Jmīlle' hī' jmeeh' lä'jḗ he' ja-. Hi' lä'koo' hyoh' dsēy' ba' ti'llooyh' kih' lä'jaa' lä'jaa'.

Jee' lä'jḗ hī' laa' kya' Dio laay' lä'koo' jaa' ba'

12 Koo' ba' la' jmi'ngo' jnän', hi' cha' cha'miih' nēē' he' na'ku' na'chah'. Ma'ke' cha'miih' nēē' he' na'ku' na'chah', ma'ra' he' la' ba' koo' jmi'ngo' jee' lä'jḗ. Ja'ba' lä'ja' Cristo ka'läh' kyaah' jne'. 13 Jēēh', kyaah' jaa' ba' Jmīlle' ga'lēē' jne' koo' ba' kyaayh', lä'llu' he' ma'na'saa' jne' jmi' kyaah' Jmīlle' Na'jngii' kih' Dio. Lä'ja' kih' hī' laa' judiu o hī' sa' laa' judiu, hi' lä'ja' ka'läh' kih' hī' na'hñēē' jmeeh' ta' kih' dsa' o cher'mah' sa' na'hñēēy'. Ga'lä'jḗ ba' jne' ma'heeh' jne' kih' jaa' ba' Jmīlle'.

14 Heh' jmi'ngo' jnän', sa' la' koo' ba' jee' lä'jḗ, cha'miih' jee' na'ku' na'chah'. 15 Cher'mah' ma'tiin' ga'jah': "Sa' laan' ma'gooh', he'ja' sa' na'jnään' kih' jmi'ngo' kyaah'", pero ma'ke' ma'jah' lä'ja', ma'ra' he' na'jnää' ba' kih' jmi'ngo' jnän'. 16 Hi' cher'mah' lo'g-wan' ga'jah': "Sa' laan' mi'nēh', he'ja' sa' na'jnään' kih' jmi'ngo' kyaah'", pero ma'ke' ma'jah' lä'ja', ma'ra' he' na'jnää' ba' kih' jmi'ngo' jnän'. 17 Cher'mah' lä'kaa' jmi'ngo' jnän', la' koo' mii' mi'nē' juh', ¿heeh' kyaah' ja' nux' jne'? Hi' cher'mah' lä'kaa' jmi'ngo' jnän', la' koo' to'gwa' juh', ¿heeh' kyaah' ja' he' taa'?

jne' jmeeh'? 18 Pero Dio ga'jmeeh' na'ku' na'chah' jmi'ngo' jnän', lä'koo' la' dsēy'. 19 Cher'mah' koo' nēē' ba' la' lä'kaa' jmi'ngo' jnän', mo'so' la' lä'koo' jmi'ngo' he' kye' jne'. 20 Pero ja' lä'ja' la' jmi'ngo' jnän'. Na'ku' na'chah' cha'miih' nēē', hi' jee' lä'jḗ koo' ba' la'. 21 Sa' le' jäh' mi'nēn' siih' ma'goon': "Sa' jmeeh' bii' hne' kin'." Ni' sa' le' jäh' ka'llen' siih' ma'tiin': "Sa' jmeeh' bii' hne' kin'." 22 Pero sa' la' lä'ja'. He' cha' kih' jmi'ngo' jnän', he' jmeeh' jne' kwaat' sa' beē' ni' miih', he' ja' jmaa' jnän' cha'ga' miih'. 23 Hi' he' cha' kih' jmi'ngo' jnän' he' jmeeh' jne' kwaat' sa' jnä' llu', he' ja' høø' jne' cha'ga' miih'. Hi' he' sa' sooh' jēē' dsa', jlē' jne' llu'. 24 Pero he' jnä' llu' nē' jnän', sa' jmeeh' bii' jlē' jne'. Ga'jmeeh' Dio jmi'ngo' jnän' mah' høø'n' cha'ga' miih' lä'jḗ he' sa' beē'. 25 Heh' lä'ja', jmi'ngo' jnän' sa' jmeeh' ma' kih' kih'. Lä'jḗ nēē' ba' hnääy' dsa'kyaayh'. 26 Cher'mah' jii' kih' koo' nēē', lä'ja' ga'lä'jḗ ba' jii' kih'. Hi' cher'mah' ga'la' llu' kih' koo' nēē', lä'ja' la' llu' kih' ga'lä'jḗ ba'.

27 Lä'ja' jne' ka'läh', laa' jne' lä'koo' jmi'ngo' kih' Cristo. Lä'jaa' lä'jaa' jne' na'ku' na'chah' jne' kyaayh'. 28 Jee' kih' hī' laa' gwah', Dio ga'hñaa' to'nē' hī' laa' apóstole, ja'ga' ga'hñaa' hī' ngēē' juu' kiyh', hi' ga'hñaa' ta'jwoh', kyaah' hī' jmeeh' he' juh' gaa', kyaah' hī' mi'hlää' dsa', kyaah' hī' jmeeh' be' kih' dsa', kyaah' hī' kye' nē' kih' dsa'kyaah', hi' kyaah' hī' lih' hlēeh' jyoh' juu'. 29 ¿Che' lä'jḗ laa' apóstole? ¿Che' ga'lä'jḗ laa' hī' ngēē' juu' kih' Dio? ¿Che' ga'lä'jḗ laa' ta'jwoh'? ¿Che' ga'lä'jḗ jmeeh' he' juh' gaa'? 30 ¿Che' ga'lä'jḗ ma'hyoh' be' mah' mi'hlääy' dsa'd-saah'? ¿Che' ga'lä'jḗ lih' hlēeh' jyoh' juu'? ¿Che' ga'lä'jḗ lih' jii' juu' he' hlēeh' dsa'kyaayh'? 31 Wa' heē' hoh' hnäh' kih' ta' he' la' kwa' Jmīlle' Na'jngii' he' llu' ga' miih'.

Pero ta' jyoh' kō'taa', hlēēhn' hnäh' ha- lä' jee' jnääh' hnäh' he' jmaa' cha'ga' miih' kyaah' hnäh'.

He' hnää' jne' dsa'kyaah'n, he' ja' ba' kyeē'

13 Cher'mah' ga'hlēēhn' kyaah' wa' he' cha' he' juu' he' hlēeh' dsa', hi' kyaah' juu' he' hlēeh' ángele ka'läh', hi' cher'mah' sa' hnaan' dsa'kyaah'n, laan' lä'koo' nē' he' koo' hii' ta'jmah'. Laan' lä'koo' jw'i'ne' kih' tē'. 2 Cher'mah' ga'hyohn' cha'miih' juu' kih' Dio he' ngēēn' kih' dsa', hi' cher'mah' ga'lä'ngēēn' lä'jḗ juu' he' na'hmää', cher'mah' kyayh' ba' jnä' lä'jḗ, hi' cher'mah' ga'jmeen' dsoo' dsēn' cha'miih' lä'jiih' mi'siin' høø' moh', pero cher'mah' sa' hnaan' dsa'kyaah'n, ni' miih' sa' cha' he' laan'. 3 Cher'mah' ga'ti' ga'lloohn' ga'lä'jḗ he' cha' kin' mah' ääh'n' dsa' tä'nee', hi' cher'mah' ga'k-waan' hñiin' kaa'n', pero cher'mah' sa' hnaan' dsa'kyaah'n, ni' miih' sa' jmaa' kin' lä'jḗ he' ja'.

4 He' hnää' jne' dsa', he' jøh' dsēn' ba' ja', hi' llu' dsē' jne' ka'läh'. He' hnää' jne' dsa', ja' he' wii' dsē' jne' kyaah' dsa'. He' hnää' jne' dsa', ja' he' jmaa' jne' hñaan' kaa'h', ni' he' jmeen' kyeē' jne' cha'ga' miih'. 5 He' hnää' jne' dsa', ja' he' jmeen' he' sa' lle' kih' jmeen', ja' he' hñøøhn' ma'la' he' llu' jnän' hñaan', ja'

he- lä-llēē jne' na'koh', ja- he- tøøh- jne' dsēn- kyaah' dsa-. ⁶Ja- he- tih- dsē- jne' he- hliih', he- tih- dsē- jne' ju'dsoo' jmah' ba'. ⁷He- hnää- jne' Dio, he- lä-be' dsē- jne' kih' lä-jē, hi- lä- ma-dsoo' ja-ba' dsē- jne' kiyh', hi- ngoo' ba' he- kye' jne' o-jøh- dsē-, hi- he- kwēēh- dsē- jne' ka-läh'.

⁸He- hnää- jne' dsa-kyaahn' sa- llaa- jih'koh'. Pero lloo- koo- jmi- mo-so- jmee- bii- mi-jnäa- Dio juu' kih', lä-ja- ka-läh' mo-so- jmee- bii- hyoh- dsa- hlēēh- jyoh' juu', hi- mo-so- jmee- bii- hyoyh- he- jmeey' kyuyh- cha-ga-miih-. ⁹Pero jmi- he- tøøhn- la-, sa- ga- ma-lä-kyuyh- jne' na-hñaa- lä-jē- juu' na-, hi- lä-ja- ka-läh' lä-jēē- hi- ngēē- juu' kih' dsa-, sa- hlēēyh- na-hñaa- lä-jēē-. ¹⁰Pero wa-ra- ga'lloo- jmi- jmee- Dio ma-na-hñaa- go-te- lä-jē, ma-ja- mo-so- jmee- bii- he- ga-lä-kyuyh- jne' miih- jmi-gyuyh- la-, llaa- go-te- ba- ja-.

¹¹Lä-koo- ma- laan- chih-, ga-hlēēhn- lä-koo- ja- chih-, ga-jmeen- huy- dsē- lä-koo- ja- chih-, hi- ga-kan- kwaat- lä-koo- ja- chih-. Pero ma- ga-lä-jøøhn-, mo-so- ga-jmeen- lä-jē- he- ma- jmeen- lä-koo- ma- mahn-. ¹²Jmi- na-, sa- ma-lä-ngēē- jne' na-hñaa- lä-jēē-, la- jnän- lä-koo- he- jēē- jne' kyaah' hu- he- sa- jēē- ba'. Pero wa-ra- ga'lloo- jmi- ja-, ja-ga- tēē- jne' jēēn- jēē- go-te-. Na- kyuyh- miih- ba'. Pero wa-ra- ga'lloo- jmi- ja-, ja-ga- lä-kyuyh- lä-jē, ja-ba- lä-koo- kyuy- Dio jnä'.

¹³Hnē- nēē- ba' he- sa- llaa-: he- ma-dsoo' dsē- jne', he- cha- o-jøh- dsē- jnän-, hi- he- hnää- jne' dsa-kyaahn'. Kih' jee- lä-jē- he- la-, kyeē- ga' he- hnää- jne' dsa-kyaahn'.

Ha- lä- la' kih' hi- hlēēh- jyoh' juu'

14 He-ja- go-nää- ba' hnäh' ta- cha-nē- he- hnaah- hnäh' øøh- hnäh'. Hi- lä-ja- wa- heē- hoh' hnäh' kih' ta' he- la- kwa- jmi-llē- Na-jngi-. Hi- kih' jee- lä-jē- ta- na-, wa- heē- hoh' hnäh' kih' he- ngēēh- hnäh' juu' kih' Dio. ²Jēēh-, ja- hi- hlēēh- jyoh' juu', ja- he- hlēēyh- h- kyaah' dsa- ja-, he- hlēēyh- kyaah' Dio ba' ja-. Hi- ma-ke- hlēēyh- juu' kaah' he- kwa- jmi-llē- Na-jngi-, ni- ja- sa- ngēē- juu' kiyh'. ³Pero ja- hi- ngēē- juu' lä-koo- ga-hyoyh- kih' Dio, hi- he- ba' hlēēh- juu' he- jmeey- dsa-nää- dsa- ta- cha-nē-, kway- be' kih' dsa-, hi- jmeey- dsa-nøh- dsē- dsa-. ⁴Ja- hi- hlēēh- juu' he- sa- ngēē- jne', he- kway- be' kih' hñiiy- ba' ja-. Pero ja- hi- ngēē- juu' lä-koo- ga-hyoyh- kih' Dio, kway- be' kih' lä-jēē- hi- laa- kya- Dio.

⁵Hnoon- wa-ra- jäh- kih' lä-jēē- ba' hnäh' hlēēh- hnäh' jyoh' juu'. Pero cha-ga-miih- hnoon- wa-ra- jäh- kih' ga-hñah- hnäh' ta- he- ngēēh- hnäh' juu' kih' Dio. Jēēh-, llu- ga- he- ja-, lä-koh- ga- he- hlēēh- hnäh' jyoh' juu'. Hi- ma-ra- he- jmaa- ba' he- hlēēh- hnäh' jyoh' juu' wa-ra- jäh- kih' cha- hi- jii- juu' ja- mah- kwa- be' ki- h- hi- laa- kya- Dio. ⁶Jēē- da- hnäh' øøhn-. Cher-mah- ngoon- na-hlēēhn- hnäh' kyaah' jyoh' juu' he- ma-hyoh- ohn- kih' Dio, sa- jmaa- he- ja- kyah- hnäh'. Llu- ga- hi- hlēēhn- hnäh' he- ga-mi-jnäa- Dio kin- ba', hi- hlēēhn- hnäh' he- ma-kyuyh- jne', hi- hlēēhn- juu'

lä-koo- ga-hyoh- kih' Dio, hi- kyaah' nuyh- he- ma-mi-tēē- jne'.

⁷Lä-ja- la- kih' lä-jē- he- sa- na-jiih-. Wa-ra- ga-hii- lu- u- hma-ta-, wa-ra- ga-hii- tu-, cher-mah- sa- ga-hii- kwee-, sa- cha- hi- ñe- hee- su- ja- hii-. ⁸Hi- cher-mah- sa- ga-hii- kwee- luu- hoo-, ni- ja- hløø- sa- mi-llu- hñii- mah- dsa-nääy- jee- hñii-. ⁹Lä-ja- la- kyah- hnäh' ka-läh'. Cher-mah- sa- jēē- juu' he- hlēēh- hnäh', cha- lä-ja- lä-ngēē- dsa- juu' he- hlēēh- hnäh'? Koo- taah- miih- ba' ja- he- hlēēh- hnäh'. ¹⁰Joh- juu' sa- hlēēh- dsa- lä-kaa- lä-juh- jmi-gyuyh-, hi- lä-koo- lä-koo- jwi- ngēē- bih- juu' kiyh'. ¹¹He-ja- cher-mah- sa- ngēēn- ju- u- he- hlēēh- dsa-, laan- lä-koo- ja- hi- cha- ba' kiyh'. Hi- lä-ja- la- hi- he- ki- jnä- ka-läh'. ¹²Lä-ja- jmee- hnäh' ka-läh'. Na- he- ma-heē- hoh' hnäh' kih' ta' he- la- kwa- jmi-llē- Na-jngi-, he-ja- cha-ga-miih- wa- tih- hoh' hnäh' he- la- kwa- jmi-llē- Na-jngi- he- jmee- dsa-kwaa- lä-hii- nē- hi- laa- kya- Dio.

¹³Kih' he-ja-, ja- hi- ma-hyoh- hlēēh- jyoh' juu', wa- ngiy- kiyh' kih' Dio mah' kway- be' ha- lä- jee- jiiy- juu' ja- kyaah' dsa-kyaayh-. ¹⁴Jēēh-, cher-mah- ga-ngiin- kin- kyaah' juu' he- sa- ngēēn-, he- ngiin- kyaah' jmi-llē- kin- ba' ja-. Pero juu' ja-, sa- ngēēn- he- hnøø- jäh-. ¹⁵He-ja-, cha- lä- jmeen-? Ngii- ba- jnä- kyaah' jmi-llē- kin-, hi- lä-ja- ka-läh' kyaah' juu' he- ngēēn- ba'. Hi- hän- kyaah' jmi-llē- kin-, hi- lä-ja- ka-läh' hän- kyaah' juu' he- ngēēn-. ¹⁶Jēēh-, cher-mah- ga-hah- kyaah' jmi-llē- jmah- jee- kwah- ti-hmaah- kih' Dio, ha- lä-ja- jäh- hi- tääh- nuu-: "Wa- la- lä-ja-", cher-mah- sa- ma-lä-ngēēy- hee- ja- he- ma-hlēēh-. ¹⁷Ma-ke- jnaah- ma-kwah- ti-hmaah-, pero kih' hi- tääh- nuu-, sa- tēēy- be' kyaah' juu' ja-. ¹⁸Kwan- ti-hmaah- kih' Dio kih' he- ma-hyoh- hlēēhn- cha-ga-miih- jyoh' juu' lä-koh- ga- hnäh'. ¹⁹Pero ga- ma-chehn- jee- dsa-ñee- øøh- jne-, llu- ga- laan- he- hlēēhn- hñaa- mii-juu- he- lä-ngēē- dsa- wa-ra- ga-tē- jee- hlēēh- jnih-, lä-koh- ga- he- hlēēhn- gya- mil- mii-juu- he- sa- kyuyh- dsa-.

²⁰Øøhn-, ta- jmee- hnäh' huy- dsē- lä-koo- ja- chih- hi- sa- ngēē-. Llu- ba' cher-mah- laah- hnäh' lä-koo- ja- chih- hi- sa- jmee- he- hliih-. Pero hnøø- jmeeh- hnäh' huy- dsē- lä-koo- ja- dsa- ma-jøøh- ba'. ²¹Lä-la- na-sii- nē- ley:

Kyaah' jyoh' juu' hlēēhn- dsa- la-.

Kyaah' juu' he- hlēēh- dsa- cha- ba' hlēēh- jnih-. Pero ni- lä-ja-, sa- nuuy- kin-, ga-jäh- Dio.

²²Lä-ja-, hi- ma-hyoh- hlēēh- jyoh' juu', la- koo- he- juh-gaa- kih' hi- sa- ga- ma-heeh- kih' Dio. Sa- la- kih' hi- ma-heeh- kih' Dio. Pero ta- jyoh' ko-taa-, ja- hi- ngēē- juu' he- ga-hyoyh- kih' Dio, hlēēyh- hi- ma-heeh- kih' Dio ba'. Sa- la- kih' hi- sa- ma-heeh- kih' Dio. ²³He-ja- sa- llu- cher-mah- lä-jēē- hnäh' hlēēh- hnäh' jyoh' juu' he- sa- ngēē- jne- jee- dsa-ñee- hnäh'. Jēēh-, cher-mah- ga'lloo- ja- hi- hmēē- o- ja- hi- sa- ga- ma-dsoo' dsē- kih' Dio, ma-ja- jäh-, he- ngaah- ba- hnäh' na-. ²⁴Pero cher-mah- lä-jēē- hnäh' ngēēh- hnäh' juu' he- ga-hñah- hnäh' kih' Dio hi- cher-mah- ga'lloo- ja- hi- hmēē- o- ja- hi- sa- ga- ma-heeh- kih' Dio jee- tääh- hnäh-, kyaah' juu' he- ngēēh- hnäh' ja-

mah' hñii' bih' jmeey' hih'.²⁵ Jëeh', jmee' bii' lla-dsëe' Cristo kih' lä'jëe' hi- na-høøh' kiyh' lä'jiih' jäy' ta' hwa' huu' tiy'.²⁶ Kih' jee' lä'jëe' hi- na-høøh' kiyh' he', heey' go-te' hi- jngiih' kih' dsa'.²⁷ Jëeh', kih' Dio ma-jä' ta' hwa' huu' tiy' Cristo lä'jëe' go-te' he- cha-. Lä'koø- ma' ga'jäyh': "Ma-jä' ta' hwa' huu' tiy' lä'jëe' he- cha'", ñe' ba' jne' sa' hlëeh' lä'kye' kih' hñii' Dio hi- ga'tooh- gooy- lä'jëe' he- ja-.²⁸ He-jä- wa'ra- ga'jä' ta' hwa' huu' tiy' lä'jëe' he- cha-, ja-ga' na' joo' ngëey' hñiiy' cha-né- hi- ga'tooh- gooy- lä'jëe' he- cha- mah' lä'ja- jä' jøøh' Dio jee' kih' lä'jëe'.

²⁹ Ta' jyoh' kō-taa-, çhee- ga'lih' dsa- hi- ga'saa- jmi- lla- hi- ma-na-juu'? Cher'mah' sa' lä'jiih' dsa- hi- ma-na-juu-, çhe-la- ja- ga'saa- jmi- lla- hi- ma-na-juu'?³⁰ Lä'ja- jnääh' ka-läh', çhe-la- ja- heeh' jnääh' he- hii' goo- kyaä' jnääh' ga-lä'jëe' jmi-, cher'mah' sa' lä'jiih' dsa'?³¹ Ju'dsoo' jwahn' øøhn', lä'jëe' jmi' ba' hii' goo- juun'. Hi' lä'ja- la' ju'dsoo' he- chaan- llu' jwërte kwaat' kyah' hnäh' jee' hnäh' jne' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'.³² Wa'ra- jäh' kih' laan' dsa- wa' hi- cha- hi-, çhee- jmää' kin' ja-, he- ga'teen' kyaah' dsa- hi- laa' lä'koø- jah' hää' hi- tääh' jwi- Éfeso? Wa'ra- jäh' kih' sa' lä'jiih' dsa- hi- ma-na-juu-, wa' jmee' ba' jne' lä'jëe' he- tih' dsëe' jne', wa' kih' hih' llu'. Jëeh', hø' ba' juu' jne'.

³³ Pero ta' mi-gaa' hnäh' hñaa' kih' hi- hlëeh' lä'ja-. Jëeh' cher'mah' ga'jmeey' jne' kō-jøøh' kyaah' hi- hñaa- dsëe-, dsa-heey' lä'jëe' he- llu' he- tēē' jne' jmeen-.

³⁴ Jmee' hnäh' huu' dsëe-, mo'to' jmee' ga' hnäh' he- hiih'. Jëeh', kō-llaa' hnäh' sa' jmeeh- hnäh' he' kih' Dio. He-jä- jwahn' lä'na- mah' jä' o-hih' kyah' hnäh'.

Ha- lä' la' he- lä'jiih' dsa-

³⁵ Pero jäh' kō-llaa' dsa-: "çHa- lä' la' he- lä'jiih' dsa-? çHa- ba' lä'jnääy' wa'ra- ga-lä'jiiyh'?"³⁶ Peer' taah- hne-. Sa' hya' mi-ju- he- jngëeh- cher'mah' ga'jä' lä' ma-la' ja-ba' mi-.³⁷ He- jngëeh- ja-, sa' la' chaah' he- ja-ga' hya'. La' mi-ju- ta'jmah' ba', cher'mah' la' mi-ju- trigo, o he- ga' jyoh' mi-ju-.³⁸ Dio kwa' chaah' lä'koø- lla' dsëy'. Lä'koø- nëe' mi-ju- hya' kyaah' chaah' lä'koø- lle' kih'.³⁹ Hi' lä'ja- la' kih' ngo', sa' la' koø- nëe' ba' jee' lä'jëe'. Kah' ba' la' jmi-ngo' kih' dsa- jmi- gyuu', hi' kah' ba' la' ngo' kih' jah'. Kah' ba' la' ka-läh' ngo' kih' jah' hi- tääh' cha- jmi-, hi' lä'ja- ka-läh' kih' jah' hi- hëe'.⁴⁰ Hi' lä'ja- la' ka-läh' kih' hi- chaä- gyuu' kyaah' hi- chaä- hwa' la-. Kah' ba' jnää' hi- chaä- gyuu' hi' kah' ba' laa' hi- chaä- hwa' la-.⁴¹ Kah' ba' la' jme'e' hyoo-, hi' kah' ba' la' kih' sih-, hi' lä'ja- kih' cha-nuu' ka-läh'. Kah' ba' la' jme'e' kih' jaä- jaä-.

⁴² Ja-ba' lä'ja- la' he- lä'jiih' dsa- hi- ma-na-juu-. Hoo- dsa- jmi-ngo' he- dsa-heey', pero wa'ra- ga'lloo' jmi- lä'jiiyh' ka-läh', mo'so' heey' jih'koh'.⁴³ Hoo- dsa- he- mo'so' tih' dsëy', pero wa'ra- ga-lä'jiih', lä'jnä' na'hñaa'. Hoo- dsa- he- ma-hwaa' go-te-, pero wa'ra- ga-tēē' jee' lä'jiih', ma-kyaah' cha-miih- be'.

⁴⁴ He- hoo- dsa-, la' kih' hwa' la-. Pero he- lä'jiih', la' kyaah' jmi-ll'e'. Cha- jmi-ngo' he- la' kih' hwa', hi' lä'ja- cha- he- la' kyaah' jmi-ll'e'.⁴⁵ Lä'ja- na-si- juu' kih' Dio:

"Dsa-ñuu- Adán hi- to-né' he', ma' na-laä' kih' hwa' la- ba' hi' ma' jiiyh'." Pero Adán hi- ja' jee' ga'dsaa' he', laa' kyaah' jmi-ll'e' mah' jmeey' chaä- dsa-.⁴⁶ Hi- laa' kyaah' jmi-ll'e' sa' laay' to-né'. Hi- ma' na-laä' kih' hwa' la- ba' ma' laay' to-né', ja-ga' ja' hi- laa' jmi-ll'e'.

⁴⁷ Dsa-ñuu- hi- ma' laa' to-né', ma' na'jnääy' kih' hwa' la-. Pero jee' ga-tēē' uu' dsa-ñuu- he', laa' Dsa-jøøh' jnän' hi- na'jnää' kih' gyuu'.⁴⁸ Ga-lä'jëe' hi- na'jnää' kih' hwa' la-, laay' kwee' kyaah' hi- ga'laa' kyaah' gwaah'. Lä'ja- ka-läh' lä'jëe' hi- na'jnää' gyuu', leey' lä'koø- laa' hi- gya' gyuu'.⁴⁹ Jnää' jne' kwee' lä'koø- ma' jnää' hi- ga'laa' kyaah' gwaah'. Ja-ba' lä'ja-, lä'koø- jnää' hi- gya' gyuu', lä'ja- lä'jnää' jne' ka-läh'.⁵⁰ Lä'ja- jwëehn- hnäh' øøhn', hi- laa' kyaah' jmi-ngo', sa' tēēy' ya'jwih' kih' Dio. Jëeh' jmi-ngo' he' dsa-heey', sa' hiih' kyaah' jyoh' jmi-ngo' he- na' ga' tēē' jne' he- sa' dsa-heey' jih'koh'.

⁵¹ Na' jwëehn- hnäh' koø- juu' he- ma' na-hmää'. Ja' lä'jëe' jne' juun', pero lä'jëe' jne' lä'sëe' jne'.⁵² Ni' sa' leeh' ga' jne', kyaah' koø- hmih' ba' jne' lä'sëe' jne', wa'ra- ga'hii' jee' ga'dsaa' luu' hoo'. Jëeh', hii' luu' hoo' mah' lä'jiih' lä'jëe' hi- ma-na-juu'. Ja' jiih' mo'so' juuy' jih'koh'. Lä'jëe' ba' jne' lä'sëe' jne' ma'ja-.

⁵³ Jmi-ngo' jnän' he- dsa-heey', jmee' bii' lä'sii' mah' mo'so' heey'. Hi' jmee' bii' lä'sii' mah' mo'so' juu' jih'koh'.⁵⁴ Wa'ra- ga'lii' jmi-ngo' he- dsa-heey', ja- jiih' mo'so' heey', hi' wa'ra- ga'lii' jmi-ngo' he- dsa-juu', lä'ja- mo'so' juu' ga'. Ja-ga' na' lä'te' juu' he- na-si- lä'la-: "Ma-dsaa' go-te' ba' he- ma' jmee' dsa-juu' dsa-."⁵⁵ Na' hma-kuu' he- ma' lle' na'kuu' he- ma' jngiih' kih' dsa-. Na' to-høø-, he- ma' lla-dsëe' kih' dsa-."⁵⁶ Hma-kuu' he- jngiih' kih' dsa-, la' dso'kye-. Hi' dso'kye- ja-, ka- be' kih' ley mah' jmeeh' jne'.⁵⁷ Wa' kwan' ti'hmaah' kih' Dio hi- jmee' lēh' jne' ta'la' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'.

⁵⁸ He-jä- jwëehn- hnäh' øøhn' hi- hnaan' cha-miih-, go-taah' hnäh' koø- hweh-. Ta' jeh' hoh' hnäh' ni' mi-ih-. Jmee' ba' hnäh' cha-ga'miih- ta' kih' Dsa-jøøh' jnän' koø- hä' koø- hä'. Jëeh', ñe' ba' jne' sa' na-heey' ta' he- jmee- jne' kiyh'.

Wa' choøh' jne' kuu' mah' kwëehn' hi- tä'ñee'

16 Kwaat' kih' he- choøh' hnäh' kuu' kih' hi- laa' kyaä' Dio, jmee' hnäh' ja-ba' lä'koø- ga'jmeen' mada' kih' ga-lä'jëe' gwah' he- tøø' hwa' Galacia.
² To-né' jmi- kih' seman-, lä'jaa- lä'jaa- hnäh' høø' hnäh' kah' miih- kuu', he- lle' kih' kwëeh' hnäh' Dio ha- koh' te' he- lēh' hnäh' lä'koø- seman- mah' ma-na-jää' kuu' wa'ra- ga'lloon'.³ Hi' wa'ra- ga'lloon' jee' tääh' hnäh', siin' koø- je- he- lla'llen' jmi- kih' hi- ma-hñaa' hnäh' mah' dsa-kay' kuu' he- ma-choøh' hnäh' kih' øøh' jne' hi- tääh' Jerusalén.⁴ Cher'mah' ga-la' niin-, dsa-nøø' jnääh' kō-jøøh' kyaayh'.

Dsoo' Paa' ta' Macedonia

⁵ Niin' jää' ta' Macedonia, ja-ga' niin' jee' tääh' hnäh', jëeh' ta' Macedonia ba' dsa-ngëen' jää'.⁶ Hi' jëe'

cher'mah' ga'jän' kyaah' hnäh' miih' jmi', o cher'mah' ga'la' jän' kyaah' hnäh' ta'ko'jiih' ngëë' jii' gyuu'. Ja'ga' kwëeh' jnä' miih' he' jmee' bii' kin' cha'jwë' ha' ta' jee' nän'. 7 Jëeh' sa' hnoon', koo' dsa'ngëë' ba' jnä' ta' jee' tääh' hnäh'. Cher'mah' ga'kwa' Dio jwë', hnoon' jän' miih' jmi' kyaah' hnäh'. 8 Pero jän' jee' jwi' Éfeso la', lä'jiih' gooh' jmi' Pentecosté. 9 Jëeh' jee' la' ma'cha' jwë' kin' he' kwan' juu', hi' ta' kin' go'hi' llu' ma'ke' cha' jwëë' hi' na'høøh' kin'.

10 Cher'mah' ga'lloo' Timotä, jmee' hnäh' lä' tih' dsëy', jëeh' jmee' bih' ta' kih' Dio ja'ba' lä'koo' jmee' jnä'. 11 Lä'jëë' ba' wa' hnääh' mah' jäh' jëë' dsëy' ta' la' kin'. Jëeh' gyan' jäh' jnih' kyaah' jñah' ga' øøh' jne'.

12 Jee' la' jwëëhn' hnäh' ha' lä' la' kih' Apolo. Cha'miih' jiih' ga'chuun' kyaayh' mah' ma' dsooy' ma' dsa'jëëy' hnäh' kyaah' jñah' ga' øøh' jne'. Pero sa' ga'lla' dsëy' ma' dsooy' lä'chah' ja'. Dsooy' ba' lä'koo' ma' jäh'.

Ga'hih' Paa' juu' kyaah' øøyh'

13 Wa' na'neh' hnäh', hnøø' lä' ma'dsoo' ja'ba' hoh' hnäh'. Wa' cha' cha'miih' be' kyah' hnäh'. Hi' ta' jeh' hoh' hnäh' ni' miih'. 14 Lä'jëë' he' jmeeh' hnäh', jmee' hnäh' lä'lle' kih' he' hnaah' hnäh' dsa'kyaah' hnäh'.

15 Øøhn', ma'ñeh' ba' hnäh' kih' Estéfana kyaah' lä'jëë' hi' cha' kyaay'. Laay' to'ne' hi' ga'heeh' ju'h-mëë' hwa' Acaya. Lä'jëë' hi' he' tääh' jmeey' ta'he' kih' lä'jëë' hi' la' kya' Dio. 16 Chuun' kyaah' hnäh', wa' nüh' hnäh' kih' dsa' hi' jmee' lä'koo' hi' he'. Lä'ja' ka'läh' kih' hi' kwa' be' kih' øøh' jne' hi' kyaah' ga' jñah' øøh' jne' hi' jmee' ta' kih' Dio. 17 Peer' jëë' dsën' he' ma'ja' Estéfana, kyaah' Fortunato, kyaah' Acaico. Hi' he' na' ga'kwa' be' kya' jnääh' kih' he' sa' ga'la' ma'ya'nääh' hnäh'. 18 Ga'jmeey' jëë' dsën' cha'miih' ja'ba' lä'koo' ga'jmeey' kyah' hnäh'. Kih' dsa' hi' jmee' lä'ja', hnøø' kwa' jne' tíhmaah' kiyh'.

19 Lä'jëë' gwah' he' tøø' hwa' Asia, jmee' Dio kyah' hnäh'. Aquila kyaah' Priscila kyaah' øøh' jne' hi' dsa'ñee' cha'neh' kiyh', jmeey' cha'miih' Dio kyah' hnäh' lä' hnøø' Dsa'jøøh' jnän'. 20 Ga'lä'jëë' øøh' jne' jmee' Dio kyah' hnäh'. Ja' chüh' hnäh' kih' dsa'kyaah' hnäh' lä' hnøø' Dio.

21 Jnä' Paa' kyaah' goon' hñiin', ma'sin' miih' jee' ma'dsa' he' la', he' jmeen' Dio kyah' hnäh'.

22 Dso'jwi' ba' kyaah' hi' sa' hnääh' Jesucristo Dsa'jøøh' jnän'. Chah' ba' jäh' Dsa'jøøh' jnän'.

23 Wa' mi'jäh' Jesucristo Dsa'jøøh' jnän' lä'jëë' hnäh'.

24 Lä'jëë' hnäh' hnaan' ta'la' kih' Cristo Jesús. Wa' la' lä'ja'.

2 Corintios

1 Jnäʹ Paaʹ laanʹ apóstol kyaaʹ Jesucristo läʹ hyohʹ dsēʹ Dio. Kyaahʹ Timotäʹ øøhʹ jneʹ siinʹ kyahʹ hnähʹ hīʹ täähʹ gwahʹ kihʹ Dio jwiiʹ Corinto läʹ kyeʹ kihʹ läʹ jēēʹ hīʹ laaʹ kyaaʹ Dio hīʹ täähʹ läʹ kaaʹ hwaʹ Acaya. 2 Ngiiñʹ kihʹ Dio hīʹ laaʹ Täaʹ jnänʹ hiʹ ngiiñʹ kihʹ Dsaʹ jøøhʹ jnänʹ Jesucristo, waʹ kwayʹ heʹ lluʹ kyahʹ hnähʹ, hiʹ waʹ jmeeyʹ hiiʹ tiiʹ kyahʹ hnähʹ.

Kwaʹ baʹ Dio beʹ jnänʹ läʹ maʹ jēēʹ jneʹ heʹ wiiʹ

3 Heʹ baʹ cheʹ lluuʹ Dio, Jmiiʹ Jesucristo Dsaʹ jøøhʹ jnänʹ, hīʹ laaʹ Täaʹ jnänʹ hīʹ läʹ ñiihʹ dsēʹ jneʹ, hiʹ laayʹ Dio jnänʹ hīʹ jmeeʹ dsaʹ nøhʹ dsēʹ jneʹ. 4 Maʹ chaqaʹ jneʹ lliʹ wiiʹ, hīʹ heʹ jñuuhʹ heʹ tiʹ meehʹ dsēʹ jneʹ. Mahʹ läʹ jaʹ kaʹ lähʹ jneʹ, kwanʹ beʹ kihʹ jñahʹ hīʹ tiʹ meehʹ dsēʹ läʹ kooʹ maʹ jmeeʹ Dio heʹ maʹ nøhʹ dsēʹ jneʹ. 5 Jēēhʹ, tøøhʹ jneʹ jēēnʹ chaʹ miihʹ lliʹ wiiʹ läʹ kooʹ gaʹ jēēʹ Cristo. Hiʹ jaʹ baʹ läʹ jaʹ, taʹ laʹ kihʹ Cristo, tøøhʹ jneʹ jēēʹ dsēʹ jneʹ chaʹ miihʹ. 6 Heʹ jaʹ waʹ raʹ gaʹ jēēʹ jnäähʹ lliʹ wiiʹ, laʹ lluʹ kyahʹ hnähʹ mahʹ jaʹ läähʹ hnähʹ. Hiʹ maʹ jēēʹ dsēʹ jnäähʹ, heʹ jaʹ jmeeʹ dsaʹ nøhʹ hohʹ hnähʹ hiʹ kwēēhʹ hohʹ hnähʹ maʹ jēēhʹ hnähʹ heʹ wiiʹ, jaʹ baʹ läʹ kooʹ wiiʹ heʹ maʹ jēēʹ jnäähʹ. 7 Hehʹ oʹ jøhʹ dsēʹ heʹ chaʹ kyaaʹ jnäähʹ taʹ laʹ kyahʹ hnähʹ, saʹ llaaʹ. Jēēhʹ, ñeʹ jnäähʹ läʹ kooʹ jēēʹ jnäähʹ wiiʹ, jaʹ baʹ läʹ jaʹ jēēhʹ hnähʹ wiiʹ. Hiʹ jaʹ baʹ läʹ kooʹ dsaʹ nøhʹ dsēʹ jnäähʹ, jaʹ baʹ läʹ jaʹ dsaʹ nøhʹ hohʹ hnähʹ kaʹ lähʹ.

8 Øøhnʹ, hnøøʹ jnäähʹ läʹ ñehʹ hnähʹ haʹ kohʹ wiiʹ saʹ gaʹ ngēēʹ jnäähʹ hwaʹ Asia. Maʹ jmeeʹ jnäähʹ huuʹ dsēʹ saʹ maʹ läʹ tääʹ jnäähʹ. Läʹ jiihʹ saʹ gaʹ läʹ chaʹ oʹ jøhʹ dsēʹ heʹ maʹ lääʹ jnäähʹ. 9 Maʹ jmeeʹ jnäähʹ huuʹ dsēʹ heʹ maʹ naʹ juuʹ baʹ jnäähʹ jaʹ. Heʹ jaʹ gaʹ jmaaʹ kyaaʹ jnäähʹ mahʹ saʹ kyeʹ jnäähʹ oʹ jøhʹ dsēʹ kyaaʹ hñaaʹ jnäähʹ. Mahʹ läʹ jaʹ läʹ chaʹ oʹ jøhʹ dsēʹ kyaaʹ jnäähʹ kihʹ Dio hīʹ miʹ jiihʹ hīʹ maʹ naʹ juuʹ. 10 Hīʹ heʹ gaʹ lääʹ jnäähʹ, hīʹ heʹ lääʹ jnäähʹ, hiʹ kyeʹ jnäähʹ oʹ jøhʹ dsēʹ kiyhʹ, läʹ maʹ n-gooʹ jaʹ baʹ lääyʹ jnäähʹ maʹ hiiʹ gooʹ juuʹ jnäähʹ. 11 Läʹ jaʹ jmeeyʹ cherʹ mahʹ kwahʹ hnähʹ beʹ ngiiʹ hnähʹ kyaahʹ jnäähʹ kiyhʹ. Jēēhʹ cherʹ mahʹ jwēēʹ ngiiʹ kihʹ Dio taʹ laʹ kyaaʹ jnäähʹ, läʹ jaʹ kaʹ lähʹ jwēēʹ kwaʹ tiʹ hmaahʹ kihʹ Dio maʹ ngēēʹ maʹ jmeeyʹ heʹ lluʹ kyaaʹ jnäähʹ.

Gaʹ miʹ sihʹ Paaʹ huuʹ dsēʹ heʹ maʹ dsooyʹ taʹ jwiiʹ Corinto

12 Heʹ laʹ baʹ jaʹ heʹ tihʹ dsēʹ jnäähʹ, heʹ saʹ hniʹ huuʹ dsēʹ kyaaʹ jnäähʹ läʹ kooʹ gaʹ jmeeʹ jnäähʹ taʹ jeeʹ jyohʹ. Kyeʹ jnäähʹ kooʹ nēēʹ baʹ huuʹ dsēʹ heʹ gwaʹ kihʹ Dio. Saʹ gaʹ jmeeʹ jnäähʹ läʹ kooʹ jmeeʹ hīʹ kyuuʹ chaʹ miihʹ. Gaʹ jmeeʹ jnäähʹ läʹ kooʹ lleʹ kihʹ baʹ, kihʹ heʹ

lluʹ dsēʹ Dio kyaahʹ jnäähʹ. Läʹ jaʹ chaʹ gaʹ miihʹ lluʹ gaʹ jmeeʹ jnäähʹ jeeʹ kyahʹ hnähʹ. 13 Heʹ maʹ sihʹ jnäähʹ kyahʹ hnähʹ, laʹ kyaahʹ kooʹ nēēʹ baʹ huuʹ dsēʹ. Haʹ kooʹ jiihʹ läʹ ngēēhʹ baʹ hnähʹ jeeʹ hēhʹ hnähʹ heʹ maʹ sihʹ jnäähʹ laʹ, koʹ jaʹ baʹ laʹ huuʹ dsēʹ kyaaʹ jnäähʹ. Hiʹ hnoonʹ tähʹ hohʹ hnähʹ lluʹ, 14 läʹ kohʹ maʹ läʹ ngēēhʹ hnähʹ miihʹ haʹ läʹ leʹ jnänʹ waʹ raʹ gaʹ tēʹ jeeʹ jähʹ Jesús Dsaʹ jøøhʹ jnänʹ. Jēēhʹ jaʹ baʹ läʹ kooʹ läʹ chaqaʹ jnäähʹ lluʹ kwaatʹ kyahʹ hnähʹ, jaʹ baʹ läʹ jaʹ läʹ chaqaʹ hnähʹ lluʹ kwaatʹ kyaaʹ jnäähʹ jmiʹ jaʹ.

15 Maʹ raʹ juʹ dsooʹ läʹ jaʹ leʹ jnänʹ. Maʹ jmeenʹ huuʹ dsēʹ maʹ niinʹ toʹ nēʹ taʹ jeeʹ täähʹ hnähʹ. Hiʹ läʹ jaʹ kaʹ lähʹ taʹ laʹ heʹ maʹ jähñʹ maʹ naʹ jēēnʹ hnähʹ mahʹ tēʹ toʹ jiihʹ läʹ chaqaʹ hnähʹ lluʹ. 16 Jeeʹ täähʹ hnähʹ naʹ maʹ niinʹ taʹ Macedonia. Hiʹ Macedonia jaʹ, maʹ jähñʹ kaʹ lähʹ taʹ jeeʹ täähʹ hnähʹ. Hiʹ kyaahʹ beʹ kyahʹ hnähʹ maʹ niinʹ taʹ Judea. 17 Läʹ kooʹ maʹ gaʹ jmeenʹ huuʹ dsēʹ läʹ jaʹ, jaʹ heʹ koonʹ. Oʹ cheʹ laahʹ hnähʹ gaʹ jmeenʹ huuʹ dsēʹ läʹ kooʹ jaʹ hīʹ taʹ juuʹ hīʹ jähʹ “jaahʹ” mahʹ jaʹ gaʹ jähñʹ “jahʹ haʹ”? 18 Miʹ teʹ baʹ Dio juuʹ kihʹ. Jaʹ baʹ läʹ jaʹ jnäähʹ kaʹ lähʹ. Saʹ jähʹ jnäähʹ “jaahʹ” mahʹ jaʹ gaʹ jähñʹ jnäähʹ “jahʹ haʹ”. 19 Hiʹ läʹ jaʹ kaʹ lähʹ juuʹ kihʹ Jesucristo juoʹ Dio heʹ gaʹ kwaʹ jnäähʹ jeeʹ kyahʹ hnähʹ, kyaahʹ Silvano hiʹ kyaahʹ Timotäʹ, saʹ maʹ laʹ “jaahʹ, jahʹ haʹ”, kooʹ “jaahʹ” baʹ maʹ laʹ, jēēhʹ saʹ taʹ juuyʹ. 20 Jēēhʹ gaʹ läʹ jēʹ heʹ gaʹ bäähʹ Dio hñiiʹ jmeeyʹ taʹ laʹ kihʹ juooyʹ, kooʹ “jaahʹ” baʹ laʹ. Maʹ raʹ heʹ miʹ teyʹ baʹ juuʹ kiyhʹ. Heʹ jaʹ baʹ jaʹ, taʹ laʹ kihʹ Cristo jähñʹ jneʹ “Waʹ laʹ läʹ jaʹ” mahʹ jmeenʹ juuhʹ kihʹ Dio jnänʹ. 21 Dio baʹ hīʹ jmeeʹ heʹ tøøhʹ jneʹ kooʹ hwehʹ kyaahʹ Cristo hiʹ gaʹ lleeyhʹ jneʹ mahʹ leēʹ jneʹ kyaayʹ. 22 Gaʹ tooyhʹ Jmiʹ lleʹ Naʹ jngiiʹ kiyhʹ nehʹ tuhʹ dsēʹ jneʹ, läʹ kooʹ heʹ gaʹ jmaaʹyʹ jneʹ leēʹ. Heʹ jaʹ ñeʹ jneʹ hñahʹ gaʹ jneʹ taʹ chaʹ nēʹ.

23 Ñeʹ baʹ Dio heʹ saʹ gaʹ maʹ ñeenʹ jwiiʹ Corinto jeeʹ täähʹ hnähʹ naʹ kihʹ heʹ gaʹ läʹ ñiihʹ dsēnʹ kyahʹ hnähʹ.

24 Jaʹ heʹ hnøøʹ jnäähʹ jmeeʹ jnäähʹ madaʹ kyahʹ hnähʹ jeeʹ hnäähñʹ Dio. Heʹ hnøøʹ jnäähʹ jmeeʹ jnäähʹ beʹ kyahʹ hnähʹ baʹ jaʹ, mahʹ jēēʹ hohʹ hnähʹ. Jēēhʹ, kihʹ heʹ maʹ hēēhʹ hnähʹ kihʹ Dio, heʹ jaʹ maʹ täähʹ hnähʹ kooʹ hwehʹ.

2 Heʹ jaʹ gaʹ llaʹ dsēnʹ heʹ saʹ ñeenʹ naʹ jēēnʹ hnähʹ cherʹ mahʹ kooʹ kaʹ lähʹ jmeenʹ tiʹ meehʹ hohʹ hnähʹ. 2 Jēēhʹ, cherʹ mahʹ gaʹ jmeenʹ tiʹ meehʹ hohʹ hnähʹ, çhiiʹ moʹ jmeeʹ jēēʹ dsēnʹ cherʹ mahʹ gaʹ jmeenʹ läʹ jaʹ? Maʹ laʹ hnähʹ baʹ hīʹ jmeeʹ jēēʹ dsēnʹ. 3 Kihʹ heʹ jaʹ baʹ maʹ siinʹ kyahʹ hnähʹ mahʹ waʹ raʹ gaʹ lloonʹ naʹ jēēnʹ hnähʹ, saʹ jmeehʹ hnähʹ tiʹ meehʹ dsēnʹ, hnähʹ hīʹ maʹ jmeeʹ jēēʹ dsēnʹ. Chaʹ baʹ oʹ jøhʹ dsēʹ kinʹ

kyaaḥ' hnäh', he- tääh' hnäh' jëë- hoh' hnäh' lä'koo- jnä'. 4 Lä'koo- ma' ga'siin' kyah' hnäh', sa' ma' chaan- llu', ma' ti'meeh- dsen' jwërte, lä'jiih' ja' hooohn'. Pero ja' he- ga'siin' mah' jmeen' ti'meeh- hoh' hnäh'. Ga'siin' mah' lä'ñeh' hnäh' he- hnaan' hnäh' cha-mi- ih- ba' ja'.

Hnøø' jøh- dsē- jne' kih' hī- ga'jmeē' he- hliih' mah' jāyh' ka-lāh'

5 Hī- ga'jmeē' ti'meeh- dsen', ja' ma'la' kin' ga'jmeēy' lä'ja-. Ga'jmeēy' kih' lä'jēē' hnäh' he- ti'meeh- hoh' hnäh' miih-. Jwëëhn' hnäh' lä'ta-, mah' sa' jmeen' jweh- kih' juu' la-. 6 Ma'lee' ko-na' kih' dsa- he', lä'koo- te' he- ma'heeh' hnäh' wii'. 7 He-ja- na', llu' ga' he- jmeeh' hnäh' jøh- hoh' hnäh' kiyh', mah' jëë- dsēy', le' ga- che- ga'heē' dsēy' kih' he- ti'meeh- dsēy' cha-miih-. 8 He-ja- chuun' kyaah' hnäh', mi-jnäā' hnäh' kiyh' he- hnaah' hnih'. 9 Lä'ja- ka-lāh' ga'siin' kyah' hnäh' jāā', mah' jëen- che' nweh' hnäh' kih' lä'jē' mada- kin'. 10 Cher'mah' jøh- hoh' hnäh' kih' dsa'kyaah' hnäh', jnä' ka-lāh' jmeen' jøh- dsen' kiyh'. Heh' he- jmeen' jøh- dsen' ja- (cher'mah' cha- he- kih' jmeen' jøh- dsen') he- jmeen' lä'ja-, he- llu' kyah' hnäh' ba' ja-, cha-nē' Cristo. 11 Heh' lä'ja- sa' kwan' jwē' kih' Tana' leeyh' jne'. Jëeh', kyuuḥ- ba' jne' ha- lä' la' may' kiyh'.

Ga'lā'meeh' dsē' Paa' lä' ma' gyay' jwii' Troa

12 Ma' ga'lloon' jee' jwii' Troa, ma' kwan' ju'hmēē' kih' Cristo. Jee' ja- Dsa-jøøh' jnän' ga'nä' jwē' kin' mah' ma' jmeen' ta' kiyh'. 13 Pero sa' ga'hii' tii' neh' tuh-d- sēn' kih' he- sa' ga'jnāāhn' øøhn' Tito. He-ja- ga'hihn' juu' kih' dsa- he' mah' ngoon' ta' Macedonia ba'.

Ta'la' kih' Cristo leḥ' ba' jne'

14 Ti'hmaah' Dio hī- kwa' jwē' leḥ' jne' täā' kyaah' be' kih' Cristo Jesús. Lä'kaā- jee' dsa-nøø' jne', nuu' dsa- juu' kih' Dio. Lä'koo- he- kye' jne' lle' mi-jwii' he- jwä- we' ba' la'. 15 Ta'la' kih' Cristo laā' jne' lä'koo- lle' mi-jwii' he- soo- jee' gya' Dio. He- na- la' jmeḥ' he- taah' dsa- hī- dsa-lāā' hi' lä'kye' hī- dsa-heē' ka-lāh'. 16 Kih' hī- dsa-heē', hii' lä'koo- jaā- hlii'. Hi' kih' hī- dsa-lāā', hii' mi-jwii' he- kwa- jne' juu' he- jmeē' chaā- dsa-. ¿Hii' ba' täā' jmeē' ta' la'? 17 Sa' jmeē- jnääh' lä'koo- jmeē' jwëē' hī- ga'näā' kwa' juu' kih' Dio ha- lä' jee' liyh' kuu'. Kyaah' koo- nēē' ba' hwe' dsē- ga'nøø' jnääh' lä'koo- ga'cheē' Dio jnääh'. Lä'ja- jmeē' jnääh' cha-nēy', lä'llu' he- tøøh' jnääh' kyaah' Cristo.

Ga'hleēh' Paa' kih' hmooh' hmēē'

3 Pero ta' jmeē- hnäh' hwe' dsē- he- hleēh' jnääh' llu' kyaah' hñaa' jnääh'. Hi' sa' jmeē' bii' kye' jnääh' koo- je- he- ngēē- juu' hee- ta' laā' jnääh' lä'koo- jmeē' ko'llaa'. Ni' sa' ngii' jnääh' kwah' hnäh' koo- je- he- hleēh' llu' kyaā' jnääh' mah' heeh' jnääh' dsa- ha- jee' tēē' jnääh'. 2 Hñaaḥ' ba' hnäh' laah' hnäh' lä'koo- je- he- hleēh' llu' kyaā' jnääh'. Lä'koo-

he- na-sii- neh' tuh-dsē- jnääh'. He- ja- ba' jëē' dsa- hi' kay' kwaat' ha- lä' la' ta' he- ga'jmeē' jnääh' jee' kyah' hnäh'. 3 Jnä'hä' laah' hnäh' lä'koo- je- he- ga'sii' Cristo ta'la' kyaā' jnääh'. Ja' he- na-sii' kyaah' heē-. He- na-sii' kyaah' jmi'lle' kih' Dio jiih' ba' ja-. Ni' sa' na-sii- nē' mi'kuu', he- na-sii- neh' tuh-dsē' dsa- ba'.

4 Ta'la' kih' Cristo jmeē- jnääh' kwaat', ma'ra' he- ga'jmeē' kyah' hnäh' ta' he- ga'jmeē' jnääh'. He- ja- la' o-jøh' dsē- he- cha- kyaā' jnääh' cha-nē' Dio. 5 Ja' kyaah' be' kyaā' jnääh' he- ma-ya-nøø' jnääh' jmeē- jnääh' ta' la-, mah' sa' jmeē- jnääh' hwe' dsē- he- la' ta' kyaā' hñaa' jnääh'. Sa' la' lä'ja-. Ta' he- leh' jnääh' jmeen-, la' kyaah' be' kih' Dio ba' ja-. 6 Hī- he' ba' ga'hñaa' jnääh' hi' ga'jmeēy' he- tē' dsēē' jnääh' mah' kwa' jnääh' juu' ha- lä' la' hmooh' hmēē'. Ja' koo- na-sii- ta'jmah', kyaah' jmi'lle' ba' la' hmooh' hmēē'. Jëeh', nē' ley kih' Moisé na-sii-, ma' na-bāāh' jne' he- juu' ba' jne' ja-. Pero jmi'lle' kih' Dio jmeē' chaā- jne'.

7 Ley he- ma' na-sii- nē' jwī' kuu', he- taah- jne' dso'jwii', he- ja- ja' kyaah' je- tøjleē- ñih'. He-ja- dsa- Israel sa' ga'täāy' ma' jëēy' mo-nē' Moisé kih' he- beē' je- ja-. Pero ga'dsaā' ba' he- beē' ja-. 8 Ha' ga' sa' llu' cha-ga'miih- hmooh' hmēē' he- la' jnän' ta'la' kih' jmi'lle' kih' Dio. 9 Jëeh', cher'mah' ja' kyaah' je- tøjleē- ñih' juu' he- taah- jne' dso'jwii', ha- ga' koo- sa' jnaah' juu' he- jmeē- jne' lluu'. 10 Heh' he- tøjleē- ñih' kih' hmooh' ma-gyuh- ja-, ni' miih- sa' jeeh' kwee- lä'koo- jnaah' la' hmooh' hmēē'. 11 Jëeh', cher'mah' ma' la' tøjleē- ñih' hmooh' he- ma-ngēē' ja-, ha- ga' sa' jnaah' cha-ga'miih- hmooh' he- sa' ngēē' jiih' koh'.

12 Peer' jnaah' la' he- o-jøh' dsē- he- ma-cha- jnän' kyaah' hmooh' hmēē', he-ja- hleēh' jnääh' lä'kaā- tuh-dsē- jnääh' kih' he- na-. 13 Sa' jmeē- jnääh' lä'koo- ga'jmeē' Moisé he- ma' jleē' mo-nēy' kyaah' koo- jwī' hmiih- mah' sa' ma' jëē' dsa- Israel je- tøjleē- ñih' ja- ta'ko'jiih' ma' dsa-we'. 14 Lä'ja- ka-lāh', hwe' dsē- kih' dsa- he' ma' na-jlē-. Lä'ja- la' lä'jiih' na', wa'ra- ga'hēy' jee' na-sii- hmooh' ma-gyuh- ja-. La' kiyh' lä'koo- na-jlē- jwī' hmiih- hwe' dsē- kiyh', sa' kwa' jwē' lä'ngēēy'. Pero kyaah' Cristo dsa-jñuh' he- na-jlē- hwe' dsē- kiyh'. 15 Lä'jiih' jmi' na', wa'ra- ga'hēy' he- ga'sii' Moisé, lä' ma-na-jlē- ja' ba' hwe' dsē- kiyh'.

16 Pero wa'ra- ga'heeh' dsa- kih' Dsa-jøøh' jnän', dsa-jñuh' he- na-jlē- hwe' dsē- kiyh'. 17 Jëeh', Dsa-jøøh' jnän' laā' jmi'lle' Na-jngii'. Hi' cher'mah' jmi'lle' kih' Dsa-jøøh' jnän' kyaah' jne', ma-na-na' hwe' dsē- jnän' hi' ma-laā' ba' jne' cha-nē' Dio. 18 He-ja- lä'jēē' jne' ga'nøøh' na-jñih' mo-nē' jne', laā' jne' lä'koo- hu- he- jëē- jee' kih' dsa' mah' tēēy' jëēy' ha- koh' jøøh' sa' laā' Dsa-jøøh' jnän'. Lä'ja- Dsa-jøøh' jnän' hī- laā' jmi'lle' ngoo' mi-sēēy' jne' lä'jiih' lee' jne' lä'koo- laay' hñiiy'.

4 Kih' he- ga'lā'ñih' dsē' Dio jnääh', he-ja- ga'hñah' jnääh' jmeē- jnääh' ta' la-. He-ja- sa' dsa-jeh' dsē- jnääh'. 2 Ma-jmeē' jnääh' ta' koo' lä'jē' he- la' o-hih' hi' lä'jē' he- jmeē' dsa- jee' na-hmäā'. Sa' hnøø- jnääh' may' hliih' ja-, ni' sa' mi-sii' jnääh' ju- u' kih' Dio. Nē- ba' Dio he- hleēh' jnääh' ju'dsoo' jmah'

La¹ lä¹koq̄ he⁻ chuy¹ Dio kyaah¹ hnäh¹ ta¹la¹ kyaä¹ jnääh¹. He⁻ja⁻ chuy¹ kyaah¹ hnäh¹ ta¹la¹ kih¹ Cristo, jeeh¹ hnäh¹ juu¹ kyah¹ hnäh¹ kyaah¹ Dio. 21 Cristo hi⁻ sa¹ cha⁻ dso¹kye⁻ kih¹, Dio ga¹jmee⁻ cha⁻ dso¹kye⁻ kiyh¹ he⁻ llu¹ jnän¹, mah¹ ta¹la¹ kih¹, lee¹ jne¹ lluy¹ cha⁻ne¹ Dio.

6 He⁻ja⁻ jnääh¹ hi⁻ kwa¹ be¹ kyaah¹ ta¹ kih¹ Dio, hlëëhn¹ hnäh¹, ta¹ jmee⁻ hnäh¹ ta¹ koo¹ he⁻ llu¹ dsë¹ Dio kyaah¹ hnäh¹. 2 Jëeh¹, lä¹koq̄ na⁻si⁻ juu¹ kih¹ Dio:

Hor[~] he⁻ jøh⁻ dsën¹, ga¹nuun¹ kyah¹.
Jmii¹ he⁻ ma⁻ lää¹ dsa⁻, ga¹jmeen¹ be¹ kyah¹, ga¹jäh¹ Dio.

He⁻ja⁻ jwëëhn[~] hnäh¹, na¹ ba¹ ja⁻ hor[~] he⁻ jøh⁻ dsë¹ Dio. Na¹ ba¹ ma⁻cha⁻ jmii¹, lääh¹ hnäh¹.

³ Ga¹nøø¹ jnääh¹ lä¹koq̄ lle¹ kih¹ ba¹ mah¹ ni¹ jaä⁻ sa¹ cha⁻ he⁻ mi⁻kwayh¹ kih¹ ta¹ he⁻ jmee⁻ jnääh¹. 4 Wa¹ he⁻ cha⁻ he⁻ dsa⁻ngëë¹ jnääh¹, hnøø¹ jnääh¹ mi¹ jnääh¹ jnääh¹ kih¹ dsa⁻, lää¹ jnääh¹ hi⁻ jmee⁻ ta¹ he⁻ kih¹ Dio. Kwëëh[~] ba¹ dsë¹ jnääh¹, hi¹ ja⁻ koq̄ nëë¹ he⁻ wi¹ he⁻ dsa⁻ngëë¹ jnääh¹, lla¹kyaa¹ jnääh¹, gwa¹ he⁻ jmee⁻ jwi¹h¹ kyaa¹ jnääh¹. 5 Jmi⁻baä[~] dsa⁻ jnääh¹, taah⁻ dsa⁻ jnääh¹ neh⁻ñe¹, tooyh[~] mi¹h¹ kyaah¹ jnääh¹. Peer¹ hweh⁻ ta¹ kyaa¹ jnääh¹, cha⁻ ma¹ sa¹ gwii⁻ jnääh¹, ni¹ sa¹ cha⁻ he⁻ kih¹ hi⁻ jnääh¹. 6 Ga¹nøø¹ jnääh¹ koq̄ nëë¹ ba¹, cha⁻ ba¹ hu⁻dsë¹ kyaa¹ jnääh¹, jøh⁻ dsë¹ jnääh¹, llu¹ dsë¹ jnääh¹, ga¹nøø¹ jnääh¹ kyaah¹ Jmi¹lle¹ Na⁻jngii¹, hi¹ kyaah¹ ju¹dsoo¹ hnää¹ jnääh¹ dsa⁻. 7 Hlëëh¹ jnääh¹ ju¹dsoo¹ jmah¹ ba¹. Kyaah¹ be¹ kih¹ Dio ga¹nøø¹ jnääh¹. Jmee⁻ jnääh¹ he⁻ llu¹ jmah¹, lä¹jwë¹ ja⁻ hää¹ jnääh¹ hñaä¹ jnääh¹ hi⁻ lëh¹ jnääh¹ kih¹ he⁻ hlih¹. 8 Cha⁻ ma¹ hnää¹ dsa⁻ jnääh¹, cha⁻ ma¹ na⁻hääyh¹ jnääh¹. Cha⁻ ma¹ mi⁻kwayh¹ jnääh¹, cha⁻ ma¹ hlëëyh¹ llu¹ kyaa¹ jnääh¹. Lää¹ jnääh¹ kiyh¹ lä¹koq̄ dsa⁻ hi⁻ ta⁻juu¹, ma¹ ke¹ hlëëh¹ jnääh¹ ju¹dsoo¹. 9 Jmeey¹ sa¹ kyuu¹ jnääh¹, ma¹ ke¹ kyuu¹ ba¹. Hi⁻ ma⁻ngoo¹ ga¹juu¹ ba¹ jnääh¹ kiyh¹, pero chaä¹ ba¹ jnääh¹. Kwa¹ dsa⁻ kyaa¹ jnääh¹ pero sa¹ jngëëyh¹ jnääh¹. 10 Ma¹ ke¹ ti⁻meeh⁻ dsë¹ jnääh¹, ma¹ ra¹ he⁻ jëë⁻ ba¹ dsë¹ jnääh¹. Lää¹ jnääh¹ tä⁻ñe¹, pero cha⁻ miih⁻ he⁻ llu¹ ma⁻hyoh¹ jwëë¹ dsa⁻ kwaat¹ kyaa¹ jnääh¹. Lä¹koq̄ he⁻ sa¹ cha⁻ ni¹ miih⁻ kyaa¹ jnääh¹ ba¹ la¹, pero ga¹lä¹jë¹ ba¹ cha⁻ kyaa¹ jnääh¹.

Lää¹ jne¹ lä¹koq̄ gwah¹ kih¹ Dio

¹⁴ Ta¹ jmee⁻ hnäh¹ ko⁻jøh¹ kyaah¹ hi⁻ sa¹ ma⁻heeh⁻ kih¹ Dio. Jëeh¹, sa¹ jeeh¹ kwee⁻ he⁻ hlih¹ kyaah¹ he⁻ llu¹. 1 Ha⁻ lä¹ja⁻ jmee⁻ ko⁻jøh¹ jee¹ na⁻hoq̄¹ kyaah¹ jee¹ jnä¹ wa¹je¹? 15 Hi⁻ sa¹ soqh¹ kih¹ hi⁻sa⁻llu¹ he⁻ jmeey¹ ko⁻jøh¹ kyaah¹ Cristo. Lä¹ja⁻ ka⁻läh¹ kih¹ hi⁻ ma⁻heeh⁻ kih¹ Dio kyaah¹ hi⁻ sa¹ ma⁻heeh⁻. 16 Dio hi⁻ na⁻lää¹ kaah¹ dsa⁻, ni¹ miih⁻ sa¹ soqh¹ jmeey¹ ko⁻jøh¹ kyaah¹ gwah¹ kih¹

Dio. Jëeh¹, jne¹ ba¹ laän¹ gwah¹ kih¹ Dio jiih¹. Juu¹ he⁻ jwahn¹ la¹, lä¹lä¹koq̄ ga¹jäh¹ hñii¹ Dio:

Jän¹ jee¹ kiyh¹ mah¹ ngën¹ ko⁻jøh¹ kyaayh¹.
Jnä¹ leen¹ Dio kyaay¹ mah¹ lä¹jëë¹ lee¹ dsa⁻ kyaan¹.
¹⁷ He⁻ja⁻ ga¹jäh¹ Dsa⁻jøøh¹ jnän¹:

Hwëë¹ hnäh¹ jee¹ kih¹ hi⁻ sa¹ ma⁻heeh⁻ kin¹, wa¹ lä¹øø¹ hnäh¹ kiyh¹, ga¹jäh¹ Dsa⁻jøøh¹ jnän¹. Ta¹ koo¹ hnäh¹ he⁻ sa¹ lle¹ kih¹ koo¹ hnäh¹, lä¹ja⁻ ba¹ heeh¹ hnäh¹.

¹⁸ Mah¹ jnä¹ leen¹ Tää¹ kyaah¹ hnäh¹.
Hi¹ hnäh¹, lee¹ hnäh¹ gyuu⁻ më¹ gyuu⁻ ñuuh⁻ kyaan¹,
jä¹ Dio hi⁻ cha⁻ ga¹lä¹jë¹ be¹ kih¹.

7 Na¹ ma⁻nuy¹ ha⁻ ko⁻h¹ na⁻hñaah¹ sa¹ la¹ he⁻ ga¹jäh¹ Dio jmee⁻ jnän¹. He⁻ja⁻ jwëëhn[~] hnäh¹ øøh¹ hi⁻ hnaan¹, hnøø¹ ben¹ lä¹jë¹ he⁻ mi⁻sah¹ jne¹ hi⁻ lä¹ja⁻ kih¹ he⁻ mi⁻soh¹ jmi⁻lle¹ jnän¹. Hi⁻ kih¹ he⁻ gah¹ jne¹ Dio, hnøø¹ mi⁻lluy¹ jne¹ hñaan¹ koq̄¹ hä¹ koq̄¹ hä¹ lä¹jii¹ jän¹ na⁻jngëen¹ go⁻te¹.

Ma¹ hnøø¹ Paa¹ ma¹ jmee⁻ dsa⁻ Corinto he⁻ kiyh¹

² Jmee⁻ hnäh¹ miih⁻ he⁻ kyaa¹ jnääh¹. Jëeh¹, kih¹ ni¹ jaä⁻ hnäh¹ sa¹ ma⁻jmee⁻ jnääh¹ he⁻ hlih¹. Sa¹ ma⁻heë⁻ jnääh¹ hu⁻dsë¹ kih¹ ni¹ jaä⁻, ni¹ sa¹ ma⁻mi⁻gaa⁻ jnääh¹ ni¹ jaä⁻. 3 Sa¹ jwahn¹ lä¹ja⁻ mah¹ bääh¹ hnäh¹ dsoo¹. Ga¹jwëëhn[~] hnäh¹ jää¹, hnaan¹ hnäh¹. Jëeh¹ ma⁻lla¹ dsë¹ jnääh¹, jmee⁻ jnääh¹ ko⁻jøh¹ kyaah¹ hnäh¹ ma¹ ke¹ chaä¹ juu¹ jnääh¹. 4 Cha⁻ cha⁻miih⁻ o⁻jøh¹ dsë¹ kin¹ kyaah¹ hnäh¹. Chaän⁻ llu¹ kwaat¹ kyah¹ hnäh¹. He⁻ja⁻ gwa¹ dsa⁻nøh¹ dsën¹ cha⁻miih⁻ hi⁻ jëë⁻ dsën¹ ma¹ jëën⁻ cha⁻miih⁻ he⁻ wi¹.

⁵ Lä¹ ma¹ ga¹tëë⁻ jnääh¹ Macedonia, sa¹ ga¹tëeh⁻ jnääh¹ dsë¹ jnääh¹ ni¹ miih⁻. Ga¹lä¹jë¹ nëë¹ he⁻ wi¹ ga¹jëë⁻ jnääh¹. Ga¹tëë⁻ dsa⁻ kyaah¹ jnääh¹. Hi⁻ ja⁻ ma¹ la¹ he⁻ ja⁻, ga¹lä¹gah¹ jnääh¹ cha⁻miih⁻. 6 Pero Dio hi⁻ jmee⁻ dsa⁻nøh¹ dsë¹ lä¹jëë¹ hi⁻ chaä¹ hu⁻dsë¹, ga¹jmeey¹ ga¹nøh¹ dsë¹ jnääh¹ lä¹ ma¹ ja⁻ Tito. 7 Ja⁻ ma¹ la¹ kih¹ he⁻ ja⁻ Tito, kih¹ he⁻ ga¹jmeeh⁻ hnäh¹ ga¹nøh¹ dsëy¹ ka⁻läh¹, he⁻ ja⁻ ba¹ ja⁻ ga¹nøh¹ dsë¹ jnääh¹. Ga¹jmeeyh¹ juu¹ he⁻ hnooh⁻ hnäh¹ jëëh⁻ jnä¹, hi⁻ ti⁻meeh⁻ hoh¹ hnäh¹, lle¹ hoh¹ jnä¹. He⁻ja⁻ cha⁻ga¹miih⁻ jëë⁻ dsën¹.

⁸ Ma¹ ke¹ ga¹jmeen⁻ meeh⁻ hoh¹ hnäh¹ kyaah¹ je⁻ he⁻ ga¹siin⁻ kyah¹ hnäh¹, pero sa¹ koq̄¹ dsën¹. Dsoo¹ ba¹ ga¹jii⁻ miih⁻ kin¹ kih¹ he⁻ ga¹lä¹meeh⁻ hoh¹ hnäh¹ ko⁻hwëë¹. 9 Pero na¹ jëë⁻ dsën¹. Ja⁻ kih¹ he⁻ ga¹lä¹meeh⁻ hoh¹ hnäh¹. Kih¹ he⁻ ga¹lä¹si⁻ hu⁻dsë¹ kyah¹ hnäh¹, ma¹ ga¹jii⁻ kyah¹ hnäh¹, he⁻ ja⁻ ba¹ jmee⁻ jëë⁻ dsën¹. Lä¹ ma¹ ga¹lä¹meeh⁻ hoh¹ hnäh¹, ga¹jmeeh⁻ hnäh¹ lä¹ hnøø¹ Dio. Lä¹ja⁻, ni¹ koq̄¹ he⁻ hlih¹ sa¹ ja⁻ nē¹ kyah¹ hnäh¹ kwaat¹ kyaa¹ jnääh¹. 10 Jëeh¹, cher⁻mah¹ gwa¹ ti⁻meeh⁻ dsë¹ jne¹ lä¹ hnøø¹ Dio, he⁻ ja⁻ jmee⁻ dsa⁻lä¹si⁻ hu⁻dsë¹ jnän¹ mah¹ lää¹ jne¹. Heh⁻ he⁻ ma⁻na⁻lää¹ jne¹ sa¹ jmee⁻ ti⁻meeh⁻ dsë¹ jne¹. Pero he⁻ ti⁻meeh⁻ dsë¹ jne¹ lä¹koq̄¹ tëë⁻ jmee⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻, kyaah¹ he⁻ ja⁻ juu¹ ba¹ jne¹ ja⁻. 11 Jëë⁻ da¹ hnäh¹ ha⁻ lä¹ ga¹la¹ kyah¹ hnäh¹ lä¹ ma¹ ga¹lä¹meeh⁻ hoh¹ hnäh¹ lä¹ hnøø¹ Dio. Ga¹jmää¹ ba¹ ta¹ he⁻ ja⁻ kyah¹ hnäh¹, ja⁻ hoh¹ hnäh¹

4 Heh' lä'jä, wa'ra-ga'lloon' jee' tääh' hnäh', ko-jøh' kyaah' jñah' øøh' jne' hi- chaa' hwa' Macedonia, hnoon' ma'na'lluuh' hnäh' mah' sa' jä' jnäh' o'hih' wa'ra-ga'lla'nøø' jnäh', lä'llu' he- ma-jäh' jnäh' mi-teh' ba' hnäh', hi' cha-ga'miih- jäh' hnäh' o'hih', cher'mah' sa' ga'mi-teh' hnäh'. 5 Kih' he-jä- ba' ga'la' bii' kin' chuun' kyaah' øøh' jne' he', mah' dsa-näay' dsa-jëëy' hnäh' to-në', mah' kway' be' kyah' hnäh' ha- lä' jee' juh'lääh' hnäh' kuu' he- ga'bääh' hnäh' hñaah' kwah' hnäh'. Lä'jwë' jä- ma'na'lluuh' hnäh' kwah' hnäh' kuu' lä'kaa- tuh'hoh' hnäh', jä' kyaah' he- wii'.

6 Nee' da' hnäh' ha- lä' la' kih' hi- jngëe- mi'ju': Hi- jngëe- miih-, miih- ba' chooyh'. Hi- jngëe- cha-miih-, lä'ja- cha-miih- chooyh'. 7 Lä'jaa- lä'jaa- wa' kway' lä'koø- te' lla' dsëy'. Pero jä' kyaah' he- meeh- dsëy', ni' jä' kyaah' he- wii'. Jëeh', Dio hnäh' hi- kwa' lä'kaa- tuh-dsë'. 8 Dio hi- cha- be' kih', jmeey' lä'cha- cha-miih- he- llu' kyah' hnäh'. Lä'ja- ni' miih- sa' cha- he- jmee' bii' kyah' hnäh' jih'koh'. Lä'jih' chaa' ga' kyah' hnäh', jmeeh' hnäh' jä- he- koø- nëe' he- llu' kih' hi- lla'kyaa'. 9 Lä'la- na-sii- juu' kih' Dio:

Hi- llu' dsë' ga'ti' ga'llooyh' he- cha- kiyh', ga'kwëey- h' dsa- hi- tä-nee'.

Ta' llu' kiyh' lä'jnäh' ga'lä'jë' joh' jmi' cha-. 10 Dio ba' he' hi- kwa' mi'ju- kih' hi- jngëe-, lä'ja- ka-läh' kway' he- kih-hih- jne'. Hi- he' kwa' lä'jë' he- jmee' bii' kyah' hnäh' hi' jmeey' lä'cha- cha-ga'miih-. Mah' lä'ja- lä'cha- he- kyaah' jmeeh' hnäh' cha-miih- he- llu' jmah' ba'. 11 Lä'llu' he- lä'cha- lä'jë' nëe' he- jmee' bii' kyah' hnäh', lä'ja- lä'cha- cha-miih- he- kwëeh' hnäh' hi- lla'kyaa'. Hi' wa'ra- ga'ngëe' jnäh' kuu' jä- kih' øøh' jne' he', kway' cha-miih- ti'hmaah' kih' Dio. 12 Jëeh', wa'ra- ga'ngëe' jnäh' kuu' he- juh'lääh' hnäh' kih' øøh' jne' he', he- ja- kwa' be' kiyh-. Hi' jä' ma'la- he- jä-, kway' cha-miih- ti'hmaah' kih' Dio ka-läh'. 13 Wa'ra- ga'ngëe' jnäh' kuu' jä-, jmee' dsa- he' juuh- kih' Dio, jëeh' ma-mi-jnäh' hnäh' he- mi-te' hnäh' kyaah' ju'hmëe' kih' Cristo. Hi' lä'kaa- tuh'hoh' hnäh' ga'kwëeh- hnih' kuu', hi' lä'ja- jmeeh' hnäh' kih' lä'jëe' hi- jmee' bii' kih'. 14 Hi' wa'ra- ga'ngiy' kyah' hnäh' kih' Dio, jä' lla-llë' dsëy' hnäh' jëeh' ma-lä'jnäh' he- ma-mi-jää' Dio hnäh' cha-miih-. 15 Ti'hmaah' kwan' kih' Dio, ha- koh' sa' llu' he- ga'k-wëeyh' jne'. Hi- lä'këh' jmi' lä'ngëe'.

Ga'jmeey' Paa' dsöø' he- laay' apóstol

10 Jnäh' Paa' chuun' kyaah' hnäh', hlëeh'n' hnäh' jä-ba' lä'koø- jmee' hñii' Cristo hi- hwaag' hi- jøh- dsë'. Jëeh', jäh' dsa- kin', sa' tuu- dsën' hlëeh'n' lä' ma' hään' jee' kih' dsa'. Mah' wa'ra- ga'lä'øø' jee' kiyh', jä-ga' tuu- dsën' hlëeh'n'. 2 He-jä- chuun' kyaah' hnäh', go-taah' hnäh' lä'koø- lle' kih', mah' wa'ra- ga'lloon' jee' tääh' hnäh', sa' cha- he- kih' hlëeh'n' hi- jäh', ga'nøø' jnäh' lä'koø- wa' hi- cha- hi-. Jëeh', tuu- ba' dsën' ti-choon' juu' kyaayh' cher'mah' lä'ja- hnøøy'. 3 Dsa- jmi'gyuuh' ba' laa' jnäh', pero sa' tee' jnäh' lä'koø- tee' dsa- jmi'gyuuh'. 4 Sa' tee' jnäh'

kyaah' wa' he- cha- he- he- koooh' dsa- jmi'gyuuh'. Tee' jnäh' kyaah' be' kih' Dio he- lih' hee' lä'jë' he- sa' lä'këh' jnäh' jmi' kyaah'. 5 Lä'ja- leh' jnäh' kyaah' hi- jmee' kyuuh' cha-miih-. Hi' leh' jnäh' kyaah' hi- jmää- hñii' kaah'. Jëeh' juu' he- hlëeyh' jä-, jne' jwë' kih' dsa' mah' sa' heeyh' kih' Dio. He-jä- hnøøh' jnäh' ha- lä' jee' dsa-jëeh' dsa- hi- jmee' huusdë- hñih' mah' lä'nyuyh' kih' Cristo. 6 Ma'lla' dsë- jnäh' heeh' jnäh' wii' lä'jëe' hi- chaa', ma-la' ma-mi-jnäh' hnäh' hñaah' hnäh' he- nyuh' hnäh' kih' Cristo.

7 Koo- kah' hnäh' kwaat' ha- lä' tääh' haa' dsa-. Cher'mah' jaag' jmee' huusdë- laay' kyaag' Cristo, wa' jmeey' huusdë- laa' jnäh' ka-läh' kyaag' Cristo, jä-ba' lä'koø- laay' hñiiy'. 8 Ga'hñaa' Dio jnäh' mah' kwan' be' kyah' hnäh' ha- lä' jee' go'taah' hnäh' koø- hweh-. Sa' ga'hñaa' jnäh' mah' heen' hnäh'. Hi' ma'ke- jmeen' juuh- kih' ta' he- hä' goon' sa' la' o'hih' kin' he- jmeen' lä'ja-. 9 Sa' hnoon' he- jmeeh' hnäh' huusdë- he- juuhn' kyah' hnäh' kyaah' juu' he- siin' ko'lla-jiih-. 10 Jëeh', lä'la- hlëeh' ko'llaa' kin'. Hweh- juu' he- siin' kih' dsa-. Pero ma' chehn' cha'në' dsa-, hwaag' ba' jnäh', jäh'. Sa' tooyh' ta' juu' kin'. 11 Hi- hlëeh' lä'ja- kyaag' jnäh', hnøø' lä'ngëey' lä'koø- la' huusdë- kyaag' jnäh'. Jëeh', jä-ba' lä'koø- hlëeh' jnäh' kyaah' juu' he- siin' jnäh' ma' tøøh' jnäh' uu', jä-ba' lä'ja- hlëeh' jnäh' ka-läh' ga' ma-tøøh' jnäh' kyaayh'.

12 Sa' tuu- dsë- jnäh' jmee' jnäh' lä'koø- jmee' hi- hlëeh' llu' kih' hñii'. Sa' hnøø' jnäh' jëeh' kyaag' jnäh' kyaah' dsa- he' hi- laay' hñiiy' hih' lä'koø- la' huusd- së- kih' hñii' bih'. Hi' hnøøy' jëeh' kwee' kiyh' kyaah' dsa-kyayyh'. He- ba' che- taay'. 13 Pero lä'koø- hä' hih' ba' hlëeh' jnäh' kyaag' hñaa' jnäh', lä'koø- la' huusd- së- kih' Dio hi- ga'hñaa' jnäh'. He-jä- ga'lla'nøø' jnäh' lä' ga'të' jee' tääh' hnäh'. 14 Jiih' jee' ga'tøø' Dio hih' ba' ga'nøø' jnäh'. Sa' ga'nøø' jnäh' jee' tääh' hnäh' wa'ra- jäh' kih' sa' ga'chee' Dio jnäh'. Jëeh' jnäh' to-në' na' kwa' jnäh' ju'hmëe' kih' Cristo jee' tääh' hnäh'. 15 Sa' jmää' jnäh' hñaa' jnäh' kaah' kyaah' ta' kih' jñah'. Hnøø- jnäh' wa' lä-dsoo' hoh' hnäh' cha-ga'miih- kih' Dio ba'. Lä'jwë' jä- kwaa' ga' ta' kyaag' jnäh' jee' kyah' hnäh' jee' ga'tooh- Dio goo- jnäh'. 16 Ja- ga' na' dsa' kwa' jnäh' ju'hmëe' ta' jee' uu' ga'. Pero sa' dsa'tooh' jnäh' jee' ma-løø' jñah', mah' sa' jmää' jnäh' hñaa' jnäh' kaah' kih' ta' he- ma-jmee' jñah'.

17 Hi- hnøø' jmää' hñii' jøøh', wa' jmääy' hñiiy' jøøh' kih' he- laay' kyaag' Dsa-jøøh' jñan-. 18 Jëeh', hi- hlëeh' llu' kih' hñii', jä' kyaah' he- jä- ya-hëey' llu'. Hi- hlëeh' Dio llu' kih', hi- he' ba' ya-hëe' llu'.

Paa' kyaah' hi- jmää- hñii' kaah'

11 Hnoon' kwëeh' hoh' hnäh' kyaah' jnäh' cher'mah' ga'hlëeh'n' lä'koø- jaag' hi- sa' cha- huusdë- kih'. Kwëeh' hoh' hnäh', ta' jmee- hnäh' hñaa' hoh'. 2 Peer' kyen' huusdë- kyah' hnäh'. He- gwa' kih' Dio ba' jä-, he- la' lä'ja- kin'. Jëeh', ma'k-waan' hnäh' kih' jaag' dsa-nyuh-. Hi- he' he' Cristo. Hi- hnoon' mi-jnäh' hnäh' kiyh' lä'koø- jaag' chih-më' hi-

na-jngëe' go-te'. ³ Pero gohn' wa'ra- ga'la' kyah' hnäh' lä'koo- ga'la' kih' Eva. Kyaah' may' ga'mi'goo- mih- kiyh'. Lä'ja- hii' goo- mi'gaay' hnäh' ka-läh'. Heey' huu' dsë- kyah' hnäh' mah' mo'so' nnaah' hnäh' Cristo lä'kaa- tuh-hoh' hnäh'. ⁴ Jëeh', cher'mah' ga-la- lä'nää' wa' hi- cha- hi-, hi- kwa' jyoh' juu' he- sa' jeeh' kwee- kyaah' juu' kih' Jesús he- kwa- jnääh', lä'chah' ja- heeh' hnäh'. Hi' heeh' hnäh' jyoh' jmi'lle' he- sa' la' jmi'lle' Na-jngih' he- ma-heeh' hnäh' jää'. Hi' heeh' hnäh' jyoh' ju'hmëe', he- sa' jeeh' kwee- kyaah' ju'h- mëe' he- ma-heeh' hnäh'. ⁵ Go' laan', sa' kye'e' ga' apóstole hi- jmää' hñii' kaah' lä'koh' ga' jnä'. ⁶ Ma'ke' sa' hlëehn' kyaah' juu' na'hñaah', pero cha- ba' huu' dsë- llu' kin'. Joh' jiih' sa' ga'mi'jnään' he- ja- kyah' hnäh'.

⁷ Pero ga'jmään' hñiin' jaa- hi- hwaä' mah' leeh' hnäh' kaah'. Jëeh', sa' ga'koon' jñeen' ma' ga'kwan' ju'hmëe' kih' Dio jee' kyah' hnäh'. ¿Che' jwa- ga'jmeen' hñih' he- ga'jmeen' lä'ja'? ⁸ Ga'kan' kuu' ki- h' øøh' jne' hi- tääh' ta' jee' jyoh', ga'koon' jñeen' mah' jmeen' ta' jee' kyah' hnäh'. ⁹ Lä'koo- ma' gyan' jee' kyah' hnäh', sa' ga'lla'kyaan' hnäh' ni' miih- jmi' ma' ga'jme'e' bii' kin'. Øøh' jne' hi- ya'nää' ta' Mace- donia ba' ga'kwa' be' kin' lä' ma' ga'lla'kyaan'. Sa' ga'kwan' jwë' ma' kah' hnäh' huu' dsë- kin'. Hi' ngoo' ba' jmeen' lä'ja'. ¹⁰ Kyuu' ba' jnä' ju'dsoo' kih' Cristo. He-ja- man', ni' jaa- sa' ha' kin' he- chaan' llu' he- sa' koon' jñeen' lä'kaa' jee' jwi' he- na-hee- hwa' Acaya. ¹¹ ¿He-la' jmeen' lä'ja-, laah' hnäh'? O, ¿che' laah' hnäh' he- sa' hnaan' hnäh'? Ñe- ba' Dio he- hnaan' hnäh'.

¹² Hi' ngoo' ba' jnä' jmeen' lä'ja-, mah' sa' kwan' jwë' kih' hi- hlëeh' llu' kih' hñii', hi- jah' jme'e' ja- ba' lä'koo- jme'e- jnääh'. ¹³ Dsa- he' jäh' laay' apóstole. Pero ta' juu' bih'. Mi'gaay' dsa-, jmääy' hñiiy' lä'koo- apóstole kyaä' Cristo. ¹⁴ Ja' he- jme'e' dsaa' dsë- jne' juu' la-. Jëeh', lä'kye- Tana' jmää' hñii' lä'koo- jaa- ángel hi- kye- jme'e'. ¹⁵ Hi' lä'ja- la' kih' hi- jme'e' ta' kiyh' ka-läh'. Jëeh', ja' juu' he- cha- na' na', he- jmääy' hñii- iy' hi- lluu'. Pero wa'ra- ga'të' jee' llaä' jmi' liyh' jñeey' lä'koo- te' ta' he- jmeey'.

Ga'jmää' Paa' hñii' lä'koo- jaa- hi- sa' cha- huu' dsë- kih'

¹⁶ Koo- ka-läh' jwë'hn' hnäh': Ni' jaa- hnäh' ta' jme'e- hnäh' huu' dsë- he- ngaahn'. Pero cher'mah' lä- ja- laah' hnäh', kwa' hnäh' jwë' kin' hlëehn' hnäh' lä'koo- jaa- hi- sa' cha- huu' dsë- kih' mah' lä'ja- jmään' miih- hñiin' jøøh' lä'koo- jme'e' hi- he'. ¹⁷ He- jmään' hñiin' jøøh', sa' hlëehn' lä'koo- hnøø' Dio, he- hlëehn' lä'koo- jaa- hi- ngaah' ba'. ¹⁸ Peer' jwë'e' hi- jmää' hñii' kaah' lä'koo- të'e' jme'e' dsa- jmi'gyuu', hi' ja- ba' lä'ja- jme'e' jnä' ka-läh'. ¹⁹ Ma'ke' cha- huu' dsë- kyah' hnäh', pero kwëeh' hoh' hnäh' cha-miih- kyaah' hi- ngaah' he'. ²⁰ Hi' lä'ja- kwëeh' hoh' hnäh' ma' jmeey' hih' kyah' hnäh', ma' jñuuyh' he- cha' kyah' hnäh', kaayh' hnäh' lä' të- dsëy', jmääy' hñiiy' kaah' jee' kyah' hnäh', lä'jiih' jnooy' mo-nëh' hnäh'. ²¹ Na' hi-

ihn' miih- he- jwë'hn' hnäh' he- sa' be'e' jnääh' jme'e- jnääh' lä'koo- jme'e' dsa- he'.

Pero lä'koo- tuu- dsë' dsa- he' jmääy' hñiiy' kaah', jnä' ka-läh' tuu- dsën' jmeen' lä'ja-, ma'ke' hlëehn' lä'koo- jaa- hi- sa' cha- huu' dsë- kih'. ²² Hi- he' jah' laay' dsa- hebreo, ja- ba' lä'ja- laä' jnä'. Jäh' laay' dsa- Israel, ja- ba' lä'ja- jnä' ka-läh'. Jäh' laay' sa' ju- kih' Abraham, ja- ba' he- ja- laä' jnä'. ²³ Jäh' jmeey' ta' he' kih' Cristo. Pero cha-ga'miih- jme'e' jnä'. Ngoo' ba' jnä' hlëehn' lä'koo- jaa- hi- ngaah'. Cha-ga'miih- ta' he- ma'jme'e' jnä', cha-ga'miih- jiih' ma'ñeen' neh'ñe' lä'koh' ga' dsa- he'. Cha-ga'miih- ga'jmi' ga'baä' dsa- jnä'. Joh' jiih' sa' ga'laan' he- ma' jngëeh' dsa- jnä'.

²⁴ Ja' koo- hä' ga'jmi' dsa- judiu kin' ma' gyii' gya' ñu' si'hñii'. Lä'jiih' ga'të' hña' jiih' ga'jmeey' lä'ja- kin'.

²⁵ Hnë- jiih' ga'jmiy' kin' kyaah' si'hma'. Koo- hä' ga'te' dsa- kuu' kin'. Hnë- jiih' ga'laan' jme'e' ga'hmeh' barco neh' jmi'. Koo- hä' ga'jan' koo- jmi' koo- hwë' jee' to' dsaah' jmi'ñeeh'. ²⁶ Sa' na-he' jiih' ngoon' hi' jahn' jee' hu'. Ga'hii' goo- kin' jee' haa' cha'jmi- juuh-, lä'ja- kyaah' dsa-hii' hi' kyaah' dsa' goon' hi' kyaah' hi- chaä- ta' jee' jyoh' ka-läh'. Ga'hii' goo- kin' jee' jwi' juuh- hi' ta' jee' sa' chaä' dsa-. Ga'hii' goo- kin' cha'jmi'ñeeh' hi' lä'ja- kyaah' hi- jah' laä' øøh' jne'. ²⁷ Cha-miih- ta' ga'jmeen', ga'jëen' cha'miih- wii'. Cha- hwë' sa' ma' gwiiñ'. Ga'lä'kyohn', ga'lä'kiñ' dsën'. Ja' he- koo- hä' sa' ga'lä'cha' he- ma' kuhn'. Ga'ngëen' gyuu' hi' sa' ga'lä'cha' hñih- ma' këhn'.

²⁸ Ja' ma'la' he- ja-. Lä'jé' jmi' ba' kyen' huu' dsë- kih' lä'jé' gwah'. Peer' wii' dsa- ngëen'. ²⁹ Kyaah' lä'jé'e' hi' sa' cha- be' kih', jnä' ka-läh' jii' kin'. Hi' gwa' ya'jé'e' dsën', wa'ra- ga'jme'e' dsa- täh' jaa- øøh' jne'.

³⁰ Wa'ra- jah' kih' jme'e' bii' hlëehn' llu' kih' hñiin', ma'ja- hlëehn' kih' he- mi'jnää' he- sa' cha- be' kin'.

³¹ Dio Jmii- Jesús, Dsa-jøøh' jnän', hi- na-jää' ga'lä'jé' joh' jmi' cha-, hi- he' ñe- he- sa' hlëehn' juu' ta' juu'.

³² Koo- hä' lä' ma' gyan' jee' jwi' Damasco, lle' moh' kyaä' rey Areta ga'jme'e' mada' ga'høø' dsa- lä'kaa- ho'haah' kih' chuu' jwi' he- hnøøy' ma' saayh' jnä'.

³³ Pero neh' koo- hma- ta- ga'ñaa' dsa- jnä' ta' ho'haah' pih' he- ma' na'hë- dsöh' na'hyah-. Lä'ja- ba' ga'laan' he- ma' saah' dsa- jnä'.

Ga'jé'e' Paa' koo- jee' la' na'hñaah'

12 Sa' jmää' ta' he- jmään' hñiin' jøøh'. Pero ma'ra' he- hlëehn' kih' koo- he- ga'hë'e' m'inen' he- ga'mi'jnää- Dsa-jøøh' jnän'. ² Kyuun' jaa- øøh' jne' hi- ga'tëe- Dio lä' ga'të' hnë- jwë'e' kih' gyuu' jmi- gyuu' ma'hya- gya'kye' jii'ñe-. Sa' man' ha- lä' ga'jää' dsih', che' lä' ma-na'hñaay' o che' kyaah' ma'la' jmi'lle' kiyh'. Hñii' ba' Dio ñe- ha- lä' ga'la'. ³ Kyuu' ba' jnä' dsa- he'. Sa' man' ha- lä' ngooy', che' lä' ma- na'hñaay' o che' kyaah' ma'la' jmi'lle' kiyh'. Hñii' ba' Dio ñe-. ⁴ Ga'jää' dsih' koo- jee' jnä' na'hñaah'. Jee' ja- ga'nuuy' ga'hlëeh' juu' he- sa' le' hlëeh' jne' hi' sa' chaä- ni' jaa- hi- na-ngë' jwë' hlëeh'. ⁵ Kih' dsa- lä'ja-, le' ba' jmää' jnih' jøøh', pero sa' jmään' hñiin' jøøh'. Kih' he- mi'jnää' he- sa' cha- be' kin', ma'la' kih' he-

na ba jmaän hñiin jøøh. ⁶ Cher mah hnoon jmaän hñiin jøøh, ja he ngaahn ja, jëeh hlëehn ju'dsoo ba. Pero sa jmeen lä ja mah ni ja sa jmee huu dsë, jøøh ga jnä lä koo jëy jmeen o lä koo nuuy hlëehn.

⁷ He ja ja né jmi ngo kin he jmee jwih. La lä koo toq he ja mada kih Tana mah heeh jnä wih. He ja jmaä kin mah sa jmaän hñiin jøøh, lällu he ga jëen koo he la na hñaa he sa ma jëen jih koh. ⁸ Hne jiih ga chuun kyaah Dio mah jnuuy he jmee jwih kin. ⁹ Pero lä la ba ga jeeh Dio juu kin: "Ma lee ba kyah he llu dsen kyaah hne. Jëeh cha ga miih lä jnä be kin kyaah dsa hi sa cha be kih", ga jäh. He ja lä kaa tuh dsen jmaän hñiin jøøh kih he sa cha be kin mah ja né kin be kih. ¹⁰ Kih he ja, chaan llu lä ma sa cha be kin, ma hlëeyh wih kin, ma lla kyaan, ma jmeeh dsa jnä, ma jëen wih kwaat kih Cristo. Jëeh lä ma sa been, ma ja cha be kin.

Ma kye Paa hu dsë kih lä jëe øøh jne

¹¹ Dsëeh hnäh dsoo he ga jmeen lä koo ja hi sa cha hu dsë kih, jee ga jmaän hñiin jøøh. Hnäh ba ga tëeh hnäh ma hlëeh hnäh llu kin. Jëeh hi jäh laa apóstole kaa sa kye ga hi he lä koh ga jnä, ma ke sa cha laan ni miih. ¹² Kih he jøh dsen ba ga jmeen lä jë he la. Ga jmeen cha miih lii, ga jmeen he jøh gaa, ga jmeen he dsa dsë dsa jee kyah hnäh. Lä ja ga mi jnäan ma ra he laan apóstol. ¹³ Koo ba he ga jmeen ta jee jyoh jee tääh øøh jne, he ja sa ga jmeen kyah hnäh. Ga ngiin kiyh he ma jmee bi kin. ¿Che kih he ja, laah hnäh sa taahn hnäh ta? Jmee hnäh jøh hoh kih he sa ga ngiin kyah hnäh ka läh.

¹⁴ Jee la tē hnē jiih he ma na lluy nā jëen hnäh. Ni lä ja sa ngiin kyah hnäh he jmee bi kin. Sa na hnøhn he cha kyah hnäh. Hnoon heeh hnäh jnä ba. Jëeh, ja he chih hi ga tē jøh lääh he hnø kih chojmii. Chojmii chih ba hi ga tē jøh lääh he hnø kih chih kya. Lä ja la kin kyaah hnäh ka läh. ¹⁵ Lä kaa tuh dsen mi llan lä jë he cha kin lä jiih kwaan hñiin juun kwaat kyah hnäh. Ma ke cha ga miih hnaan hnäh koo hä koo hä. Pero hnäh, miih go te ba hnaah jnä.

¹⁶ Lä ja ga la, sa ga llan lleh hnäh kih he ma jmee bi kin. Pero ko llaa dsa jäh, kyaah may ba, ga jmeen ga tah hnäh neh sa lä. ¿Che jwa ga jmeen lä ja mah ga mi gaan hnäh? ¹⁷ Sa ga mi gaan hnäh lä ma ga cheen øøh jne jee tääh hnäh. ¹⁸ Ga chuun kyaah Tito mah dsooy jee tääh hnäh hi ga cheen ga ja øøh jne kyaah. Hi ni miih sa ga mi gaa Tito hnäh. Jëeh, koo nëe ba hu dsë kye jnäah. Ja ba lä koo jmee jnä, jmee Tito ka läh.

¹⁹ Ta wa laah hnäh he hnø jnäah hwëe jnäah llu cha neh hnäh. Ni miih sa la lä ja. Ne ba Dio he hlëeh jnäah lä koo lle kih hi laa kya Cristo.

Øøhn hi hnaan cha miih, lä jë juu he si jnäah la, he llu kyah hnäh mah kwa be kyah hnäh go näah hnäh ta cha né. ²⁰ Gohn miih wa ra ga lloon jee tääh hnäh, jëen hnäh jmeeh hnäh he sa tih dsen. Hi lä ja hnäh ka läh jëeh hnäh jmeen he sa tih hoh hnäh. Lä ja le cher mah ga jëen hnäh ti hnee hnäh, wih hoh hnäh, hää hnäh, jmeeh hnäh jñah nää, hlëeh hnäh wih kih dsa, koo hnäh juu jwih, jmaä hnäh hñaa kaa, jmeeh hnäh wa la cha la. ²¹ Kye miih hu dsë wa ra ga lloon ka läh jee tääh hnäh, ha ga che ga jmee Dio ga jän o hih kwaat kyah hnäh. Lä jiih jä hoohn, cher mah jwëe hnäh tääh hnäh jmeeh hnäh dso kye hi sa ma beh hnäh lä jë he mi so h tuh hoh hnäh, hi lä ma kaa ba hnäh wa hi cha hi, hi jmeeh hnäh he la o hih he ma jmeeh hnäh jä.

Ga hih Paa juu kih øøh jne hi tääh Corinto

13 Jee la tē hnē jiih he nñ nā jëen hnäh. Lä la na si juu kih Dio: "Wa he cha he hñi he cha kih dsa, lä ee ba kyaah ju'dsoo he jmee uu uu dsa." ² Ga jwëeh hnäh jä, hi na he ma gyan hu kyah hnäh, jwëeh hnäh ka läh. Hi wa ra ga lloon jee tääh hnäh, jee ja tē hnē jiih he jwëeh hnäh. Ma ja mo so jmeen jøh dsen kih hi tääh jmee wa la cha la, hi lä ja kih hi tääh jmee ga lä jiih na. ³ He hnø hnäh jëeh hnäh che dsoo ba hlëeh lä koo mada kih Cristo. Jëeh, hi he mi jnä be kih jee kyah hnäh. Sa laa lä koo ja hi sa cha be kih. ⁴ Ma ke dsoo ga tää dsih dsoh hma cru lä koo ja hi sa cha be kih, pero cha bih kyaah be kih Dio. Ja ba lä ja jnäah hi laa koo kyaah Cristo, ga nø jnäah lä koo he sa cha be kya jnäah. Pero kyaah be kih Dio cha jnäah ta la kih Cristo mah kwa jnäah be kyah hnäh.

⁵ Kye da hnäh kwaat kyah hñaa hnäh, che lä ma dsoo ja ba hoh hnäh kih Cristo. Jëe da kyah hnäh hñaa. ¿Che sa neh hnäh, Jesucristo hää jee kyah hnäh? Pero cher mah sa la lä ja, he sa laah hnäh kwaat ba ja. ⁶ Hnoon lä neh hnäh he laa jnäah kwaat. ⁷ Ngii jnäah kih Dio mah jmeeh hnäh he llu jmah ba. Sa jwahn lä la mah ja jnäah llu. He hnø jnäah go taah hnäh lä koo lle kih, ma ke ga ja jnäah lä koo ja hi sa laa kwaat. ⁸ Jëeh, ni miih sa le lla dsëe jnäah kih ju'dsoo. Jmee jnäah lä hnø ju'dsoo ba. ⁹ He ja jëe dsë jnäah lä ma sa cha be kya jnäah, mah lä ja hnäh lä cha be kyah hnäh. Ga nø jnäah ngii jnäah kyah hnäh mah hwëe hnäh llu go te. ¹⁰ Kih he ja ba na, siin lä la kyah hnäh ma ke gyan hu, mah wa ra ga lloon jee tääh hnäh, sa cha he kih jmeen hään kyaah hnäh, kyaah be he ga hyohn kih Dsa jøøh jnan. He hnøoy kwan be kih dsa ba, ja he heeh jnih wih.

¹¹ Kyaah jee ga dsa juu he siin kyah hnäh, jwëeh hnäh øøhn, wa jëe hoh hnäh. Hnøhn

hnäh' ha- lä' jee' go'taah' hnäh' llu' cha-ga'miih-, wa' nöh' hoh' hnäh', wa' la' koo- nää' ba' huu'dsē- kyah' hnäh', wa' hii' tii' kyah' hnäh'. Hi' Dio hi- hnää' jne', hi- jmee' hii' tii' jnän, jäy' jee' jnän. ¹²Jmee' hnäh' Dio kih' dsa-kyaa' hnäh' hi' ja- chyh- hnäh' kiyh' lä'

hnøø' Dio. ¹³Lä'jēē' hi- laa' kyaa' Dio jmee' Dio kyah' hnäh'.

¹⁴Wa' mi-jää' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän` lä'jēē' hnäh'. Wa' hnää' Dio ga'lä'jēē' hnäh'. Hi' Jmi'lle' Na-jngii' wa' laa' ko-jøh' kyaa' hnäh'. Wa' la' lä'ja-.

Gálatas

1 Jnä Paa' laan' apóstol. Pero ja' he' ga'chee' dsa' jnä', ni' ja' kyaah' be' kih' dsa' na'hñaan'. Jesucristo ba' ga'chee' jnä' kyaah' Dio hi' laa' Täa' jnan' hi' ga'mi'jjih' Jesucristo jee' kih' hi' na'juu'.² Siin' juu' la' kyaah' hnäh' øøhn' jee' dsa'ñeeh' hnäh' lä'kaa' hwa' Galacia. Hi' lä'jēē' øøh' jne' hi' tääh' kyaah' jnä', koo' neē' ba' la' huu' dsē' kyaah' jnääh' he' siin' la'.³ Ngñin' kih' Dio hi' laa' Täa' jnan' hi' ngñin' kih' Jesucristo Dsa'jøøh' jnan', wa' kway' he' llu' kyaah' hnäh', wa' jmeey' hii' ti' kyaah' hnäh'.⁴ Jēēh' Jesús ga'kwaā' hñii' ga'juuy' kwaat' kih' dso'kye' jnan' mah' lääy' jne' kih' jmi'gyuu' hñiih' la', lä'koo' hyoh' dsē' Dio jmeē' jnan', he' ba' hi' laa' Täa' jnan'.⁵ Lä'ja' wa' la' juuh' kiyh' ga'lä'jē' joh' jmi' cha'. Wa' la' lä'ja'.

Koo' ba' ju'hmeē' cha' he' kyaah' lää' jne'

⁶ Peer' dsaā' dsēn' kih' he' ga'nuun' chah' ga'juh' ga'lä'øøh' hnäh' kih' Dio hi' ga'tēēh' hnäh' ta'la' kih' he' llu' dsē' Cristo, mah' ma'taah' hnäh' kyaah' jyoh' ju'hmeē' he' laah' hnäh' llu' ga'.⁷ Pero sa' cha' ga' jyoh' jwē' he' kye' ju'hmeē'. He' hnøø' kō'llaa' dsa' kah'gwēh' huu' dsē' kyaah' hnäh' ba' ja', hi' hnøøy' mi'siiy' ju'hmeē' kih' Cristo.⁸ He'ja' jwahn', wa' tøh' dso'jwii' nē' kyaah' jnääh' cher'mah' ga'jmeē' jnääh' lä'na', o cher'mah' jaa' ángel ja' gyuu' kwa' jyoh' juu' lä'koh' ga' he' ga'mi'tēē' jnääh' hnäh', ja'ba' lä'ja' wa' tøh' dso'jwii' nē' kiyh'.⁹ Koo' ka'läh' jwahn', ja'ba' he' ma'ngēē' ma'jahn' jää'. Cher'mah' chaa' hi' ga' jñah' hi' kwa' juu' kyaah' hnäh' he' sa' la' kwee' kyaah' he' ga'hēēh' hnäh', wa' tøh' dso'jwii' nē' kiyh'.

¹⁰ ¿Ha' lä' laah' hnäh'? ¿Che' he' hnoon' he' jän' llu' kyaah' dsa' he' ma'hleēhn' lä'na', o che' he' hnoon' he' jän' llu' kyaah' Dio? ¿Che' laah' hnäh' he' hnoohn' ha' lä' jee' ti' dsē' dsa' ki' jnä'? Jēē' da', wa' ra' jäh' kih' ngoo' ba' jnä' jmeēn' lä'jē' he' hnøø' dsa', mo'so' laan' jaa' hi' jmeē' ta' kih' Cristo.

Dio ba' ga'llēēh' Paa' mah' leē' apóstol kyaay'

¹¹ Øøhn', hnoon' lä'ñeh' hnäh' he' la'. Ja' he' gwa' kih' dsa', ju'hmeē' he' kwan' la'.¹² Sa' ga'hyohn' kih' dsa' juu' la' hi' ni' sa' ga'mi'tēē' dsa' jnä'. Jesucristo ga'mi'jnää' kin' juu' la', he'ja' ba' ja' he' kyuuhn'.

¹³ Ma'nuuh' ba' hnäh' lä'koo' ma'ngēn' jää', he' ga'jmeēn' lä'koh' tēē' jmeē' judiu dsa'goon'. Ha' koh' sa' ga'lä'hñaa' dsēn' kyaah' hi' ga'hēēh' kih' joo' Dio. Ma' hnoon' ma' mi'llaan' go'te' lä'jēē' hi' he'.

¹⁴ Ga'jmeē' ga' jnä' cha'ga'miih' lä'koh' ga' jee' lä'jēē' judiu hi' laa' koo' jñe' kyaah' jnä'. Ga'jmeēn' bii'

ga'høøn' lä'jēē' nuuh' kih' dsa' ma'gyuh' kyaah' jnääh'.¹⁵ Pero sa' ga' ma'lä'chaan' ga'llēēh' Dio jnä' mah' ja' leen' kyaah' bih'. Ga'tēēyh' jnä' kih' he' llu' dsēy' kyaah' jnä'. Hi' lä'koh' ma' ga'tih' dsēy',¹⁶ ja' ga' ga'mi'jnääy' jooy' kin' mah' kwan' juu' kiyh' kih' dsa' hi' sa' laa' judiu. Pero sa' ga'hnaahn' ni' jaa' dsa' mah' ma' siiyh' jnä' ha' lä' la' juu' he' ma' kwan'.¹⁷ Ni' sa' ngaahn' ta' Jerusalén na'jēēn' hi' laa' apóstole jää' ga' lä'koo' jnä'. Lä'chah' ja' ngoon' ta' hwa' Arabia ba', (koo' hwa' kii' jee' sa' kwa' ni' miih'). Ma'ngēē' he' ja', ngoon' ka'läh' ta' Damasco.

¹⁸ Ma'hya' hnē' jñe', ja' ga' ngaahn' ta' Jerusalén na'jēēn' Pee' hi' ga'jän' kyaah' gya'hña' jmi' jee' ja'.¹⁹ Ni' sa' ga'jeēn' ga' jñah' apóstole, ma'la' Jacobo dsa'ñuu' øøh' Dsa'jøøh' jnan' ba' ga'jeēn'.²⁰ Jmeēn' dsoo', Dio ba' ñe' sa' cha' ta'juun' he' siin' kyaah' hnäh' la'.

²¹ Ma'ngēē' he' ja', ñeen' ta' hwa' Siria kyaah' Cilicia.²² Øøh' jne' hi' tääh' lä'kaa' hwa' Judea, hi' dsa'ñee' kwaat' kih' Cristo sa' ma' kyuyy' jnä'.²³ Koo' ma' nuuy' la' dsa' juu' ki' jnä': "Dsa'ñuu' hi' ma' jmeē' hñaa' dsē' kyaah' jnääh' he', na' ngēy' kway' juu' he' ma'dsoo' dsē' jne' la', ja'ba' juu' he' ma' hnøøy' ma' hēy' jää'."

²⁴ He'ja' ga'jmeey' juuh' kih' Dio lä' ma' ga'nuuy' kin'.

Lä'jēē' apóstole ga'hēēh' bih' Paa'

2 Ma'hya' gya'kye' jñe', ja' ga' ngaahn' ka'läh' ta' Jerusalén kō'jøh' kyaah' Bernabé hi' ma' jään' Tito ka'läh'.² Ga'mi'jnää' Dio kin' he' jmeē' bii' naahn', he'ja' ba' ngaahn' na'jmeēhn' juu' ha' lä' la' ju'hmeē' he' ga'kwan' ta' jee' tääh' hi' sa' laa' judiu.

To'nē' ga'llan' juu' kyaah' ma'la' hi' kye' nē' ba', le' ga'che' sa' jmää' he' jmeēn' la' hi' lä'kye' he' ga'jmeēn' jää'.³ Pero sa' cha' ga'jäyh' ni' miih'. Hi' Tito hi' ma' cheh' kyaah' jnä', sa' ma' laay' judiu, dsa' griego ba' he'. Ni' lä'ja' sa' ga'jäyh' jmeē' bii' nuuh' jmi'ngo' kiyh' lä'koo' tēē' jmeē' dsa' judiu.⁴ Sa' ga'ti' ga'choo' jnääh' juu' he' nuuh' jmi'ngo' kih' dsa' wa'ra' jäh' kih' sa' ga'taah' kō'llaa' dsa' jee' ma' tøøh' jnääh', hi' jäh' laay' øøh' jne'. Hi' he', koo' ma' kooy' juu' he' ma' kwan' he' ma'laa' jne' kih' dso'kye' ta'la' kih' Cristo Jesús. Sa' ga'lä'hñøøy' he' ma' jäh' jnääh' mo'so' na'hñuu' jnääh' kyaah' ley. Jēēh', ma' hnøøy' lä' ma'na'hñuu' ja'ba' jne' kyaah' nuuh' kih' Moisé.⁵ Pero ni' miih' sa' ga'kwa' jnääh' jwē' ma' jmeey' lä' la' dsēy'. Hnøø' jnääh' wa' jäh' ju'hmeē' kih' Jesús

lãːjã, taːlaː kihː heː maːdsooː dsëː jneː, hñahː jneː
Jmĩːlleː kihː Dio heː gaːbãäyhː hñiiyː kwëëyhː jneː.

Heː laː hmoohː heː gaːjmeëː Dio kyaaħː Abraham

¹⁵ Jëëː daː hnähː øøhnː haː läː jmeëː jneː hĩː laaː dsaː
jmĩːgyuː. Cherːmahː gaːjmeëː jneː koõː hmoohː, saː
leː heënː hmoohː niː saː leː jmeenː naː dsëː gaː, koõː
häː baː maːjmeenː hmoohː. ¹⁶ Hiː gaːjmeëː Dio koõː
hmoohː kyaaħː Abraham, gaːbãäyhː hñiiyː haː läː
jmeëyː kihː Abraham hiː kihː saːjuː kiyhː. Pero saː
gaːjähː Dio: "Laː kihː läːjëëː saːjuː kyahː." Heː maːjmeëː
Dio hmoohː kyaaħː jwëëː dsaː waːraː jähː kihː läːjaː laː
juuː. Läːlaː baː gaːjäyhː: "Laː kihː maːlaː jaaː dsaː
kyaaħː baː." Heːjaː gaːhlëëyhː kihː jaaː dsaː baː, hĩː heː
heː Cristo. ¹⁷ Läːlaː jwahnː. Läː maː toːnëː gaːjmeëː Dio
koõː hmoohː kyaaħː Abraham. Maːhyaː kyeː hñaːlooː
naː dsëː gyiiː gyãː jĩːñëː, jaː gaː jaː ley kihː Moisé. Pero
ley jaː, saː gaːheëː hmoohː heː gaːjmeëː Dio jãäː. Saː
gaːjmääː taː heː gaːbãähː Dio hñiiː kyaaħː Abraham,
waːraː jähː kihː läːjaː laː. ¹⁸ Jëëhː, cherːmahː gaːhyohː
dsaː heëː taːlaː kihː heː miːteyː ley jaː, moːsoː laː
kwaatː heː gaːhyoyhː taːlaː kihː heː gaːbãähː Dio hñiiː
kyaaħː. Pero gaːhyohː Abraham heëː laː gaːhyoyhː
baː, läːlluː heː gaːbãähː Dio hñiiː kyaaħː.

¹⁹ ¿Heëː kihː jmääː ley kihː Moisé jaː? Laː miihː heː
naː dsëː baː jaː, kihː heː chaː dsoːkyeː kihː dsaː jmĩː
gyuː. Hiː gaːjäː läːjaː baː ley jaː läːjiihː jaː hĩː laaː saːjuː
kihː Abraham läːkohː laː hmoohː heː gaːbãähː Dio hñiiː
iː. Hehː läː maː gaːnøøː ley jaː, maː chaaː jaaː dsaː hĩː
gaːngëëː ley jaː kihː dsaːkyaaħː hiː maː täähː ángele
kaːlähː hĩː gaːkwaː beː mahː ngëëyː juuː jaː. ²⁰ Pero
cherːmahː jaaː dsaː laː dsëː jmeëː koõː hmoohː
läːkoõː laː huːdsëː kihː hñiiyː, saː jmeëː biiː jñahː hĩː
kwaː beː cherːmahː läːjaː laː huːdsëː kiyhː. Hiː jaaː baː
Dio chaaː, hñiiː bihː gaːhlëëyhː kyaaħː Abraham
läːkoõː maː gaːjmeëyː hmoohː kyaaħː.

²¹ ¿Cheː haː ley kihː Moisé kyaaħː heː gaːbãähː Dio
hñiiː jmeëː? Niː miihː saː laː läːjaː. Waːraː jähː kihː chaː
ley heː kwaː Dio heː jmeëː chaaː dsaː, läːjaː baː lluyː
dsaː kyaaħː ley jaː, waːraː jähː kihː läːjaː laː. ²² Pero nëː
ley jaː naːsihː läːlaː. Gaːläːjëëː baː dsaː naːhñuuhː
kyaaħː dsoːkyeː. Mahː läːjaː, kihː heː maːdsooː dsëː
jneː kihː Jesucristo, hñahː jneː heː gaːbãähː Dio hñiiː
kwayː.

²³ Jãäː saː maː chaː juuː heː hnøøː jmeenː dsooː dsëː
jneː, maː tøøhː jneː läːhihː kihː ley. Läːjaː maː tøøhː jneː
läːjiihː gaːläːjnãː juuː heː hnøøː jmeenː dsooː dsëː jneː.
²⁴ Ley jaː maː hãäː jneː jãäː hiː maː jøøː jnãhː mahː
tëëhː jneː kihː Cristo. Hehː läːjaː hwëëː jneː lluyː kyaaħː
heː maːdsooː dsëː jneː kiyhː. ²⁵ Naː heː maːdsooː dsëː
jneː, moːsoː tøøhː jneː kyaaħː ley heː maː hãäː jneː.

²⁶ Gaːläːjëëː baː jneː laaː jneː joõː Dio taːlaː kihː heː
maːdsooː dsëː jneː kihː Cristo Jesús. ²⁷ Jëëhː läːjëëː hĩː
maːnaːsaaː jmĩː kyaaħː Jmĩːlleː Naːjngiiː, maːlaayː
koõː kyaaħː Cristo, laː läːkoõː heː maːkyeyhː hmiihː
hmëëː. ²⁸ Heːjaː koõː baː laaː läːjëëː jneː chaːnëː Dio.
Jeeː ooː saː chaaː hĩː laaː judiuː, niː hĩː laaː griego, saː
chaaː hĩː naːhnëëː jmeëː taː kihː dsaː niː hĩː saː naːh-

nëëː, saː chaaː dsaːmëː dsaːñuuhː. Jaaː baː laaː jneː
kyaaħː Cristo Jesús. ²⁹ Cherːmahː laaː jneː kyaaː Cristo,
jaːbaː läːjaː laaː jneː saːjuː kihː Abraham. Hiː chaː baː
heëː jneː heː gaːbãähː Dio hñiiː kwayː.

4 Läːlaː naː jwahnː: Jaaː chihː hĩː llëː kihː hyohː heː
gaːtëëyː hyoyhː kihː jmiiyː, maːkeː laː kwaatː hy-
ohː bihː heëyː, kweeː baː laayː kyaaħː hĩː naːhnëëː
jmeëː taː kihː jmiiyː taːkoːjiihː mäyhː. ² Heːjaː baː chaaː
taːjwohː kyaaː chihː hiː chaaː hĩː hãäyː läːjiihː llooː
jmĩː heː jähː jmiiyː hyoyhː heëyː. ³ Jaːbaː läːjaː maː laaː
jneː jãäː, taːkoːjiihː saː gaː maːheëhː jneː kihː Cristo. Jiihː
jaː maː naːhnëëː jneː maː jmeëː jneː läːkoõː tëëː dsaː
jmeëː jmĩːgyuː laː. ⁴ Pero maː gaːdsëëː jmĩː, gaːcheëː
Dio joõː hĩː gaːläːchaaː kihː jaaː dsaːmëː, hiː
gaːläːchaayː naːjnãäyː kihː ley. ⁵ Jayː mahː läːäyː jneː hĩː
naːhñuuhː läːhiihː kihː ley, mahː leëː jneː maːraː joõː
Dio baː. ⁶ Kihː heː laaː jneː joõyː, heːjaː gaːcheëː Dio
Jmĩːlleː kihː gyuː kyaaħː nehː tuhːdsëː jneː. Hiː jaːbaː
Jmĩːlleː jaː hĩː siihː Dio läːlaː: "Abba", heː hnøøː jähː
tääː kyaaħː. ⁷ Heːjaː moːsoː laaː jneː dsaː hĩː naːhnëëː,
laaː jneː maːraː joõyː baː. Hiː kihː heː laaː jneː joõyː,
hñahː baː jneː heënː heː kwaː Dio taːlaː kihː Cristo.

Peerː llëː dsëː Paaː kihː dsaː chaaː Galacia

⁸ Jãäː saː gaː maːheëhː hnähː kihː Dio, maː laaħː
hnähː läːkoõː dsaː hĩː naːhnëëː, gaːjmeëː hnähː heː ki-
hː läːjëëː dio hĩː naːlaaː kaaħː dsaː. ⁹ Pero naː
maːkyuyhː hnähː miihː kihː Dio. Lluː gaː heː jwahnː
läːlaː, maːkyuyː Dio hnähː. ¿Heëː baː laː maːjëehː
hnähː taː kaːluuː mahː jmeehː hnähː läːkoõː tëëː dsaː
jmeëː jmĩːgyuː laː, jmeehː hnähː heː kihː juuː heː saː
kyëëː niː miihː? ¿Cheː hnoohː hnähː jähː naːhnëëhː
hnähː kaːlähː läːkohː maː täähː hnähː jãäː? ¹⁰ Høøhː
hnähː jmĩː, jmeehː hnähː läːkoõː tëëː dsaː jmeëː kihː
läːjaaː sihː, hiː läːjaː kaːlähː heː jmeëː dsaː läːkoõː
jĩːñëː hiː heː gaːjyohː jmĩː heː tëëː dsaː jmeëː. ¹¹ Heːjaː
jmeenː chaːmiihː huːdsëː kyahː hnähː, leː gaː cheː
saː gaːjmääː taː heː gaːjmeenː jeeː kyahː hnähː.

¹² Chuyː kyaaħː hnähː øøhnː, waː laː huːdsëː kyahː
hnähː läːkoõː laː huːdsëː kinː. Niː miihː heː hliihː saː
chaː heː gaːjmeehː hnähː kinː läː maː gyanː kyaaħː
hnähː. ¹³ Nehː baː hnähː, kihː heː gaːläːdsaahː baː jnäː,
heːjaː baː gaːkwanː juːhmëëː kyahː hnähː läː maː
toːnëː. ¹⁴ Maːkeː gaːjëëhː hnähː wĩː kihː heː maː
dsaahnː, pero saː gaːmiːkwaħː hnähː jnäː. Maːraː heː
gaːjmäähː baː jnäː heː läːkoõː jaaː ángel kyaaː Dio, hiː
gaːheëhː baː jnäː läːkoõː hñiiː Cristo Jesús. ¹⁵ ¿Heëː
gaːlaː kyahː hnähː? ¿Heːlaː moːsoː jëëː hohː hnähː?
Jnäː jmeenː juːdsooː kyahː hnähː, lluyː jwërte hohː
hnähː kyaaħː jnäː, läːjiihː hnoohː hnähː maː llehː hnähː
miːnehː mahː maː kwëëhː jnäː waːraː jähː kihː maː leː
baː. ¹⁶ ¿Cheː naːhãähː hnähː jnäː kihː heː maːhlëëhnː
hnähː maːraː juːdsooː?

¹⁷ Chaaː koːllaaː dsaː hnooyhː haː läː jwëː jeeː
läːjwähː hnähː kyaaħː. Pero saː lluyː huːdsëː kiyhː.
Hnøøyː jmeehː hnähː taː koõː kyaaː jnäähː mahː jmeehː
hnähː taːheː kiyhː. ¹⁸ Lluː baː heː hnãäː dsaː hnähː
chaːmiihː pero kyaaħː koõː nëëː baː huːdsëː hiː

lä⁶ ngi⁶ jmi⁶ngo⁶ kyah⁶ hnäh⁶. ¹⁸ Pero cher⁶ mah⁶ ga⁶ nääh⁶ ba⁶ hnäh⁶ lä⁶ koo⁶ jøø⁶ Jmi⁶lle⁶ kyah⁶ hnäh⁶, mo⁶so⁶ na⁶ hnëeh⁶ ga⁶ hnäh⁶ jmeeh⁶ hnäh⁶ ta⁶ he⁶ kih⁶ ley.

¹⁹ Jnä⁶ hä⁶ ba⁶ la⁶ lä⁶ jë⁶ he⁶ hliih⁶ he⁶ hwëe⁶ tuh⁶ dsë⁶ dsa⁶ jmi⁶gyu⁶. Dsa⁶ më⁶ dsa⁶ ñu⁶ h⁶ hi⁶ kaah⁶ hi⁶ sa⁶ laa⁶ kyaa⁶, hi⁶ kaah⁶ wa⁶ hi⁶ cha⁶ hi⁶, hi⁶ mi⁶ sah⁶ hñii⁶ kyaah⁶ he⁶ hliih⁶, hi⁶ jmee⁶ lä⁶ jë⁶ he⁶ la⁶ o⁶ hih⁶.

²⁰ Jmääy⁶ jøøh⁶ dio hi⁶ na⁶ laa⁶ kaah⁶ dsa⁶, jmeey⁶ ji⁶ nah⁶, na⁶ høøyh⁶, hneey⁶, lliyh⁶, lleey⁶, teey⁶, hi⁶ jmee⁶ to⁶ nää⁶, hi⁶ hnaah⁶ ma⁶ la⁶ hi⁶ tih⁶ dsëy⁶, ²¹ hi⁶ wih⁶ dsë⁶, hi⁶ jngi⁶ h⁶, lla⁶ heeyh⁶, jmeey⁶ he⁶ lla⁶ dsëy⁶ jee⁶ tē⁶ jmi⁶, hi⁶ jmee⁶ gyih⁶ jyoh⁶ he⁶ hliih⁶. Ma⁶ ñeh⁶ ba⁶ hnäh⁶, sa⁶ heyh⁶ ya⁶ jwih⁶ kih⁶ Dio lä⁶ jëe⁶ hi⁶ jmee⁶ lä⁶ ja⁶, ja⁶ ba⁶ lä⁶ koh⁶ ga⁶ jwëeh⁶ hnäh⁶ jää⁶.

²² Pero kyaah⁶ be⁶ kih⁶ Jmi⁶lle⁶ Na⁶ jngi⁶ ba⁶ hwëe⁶ lä⁶ jë⁶ he⁶ la⁶: he⁶ hnää⁶ dsa⁶ øøh⁶, he⁶ jëe⁶ dsë⁶ dsa⁶, he⁶ hii⁶ tii⁶ dsëy⁶, cha⁶ o⁶ jøøh⁶ dsë⁶ kiyh⁶, he⁶ tih⁶ dsëy⁶ dsa⁶ kyaayh⁶, llu⁶ dsëy⁶, mi⁶ tey⁶ juu⁶ kiyh⁶, ²³ hwaay⁶, hääy⁶ hñiiy⁶. Ni⁶ miih⁶ sa⁶ ha⁶ ley kih⁶ lä⁶ jë⁶ he⁶ la⁶.

²⁴ Lä⁶ jëe⁶ hi⁶ laa⁶ kyaa⁶ Cristo Jesús ma⁶ bey⁶ lä⁶ jë⁶ he⁶ ngi⁶ dsëy⁶, lä⁶ koo⁶ he⁶ ma⁶ na⁶ juuy⁶ ba⁶ la⁶ kih⁶ he⁶ hliih⁶ he⁶ ma⁶ hee⁶ dsëy⁶. ²⁵ Na⁶ he⁶ jiih⁶ jne⁶ kyaah⁶ be⁶ kih⁶ Jmi⁶lle⁶ kih⁶ Dio, he⁶ ja⁶ jmee⁶ bii⁶ jnän⁶ dsa⁶ nøø⁶ jne⁶ ta⁶ cha⁶ né⁶ lä⁶ koo⁶ jah⁶ Jmi⁶lle⁶. ²⁶ Ta⁶ wa⁶ jmään⁶ hñaan⁶ kaah⁶, sa⁶ wa⁶ llaan⁶ dsa⁶ hñii⁶, sa⁶ wa⁶ jmeen⁶ wih⁶ dsë⁶ jne⁶ kyaah⁶ dsa⁶ kyaahn⁶.

Hnøø⁶ jmee⁶ jne⁶ be⁶ kih⁶ øøh⁶ jne⁶

6 Øøhn⁶, wa⁶ ra⁶ ga⁶ tah⁶ jaa⁶ øøh⁶ jne⁶ kyaah⁶ he⁶ hliih⁶, hnøø⁶ go⁶ chaah⁶ hñih⁶, hnäh⁶ hi⁶ tääh⁶ lä⁶ koo⁶ jøø⁶ Jmi⁶lle⁶ kih⁶. Jmee⁶ hnäh⁶ hwaah⁶ kyaayh⁶ hi⁶ leeh⁶ hnäh⁶, le⁶ ga⁶ che⁶ né⁶ ja⁶ ga⁶ nääh⁶ hnäh⁶ ka⁶ läh⁶. ² Ja⁶ kwah⁶ hnäh⁶ be⁶ kih⁶ dsa⁶ kyaah⁶ hnäh⁶ ma⁶ he⁶ chaay⁶, lä⁶ jwë⁶ ja⁶ mi⁶ teh⁶ hnäh⁶ nuuh⁶ kih⁶ Cristo. ³ Cher⁶ mah⁶ jaa⁶ øøh⁶ jne⁶ laay⁶: "Peer⁶ jøøh⁶ jnä⁶", mah⁶ sa⁶ cha⁶ he⁶ laay⁶ ni⁶ miih⁶, he⁶ mi⁶ gaay⁶ hñii⁶ bih⁶ ja⁶. ⁴ Lä⁶ jaa⁶ lä⁶ jaa⁶ jne⁶ hnøø⁶ kyen⁶ kwaat⁶ ha⁶ lä⁶ ga⁶ nøø⁶ jne⁶. Cher⁶ mah⁶ lii⁶ jne⁶ jmee⁶ jne⁶ llu⁶, ja⁶ ga⁶ sooh⁶ jnän⁶ chaay⁶ jne⁶ llu⁶. Pero ta⁶ wa⁶ jëe⁶ jne⁶ kih⁶ øøh⁶ jne⁶, wa⁶ jëen⁶ jnän⁶ hñaan⁶ ba⁶. ⁵ Jëeh⁶, lä⁶ jaa⁶ lä⁶ jaa⁶ jne⁶, jmeen⁶ lä⁶ koh⁶ te⁶ tëe⁶ jne⁶ jmeen⁶.

⁶ Jaa⁶ dsa⁶ hi⁶ ma⁶ mi⁶ tëe⁶ juu⁶ kih⁶ Dio hnøø⁶ jmeey⁶ be⁶ kih⁶ hi⁶ ga⁶ kwa⁶ juu⁶, kway⁶ miih⁶ he⁶ cha⁶ kiyh⁶.

⁷ Ta⁶ mi⁶ gaa⁶ hnäh⁶ hñaah⁶. Sa⁶ le⁶ mi⁶ kwah⁶ jne⁶ Dio. Jëeh⁶, ja⁶ ba⁶ he⁶ jñee⁶ jne⁶, la⁶ kwaat⁶ choohn⁶ ka⁶ läh⁶.

⁸ Dsa⁶ hi⁶ jmee⁶ lä⁶ jë⁶ he⁶ ngi⁶ jmi⁶ngo⁶ kih⁶, hi⁶ he⁶ hee⁶ ba⁶, he⁶ ja⁶ ba⁶ liyh⁶. Pero dsa⁶ hi⁶ jmee⁶ lä⁶ hnøø⁶ Jmi⁶lle⁶ kih⁶ Dio, he⁶ la⁶ ba⁶ liyh⁶: he⁶ chaay⁶ tää⁶ kyaah⁶ be⁶ kih⁶ Jmi⁶lle⁶ kih⁶ Dio. ⁹ Sa⁶ wa⁶ hwaan⁶ he⁶ jmee⁶ jne⁶ he⁶ llu⁶. Jëeh⁶, lloo⁶ koo⁶ jmi⁶ leh⁶ jne⁶ cha⁶ ga⁶ mi⁶ ih⁶ cher⁶ mah⁶ sa⁶ ga⁶ hwaay⁶ jne⁶. ¹⁰ Wa⁶ jmee⁶ jne⁶ he⁶ llu⁶ jmah⁶ kih⁶ lä⁶ jëe⁶ dsa⁶, na⁶ lä⁶ cha⁶ jmi⁶. Hi⁶ cha⁶ ga⁶ miih⁶ wa⁶ jmeen⁶ kih⁶ øøh⁶ jne⁶ hi⁶ ma⁶ dsoo⁶ dsë⁶ ki⁶ h⁶ Dio.

Ga⁶ hih⁶ Paa⁶ juu⁶ kih⁶ dsa⁶ chaay⁶ Galacia

¹¹ Jëe⁶ da⁶ hnäh⁶ ha⁶ koh⁶ sa⁶ kaah⁶ hwëh⁶ he⁶ ma⁶ siin⁶ miih⁶ kyah⁶ hnäh⁶ kyaah⁶ goon⁶ hñiin⁶.

¹² Lä⁶ jëe⁶ dsa⁶ hi⁶ hnooh⁶ ha⁶ lä⁶ jee⁶ jay⁶ llu⁶ cha⁶ né⁶ dsa⁶ kyaayh⁶, hi⁶ he⁶ na⁶ jah⁶ jmee⁶ bii⁶ uuh⁶ jmi⁶ngo⁶ kyah⁶ hnäh⁶. Sa⁶ tih⁶ dsëy⁶ juu⁶ he⁶ ga⁶ juu⁶ Cristo dsoh⁶ hma⁶ cru⁶, jëeh⁶ sa⁶ hnøøy⁶ jëey⁶ wih⁶ kwaat⁶ kih⁶ he⁶ ja⁶, he⁶ ja⁶ ba⁶ ja⁶ jmeey⁶ lä⁶ ja⁶ kyah⁶ hnäh⁶. ¹³ Dsa⁶ he⁶, ma⁶ ke⁶ ga⁶ wih⁶ jmi⁶ngo⁶ kiyh⁶, ni⁶ lä⁶ ja⁶ sa⁶ høøy⁶ ley. He⁶ hnøøy⁶ uuh⁶ jmi⁶ngo⁶ kyah⁶ hnäh⁶ mah⁶ jmääy⁶ hñii⁶ kaah⁶, kih⁶ he⁶ ma⁶ laah⁶ hnäh⁶ dsa⁶ kyaay⁶.

¹⁴ Pero jnä⁶, ni⁶ miih⁶ sa⁶ jmään⁶ hñiin⁶ jøøh⁶. Kih⁶ he⁶ ga⁶ juu⁶ Jesucristo Dsa⁶ jøøh⁶ jnän⁶ dsoh⁶ hma⁶ cru⁶, he⁶ ja⁶ ba⁶ na⁶ jmee⁶ chaan⁶ llu⁶. Ta⁶ la⁶ kih⁶ he⁶ ga⁶ juu⁶ Jesús, he⁶ ja⁶ lä⁶ jë⁶ he⁶ cha⁶ hwa⁶ la⁶ ma⁶ na⁶ juuy⁶ ba⁶ ja⁶ kin⁶, hi⁶ lä⁶ ja⁶ mo⁶ so⁶ cha⁶ ga⁶ he⁶ hee⁶ dsën⁶ kih⁶ jmi⁶gyu⁶ la⁶.

¹⁵ Sa⁶ kyeey⁶ ni⁶ miih⁶ cher⁶ mah⁶ ga⁶ wih⁶ jmi⁶ngo⁶ jnän⁶ o cher⁶ mah⁶ sa⁶ ga⁶ wih⁶. He⁶ ma⁶ laa⁶ jne⁶ jaa⁶ hi⁶ hmëe⁶ hi⁶ ga⁶ jmää⁶ Dio, he⁶ ja⁶ ba⁶ kyeey⁶ jnän⁶.

¹⁶ Lä⁶ jëe⁶ hi⁶ høø⁶ juu⁶ la⁶, wa⁶ hii⁶ tii⁶ kiyh⁶ hi⁶ wa⁶ lä⁶ ñi⁶ h⁶ dsë⁶ Dio kyaayh⁶. Hi⁶ lä⁶ ja⁶ ka⁶ läh⁶ kih⁶ dsa⁶ Israel, hi⁶ laa⁶ kyaa⁶ Dio.

¹⁷ Na⁶ ta⁶ cha⁶ né⁶, sa⁶ wa⁶ jmee⁶ dsa⁶ jwiih⁶ kin⁶. Ha⁶ koh⁶ gwih⁶ sa⁶ kyen⁶ he⁶ ga⁶ kwa⁶ dsa⁶ kin⁶ he⁶ la⁶ lii⁶ jmeen⁶ ko⁶ jøøh⁶ kyaah⁶ Jesús Dsa⁶ jøøh⁶ jnän⁶.

¹⁸ Øøhn⁶, wa⁶ mi⁶ jää⁶ Jesucristo Dsa⁶ jøøh⁶ jnän⁶ hnäh⁶. Wa⁶ la⁶ lä⁶ ja⁶.

Efesios

1 Jnäʹ Paaʹ na-hñaanʹ laanʹ apóstol kyaāʹ Jesucristo, läʹ hyohʹ dsēʹ Dio. Siinʹ kyahʹ hnähʹ hīʹ na-jngēēʹ hīʹ täähʹ jwiiʹ Éfeso, hiʹ mi-tehʹ baʹ hnähʹ kihʹ heʹ ma-laahʹ hnähʹ kooʹ kyaahʹ Cristo Jesús. 2 Ngiiʹ kihʹ Dio hīʹ laāʹ Täāʹ jnänʹ hiʹ ngiiʹ kihʹ Jesucristo Dsa-jøøhʹ jnänʹ, waʹ kwayʹ heʹ lluʹ kyahʹ hnähʹ hiʹ waʹ jmeeyʹ hiiʹ tiʹ kyahʹ hnähʹ.

Cha-miihʹ ga-mi-jääʹ Dio jneʹ

3 Heʹ baʹ cheʹ lluuʹ Dio, Jmiiʹ Jesucristo Dsa-jøøhʹ jnänʹ. Ga-mi-jääyʹ jneʹ kyaahʹ läʹjēʹ heʹ kwaʹ Jmiʹlleʹ Na-jngiiʹ heʹ cha-gyuuʹ, läʹlluʹ heʹ ma-laāʹ jneʹ kooʹ kyaahʹ Cristo. 4 Jääʹ ja-ga nøøʹ jmi-gyuuʹ, ga-lleeyhʹ jneʹ mahʹ leeʹ jneʹ kooʹ kyaahʹ Cristo. Heʹ läʹjaʹ ma-na-jngēēʹ jneʹ, saʹ chaʹ na-heeʹ jneʹ niʹ miihʹ. Hiʹ kihʹ heʹ hnääyʹ jneʹ cha-miihʹ, 5 he-jaʹ ga-jmääyʹ jneʹ kwaatʹ läʹ maʹ to-nēʹ, leeʹ jneʹ jooyʹ ta-laʹ kihʹ Jesucristo. Läʹjaʹ ga-läʹhnøøyʹ hiʹ ga-tihʹ dsēyʹ ka-lähʹ. 6 Mahʹ läʹjaʹ kwaʹ jneʹ ti-hmaahʹ kiyhʹ, kihʹ heʹ lluʹ dsēyʹ cha-miihʹ. Jēehʹ, jaʹ kyaahʹ hihʹ ga-mi-jääyʹ jneʹ, heʹ laʹ ga-hñahʹ baʹ jneʹ jaʹ, ta-laʹ kihʹ jooyʹ hīʹ hnääyʹ cha-miihʹ. 7 Hiʹ ta-laʹ kihʹ jooyʹ, ga-laāʹ Dio jneʹ kyaahʹ heʹ ga-tuuʹ jmaʹ kiyhʹ. Mahʹ läʹjaʹ ga-চেyʹ dsoʹkyeʹ jnänʹ ta-laʹ kihʹ heʹ lluʹ dsēyʹ cha-miihʹ kyaahʹ jneʹ. 8 He-jaʹ ga-jmeeyʹ ga-läʹkyuuʹ jneʹ cha-miihʹ hiʹ ga-kwayʹ cha-miihʹ huʹdsēʹ lluʹ jnänʹ ka-lähʹ. 9 Dio ga-mi-jnäāʹ jnänʹ läʹkooʹ ga-läʹhyohʹ dsēyʹ jmeeyʹ heʹ maʹ na-hmäāʹ. Hiʹ maʹ na-laʹ baʹ huʹdsēʹ kiyhʹ jääʹ, läʹkooʹ laʹ dsēyʹ jmeeyʹ. 10 Läʹlaʹ laʹ huʹdsēʹ kiyhʹ. Waʹ raʹ ga-dsēēʹ jmiʹ, Dio baʹ toohʹ gooʹ Cristo läʹjēʹ go-teʹ heʹ cha-gyuuʹ hwaʹ, mahʹ läʹjaʹ hñiiʹ bihʹ jmeeyʹ hihʹ.

11 Hiʹ läʹjaʹ ka-lähʹ hñahʹ jneʹ heenʹ, läʹlluʹ heʹ ma-laāʹ jneʹ kooʹ kyaahʹ Cristo. Jēehʹ läʹ maʹ to-nēʹ, Dio ga-lleehʹ jneʹ mahʹ leeʹ jneʹ dsa-kyaayʹ, jaʹ baʹ läʹkooʹ ma-na-laʹ huʹdsēʹ kiyhʹ. Hiʹ ma-raʹ heʹ dsa-laʹ baʹ läʹjēʹ läʹ hyohʹ dsēyʹ hñiiyʹ. 12 Läʹjaʹ kwaʹ dsa-ti-hmaahʹ kiyhʹ, hiʹ jmeeyʹ juuhʹ kiyhʹ läʹlluʹ heʹ ma-laāʹ jnäähʹ kooʹ kyaayhʹ, jnäähʹ hīʹ laāʹ to-nēʹ hīʹ kyeʹ o-jøhʹ dsēʹ kihʹ Cristo. 13 Hiʹ läʹjaʹ hnähʹ ka-lähʹ, läʹ maʹ ga-nuuhʹ hnähʹ juʹdsooʹ, jaʹ baʹ ju-hmēēʹ heʹ läāʹ jneʹ, jaʹ baʹ läʹjaʹ ga-heehʹ hnähʹ kiyhʹ. Ma-jaʹ ga-laahʹ hnähʹ leeʹ kyaahʹ Jmiʹlleʹ Na-jngiiʹ heʹ ga-bäähʹ Dio hñiiʹ kwēehʹ jneʹ. 14 He-jaʹ na-ga-hñahʹ jneʹ to-nēʹ mahʹ liiʹ laʹ hwehʹ hmoohʹ heʹ tēēʹ jneʹ heenʹ, waʹ raʹ ga-llooʹ jmiʹ läāʹ go-teʹ läʹjēēʹ hīʹ laāʹ kyaāʹ Dio. He-jaʹ kwaʹ jneʹ ti-hmaahʹ kihʹ Dio, hīʹ heʹ baʹ jøøhʹ.

Ga-ngiiʹ Paaʹ kihʹ Dio mahʹ kwayʹ beʹ kihʹ øøhʹ jneʹ

15 He-jaʹ läʹ maʹ ga-nuunʹ heʹ ga-heehʹ hnähʹ kihʹ Jesucristo Dsa-jøøhʹ jnänʹ hiʹ hnaahʹ hnähʹ läʹjēēʹ hīʹ laāʹ kyaayʹ, 16 saʹ ma-tunʹ kwanʹ ti-hmaahʹ kihʹ Dio kwaatʹ kyahʹ hnähʹ jeeʹ ngiiʹ kiyhʹ. 17 Ngiiʹ kihʹ Dio, Jmiiʹ Dsa-jøøhʹ jnänʹ Jesucristo, heʹ baʹ hñiiʹ Täāʹ hīʹ jøøhʹ, jwiiʹ jnihʹ waʹ kwēeyhʹ hnähʹ cha-ga-miihʹ huʹdsēʹ lluʹ hiʹ waʹ mi-jnäāyʹ kyahʹ hnähʹ ha-läʹ jeeʹ läʹkyuuʹ hñihʹ cha-ga-miihʹ. 18 Hiʹ ngiiʹ kihʹ Dio, waʹ nāʹ huʹdsēʹ kyahʹ hnähʹ mahʹ läʹngēēhʹ hnähʹ ha-läʹ laʹ heʹ jøøʹ jneʹ kiyhʹ ha-jeeʹ ga-tēehʹ Dio jneʹ. Hnoonʹ läʹngēēhʹ hnähʹ ha-køhʹ na-hñaahʹ saʹ laʹ heeʹ hīʹ laāʹ kyaayʹ. 19 Hiʹ hnoonʹ läʹngēēhʹ hnähʹ ha-køhʹ saʹ cha-beʹ kihʹ Dio heʹ jøøʹ jnänʹ hīʹ ma-dsooʹ dsēʹ kiyhʹ. Jēehʹ, beʹ jaʹ, laʹ ja-baʹ beʹ kiyhʹ 20 heʹ ga-mi-jiihʹ Cristo mahʹ ga-llaayʹ jwooʹ ra-lluuʹ kiyhʹ jeeʹ gyayʹ. 21 Laayʹ jøøhʹ ga-läʹkøhʹ ga-jñahʹ hīʹ täähʹ gyuuʹ hīʹ jøøhʹ ga-kihʹ jeeʹ läʹjēēʹ hīʹ häʹ gooʹ miihʹ ta-jeeʹ ooʹ, waʹ hīʹ cha-hīʹ hīʹ laāʹ taʹ. Hiʹ kihʹ jeeʹ läʹjēēʹ, saʹ chaāʹ hīʹ kyeʹ jmiʹ läʹkøhʹ jmiʹ kihʹ Cristo. Jaʹ ma-laʹ jmiʹ na-laayʹ jøøyʹ, läʹ ma-laayʹ ja-baʹ jøøyʹ läʹkyeʹ jmi-gyuuʹ heʹ naʹ ga-läʹjnäʹ. 22 Ga-läʹjēʹ baʹ heʹ cha-ga-llaʹ Dio huʹ tiyʹ. Hiʹ ga-llaayʹ Cristo mahʹ kayʹ nēʹ kihʹ jeeʹ läʹjēēʹ hīʹ na-jnäāʹ gwahʹ kiyhʹ hiʹ läʹjaʹ kayʹ nēʹ kihʹ jeeʹ läʹjēʹ heʹ ga-chaʹ. 23 Jeeʹ läʹjēēʹ dsa-kyaayʹ, laayʹ läʹkooʹ jmi-ngoʹ kiyhʹ. Kyaahʹ gwahʹ ma-na-hñaayʹ hñiiyʹ hiʹ kyaahʹ hñiiyʹ ka-lähʹ ma-na-hñaayʹ läʹjēʹ heʹ ga-chaʹ.

Kihʹ heʹ lluʹ dsēʹ Dio he-jaʹ baʹ ga-läāyʹ jneʹ

2 Jääʹ baʹ maʹ na-juuhʹ hnähʹ kwaatʹ kihʹ dsoʹkyeʹ heʹ maʹ jmeehʹ hnähʹ, 2 hiʹ maʹ täähʹ hnähʹ läʹkooʹ dsa-jmi-gyuuʹ ta-jmahʹ. Maʹ jmeehʹ hnähʹ heʹ kihʹ jmi-lleʹ hñiihʹ hīʹ jmääʹ hñiiʹ jøøhʹ jeeʹ lleʹ. Hīʹ heʹ na-kwaʹ beʹ kihʹ hīʹ chaahʹ kyaahʹ Dio. 3 Hiʹ ja-baʹ läʹ-jaʹ ga-jmeeyʹ jnäähʹ jääʹ, maʹ jmeeyʹ jnäähʹ läʹjēʹ heʹ ngiiʹ jmi-ngoʹ kyaāʹ jnäähʹ, hiʹ maʹ tøøhʹ jnäähʹ läʹ hyohʹ dsēʹ jnäähʹ hñaaʹ jnäähʹ hiʹ maʹ tøøhʹ jnäähʹ läʹkooʹ maʹ laʹ huʹdsēʹ kyaāʹ jnäähʹ. Hiʹ läʹkooʹ ya-nøøʹ jnäähʹ jmi-gyuuʹ laʹ, maʹ jøøʹ dsoʹjwiiʹ kyaāʹ jnäähʹ, jaʹ baʹ läʹkooʹ laʹ kihʹ läʹjēēʹ dsa-jmi-gyuuʹ. 4 Peerʹ ga-läʹhnääʹ Dio jneʹ cha-miihʹ, hiʹ läʹjaʹ ga-läʹñihʹ dsēyʹ jneʹ ka-lähʹ. 5 Hiʹ ma-keʹ maʹ tøøhʹ jneʹ na-juuʹ jneʹ kyaahʹ dsoʹkyeʹ, pero Dio ga-jmeeyʹ chaāʹ jneʹ ko-jøøhʹ kyaahʹ Cristo. Kihʹ heʹ lluʹ dsēʹ Dio, he-jaʹ baʹ ma-na-laāʹ jneʹ. 6 Hiʹ ga-mi-jiihʹ Dio jneʹ ko-jøøhʹ kyaahʹ Cristo Jesús hiʹ ga-llaayʹ jneʹ ko-jøøhʹ kyaayhʹ

gyuuh'. 7 Lä'ja- ga'jmee' Dio mah' mi-jnäy' jmi-gyuu' he- na' ga' lä'jnä', ha- koh' sa' llu' dsëy' kyaah' jne', jëh' cha-miuh- ma'kwëyh' jne' ko-joh' kyaah' Cristo Jesús. 8 Lä' ga'hñah' ba' jne' kih' Dio he- ma-na-laä' jne' ta'la' kih' he- ma-dsoo' dsë' jne' kih' Jesús. Hi' ja' he- gwa' jnän' hñaan' he- ma-dsoo' dsë' jne'. He- la' ga'kwa' ba' Dio ja'. 9 Hi' he- ma-na-laä' jne', ja' kih' he- ma-jmee' jne' he- llu'. Heh' lä'ja- ni' jaa' sa' le' jmää' hñii' jøh'. 10 Lä'llu' he- ma-laä' jne' koo- kyaah' Cristo Jesús, Dio ga'jmäy' jne' lä'koo- jaa' hi- hmëe' mah' jmee' jne' lä'jê' ta' he- ma-na-jää' jnän'.

11 Mi-dsooh' hoh' hnäh' ha- lä' ma-la' kyah' hnäh' jää', sa' laah' hnäh' dsa- judiu. He-ja- dsa- judiu ga'mi'cheey- hnäh': "Dsa- hi- sa' ga'wëh'." Hi' judiu ga'mi'cheey- hñiiy': "Dsa- hi- ga'wih' jmi'ngo' kih'." He- ja- jmeey- nê' jmi'ngo' kih' dsa-nuuh- (mah' laay' lii- he- jmeey' nê' kih' Dio). 12 Jää', sa' ma-laah' hnäh' kyaah' Cristo, sa' ma-laah' hnäh' dsa-goo' Israel, ni' sa' ma' la' kyah' hnäh' hmooh' he- ga-bääh- Dio hñii' kyaah' dsa- he', sa' ma' chaä- hnäh' kyaah' o-joh' dsë' jmi-gyuu' la-, hi- ma' na-hëe' ba' hnäh' kih' Dio. 13 Pero na' he- kyaah' hnäh' Cristo Jesús, mo'so' tääh' hnäh' uu' kih' Dio lä'koo- ma' tääh' hnäh' jää'. Lä'koo- he- tääh' hnäh' jäh' ba', lä'llu' he- ga'tuu- jma- Cristo dsoh' hma-cru'.

14 Hñii' ba' Cristo ga'jmee' hii' ti' jnän' kyaah' dsa-kyaahn'. Ga'jmäy' koo- ba' jee' lä'to' nää' dsa-. Ga'jmeey' ta' koo' he- ma' na-häy' dsa-kyaayh' he- la' lä'koo- na'hyah- he- ma' jmee' jwih' kih'. 15 Lä' ma' ga'juu' jmi'ngo' kih' Cristo, ga'mi'laay' ley kih' Moisé hi' lä'jê' nuuh' he- ma' jmee' bii' ma' høø' dsa-gooy'. Lä'ja- ga'jmäy' jaa' dsa- hmëe' kyaah' lä'to' nää' dsa- hi- ma' tääh' jää'. Ga'laay' koo- nää' dsa- kyaayh' hñiiy'. Lä'ja- ba' ga'jmeey', ga'hñ' ti' kih' dsa'. 16 Ga'jih' juu' he- la' jnän' kyaah' Dio, hi' lä'ja- ga'jmäy' koo- nää' ba' hi- ma' laä' to' nää'. Ma' ga'juuy' dsoh' hma-cru', ga'dsaa' he- ma' cha- hñii'. 17 Ja' Cristo kway' ju'hmëe' kyah' hnäh' hi- tääh' uu', jäh' jmeey' hñ' ti' kyah' hnäh' hi' lä'ja- ka-läh' kyaa' jnääh' hi- tääh' jäh'. 18 Kyaah' Cristo, lä'to' nää' jne' ma'cha- jwë' jnän' he- ya'jäh' jne' jee' gya' Tää' jnän' ta'la' kih' ja-ba' Jmi'lle' Na'jngii'.

19 He-ja- mo'so' laah' hnäh' lä'koo- dsa- hi- chaä- uu', ni' mo'so' laah' hnäh' lä'koo- dsa- hi- tääh' hwa' kih' jñah'. Ma-laah' hnäh' dsa-goo' hi- na-jngëe' kyaa' Dio, hi' ma-laah' hnäh' koo- kyaah' øøh' jne' hi- ma-tääh' kyaah' Dio. 20 Laah' hnäh' lä'koo- mi'kuuy' he- ngoo' soo- nê' ma-tii' na'hyah- he- ga'chih' apóstole kyaah' hi- ma' ngëe' juu' kih' Dio. Hi' hñii' Jesucristo laä' lä'koo- to-nê' mi'kuuy' he- kye- kiih' ti' na'hyah- ja'. 21 Kyaah' Cristo na-ku- na-cha' jne', laä' jne' lä'koo- hne' he- ngoo' ga'hñaa- lä'jih' tē' koo- gwah' na-jngii' ta'la' kih' Dsa-jøøh' jnän'. 22 Hi' hnäh' ka-läh', na-ku- na-cha' hnäh' kyaayh', lä'ja- laah' hnäh' lä'koo- hne' jee' gya' Dio ta'la' kih' Jmi'lle' kih'.

Paa' ba' na-hñaa' kway' ju'hmëe' kih' hi- sa' laä' judiu

3 Kih' he-ja-, jnä' Paa' hään' neh'ñe' kwaat' kih' Cristo Jesús lä'llu' he- ga'kwan' juu' kiyh' kyah' hnäh' hi- sa' laä' judiu. 2 Ma-ñeh' ba' hnäh' laan', ha- lä' la' ta' he- hä' goon'. He- llu' dsë' Dio kyaah' jnä', he-ja- ga'hñaa' jnä' mah' kwan' juu' kiyh' kyah' hnäh'. 3 Ga'mi'jnäy' kin' juu' kiyh', he- ma' na-hmäe' jää', ja-ba' lä'koo- juu' he- ma-sin' miuh' kyah' hnäh'. 4 Wa'ra- ga'heh' hnäh' juu' la-, lä'ngëeh' hnäh' kwee- lä'koh' ga'längëen' kih' Cristo he- ma' na-hmäe' jää'. 5 Sa' ga'mi'jnäy' Dio juu' la' kih' hi- ma' tääh' llo'joo', pero na' ga'mi'jnäy' kyaah' Jmi'lle' kiyh' mah' lä'ngëe' lä'jêe' apóstole kyaay' kyaah' lä'jêe' hi- ngëe' juu' kiyh'. 6 He- la- na' juu' he- ma' na-hmäe': Ta'la' kih' ju'hmëe' kih' Cristo, hi- sa' laä' judiu lee' koo- nää' ba' kyaah' hi- laä' judiu. Ko-joh' ba' hyoyh' he- kwa' Dio, hi' ko-joh' ba' tēy' he- ga'bääh- Dio hñii' i' kwa' ta'la' kih' Cristo.

7 Kih' he- llu' dsë' Dio, he- la' ga'hyoh' ba' jnä' be' kiyh' he- na-hñaan' jmeen' ta' kwan' juu' la-. 8 Ma'ke' mah' ga' jnä' kih' jee' lä'jêe' dsa- hi- laä' kyaa' Dio, he- la' ga'kwa' ba' Dio ta' la- he- kwan' ju'hmëe' kih' hi- sa' laä' judiu, jwih' jnih', cha-miuh- mi-jää' Dio jne' ta'la' kih' Cristo. Ni' sa' lä'këh' jne' jmi' lä'ngëe' jne' ha- koh' mi-jää' jne'. 9 Jêe' go-te' jwih' lä'jêe' dsa-, ha- lä' la' he- mi-jää' Dio jne', jëh' lä'jih' ma' ga'nøø' jmi-gyuu' sa' ma' kyuu' dsa- ha- lä' la' hu' dsë- kih' Dio, hi- ga'jmeey' ga'lä'jêe' he- cha-. 10 Lä'koo- jmee' Dio jmi' na', he- kyah'jäh' jne' hi- laä' gwah' kih', lä'jwë' ja- mi-jnäy' kih' lä'jêe' hi- hä' goo- ta' gyuu' jmi-gyuu' ha- koh' hu' dsë- llu' sa' cha- kih'. 11 Jmeey' ja-ba' lä'koh' ga'lla' dsëy' jmeey' lä' ma' to-nê' ta'la' kih' Cristo Jesús Dsa-jøøh' jnän'. 12 He- ma-laä' jne' koo- kyaah' Jesús, hi' he- ma-dsoo' dsë' jne' kiyh', he-ja- ma' cha- jwë' jnän' he- ya'jäh' jne' kih' Dio, jëh' ma'cha- ba' o-joh' dsë' jnän' kyaayh'. 13 He- ja- jwëehñ- hnäh', ta' jeh' hoh' hnäh' kih' he- jëen' wih' lä'llu' he- kwan' juu' kiyh'. He- llu' kyah' hnäh' ba' na-.

14 He-ja- juuhn' jnän' cha'nê' Tää' kyaa' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän', mah' chuun' kyaayh'. 15 Kih' hi- he' na-, na'jnäy' lä'jêe' hi- tääh' gyuu' lä'kye- hi- tääh' hwa' la-. 16 Jih'koh' sa' lla' he- cha- ya'jwih' kih' Dio he- kwëyh' jne', he-ja- ngiin' kiyh' kyah' hnäh', wa' kway' be' kih' jmi'lle' kyah' hnäh' kyaah' Jmi'lle' Na'jngii' kiyh'. 17 Hi' ngiin' kih' Dio kyah' hnäh', wa' hää' tää' Cristo neh' tuh-hoh' hnäh' kyaah' he- dsoo' hoh' hnäh'. Hi' lä'kaä- tuh-hoh' hnäh' kye- hnäh' ya'jøø' he- hnäy' hnäh'. 18 Mah' lä'ngëeh' hnäh' kyaah' lä'jêe' øøh' jne' ha- lä' cha-miuh- hnäe' Cristo jne'. Ma'ra' ju'dsoo' jwahn', ja' kyaah' hih' hnäy' jne'. 19 Sa' lä'këh' jne' jmi' lä'ngëe' jne' ha- koh' sa' hnäy' jne' pero ngiin' kih' Dio kyah' hnäh' mah' lä'ngëeh' hnäh' cha-ga-miuh-, mah' lä'ja- wa' cha- kyah' hnäh' lä'jêe' go-te' he- kwa' Dio.

20 Ti'hmaah' Dio hi- lih' jmee' lä'jêe' go-te'. Hi' cha- ga-miuh- jmeey' lä'koh' ga' he- ngii' jne' kiyh'. Ni' sa'

lloo~ huu'dsē jnān` ha- koh' be' sa' kway' jnān`. 21 Lā-
jā- wa' la' juuh- kiyh' ga'lā'jē' joh' jmī' cha-, ta'la' kih'
gwah' hi' ta'la' kih' Cristo Jesús. Wa' la' lā'jā-.

Jmī'lle' Na'jngī' jmee' he' laa' jne' koo- ba' jee' lā'jēē'

4 Jnā' hāān' neh'ñe' kwaat~ kih' Dsa-jøøh' jnān`,
he'jā- chuun' kyaah' hnāh', go-taah' hnāh' kwee-
lā'koo' lle' kih' jmeeh' hnāh', na' he- ma-tēēh' Dio
hnāh' mah' leeh' hnāh' kyaay'. 2 Ta' jmāā' hnāh'
hñaah' kaah', jmee' hnāh' hwaah' ba'. Jmee' hnāh'
jøh- hoh' hi' hnøø' kwēēh' hoh' hnāh' kyaah'
dsa'kyaah' hnāh' lā'llu' he- hnaah' hñih'. 3 Kwa' hnāh'
be' wa' la' koo- nēē' ba' huu'dsē- kyah' hnāh' lā'jēē'
hnāh', kyaah' be' kih' Jmī'lle' Na'jngī', hi' ta'la' kih'
he- ma-hii' tiī' kyah' hnāh'. 4 Koo- ba' laa' jne' lā'jēē'
jne' kih' Dio, koo- ba' Jmī'lle' Na'jngī', hi' jā- ba' lā'jā-
ga'tēēh' Dio jne' mah' lā'cha- koo- ba' o'jøh' dsē-
jnān`. 5 Jaa- ba' Dsa-jøøh' jnān`, koo- ba' he- dsoo' dsē-
jne', koo- ba' he- saa' jne' jmī', 6 jaa- ba' Dio chaa-, hi'
laa' Tāā' kyaā' lā'jēē'. Hī- he' na- kye- nē' kih' jee'
lā'jēē', hī- he' hī- kyah'jā' lā'jēē' dsa-, hi' hāāy' jee' ki-
h' lā'jēē'.

7 Lā'jaa- lā'jaa- jne' ma-hñah' jne' he- la' ga'kwa'
Cristo, lā' hyoh- dsēy' hñiiy'. 8 He'jā- cha- jee' na-sīh'
juu' kih' Dio he- jāh' lā'la-:

Lā' ma' ga'sayh' ta' gyuuh', ga'tēēy- lā'jēē' hī-
ga'lēēyh' jee' hñii',

mah' dsa- kyaay' ga'kwēēyh' he- cha- kiyh'.

9 Heh' he- ga'sah' Cristo ta' gyuuh', he- jā- hnøø'
jāh', jāā' ga' jāāy' ta' hwa' ga' miih- kih' hwa' la-.

10 Hī- ga'jñāā' he', he' ba' hī- he' ga'sah' ta' gyuuh' lā'
ga'tē' jee' ga'dsaa' go-te' mah' leey' jøøh' kih' lā'jē'
ba'. 11 Hī- he' ga'kwa' ta' kih' dsa- kyaay'. Ga'hñāay'
ko'llaa' dsa- mah' leey' apóstole, hi' ko'llaa' ga'hñāay'
ngēē' juu' kiyh', hi' ko'llaa' ga'hñāay' mah' dsa-nāāy'
jee' jyoh' dsa-kay' ju'hmeē'. Hi' ko'llaa' ga'hñāay' hī-
hāā' dsa- kyaay' hi' leey' ta'jwoh'. 12 Ga'tooyh- gooy-
ta' jā- mah' mi-tēēy' dsa- kyaā' Dio ha- lā' jmeey'
ta'he' kih' dsa'kyaayh'. Lā'jwē' jā- ga'nāā' bih' ta'
cha'nē' lā'jēē' hī- laa' kyaā' Cristo, 13 lā'jiih' lloo~ jmī'
le' koo- ba' huu'dsē- kih' jee' lā'jēē' jne' hī- ma-dsoo'
dsē' kiyh'. Ma'jā- ga' lā'kyuu' jne' ha- lā' laa' Joō' Dio.
Jā-ga' na' leē' jne' lā'koo- jāā- dsa- ma-jøøh' lā'koh'
laa' hñii' Cristo.

14 Lā'jā- mo'so' leē' jne' lā'koo- jāā- chih- hī- sa'
kwa' ta' mi'gaa' kyaah' wa' he- cha- he- juu' he- nu-
uy-. Goo- la' jnān' dsa-nāā' dsa- hī- lih' mi'gaa' jne'
taayh' jne' jwē' hñih', kih' he- kyuuyh' cha-miih- may~.

15 Lla- he' jā-, hnøø' dsa-tooh' jne' kyaah' ju'dsoo'
jmah' ba' hi' hnāā' jne' øøh' jne'. Lā'jā- ba' dsa'nøø'
jne' ta' cha'nē' kyaah' lā'jē' he' jmee- jne' lā'jiih' leē'
jne' lā'koo- laa' hñii' Cristo, hī- kye- nē' jnān`. 16 Lā'jēē'
jne' na-ku- na'chah' jne' kyaah' Cristo kih' he- laa' jne'
koo- ba' kyaayh'. Hi' ngoo' ba' lā'jā-, kwa- jne' be' kih'
lā'jaa- lā'jaa- øøh' jne' lā'koh' la' ta' he- ma-hñah'
jne' jmeen'. Lā'jā-, ga'lā'jēē' jne' tēē' jne' be' mah'
dsa'nøø' jne' ta' cha'nē' kyaah' he- hnāā' jne' øøhn'.

Ta'la' kih' Cristo ma'laa' jne' lā'koo- jāā- hī- hmēē' ba'

17 He'jā- jwēēhn~ hnāh' juu' la- hi' kih' he- kyaahn'
Cristo, jmee' bii' jwahn'. Mo'to' jmee' hnāh' lā'koo-
tāāh' lā'jēē' hī- sa' ma-heeh- kih' Dio. Sa' jmāā' ni' mi-
ih- lā'koo- la' huu'dsē- kiyh'. 18 Lā'koh' he- na'jlē-
huu'dsē- kiyh', uu' go-te' ba' tāāyh' kih' Dio. Hweh-
dsēy' he'jā- sa' ngēēy' ni' koo- ni' jyoh'. 19 Sa' liiyh'
he' jmeey' he'jā- ga'ngēēy' hñiiy' jmeey' lā'jē' he-
ngī' jmī'ngo' kiyh', lā'jiih' heē' dsēy' jmeey' he- ga' jy-
oh' he- hñih' cha-ga'miih-. 20 Pero sa' ga'lā'tēēh'
hnāh' lā'na- kih' Cristo. 21 Jā- ma-nuuh- ba' hnāh' ha-
lā' juu' he- ga'kway'? Ma-lā'tēēh' ba' hnāh' lā'koo- la'
ju'dsoo' kih' Jesús. 22 Hnøø' tuh' hnāh' jwē' hñih' jee'
ma' tāāh' hnāh' jāā'. He- heē' jne' ba' jwē' jā-, mi-gaa'
jne' kyaah' lā'jē' he- heē' dsē- jne'. 23 Hi' hnøø' lā'sīh'
huu'dsē- kyah' hnāh', wa' la' koo- ba' huu'dsē- he-
hmēē' go-te-. 24 Hnøø' lā'sēēh' hnāh' go-te-, wa' laah'
hnāh' lā'koo- jāā- hī- hmēē' ba' lā'koo- laa' hñii' Dio.
Lā'jā- hnøø' lluyh' hnāh' hi' na'jngēēh' hnāh' lā'
hnøø' kih' ju'dsoo'.

25 He'jā- jwahn', sa' wa' ta'juuh' hnāh', hlēēh' hnāh'
øøh' hnāh' kyaah' ju'dsoo' ba'. Jēēh' ma'laa' jne' jāā-
ba' jee' lā'jēē' jne'.

26 Wa'ra- ga'lā'llēē' hnāh', ta' kwa- hnāh' jwē' le'
juuh-. Mi'llaa' hnāh' juu' na-, na' sa' ga' ma-dsaa' jmī'.

27 Lā'jā- ta' kwa- hnāh' jwē' kaah' hī-sa'llu' hnāh'.

28 Hī- hī' kih' dsa', mo'so' wa' jmee' gyih'. Hnøø'
jmeey' ta' lā'llē' kiyh' mah' lā'cha- kiyh' he- kyaah'
jmeey' be' kih' hī- lla'kyaā'.

29 Ta' wa' hwēē- hooch' hnāh' juu' he- toh- wī'. Lla'
hnāh' juu' he- kwa' be' kih' dsa- ba', mah' jā- tøh' llu'
kih' lā'jēē' hī- nuu-. 30 Ta' jmee- hnāh' meeh- dsē'
Jmī'lle' Na'jngī' kih' Dio. Jēēh' hī- he' na- ga'jmeey'
leē' hnāh' mah' lā'jā- lāāh' hnāh' wa'ra- ga'lloo' jmī'.

31 Che' lā'jē' he- hā' tuh-hoh' hnāh', he- llēē' hnāh',
he- ya-jēē' hoh' hnāh', he- tooh' hnāh' mīh', he-
hlēēh' hnāh' wī' kih' dsa', he- hñaa- hoh' hnāh'
kyaah' dsa'. 32 Jmee' hnāh' llu' hoh' hnāh', wa' lā'ñih'
hoh' hnāh', kii' hnāh' hoh' kyaah' dsa'kyaah' hnāh',
jā-ba' lā'koo- ga'koo' Dio dsē' kyaah' jne' ta'la' kih'
Cristo.

31 Che' lā'jē' he- hā' tuh-hoh' hnāh', he- llēē' hnāh',
he- ya-jēē' hoh' hnāh', he- tooh' hnāh' mīh', he-
hlēēh' hnāh' wī' kih' dsa', he- hñaa- hoh' hnāh'
kyaah' dsa'. 32 Jmee' hnāh' llu' hoh' hnāh', wa' lā'ñih'
hoh' hnāh', kii' hnāh' hoh' kyaah' dsa'kyaah' hnāh',
jā-ba' lā'koo- ga'koo' Dio dsē' kyaah' jne' ta'la' kih'
Cristo.

Lā'jēē' hī- tāāh' jee' jnā' wa'je-, mo'so' cha- he- kih'
dsa'taayh' jee' na'hoo-

5 Jā- jmeeh- hnāh' jā-ba' lā'koo- jmee' hñii' Dio,
lā'llu' he- laah' hnāh' jooy' hī- hnāāy' cha-miih-.

2 Go-taah' hnāh' hnaah' hnāh' dsa-, jā-ba' lā'koo-
hnāā' Cristo jne', hī- ga'ngēē' hñii' ga'juu' kwaat~
jnān`. He- ga'kwaay' hñiiy' jā-, la' lā'koo- he- ga'k-
wēēyh' Dio jmī' mi'jwī' he- ga'tih' dsēy'.

3 Dsa-mē' dsa-ñuuh-, ta' kaah' hnāh' wa' hī- cha-
hī-. Ni' ta' jmee- hnāh' he- ga' jyoh' he- heē' hoh'
hnāh', ni' sa' wa' hnooh- hnāh' leh' hnāh' lā'jē' he-
ga' cha-. Jēēh' hī- na'jngēē' kyaā' Dio sa' lle' kih' jmee'
lā'jā-. 4 Ni' ta' hlēēh' hnāh' juu' hñih', ni' ta' hlēēh'
hnāh' wa' la' cha- la', ni' ta' jmee- hnāh' lēē' he- sa'

Lä'kye jmi'lle' hliih' hi ga'nää' gyuuh' tee' jne' kyaah' ka'lah'. ¹³ He'ja' jmee' bi' jmaäh' hnäh' ta' lä'je' he' kwa' Dio, mah' tee' hnäh' kyaah' hi he'. Lä'je' he' kwëeh' Dio hnäh' la' lä'koq' he' chooh' hløø' hi tääh' jee' hnii' mah' lääh' hnäh' hñaa' wa'ra' ga'lloo' jmi' hliih' ja'. Hi' ma'la' ma'teeh' hnäh', ma'lëh' hnäh' kih' lä'je'. ¹⁴ He'ja' go'taah' hnäh' koq' hweh' kyaah' ju'd-soo'. He'ja' na' la' lä'koq' loo' he' na'hñuuh' tuh' hløø'. Hi' lä'ja' hnøø' jmeeh' hnäh' he' llu' jmah' mah' lä'ja' lääh' hnäh' hñaa', lä' jmee' hløø' hi tääh' jee' hnii' na'lää' bih' ñe'. ¹⁵ Hi' hnøø' ma'naluuuh' hnäh' tääh' kwah' hnäh' ju'hmeë' he' jmee' hii' tii' jnän'. He'ja' na' la' lä'koq' he' hä' mi' tii' jne'. ¹⁶ Hi' jee' lä'je', hnøø' dsoo' hoh' hnäh' kih' Dio mah' leh' hnäh' kih' hi'sa'llu' wa'ra' ga'jmeey' jwiih' kyah' hnäh'. He'ja' na' la' lä'koq' he' jmee' hløø' hi' hii' ñe' he' lääy' hñi-iy' kih' lä'je' flech' he' na'hii' je' he' te' dsa' jee' cha' hnii'. ¹⁷ Hi' dsooh' hoh' hnäh' ma'lää' ba' Dio hnäh'. Lä'ja' laah' hnäh' lä'koq' laa' hløø' hi' hä' mi'kyaah' lle'. Hi' chooh' hnäh' ñe'tuuh' juuh' kih' jmi'lle' Na'jngii'. He'ja' na' la' juu' kih' Dio. ¹⁸ Lä'je' jiih' hnøø'

chuu' hnäh' kyaah' Dio, ngii' hnäh' kiyh' lä' hnøø' jmi'lle' Na'jngii'. Wa' na'nëh' hnäh', ta' t' hnäh' he' ngiih' hnäh' kih' lä'je' hi' laa' kyaah' Dio.

¹⁹ Hi' ngii' hnäh' kin' mah' kway' juu' he' hlëehn' hi' ni' sa' ja' lä'gohn' wa'ra' ga'të' jee' kwan' ju'hmeë' kih' Jesús he' ma' na'hmää'. ²⁰ Ga'chee' Dio jnä' mah' kwan' juu' kiyh'. He'ja' ba' na' hään' neh' ñe'. He'ja' ngii' hnäh' kin' mah' ja' tuu' dsen' hlëehn' lä'koq' lle' kih'.

²¹ Tíquico laa' ja' øøh' jne' hi' hnaan' cha'miih'. Lä' ma'jmeey' ja' ba' ta' kih' Dsa'jøøh' jnän'. Hi' he' jmee' juu' kyah' hnäh' ha' lä' la' kin' hi' ha' lä' ngën' kyaah' ta' kin'. ²² Kih' he'ja' ba' na', chee' jnih' ta' na' kyah' hnäh' mah' lä'ñeh' hnäh' ha' lä' dsa'ngëe' jnääh' hi' lä'ja' kway' be' kyah' hnäh'.

²³ Ngii'n' kih' Dio hi' laa' Tää' jnän' hi' ngii'n' kih' Jesu-cristo Dsa'jøøh' jnän', wa' jmeey' hii' tii' dsë' lä'je' øøh' jne' hi' tääh' jee' na', wa' jmeey' hnäy' øøyh' hi' wa' jmeey' dsoo' dsëy' kih' Dio. ²⁴ Wa' mi'jää' Dio lä'je' hi' sa' hwaä' he' hnäy' Jesucristo Dsa'jøøh' jnän'. Wa' la' lä'ja'.

Filipenses

1 Jnä Paa kyaah Timotä jmeé jnääh ta' kih' Jesu-
cristo, siin kyaah hnäh hī na' jngēē hī tāäh jwī
Filipo, kih' he ma' laah hnäh koo kyaah Jesús. Hi
siin he la lä' kyē kih' hī kyē né hi kyaah lä' jēē hī
na' hñāā kwa' be' jee' na'. 2 Ngīn' kih' Dio hī laā Tää
jnän hi ngīn' kih' Jesucristo Dsa' jøøh jnän, wa'
kway' lä' jē he' llu' kyaah hnäh, hi' wa' jmeey' hii' tii'
kyaah hnäh.

Ga' kwa' Paa' ti' hmaah' kih' Dio

3 Kwan' ti' hmaah' kih' Dio kyaah, koo hä koo hä
lä' ma' dsooh dsēn hnäh. 4 Lä' jē jiih' lä' ma' hlēeh-
n' kyaah Dio, chaā ba' jnä llu' jee' ngīn' kih' lä' jēē
hnäh, 5 jēē lä' ma' ga' løøh hnäh kwah hnäh be'
kin' jee' kwan' ju' hmēē lä' jiih' na' sa' ma' hwaah'
hnäh. 6 Ma' ba' jnä lä' koo jmeē Dio kyaah hnäh.
Hñii' bih' ga' løy' jäy' hnäh hi' lä' ja' ngoo' ba' jäy'
hnäh lä' jiih' hñaa' ta' he' jmeey' kih' lä' ja' lä' ja'
hnäh wa' ra' ga' tē jee' jäh' Jesucristo. 7 Sooh he'
kan' o' jøh dsē lä' ja' kyaah hnäh, jēē, hnaan' hnäh
cha' miih'. Ma' ke' hñān' neh' ñe' o' chehn' né' ta' mah'
noon' né' kih' ju' hmēē, ma' ra' he' mi' jää' ba' Dio jne'
ko' jøh. 8 Ñe' ba' Dio he' hnaan' hnäh cha' miih',
ja' ba' lä' koo hnäh Jesucristo hnäh.

9 Lä' la' ngīn' kih' Dio kyaah hnäh. Hnoon' hnaah'
hnäh øøh hnäh cha' ga' miih', hi' hnoon' lä' cha' ga'
hñ dsē llu' kyaah hnäh hi' hnoon' lä' ngēē hnäh
cha' ga' miih'. 10 Ma' ja' ba' lä' ñeh' hnäh hee' na' he'
llu' ga' kyaah hnäh kih' jee' lä' jē. Lä' jwē ja' lēh'
hnäh na' jngēē, mo' so' cha' ga' he' na' bñāh hnäh
ni' miih' wa' ra' ga' tē jee' jäh' Cristo. 11 He' lä' ja',
lä' cha' na' ku' na' ngī ta' llu' he' jmeeh' hnäh, ta' la'
kih' Jesucristo mah' wa' la' jøøh kih' Dio hi' lä' ja' hä'
dsa' cha' miih' kiyh'.

Ga' jmeeh' Paa' juu' ha' lä' la' kih' hñiiy'

12 Hnoon' lä' ñeh' hnäh øøhn', kwaat' kih' lä' jē wī
he' ga' ngēē, ga' jñee' cha' ga' miih' ju' hmēē. 13 Lä-
ja' lä' jēē hløø hī tāäh né' ta' la', ma' ñe' bih' hñān'
neh' ñe' kwaat' kih' Cristo. Hi' ga' lä' jēē ba' hī tāäh
jee' la' ma' nuu' bih'. 14 Jwē øøh jne' ga' tēy' be'
ta' la' kih' Dsa' jøøh jnän, lä' llu' he' ga' nuuy' he'
hñān' neh' ñe'. He' ja' tuu' dsēy' cha' ga' miih' hlēy' hñ
dsa' juu' kih' Dio, mo' so' goyh' na'.

15 Ma' ra' ju' dsoo', wī dsē ko' llāā dsa' hī ga' nää'
kwa' juu' kih' Cristo, hi' hñøøy' llay' hñii'. Pero hī
jñah' hī kwa' juu', koo nēē ba' la' hñ dsē kiyh'.

16 Hñ' koo nää' dsa' he', kwa' juu' kih' Cristo, pero

ta' juu' bih'. He' hnooyh' hñii' ba' ja'. Hi' hnooh' gyih'
ha' lä' jee' lä' wī kin' he' hñān' neh' ñe' la', hñ dsē
kih' bih' ja'. 17 Pero hī jñah' he', kwa' juu' kih' Cristo
kih' he' hnäy' dsa'. Ma' ñe' bih' hñān' neh' ñe' mah'
noon' né' kih' ju' hmēē. 18 Pero sa' cha' he' jmeē,
cher' mah' llu' hñ dsē kiyh' o' cher' mah' sa' llu'. He'
kwa' dsa' juu' kih' Cristo, he' ja' ba' jmeē chaān' llu'.

Hi' lä' ma' ngoo' ja' ba' chaān' llu', 19 jēē ma' ba'
jnä lä' jē ba' ya' hñ llu'. Lä' ba' jnä kyaah he' ngīh'
hnäh kin' kih' Dio hi' kyaah be' kih' jmi' lle' kih' Jesu-
cristo. 20 Ma' cha' ba' o' jøh dsē kin' hi' sa' jän' kyaah
o' hih'. Ma' ra' he' jmeē dsa' jøøh kih' Cristo ta' la' ki-
h' jnä. Sa' cha' he' jmeē cher' mah' chaā ga' jnä o'
ma' na' juun'. 21 Cher' mah' chaā ga' jnä, Cristo ba'
kyaah jnä. Hi' cher' mah' ga' juun', ma' lih' ba' jnä
ja'. 22 Cher' mah' ngoo' ga' chaān' jmi' gyū la',
lä' cha' cha' ga' miih' ta' llu' he' jmeen'. Sa' man' he'
koo jee' lä' to' he' llu' ga'. 23 Koo jee' ba' hñān' kih'
he' ja'. Hnoo' ga' jnä he' juun' ba' mah' na' gyan'
kyaah Cristo. Cha' ga' miih' llu' he' ja' kin'. 24 Pero
lä' jmäā ga' kyaah hnäh, cher' mah' chaā ga' jnä jmi-
gyū la'. 25 Lä' la' gwa' hñ dsē kin', man' he' chaā
ga' jnä miih' jmi', he' gyan' kyaah hnäh jmi' gyū
la'. Lä' ja' go' nää' hnäh ta' cha' né' he' jmeeh' hnäh
dsoo' hoh' cha' ga' miih' hi' ja' ba' lä' ja' jēē hoh'
hnäh kyaah he' ma' dsoo' hoh' hnäh. 26 He' ja'
wa' ra' ga' lloon' ka' läh' jee' tāäh hnäh, lä' chaah'
hnäh llu' cha' ga' miih' ta' la' kih' Cristo, wa' ra'
ga' jēē jnä.

27 Kih' jee' lä' jē, jmeē bi' go' taah' hnäh kwee' lä'
hñøø kih' ju' hmēē kih' Cristo. Cher' mah' ngoon'
nä' jēē hnäh, o' cher' mah' sa' ngoon', pero ma' ra'
he' hnoon' tēēhn' juu' kyaah hnäh che' lä' ma' tāäh'
ba' hnäh koo hweh' kyaah koo nēē ba' hñ dsē,
hi' hnoon' nuun' ka' läh' che' lä' ma' kwah' ba' hnäh
be' ko' jøh jee' jñeeh' hnäh ju' hmēē he' jmeē jne'
dsoo'. 28 Ta' wa' gah' hnäh ni' miih' kih' hī na' hñøøh'
kyaah hnäh. Lä' jwē ja' lä' jnä he' lloo' koo jmi'
heey'. Pero kyaah hnäh lä' jnä, ma' ra' he' lä' ba'
hnäh. Dio ba' he' hī jmeē lä' ja'. 29 Jēē ta' la' kih'
Cristo, he' ga' na' jwē jmeeh' hnäh dsoo' hoh' hnäh
kiyh'. Hi' ja' ma' la' he' ja', ma' ra' he' jēē hnäh he'
wī kwaat' kiyh' ka' läh'. 30 He' ja' jēē hnäh wī,
ja' ba' lä' koo wī ga' jēē lä' ma' gyan' kyaah hnäh.
Hi' na' nuuh' hnäh he' ngoo' ba' jēē wī.

Cristo ga'jmää' hñii' mäh' go-te'

2 Cher'mah' ju'dsoo' ma'hñah~ hnäh' miih- be' ki- h' Cristo lä'llu' he- ma'laah' hnäh' koo- kyaayh', hi- cher'mah' jëë- hoh' hnäh' kih' he- hnäy' hnäh', hi- cher'mah' tih~ hoh' hnäh' he- kye' hnäh' jmi'lle' Na-jngih, hi- cher'mah' ga'lä'ñih' hoh' hnäh' hi- jøh- hoh' hnäh' kyaah' øøh' jne', 2 cher'mah' lä'ja- la' kyah' hnäh' øøhn', ja- jmeeh- hnäh' jëë- dsen' go-te'. Hnoon' jmeeh' hnäh' koo- nëe' ba' huu' dsen' jee' lä'jëë' hnäh', hi- lä'hii' ne' ba' wa' hnaah' hnäh' dsa'kyaah' hnäh', hi- wa' la' koo- ba' huu' dsen' kyah' hnäh' jee' hnaah' hnäh' Dio. 3 Ta' jme- hnäh' lä' tih~ hoh' hnäh' hñaa'h', ni- ta' jmää' hnäh' hñaa'h' kaa'h'. Lla- he- ja-, jmää' hnäh' hñaa'h' lä'koo- jaa- hi- mäh' ba'. Jmee' hnäh' kwaan' kyeë' ga' øøh' hnäh' lä'koh' ga' hñaa'h' hnäh'. 4 Lä'ja- hnøøh' hnäh' he- llu' kih' dsa'kyaah' hnäh', ja' ma'la' kyah' hñaa'h' hnäh'. 5 Wa' la' huu' dsen' kyah' hnäh', ja-ba' lä'koo- la' huu' dsen' kih' Cristo Jesús. 6 Kwee- go-te' ba' laay' kyaah' Dio, pero sa' ga'jmeey' bii' ma' leey' kwee- kyaayh'. 7 Ga'jmääy' hñiiy' mäh', jay' lä'koo- jaa- moz- ba'. Ga'lä'chaa' lä'koo- wa' hi- cha- hi- dsa- jmi- gyuu'. 8 Lä' ma' ga'ngëy' laay' dsa-, ga'jmääy' hñiiy' mäh' go-te', lä'jih' ga'heeyh- juuy', ma'ke' la' o-hih' he- ga'juuy' dsøh' hma-cru'. 9 He-ja- ga'chaa- Dio ta' gyuu'h', ga'llaay' jøøyh' go-te'. Hi- ga'kwëeyh' koo- jmi- he- llu' ga' lä'koh' ga' kih' jee' lä'jëë'. 10 Mah' ga'lä'jëë' ba' dsa- juuyh' jne' wa'ra- ga'nuuy' jmi- kih' Jesús. Lä'ja- jmee' hi- tääh' gyuu'h' kyaah' hi- tääh' hwa', lä'kye- hi- tääh' neh' hwa' ka-läh'. 11 Hi- ga'lä'jëë' ba' jäh': "Jesucristo ba' laa' Dsa-jøøh' jnan'", lä'ja- jmeey' juuh- kih' Dio hi- laa' Täa' jnan'.

Laa' jne' lä'koo- wa'je- he- choo' kih' dsa'

12 Øøhn' hi- hnaan', chaa- llu' kyaah' hnäh', jëeh' ga'jmeeh' ba' hnäh' he- kin' lä' ma' tøøhn' ko-jøh' jee' na-. Hi- na' he- gyan' lä' ga'te' la-, he-ja- na- jwëëhn~ hnäh', jmee' hnäh' he- cha-ga'miuh- lä'koh' lle' kyah' hnäh' kih' he- ma'laah' hnäh'. Hi- lä'ja- hnøø' wa' gah' hñih'. 13 Dio ba' jmee' jä' tuh'hoh' hnäh' jmeeh' hnäh' lä' hnøøy' hñiiy' hi- kway' be' kyah' hnäh' mah' kwëeh' hoh' hnäh' jmeeh' he- jäyh'. 14 Ta' ti'choo- hnäh' juu'. Ja- mi'teh' hnäh' to-kë' ba' kih' lä'jë' he- jmeeh- hnäh'. 15 Mah' leeh' hnäh' na-jngëe' hi- mo'so' cha- ga' he- na'bääh' hnäh' ni- miuh-. Leeh' hnäh' joo' Dio hi- mo'so' cha- dso'kye- ki- h' jee' kih' dsa' hi- na-hee' dsen'. Jee' kih' hi- hñaa' dsen' he', leeh' hnäh' lä'koo- cha'nuu' hi- chaa' gyuu'h' hi- choo' wa'je- lä'kaa' jmi-gyuu', 16 lä'llu' he- kwah- hnäh' juu' he- jmee' chaa' dsa-. Hi- lä'ja- lä'chaa- llu' wa'ra- ga'te' jee' jäh' Cristo. Jëeh' ma'ja- lä'jnäh' he- jmää' ba' ta' kin', ja' koo- ga'jmeen' ta' ta'jmah'. 17 Hi- cher'mah' ga'jngih' dsa- kin', sa' cha- he- jmee'. Jëeh' ma-ngëe' ba' ma-dsoo' hoh' hnäh' kih' Dio hi- ga'ngëeh' hnäh' hñaa'h' mah' jmeeh' hnäh' ta'he' kiy- h'. Hi- cher'mah' ga'juun' jee' kwan' be' kyah' hnäh',

ja-ga' ma'hñaa- he- kwëeh'n' Dio. Heh' lä'ja- chaa- ba' jnä' llu', hi- jëë- ba' dsen' kwaan' kyah' hnäh'. 18 Hi- lä'ja- hnoon' jmeeh' hnäh' ka-läh', wa' chaa- hnäh' llu', wa' jëë- hoh' hnäh' ko-jøh' kyaah' jnä'.

Timotä kyaah' Epafrodito

19 Wa' jëen' ha- lä' jäh' Jesús Dsa-jøøh' jnan', na' ga' hnoon' cheen- Timotä dsa-jëey' hnäh', mah' lä'chaa- llu' ka-läh' lä'hmëe' wa'ra- ga'tëeh'n' juu' kyah' hnäh'. 20 Sa' chaa' ga' jñah' hi- kye- koo- ba' huu' dsen' lä'koo- jnä'. Jaa- hi- he' ba' lle' dsen' hnäh' cha-miuh-. 21 Lä'jëë' ga' jñah' hnooyh- ma'la' he- hnøøy' hñii' bih', sa' hnooyh- he- hnøø' Cristo Jesús. 22 Ma'ñeh' ba' hnäh' ma-ya'hëe~ Timotä llu' kyaah' ta' kih'. Lä'koo- jaa- hi- kwa' be' kih' jmi-, lä'ja- jmeey' kyaah' jnä' jee' kwa' jnääh' juu' kih' Jesús. 23 He-ja- to'chah' wa'ra- ga'lä'- man' ha- lä' jä' juu' kin', ja-ga' cheen- Timotä kyah' hnäh', laan'. 24 Kyen' o-jøh' dsen' kih' Dsa-jøøh' jnan', chah' ba' nñn' ka-läh' jee' tääh' hnäh'. 25 Hi- jmee' bii' cheen' øøh' jne' Epafrodito kyah' hnäh' ka-läh'. He' ba' hi- na- ga'cheeh' hnäh' mah' jmeey' be' kin'. He-ja- ga'jmeey' jnääh' ta' ko-jøh' kyaayh'. Peer' ga'kwa' jnääh' be' lä'jih' jee' le'. 26 Pero hnøø' gyih' dsa-jëey' hnäh', jëeh' jmeey' cha-miuh- huu' dsen' kyah' hnäh', kih' he- ma-nuuh- hnäh' dsaay- h'. 27 Ma'ra' ju'dsoo' ba' dsaayh', miuh- ga' sa' ga'juuy'. Pero ga'lä'ñih' dsen' Dio kiyh'. Hi- ja' ma'la' kih' hi- he' ga'lä'ñih' dsen'. Ga'lä'ñih' dsen' ki' jnä' ka-läh' jee' ma-hlaay'. Meeh- dsen' cha-ga'miuh- wa'ra- jäh' kih' ga'juuy'. 28 He-ja- jmee' bii' kin' chee- jnih' ka-läh' dsa-jëey' hnäh'. Hi- wa'ra- ga'jëeh' hñih', lä'chaa- hnäh' llu'. Hi- jnä' ka-läh' mo'so' lä'meeh- dsen'. 29 Heeh' hnäh' lä'kaa- tuh'hoh' hnäh' lä' hnøø' Dsa-jøøh' jnan'. Hi- wa' lä'hnaah' hnäh' lä'jëë' hi- jmee' ta' lä'koo- jmee' øøh' jne' he'. 30 Miuh- ga' sa' ga'juuy' jee' jmeey' ta' kih' Cristo. Ga'hñi' goo- kiyh' he- ga'jmeey' be' kin' lla- hnäh' kih' he- sa' ga'la' he- ma' jmeeh' hnäh' hñaa'h' hnäh'.

Ga'jmeey' Paa' ta' koo' lä'koo- ma' laay' jää'

3 He-ja- øøhn', wa' jëë- hoh' hnäh' ta'la' kih' Dsa-jøøh' jnan'. Sa' dsa-lä-dsëh' dsen' he- siin' ka-läh', ja-ba' he- ma-sin' jää', jëeh' he- llu' kyah' hnäh' ba' ja-. 2 Leeh' hnäh' kyaah' hi- jmee' he- hñih', hi- jmee' lä'koo- dsin' hää', jäyh', jmee' bii' uu' jmi-n- go' kih' dsa-nuuh-. 3 Jne' ba' he' hi- ma'laa' kwaan' hi- ga'wih' jmi-ngo' kih', jne' ba' he' hi- jmee' ta'he' kih' Dio kyaah' koo- nëe' ba' huu' dsen'. Jne' ba' he' hi- chaa- llu' kih' he- ma'laa' jne' koo- kyaah' Cristo Jesús. 4 He-la' kye' ga' jne' o-jøh' dsen' jnan' hñaa'h' hi- laa' jmi-ngo'? 4 Le' ba' kan' o-jøh' dsen' kih' hñiin' wa'ra- jäh' kih' hnoon'. Hi- cher'mah' chaa- hi- kye- o-jøh' dsen' kih' ta' he- ma'jmeey', jnä' ba' cha- kin' cha- ga'miuh- lä'koh' ga' kih' hi- he'. 5 Jëeh', ma' ga'hyan- jñaa' jmi-, ga'wih' jmi-ngo' kin'. Hi- laan' sa'ju- kih' Is- rael, hi- laan' ja-ba' sa'ju- kih' Benjamín jooy'. Hi- laan' ma'ra' dsa- hebreo, jëeh' hebreo ba' ma' laa' maa'

kyaañ tää` kyaan. Hi ma laan ja fariseo hi ma hoo ley kih Moisé. ⁶ He ja ga kwaan hñiin he ma jmeehn dsa kya Dio. Ma mi ten ley mah ma jan llu kyaah Dio, ni miih sa ma na baahn dsoo ma laan.

⁷ Pero la je he ma kyen o jh dsen kih ja, ga jmeen kwaat mo so jmaa he ja kin, mah ngoon kyaah Cristo ba. ⁸ Hi ja ma la he ja, ga la je ba he cha, ga jmeen kwaat sa jmaa ni miih. Pero he kyun Cristo Jesús Dsa jh jnan, he ja ba kye cha ga miih kin. He ja ga jmeen ta koo la je go te ba, kih he hnaa jnih. Ga jmeen kwaat la la koo hlø jmah ba, mah ngoon kyaah Cristo. ⁹ Hnoon jan go te ko jh kyaah. Mo so hnoohn ha la jee jan llu kyaah he hoon ley ma gyuh. He jmeen dsoo dsen kih Cristo, he ja ba jan llu. He ja ja ta la kih Dio, la llu he jmee jne dsoo dsen jne kiyh. ¹⁰ Hi hnoon la kyun Cristo cha ga miih, hnoon ngèn kyaah la je be kiyh, ja ba be he kyaah ga la jiih ja. Hi hnoon jeen wh la koo ga jee Cristo, la jiih le kin la koo ga la kiyh he ga juuy kwaat kih dso kye jnan, ¹¹ mah la ja teen jmeen ma ra he llu jmah la koo ja hi ma la jiih jee kih hi ma na juu.

Ga kwa Paa be la jiih jee le

¹² Ja he jwahn he ma la ga jh, ni he ma laan llu go te. Pero ngoo ba jna ta cha ne kwan be, ha ga che lloo ko jmi leen la koo hyoh dsen Cristo Jesús hi ga teen jna. ¹³ Ohn, sa ga ma teen he ja. Pero he jmeen la la. mo so mi dsoohn dsen la je he ma ngee, mah kwan be la jiih teen he cha ta cha ne ga. ¹⁴ Ngoo ba jna ta cha ne kwan be la jiih teen he lle kih hyohn he cha gyuh. Kih he ja ba ga teen Dio jna ta la kih Cristo Jesús.

¹⁵ La je jne hi ma taah ko hweh, hnoo dsa toohn kyaah ko ba hu dsen, ja ba la koo hu dsen he jmeen. Hi cher mah cha ko llaa hnah hi sa la la ja hu dsen kih, Dio ba jmee la ngee ha la la. ¹⁶ Pero hnoo dsa tooh jne ko hweh kyaah juu he ma mi teen jne.

¹⁷ Ohn, jmee hnah ja ba la koo jmee jna. Hi kye hnah ne jmee hnah ja ba la koo jmee dsa kyaah jna. ¹⁸ Ja ko ha ma jwehn hnah, jwee dsa ga naa jwe hlih. Hi ko ka lah jwehn hnah, la ma ga naa ba dsa jmee ta koo juu he ga juu Cristo dso hma cru. He ja meeh dsen, la jiih tuu jmi minen kih he jmeey la ja. ¹⁹ Kyaah dso jmi ba dsa naay. He kuh hih bih la dio kyaah. Tih dsen la je he la o hih. Kye hu dsen kih ma la he cha jmi gyuh la ba. ²⁰ Pero jna jne, gyuh ba na jna jne jee ya hee Jesucristo Dsa jh jnan hi jh la jne. ²¹ Cha be kiyh he kyaah le jmeey hih kih ga la je he cha. Hi kyaah ja ba be ja mi shiy jmi ngo he kye jne jmi gyuh la mah le jne jh la koo laay hñiy.

Wa cha jne llu ga la je jmi ta la kih Dsa jh jnan

⁴ Peer hnaan hnah ohn, hnoon na jeen hnah hi jmee jee dsen. Jeeh he ga heh hnah kih Jesús, he ja ba la la koo jneen. He ja jwehn hnah, ohn hi hnaan, ja go taah hnah ko hweh la llu he ma laah hnah ko kyaah Dsa jh jnan.

² Chuun cha miih kyaah Evodia hi kyaah Sintique ka lah, wa hii ko ba dsen la hnoo Dsa jh jnan. ³ Hi ngin kya hne hi jmee ta ko jh kyaah jna, mah kwah be kih la uo oh jne he. Jeeh, cha cha miih ta he ga jmee dsa me he ko jh kyaah jna jee ga kwa jnaa juhmee. Hi la ja ga jmee ka lah Clemente kyaah la jee ga jnah hi kwa be kin. La jee hi he na sh jmi kih ne jee na sh jmi kih la jee hi na jnaa kih Dio.

⁴ Wa cha hnah llu ga la je jmi ta la kih Dsa jh jnan. Jwahn ka lah: Wa cha hnah llu.

⁵ Mi jna hnah kih la jee dsa he llu hoh hnah, jeeh ngoo ga lloo jmi jah Jesús. ⁶ Ni miih ta kweeh hnah hnaa hu dsen. Hnoo ngin hnah kya hnah kih Dio ba. Hlee hnah Dio ha la hnoo hnah, chuun hnah kyaah cher mah ha la kya hnah hi kwa hnah tihmaah kiyh. ⁷ Hi Dio jmee hii ti kya hnah hi ni sa la ngee hnah ha ko jiih jmeey. Kyaah la ja, mo so jeh hoh hnah hi ja ko hweh hu dsen kya hnah, ta la kih he ma laah hnah ko kyaah Cristo Jesús.

⁸ Ta jyo ko ta jwehn hnah ohn, kye hnah hu dsen kih he la ba: kih he la dsoo, kih la je he jmaa, la je he llu, la je he na jngi, la je he tih dsen jne, la je he hii juu kih. Kye hnah hu dsen kih la je he la he ga tee jne jmeen juh kih. ⁹ Ja hoo hnah he ma hehn hnah, he ma mi teen hnah kin, he ma nuh hnah kin, hi he ma jeeh hnah jmeen. Hñii Dio hi jmee hii ti jnan, hi he na kyaah hnah.

Ga tih dsen Paa kih he ga hyoyh kuu

¹⁰ Peer jee dsen ta la kih Dsa jh jnan, na he ma kwah hnah be kin ka lah la hmee. Ma ba jna he ma lle hoh jna, pero he sa ga kwa ja ba kya hnah he ma jmeeh hnah be kin. ¹¹ Ja kih he la kyaan he ma jwehn hnah la na. Ma la teen kwan be kih hñiin. Cha ba jna llu kih wa he cha he he dsa ngeen. ¹² Ma kyuh ba jna hee ja he ta neen hi la koo ma cha cha miih kin. Ma la teen kwan be kih hñiin he chaan llu kih wa he cha he he dsa ngeen, la ma kyohn hi la koo ma na ken. Kwee ba jmee la ma dsa cha kin, o la koo ma sa cha go te. ¹³ Kih ga la je ba lih la dsen kyaah be kih Cristo hi nge kyaah jna.

¹⁴ Pero ma ra he ga jmeeh ba hnah llu, ga kwah hnah he hnoon la ma ga jeen wh. ¹⁵ Neh ba

hnähʻ hā läʻ gaʻlaʻ läʻ maʻ tōnēʻ, läʻ maʻ yaʻhēēnʻ
 hwaʻ Macedonia maʻ naʻkwanʻ juʻhmēēʻ. Niʻ koō
 gwahʻ saʻ gaʻjmeeyʻ beʻ kinʻ, maʻlaʻ hnähʻ baʻ
 gaʻjmeehʻ hnähʻ kō̄jōhʻ kyaahʻ jnäʻ, chā hē gaʻk-
 wahʻ hnähʻ hiʻ chā hē gaʻhñahʻ hnähʻ kālähʻ. ¹⁶Jaʻ
 koō häʻ gaʻcheēhʻ hnähʻ läʻjēʻ hē maʻ jmeēʻ biiʻ kinʻ
 läʻ maʻ gyanʻ jwiī Tesalónica. ¹⁷Hiʻ jaʻ hē koō jōōnʻ
 hē hyohnʻ kyahʻ hnähʻ. Hē hnoohnʻ hā läʻ jeeʻ
 läʻjnäʻ chāgaʻmiih̄ taʻ lluʻ kyahʻ hnähʻ chaʻnēʻ Dio.
¹⁸Māngēēʻ māhyohn̄ hā kohʻ teʻ hē lleʻ kihʻ hy-
 ohnʻ, läʻjiihʻ māngēēʻ gaʻ, naʻ hē mātēēhnʻ kuuʻ hē
 mācheēhʻ hnähʻ kyaahʻ Epafrodito. Hē nā hiī
 mījwiī kihʻ Dio, hē nā baʻ heeyh̄, hiʻ hē nā baʻ tih̄

dsēyʻ. ¹⁹Dio kyaanʻ kwaʻ kālähʻ hē jmeēʻ biiʻ kyahʻ
 hnähʻ, jēēhʻ chā baʻ läʻjēʻ gyuehʻ hē saʻ llaʻ jihʻkohʻ
 hē hñahʻ jneʻ kihʻ Cristo Jesús. ²⁰Läʻjēʻ johʻ jmī chā
 waʻ laʻ juueh̄ kihʻ Dio hī lā Tääʻ jnän̄. Waʻ laʻ läʻjā.

²¹Jmeēʻ Dio kihʻ läʻjēēʻ hī nājngēēʻ hī lā koō
 kyaahʻ Cristo Jesús. Hiʻ läʻjēēʻ øøhʻ jneʻ hī täähʻ kyaahʻ
 jnäʻ lā, jmeeyʻ Dio kyahʻ hnähʻ. ²²Hiʻ gaʻläʻjēēʻ baʻ
 dsā hī nājngēēʻ jmeēʻ Dio kyahʻ hnähʻ kālähʻ. Hiʻ
 chāgaʻmiih̄ lleʻ dsēyʻ hnähʻ läʻjēēʻ hī täähʻ chaʻnehʻ
 kihʻ César.

²³Waʻ mījäāʻ Jesucristo Dsājōøhʻ jnän̄ läʻjēēʻ hnähʻ.
 Waʻ laʻ läʻjā.

Colosenses

1 Jnäʹ Paaʹ laanʹ apóstol kyaahʹ Jesucristo läʹ hyohʹ dsēʹ Dio. Kyaahʹ Timotäʹ øøhʹ jneʹ siinʹ kyahʹ hnähʹ, ² hiʹ täähʹ jwiiʹ Colosas. Laahʹ hnähʹ naʹ jngēēʹ hiʹ miʹtehʹ baʹ hnähʹ, kihʹ heʹ maʹ laahʹ hnähʹ koõʹ kyaahʹ Cristo. Heʹ jaʹ ngiinʹ kihʹ Dio hiʹ laaʹ Täaʹ jnänʹ hiʹ ngiinʹ kihʹ Jesucristo Dsaʹ jøøhʹ jnänʹ, waʹ kwayʹ läʹ jēʹ heʹ lluʹ kyahʹ hnähʹ hiʹ waʹ jmeeyʹ hiiʹ tiʹ kyahʹ hnähʹ.

Gaʹkwaʹ Paaʹ tiʹhmaahʹ kihʹ Dio

³ Läʹ jēʹ jiihʹ maʹ ngiiʹ jnäähʹ kyahʹ hnähʹ, kwaʹ jnäähʹ tiʹhmaahʹ kihʹ Dio, Jmiiʹ Dsaʹ jøøhʹ jnänʹ Jesucristo. ⁴ Jēehʹ maʹ tēēhʹ jnäähʹ juuʹ heʹ maʹ dsooʹ hohʹ hnähʹ kihʹ Cristo Jesús hiʹ hnaahʹ hnähʹ läʹ jēēʹ hiʹ naʹ jngēēʹ. ⁵ Jmeehʹ hnähʹ läʹ jaʹ, jēehʹ maʹ chaʹ baʹ oʹ jøhʹ dsēʹ kyahʹ hnähʹ heʹ hñahʹ hnähʹ heehʹ heʹ høøʹ Dio gyuuhʹ jmiʹ gyuuhʹ. Gaʹ nuuhʹ baʹ hnähʹ haʹ läʹ laʹ heʹ oʹ jøhʹ dsēʹ laʹ läʹ maʹ gaʹ heehʹ hnähʹ juʹ dsooʹ, jaʹ baʹ juʹ hmēēʹ kihʹ Cristo. ⁶ Gaʹ llooʹ juuʹ naʹ läʹ gaʹ tēʹ jeeʹ täähʹ hnähʹ, jaʹ baʹ läʹ koõʹ ngooʹ läʹ kaaʹ läʹ juhʹ jmiʹ gyuuhʹ. Hiʹ läʹ kaaʹ jeeʹ dsaʹ kwayʹ juuʹ naʹ, leʹ lluʹ kihʹ dsaʹ hiʹ läʹ jaʹ ngooʹ baʹ taʹ chaʹ nēʹ, jaʹ baʹ läʹ koõʹ gaʹ laʹ kyahʹ hnähʹ läʹ maʹ toʹ nēʹ gaʹ nuuhʹ hnähʹ hiʹ gaʹ läʹ ngēēhʹ hnähʹ haʹ kohʹ saʹ lluʹ dsēʹ Dio kyaahʹ jneʹ. ⁷ Gaʹ läʹ tēēhʹ baʹ hnähʹ juuʹ naʹ, läʹ maʹ gaʹ hlēēhʹ Epafra hnähʹ, øøhʹ jneʹ hiʹ hnääʹ jnäähʹ, hiʹ jmeēʹ taʹ koʹ jøhʹ kyaahʹ jnäähʹ hiʹ miʹteʹ bihʹ läʹ jēʹ taʹ kihʹ Cristo, jeeʹ kyahʹ hnähʹ kaʹ lähʹ. ⁸ Hiʹ heʹ gaʹ jmeehʹ juuʹ kyaahʹ jnäähʹ heʹ täähʹ hnähʹ hnaahʹ hnähʹ øøhʹ kyaahʹ beʹ kihʹ Jmiʹ lleʹ Naʹ jngiiʹ.

Gaʹ ngiiʹ Paaʹ kihʹ Dio mahʹ kwayʹ beʹ kihʹ øøhʹ jneʹ

⁹ Heʹ jaʹ läʹ maʹ gaʹ tēēhʹ jnäähʹ juuʹ kyahʹ hnähʹ saʹ maʹ tuʹ jnäähʹ ngiiʹ jnäähʹ kihʹ Dio mahʹ waʹ kwēēyhʹ hnähʹ huuhʹ dsēʹ lluʹ heʹ jaʹ gyuuhʹ, läʹ jwēʹ jaʹ läʹ nēhʹ hnähʹ kweeʹ haʹ läʹ hnøøyʹ hñiiyʹ. ¹⁰ Läʹ jaʹ ngiiʹ jnäähʹ kyahʹ hnähʹ mahʹ goʹ taahʹ hnähʹ läʹ koõʹ lleʹ kihʹ hiʹ laaʹ kyaahʹ Dsaʹ jøøhʹ jnänʹ, hiʹ jmeehʹ hnähʹ täähʹ baʹ läʹ jēʹ heʹ tiʹhʹ dsēyʹ. Maʹ jaʹ gaʹ jmeehʹ hnähʹ läʹ jēʹ heʹ lluʹ jmahʹ hiʹ läʹ kyuuuhʹ hnähʹ Dio chaʹ gaʹ miihʹ koõʹ häʹ koõʹ häʹ. ¹¹ Hiʹ waʹ tēēhʹ hnähʹ beʹ kihʹ Dsaʹ jøøhʹ jnänʹ hiʹ chaʹ gaʹ läʹ jēʹ beʹ kihʹ mahʹ kwēēhʹ hohʹ hnähʹ kihʹ läʹ jēʹ heʹ dsaʹ ngēēhʹ hnähʹ hiʹ läʹ jøhʹ hohʹ hnähʹ chaʹ gaʹ miihʹ kyaahʹ dsaʹ. ¹² Hiʹ waʹ jēēʹ hohʹ hnähʹ kwaʹ hnähʹ tiʹhmaahʹ kihʹ Dio hiʹ laaʹ Täaʹ jnänʹ hiʹ gaʹ miʹ lluyʹ jneʹ mahʹ hñahʹ jneʹ heenʹ jeeʹ ooʹ yaʹ jwiiʹ jeeʹ jnäʹ waʹ jeʹ koʹ jøhʹ kyaahʹ jeeʹ läʹ jēēʹ hiʹ naʹ jngēēʹ. ¹³ Jēehʹ, gaʹ läähʹ jneʹ heʹ maʹ tøøhnʹ jeeʹ

naʹ hooʹ jeeʹ maʹ jmeēʹ hiʹ saʹ lluyʹ hihʹ jnänʹ hiʹ gaʹ taayʹ hʹ jneʹ gooʹ Jooyʹ hiʹ hnäähʹ chaʹ miihʹ mahʹ hiʹ heʹ baʹ jääʹ jneʹ läʹ hihʹ kiyhʹ. ¹⁴ Gaʹ läähʹ jneʹ taʹ laʹ kihʹ Jooyʹ hiʹ gaʹ tuuʹ jmaʹ kihʹ. Kyaahʹ heʹ jaʹ gaʹ kooyʹ dsēyʹ kihʹ dsoʹ kyeʹ jnänʹ.

Jaʹ Cristo baʹ laaʹ jøøhʹ kihʹ jeeʹ läʹ jēēʹ

¹⁵ Cristo laaʹ koõʹ heehʹ kyaahʹ Dio hiʹ saʹ tēēʹ jneʹ jēēnʹ. Jääʹ baʹ maʹ chaayʹ, heʹ jaʹ laayʹ toʹ nēʹ kihʹ heʹ jaʹ gaʹ gaʹ nøøʹ. ¹⁶ Taʹ laʹ kihʹ Cristo gaʹ jmeēʹ Dio gaʹ läʹ jēʹ goʹ teʹ heʹ chaʹ. Gaʹ jmeeyʹ läʹ jēʹ heʹ chaʹ gyuuhʹ hwaʹ, läʹ jēʹ heʹ jnäʹ kyaahʹ heʹ saʹ jnäʹ. Gaʹ jmäähʹ läʹ jēēʹ nēēʹ dsaʹ taʹ hiʹ mähʹ, hiʹ kaaʹhʹ. Koʹ jøhʹ kyaahʹ Jooyʹ, gaʹ jmeeyʹ gaʹ läʹ jēʹ baʹ heʹ chaʹ hiʹ gaʹ läʹ jēʹ baʹ laʹ kihʹ Jooyʹ kaʹ lähʹ. ¹⁷ Maʹ gyaʹ bihʹ jääʹ, jaʹ gaʹ gaʹ laʹ läʹ jēʹ heʹ chaʹ hiʹ kyaahʹ beʹ kiyhʹ ngooʹ baʹ naʹ jnäʹ gaʹ läʹ jēʹ heʹ gaʹ jmeeyʹ. ¹⁸ Hiʹ heʹ naʹ kyeʹ nēʹ kihʹ gwahʹ. Hñiiʹ bihʹ laayʹ toʹ nēʹ jeeʹ kihʹ jeeʹ läʹ jēēʹ, hiʹ hñiiʹ bihʹ hiʹ gaʹ läʹ jiihʹ toʹ nēʹ jeeʹ kihʹ hiʹ naʹ juuʹ, mahʹ läʹ jaʹ leeyʹ jøøhʹ kihʹ jeeʹ läʹ jēēʹ. ¹⁹ Jēehʹ, gaʹ tiʹhʹ baʹ dsēʹ Dio heʹ laaʹ Cristo kweeʹ läʹ koõʹ laayʹ hñiiyʹ. ²⁰ Hiʹ gaʹ tiʹhʹ baʹ dsēyʹ heʹ gaʹ jeeyhʹ juuʹ heʹ maʹ chaʹ gyuuhʹ hwaʹ. Gaʹ miʹ llayʹ goʹ teʹ heʹ maʹ ääʹ jneʹ kiyhʹ, taʹ laʹ kihʹ Cristo hiʹ gaʹ tuuʹ jmaʹ kihʹ dsohʹ hmaʹ cruʹ mahʹ läʹ jaʹ hiiʹ tiʹ jnänʹ kyaahʹ Dio.

²¹ Jääʹ maʹ laahʹ hnähʹ läʹ koõʹ dsaʹ chaʹ huuhʹ, saʹ maʹ jwahʹ hnähʹ kyaahʹ Dio. Jēehʹ, huuhʹ dsēʹ hñiiʹ jmahʹ baʹ maʹ kyeʹ hnähʹ, hiʹ heʹ hñiiʹ jmahʹ baʹ maʹ jmeehʹ hnähʹ. Pero naʹ maʹ jeehʹ bihʹ juuʹ kyahʹ hnähʹ, ²² taʹ laʹ kyaahʹ jmiʹ ngoʹ kihʹ Jesús. Gaʹ juuyʹ mahʹ miʹ jnäähʹ hnähʹ naʹ jngēēhʹ hnähʹ chaʹ nēyʹ, moʹ soʹ chaʹ dsoʹ kyeʹ kyahʹ hnähʹ hiʹ moʹ soʹ chaʹ gaʹ heʹ naʹ bäähʹ hnähʹ niʹ miihʹ. ²³ Pero hnøøʹ läʹ maʹ dsooʹ naʹ baʹ hohʹ hnähʹ kihʹ Jesús hiʹ taʹ waʹ gaaʹ hohʹ hnähʹ oʹ jøhʹ dsēʹ heʹ kyeʹ hnähʹ kihʹ juʹ hmēēʹ heʹ maʹ nuuhʹ hnähʹ, jaʹ baʹ juʹ hmēēʹ kihʹ Jesús heʹ kwaʹ dsaʹ läʹ kaaʹ läʹ juhʹ jmiʹ gyuuhʹ. Hiʹ läʹ jaʹ jnäʹ kaʹ lähʹ naʹ hñaanʹ kwanʹ juʹ hmēēʹ naʹ.

Gaʹkwaʹ Paaʹ juuʹ heʹ maʹ naʹ hmääʹ jääʹ

²⁴ Chaäʹ baʹ jnäʹ lluyʹ kihʹ heʹ jēēnʹ wiiʹ kyahʹ hnähʹ. Hiʹ ngooʹ baʹ jnäʹ jēēnʹ wiiʹ kyaahʹ jmiʹ ngoʹ kinʹ mahʹ läʹ jaʹ hñaaʹ haʹ kohʹ wiiʹ heʹ jēēʹ Cristo kihʹ hiʹ laaʹ kyaayʹ, jneʹ hiʹ laaʹ gwahʹ kiyhʹ. ²⁵ Hiʹ gaʹ hñaaʹ Dio jnäʹ mahʹ kwanʹ beʹ kihʹ gwahʹ. Gaʹ jmeeyʹ madaʹ heʹ miʹ jnäänʹ naʹ hñaaʹ läʹ jēēʹ juuʹ kiyhʹ jeeʹ kyahʹ hnähʹ. ²⁶ Maʹ naʹ hmääʹ baʹ juuʹ jaʹ llooʹ jooʹ. Pero naʹ maʹ miʹ jnäähʹ juuʹ jaʹ kihʹ hiʹ naʹ jngēēʹ kyaayʹ. ²⁷ Kihʹ

hi he ba ga'tih¹ dsé Dio mi'jnää juu he ma na'h-mää. Peer jnaah la juu ja kih lä'jéé dsa hi sa läa judiu, he jah lä'la: Cristo jmeé ko'joh² kyaah jne. He ja na kye jne o'joh³ dsé dsa'tooh jne ya'jwii⁴ kiyh⁵.

²⁸ He ja na kwa jnaah juu la kih lä'jéé dsa. Hlëéh jnaah hi mi'téé jnaah dsa, kyaah cha-miih huu dsé llu, mah ngéé jnih kih Dio lä'jaa lä'jaay, lluyy go'te, laay koo ba kyaah Cristo Jesús. ²⁹ He ja kwan be jmeen ta la, kyaah be he kwa Cristo. Ha koh be sa cha kih hi kyaah ja jna.

2 Hnoon lä'neh hnäh he jmeen ta la, lä'jiih¹ jee le, he llu kyaah hnäh, hi kih lä'jéé hi tääh Laodicea ka'läh hi lä'ja kih lä'jéé hi sa ga ma'jéé jna. ² Lä'ja jmeé mah wa cha cha'ga mi ih be kih lä'jéé, hi hnoon wa hnäy' øy³ mah wa le koo ba huu dsé kih jee lä'jéé. Hi hnoon wa lä'ngöy na'hnaa lä'jéé mah kwa jwé lä'kyuyh he ma na'hmäa kih Dio, hi he he Cristo. ³ Jaa hñii⁴ bih cha huu dsé llu kiyh. Jaa hñii⁵ bih ngéy ga lä'jé go'te. He ja ba kye jna cha'ga mi ih pero na'hmäa ba he ja ta ko'jiih sa ga ma'heh jnih. ⁴ Ma'jwëhn hnäh lä'ja mah ni jaa sa mi'gaa hnäh kyaah juu na'hnaah ha lä'jee lëy⁶ hnäh. ⁵ Ma'ke sa gyan kyaah hnäh ko'joh, ma'ra he lle ba dsén hnäh. Peer chaan llu kih he ma'nuun tääh hnäh kwee kyaah koo nëe ba huu dsé, hi lä'ja ngoo ba dsoo hoh hnäh kih Cristo.

Juu kih Cristo ba jmää jnan

⁶ Heh lä'ja, ja ba lä'koo ga'heh hnäh kih Jesu-cristo Dsa'joh jnan, ja ba lä'ja go'nää hnäh kyaah ta cha né. ⁷ Hnøø jah hnäh koo hweh kyaah. Lä'jwé ja, lëh hnäh lä'koh chaah hma he ma'chooh jmo. Lä'ja lä'cha be kyaah hnäh go'nää hnäh ta cha né lä'koh ga mi'téé dsa hnäh. Hi hnøø kwah hnäh cha-miih ti'hmaah kih Dio.

⁸ Lëh hnäh mah ni jaa sa mi'gaa hnäh kyaah juu kaah lä'koo gwa huu dsé kih dsa. Sa jmää ta juu he ma'téé dsa hlëéh kih he cha jmi-gyuh la. Sa gwa kih Cristo juu ja.

⁹ Jëh, ja ba lä'koo laa hñii Dio, ja ba lä'ja laa Cristo hi ga'lëé ngo. ¹⁰ Hi lä'jé go'te he cha kih Dio, la kyaah hnäh ka'läh kih he ma'laah hnäh koo kyaah Cristo hi kye né kih jee lä'jéé hi laa ta jüh hi chaa gyuh. ¹¹ Hi kih he ma'laah hnäh koo kyaah, he ja la lä'koo he ga'wih jmi'ngo kyaah hnäh. Pero sa la lä'koo téé dsa jmeé. Cristo ba ga'jnuh he hñih he ma hä tuh hoh hnäh, he ja ma'laah hnäh kwaat lä'koo he ga'wih jmi'ngo kyaah hnäh lä'hnøøy hñiiy.

¹² Hi lä' ma ga'saah hnäh jmi, lä'koo he ga'haah hnäh kyaah hi ga'lä'jiih hnäh ka'läh kyaah, lä'lu he ma'dsoo hoh hnäh cha ba be kih Dio he kyaah ga mi'jiih Cristo jee kih hi na'juu. ¹³ Hi lä'koo ma tääh hnäh na'juuh hnäh kwaat kih

dso'kye hi sa ma na'wih jmi'ngo kyaah hnäh, Dio ga mi'jiih hnäh ko'joh kyaah Cristo. Ga'koo dséy kih lä'jé dso'kye jnan. ¹⁴ Ga mi'llaay go'te lä'jé he ma hñii jnan, he ga'hlääh jne kih ley. Joh dsoo sa ma bääh jne. Pero Dio ga'jmeé ta koo he ja, lä'koo he ga'hooy dsoh hma-cru ba. ¹⁵ Hi ga'jmää Dio ta koo lä'jéé hi laa ta jüh hi chaa gyuh, ga mi'kwayh kih hi he cha né lä'jéé. Ga'iyh ga'lla dséy kyaah he ga'juu Cristo dsoh hma-cru.

Mo'so jmää jnan nüh ma'gyuh

¹⁶ Kih he ja ba na, ni jaa sa wa kye kwaat ha lä' kuh'huh hnäh ni kih he sa jmeeh hnäh jmi he téy jmeey o sa jmeeh hnäh jüh kih lä' ma heh sih o kih jmi he teeh dsa dsé. ¹⁷ Lä'jé he ma'gyuh ja, koo ga mi'jnää mi ih ha lä' la kih ju'dsoo he ja ga ja. Pero Cristo ba he hi laa ma'ra ju'dsoo ja. ¹⁸ Hi leh ba hnäh jñeh cher mah mi'teh hnäh kih Cristo. He ja ta kwa hnäh jwé kih ni jaa hi jnuh he ja kyaah hnäh. Dsa he, jmää hñii hwaä pero he jmeé bih ja hi jmeey jüh kih ángele ka'läh. Hi jäyh cha he ma'jéy he gwa gyuh. Hi jmääy hñiiy jöy kyaah huu dsé kih dsa ta'jmah ba. ¹⁹ Hi he, sa laa koo kyaah Cristo hi kye né jnan. Pero lä'jaa lä'jaa jne na'ku na'chah jne kyaah Cristo, laa jne lä'koo jaa dsa ba. Lä'jwé ja, téé jne be he kwa Dio mah dsa'nøø jne ta cha né.

²⁰ He ma'laah hnäh koo kyaah Cristo, he ja la lä'koo he ga'juuh hnäh ko'joh kyaah mah mo'so na'jnää hnäh kih nüh ma'gyuh he cha jmi-gyuh la. He ja mo'so cha he kih he jmeeh hnäh he kih nüh ja, ²¹ lä'koo jah dsa: "Ta' koo he na, ta kuh he na, ta sooh he na." ²² He la ba lä'jé he ja jee koo jmeé jne. Hi lä'jé nüh ja, he ga'lla dsa jmi-gyuh ba ja lä'koo la huu dsé kiyh. ²³ Heh nüh ja, dsoo ba mi'jnää lä'koo he kye huu dsé llu. Jëh kyaah he ja, jmeé dsa lä'koo he hnaayh Dio, hi jmääy hñii hwaä hi heeyh hñiiy wii ka'läh. Pero ni mi ih sa jmää jnan nüh ja mah läa jne kih he hee dsé jmi'ngo jnan.

3 Lä'llu he ma'lä'jiih hnäh kyaah Cristo, he ja kye hnäh huu dsé kih he cha jee oo ya'jwii, jee gya Cristo jwoo ra'lluy kih Dio. ² Wa lle hoh hnäh he cha gyuh ba, mo'to hnooh ga hnäh he cha jmi-gyuh la. ³ Jëh, ma'na'juu ba hnäh kih jmi-gyuh la hi chaa ba hnäh ko'joh kyaah Cristo jee gya Dio ma'ke na'hmäa he ja jnan jmi na. ⁴ Pero wa'ra ga'lä'jnää Cristo hi jmeé chaa jne, ma'ja lä'jnää jne t'jlëé ñih ko'joh kyaah.

Wa ben lä'jé he hñih mah dsa'nøøn kyaah he llu ba

⁵ He ja tu hnäh lä'jé he hñih he jmeeh hnäh jmi-gyuh la. Hnäh dsa'mé dsa'ñüh ta kaa wa hi cha hi, ta mi'sah hnäh hñaa, ta jmeé hnäh

he⁻ ngi⁺ jmi⁻ngo⁺ kyah⁺ hnäh⁺ ni⁺ he⁻ ga⁺ jyoh⁺ he⁻
he⁺ hoh⁺ hnäh⁺. Ta⁺ hnooh⁻ hnäh⁺ leh⁺ hnäh⁺ lä⁺je⁺
he⁻ ga⁺ cha⁻. Jëeh⁺ lä⁺koo⁻ he⁻ ja⁻ ba⁺ la⁺ dio kyaah⁺
hnäh⁺ cher⁺mah⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ lä⁺ja⁻. ⁶ Kih⁺ he⁻ hliih⁺
na⁻ gwa⁺ ya⁻jëe⁺ dsë⁺ Dio kyaah⁺ hi⁻ chaah⁻. ⁷ Lä⁺je⁺ he⁻
na⁻ ga⁺jmeeh⁻ hnäh⁺ lä⁺koh⁺ ma⁺ tääh⁺ hnäh⁺ jää⁺.
⁸ Pero na⁺ mo⁺to⁺ jmee⁻ hnäh⁺ lä⁺je⁺ he⁻ la⁻: he⁻ ya⁻jëe⁺
hoh⁺ hnäh⁺, he⁻ lle⁺ hnäh⁺, he⁻ hña⁻ hoh⁺ hnäh⁺
kyaah⁺ dsa⁻, he⁻ hlëeh⁺ hnäh⁺ wii⁺ kih⁺ dsa⁺, he⁻ hlëeh⁺
hnäh⁺ juu⁺ hliih⁺. ⁹ Ta⁺ juu⁺ kih⁺ dsa⁻kyaah⁺ hnäh⁺, jëeh⁺
ma⁻jñuu⁺ hnäh⁺ kih⁺ lä⁺je⁺ he⁻ ma⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ jää⁺.
¹⁰ Hi⁺ ga⁺lòøh⁺ hnäh⁺ jmeeh⁻ he⁻ llu⁺ ba⁺. He⁻ja⁻ la⁺
lä⁺koo⁻ he⁻ ma⁻kyeh⁺ hnäh⁺ hmiih⁻ hmëe⁺. Hi⁺ ngoo⁺
dsa⁻lä⁺hmëe⁺ hnäh⁺ koo⁻ jmi⁺ koo⁻ jmi⁺ kih⁺ he⁻ mi⁻tëe⁺
hnäh⁺ cha⁻ga⁺miih⁺ mah⁺ lëeh⁺ hnäh⁺ lä⁺koo⁻ la⁺ hi⁻
ga⁺jmää⁺ jne⁺. ¹¹ Hi⁺ hi⁻ la⁺ koo⁻ kyaah⁺ Cristo sa⁺ cha⁻
he⁻ jmee⁻ cher⁺mah⁺ la⁺ay⁺ judiu, o sa⁺ la⁺ay⁺ judiu,
cher⁺mah⁺ ga⁺wih⁺ jmi⁻ngo⁺ kiyh⁺ o sa⁺ ga⁺wih⁺,
cher⁺mah⁺ la⁺ay⁺ jaa⁻ hi⁻ sa⁺ kyuu⁺h o jaa⁻ hi⁻ cha⁻ hu⁺,
cher⁺mah⁺ na⁻hnëey⁺ jmeey⁺ ta⁺ kih⁺ dsa⁺ o cher⁺mah⁺
sa⁺ na⁻hnëey⁺. Koo⁻ ba⁺ he⁻ kyee⁺ kih⁺ jee⁺ lä⁺je⁺. Cristo
ba⁺ he⁻ hi⁻ jøøh⁺ kih⁺ jee⁺ lä⁺je⁺, hi⁻ he⁻ ba⁺ hi⁻ cheh⁺
kyaah⁺ jne⁺.

¹² He⁻ja⁻ go⁺taah⁺ hnäh⁺ lä⁺koo⁻ lle⁻ kih⁺ hi⁻ na⁻lleeh⁺
kyaah⁺ Dio. Jëeh⁺ ma⁻na⁻jngëe⁺ jne⁺ hi⁻ hnäy⁺ jne⁺
cha⁻miih⁻. He⁻ja⁻ wa⁺ lä⁺ñih⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kih⁺
dsa⁻kyaah⁺ hnäh⁺, wa⁺ llu⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kyaayh⁺, ta⁺
jmää⁺ hnäh⁺ hñaah⁺ kaah⁺, jmee⁻ hnäh⁺ hwaah⁺ kyaah⁺
dsa⁻kyaah⁺, hi⁻ jmee⁻ hnäh⁺ jøh⁻ hoh⁺ hnäh⁺ kyaayh⁺.
¹³ Kwëeh⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kih⁺ dsa⁻kyaah⁺ hnäh⁺. Cher⁺mah⁺
cha⁻ jaa⁻ hi⁻ ga⁺hlääh⁻ kyah⁺ hnäh⁺, ki⁺ hnäh⁺ hoh⁺
kiyh⁺. Hi⁺ jmee⁻ hnäh⁺ jøh⁻ hoh⁺ hnäh⁺ kih⁺ dsa⁻kyaah⁺,
ja⁻ba⁺ lä⁺koo⁻ ga⁺jmee⁻ Jesús jøh⁻ dsë⁺ kyaah⁺ jne⁺.
¹⁴ Koo⁻ ba⁺ he⁻ kyee⁺ kih⁺ jee⁺ lä⁺je⁺. He⁻ hnaah⁺ hnäh⁺
øøh⁺ hnäh⁺. Jëeh⁺ he⁻ hnää⁺ jne⁺ øøhn⁺ lä⁺tää⁺ jne⁺
jmeen⁺ lä⁺je⁺ he⁻ lle⁻ kih⁺.

¹⁵ Kwa⁺ hnäh⁺ jwë⁺ jmee⁻ Dio hi⁺ ti⁺r jee⁺ kih⁺ lä⁺jëe⁺
hnäh⁺. Jëeh⁺ ga⁺tëeyh⁺ hnäh⁺ mah⁺ go⁺taah⁺ hnäh⁺ hii⁺
ti⁺r kyah⁺ hnäh⁺ lä⁺llu⁺ he⁻ laah⁺ hnäh⁺ koo⁻ ba⁺ jee⁺
lä⁺jëe⁺ hnäh⁺. Hi⁺ hnøø⁺ kwah⁺ hnäh⁺ ti⁺hmaah⁺ kih⁺ Dio.
¹⁶ Wa⁺ jã⁺ juu⁺ kih⁺ Cristo na⁻hña⁻ lä⁺jëe⁻ kyaah⁺ hnäh⁺.
Hi⁺ kyaah⁺ cha⁻miih⁻ huu⁺dsë⁻ llu⁺, mi⁺tëe⁺ hnäh⁺
dsa⁻kyaah⁺ hi⁻ hlëeh⁺ hnih⁺ ka⁻läh⁺. Hi⁺ kwa⁺ hnäh⁺ ti⁺h-
maah⁺ kih⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁺ jee⁺ häh⁻ hnäh⁺ kiyh⁺ kyaah⁺
salmo, kyaah⁺ himno, kyaah⁺ su⁻ he⁻ kwa⁺ jmi⁻lle⁻. ¹⁷ Hi⁺
ga⁺lä⁺je⁺ ba⁺ he⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺, cher⁺mah⁺ la⁺ kyaah⁺ ju-
u, cher⁺mah⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ ta⁺, ja⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺ lä⁺hi-
h⁺ kih⁺ Jesús Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁺ hi⁺ kwa⁺ hnäh⁺ ti⁺hmaah⁺
kih⁺ Dio, ta⁺la⁺ kiyh⁺.

Hnøø⁺ dsa⁻tooh⁻ jne⁺ kwee⁻ kyaah⁺ øøh⁺ jne⁺

¹⁸ Hnäh⁺ dsa⁻më⁺ hi⁻ cha⁻ dsa⁻ñuu⁻ kya⁺, jmeeh⁻
hnäh⁺ he⁻ kiyh⁺, lä⁺koo⁻ hnøø⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁺.

¹⁹ Hnäh⁺ dsa⁻ñuu⁻ hi⁻ cha⁻ dsa⁻më⁺ kya⁺, wa⁺ lä⁻h-
naah⁺ hnäh⁺ dsa⁻më⁺ kyaah⁺ hnäh⁺, ta⁺ jmeeyh⁺.

²⁰ Hnäh⁺ hi⁻ la⁺ chih⁻, hnøø⁺ nuuh⁺ hnäh⁺ mada⁻ kih⁺
maa⁻ tää⁺ kyaah⁺ hnäh⁺, jëeh⁺ lä⁺ja⁻ ba⁺ tih⁻ dsë⁺
Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁺.

²¹ Hnäh⁺ hi⁻ la⁺ cho⁺jmi⁻ chih⁻, ta⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ chi-
h⁻ kyaah⁺ ga⁺ngëe⁺ jwëe⁺ mah⁺ sa⁺ lä⁺meeh⁻ dsëy⁺.

²² Hnäh⁺ hi⁻ tääh⁺ jmee⁻ ta⁺ kih⁺ dsa⁺, hu⁺ hnäh⁺
lä⁺je⁺ mada⁻ he⁻ jmeey⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Hi⁺ ja⁺ ma⁺la⁺
ta⁺ko⁻jiih⁺ tääh⁺ jëe⁺, lä⁺koo⁻ jmee⁻ hi⁻ hnøø⁺ ja⁻ llu⁺
kyaah⁺ dsa⁻. Hnøø⁺ kyeh⁺ hnäh⁺ koo⁻ nëe⁻ ba⁺ hu⁺dsë⁻
hi⁺ hnøø⁺ gah⁺ hnäh⁺ Dio. ²³ Ga⁺lä⁺je⁺ ba⁺ he⁻ jmeeh⁻
hnäh⁺, jmee⁻ hnäh⁺ lä⁺kaa⁻ tuh⁻hoh⁺ hnäh⁺. Lä⁺koo⁻
he⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺ ta⁺ kih⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁺, ja⁺ ma⁺la⁺ ki-
h⁻ dsa⁻ ta⁺jmah⁺. ²⁴ Ma⁻ñeh⁺ ba⁺ hnäh⁺ he⁻ hñaah⁺ hnäh⁺
heeh⁺ hnäh⁺ kih⁺ Cristo Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁺. Jëeh⁺ hi⁻ he⁻
mi⁻hmaah⁺ kyah⁺ hnäh⁺ lä⁺llu⁺ he⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺ ta⁺he⁺
kiyh⁺. ²⁵ Hi⁺ kih⁺ hi⁻ jmee⁻ ga⁺ he⁻ hliih⁺, hyoyh⁺ ka⁻läh⁺
lä⁺koo⁻ te⁺ he⁻ hliih⁺ he⁻ jmeey⁺ ja⁻. Jëeh⁺ sa⁺ jëe⁻ Dio
hee⁻ la⁺ dsa⁻.

4 Cher⁺mah⁺ tääh⁺ hi⁻ jmee⁻ ta⁺ kyah⁺ hnäh⁺, jmee⁻
hnäh⁺ kiyh⁺ lä⁺koo⁻ lle⁻ kih⁺, ta⁺ jmeeyh⁺. Jëeh⁺,
ma⁻ñeh⁺ ba⁺ hnäh⁺, ja⁻ba⁺ lä⁺ja⁻ cha⁻ dsa⁻juu⁺ hnäh⁺
hi⁻ gya⁺ gyuu⁺ jmi⁻gyuu⁺.

² Ta⁺ hwa⁺ hnäh⁺ ngii⁺ hnäh⁺ kih⁺ Dio. Ngii⁺ hnäh⁺ kiy-
h⁺ tää⁺ hi⁻ kwa⁺ hnäh⁺ ti⁺hmaah⁺ kiyh⁺. ³ Ngii⁺ hnäh⁺
kya⁺ jnääh⁺ mah⁺ na⁻ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁺ jwë⁺ kwa⁺ jnääh⁺
juu⁺ kiyh⁺. Mah⁺ mi⁺jnää⁺ jnääh⁺ juu⁺ kih⁺ Cristo he⁻ ma⁺
na⁻hmää⁺ jää⁺. Jëeh⁺ kwaat⁺ kih⁺ juu⁺ na⁻ hään⁺ neh⁻ñe⁻
la⁻. ⁴ Ngii⁺ hnäh⁺ kih⁺ Dio mah⁺ kwan⁻ juu⁺ na⁻hña⁻
lä⁺jëe⁻ lä⁺koo⁻ lle⁻ kih⁺.

⁵ Hnøø⁺ cha⁻ hu⁺dsë⁻ llu⁺ kyah⁺ hnäh⁺ lä⁺ ma⁺ tääh⁺
hnäh⁺ kyaah⁺ hi⁻ sa⁺ ma⁻heeh⁻ juu⁺ kih⁺ Jesús. Hlëeh⁺
hnih⁺ na⁻ lä⁺ cha⁻ jmi⁺. ⁶ Jee⁺ llah⁻ hnäh⁺ juu⁺ kyaayh⁺,
hlëeh⁺ hnih⁺ kyaah⁺ juu⁺ llu⁺ jmah⁺ ba⁺ hi⁻ kyaah⁺ juu⁺
he⁻ toh⁻ llu⁺ kiyh⁺. Hi⁺ hnøø⁺ kyuu⁺h hnäh⁺ ha⁻ lä⁺ jeeh⁺
hnäh⁺ juu⁺ kih⁺ lä⁺jaa⁻ lä⁺jaa⁻.

Ga⁺hih⁺ Paa⁺ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ kyaay⁺

⁷ Øøh⁺ jne⁺ Tíquico hi⁻ hnää⁺ jne⁺, dsoo⁺ dsa⁻jmeey⁺ ju-
u kyah⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁺ la⁺ kin⁺. Ma⁺ra⁺ he⁻ mi⁻te⁺ bih⁺
kyaah⁺ ta⁺ kiyh⁺ he⁻ jmeey⁺ ta⁺ kih⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁺
ko⁻jøøh⁺ kyaah⁺ jnä⁺. ⁸ He⁻ja⁻ chee⁺ jnih⁺ jee⁺ tääh⁺ hnäh⁺
mah⁺ nuuh⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁺ tøøh⁺ jnääh⁺ jee⁺ la⁻, he⁻ lä⁺ja⁻
jëe⁺ hoh⁺ hnäh⁺. ⁹ Dsooy⁺ kyaah⁺ Onésimo, øøhn⁺ hi⁻
hnää⁺ jne⁺, hi⁻ mi⁻te⁺ kyaah⁺ ta⁺ kiyh⁺. Hi⁺ la⁺ay⁺ dsa⁻-
gooh⁺ hnäh⁺. Lä⁺uu⁺ hi⁻ he⁻ ngëe⁺ juu⁺ kyah⁺ hnäh⁺
lä⁺je⁺ ha⁻ lä⁺ la⁺ jee⁺ la⁻.

¹⁰ Aristarco hi⁻ hää⁺ neh⁻ñe⁻ ko⁻jøøh⁺ kyaah⁺ jnä⁺ jee⁺
la⁻, jmeey⁺ Dio kyah⁺ hnäh⁺ hi⁺ lä⁺ja⁻ ka⁻läh⁺ Marco hi⁻
la⁺ jaa⁻ ba⁺ ma⁻hya⁻ ta⁻gyuu⁺h kyaay⁺ kyaah⁺ Bern-
abé. Ma⁻jwëeh⁻ hnäh⁺ jää⁺ ha⁻ lä⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ wa⁻ra⁻
ga⁺lloo⁺ Marco. He⁻ja⁻ cher⁺mah⁺ ga⁺lloo⁺ jee⁺ na⁻, ja⁻
heeh⁺ hnih⁺ llu⁺. ¹¹ Hi⁺ lä⁺ja⁻ Jesús hi⁻ chee⁺ Justo, jmee⁻
Dio kyah⁺ hnäh⁺. Lä⁺jëe⁺ hi⁻ he⁻ la⁺ judiu. Sa⁺ cha⁻ ga⁻
jñah⁺ judiu jee⁺ kih⁺ lä⁺jëe⁺ hi⁻ kwa⁺ be⁺ kin⁺ jwë⁺ jee⁺
cha⁻ jne⁺ kih⁺ Dio. Ta⁺la⁺ kih⁺ hi⁻ he⁻, jmee⁻ jëe⁻ dsën⁻.

¹² Epafra hi⁻ la⁺ dsa⁻gooh⁺ hnäh⁺ jmee⁻ Dio kyah⁺
hnäh⁺. Hi⁺ jmeey⁺ ta⁺he⁺ kih⁺ Cristo ka⁻läh⁺. Lä⁺je⁺ jiih⁻
kway⁺ be⁺ ngii⁺ kyah⁺ hnäh⁺ mah⁺ wa⁻ cha⁻ be⁺ kyah⁺
hnäh⁺ tää⁺ hi⁻ mah⁺ ma⁻na⁻llu⁺h hnäh⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺
lä⁺je⁺ he⁻ tih⁻ dsë⁺ Dio. ¹³ Jmeen⁺ ju⁺dsoo⁺ kiyh⁺, he⁻ lle⁻
dsëy⁺ hnäh⁺ cha⁻miih⁻ hi⁺ lä⁺kye⁺ kih⁺ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ tääh⁺

Laodicea, kyaah' hi- tääh' Hierápoli. ¹⁴Të'më~ hi- chee-
Luca hi- hnää' jne', jmeey' Dio kyah' hnäh' hi- lä'ja-
jmee' Dema ka-läh'.

¹⁵Hi- jmee' hnäh' Dio kih' øøh' jne' hi- tääh'
Laodicea hi- kih' Ninfa ka-läh', kyaah' lä'jēē' øøh' jne'
hi- dsa-ñee' cha'neh' kiyh'. ¹⁶Ma-ngēē' ma-heh-
hnäh' juu' he- ma-siin' kyah' hnäh' la-, ta' jmee- hnäh'
hñaa- hoh', ja- cheeh' ka-läh' juu' la- kih' øøh' jne' hi-

tääh' Laodicea mah' hēy' ka-läh' jee' oo'. Hi- lä'ja-
hēh' hnäh' he- ma-siin' kiyh' wa-ra- ga'cheeyh- ta'
kyah' hnäh'. ¹⁷Hi- chiih' Arquipo wa' kway' be' mi-tey'
ta' he- ma-na-hñāay' jmeey' kih' Dsa-jøøh' jnän'.

¹⁸Jnä' Paa' ma-siin' miih- jee' ga'dsaa' juu' la- kyaah'
goon'. Dsooh~ hoh' hnäh' jnä' hāän' neh'ñe'. Wa'
mi-jāā' Dio lä'jēē' hnäh'. Wa' la- lä'ja-.

1 Tesalonicenses

1 Jnä Paa kyaah' Silvano kyaah' Timotä siin' kih' gwah' jwii' Tesalónica, hnäh' hi' tääh' kyaah' Täa' jnän' hi' kyaah' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'. Ngiih' kiyh' wa' kway' he' llu' kyah' hnäh' hi' wa' jmeey' hii' ti' kyah' hnäh'.

Ga'kwa' Paa' ti'hmaah' kih' Dio

2 Dsooh' ba' dsë' jnääh' kyah' hnäh' lä'jé' jiih' wa'ra' ga'ngii' jnääh' kih' Dio, he'ja' kwa' jnääh' ti'hmaah' kiyh'. 3 Sa' dsa-gaa' dsë' jnääh' kwa' jnääh' ti'hmaah' kih' Dio hi' laa' Täa' jnän'. Ja' koo' nee' ta' llu' ma-jmeeh' hnäh' kih' he' ma-dsoo' hoh' hnäh' kiyh', hi' mi'teh' ba' hnäh' ta' kyah' hnäh' kih' he' hnaah' hnih' cha-miih'. Hi' kwëeh' ba' hoh' hnäh' kih' he' kye'h' hnäh' o-jøh' dsë' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'. 4 Jëeh', laa' hnäh' øøhn' hi' hnää' Dio cha-miih' hi' ñe' ba' jnääh' he' ga'lleeh' Dio hnäh'. 5 Lä' ma' ga'ngëe' jnääh' ju'hmeë' kyah' hnäh', ja' kyaah' ma'la' juu' ta'jmah'. Ja' kyaah' cha-miih' be' kih' Jmi'lle' Na-jngii' ba' ja'. Sa' cha' ma' kye' jnääh' jyoh' huu' dsë'. Juu' na' la' ma'ra' ju'dsoo' jmah' ba'. Hi' ma'ñeh' ba' hnäh' ha' lä' ga'jmeë' jnääh' jee' tääh' hnäh', kih' he' hnää' jnääh' hnäh'.

6 He'ja' ga'jmeeh' hnäh' ja'ba' lä'koo' jmeë' jnääh' hi' lä'koo' ga'jmeë' Dsa-jøøh' jnän'. Jëeh', ma' ga'heeh' hnäh' juu' kiyh', chaa' ba' hnäh' llu' ga'jmeë' Jmi'lle' Na-jngii', ma'ke' ga'jëeh' hnäh' cha-miih' he' wii'. 7 Heh' he' jmeeh' hnäh' lä'ja', ga'nuu' øøh' jne' hi' tääh' hwa' Macedonia hi' hwa' Acaya. He'ja' ja' dsëy' ga'jmeey' ja'ba' lä'koo' jmeeh' hnäh'. 8 Kwaat' kyah' hnäh' ga'loo' juu' kih' Dsa-jøøh' jnän' lä'kaa' hwa' Macedonia hi' Acaya. Hi' ga'lä'cha' juu' he' ma-dsoo' hoh' hnäh' kih' Dio lä'kaa' jee' jyoh' jwii'. He'ja' mo'so' jmeë' ga' bii' jmeeh' jnääh' juu' kiyh' ha' lä' ga'jmeeh' hnäh'. 9 Lä'jëe' ba' dsa' hlëeh' ha' lä' ga'heeh' hnäh' jnääh' lä' ma' ga'lla'noø' jnääh' jee' tääh' hnäh', hi' ha' lä' ga'beeh' hnäh' dio hi' na'laa' kaa' dsa' hi' ha' lä' jmeeh' hnäh' ta'he' kih' hi' laa' ma'ra' Dio jiih'. 10 Hi' hlëeyh' he' lle' hoh' hnäh' he' jäh' jooy' ka'läh' gyuu' jmi'gyuu'. Jëeh' Dio ga'mi'jiih' Jesús jee' kih' hi' na'juu' mah' jooy' he' lää' jne' kih' lli'wii' he' na' ga' ja'.

Ha' lä' ga'jmeë' Paa' jwii' Tesalónica

2 Øøhn', ma'ñeh' ba' hnäh', sa' na'heë' ta' he' ga'jmeë' jnääh' lä' ma' na'noø' jnääh' jee' tääh' hnäh'. 2 Hi' ma'ñeh' ba' hnäh' ha' lä' ga'lä'hääh' dsa' jnääh', ga'kwa' dsa' kyaa' jnääh' jwii' Filipino. Pero Dio

kyaah' jnääh' he'ja' ga'tuu' dsë' jnääh' ga'kwa' jnääh' ju'hmeë' kiyh' jee' jwii' kyah' hnäh' ma'ke' ga'tëe' ga'jëe' dsa' kyaa' jnääh'. 3 Sa' na'heë' juu' he' ga'kwa' jnääh', ni' ja' kyaah' huu' dsë' hliih'. Hi' ni' sa' ga'mi'gaa' hnäh'. 4 Ga'jëe' ba' Dio jmäa' jnääh' jmeë' jnääh' ta' kiyh', he'ja' hlëeh' jnääh' lä'koo' lle' kyaa' jnääh' hi' na'hñaa' kwa' ju'hmeë' kiyh'. Hi' ja' he' hnøøh' jnääh' ha' lä' jee' tih' dsë' dsa' kyaa' jnääh' kyaah' juu' he' kwa' jnääh'. He' hnøøh' jnääh' ha' lä' jee' tih' dsë' Dio hi' kyuu' ha' lä' la' huu' dsë' jnän'. 5 Neh' ba' hnäh' sa' ga'hlëeh' jnääh' kyaah' juu' na'hñaa' lä'jwë' jee' ga'lëeh' hnäh' ni' sa' ga'hnoøh' jnääh' ha' lä' jee' ma' leh' jnääh' kuu'. Dio ba' ñe' ha' lä' la'. 6 Sa' hnøøh' jnääh' jmäa' dsa' jnääh' kaa'. Sa' hnøø' jnääh' jmeeh' hnäh' lä'ja' ni' he' jmeë' jñah'. Kih' he' laa' jnääh' apóstole kyaa' Cristo, cha' ba' jwë' kyaa' jnääh' he' ma' jmeë' jnääh' mada' kyah' hnäh' wa'ra' jäh' kih' lä'ja' hnøø' jnääh'. 7 Pero ga'jmeë' jnääh' jøh' dsë' jnääh' ba', lä'koo' jøh' dsë' ja' dsa'më' jee' mi'k-waay' gyuu' kyaay'. 8 Ga'lä'hnää' jnääh' hnäh' cha-miih'. He'ja' sa' ga'jmää' kyaa' jnääh' koo' ma' dsa'ka' jnääh' ju'hmeë' kih' Dio ta'jmah'. Ga'lla' dsë' jnääh' ga'jmeë' jnääh' be' kyah' hnäh' lä'jiih' ma' ngëe' jnääh' hñaa' jnääh' juu' jnääh' kwaat' kyah' hnäh' kih' he' hnää' jnääh' hnäh' cha-miih'. 9 Øøhn', ¿Che' sa' dsooh' hoh' hnäh' ha' lä' ga'jmeë' jnääh' ta', mah' ga'lä'cha' he' ga'kih' jnääh'? Lä'jmi' lä'hwë' ga'jmeë' jnääh' ta', jëeh' sa' hnøø' jnääh' ma' lla'kyaan' hnäh' jmi' ta'ko'jiih' ga'kwa' jnääh' juu' kih' Dio.

10 Ma'ñeh' ba' hnäh' hi' ñe' ba' Dio ha' lä' ga'jmeë' jnääh' jee' tääh' hnäh' hi' ma'heeh' kih' Jesús. Ma'laa' jnääh' hi' na'jngëe'. Ga'jmeë' jnääh' he' llu' jmah' ba'. Sa' cha' he' na'bääh' jnääh' ni' miih'. 11 Ma'ñeh' ba' hnäh' ha' lä' ga'jmeë' jnääh' kyah' hnäh' lä'jaa' lä'jaa' hnäh'. Ga'kwa' jnääh' be' kyah' hnäh', ga'chaah' jnääh' hnäh' lä'koo' jmeë' ja' dsa' kyaah' gyuu' kyaay'. 12 Hi' ga'hlëeh' jnääh' hnäh' mah' jmeeh' hnäh' lä' hnøø' Dio hi' ga'tëeh' hnäh' mah' lä'jnääh' hnäh' ya'jwii' jee' jmeey' hih'.

13 He'ja' sa' hwaä' jnääh' kwa' jnääh' ti'hmaah' kih' Dio. Jëeh', ga'heeh' hnäh' juu' kiyh' he' ga'kwa' jnääh'. Ga'lä'ngëeh' hnäh' sa' la' juu' kih' wa' hi' cha' hi' dsa'. La' ma'ra' juu' kih' Dio ba', ja'ba' juu' he' jøø' kyah' hnäh', hi' ma'heeh' kih' Jesús. 14 Øøhn' hi' tääh' Tesalónica na', kwee' ba' ga'la' kyah' hnäh' kyaah' lä'jé' gwah' kih' Dio he' tøø' hwa' Judea. He' ba' dsa-gooh' hnäh' ga'jmeeh' hnäh', ja'ba' lä'koh' ga'la' kih' øøh' jne' hi' tääh' Judea. Judiu dsa-gooy' ga'jmeeh' dsih' kih' he' ga'lä'dsoo' dsëy' kih' Cristo Jesús.

¹⁵Jāba' dsa-gooy' he' ga'jngīh' kih' Jesús Dsa-j̄ōh' jnān' lā'koh' ga'jngēȳh' hī' ma' ngēē' juu' kih' Dio jāā'. Hi' jāba' lā'ja' ga'lā'hnaa' dsēy' kyaa' jnāāh' ka'lāh'. Jmeey' he' sa' tih' dsē' Dio hi' lla-dsēy' kih' lā'jēē' dsa'. ¹⁶Ngoo' ba' hay' kyaa' jnāāh' he' hlēēh' jnāāh' dsa' hī' sa' lāa' judiu mah' lāāy'. Lā'jwē' jā, mo'so' kyaa' hih' dso'kye' kiyh', he'ja' jā' dso'jwī' nē' kiyh' cha-mīh' ngēē'.

Hnōō' Paa' dsa-jēē' ōh' jne' hī' chaa' Tesalónica

¹⁷Hnāh' ōh' ma'lā'hī' mīh' jmī' he' sa' jēēn' hnāh'. Pero sa' ma'gaa' dsē' jnāāh'. Ma'ra' he' lle' dsē' jnāāh' dsa-jēē' jnāāh' hnāh'. ¹⁸He'ja' hnōō' jnāāh' ma' dsa-jēē' jnāāh' hnāh'. Jnā' Paa' jmeen' dsoo', jā' he' koo' hā' ga'jmeen' hū' dsē' ma' dsa'nōō' jnāāh'. Pero sa' ga'la', jmee' Tana' jwīh' kyaa' jnāāh'. ¹⁹Hnāh' ba' hī' kyē' jnāāh' o'jōh' dsē' kih', hnāh' ba' hī' jmee' chaa' jnāāh' llū'. Hnāh' ba' hī' jmee' lii' jmāā' ta' he' ma'jmeē' jnāāh'. He'ja' hnōō' jnāāh' jēē' jnāāh' hnāh' tāāh' hnāh' cha'nē' Jesucristo wa'ra' ga'tē' jee' jāyh' ka'lāh'. ²⁰He' ba' che' llū' kyaa' jnāāh' kwaat' kyah' hnāh' he'ja' chaa' ba' jnāāh' llū'!

3 Sa' lā'be' dsē' jnāāh', he'ja' jmee' jnāāh' hū'd-sē' jāā' jnāāh' jwī' Atena la', ²ma' cheē' jnāāh' Timotā ōh' jne' dsa-jēē' hnāh'. Ōh' jne' he', jmee' ta' kih' Dio ko'jōh' kyaa' jnāāh', kway' ju'hmēē' kih' Cristo. Hī' he' kwa' be' kyah' hnāh' mah' go'taah' hnāh' koo' hweh' jwē' kih' Dio he' tāāh' hnāh' na'. ³Mah' lā'ja', ni' jāā' hnāh' sa' jeh' hoh' hnāh' kih' he' jēēh' hnāh' he' wī'. Ma'ñeh' ba' hnāh' lā'na' lle' kih' le' jnān'. ⁴Jēēh', lā' ma' tōōh' jnāāh' kyaa' hnāh', ga'jāh' jnāāh' dsa-ngēē' jne' cha-mīh' he' wī' hi' na' ma'jēēh' ba' hnāh' ha' lā' la' he' ja'. ⁵He'ja' mo'so' ga'lā'be' dsēn'. Chāh' ba' ga'cheēn' Timotā mah' dsa-jēēy' che' lā' ma'dsoo' ja'ba' hoh' hnāh'. Jmeen' hū' dsē' wa'ra' ga'jmeē' hī'sa' llū' jwīh' kyah' hnāh' hi' heē' ta' kyaa' jnāāh'.

⁶Pero lā' ma' jāh' Timotā jee' tōōh' jnāāh' la', ga'jmeeyh' juu', lā' ma'dsoo' ja'ba' hoh' hnāh' hi' hnaah' hnāh' dsa-kyaa'. Hi' jāyh', dsooh' hoh' hnāh' kyaa' jnāāh' cha-mīh', hi' hnooh' hnāh' jēēh' jnāāh' ka'lāh', ja'ba' lā'koo' hnōō' jnāāh' jēē' jnāāh' hnāh'. ⁷Ōh' ma'ke' dsa-ngēē' jnāāh' na'ku' na'ngī' he' wī' jee' la', pero cha-mīh' ga'nōh' dsē' jnāāh' ma' ga'nū' jnāāh' jmeeh' ba' hnāh' dsoo' hoh' hnāh' kih' Dio. ⁸Na' ba' ra' si' chaa' jnāāh' llū', kih' he' ga'nū' jnāāh' tāāh' ba' hnāh' koo' hweh' jwē' kih' Dsa-j̄ōh' jnān'. ⁹Joh' tihmaah' sa' kwa' jnāāh' kih' Dio kwaat' kyah' hnāh'. Jēēh', cha-mīh' jēē' dsē' jnāāh' cha'nē' Dio ta' lā' kyah' hnāh'. ¹⁰Tōōh' ba' jnāāh' ngī' jnāāh' kih' Dio lā'jmī' lā'hwē' mah' lā'cha' jwē' dsa-jēē' jnāāh' hnāh' ka'lāh'. Mah' kwa' jnāāh' be' tēēh' hnāh' he' ga' hnōō' kyah' hnāh' jee' tāāh' hnāh' jwē' kih' Dio.

¹¹Ngī' jnāāh' kih' Tāā' jnān' hi' kih' Jesucristo Dsa-j̄ōh' jnān' mah' kway' jwē' dsa-jēē' jnāāh' hnāh' ka'lāh'. ¹²Hi' ngīn' kih' Dio wa' lā'hnaah' hnāh' cha-ga'mīh' dsa-kyaa' hnāh' hi' wa' lā'hnaah' lā'na'

lā'jēē' dsa' ja'ba' lā'koo' hnāā' jnāāh' hnāh'. ¹³Hi' ngīn' kih' Dio mah' go'taah' hnāh' koo' hweh' hi' na'jngēēh' hnāh' go'tē' mah' mo'so' cha' ga' he' na'bāāh' hnāh' ni' mīh' cha'nē' Tāā' jnān' wa'ra' ga'tē' jee' jāh' Jesús Dsa-j̄ōh' jnān' kyaa' lā'jēē' hī' llū' kyaa'.

Wa' jmeen' lā' tih' dsē' Dio

4 Ōh' hī' hlēēh' hnāh' lā' hnōō' Jesús Dsa-j̄ōh' jnān'. Ta' jmee' hnāh' hnaa' hoh', go'nāā' ba' hnāh' lā'koo' ga'lā'tēēh' hnāh' kyaa' jnāāh'. Jēēh', lā'ja' lle' kyah' hnāh' hi' lā'ja' tih' dsē' Dio ka'lāh'. Hi' jmee' bii' jmeeh' hnāh' he' llū' cha'ga'mīh' koo' hā' koo' hā'. ²Ma'ñeh' ba' hnāh' ha' lā' la' nūh' he' ga'hñah' hnāh' kyaa' jnāāh' mada' kih' Jesús Dsa-j̄ōh' jnān'. ³He' tōōh' jne' na'jngēēn', he'ja' ba' hnōō' Dio. Hnāh' dsa-mē' dsa'nūh' ta' kaa' hnāh' wa' hī' cha' hī'. ⁴Go'taah' hnāh' llū' kyaa' dsa-mē' kyaa' hnāh'. Hnōō' na'jngēēh' hnāh' kyaa' lā'koo' lle' kih'. ⁵Ta' jmee' hnāh' he' ngī' jmi'ngo' kyah' hnāh' lā' jmee' dsa' hī' sa' lāa' judiu hī' sa' ma'heēh' kih' Dio. ⁶Ni' jāā' hnāh' ta' mi'kwa' kih' ōh' hnāh', ni' ta' mi'gaa' hnāh' ni' jāā'. Ma'jmeē' ba' jnāāh' juu' kyah' hnāh', Dsa-j̄ōh' jnān' tēēh' jwī' kih' lā'jēē' hī' jmee' ta' hīh' ja'. ⁷Jēēh', sa' ga'tēēh' Dio jne' mah' jmeen' wa' la' cha' la'. Ga'tēēy' jne' mah' dsa'tooh' na'jngēēn' ba'. ⁸Hī' sa' jmee' he' juu' la', jā' kih' dsa' ja' he' jmeey' chaa' hī'. He' jmeey' chaa' kyaa' Dio ba' ja', he' ba' Dio hī' ga'kwēēh' jne' jmi'le' Na'jngī'.

⁹He' hnāā' jne' dsa-kyaa' hī', sa' jmee' bii' si' jnāāh' kyah' hnāh'. Jēēh', Dio ma'mi'tēē' hnāh' he' hnaah' hnāh' dsa-kyaa'. ¹⁰Ma' ba' jnā', hnaah' ba' hnāh' lā'jēē' ōh' jne' hī' tāāh' lā'kaa' hwa' Macedonia. Pero chuyū' kyaa' hnāh' ōh' mah' wa' hnaah' hnīh' cha'ga'mīh'.

¹¹Kwa' hnāh' be' hī' ti' kyah' hnāh', ta' wa' hnee' hnāh'. Ta' jēē' hnāh' he' jmee' jāh'. Ta' wa' jwēh' hnāh', ja' jmeeh' ba' hnāh' ta' lā'koo' mada' he' ma'jmeē' jnāāh' kyah' hnāh'. ¹²Lā'jwē' ja', hī' sa' ma'heēh' juu' kih' Dio hlēēy' llū' kyah' hnāh' hi' lā'ja' lā'cha' ba' lā'jē' he' jmee' bii' kyah' hnāh'.

Ha' lā' le' wa'ra' ga'tē' jee' jāh' Dsa-j̄ōh' jnān'

¹³Ōh' hnāh', hnōō' jnāāh' lā'ngēēh' hnāh' ha' lā' le' kih' ōh' jne' hī' ma'na'juu'. Sa' hnōō' jnāāh' lā'meeh' hoh' hī' hnāh' lā'koo' la' kih' hī' sa' cha' o'jōh' dsē' kih'.

¹⁴Dsoo' ba' dsē' jne' he' ga'juu' Jesús hi' ga'lā'jiyh' ka'lāh'. Hi' jmee' jne' dsoo', ja'ba' lā'ja' mi'jīh' Dio ko'jōh' kyaa' Jesús ga'lā'jēē' hī' na'juu' hī' ga'heēh' kiyh'.

¹⁵He'ja' jwēēh' hnāh' lā'koo' ga'jāh' Dsa-j̄ōh' jnān'. Jne' hī' chaa' wa'ra' ga'tē' jmī' jāyh', sa' lā'jāā' jne' kih' ōh' jne' hī' na'juu'. ¹⁶Ki'gaa' lā'nūh' jmee' Dsa-j̄ōh' jnān' mada' wa'ra' ga'tē' jee' jāāy' gyūh', hi' lā'nūh' hlēēh' āngel hī' jōh' ga' kih' jee' lā'jēē', hi' lā'nūh' hī' luu' hoo' kih' Dio. Ma'ja' lā'jīh' to'nē' lā'jēē' hī' na'juu' hī' ga'heēh' kih' Jesús. ¹⁷Hi' lā'jēē'

jne' hi' chaq̄ jmi' ja', chaayh' jne' jee' jni' ko'joh' kyaah' hi' na'juu' mah' jee' jne' Jesus' jwe' ne' lle'. Ja' ga' na' dsa'tooh' jne' kyaah' Dsa'joh' jnan' la'je' joh' jmi' cha'.¹⁸ He'ja' jmee' hnah' jee' dse' dsa'kyaah' hnah' kyaah' juu' la'.

5 Øohn' sa' jmee' bi' s' jnaah' kyah' hnah' hee' ji'ne' o hee' jmi' la'te' juu' la'.² Ma'neh' ba' hnah' kwee', wa'ra' ga'lloo' jmi' jah' Jesus', jayh' jmi' he' sa' liih' dsa', la'koq̄ jmee' dsa'hii' ta'la' hwë'.³ La'koq̄ wa'ra' ga'jah' dsa': "Ma'tøh' ba' jne' llu', mo'so' hii' goo' jnan'", la'chah' ja', ni' sa' liih' gyih', ja' he' wh' ne' kiyh', la'koq̄ jmee' kih' dsa'më' jee' dsa'la'chaq̄ gyuu' kyaay'. Ni' jaa' sa' la'ä' kih' he' ja'.⁴ Pero hnah' øohn', mo'so' tääh' hnah' jmeeh' hnah' wa' la' cha' la'. He'ja' wa'ra' ga'të' jee' jayh', sa' joh' hnah' la'koq̄ dsa'joh' dsa' wa'ra' ga'lloo' ja' dsa'hii' kiyh'.⁵ La'jeë' ba' hnah' ma'na'jnaä' hnah' jee' jna' wa'je' hi' la'ja' kih' jmi' ka'läh'. Mo'so' na'jnaä' hnah' kih' hwë', ni' kih' jee' na'hoo'.⁶ He'ja' jweëhn' hnah', sa' wa' jmeen' la'koq̄ jaa' hi' sa' liih' he' jmee'. Hnøø' na'ne' jne' hi' wa' hää' jne' hñaan'.⁷ Hi' gwii', hwë' ba' gwiiy'. Hi' hee', ko'ja' lla'heeh' bi'h'.⁸ Pero jne' hi' ma'na'jnaä' kih' jmi', wa' leeh' jne'. Wa' la'dsoo' dsë' jne' kih' Dio, wa' hnää' jne' øoh' jne'. La'jwë' ja' hää' jne' hñaan' la'koq̄ jmee' hløø' hi' na'lää' ñe'. Hi' wa' kyen' o'joh' dsë' he' lää' jne'. La'jwë' ja' hää' jne' hñaan' la'koq̄ jmee' hløø' hi' hä' mi'kyaah' lle'.⁹ Jëeh', ga'jmää' Dio jne' mah' lääy' jne' ta'la' kih' Jesucristo Dsa'joh' jnan', sa' ga'jmäy' jne' mah' jëen' he' lli'wh' he' na' ga'jä'.¹⁰ Hi' he' ga'juu' jna' jne' mah' chaq̄ jne' ko'joh' kyaayh', kwee' ba' la'ché' chaq̄ jne' o na'juu' jne' wa'ra' ga'të' jmi' jayh'.¹¹ Kih' he'ja', ja' kwah' hnah' be' kih' dsa'kyaah' mah' dsa'näy' ta' cha'ne', ja'ba' la'koh' tääh' hnah' jmeeh' hnah'.

¹² Chuu' jnaah' kyaah' hnah' øohn', ja' jmeeh' hnah' he' kih' hi' kwa' be' kyah' hnah' hi' la'ja' kih' hi' jää'

hnah' kwaat' kih' Dsa'joh' jnan' hi' kih' hi' hlëeh' hnah' ka'läh'.¹³ Wa' hnaah' hnih' cha'miik' ta'la' kih' ta' he' jmeey'. Hi' wa' hii' tii' kyah' hnah' kyaah' dsa'kyaah' hnah'.

¹⁴ Hi' chuu' kyaah' hnah' øohn', hlëeh' hnah' hi' sa' hnøø' jmee' ta'. Kwa' hnah' be' kih' hi' sa' la'kaa' dsë', hi' la'ja' kih' hi' sa' beë' hu' dsë' kih'. Jmee' hnah' joh' hoh' kyaah' la'jeë'.¹⁵ Leeh' hnah', ni' jaa' hnah' ta' jiih' hlih' kih' hi' jmee' he' hlih'. La'je' jiih' jmee' hnah' he' llu' jmah' ba' kih' øoh' hnah' hi' kih' la'jeë' dsa' jmi'gyuu'.

¹⁶ Wa' jëë' hoh' hnah' la'je' jmi' ba'.¹⁷ Ngii' hnah' tää' kih' Dio.¹⁸ Kwa' hnah' ti'hmaah' kih' Dio kih' la'je'. He' la' na' hnøø' Dio jmeeh' hnah' la'llu' he' ma'laah' hnah' koq̄ kyaah' Cristo Jesus'.

¹⁹ Ta' ha' hnah' kih' jmi'le' Na'jngii'.²⁰ Ta' jmee' hnah' ta' koo' juu' he' kwa' hi' ngëë' juu' kih' Dio.²¹ Kye' da' hnah' kwaat' kih' la'je' he' hlëeyh'. Mah' go'taah' hnah' koq̄ hweh' kyaah' ma'la' he' llu' jmah' ba'.²² Be' hnah' ta' koo' la'je' neë' he' hlih'.

²³ Dio ba' he' hi' jmee' hii' tii' tuh' dsë' jne'. He'ja' ngii' kiyh' mah' wa' jmeey' na'jngëë' hnah' go'te'. Wa' hääy' hnah'. Wa' høoy' jmi'le' kyah' hnah', wa' høoy' la'je' hu' dsë' kyah' hnah', wa' høoy' jmi'ngo' kyah' hnah' mah' mo'so' cha' ga' he' na'bääh' hnah' ni' miih' wa'ra' ga'të' jee' jah' Jesucristo Dsa'joh' jnan'.²⁴ Ma'ra' he' mi'te' ba' hi' ga'tëeh' hnah'. He' ga'jah' jmeey', ma'ra' he' jmee' bih'.

²⁵ Øohn', ngii' hnah' kih' Dio mah' kway' be' kyaä' jnaah'.

²⁶ Jmee' hnah' Dio kih' la'jeë' øoh' hnah', ja' chyh' hnah' kiyh' la' hnøø' Dio.

²⁷ Kyaah' mada' kih' Dsa'joh' jnan', jweëhn' hnah', ja' hëh' hnah' he' ma'siin' la' cha'ne' jee' la'jeë' øoh' jne'.

²⁸ Wa' mi'jää' Jesucristo Dsa'joh' jnan' la'jeë' hnah'. Wa' la' la'ja'.

2 Tesalonicenses

1 Jnä¹ Paa¹ kyaah¹ Silvano kyaah¹ Timotä¹ sihn¹ kih¹ gwah¹ jwii¹ Tesalónica, hnäh¹ hi¹ tääh¹ kyaah¹ Jesucristo Dsa¹jøøh¹ jnän¹ kyaah¹ Dio hi¹ laa¹ Täa¹ jnän¹.² Ngii¹ kih¹ Dio hi¹ laa¹ Täa¹ jnän¹ hi¹ ngii¹ kih¹ Jesucristo Dsa¹jøøh¹ jnän¹, wa¹ kway¹ he¹ llu¹ kyah¹ hnäh¹, hi¹ wa¹ jmeey¹ hii¹ ti¹ kyah¹ hnäh¹.

Dio lla¹ ta¹ kih¹ hi¹ jmeeh¹ øøh¹ jne¹ wa¹ra¹ ga¹tē¹ jee¹ jāh¹ Dsa¹jøøh¹ jnän¹

³ Øøhn¹, hnøø¹ kwa¹ jnääh¹ ti¹hmaah¹ kih¹ Dio lä¹jē¹ jmi¹ kwaat¹ kyah¹ hnäh¹, lä¹lle¹ kih¹, lä¹llu¹ he¹ ngoo¹ ba¹ dsoo¹ hoh¹ hnäh¹ kiyh¹, hi¹ ngoo¹ ba¹ hnaah¹ hnäh¹ dsa¹kyaah¹.⁴ Ti¹h¹ ba¹ dsē¹ jnääh¹ lä¹koo¹ jmeeh¹ hnäh¹, he¹ja¹ ga¹hlēēh¹ jnääh¹ llu¹ kyah¹ hnäh¹ lä¹koo¹ lä¹koo¹ gwah¹ kih¹ Dio. Jmeeh¹ jnääh¹ juu¹ ha¹ lä¹ jøh¹ hoh¹ hnäh¹ kyaah¹ lä¹jē¹ wi¹ he¹ dsa¹ngēē¹ hnäh¹. Hi¹ ha¹ lä¹ dsoo¹ hoh¹ hnäh¹ kih¹ Dio hi¹ kwēēh¹ ba¹ hoh¹ hnäh¹ ma¹ chaa¹ hnäh¹ lli¹wii¹.⁵ Heh¹ lä¹ja¹, mi¹jnäā¹ ma¹ra¹ he¹ lla¹ Dio ta¹ lä¹koo¹ lle¹ kih¹, he¹ja¹ na¹ na¹ngē¹ hnäh¹ jwē¹ go¹taah¹ hnäh¹ ya¹jwii¹ kiyh¹, kih¹ he¹ jēēh¹ hnäh¹ wi¹ na¹.

⁶ Jēēh¹, Dio jmee¹ lä¹koo¹ lle¹ kih¹, he¹ mi¹hmaayh¹ kih¹ hi¹ jmeeh¹ hnäh¹ na¹.⁷ Hi¹ hnäh¹ hi¹ dsa¹ngēē¹ wi¹ na¹, hñah¹ ba¹ hnäh¹ jee¹ tēēh¹ hnäh¹ hoh¹ kojøh¹ kyaah¹ jnääh¹ wa¹ra¹ ga¹tē¹ jee¹ lä¹jnā¹ Jesús jñaa¹y¹ gyuu¹h¹ kyaah¹ ángele kyaah¹ hi¹ cha¹ be¹ kih¹.⁸ Jäyh¹ jee¹ wa¹je¹ jih¹gyeh¹, ma¹ja¹ heeyh¹ wi¹ lä¹jēē¹ hi¹ sa¹ ga¹heeh¹ kih¹ Dio, hi¹ lä¹kyē¹ hi¹ sa¹ ga¹lä¹hnøø¹ ju¹hmēē¹ kih¹ Jesucristo Dsa¹jøøh¹ jnän¹.⁹ Hi¹ he¹ na¹, jēē¹ wi¹ he¹ sa¹ lla¹ jñh¹ koh¹ jih¹lih¹, uu¹ go¹te¹ ba¹ dsa¹taayh¹ kih¹ Dsa¹jøøh¹ jnän¹, jee¹ mo¹so¹ tēēy¹ jēēy¹ jee¹ jnä¹ na¹ hñaa¹h¹ kyaah¹ be¹ kiyh¹,¹⁰ wa¹ra¹ ga¹tē¹ jmi¹ jāh¹ Jesús. Ma¹ja¹ dsa¹taah¹ lä¹jēē¹ hi¹ laa¹ kyaah¹, jmeey¹ juu¹ kiyh¹. Peer¹ jēē¹ dsah¹ lä¹jēē¹ hi¹ ma¹heeh¹. Hi¹ lä¹kyē¹ hnäh¹ jēēh¹ hñih¹, jēēh¹ ma¹lä¹dsoo¹ ba¹ hoh¹ hnäh¹ juu¹ he¹ ma¹kwa¹ jnääh¹.

¹¹ He¹ja¹ ngii¹ jnääh¹ kyah¹ hnäh¹ lä¹jē¹ jmi¹ mah¹ jmää¹ Dio hnäh¹ lluu¹ lä¹lle¹ kyah¹ hnäh¹ hi¹ na¹teeh¹ kyaah¹. Hi¹ ngii¹ jnääh¹ kiyh¹ mah¹ kway¹ be¹ kyah¹ hnäh¹ jmeeh¹ hnäh¹ lä¹jē¹ ta¹ llu¹ he¹ hyoh¹ hoh¹ hnäh¹ jmeeh¹, lä¹llu¹ he¹ ma¹dsoo¹ hoh¹ hnäh¹.¹² Ma¹ja¹ jmee¹ dsa¹juu¹ kih¹ Jesucristo kwaat¹ kyah¹ hnäh¹ hi¹ ja¹ ba¹ lä¹ja¹ le¹ kyah¹ hnäh¹ kojøh¹ kyaah¹, kih¹ he¹ llu¹ dsē¹ Dio jnän¹, hi¹ kih¹ he¹ llu¹ dsē¹ Jesucristo Dsa¹jøøh¹ jnän¹.

Ha¹ lä¹ le¹ wa¹ra¹ ga¹tē¹ jee¹ jāh¹ Dsa¹jøøh¹ jnän¹

2 Na¹ hlēēh¹ ga¹ jnääh¹ miih¹ kih¹ ha¹ lä¹ le¹ wa¹ra¹ ga¹tē¹ jee¹ jāh¹ Jesucristo Dsa¹jøøh¹ jnän¹ hi¹ ha¹ lä¹ jee¹ jñih¹ mah¹ jmeen¹ kojøh¹ kyaah¹. Øøhn¹, chyy¹ kyaah¹ hnäh¹,² ta¹ heē¹ hnäh¹ ga¹juh¹ hu¹dsē¹ kyah¹ hnäh¹. Ta¹ jeh¹ hoh¹ hnäh¹ cher¹mah¹ ga¹nueh¹ hnäh¹ jāh¹ dsa¹ ma¹jah¹ Jesús. Ma¹ke¹ he¹ ga¹ jāyh¹ ma¹hlēēh¹ jmi¹lle¹ kih¹ Dio, ma¹ke¹ he¹ ga¹ jāyh¹ ma¹ya¹ka¹ dsa¹ juu¹ kyaah¹ jnääh¹ o ma¹tēēy¹ juu¹ kyaah¹ jnääh¹, ta¹ jmee¹ hnäh¹ he¹ go¹te¹.³ Ta¹ kwa¹ hnäh¹ jwē¹ he¹ ga¹ mi¹gaa¹ dsa¹ hnäh¹. Sa¹ jāh¹ Jesús jñā¹ sa¹ ga¹ ma¹lloo¹ jmi¹ jmee¹ dsa¹ na¹høøh¹ kih¹ Dio lä¹kaa¹ jmi¹gyuu¹ hi¹ lä¹jñā¹ dsa¹ hlēēh¹ hi¹ ma¹na¹heē¹ go¹te¹.⁴ Hi¹ he¹ lä¹hnøø¹ lla¹dsēēy¹ kih¹ Dio hi¹ kih¹ lä¹jē¹ he¹ jmee¹ dsa¹ juu¹ kih¹. Jmää¹y¹ hñiiy¹ jøøh¹ kih¹ jee¹ lä¹jēē¹, lä¹jñih¹ gyay¹ neh¹ gwah¹ kih¹ Dio, jmää¹y¹ hñiiy¹ lä¹koo¹ Dio.

⁵ Che¹ sa¹ dsooh¹ hoh¹ hnäh¹ he¹ ga¹jwēēhn¹ hnäh¹ he¹ la¹, lä¹ ma¹ gyan¹ kyaah¹ hnäh¹ jee¹ na¹?⁶ Ma¹nēh¹ ba¹ hnäh¹ hee¹ na¹ he¹ sa¹ kwa¹ jwē¹ lä¹jñā¹ dsa¹ hlēēh¹ he¹ jñā¹ sa¹ ga¹ ma¹tē¹ jmi¹ kiyh¹.⁷ Sa¹ chaa¹ hi¹ nē¹ kwee¹, ha¹ lä¹ ma¹løø¹ jmee¹ ta¹ hi¹ hlēēh¹ he¹, pero ma¹ra¹ he¹ jmee¹ bih¹ ta¹ to¹kē. Koo¹ jøøy¹ lloo¹ jmi¹ jñuu¹ he¹ jmee¹ jwii¹ kiyh¹.⁸ Ja¹ga¹ na¹ lä¹cha¹ jwē¹ ngēy¹ jñā¹hä¹. Pero wa¹ra¹ ga¹tē¹ jee¹ jāh¹ Jesús, kyaah¹ lle¹ he¹ hä¹ hooy¹ ba¹ jngēēy¹ dsa¹ hlēēh¹ he¹. Mi¹llaay¹ go¹te¹ kyaah¹ jmēē¹ kiyh¹ wa¹ra¹ jāyh¹.⁹ Kyaah¹ cha¹mi¹ih¹ be¹ kih¹ Tana¹, jmee¹ dsa¹ hlēēh¹ he¹ ta¹. Jmeey¹ hii¹ goo¹ jmi¹gyuu¹ hi¹ jmeey¹ he¹ juh¹gaa¹. Pero kyaah¹ juu¹ ta¹juu¹ mah¹ ba¹ jmeey¹ lä¹jē¹ he¹ ja¹.¹⁰ Ja¹ he¹ koo¹ nēē¹ he¹ hlñih¹ jmeey¹. Kyaah¹ he¹ ja¹, mi¹gaa¹ dsa¹ hi¹ ma¹tääh¹ heē¹ go¹te¹, kih¹ he¹ sa¹ ga¹lä¹hnøøy¹ ma¹ nu¹uy¹ ju¹dsoo¹ mah¹ ma¹ lääy¹.¹¹ He¹ja¹ kwa¹ Dio jwē¹ lä¹gaa¹ dsa¹ he¹ cha¹ga¹miih¹ kyaah¹ juu¹ ja¹ mah¹ jmee¹ gyih¹ he¹ kih¹ juu¹ ta¹juu¹ ba¹.¹² Heh¹ lä¹ja¹, jä¹ dso¹jwii¹ nē¹ kih¹ lä¹jēē¹ hi¹ sa¹ heeh¹ kih¹ ju¹dsoo¹, kih¹ he¹ hnøø¹ gyih¹ he¹ hlñih¹.

Ga¹lleeh¹ Dio jne¹ mah¹ lää¹ jne¹

¹³ Dsa¹jøøh¹ jnän¹ hnäy¹ hnäh¹ øøhn¹, he¹ja¹ jmee¹ bi¹ kwa¹ jnääh¹ tää¹ ti¹hmaah¹ kih¹ Dio kwaat¹ kyah¹ hnäh¹. Jēēh¹ Dio ga¹lleeh¹ hnäh¹ lä¹ ma¹ to¹nē¹ mah¹ lääh¹ hnäh¹, lä¹llu¹ he¹ ga¹mi¹lluuy¹ hnäh¹ ta¹la¹ kih¹ jmi¹lle¹ Na¹jngii¹ hi¹ lä¹llu¹ he¹ ma¹dsoo¹ hoh¹ hnäh¹ kih¹ ju¹dsoo¹.¹⁴ Ga¹tēēh¹ Dio hnäh¹ kyaah¹ ju¹hmēē¹ he¹ ga¹kwa¹ jnääh¹ mah¹ tēēh¹ hnäh¹ ya¹jwii¹ kih¹ Jesucristo Dsa¹jøøh¹ jnän¹.¹⁵ Lä¹ja¹ øøhn¹, go¹taah¹ hnäh¹ koo¹

hweh. Ta' wa' gaa' hoh' hnäh' lä'jé' he' ga'lä'tëeh' hnäh' kyaah' juu' he' ga'hleëhn' hi' kyaah' lä'jé' he' ga'si' jnääh' kyah' hnäh'.

¹⁶ Ngii' jnääh' kih' Jesús Dsa'jòøh' jnän' hi' ngiin' kih' Dio hi' laa' Täa' jnän' hi' hnää' jne', hi' ga'jmeé' jëë' dsé' jne' he' sa' llaa' jih'koh', hi' ga'jmeé' cha' o'jòh' dsé' jnän' ta'la' kih' he' llü' dséy'. ¹⁷ Ngii'n' kiyh' mah' wa' jmeey' jëë' hoh' hnäh' hi' wa' kway' be' kyah' hnäh' mah' ya'hii' llü' lä'jé' he' hlëeh' hnäh' hi' lä'jé' he' jmeeh' hnäh'.

Ga'jah' Paa' siih' øøh' jne' ngii' hnäh' kyaah' jnääh'

3 Øøhn' ta' jyoh' ko'taa', ngii' hnäh' kyaah' jnääh' mah' lloo' chah' juu' kih' Dsa'jòøh' jnän' lä'kaa' jmi'gyu' hi' lä'ja' wa' tøoyh' ta' juu' ja' lä'koq' ga'jmeeh' hnäh'. ² Ngii' hnäh' kyaah' jnääh' mah' sa' cha' he' dsa'ngëé' jnääh' jee' kih' dsa' hñaa' dsé'. Jëeh' ja' lä'jëé' dsa' lä'dsoo' dsé' juu' la'. ³ Pero mi'te' ba' Dsa'jòøh' jnän' juu' kih', ma'ra' he' hää' bih' hnäh' mah' sa' cha' he' dsa'ngëéh' hnäh'. ⁴ Kye' jnääh' o'jòh' dsé' kih' Dsa'jòøh' jnän', he' jmeeh' ba' hnäh' lä'jé' he' ma'jah' jnääh' hi' ngoo' ba' jmeeh' hnäh' lä'ja'. ⁵ Dsa'jòøh' jnän', hi' he' ba' jää' hnäh' mah' lä'hnaah' hnäh' øøh' hnäh' lä'koq' hnää' Dio jne' hi' lä'ja' jääy' hnäh' mah' kwëeh' hoh' hnäh' lä' ga'k-wëeh' dsé' Cristo.

Jmee' bii' jmeé' jne' ta'

⁶ Jmeé' jnääh' mada' kyah' hnäh' lä'hii' kih' Dsa'jòøh' jnän'. Ta' jmeé' hnäh' ko'jòh' kyaah' ni' jaa' øøh' jne' hi' jmeé' wa' la' cha' la', hi' sa' jmeé' he'

lä'jé' juu' he' ma'kwa' jnääh'. ⁷ Ma'ñeh' ba' hnäh' he' lle' kyah' hnäh' jmeeh' hnäh' lä'koq' jmeé' jnääh'. Sa' ga'jmeé' jnääh' wa' la' cha' la' jee' kyah' hnäh'. ⁸ Sa' ga'kih' jnääh' la' ga'kih' jnääh' kih' ni' jaa' dsa'. Sa' ga'tëeh' jnääh' dsé' jnääh' ma' ga'jmeé' jnääh' ta' lä'jmii' lä'hwë. Jëeh' ni' jaa' hnäh' sa' ma' hnøø' jnääh' ma' lla'kyaah' jnääh' jmi'. ⁹ Ja' he' sa' na'ngé' jnääh' jwë' he' ma' ngii' jnääh' kyah' hnäh'. Pero lla' he' ja', ga'jmeé' jnääh' ta' mah' jmeeh' hnäh' ja' ba' lä'koq' ga'jmeé' jnääh'. ¹⁰ Lä' ma' ga'tooh' jnääh' kyaah' hnäh' ga'jmeé' jnääh' mada': Cher'mah' hi' sa' hnøø' jmeé' ta', lä'ja' sa' wa' kuyh'.

¹¹ Jëeh' ma'nuy' jnääh', ko'llaa' dsa'kyaah' hnäh' jmeé' wa' la' cha' la'. Ni' miih' ta' sa' jmeey'. Koq' dsa'jëéy' he' jmeé' dsa' ba'. ¹² Kih' hi' he' na' hlëeh' jnääh' hi' jmeé' jnääh' mada', lä'hii' kih' Jesucristo Dsa'jòøh' jnän'. Ta' wa' tääyh' ta' la' ta' jnø', wa' jmeey' ta' mah' lä'cha' he' kuyh'.

¹³ Hi' hnäh' øøhn', jmeé' ba' hnäh' he' llü', ta' tæ' hnäh'. ¹⁴ Cher'mah' chaa' ko'llaa' hi' sa' nuuh' kih' juu' he' na'sii' la', kye' da' hnäh' kwaat' kih' hi' jmeé' lä'ja' hi' mo'to' jmeé' hnäh' ko'jòh' kyaayh' mah' wa' ja' o'hii' kiyh'. ¹⁵ Pero ta' jmeé' hnäh' na'hääh' hnih', hlëëyh' lä'le' kih' ta'la' kih' he' laa' øøh' ba'.

¹⁶ He' ba' Dio hi' jmeé' hii' tii' jnän', wa' jmeey' hii' tii' kyah' hnäh' lä'jé' jmi' wa' he' cha' he' he' chaa' hnäh'. Dio kyaah' hnäh'.

¹⁷ Jnä' Paa' ma'siin' miih' jee' ga'dsaa' juu' la' kyaah' goon'. Lä'ja' jmeen' kyaah' lä'jé' je' he' siin' mah' la' dsöo' jnä' he' hi' cheé' je' ja'. ¹⁸ Wa' mi'jää' Jesucristo Dsa'jòøh' jnän' lä'jëé' hnäh'. Wa' la' lä'ja'.

1 Timoteo

1 Jnä' Paa' laan' apóstol kyaá' Jesucristo lä'hih' kih' Dio hi' lää' jne' hi' lä'hih' kih' Jesucristo Dsa'jõøh' jnän' hi' kyen' o'jõh' dsë' kih'.² Siin' kyah' Timotä, hne' hi' laa' lä'koõ' gyuu' kyaan' lä'llu' he' jään' hne' jwë' kih' Dio. Ngih' kih' Dio hi' laa' Täa' jnän' hi' kih' Cristo Jesús Dsa'jõøh' jnän' wa' kway' lä'jé' he' llu' kyah', wa' lä'ñih' dsëy' hne', hi' wa' jmeey' hii' tii' kyah'.

Ga'jmeey' Paa' mada' kih' Timotä mah' hlëeyh' dsa' hi' kwa' juu' ta'juu'

³Jää' sa' ga' ma'ngoon' ta' hwa' Macedonia, ga'jwëëhn' hne' he' jäh' jwiit' Éfeso na' mah' hah' kih' ko'llaa' hi' mi'gaa' dsa' kyaah' juu' ta'juu'.⁴ Ni' ta' kwa' jwë' jmeey' he' kih' lä'jé' juu' ma'gyuh' kiyh', ni' he' jmeey' juu' ha' lä' ma' laa' ma'hyaa' ta'gyuuh' jnän'. Sa' cha' jee' llaa' juu' ja'. Koõ' llay' hnii' ba' ja'. Sa' dsoo' ta' cha'në' juu' kih' Dio kyaah' juu' ja'. He' dsoo' dsë' jne' kih' Dio, he' ja' ba' jmää' kih' dsa'. He' ja' jwahn' ka'läh', ja' jäh' Éfeso na' mah' jmeeh' he' ga'jwëëhn' hne' jää'.

⁵He' hnoon' lä'hnaä' dsa' õøh' kyaah' koõ' nëe' ba' huusdsë', he'ja' ba' ma'jmeen' mada' lä'na'. Peer' cher'mah' hñii' huusdsë' kiyh' hi' cher'mah' koõ' jäh' bih' he' ma'dsoo' dsëy' kih' Dio, sa' jmää' kiyh' he' jäh' hnäy' õøyh'.⁶ Kih' he' ga'jmeey' ko'llaa' dsa' ta' koõ' he' hnäy' õøyh', he'ja' ga'näy' kyaah' juu' he' sa' jmää' ta'.⁷ Hnøøy' jmäy' hñiiy' jaa' hi' kyuu' ley kih' Dio, pero ni' he' hlëeyh' sa' ngëey', ma'ke' kway' juu' lä'kaa' tuh'dsëy'.

⁸Pero ma'ñe' ba' jne', llu' ba' ley kih' Dio wa'ra' jäh' kih' ngëe' jne' hee' kih' jmää' ley ja'.⁹ Ñe' ba' jne' sa' ga'kwa' Dio ley kih' hi' jmeey' he' llu'. La' kih' hi' ma'h-lääh', kih' hi' chaah', kih' hi' na'heey' dsë', kih' hi' jmeey' dso'kye', kih' hi' sa' kyaah' Dio, kih' hi' sa' cha'nueh' kih', kih' hi' jngëeh' cho'jmii', kih' hi' jngëeh' dsa'kyaah', kih' hi' he' ba' hnøø' ley ja'.¹⁰ Kih' dsa'më' dsa'ñueh' hi' kaah' wa' hi' cha' hi', kih' dsa'më' o' dsa'ñueh' hi' kaah' ja' ba' dsa'kyaah', kih' hi' hëe' dsa' mah' hnëey', kih' hi' ta'juu', kih' hi' jmeey' ju'dsoo' kih' juu' ta'juu', hi' la' kih' hi' hnøø' lla'dsëe' kih' ju'dsoo' he' kwa' jnääh' la',¹¹ lä'koõ' lle' ju'hmëe' he' na'hñaan' kwan'. He' ba' che' na'hñaah' la' ju'hmëe' kih' Dio hi' laa' Täa' jnän'.

Cha'miih' ga'lä'ñih' dsë' Dio kih' Paa'

¹²Kwan' ti'hmaah' kih' Cristo Jesús Dsa'jõøh' jnän' hi' kwa' be' kin'. Jëeh', ga'jmäy' jnä' kwaat' he' mi'ten'

kiyh', he'ja' ga'hñaay' jnä' mah' jmeen' ta' kiyh'.¹³ Jää' sa' ga' ma'tëeyh' jnä' ga'mi'kwah' jnih'. Ga'ngën' jmeen' hñaan' dsën' kih' dsa' kyaay', ma' hää'n' jwërte. Pero ga'lä'ñih' dsë' Dio jnä', jëeh' sa' ma' man' hee' ja' ma' jmeen', hi' sa' ma' heen' kih' ju'dsoo'.¹⁴ Ha' koh' sa' llu' dsë' Dsa'jõøh' jnän' kyaah' jnä'. Ga'jmeey' ga'lä'dsoo' dsën' kiyh' hi' ga'jmeey' he' ga'lä'hnaan' dsa' ta'la' kih' Cristo Jesús.

¹⁵Juu' he' jwahn' la', la' dsoo' hi' hnøø' heeh' ga'lä'jëe' dsa'. Ja' Cristo Jesús jmi'gyuu' la' mah' lääy' dsa' hi' jmeey' he' hñih'. Hi' jnä' laan' to'në' kih' jee' lä'jëe' hi' jmeey' lä'ja'.¹⁶ Kih' he'ja' ba' na', ga'lä'ñih' dsë' Dio jnä', mah' mi'jnää' Cristo Jesús ta'la' ki' jnä' ha' lä'koõ' jõh' dsëy'. Jëeh', cha'ga'miih' he' hñih' ga'jmeen' lä'koh' ga' he' jmeey' jñah'. Lä'jwë' ja', ka' kwaat' hi' na' ga' heeh' kih' Jesús, ha' koh' sa' lä'jõh' dsë' Jesús kyaayh', mah' jmeey' chaay' lä'jé' joh' jmi' cha'.¹⁷ Lä'ja' wa' la' juuh' kih' Dio hi' wa' laay' jõøyh'. Sa' chaay' ga' jñah' Dsa'ta' hi' jõøh' ga', hi' sa' juu' jih'koh', hi' ni' sa' tée' jne' jëe' jnih', jaa' hñii' bih' laay' Dio hi' kyuu'. Wa' la' lä'ja'.

¹⁸Timotä, gyuu' kyaan', kwëeh'n' hne' nuuh' la', ja'ba' lä'koõ' juu' he' ga'mi'jnää' Dio kih' hi' ga'h-lëeh' kyah' jää'. Ja' mi'dsooh' hoh' lä'koõ' ga'jäh' hi' he' mah' tëeh' be' jmeeh' ta' lä'jiih' jee' le'.¹⁹ Hnøø' lä' ma'dsoo' ja'ba' hoh', hi' lä' ma'jmeeh' ja'ba' he' llu' jmah' mah' sa' hñii' huusdsë' kyah'. Ko'llaa' dsa' sa' ga'jmeey' he' lä'koõ' ya'näy' kyaah' huusdsë' kiyh', he'ja' ga'heey' hñiiy', mo'so' ga'näy' ta' cha'në'.²⁰ Uu' hi' ga'jmeey' lä'ja' chee' Himeneo kyaah' Leja'. Hi' he' ga'ngëen' kih' Tana' mah' lä'ja' mi'tëey' sa' mi'kwayh' Dio.

Ha' lä' chuuy' jne' kyaah' Dio kih' lä'jëe' dsa'

2 Chuun' kyaah' hne' to'në', wa' ngii' jne' kih' Dio mah' wa' le' llu' kih' lä'jëe'. Wa' hlëeh' jne' Dio lä'jé' he' lla' dsë' jne' hi' wa' chiihn' Dio lä'jé' he' chaay' jne', hi' wa' kwan' ti'hmaah' kiyh'.² Lä'ja' hnøø' ngii' jne' kih' lä'jëe' hi' kye' ta' hi' lä'kye' dsa'ta' mah' mah' kway' jwë' dsa'toohn' llu' hii' tii' jnän'. Hi' lä'ja' cha' jwë' hnäahn' Dio, hi' jmeen' lä'koõ' lle' kih'.³ He' la' ba' ja' he' llu' he' tih' dsë' Dio hi' lää' jne'.⁴ Dio hnøø' he' lää' lä'jëe' dsa' hi' hnøøy' lä'ngëe' dsa' ha' lä' la' ju'dsoo'.⁵ Jëeh', jaa' ba' Dio laa' hi' lä'ja' jaa' ba' dsa'ñueh' chaay' hi' mi'ee' juu' kih' dsa' kyaah' Dio. Dsa'ñueh' he' chee' Jesucristo.⁶ Ga'ngëey' hñiiy' he' ga'juuy', mah' lääy' lä'jëe' dsa'. He' la' ga'mi'jnää' Dio ma' ga'lloo' jmi' ja'.⁷ He'ja'

ga'hñaaꝑ' jnä' laan' apóstol mah' kwan' juu' kiyh'. Ñe-
ba' Cristo, hlëëhn' ju'dsoo', sa' ta'juun'. Na'hñaan'
mi'tëën' dsa- hi- sa' laa' judiu, hee' ja- he- dsoo' dsë'
jne' hi' hee' ja- ju'dsoo'.

⁸ He'ja- hnoon' lä'jëë' dsa-ñuuh- hi- chaa- lä'kaa-
jmi'gyuuh' chuuy' kyaah' Dio. Hi' wa'ra- ga'hleëyh'
kyaah' Dio chooy' gooy' ta' gyuuh', hnøø' na'jngëëy',
sa' lleey', hi' sa' hneey'.

⁹ Lä'ja- jwahn' ka'läh' kih' dsa-më', wa' kyeyh'
hmiih- kyaah' koo- nëë' ba' huusë- lä'koo- lle' kih' hi-
hnaah- Dio. Hi' wa'ra- ga'ñaaꝑ' lley' sa' llu' jmeey' jih-
gyeh' na'beh~ kyaah' ñe' nøø' o' kuu' he- hmooh', ni'
he' këyh' hmiih- hmooh'. ¹⁰ Lla- he' ja-, wa' jmääꝑ' hñi-
iy' na'hñaa' kyaah' lä'jë' ta' llu', lä'koo- lle' kih'
dsa-më' hi- hnaah- Dio.

¹¹ Hi' sa' sooh~ kih' dsa-më' he- tooyh' miih' jee'
kwa' dsa- juu', hnøø' nuuyh' kih' juu' he- nuuy'. ¹² Sa'
kwan' jwë' kih' dsa-më' he- mi'tëëy' dsa-ñuuh-, ni' sa'
le' kay' në' kih' dsa-ñuuh-. Hnøø' dsa'taayh' to'ké' ba'.
¹³ Jëëh', Dio ga'jmää' Adán to'në'. Këë- ga' ga'jmääꝑ'
Eva. ¹⁴ Hi' ja' kih' Adán ga'mi'goo- hi'sa'llu'. Kih'
dsa-më' ba' ga'mi'gooy'. Kih' he'ja- ba' ga'lä'cha'
dso'kye- kiyh'. ¹⁵ He'ja- ga'jäh' Dio kih' dsa-më', jëëy'
wii' jee' lä'chaa- gyuu' kyaay', pero lää' bih' cher'mah'
ngoo' ba' dsoo' dsëy' kih' Dio hi' lä'ja- hnøø' hnääy'
dsa-, hnøø' na'jngëëy', hi' hnøø' dsa'taayh' lä'koo- lle'
kih'.

Ha- lä' hnøø' jmee' hi- kye- në' kih' øøh' jne'

3 Jwahn' dsoo', cher'mah' chaa- hi- hnøø' ka' në'
kih' øøh', ta' llu' ba' ja- hnooyh-. ² Pero hi- hä'
goo- ta' ja-, jmee' bii' laay' jaa- hi- sa' na'bääh' ni' mi-
ih- dsoo', jaa- dsa-ñuuh- hi- kyaah' jaa- ba' dsa-më',
jaa- hi- ngë' koo- nëë' ba', jaa- hi- hää' hñii', jaa- hi-
hä' ta' kih', jaa- hi- kwa' jee' ja' dsa- hi- go-nää', jaa-
hi- lih' mi'tëë' dsa-. ³ Sa' le' ka' në', jaa- dsa- lla'hñih'.
Hnäa' jaa- hi- sa' hnee-, jaa- hi- jøh- dsë' hi- sa' ti-
choo' juu', jaa- hi- sa' hee' dsë' kuu', ⁴ jaa- hi- lih' lla'
ta' cha'neh' kih', jaa- hi- lih' kwëeh' nuuh' joo' mah'
sa' jiiyh' juu' kyaayh'. ⁵ Cher'mah' chaa- jaa- hi- sa' lih'
lla' ta' cha'neh' kih', zha- ba' lä'ja-, kay' në' kih' gwah'
kih' Dio? ⁶ Jaa- øøh' jne' hi- hmëë', sa' le' kay' në',
wa'ra- ja' huusë- kiyh' jmääꝑ' hñiiy' jøøyh', hi' ja'
dso'jwii' në' kih' lä'koh' ga'la' kih' hi'sa'llu'. ⁷ Hi' jee'
kih' hi- sa' ma'heeh-, hnøø' hii' juu' kiyh' he- jmeey'
he- llu' jmah' ba', mah' sa' hlëëh' dsa- hñih' kih' hi'
lä'ja- sa' mi'goo- hi'sa'llu' kiyh'.

Ha- lä' hnøø' jmee' dsa- na'lleeh' kyaa' Dio hi- kwa' ju-
u' kiyh'

⁸ Hi' lä'ja- ka'läh' kih' lä'jëë' hi- jmee' be' kih' hi-
kye- në', hnää' jaa- hi- hä' ta' kih', hi- mi-te' juu' kih',
hi- sa' hñih', hi' hi- sa' hee' dsë' kuu'. ⁹ Hi' hnää' jaa-
hi- na'jngii' huusë- kih', hi- chooh- koo- hweh' juu'
he- ma'dsoo' dsë- jne', he- ma'lä'jnä' jnän' na'. ¹⁰ He-
ja-, jaa' ga' hnøø' kye' jne' kwaat~ che' jmääꝑ' jmeey'

ta' ja-. Ja-ga' na', le' jmeey' be' kih' hi- kye- në',
cher'mah' sa' cha- he- na'bääyh'.

¹¹ Ja-ba' lä'ja- kih' dsa-më', hnøø' jaa- hi- hä' ta' kih',
hi- sa' koooh- juu' jwii', hi- ngë' koo- nëë' ba', hi' jaa-
hi- mi-te' juu' kih'.

¹² Hi- jmee' be' kih' hi- kye- në', wa' laay' dsa-ñuuh-
kyaa' jaa- ba' dsa-më', hi' wa' liyh' llay' ta' cha'neh'
kiyh', hi' wa' kwëëyh' nuuh' jooy'. ¹³ Lä'jëë' hi- ya'hëë'
llu' kyaah' ta' ja-, dsa-hä' ta' kiyh' jee' kih' dsa'kyaayh'
hi' cha-ga'miuh- lä'cha- be' kiyh' hlëëyh' dsa- ha- lä'
la' he- ma'dsoo' dsë- jne' kih' Cristo Jesús.

Jnaah' la' juu' he- ma'lä'jnä' jnän'

¹⁴ Hnoon' nñn' na'jëën' hne- chah' la-, pero ma'ra'
he- sii' ba' jnä' kyah', ¹⁵ le' ga- che- sa' ngoon' chah'.
Lä'ja- lä'ñeh' ha- lä' kah' në' kih' dsa- hi- ma'heeh- hi-
laa' gwah' kih' Dio jiih' hi- tääh' në' kih' ju'dsoo', hi'
chooyh- koo- hweh' juu' ja-, laay' lä'koh' ma'tii'
na'hyah-. ¹⁶ Ma'ra' ju'dsoo', sa' lä'këh' jne' jmi'
lä'ngëën' ha- lä' la' jwë' kih' Dio. Pero kyaah' he-
na'sii' jee' la- lä'ngëë' ba' jne' miih-:

Ga'mi'jnää- Dio hñii' jmi'gyuuh' la-, laay' lä'koo- jaa-
dsa-.

Hi- he' ya'hëë' lluy' ta'la' kih' Jmi'lle' Na'jngii'.

Lä'jëë' ángele ga'jëëy'.

Hi' ga'kwa' dsa- juu' kiyh' kih' dsa- hi- sa' laa' judiu.

Ga'lä'dsoo' dsë' dsa- kiyh', jmi'gyuuh' la-,

hi' ga'heeh- Dio ka'läh' gyuuh' ya'jwii'.

Lloo' koo- jmi' jmee' dsa- ta' koo' ju'dsoo'

4 Na'hñaa' lä'jëë- ga'mi'jnää- Jmi'lle' Na'jngii', ha-
lä' le' wa'ra- ga'të' jee' llaa' jmi'. Ko'llaa' dsa-
lä'øø' kih' he- ma'dsoo' dsë- jne', nuuy' juu' ta'juu'
he- kwa' jmi'lle' hñih'. ² He- ba' che- ta'juu' hi- kwa' ju-
u' lä'ja-! Mo'so' liiyh- he- jmeey', jlë' go-te~ huusë-
kiyh'. ³ Mo'so' kway' jwë' jee' goo- dsa-, ni' sa' kway'
jwë' kuh'hñih' dsa- lä'jë' he- cha-. Pero Dio ga'lla' lä'jë'
he- cha- mah' kuh'hñih' hi- kwa' ti'hmaah' kih', hi- laa'
kyaay' hi- kyuuh~ ha- lä' la' ju'dsoo'. ⁴ Jëëh', llu' ba'
lä'jë' he- ga'lla' Dio he- kih'hñih-. Sa' cha- he- kih'
jähñ' sa' llu', hnøø' kwan' ti'hmaah' kih' bih'. ⁵ Kyaah'
juu' kih' Dio hi' kyaah' he- ngii' dsa- kiyh', jmee'
na'jngii' lä'jë' he- kuh'hñih' dsa-.

Ha- lä' hnøø' jmee' hi- hä' goo- ta' kih' Cristo

⁶ Cher'mah' mi'tëëh' øøh' juu' la-, ya'hëëh' ba' hne-
llu' kyaah' ta' kih' Jesucristo, hne- hi- tëë- be' kyaah'
juu' he- ma'dsoo' dsë- jne', ja-ba' ju'dsoo' he-
ma'heeh' na-. ⁷ Mo'to' taah' hñaa' kyaah' juu' ma-
gyuh-, kyaah' juu' he- sa' jmää' ta'. Jmee' bii' hnääh'
Dio ba'. ⁸ Llu' ba' miuh- he- koo'hñii' jne'. Pero cha-
ga'miuh- llu' he- hnääh' jne' Dio. Jëëh' he- ja- la'
ya'jøø' jnän' jmi'gyuuh' la- hi' lä'ja- ka'läh' jmi'gyuuh'
he- na' ga'lä'jnä'. ⁹ Juu' la-, la' dsoo' hi' jmee' bii'
heeh' lä'jëë' dsa-. ¹⁰ He'ja- ba' kwa- jne' be' lä'jiih' jee'
le', kih' he- kye' jne' o'jøh' dsë- kih' Dio jiih', hi- lää~

lä'jöö' dsa'. Pero lä'jöö' hi' ma'heeh' kiyh', hi' he' ba' lä'ä'.

11 Jä' mi'tööh' dsa' juu' la', hi' jwih' hnih' jmee' bii' mi'tey'. 12 Ni' jaa', ta' wa' mi'kwa' hne' kih' he' mah'. Jle' jwë' kiyh'. Jmee' ba' hne' kwee' mah' ka' nê' hi' ma'heeh' juu' kih' Dio lä'koo' jmeeh' hñaa'h': ha' lä' hlëeh', ha' lä' jmeeh', ha' lä' hnaah' dsa'kyaah', ha' lä' ma'dsoo' hoh' kih' Dio hi' ha' lä' ngëh' kyaah' koo' nêe' ba' hñdsë'. 13 Ta'ko'ji'h' sa' ga' ma'lloon', ja' hëh' ba' hne' juu' kih' Dio, ja' hlëeh' dsa' kyaah' juu' na', hi' ja' mi'tööh' dsa' ka'läh'. 14 Ta' ya'tu' ta' he' ga'hñah' kih' Dio lä' ma' ga'kye' dsa'gyuuh' goo' nê' kyah'. Ga'ngëey' juu' he' ga'mi'jnää' Dio kiyh', ga'h-lëyh' kih' ta' he' ma'hñah' kih' Dio.

15 He'ja' ta' hwa' jee' jmeeh' ta' ja'. Jmee' ba' hne' he' mah' lii' ga'llooh' ba' hne' ta' cha'në'. 16 Hä'ä' hñaa'h' hi' leeh' wa'ra' ga'mi'sih' juu' na'. Ja' mi'teh' ba' hne'. Cher'mah' ga'llooh' ba' hne' jmeeh' lä'na', lä'äh' hñaa'h' hi' lä'äh' lä'jöö' hi' nuu' juu' he' kwah'.

Ha' lä' dsa'toohn' kyaah' hi' ma'heeh' juu' kih' Dio

5 Ta' hlëeh' dsa'nñuh' ma'gyuh' wa' la' cha' la', hlëeyh' kyaah' juu' llu' ba' lä'koh' jaa' tää' kyaah'. Hi' lä'ja' kih' hi' kwa', hlëeyh' lä'koh' dsa'nñuh' ööh' ba'. 2 Lä'ja' kih' hi' laa' dsa' ma'hya', hlëeyh' lä'koh' maa' kyaah'. Hi' kih' hi' laa' dsa'më' kwa', hlëeyh' lä'koh' dsa'më' ööh' ba'. Wa' na'jngih' go'te' hñdsë' kyah' kyaah'.

3 Cher'mah' dsoo' cha' dsa'më' hi' hñi', kwa' be' kiyh'. 4 Pero cher'mah' cha' dsa' hñi' hi' cha' joo', cha' gyuu' llooy', hi' he' ba' ga'tëe' jmee' be' kiyh' to'në', lä'koo' lle' kih' hi' hnaah' Dio, lä'llu' he' ga'mi'kwa' cho'jmiy'. He' ja' ba' llu' hi' tih' dsë' Dio. 5 Cher'mah' cha' jaa' ma'ra' hi' dsoo' hñi', hi' ma'jä' hñii' go'te', hi' he' ba' kye' o'joh' dsë' kih' Dio, hlëeyh' kyaah' Dio, hi' ngii' kiyh' lä'jmi' lä'hwë'.

6 Pero dsa'më' hñi' hi' jmee' lä' ngii' jmi'ngo' kih', na'juuy' jee' ka' Dio ma'ke' jiiyh' jmi'gyuu' la'. 7 Kwa' ba' hne' juu' la', mah' ni' jaa' sa' wa' ja' na'bääh' dsoo'. 8 Cher'mah' cha' hi' sa' jmee' he' kih' hi' cha' kyaah', he' ma'bey' he' ma'dsoo' dsëy' ba' ja'. Hi' jmeey' hñi' cha'ga'miih' cher'mah' sa' hä'äy' hi' tääh' cha'neh' kiyh'. Hlëeh' gyih' lä'koh' ga' hi' sa' ma'heeh' go'te'.

9 Cher'mah' cha' dsa'më' hñi', hi' hä'ä' la' ga' to'lo'gya' dsë' gya' jii'ne', hi' he' ba' cha' jwë' lla'llee' je' mah' hyoyh' he' jmee' bii' kiyh', cher'mah' ma' laay' më' jaa' ba' dsa'nñuh'. 10 Jmee' bii' jaa' dsa'më' hi' hii' juu' jmee' he' llu' jmah', hi' ga'mi'kwa' joo', hi' ga'kwa' jee' ga'jä' dsa', hi' ga'jmää' hñii' hwa' mah' ga'jmeey' ta'he' kih' hi' laa' kya' Dio, hi' ga'jmeey' be' kih' hi' jëe' wii', hi' ma'tëe' jmee' he' llu' jmah'.

11 Pero dsa' hñi' hi' kwa', sa' cha' jwë' kiyh' lla'lleey' je', wa'ra' ja' dsëy' kaa' jñah' dsa'nñuh' hi' sa' lä'tä'äy' mi'tey' ta' kih' Cristo. 12 Jee' ja' ma'na'bä'äyh', kih' he' ma'hlä'äyh' kyaah' hmooh' he' ga'jmeey' to'në'. 13 Hi' ja' ma'la' he' ja' jmeey',

lä'jwëeyh' hi' lä'tëey' ngëy' lä'joh' hne' chih'. Hi' kooyh' juu' jwii', hi' taayh' hñiiy' jee' sa' ga'tëey' jëey', hi' llay' juu' he' sa' ga'tëey' hlëeyh'. 14 Dsa'më' hñi' hi' kwa', hnoo' ga' jnä' he' kaa' dsa'nñuh', mah' lä'cha' joo' hi' jmeey' ta'he' cha'neh' kiyh'. Hi' hnoo' liiyh' kih' lä'jë' he' jmeey'. Lä'ja' jle' jwë' kih' hi' na'hööh' hi' hlëeh' wii' kiyh'. 15 Cha' ko'llaa' dsa'më' hñi' ma'tuy' juu' kih' Dio mah' jmeey' lä' jö' Tana' kiyh'.

16 Cher'mah' cha'neh' kih' ööh' jne' hi' më' hi' nñuh' cha' jaa' dsa'më' hñi', wa' hnoo' bih' lä'jë' he' jmee' bii' kiyh' mah' sa' jmee' hii' kih' gwah'. Ja' ga' na' lä'tä'ä' gwah' kwa' be' kih' dsa' hñi' hi' sa' cha' kya' go'te'.

17 Dsa'gyuuh' hi' tääh' ta'jä' gwah', lle' kih' hyoyh' to' jaa'. Pero jmee' bii' hyoh' to'në' hi' kwa' juu' kih' Dio, hi' lä'ja' hi' mi'tööh' dsa'. 18 Lä'ja' na'sih' juu' kih' Dio: "Sa' llu' na'hñuh' hoo' kya' jee' pe'jleeyh' kyah' kih' mi'trigo." Hi' lä'ja' na'sih' ka'läh': "Hi' jmee' ta', lle' kih' tëeyh' jñeey'."

19 Ta' jmee' he' juu' kih' hi' bääh' dsoo' dsa'gyuuh' kya' gwah' cher'mah' sa' cha' uu' uu' hi' jmee' ju'd-soo'. 20 Cher'mah' ngoo' bih' jmeey' he' hñi', hlëeyh' to'lo' nê' jee' lä'jöö', mah' lä'ja' hii' goo' kih' lä'jöö'.

21 Jmeen' mada' kyah', ñe' ba' Dio, ñe' ba' Jesucristo Dsa'jööh' jnän' hi' ñe' ángele hi' na'llëeh' kya'ay'. Jwëhn' hne' hoo' lä'jë' juu' la'. Jmee' kwee' lä'hii' nê', ta' wa' hnaah' ma'la' uu' uu' ba'. 22 Ta' hñaa' tä'be' hi' ka' nê' kih' ööh' jne' mah' kyeh' gooh' nê' kiyh' mah' sa' dsa'bääh' dso'kye' kiyh'. Hä'ä' hñaa'h', wa' na'jngëeh' kih' lä'jë' he' hñi'.

23 Na' ta' cha'në' mo'to' huh' jmi'dsë' jmah', hih' miih' jmi'h' mi'jeh' ma'ä' kih' he' dsaah' tuh' hi' kih' he' dsa'lä'dsaah' ko'lla'ji'h'.

24 He' hñi' he' jmee' ko'llaa' dsa'lä'jnä' jmi'gyuu' la' jaa' ja' ga' lla' Dio ta'. Pero he' hñi' he' jmee' jñah', lä'jnä' wa'ra' ga'të' jee' lla' Dio ta'. 25 Hi' lä'ja', dsa'lä'jnä' ta' llu'. Pero cher'mah' cha' ta' llu' he' sa' na'jnä', ma'ra' he' lä'jnä' ba' këe'.

6 Hih' hi' jmee' ta' kih' dsa', hnoo' cha' nñuh' kiyh' kyaah' dsa'gyuuh' mah' sa' hlëeh' dsa' wii' kih' Dio, hi' ni' sa' hlëeyh' wii' kih' juu' he' ma'mi'töö' jne'. 2 Hi' cher'mah' cha' ööh' jne' hi' laa' juu' ta', sa' cha' jwë' jnän' jmeen' wa' la' cha' la' kih' he' laay' ööh' jne'. Lä'llu' he' hñä' jnih', hnoo' jmeen' he' llu' jmah' kya'ayh' ta'la' kih' he' laay' ööh' jne' hi' ja' llu' kyaah' ta' kiyh'. He'ja' mi'töö' dsa' juu' la', hi' hlëeyh' ka'läh'.

Hii' goo' jnän' kyaah' kuu'

3 Cher'mah' cha' jaa' hi' mi'töö' dsa' jyoh' juu' he' sa' jeeh' kwee' kyaah' ju'dsoo' kih' Jesucristo Dsa'jööh' jnän', hi' sa' jeeh' kwee' kyaah' juu' he' ma'heeh' jne', 4 he' jmääy' hñiiy' jööh' ba' ja', hee' na' kyuuhy', he' sa' tuy' ti'chooy' juu' ja', koo' llay' hñii' ba'. Jee' ja' hwëe' hi' wii' dsë', hi' hnoo' hñii', hi' hlëeh' wii' kih' dsa', hi' hi' sa' cha' o'joh' dsë' kih'. 5 Hi' lä'ja' hwëe' hi' cha'ah' hi' na'he' go'te' hñdsë' kih', hi' mo'so' cha' ju'dsoo' kih'. Hi' he' laa', lä'chay' cha'miih' kuu',

kih¹ he⁻ hnaayh⁻ Dio. Ta⁺ jmee⁻ ko⁻joh³ kyaah¹ dsa⁻ he³. ⁶Jnaah¹ la¹ jnan¹ he⁻ hnääh¹ jne¹ Dio, pero hnøø¹ heeh¹ ba¹ jne¹ ha⁻ koh³ te¹ he⁻ cha⁻ jnan¹. ⁷Ni⁺ miih⁻ sa⁺ cha⁻ he⁻ kye¹ jne¹ ma¹ ya⁺nøø¹ jne¹ jmi⁻gyu⁺ la⁻. Hi⁺ lä⁺ja⁻ sa⁺ cha⁻ he⁻ kij¹ jne¹ wa¹ra⁻ ga⁺nøø¹ jne¹ ka⁻läh³. ⁸Cher¹ mah¹ cha⁻ he⁻ kih⁻hih⁻ jne¹ hi⁺ cha⁻ ba¹ hmih⁻ kye¹ jne¹, kyaah¹ he⁻ ja⁻ ba¹, wa¹ cha⁻ jne¹ llu¹. ⁹Hi⁻ hnøø¹ lä⁺cha⁻ cha⁻miih⁻ kuu¹, gwa³ dsëy¹ jmeey¹ he⁻ hliih¹ kyaah¹ he⁻ jøø⁺ kiyh¹. Dsa⁻lä⁻ngaayh¹ kyaah¹ lä⁺jë⁺ he⁻ hee³ dsëy¹, koø⁻ hnoo⁻ dsoo¹ ba¹ ja⁻. Kyaah¹ he⁻ ja⁻, dsooy¹ ta⁺ hwa¹ mah¹ heey³ go⁻te⁻. ¹⁰Kih¹ he⁻ hee³ dsë¹ dsa⁻ kuu¹, he⁻ja⁻ ba¹ hya⁻ lä⁺jë⁺ nëe¹ he⁻ hliih¹. Kih¹ he⁻ hnøøy¹ liyh¹ cha⁻ga¹miih⁻ kuu¹, lä⁺ja⁻ ko⁻llaa¹ dsa⁻ ma⁻be¹ he⁻ ma⁻dsoo¹ dsëy¹ kih¹ Dio, he⁻ja⁻ ma⁻ja⁻ cha⁻miih⁻ wii³ në¹ kiyh¹.

Wa¹ kwan¹ be³ kyaah¹ juu¹ he⁻ ma⁻heeh¹ jne¹

¹¹ Pero hne⁻ dsa⁻ñuuh⁻ kya¹ Dio, ni⁺ miih⁻ ta⁺ jmee⁻ lä⁺koø⁻ jmee⁺ dsa⁻ he³. Jmee¹ he⁻ llu¹ jmah¹ ba¹, hnääh¹ Dio, wa¹ lä⁻dsoo¹ hoh³ kiyh¹, wa¹ hnaah¹ dsa⁻, wa¹ joh⁻ hoh³ kyaah¹ dsa⁻, hi⁺ jmää¹ hñaah¹ hwaah¹ ba¹. ¹²Jwërte¹ kwa¹ be³ hnääh¹ Dio, lä⁺llu¹ he⁻ ma⁻dsoo¹ hoh³. Jëeh³ ga⁺llëeh⁻ Dio hne⁻ mah¹ jmeey¹ lä⁺chaah⁻ tää³. He⁻ja⁻ kwa¹ ba¹ hne⁻ be³ kyaah¹ juu¹ ja⁻. Jëeh³ ga⁺mi⁺jnääh¹ ba¹ hne⁻ juu¹ he⁻ ma⁻dsoo¹ hoh³ jee¹ kih¹ jwëë³ dsa⁻. ¹³Jmeen¹ mada¹ kyah¹, mi⁻te⁻ lä⁺jë⁺ he⁻ ma⁻jwëëhn¹ hne⁻. Ñe⁻ ba¹ Dio hi⁻ jmee⁺ cha⁻ ga⁺lä⁺jëë⁺ hi⁺ ñe⁻ ba¹

Jesucristo hi⁻ ga⁺mi⁺jnääh¹ juu¹ kih¹ cha⁻në¹ Poncio Pila⁻to, ga⁺jäyh³ ha⁻ lä⁺ la¹ ju⁻dsoo¹. ¹⁴Jmee¹ ba¹ hne⁻ lä⁺jë⁺ mada¹ he⁻ ma⁻jmeen¹ kyah¹ mah¹ sa⁺ hlääh¹ hne⁻ hi⁺ sa⁺ na⁻bääh¹ ni⁺ koø⁻ wa¹ra⁻ ga⁺të⁺ jee¹ jäh³ Jesucristo Dsa⁻jøøh¹ jnan¹. ¹⁵Dio hi⁻ lluu¹ mi⁻jnääh¹ Jesús wa¹ra⁻ ga⁺lloo¹ jmi⁻. Jaa⁻ Dio ba¹ hi⁻ lla¹ ta¹. Hi⁻ he³ he³ Rey hi⁻ kye⁻ në¹ kih¹ jee¹ lä⁺jëë⁺ Rey, hi⁺ jaa⁻ hñii³ bih¹ laay¹ jøøh¹ kih¹ jee¹ lä⁺jëë⁺ Dsa⁻kāah¹. ¹⁶Jaa⁻ hñii³ bih¹ sa⁺ juuy³ jih¹ koh³, hñii³ bih¹ gyay¹ jee¹ jnä¹ wa¹je⁻, ni⁺ jaa⁻ sa⁺ të⁺dsëë¹ jee¹ gyay¹. Ni⁺ jaa⁻ dsa⁻ jmi⁻gyu⁺ sa⁺ ma⁻jëëy¹, ni⁺ sa⁺ tëëy¹ jëëy¹. Wa¹ la¹ juuh⁻ kiyh¹ hi⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ be³ kih¹ lä⁺jë⁺ joh³ jmi⁻ cha⁻. Wa¹ la¹ lä⁺ja⁻.

¹⁷ Hlëëh¹ hi⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ kuu¹ jmi⁻gyu⁺ la⁻, ta⁺ wa¹ jmääy¹ hñiiy³ kāayh¹. Ta⁺ wa¹ kyey³ o⁻joh³ dsë⁻ kyaah¹ kuu¹ kiyh¹. Lla¹ ba¹ kuu¹ na¹. Hnøø¹ kāy¹ o⁻joh³ dsë⁻ kih¹ Dio ba¹, hi⁻ kwa¹ cha⁻miih⁻ lä⁺jë⁺ he⁻ hnøø¹ jnan¹ mah¹ kyen¹ ya¹jøø¹. ¹⁸Chiih¹ hi⁻ cha⁻ kuu¹, wa¹ jmeey¹ he⁻ llu¹ ba¹. Lla¹ he⁻ ma¹ lä⁺chay⁻ kuu¹, wa¹ jmeey¹ cha⁻miih⁻ be³ kih¹ hi⁻ lla⁻kyaa¹, sa⁺ wa¹ chaayh⁻. ¹⁹Lä⁺ja⁻ ba¹ lä⁺cha⁻ cha⁻miih⁻ kiyh¹ he⁻ mo⁺so⁺ lla⁺ në¹ jmi⁻gyu⁺ he⁻ na¹ ga¹ jä⁻. Hi⁺ lä⁺ja⁻ tëëy¹ chaay⁻ tää³.

²⁰ Timotä, ja⁻ mi⁻teh⁻ lä⁺jë⁺ mada¹ nuuh⁻ kih¹ Dio. Ta⁺ täah¹ hñaah¹ jee¹ cha⁻ juu¹ he⁻ sa⁺ jmää¹ ta¹ hi⁺ lä⁺jë⁺ ju⁻u¹ he⁻ kwa¹ hi⁻ jäh³ ma⁻mi⁻tëë⁻ cha⁻miih⁻. ²¹Heh¹ lä⁺ja⁻ ma⁻kah⁻ ko⁻llaa¹ jwë¹, ma⁻jmeey¹ ta⁺ koo³ juu¹ kih¹ Dio he⁻ jmee¹ jne¹ dsoo¹.

Wa¹ mi⁻jää¹ Dio hne⁻. Wa¹ la¹ lä⁺ja⁻.

2 Timoteo

1 Jnä Paa laan apóstol kyaa Jesucristo lä hyoh dsē Dio. Ga cheey jnä mah kwan juu kiyh lä koo ga bääyh hñiiy jmeey chaa jne ta la kih Cristo Jesús. ²Jee la siin kyah Timotä lä koh jaa gyuy hi hnaan. Ngñin kih Dio hi laa Täa jnan hi ngñin kih Jesucristo Dsa jøøh jnan, wa kway he llu kyah, wa lä ñih dsē hne, wa jmeey hii ti kyah.

Paa ga hlēeh Timotä mah mi tey ta he hä gooy

³Kwan ti hmaah kih Dio. Jmee ba jnä ta he kiyh ja ba lä koh ga jmee dsa ma kaa kyaa. He ja sa hñi hñ dsē kin. Hi dsooh ba dsen hne lä jmi lä hwē lä ma hlēehn kyaa Dio kyaa. ⁴Dsooh dsen he ga lä meeh hoh. He ja hnoon niin na jēen hne, ja ga na chaa llu. ⁵Ma ba jnä, ja koo jawah ba hne he ma dsoo hoh kih Dio. Lä ma to nē ga lä dsoo dsē ma hyaa kyaa Loida kyaa maa kyaa Eunice, hi jmeen dsoo, ja ba lä ja ma dsoo hoh hne ka läh.

⁶He ja jwēhn hne, kwa ba hne be kyaa ta he ga kwēeh Dio hne lä ma ga kyen goon nē kyah. ⁷Jēh, sa ga kwa Dio jmi lle kih mah jmeen gah jne. Ga kway mah kwa be jnan, mah lä hnaä jne dsa kyaa, hi mah hään hñaan. ⁸He ja jwēhn hne, ta jmee na heeh. Kwa ba hne juu kih Dsa jøøh jnan. Ni ta jmee na heeh ki jnä he hään neh ñe kwaat kih Jesús. Heeh ba hne jēh wñ kwaat kih ju hmēē lä koh jēn la. Dio ba kwa be kyah. ⁹Hi he ga lä jne hi ga tēyh jne mah le jne na jngēē. Ja ta la kih he ma jmeen he llu ga tēyh jne. Jaa ba ma la dsē Dio jmeey lä ja, he ja ba ga tēyh jne. Hi lä ma ga heeh jne kih Cristo, ga hñah jne he la kwa Dio he ma na la juu jaa ja ga nøø jmi gyuy. ¹⁰Hi na ma mi jnä Dio lä jē he ja, lä llu he ja Jesucristo Dsa jøøh jnan hi ga lä jne. Ma ke ga juuy, sa ga lih he ja kyayh. Ma ra he ga lä jñih bih. Hi kyaa ju hmēē kiyh ga mi jnäy ha lä lä chaa dsa tää, lä ja mo so juuy jih koh.

¹¹Hi jnä na hñaan kwan juu la, laan apóstol, hi laan ta jwöh kyaa hi sa laa judiu. ¹²Kih he ja ba na, jēn wñ. Pero sa gwa na hñih, kyuy ba jnä hi kih ma dsoo dsen. He ja jmeen dsoo, hi he cha be kih høøy lä jē he ga toohn gooy lä jñih lloo jmi.

¹³Wa ja koo hweh kyah lä jē ju dsoo he ma jwēh hne. Wa dsoo hoh tää, wa hnaah dsa. He na ba cha jnan, kih he ma laa jne koo kyaa

Cristo Jesús. ¹⁴Kyaa be kih jmi lle Na jngñ he kyaa jne, høø juu llu he ma hñah.

¹⁵Ma ñeh ba hne, lä jē hi chaa hwa Asia ma be jnä. Lä ja ga jmee Figelo kyaa Hermógene. ¹⁶Wa lä ñih dsē Dio lä jē hi chaa kyaa Onesíforo. Joh jñih sa ga jmeey be kin, sa ga lä hi iyh kih he hään neh ñe. ¹⁷Lä chah ma ga lloo Onesíforo jwñ Roma, ga hnaayh jnä lä bi lä ja, lä jñih ga jnäy jnä. ¹⁸Wa lä ñih dsē Dsa jøøh jnan kiyh wa ra ga tē jee laa jmi. Hne ñeh kwee he ga jmeey cha mi h be jnan lä ma tøøhn jwñ Éfeso.

Hnøø ma na lluy jne mah lä ja lee jne lä koo jaa hløø kyaa Jesucristo

2 Jwēhn hne gyuy kyaa, kwa ba hne be kyaa he la hñah jne ta la kih Cristo Jesús.

²Ga lä tēh juu he ga kwan to lo nē jwē dsa. He ja jwēhn hne, tøøh goo jñah hi laah jmaa mi tēē dsa juu ja.

³Kwēh hoh ma jēh wñ. Mah lä ja lee lä koh jaa hløø lluy kyaa Jesucristo. ⁴Ni jaa hløø sa jäy jmeey jyoh ta, ga tēy jmeey lä jē mada kih jñ bih mah tih dsē jñih hi ga kwēyh ta ja. ⁵Hi lä ja hi koo, ni koo sa liyh cher mah sa ga kooy lä lle kiyh. ⁶Jaa hi jmee ta hwa kih, lle kih tēy to nē kih jee lä jē wa ra ga sooh ta ja. ⁷Jmee da hñ dsē hee hnøø jah he ma jwēhn hne. Dsa jøøh jnan ba kwa be kyah mah lä ngēh lä jē he ja.

⁸Wa dsooh hoh kih Jesucristo, hi laa sa ju kih David hi ga lä jñih jee kih hi na juu, lä koo la ju hmē he kwan. ⁹Kih he ja ba na, jēn wñ, he na hñuuh kyaa caden lä koh jaa hi ää dsoo. Pero ni mi h sa le jmeey lä ja kih juu kih Dio. ¹⁰He ja kwēh ba dsen jēn wñ mah wa la llu kih lä jē hi na lleh kyaa Dio. Mah lä ja lloo koo jmi läy ta la kih Cristo Jesús mah dsa nääy ya jwñ jee sa hee jih koh.

¹¹Juu la la ju dsoo:

Cher mah ga juu jne kyaa Jesús, lä ja jmeey chaa jne ko jøøh kyayh.

¹²Cher mah ga lä be dsē jne jēn wñ, lä ja cha jwē jnan jmeen hih ko jøøh kyayh.

Cher mah ga jah jne sa kyuy jnih, ja ba lä ja jäyh sa kyuy jne.

¹³Cher mah sa ga mi ten juu jnan, pero ma ra he mi te bih juu kiyh,

jëeh' sa' le' hiji' juu' kiyh'.

Jaa' hi' ma'ya-hëë' llu' kyaah' ta' kih' Dio

14 Mi-dsooh' dsë' øøh' jne' kyaah' juu' la'. Ja' jwiiyh', ñe' ba' Dsa-jøøh' jnän', sa' llu' he' ti'choo' jne' juu' he' sa' jmää' ta'. Koo' hee' dsë' dsa' hi' nuu' ba' ja'.

15 Kwa' be' mah' ya'hëëh' llu' cha'në' Dio mah' sa' jäh' o'hih' kyaah' ta' he' mi'tëëh' dsa' ju'dsoo' lä'koo' lle' kih'.

16 Ta' kwaä' hñaah' kyaah' juu' he' sa' jmää' ta'. Kyaah' juu' ja' dsa-nää' dsa' cha'ga'miih' kyaah' he' hliih'.

17 Juu' ja' kuh'gii' kih' dsa' lä'koh' kuh'gii' në' dsoo' jee' ja'. Lä'ja' ga'la' kih' Himeneo kyaah' Fileto.

18 Hi' he' ga'kah' jwë' kih' ju'dsoo', jäyh' ma'ngëë' ba' he' dsa-lä'jiih' dsa'. Kyaah' juu' ja', ga'hëey' dsë' ko'l-laa' dsa' hi' ma'dsoo' dsë'.

19 Pero juu' kih' Dio ja' koo' hweh', lä'koh' ma'tii' na'hyah' he' na'sii' në' kih': "Kyuü' ba' Dsa-jøøh' jnän' lä'jëë' hi' laa' kyaay'."

Hi': "Lä'jëë' hi' ngii' ta'la' kih' Cristo, wa' lä'øøy' kih' lä'jëë' he' hliih'."

20 Jëë' da'. Koo' hne' jueh' jee' cha' cha'miih' nëë' goo' tii' dsa', cha' he' la' kyaah' ñe' hmooh', hi' cha' he' la' kyaah' hma', hi' cha' he' la' kyaah' gwaah'.

Lä'jëë' he' hmooh' jmääyh' ta' lä' ma' të' jmi'. Hi' he' sa' hmooh', he' ja' ba' jmääyh' ta' koo' kyoo' ba'.

21 Hi' ja' ba' lä'ja' la' kih' dsa' kyaä' Dio ka-läh'.

Cher'mah' ko'llaa' hi' ma-lä'øø' kih' he' hliih', hi' he' laa' lä'koo' ñe' he' hmooh', he' na'ngii' he' jmää' kih' Dsa-jøøh' jnän'.

Lä'ja' ma'na'lluy' bih' jmeey' lä'jëë' ta' llu'.

22 Be' go'te' lä'jëë' he' hee' dsë' chih' kwaä'. Hi' gwa' ba' hne' ta' cha'në' ko'joh' kyaah' lä'jëë' hi' ngii' kih' Dsa-jøøh' jnän' kyaah' koo' nëë' ba' hëü' dsë'.

Ja' jmeeh' he' llu' jmah' ba', hi' hnøø' lä' ma'dsoo' ja' ba' hoh' kih' Dio, wa' hnaah' dsa-kyaah' hi' wa' hii' tii' kyah'.

23 Jmee' ta' koo' juu' he' ti'choo' dsa', juu' he' sa' jmää' ta'. Ma'ñeh' ba' hne', koo' lä' hñii' ba' juu' ja'.

24 Jaa' hi' jmee' ta' he' kih' Dsa-jøøh' jnän', sa' hnøø' hneey' kyaah' dsa'. Hnøø' llu' dsëy' kyaah' lä'jëë' ba'.

Hnøø' liyh' mi'tëëy' dsa', hnøø' joh' dsëy' kyaah' dsa'.

25 Hi' hnøø' jmääy' hñiiy' hwaä' wa'ra' ga'të' jee' hlëëyh' hi' chaah', ha' ga' che' ga'kwa' Dio jwë' dsa-jëeh' hi' he' kyaayh' mah' lä'kyuuyh' ju'dsoo'.

26 Lä'ja' ba' lää' hi' tääh' goo' hi'sa'llu', hi' jmee' lä' hyoh' dsëy'.

Ha' lä' tääh' dsa' wa'ra' ga'të' jee' llaa' jmi'

3 Hnøø' lä'ñeh' he' la' ka-läh', ja' he' wii' wa'ra' ga'të' jee' llaa' jmi'.
2 Ma'ja' dsa-taah' dsa' lä' hyoh' dsë' hñii', lä'hee' dsëy' kuu', jmääy' hñiiy' kaa'h', lä'taayh', mi'kwayh' Dio, lä'chaayh' kih' cho'jmiy', sa' jiiyh' ni' koo' juu' llu', lä'hlëëyh' go'te'.
3 Ni' sa' lä'joh' dsëy', ni' sa' lä'hnøøy' jëeyh' juu' kyaah' dsa', kooyh' juu' jwii', sa' lä'täy' häy' hñiiy', lä'hña' dsëy' ga'ngëë' jwëë', jmeey' na'høøyh' kih' he' llu'.
4 Jmi' ja', lä'tuy' dsëy' hnëëy' dsa-kyaayh', ngaayh' kyaah' lä'jëë' he' jmeey', jmääy' hñiiy' lluy', hnooyh' ga' he' tih' dsëy' lä'koh' ga' he' hnaayh' Dio.
5 Jmeey' lä'koo'

hi' hnaah' Dio, pero kyaah' lä'jëë' he' jmeey' ja', lä'jnä' sa' kyey' ni' miih' be' kih' Dio. He'ja' ta' jmee' ko'joh' kyaayh'.

6 Dsa' he' dsa-taayh' cha'neh' kih' dsa-më' hi' sa' cha' be' kih', mi-gaay' dsa-më' hi' tëë' jmee' he' hliih', lä'koo' joh' he' hee' dsë' jmi'ngo' kiyh'.

7 Täayh' mi'tëëy' hñiiy', pero jih'koh' sa' lä'këyh' jmi' lä'ngëëy' ha' lä' la' ju'dsoo'.

8 Hi' ja' ba' lä'koo' ga'jmeey' Jane kyaah' Jambre, hi' ga'ha' kih' Moisé, lä'ja' jmee' dsa-ñuuh' he', hay' kih' ju'dsoo'.

Ma'na'hëë' go'te' hëü' dsë' kiyh', mo'so' laay' kwaat' kyaah' hi' ma'dsoo' dsë'.
9 Pero sa' dsa-nääy' ta' cha'në' kyaah' juu' kiyh'. Jëeh', lä'jnää' kih' lä'jëë', he' laay' dsa' too', lä'koh' ga'la' kih' dsa' hi' ga'ha' kih' Moisé.

Jee' ga'dsaa' juu' la' kwa' ga' Paa' nuuh' kih' Timotä

10 Pero ma'kyuuyh' ba' hne' juu' he' ma'nuuh' kin', ha' lä' jmeen', ha' lä' la' hëü' dsë' kin', he' ma'dsoo' dsën', he' joh' dsën', he' hnaah' dsa', hi' he' kwëëh' dsën'.

11 Ma'ñeh' ba' hne' ha' lä' ga'jmeeh' dsa' jnä', hi' ha' lä' ga'jëen' wii' jee' jwii' Antioquia, Iconio, Litra.

Ga'jëen' wii' jwërte. Pero Dsa-jøøh' jnän' ga'lää' jnä' kih' lä'jëë' he' ja'.

12 Hi' lä'jëë' hi' hnøø' dsa-taah' lä'kaa' tuh' dsë' kyaah' Cristo Jesús, ma'ra' he' jëë' bih' wii'.

13 Pero dsa' hña' dsë' he', kyaah' hi' ta'juuy', jmee' gyih' cha'ga'miih' he' hliih' koo' hä' koo' hä', mi-gaay' dsa' hi' mi-goo' dsa' kiyh'.

14 Pero gwa' ba' hne' ta' cha'në' kyaah' he' ma'mi'tëëh', ma'ñeh' ba' hne' ha' lä' la' he' ma'hëeh'.

Jëeh', kyuyh' ba' hne' hiji' na' hi' ga'mi'tëë' hne'.

15 Lä'jiih' ma' mah' ma'kyuuyh' ba' hne' juu' kih' Dio lä'koo' na'sii'.

Juu' ja' ga'mi'tëë' hne' lä'jwë' jee' lääh', lä'llu' he' ma'dsoo' hoh' kih' Cristo Jesús.

16 Dio ba' ga'kwa' hëü' dsë' llu' kih' hi' ga'sii' lä'jëë' juu' ja' he' jmää' mi'tëë' jne' dsa', he' mi'jnää' he' dsa-hlääh' jne', jmää' he' hlëëh' jne' dsa', hi' he' mi'tëë' jnih' jmeey' he' llu' jmah' ba'.

17 Lä'ja' ba' hwëë' llu' hi' hnaah' Dio, ja' ga' na' ma'na'lluyy' go'te' jmeey' lä'jëë' nëë' he' llu'.

4 Chuyh' kyaah' hne'. Ñe' ba' Dio hi' lä'ja' Jesu-cristo Dsa-jøøh' jnän' hi' jäh' llä' ta' kih' hi' jiih' hi' kih' hi' na'juuy', wa'ra' ga'lä'jnääy' jmeey' hih' kih' dsa'.

2 He'ja' kwa' ba' hne' juu' ja'. Kwa' ba' hne' jä' ma'ke' sa' la' hor' kih'. Hlëëh' hi' dsa-hlääh', juuh' kiyh' kyaah' juu' ja', kwëëyh' nuuh'.

Hi' hnøø' joh' h' kyaayh' jee' mi'tëëh' hñiih'.
3 Loo' koo' jmi' mo'so' lä'hnøø' dsa' nuu' ju'dsoo' he' ma'mi'tëë' jne'. He'ja' hnaayh' jwëë' ta'jwoh' hi' kwa' juu' lä'koo' tih' dsë' dsa' nuu'.

4 Dsa' he' na', be' ju'dsoo' mah' jmee' gyih' he' kih' juu' wa' he' cha' he'.
5 Pero hne' hää' hñaah', kwëëh' hoh' kih' lä'jëë' he' wii' he' ja' në' kyah', kwa' ju'hmëë' la' kih' dsa' hi' sa' ma'nuu', mi'te' lä'jëë' ta' he' ga'tëëh' jmeeh'.

6 Ma'ngoo' ya'jäh' he' naahn', jëëh' ma'lloo' jmi' he' jngëëh' dsa' jnä'.
7 Ma'kwan' cha'miih' be' kyaah' ta' la'. Ma'lih' ba' jnä' kyaah' ta' he' hä' goon'.
Lä' ma'dsoo' ja' ba' dsën' kih' Dio.
8 He'ja' ma'na'la' juu' hyohn' koo' coron ma'ja', ja' ga' na' ya'hëën' lluy'.

Dsa-jøøh' jnän, dsa-ta' lluy, kway' he- ga-tëën' hyohn'. Hi' ja' ma-la' jnä' hyohn', ja-ba' lä-ja' hyoh' lä-jëë' hi' lle' dsë' he- jäh' Jesucristo.

Ga-jäh' Paa' ha- lä' jmee' Timotä

⁹Jmee' bii' ya-jëë' jnä' chah'. ¹⁰Ma-beë' Dema jnä', mah' hnooh' gyih' he- cha' jmi-gyuu' la'. Ma-ngooy' jwii' Tesalónica. Crescente ma-ngoo' ta' hwa' Galacia, Tito ma-ngoo' ta' hwa' Dalmacia. ¹¹Jaä' Luca ga' gya' kyaah' jnä'. Ja' jäh' Marco ta' la' wa-ra' ga-të' jee' ñeeh'. Hi' na' jmää' kin' kyaah' ta' la'. ¹²Ma-cheën' Tíquico ta' jwii' Éfeso. ¹³Wa-ra' ga-të' jee' ñeeh', ja' kah' kōlla' hmih'lloo' kin' he- ga'kyen' kih' Carpo jee' jwii' Troa. Hi' dsooh' hoh' kah' lä-jë' mo'je- na-gyee' kin', hi' he- jmee' ga' bii' kin' loo' jah' jee' sän'.

¹⁴Leja' të'ñe' he', ga'jmee' cha'miih' hläh' kin'. Dio mi'hmaah' ha' koh' te' he- ga'jmee' kin'. ¹⁵Hää' hñaah' kyaayh'. Peer' hnøøy' lla-dsëy' kih' juu' he- kwa' jne'.

¹⁶To-në' lä' ma' ga'lloon' nē'ta' jee' ma' lään' hñiin' ni' jaä' sa' ga'jmee' be' kin', lä-jëë' ba' ga'beë' jnä'. Sa' wa' jmee' Dio kwaat' kih' he- ja'. ¹⁷Pero Dio cheh' kyaah' jnä', ga'kway' be' kin', lä'jiih' ga'hñaä' ga'k-wan' juu' kiyh' mah' wa' nœy' lä-jëë' dsa- hi' sa' laä' judiu. Hi' lä-ja' ga'kway' be' kin' ga'läy' jnä' he- ma' kuh' hyah' jnä'. ¹⁸Hi' lä-ja' lää' Dio jnä' kih' lä-jë' he- hliih', tëëy' jnä' ya'jwii' kiyh'. Lä-ja' wa' la' jœh' kiyh' ga'lä-jë' joh' jmiif' cha'. Wa' la' lä-ja'.

¹⁹Jmee' Dio kih' Prisca hi' kih' Aquila. Hi' jmee' Dio kih' hi' chaä' cha'neh' kih' Onesíforo. ²⁰Erasto ga'jä' jwii' Corinto, Tróximo ga'llaan' jwii' Mileto kih' he- dsaayh'. ²¹Ja' jmeeh' bii' ñeeh' to'chah' la', na' sa' ga' ma-ja' jii' gyuu'. Eubulo jmee' Dio kyah', hi' lä-ja' jmee' Pudente, kyaah' Lino, kyaah' Claudia, hi' lä-jëë' øøh' jne' hi' tääh' jee' la' ka-läh'.

²²Wa' hää' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' tuh'hoh', wa' mi-jää' Dio hne'. Wa' la' lä-ja'.

Tito

1 Jnä' Paa' jmeen' ta' kih' Dio, hi' laan' apóstol kyaa' Jesucristo he' ja' jmeen' juu' kih' hi' na' lleeh' kyaa' Dio, mah' lä' dsoo' dsëy' kiyh' hi' lä' jwë' ja' lä' ngëëy' ha' lä' la' ju' dsoo' he' tøøh' jne'. ² He' ja' kye' jne' o' jøh' dsë' he' chaa' jne' tää' lä' jë' joh' jmi' cha', lä' koo' ga' bääh' Dio hñii' ja' ga' llay' jmi' gyuu'. Hi' sa' ta' juuy'. ³ Lä' ma' ga' lloo' jmi', ga' mi' jnäy' juu' kiyh' he' na' hñaan' kwan' lä' koo' mada' ga' jmee' Dio hi' lää' jne'. ⁴ Siin' kyah' Tito, hne' laah' lä' koh' gyuu' kyaa' ta' la' kih' he' ma' dsoo' hoh' kih' Dio ko' jøh' kyaa' jnä'. Ngñn' kih' Dio hi' laa' Täa' jnan' hi' ngñn' kih' Jesucristo Dsa' jøøh' jnan', hi' ga' lää' jne', wa' kway' he' llu' kyah', wa' lä' ñih' dsëy' hne', hi' wa' jmeey' hii' tii' kyah'.

Ha' lä' hnøø' kih' hi' kye' nē' kih' øøh' jne'

⁵ Ga' llaan' hne' Creta (hwa' he' hä' jee' jmi' ñeeh') mah' mi' hñaa' ta' he' ga' hnøø' le'. Hi' lä' kaa' jwii' jee' gooh', ja' hñaa' dsa' gyuu' kyaa' lä' koo' lä' koo' gwah', lä' koh' mada' ga' jmeen' kyah'. ⁶ Hnäa' jaa' hi' sa' na' bääh' ni' miih' dsoo', jaa' dsa' ñuu' hi' kyaa' jaa' ba' dsa' mē', hi' hnøø' ma' dsoo' dsë' chih' kyaa', hi' jaa' hi' sa' hii' juu' kih' chih' kyaa' he' jmeey' wa' he' cha' he' hi' ni' sa' chaa' yh'. ⁷ Jmee' bii' kih' dsa' gyuu' he' sa' na' bääy' go' te' lä' llu' he' hä' gooy' ta' kih' Dio. Hnäa' jaa' hi' sa' jmää' hñii' jøøh', jaa' hi' sa' lä' lleë' chah', jaa' hi' sa' hih', jaa' hi' sa' hnee', jaa' hi' sa' heë' dsë' kuu'. ⁸ Hnäa' jaa' hi' kwa' jee' jä' dsa' hi' go' nää', jaa' hi' hnooh' ma' la' he' llu' ba', jaa' hi' ngë' koo' nēë', jaa' hi' jmee' he' llu' jmah', jaa' hi' na' jngëë', jaa' hi' lih' hää' hñii'. ⁹ Hnäa' jaa' hi' chooh' koo' hweh' ju' dsoo' he' ma' mi' tēë' jne', mah' lä' ja' hlēëy' jñah' dsa' kyaa' ja' ba' juu' la'. Hi' lä' ja' ba' liyh' la' dsëëy' kih' hi' hlēëh' wii' kih' ju' dsoo'.

Ta' jwöh' hi' kwa' juu' ta' juu'

¹⁰ Peer' chaa' jwëë' hi' chaa' h, hlēëy' juu' he' sa' jmäa' ta', mi' gaay' dsa'. Hi' jee' kih' lä' jëë' hi' he', jwëë' hi' jäh', jmee' bii' gyuu' jmi' ngo' kih' dsa' ñuu'. ¹¹ Jmee' bii' jne' jwë' kiyh' mah' mo' so' hlēëh' gyih' juu' he' sa' jmäa' ta'. Kyaa' juu' kiyh' ga' nääy' lä' joh' hne' chih' heëy' dsë' lä' jah' hi' tääh' cha' neh', mi' tēëy' dsa' he' sa' lle' kih', lä' jwë' jee' liyh' kuu'. ¹² He' ba' dsa' hi' ngëë' juu' kih' dsa' gooy' jäh' lä' la': "Jne' hi' tøøhn' hwa' Creta la', peer' ta' juu' jne'. Ma' ra' jah' hlēëh' laa' jne', jwëh' jne', jlaa' jne'", ga' jäh'. ¹³ Ma' ra' ju' dsoo' na' lä' ja' laa' dsa' he'. He' ja' jwëëh' hne', hweh' juu' kiyh' mah' dsa' taayh'

na' jngëëy' kyaa' ju' dsoo' ba'. ¹⁴ Ta' wa' jmeey' he' juu' ma' gyuh' kih' dsa' judiu, ni' sa' wa' jmeey' he' ñuu' he' kwa' dsa' hi' ma' be' ju' dsoo'.

¹⁵ Lä' jë' ba' he' cha', llu' ba' la' kih' hi' lluu'. Pero kih' hi' na' heë' dsë' kyaa' hi' sa' ma' dsoo' dsë' kih' Dio, ni' koo' sa' llu' kiyh'. Ma' na' heë' go' te' lley', hi' lä' kye' huu' dsë' kiyh' na' heë'. ¹⁶ Jäh' kyuu' Dio, pero kyaa' he' jmeey' ja', sa' dsoo' juu' kiyh'. Peer' sa' lä' jëë' jne' lä' koo' jmee' dsa' he', peer' chaa' yh', mo' so' jmääy' jmeey' ni' koo' ta' llu'.

Ha' lä' hnøø' jmee' dsa' lä' jiih' jäh' Jesús

2 Pero hne', hlēëh' ba' hne' lä' koh' la' ju' dsoo' he' ma' mi' tēë' jne'. ² Lä' jëë' dsa' gyuu' hnøø' ngëy' koo' nēë' ba', hnää' jaa' hi' hä' ta' kih', jaa' hi' hää' hñii', jaa' hi' ma' kyuu' he' ma' dsoo' dsë' jne', jaa' hi' hnää' dsa', jaa' hi' kwëëh' dsë' ma' cha' he' wii'. ³ Ja' ba' lä' ja' lä' jëë' dsa' ma' hyaa', hnøø' cha' ñuu' kiyh'. Sa' wa' kooyh' juu' jwii', sa' wa' hiih' jmi' mi' jeh' ma' ää', hi' hnøø' mi' tēëy' dsa' he' llu' jmah' ba'. ⁴ Hnøø' mi' tēëy' dsa' mē' kwa' ha' lä' jmeey' mah' lä' hnääy' dsa' ñuu' kyaa' hi' lä' ja' lä' hnääy' gyuu' kyaa'. ⁵ Hnøø' hääy' hñiiy', hnøø' ngëy' koo' nēë' ba', hnøø' høøy' cha' neh' kiyh', hnøø' llu' dsëy', hnøø' hwaay' kyaa' dsa' ñuu' kyaa', mah' ni' jaa' sa' wa' mi' kwa' juu' kih' Dio.

⁶ Ja' ba' lä' ja' hnøø' hlēëh' dsa' ñuu' kwa' mah' hääy' hñiiy'. ⁷ Hne' to' nē', jmee' he' llu' jmah' ba' mah' lä' tēë' dsa' jmee' lä' koo' jmeeh'. Ja' jmeeh' hne' ka' läh' ja' ba' lä' koo' mi' tēëh' dsa', ta' wa' ta' juuh' kih' dsa'. ⁸ Hlēëh' dsa' juu' na' jngii' he' sa' to' h' wii' mah' lä' jëë' hi' na' høøh' ja' o' hih' kih', lä' ja' mo' so' cha' he' kih' hlēëy' wii' kyah' hnäh'.

⁹ Chiih' hi' jmee' ta' kih' dsa', wa' jmeey' lä' tih' dsë' jüuy' ba', sa' wa' jiih' juu' kyaa' yh'. ¹⁰ Chiih' sa' llu' hëëy' dsa' jüuy' ta'. Wa' mi' jnäy' he' laay' jaa' hi' mi' te' kih' lä' jë' ba'. Lä' ja' jëë' dsa', jnaah' llu' juu' kih' Dio hi' lää' jne'.

¹¹ Jëëh', na' ma' lä' jnä' kih' lä' jëë' dsa' ha' lä' koo' llu' dsë' Dio kyaa' yh' mah' lä' ja' lääy'. ¹² Ju' hmëë' he' mi' tēë' jne', sa' kwa' jwë' jmeen' he' hñih', ni' he' jmeen' he' heë' dsë' jmi' ngo' jnan'. Lä' ja' mi' tēë' jne' ngën' koo' nēë' ba', jmeen' he' llu' jmah', hi' he' hnääh' Dio ta' ko' jiih' tøøh' jne' jmi' gyuu' la'. ¹³ Hi' ga' nøø' ba' jne' jøøh' lä' jiih' lä' jnäy' Jesucristo hi' laa' Dio jøøh' jnan' hi' lää' jne'. Peer' jnaah' le' jmi' ja', he' ja' jmee' chaa' jne' llu' ta' ko' jiih' tøøhn' jøøh' he' lä' te' juu' ja'. ¹⁴ Hi' he' na' ga' ngëë' hñii' ta' la' jnä'

jne' mah' lääy' jne' kih' lä'jē' he' hliih' hi' lä'ja' jmääy' jne' na'jngēē' go'te', mah' lee' jne' koo' nää' dsa' kyaay' hi' hee' dsē' jmee' he' llu' jmah' ba'.

¹⁵ Mi'tēē' dsa' juu' la', hlēēh' dsa', juuh' kiyh' lä'koo' mada' nuuh', mah' ni' jaā' sa' wa' mi'kwah' hne'.

3 Mi'dsooh' dsēy', wa' jmeey' he' hi' wa' nuuyh' mada' he' jmee' lä'jēē' dsa'ta', hi' wa' lla' dsēy' jmeey' he' llu' jmah' ba'. ² Sa' wa' hlēēyh' wii' kih' dsa', sa' wa' llay' hnii'. Wa' llu' dsēy' kyaah' dsa', wa' jmääy' hñiiy' hwaā' kyaah' lä'jēē' ba'.

³ Jēēh', lä'kye' jne' ma' taā' jne' jāā', ma' chaah' jne', sa' nuuh' jne', ma' na'hēē' jne' kih' Dio, ma' laā' jne' kyaā' lä'jē' he' ma' hee' dsē' jne', ma' tih' dsē' jne' na'ku' na'ngii' he' hliih', ma' hñaa' dsē' jne', ma' wii' dsē' jne', ma' na'høøh' dsa' jnän' hi' ma' na'hääh' jne' dsa'. ⁴ Lä'koo' ma' tøøh' jne' lä'ja', Dio jnän', hi' lää' jne', ga'mi'jnääy' ha' lä' llu' dsēy' kyaah' jne', hi' ha' lä'koo' hnääy' jne'. ⁵ He'ja' ga'lääy' jne' pero ja' ta'la' kih' he' ma'jmeey' jne' he' llu'. Ga'lääy' jne' kih' he' ga'lä'ñih' dsēy' jne' ba', hi' ga'jmeey' ga'lä'chaā' jne'. He' ja' la' lä'koh' he' ga'gyeyh' jne'. Ga'laā' jne' hmēē' ta'la' kih' Jmi'lle' Na'jngii'. ⁶ Ja' kyaah' hih' ga'chee' Dio Jmi'lle' kiyh' nē' jnän' ta'la' kih' Jesu-cristo hi' lää' jne'. ⁷ Kih' he' llu' dsēy' ga'jmääy' jne' lluu', lä'ja' hñah' jne' heen' he' tøøh' jne' jøøn' jee' mo'so' juu' jne' jih'koh'.

⁸ Juu' he' ma'jwahn' la', la' ju'dsoo'. Hnoon' jmeeh' bii' kwah' juu' la'. Hlēēh' hi' ma'lä'dsoo' dsē' kih' Dio

mah' wa' ngēēy' hñiiy' jmeey' he' llu' jmah' ba'. He' la' ba' llu' hi' jmää' kih' lä'jēē'. ⁹ Ta' kwaā' hñaa' kyaah' juu' he' sa' jmää' ta' hi' ni' kyaah' juu' ha' lä' ma' laā' ma'hyaā' ta'gyuuh' jnän'. Ta' taah' hñaa' jee' tääh' dsa' hi' ti'choo' juu' hi' hi' te'jēē' kwaat' kih' ley kih' Moisé. Jēēh' juu' ja' sa' jmää' ni' miih', ni' sa' kye' ya'jøø'.

¹⁰ Cher'mah' jee' kyah' hnäh', chaā' jaā' hi' hnøø' jmee' to' nää', hlēēyh' koo' hä' to' hä'. Hi' cher'mah' sa' ga'jmeey' he' juu' kyah', llēey' go'te' ba'. ¹¹ Ma'ñe-h' ba' hne', hi' jmee' lä'ja', he' ma'kayh' jwē' ba' ja'. Ja'ba' dso'kye' he' jmeey' ja', bääyh' dsoo'.

Ga'hih' Paa' juu' kih' Tito

¹² Wa'ra' ga'tē' jee' cheen' Artema o Tíquico ta' kyah', ja' go'jēēh' jnä' chah' ta' jwii' Nicópoli. Jee' ja' jmeen' hu' dsē' dsa'ngēēn' jii' gyuu'. ¹³ Wa'ra' ga'l-loo' Zena hi' cheh' nē', kyaah' Apolo ta' na', ja' jmeeh' be' kiyh' lä'jiih' jee' le'. Ja' kwēēyh' lä'jē' he' jmee' bii' cha'jwē' jee' dsa'näay'. ¹⁴ Wa' lä'tēē' lä'jēē' øøh' jne' jmeey' ta' llu' jmah' ba' mah' lä'cha' he' kyaah' jmeey' be' lä' ma' chaā' hi' lla'kyaā'. Mah' sa' dsa'taayh' lä'koo' hi' sa' ma'jmeey' ta'.

¹⁵ Lä'jēē' hi' tääh' kyaah' jnä' jee' la' jmeey' Dio kyah'. Hi' jmee' Dio kih' lä'jēē' hi' hnää' jne', lä'llu' he' ma'dsoo' dsēy' kō'jøøh' kyaah' jne'. Wa' mi'jäā' Dio lä'jēē' hnäh'. Wa' la' lä'ja'.

Filemón

1 Jnä Paa' hään' neh'ñe' kwaat~ kih' Jesucristo. Siin' juu' la- kō-jøh' kyaah' øøh' jne' Timotä. Siin' kyah' Filemón, hnaan' hne- kih' he- jmee- jne' koo- ba' ta'. 2 Jä-ba' lä'jä- siin' kih' dsa-më' øøh' jne' Apia kyaah' Arquipo ka-läh', he' ba' hi- jmee' ta' he- jmee- jne'. Hi' lä'jä- kih' lä'jēē' øøh' jne' hi- dsa-ñee' cha-ne- h' kyah'. 3 Ngün' kih' Dio hi- laa' Tää' jnän' hi' ngün' ki- h' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän', wa' kway' he- llu' kih' lä'jēē' hnäh' hi' wa' jmeey' hii' ti' kyah'.

Ga'kwa' Paa' ti'hmaah' kih' Dio

4 Lä'jēē' jiih' wa'ra- ga-ngün' kin' kih' Dio kyaan', dsooh' ba' dsen' hne-. Kwan' ti'hmaah' kiyh' ta'la' kyah', 5 kih' he- ga-nuun' kyah' ha- lä' hnaah' Jesús Dsa-jøøh' jnän' hi' ga-nuun' ha- lä' ma-dsoo' hoh' kiy- h', hi' he- hnaah' lä'jēē' hi- laa' kyaa' Dio. 6 Hi' ngün' kih' Dio mah' jwih' jñah' ha- lä' la' he- ma-dsoo' hoh' hi' ngün' kiyh' mah' lä'ngēēh' ha- lä' ma-mi-jää' Dio jne' ta'la' kih' Cristo Jesús. 7 Peer' chaa- jnääh' llu' he- ma-nuuh' jnääh' ha- lä' hnaah' dsa-, he- ja- ma-nøh' dsē- jnääh'. Jēēh' ta'la' kyah' hne- øøhn', ma-tēē' be' lä'jēē' hi- laa' kyaa' Dio.

Paa' ga'chee' Onésimo ka-läh' kih' Filemón

8 Ta'la' kih' Cristo cha- jwē' kin' jmeen' hih' kyah' mah' jmeeh' lä'lle' kih'. 9 Pero llu' ga' laan' hlēēhn' hne- kyaah' juu' llu' ba', kih' he- hnaan' hne-. Jnä Paa', ma-gyuh- ba' jnä' hi' lä' ma-hää' ba' jnä' neh'ñe' kwaat~ kih' Jesucristo, he- ja- chuun' kyaah' hne-. 10 Ta' jmee- hñaa- hoh', ja- kwah- be' kih' Onésimo, jēēh' laay' lä'koh' ja- gyuu- kyaan' kih' he- ga'heeyh- juu' kih' Dio jee' hään' neh'ñe' la-.

11 Jää' sa' ga' ma-heeyh- kih' Dio sa' ga'jmäy' ma' jmeey' ta' kyah', pero na' jmäy' kin' hi' jmäy' kyah' ka-läh'. 12 Na' cheeh' jnih' ka-läh' kyah'. Heeyh' lä'koh' he- heeh' jnä' ba'. 13 Hnoon' jay' kyaah' jnä' ta'kō-jiih' hään' neh'ñe' kwaat~ kih' ju'hmeē' mah' jmeey' be' kin' llah' hne-. 14 Pero sa' hnoon' jmeen' bii' cher'mah' sa' lla' hoh', mah' sa' wa' la' lä'koo- he- wii' he- ngün' kyah'. Wa' la' lä'koo- hnooh' hñaa'. 15 Go- laan', ga'lä'øøy' kyah' kō-hwēē', mah' lä'jä- heeh' hni- h' ka-läh', he- jay' kyaah' hne- go-te-. 16 Na', mo'so' laay' wa' hi- cha- hi-, hi- jmee' ta' kih' dsa-. Na' ga' laay' ma'ra' øøh' jne' hi- hnaan' cha-miih-. Ha- ga' sa' lä'hnaah' hnih', lä'llu' he- ma-laay' dsa-kyaah' jne' hi' ma-laay' kyaa' Dio ka-läh'.

17 Lä'jä-, cher'mah' laa' jnä' ome- kyaah', heeh' Onésimo lä'koh' he- ma-heeh' jnä' ba'. 18 Cher'mah' cha- he- ma-jmeey' kyah' o cher'mah' ääy- miih- kyah', jmee' kwaat~ lä'koo- jnä' ba' ään- kyah'. 19 Jnä' Paa' siin' kyah' kyaah' goon', jnä' jwahn' mi'hmaahn' kyah', kih' he- sa' hnoon' jwēēhn' hne- he- ääh- kin' lä'llu' he- ga'laah'. 20 Lä'jä- øøhn', jmee' jēē- dsen', jmee' nøh' dsen', lä' hnøø' Dsa-jøøh' jnän'.

21 Jmeen' dsoo', nuuh' ba' hne- he- ma-siin' la-. Man' jmeeh' ga' hne- cha-ga'miih- lä'koh' ga' he- ma-jwah- n' la-. 22 Hi' jä-ba' lä'jä-, mi'llu' ha- jee' jän-. Cha- ba' o-jøh' dsē- kin', nuu- ba' Dio lä'jēē' he- ngün' hnäh', kwa' bih' jwē' nün' na'jēēn' hnäh'.

23 Epafra jmee' Dio kyah'. Hi- la- na-, hää' neh'ñe' kyaah' jnä' jee' la- kwaat~ kih' Cristo Jesús. 24 Hi' lä'jä- jmee' Dio kyah' Marco, Aristarco, Dema, kyaah' Luca. Lä'jēē' hi- he' jmee' ta' kih' Dio kō-jøh' kyaah' jnä'.

25 Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' wa' mi-jøøy' jmi'lle' kyah' hnäh'. Wa' la' lä'jä-.

Hebreos

Jøøh' ga' Joo' Dio lä'køh' ga' lä'jēē' ángel

1 Joh' jiih' sa' ga'hleēh' Dio kyaah' dsa' ma-gyuh' jnän` llo'joo'. Ga'cheey' hi' ga'ngēē' juu' kiyh', ki-h' dsa' ma-gyuh' jnän`. Kō'llaa' hi' ga'ngēē' juu' he' ga'hyoh' juu' kiyh' jee' ma' key' hi' jñah' kō'llaa' ga'hēē' mi'nē' he' ga'mi'jnää' Dio kiyh'. Ja' koo' neē' ga'jmeē' Dio ha' lä' jee' ga'hleēyh' kyaah' hi' ma' ngēē' juu' kiyh'. 2 Pero jee' ma'dsaa' jmi' la', ga'h-lēēh' Dio jne' ta'la' kyaah' Joo'y' ba', hi' ga'tooyh' goo' ga'lä'jē' he' cha', hi' he' ba' hi' kyaayh' ga'jmeey' gyuuh' hwa' ka'läh'. 3 Hi' he' mi'jnää' na'hñaa' lä'jēē' ha' lä'koo' jøøh' laa' Dio, kih' he' laay' koo' heeh' kyaah' Dio. Hi' kyaah' juu' kiyh' he' beē', høøy' ga'lä'jē' go'te' he' cha'. Hi' ma'ngēē' ma'chey' dso'kye' jnän', ja'ga' ga'gyay' jwoo' ra'lluy' kih' Dio Jøøh' hi' gya' gyuuh'.

4 Jaa' hi' he' ba' ya'hēē' jøøh' ga' lä'køh' ga' lä'jēē' ángele. Jēēh', ga'hyoyh' koo' jmi' he' kyeē' ga' lä'køh' ga' he' ga'hyoh' ángele. 5 Jēēh' ni' jaa' ángel jih'køh' sa' ga'jäyh' Dio siyh':

Hne' laah' gyuuh' kyaan'.
 Na' ma'laan' Täa' kyaah'.
 Ja'ba' lä'ja', sa' ga'siyh' ni' jaa' ángel lä'la-
 Jnä' leen' Täa' kyaah'.
 Hne' leeh' gyuuh' kyaan'.

6 Koo' ka'läh', lä' ma' ga'cheey' jmi'gyuuh' la', Joo'y' hi' laa' to'nē', ga'jäyh':

Lä'jēē' hnäh' ángele kyaa' Dio, jmeē' hnäh' juuh' kiyh'.

7 Pero lä'la' ba' ga'hleēyh' kih' lä'jēē' ángele:

Dio cheē' ángele kyaa', laa' lä'koo' lle'.
 Ángele hi' jmeē' ta'he' kiyh', laa' lä'koo' je' he' hēē'.

8 Pero lä'la' ba' ga'siyh' Joo'y':

Hne' Dio, jmeeh' hih' ga'lä'jē' joh' jmi' cha'.
 Kyaah' ju'dsoo' jmah' ba' jmeeh' hih'.

9 He' llu' jmah' ba' hnooh', hne' sa' hnooh' go'te' he' hlih'.

He'ja' hñii' Dio, hi' laa' Dio kyaah', hi' he' ga'hñaa' hne'.

Lä'ja' ga'jmeey' jēē' hoh' cha'ga'miuh' lä'køh' ga' lä'jēē' dsa'kyaah'.

10 Hi' ga'jäyh' ka'läh' lä'la-:

Hne' Dsa'jøøh', lä' ma' to'nē' ga'llah' jmi'gyuuh' la',
 Hñaa' ba' hne' ga'jmeeh' gyuuh' jmi'gyuuh'.

11 Lä'jē' he' ja' laa' ba', pero hne' lä' ma'chaah' na' ba'.

Dsa'gyuh' ba' gyuuh' hwa', lä'koo' dsa'gyuh' sa'h-miuh'.

12 Lä'koo' bää' dsa' sa'hmiuh', lä'ja' bääh' ga'lä'jē' he' ja', hi' dsa'lä'sii' ka'läh'.

Pero hne', lä' ma'laah' na' ba', jih'køh' sa' gyuh'.

13 Juu' lä'la', jih'køh' sa' ga'jäyh' Dio siih' jaa' ángel.

Joo' bih' ga'hleēyh' lä'la', lä' ma' ga'jäyh':

Na' hne' jwoo' ra'lluy' kin' la',
 lä'jiih' lloo' jmi' laaan' huuh' tiih' lä'jēē' hi' na'høøh' kyah'.

14 ¿Ja' jee' lä'jēē' ángele, koo' ga'nää' mada' ba', laay' jmi'llē' hi' ga'cheē' Dio mah' jmeey' ta'he' kih' lä'jēē' hi' laa' kwaat' lää'?

Ta' wa' gaa' dsē' jne' juu' he' lää' jne'

2 He'ja' jmeē' bii' jmeen' cha'ga'miuh' he' kih' juu' he' ma'nūun' mah' sa' wa' lä'jøø' jne' kih' jwē' llu' he' ma'tøøhn'. 2 Jēēh', ley he' ga'ngēē' ángele kih' Moisé, ma' la' koo' hmooh' hweh'. He'ja' lä'jēē' hi' ma' dsa'hleēh' kih' hmooh' ja', hi' lä'jēē' hi' ma' chaah', ga'jēēy' wii' lä'koo' lle' kiyh'. 3 ¿Ha' lä'ja' tēēh' jne', cher'mah' sa' ga'jmeē' jne' he' kih' juu' he' lää' jne' he' kyeē' ga' lä'koo' ley ja'? He' ba' hñii' Dsa'jøøh' jnän' ga'kwa' juu' la' to'nē' ha' lä' jee' lää' jne'. Ma'ngēē' he' ja', lä'jēē' hi' ma'nuu' kiyh', ma'jmeey' dsoo' kih' juu' la' jee' jnän'. 4 Hi' ga'jmeē' Dio dsoo' juu' kih' dsa' he' jee' ga'näay' kway' juu', jēēh' Dio hi' kyaayh' ga'jmeē' cha'miuh' he' juh'gaa', hi' ga'jmeey' na'ku' na'ngii' he' jmeē' jēē' dsah' dsa'. Hi' ga'kwēēyh' jmeey' na'ku' na'ngii' ta' kyaah' be' kih' jmi'llē' Na'jngii', lä'koo' hyoh' dsēy'.

Jesucristo ga'laa' kwee' kyaah' jne'

5 Sa' ga'kwa' Dio jwē' kih' ángele jmeē' hih' kih' jmi'gyuuh' he' na' ga'jä', he' ma'løø' jne' hleēhn' miuh' kih'. 6 Cha' jee' na'sii' kih' hi' ga'hleēh' lä'la-:

¿Hee' laa' dsa' jmi'gyuuh' mah' lä' ma'dsooh' ba' ho'h' kiyh'?

¿Hee' laa' dsa' hi' laa' jmi'ngo' mah' lä' ma'jmääh' ba' hñih' he'?

7 Miuh' jmi' ba' ga'jmääh' hñih' mäh' ga' miuh' lä'køh' ga' jee' lä'jēē' ángele.

Ja'ga' ga'llaayh' høøy' hi' ga'jmääh' hñih' jøøh' mah' lä'ja' lä'gah' dsih'.

Hi' ga'tøøh' gooy' ga'lä'jē' ba' he' cha'.

8 Ga'lä'jē' he' cha' ga'llah' ta' hwa' huuh' tiy' mah' jmeey' hih' kih', lä'ja' na'sii' juu' kih' Dio.

Kyaah' he- ga'tooh- Dio gooy- ga'la'je' he- cha-, he- ja- ni' miih- sa' ga'ja' he- sa' le' jmeey' hih' kih'. Pero na' ga'juh- sa' ga' ma'jna' he- jmeey' hih'. ⁹ Pero ñe' ba' jne' kih' hi- ga'ja' mah' ga' miih- la'koh' ga' jee' la'je'e' angele. Ga'llaa' Dio hoo'y, hi' ga'jmaa'y' joo'h' mah' la'gah' dsih' la'llu' he- ga'juuy'. Hi' kih' he- llu' ds'e' Dio, he-ja- ba' ja-, ga'ng'eey' Jesús he- ga'juuy' he- llu' kih' ga'la'je'e' ba'.

¹⁰ Ga'la'je' ba' he- cha- na-la- kih' Dio hi' la' kiyh' ka'lah'. Hi' ga'la'hnooy' teey' jwe'e' joo'y' ya'jwi' kiyh'. He-ja- sooh- ba' kih' Dio, he- ga'mi'lluuy' go-te' Jesús hi- laa' jne', ta'la' kih' he- ga'jeey' wi'. ¹¹ Jne' hi- na'jng'e'e', hi' la'ja- Jesús hi- jmaa' jne' na'jng'e'e', la'je'e' jne' laa' kyaa' Taa'. Kih' he-ja-, sa' la' o'hih' kih' Jesús teeyh' jne' ooyh'. ¹² He-ja- ga'jah' Jesús siyh' Dio:

Hleehn' kyah' cha'ne' la'je'e' oohn'.
Jee' dsa'nee' la'je'e' oohn', jee' ja- han' kyah'.

¹³ Hi' ja-ba' la'ja- ga'jäh':
Kye' ba' jna' o'joh' ds'e' kiyh'.
Hi' koo- ka'lah' ga'jäh':

Hi' jna' la' kyaah' joo'y' hi- ga'kw'eeyh- jna'.
¹⁴ Kih' he- kye- jmi'ngo' la'je'e' joo'y' he', la'ja- ka'lah' hñiiy' ma' kye- jmi'ngo' hi' ga'juuy'. He- la- ja-, ga'lyih' ga'lla'ds'eey' kih' hi-sa'llu' hi- jngih' kih' dsa'. ¹⁵ Mah' la'ja- laay' hi- taah' goh' juu' la'jih' jmi' chaa'. ¹⁶ Dsoo' ba' sa' jay' mah' kway' be' kih' angele. Jay' mah' kway' be' kih' la'je'e' hi- laa' sa'ju- kih' Abraham ba'. ¹⁷ Kih' he-ja- ba' ja-, he- ga'la' bi' kiyh' ga'leey' jmi'ngo', ja-ba' la'koo- laa' jne'. La'ja- ga'laay' jaa' jmi'dsa- joo'h' hi- joh' ds'e', hi- mi-te' kih' Dio mah' la'ja- chey' dso'kye- kih' la'je'e' dsa'. ¹⁸ Kih' he- ga'jeey' wi' la'koo- ma' ga'ka' dsa' ds'e'y', he-ja- ba' ja- kyuyh' kway' be' kih' hi- gwa' huds'e- hñih' kih'.

Jesús ba' laa' joo'h' la'koh' ga' Moisé

3 La'je'e' hnäh' oohn' hi- na'jng'e'e', la'je'e' hi- na'jnaa' gyuyh' ya'jwi' kih' Dio, jme'e' da' hnäh' miih- huds'e- ha- la'koo- laa' Cristo Jesús. Hi- he- to-ne' ga'kwa' juu' he- ma'heeh' jne' la- hi' laay' jmi'dsa- joo'h' jna' ka'lah'. ² Hi- he' ga'mi'teh' kih' hi- ga'hñaa'y', ja-ba' la'koo- ga'mi'te' Moisé la' ma' kye- ne' kih' dsa- hi- laa' kyaa' Dio. ³ Pero lle' jmeen' juuh- kih' Jesús la'koh' ga' kih' Moisé, ja-ba' la'koo- la' kih' jaa- hi- jme'e' koo- hne'. Kye'e' ga' hi- ga'jme'e' hne' la'koh' ga' hñii' hne'. ⁴ Jeeh' ga'la'je' hne', chaa- ba' hi- ga'jme'e'. Pero Dio ba' hi- ga'jme'e' ga'la'je' go-te' he- cha-. ⁵ La'ja- Moisé, koo- ga'jmeey' ta'he' kih' Dio ba'. Dsoo' ba', ga'mi'teyh' la' ma' kye- ne' kih' dsa- kyaa' Dio. Ga'jäh' ha- la' la' juu' he- la'cha- ke'e-, ma'ng'e'e' ma'juuy'. ⁶ Pero Cristo ba' laa' joo'h' la'koh' ga' Moisé, kih' he- laay' joo' Dio hi- kye- ne' kih' dsa- kyaay'. Hi' laa' jne' dsa- kyaa' Dio, cher'mah' tooh' jne' koo- hweh- kyaah' o'joh' ds'e- joo'n' kih' Dio la'jih' laa' jmi'gyuyh'.

Ha- la' tee'h' dsa- ds'e' kyaah' Dio

⁷ Wa' nuu' jne' la'koo- jah' jmi'lle' Na'jngih' kih' Dio: Cher'mah' na' nuuh' hnäh' juu' kiyh',
⁸ ta' jme'e- hnäh' hweh- tuh'hoh' hnäh', la'koo- ga'jme'e' dsa- hi- sa' ga'hii' ma' nuu' la' ma' ga'kay' dsen' jee' oo' hwa' kii'.
⁹ Jee' ja- dsa- ma'gyuh- kyaah' hnäh' ga'kooy' kyaah' jna', ma' jeey' he- ga' na- ma' jmeen' kyaayh'.
Ma'ke' ga'jeey' la'je' he- juh' gaa- he- ga'jmeen' kiy- h' to'loo' ji' ñe'.
¹⁰ Kih' he-ja-, ga'la'lleen' kyaah' dsa- he', mah' ga'jwi' jnih':
"Huds'e- kyah' hnäh' hä' ta'a' ta' jee' jyoh'.
Sa' hnooh- hnäh' la'kyuyh- hnäh' hee- ja- he- llu'."
¹¹ He-ja- ga'taan' hñiin' ma' ga'ya'je'e' dsen' kyaah' dsa- he':

"Sa' heh' dsa- he' jee' tee'h' dsen'", ga'jah' Dio.
¹² Leeh' hnäh' oohn', ni' jaa- hnäh' ta' wa' hñaa- ho- h' hnäh' he- sa' heeh' hnäh' kih' Dio jih' mah' sa' wa' la'ooh' hnäh' kiyh'. ¹³ Lla- he- ja-, kwa' hnäh' be' kih' dsa-kyaah' hnäh' koo- jmi' koo- jmi', na' la'cha- jmi'. Mah' sa' leh' he- hñih' hnäh' he- mi'goo' kyah' hnäh'.
¹⁴ Jeeh' ma'laa' jne' koo- kyaah' Cristo cher'mah' la' ma'kyen' ja-ba' o'joh' ds'e- kiyh' la'jih' laa' jmi'gyuyh', ja-ba' la'koo- ga'jme'e' jne' la' ma' to-ne'. ¹⁵ La'la- hnoo' jna', la'koo- jah' juu' la':
Cher'mah' na' nuuh' hnäh' juu' kiyh',
ta' jme'e- hnäh' hweh- tuh'hoh' hnäh',
la'koo- ga'jme'e' dsa- hi- sa' ga'hii' ma' nuu'.
¹⁶ ¿Hi- na- hi- ga'jme'e' hweh- ds'e', ma'ng'e'e' ma'nuuy' juu' kih' Dio? ¿Ja' he' dsa- hi- ga'hw'e'e' Moisé hwa' Egipto? ¿Hi- na- hi- ga'ya'je'e' ds'e' Dio kyaah' to'loo' ji' ñe'? ¿Ja' he' dsa- hi- ga'jme'e' dso'kye- hi- ga'saa' na'juu' jee' la' hwa' kii' ja'?
¹⁸ ¿Hi- ba' kyaah' na- he- ga'bääh- Dio hñii', he- sa' heyh' jee' tee'h- Dio ds'e'? ¿Ja' he' dsa- hi- sa' ga'jme'e' he' juu' kiyh'?
¹⁹ He- ga'la' la'ja-, jme'e' dsa-la'ng'e'e' jne', sa' ga'la' ma' dsa'taayh' jee' ma' teeyh' ds'e'y', kih' he- sa' ma' heey' juu' kih' Dio.

4 He-ja- ta'ko'jih' cha- jwe' jna' heh' jne' jee' teey- h- ds'e'y' la'koo- ga'bäayh- hñiiy', hnoo' leeh' hnäh', le' ga- che- ko'llaa' hnäh' sa' ga'heh' hnäh' jee' ja-. ² Jeeh', jna' jne' ka'lah' ma'kway' ba' ju'hm'e'e' la'koo- juu' he- ga'hyoh' dsa- he'. Pero sa' ga'jmaa' ta' ni' miih- kiyh' la' ma' ga'nuuy' juu' ja-. Koo- ga'nu- uy' ba', sa' ga'la'heey'. ³ Wa' dsa'toohn' jee' tee'h' jne' dsen- hi- ma'dsoo' ds'e', la'koo- ga'jäh':
He-ja- ga'taan' hñiin' ma' ga'ya'je'e' dsen' kyaah' dsa- he':
"Sa' heyh' jee' tee'h' dsen'", ga'jah' Dio.
Hi' ma'la' ma'jme'e' Dio jmi'gyuyh', ma'na'hñaa' ba' ta' kiyh'. ⁴ Jeeh' jee' llah', na-sih' juu' kiyh', hleeh' kih' gyii' jmi':
Hi' ga'teeh- Dio ds'e' ma' ga'la' ta' kiyh' jee' ga'te' gyii' jmi'.
⁵ Hi' koo- ka'lah' na-sih':
Sa' heyh' jee' tee'h' dsen'.

6 He- lä'ja-, ñe' jne' hnøð' ga' dsa-taah' ko-llaä' jee' ja-. Hi' lä'jää' hi' ga'nuu' lä' ma' to-né', sa' ga'taayh', kih' he- sa' ga'jmeey' he' juu' kih' Dio. 7 Ma-ngéë' cha-mi-ih' jī-ñe-, koo- ka-läh' ga'tøð' Dio hih' koo' jmi' mah' jmee' dsa- he' kiyh'. Ga-ngéë' David juu' kih' dsa', lä'koo' ga'jäh' Dio:

Cher'mah' na' nuuh' hnäh' juu' kiyh', ta' jmee- hnäh' hweh- tuh-hoh' hnäh'.

8 Ni' sa' ga'taah' dsa- hwa' kih' lä'koo' ma' gya' Josué. Jëeh', wa'ra- jäh' kih' ga'kwa' Josué jee' ma' teeh' dsa- dsé', sa' ma' hlëeh' ga' Dio lä'hmëë' kih' jyoh' jmi'. 9 He-ja- jne' hi' laä' jwi' kih' Dio, ma-cha- ba' jnän' jee' teeh' jne' dsen-. 10 Jëeh', hi' ma'he' teeh' dsé' kyaah' Dio, lä'ja- teeyh- dséy' kih' ta' he- ma-jmeey', lä'koo' teeh' Dio dsé' kih' ta' he- ga'jmeey'. 11 Wa' jmeen' bii' dsa'toohn' jee' teeh' jne' dsen', mah' ni' jaä' sa' wa' täh- lä'koo' ga'tah' hi' sa' ga'jmeey' he' juu' kih' Dio jaä'.

12 Jëeh', juu' kih' Dio na'jiih' hi' cha- be' kih'. He- dsoo' ñiih' ga' lä'koh' ga' ñe'tuuh' he- na'jni' lä'to' jwoo'. Dsa-he' lä' ga'té' neh' tuh-dsë' jne' jee' hä' jmi'lle', jñih' huu' dsé' he' kye' jne' hi' jñih' he' hee' dsé' jne'. 13 Ni' koo' he' na'la' kih' Dio sa' le' dsa'h-mää' cha'ney'. Ga'lä'jé' ba' na'jnä' kih' hi' tée' jne' dsa'ngëen' kwaat' jnän'.

Jesús laä' jaä' jmi-dsa- hi' jøðh' ga'

14 Jesús, Joö' Dio, laay' jnän' jaä' jmi-dsa- hi' jøðh' ga' hi' gya' ya'jwi'. He-ja- jmee' bii' jnän' dsa'toohn' koo' hweh- jwë' he- ma-tøðh'. 15 Jëeh', jmi-dsa- jøðh' hi' cheh' né' jnän' kyuu' bih' jmeey' jøh- dséy' ma' sa' cha- be' jnän'. Jëeh', ja' ba' lä'koo' ka' dsé' jne', ja' ba' lä'ja- ga'ka' dséy' kyaah' na'ku' na-ngii' he- cha- jmi-gyuu' la-. Pero ni' lä'ja- sa' ga'jmeey' ni' koo' he- hliih'. 16 He-ja- kyaah' o'joh' dsé' he- ma-cha- jnän' kyaah' jmi-dsa- he', sa' wa' gah' jne' ya'nøðn' kih' Dio hi' llu' dsé' mah' lä'ja- lä'ñih' dséy' jne', hi' kway' be' jnän' wa'ra- ga'té' jee' Ila'kyaä' jne'.

5 Lä'jää' jmi-dsa- kaaah' ma' laä' dsa- jmi-gyuu' ba'. Ma' na'hñäy' ga'kay' né' kih' dsa' mah' ga'jmeey' ta' he' kih' Dio Ila' dsa- he'. Hi' ma' heeyh- lä'jé' he- ma' kwëeh' dsa- Dio hi' ma' jëëy' jah' né' na'hyoo' kwaat' kih' dso'kye- kih' dsa'. 2 Kyuu' bih' jmeey' jøh- dséy' kyaah' hi' sa' kyuu' hi' kyaah' hi' ga'nää' na'hëë', jëeh' ñe' bih', ja' he- koo- nëe' he- jmee' jwi'h' kih' hñiiy'. 3 Kih' he- sa' ma' cha- be' kiyh', ma' la' bii' jëëy' jah' kwaat' kih' dso'kye- kiyh' hi' lä'ja- kih' dso'kye- kih' dsa'.

4 Ni' jaä- sa' ma' le' ma' hñaa' hñii' kih' ta' llu' ja-. Ma'la' hi' ma' na'teeh' kyaä' Dio ba' hi' ma' jmee' ta' ja-, lä'koo' ma' na'teeh' Aarón. 5 Lä'ja- ka-läh' Cristo, sa' ga'hñäy' hñiiy' jmi-dsa- jøðh'. Dio ba' he' hi' ga'k-wëëyh' ta' llu', lä' ma' ga'jäh'y':

Hne- laah' gyuu- kyaan'. Na' ma-laan' Tää' kyaah'.

6 Lä'ja- ka-läh' na-sii' jee' jyoh': Hne- laah' jmi-dsa- ga'lä'jé' joh' jmi' cha-, lä'koo' laä' Melquisedec.

7 Lä'koo' ma' gya' Cristo jmi-gyuu' la-, ga'ngiiy' kiyh' kih' Dio kyaah' be', lä'jiih' ga'tuu' jmi' m'ñey', ga'chuyy' kyaah' hi' na'keh' jmi' ma' lääy' kih' he- ma' juuy'. Hi' ga'nuu' ba' Tää' kiyh', jëeh' ga'heeh' bi- h' le' kiyh' lä'koo' hyoh- dsé' Tää'. 8 Ma'ke' laay' Joö' Dio, kyaah' he- wi' he- ga'ngéëy' ja-, ga'lä'kyuu' he- jmeey' nuuyh' kih' Dio. 9 He- lä'ja-, ga'laay' lluu' ga', ga'jäy' laay' juu' hi' lää' go-te' lä'jää' dsa- hi' nuuh' kiyh'. 10 Hi' na'hñäy' kih' Dio he- laay' jmi-dsa- jøðh' lä'koo' ga'laä' Melquisedec.

Goö' la' kih' hi' ma'heeh- mah' beey' Dio

11 Cha- cha-ga'miuh- he- hnoon' jwëeh' hnäh' kih' juu' la-, pero jwëeh' kin' jmeen' lä'ngéëh' hnäh', jëeh' ta' hwa' go-te' dsa-lä'ngéë' hnäh'. 12 Ngoo' ga'lä'hii' cha-miuh' jmi' he- tääh' hnäh' mi'tëeh' hnäh'. Ma-té' jee' leeh' hnäh' ta'jwoh'. Pero hnøð' ga'lä'tëeh' hnäh' kwee- ha- lä' la' juu' kih' Dio he- ga'mi'tëë' jne' to-né'. Lä' ma-laah' ba' hnäh' lä'koo' jaä' gyuu' hi' hih' wa'juh', hi' sa' ma'lih' kuh- ma' he- kuh- dsa- ma'kaah'. 13 Lä'jää' hi' sa' hii' lä'ngéë', sa' liyh' kay' kwaat' hee- ja- he- llu', jëeh' laay' lä'koo' jaä' gyuu' hi' hih' wa'juh'. 14 Pero juu' he- la' lä'koo' ma', la' kih' dsa- ma'kaah' ba' ja-. La' kih' dsa- hi' ma'kyuu' ka' kwaat' hee- na- he- llu' hi' hee- na- he- hliih'. Jëeh', lä'ja- ma'lä'tëëy' jmeey'.

6 He-ja- ga'nøð' ba' jne' ta' cha'ne' lä'jiih' tée' jne' lee' jne' dsa- hi' kyuu'. Mo'so' hlëeh' ga' jne' he- ma-mi'tëë' jne' to-né' kih' Cristo. Sa' løðn' ka-läh' hlëeh' juu' he- ga'nøðn' to-né':

He- hnøð' ben' jwë' hliih' mah' dsa-jëeh' jne' kih' Dio, he- heeh' jne' kih' Dio,

2 he- saa' jne' jmi', he- kye' jne' goon- né' kih' øðh' jne', he- lä'jiih' dsa- hi' na'juu', hi' kih' he- mo'so' lää' dsa- wa'ra- ga'té' jee' Ila' Dio ta'.

3 He- la- ba' jmeen', ga'nøð' ba' jne' ta' cha'ne' cher'mah' ga'kwa' Dio jwë'.

4 Pero jne' hi' ga'na' huu' dsé' kih', hi' ga'jää' jne' ha- lä' la' he- la' kwa' Dio, hi' ga'hñah' jne' jmi'lle' Na'ngii', 5 hi' ga'jää' jne' llu' ba' juu' kih' Dio hi' ga'lä'ngéë' jne' miuh' kih' he- juh' gaa- he- na' ga' jä'.

6 Pero cher'mah' ga'tah' jne', mo'so' le' dsa-jëeh' jne' ka-läh'. Jëeh' he- jmee' jne' lä'ja-, he- tää' jne' Joö' Dio dsöh' hma-cru' ka-läh' ba' ja-, mah' lle' jne' o'hih' kiyh' cha'ne' lä'jää'. 7 Lä'koo' la' kih' hwa' he- hih' jmi-j- ma' he- hla' ko-lla'jiih'. Cher'mah' ga'kwa' cha-miuh' mi' he- kuh- dsa- hi' jmee' ta' jee' ja-, mi'jøð' Dio cha-ga'miuh' hwa' ja-. 8 Pero hwa' he- dsa-hya' toö' kyaah' nuu- hliih', sa' jmää' ni' miuh'. Jä' dso'jwi' né' kih' hwa' ja-. Hi' kyaah' jee' Ilaä', koo' go-te'.

O'joh' dsé' he' kye' jne' kwa' be' jnän'

9 Øðhn' hi' hnaan', ma'ke' ma'hlëeh' hnäh' lä'na-, ma'ra' he- jmee' jnääh' dsoo', hwëë' hnäh' llu', lä'lle' kih' hi' ma'na-laä'. 10 Jëeh', Dio jmee' he- llu' jmah'

ba', jih'koh' sa' gaa' dsëy' ta' he' ma'jmeeh' hnäh'. Ma'mi'jnäh' ba' hnäh' kiyh', he' hnaah' hnih' lä' ma' ga'jmeeh' hnäh' be' kih' hi' na'jngëe' kyaay' hi' lä' ma'jmeeh' ja-ba' hnäh' lä'jiih' na'. ¹¹ He' hnøø' jnääh' go'nääh' hnäh' jmeeh' hnäh' lä'ja', lä'jiih' jee' llaa' jmi'gyuuh' mah' tée' hnäh' o'joh' dsë' he' kye' hnäh'. ¹² Sa' hnøø' jnääh' jmeeh' hnäh' jwëh' hnäh'. Wa' lä'd-soo' hoh' hnäh' kih' Dio ba' hi' wa' kwëeh' hoh' hnäh' lä'koo' jmee' lä'jëe' hi' hyoh' he' ga'bääh' Dio hñii' kway'.

¹³ Lä'koo' ma' ga'bääh' Dio hñii' mi'jäay' Abraham, ga'täay' hñiiy', jëeh' sa' chaa' jñah' hi' jøøh' ga' lä'koh' hñiiy' hi' ma' täay'. ¹⁴ Ga'jäyh': "Jwahn' dsoo', mi'jään' hne' cha'miil'. Jmeen' lä'jwëe' jwërte sa'ju' kyah'." ¹⁵ Lä'ja' ga'kwëeh' dsë' Abraham ma' jøøy' lä'jiih' ga'tëey' he' ga'bääh' Dio hñii' kyaayh'. ¹⁶ Dsoo' ba', tää' dsa' kih' jñah' hi' jøøh' ga' lä'koh' hñiiy'. Lä'ja' jä' hweh' juu' kiyh'. Mo'so' cha' he' kih' he' ti-chooy' juu'. ¹⁷ He'ja' lä'koo' ma' ga'bääh' Dio hñii' mi'jäay' dsa' kyaay', ga'täay' hñiiy' mah' jä' koo' hweh' juu' ja'. Lä'ja' ga'mi'jnäay' kih' hi' mi'jäay' he', he' sa' le' lä'sii' ni' miil' juu' kiyh'. ¹⁸ Cha' to' juu'. Ga'bäayh' hñiiy' hi' ga'täay' hñiiy'. Ni' miil' sa' le' lä'sii' juu' na', jëeh' sa' le' juu' Dio. Kih' he'ja', kwa' be' jnän' jwërte, jne' hi' chooh' koo' hweh' juu' he' cha' o'joh' dsë' jnän' kyaayh', lä'koo' ga'bääh' Dio hñii'. ¹⁹ He' o'joh' dsë' he' kye' jne' la', jmee' sa' jeh' dsë' jne', lä'koo' jmee' ñe' hlääh' he' jwä' dsa' cha'jmii' he' kyaah' hii' tiil' barco. Ma'ra' he' lää' ba' jne', jëeh', ta' ka'luu' sa'hmiil' he' hii' neh' gwah' ba' cha' he' jøø' jne'. ²⁰ Jesús ga'he' to'në' jee' ja' mah' ga'näy' jwë' jnän', laay' jmi'dsa' jøøh' kih' ga'lä'jé' joh' jmi' cha', lä'koo' Melquisedec.

Jesús laa' ja' jmi'dsa- lä'koo' Melquisedec

7 Melquisedec he', ma' laa' dsa'ta' jøøh' kih' jwiil' Salem hi' ma' laay' jmi'dsa- kya' Dio hi' gya' gyuuh'. Hi' he' ngoo' ga'mi'jee' Abraham hi' jah' ma' ga'liyh' ga'tëey' kyaah' jñah' dsa'ta'. Jee' ja' ga'mi'jäay'. ² Hi' lä'chah' ja' ga'ngëe' Abraham gya' kih' lä'koo' hña'loo' he' ga'liyh' jee' hñii'. Jmiil' Melquisedec, hnøø' jäh' "dsa'ta' jøøh' hi' lla' kwee'ta'". Hi' jäh' dsa' kiyh' ka'läh' "dsa'ta' jøøh' kya' jwiil' Salem", he' hnøø' jäh' "dsa'ta' jøøh' hi' jmee' hii' tiil' ki-h' dsa'". ³ Hi' he' sa' chaa' chojmii', ni' sa' chaa' hi' ñe' ha' ta' ya'hëey', sa' cha' juu' cha' he' ga'lä'chaa' he' ga'juuy'. He' lä'ja', laay' kwee' lä'koo' laa' joo' Dio ba'. Laay' jmi'dsa- ga'lä'jé' joh' jmi' cha'. ⁴ Jmee' da' hu' dsë' ha' koo' sa' jøøh' Melquisedec he'. Lä'kye' Abraham dsa' ma'gyuh' jnän' ga'kwëeyh' gya' kih' lä'koo' hña'loo' he' ga'liyh' jee' hñii'. ⁵ Lä'jëe' jmi'dsa- hi' ma' laa' sa'ju' kih' Leví, ga'jmeey' lä'koo' lle' ley, ga'kooy' ma' gya' kih' lä'koo' hña'loo' he' ma' kwa' dsa', ma'ke' he' ba' øøyh' hi' laa' sa'ju' kih' Abraham. ⁶ Pero Melquisedec he', hi' sa' ma' laa' sa'ju' kih' Leví, ga'kooy' kih' Abraham gya' kih' lä'koo' hña'loo' mah' ga'mi'jäay' Abraham hi' ga'jmeey' Dio hmooh' kyaah'. ⁷ Ni' ja' sa' le' ti'choo' ni' miil' juu'

kih' he' la'. Jøøh' ga' hi' mi'jøø', lä'koh' ga' hi' ma'-na'jäa'. ⁸ Ta' ko'taa', jmi'dsa- hi' ma' laa' sa'ju' kih' Leví hi' ma' koo' gya' kih' lä'koo' hña'loo', ga'juuy' ba'. Pero ta' jyoh' ko'taa', Melquisedec, hi' ga'koo' gya' kih' lä'koo' hña'loo', cha' juu' chaa' bih'. ⁹ Lä'jëe' jmi'dsa- hi' ma' laa' sa'ju' kih' Leví ga'kooy' gya' kih' lä'koo' hña'loo'. Ja-ba' lä'ja', le' jäh'n', lä'kye' jmi'dsa- he' ga'kwëeyh' Melquisedec, gya' kih' lä'koo' hña'loo'. ¹⁰ Jëeh', lä'koo' ma' ga'mi'jee' Melquisedec Abraham, la' lä'koo' he' ga'kwa' Leví gya' kih' lä'koo' hña'loo', heh' he' ga'kwa' Abraham ta'gyuuh' kyaay' ja', ma'ke' sa' ga' ma'chaa'.

¹¹ Dsa' Israel ga'hyoyh' ley ja', ta'la' kih' jmi'dsa- levita hi' ma' laa' sa'ju' kih' Aarón. Hi' wa'ra' jäh' kih' ga'lih' jmi'dsa- he' ga'jmäay' lluu' hi' ma' høø' ley ja', sa' cha' ma' jmee' bii' ma' ya'hëe' jñah' jmi'dsa- lä'koo' Melquisedec. Ma'leë' ba' kyaah' jmi'dsa- hi' ma' laa' sa'ju' kih' Aarón wa'ra' jäh' kih' ga'liyh'. ¹² Pero na' he' ga'lä'jnää' jñah' jmi'dsa- hi' sa' laa' sa'ju' kih' Aarón, he'ja' ga'la' bii' ga'lä'jnä' jyoh' ley. ¹³ He' jwahn' ga'lä'jnää' jñah' jmi'dsa-, he' hlëehn' ki-h' Jesús hi' na'jnää' kih' jñah' nää' dsa' Israel. Pero jee' kih' dsa' he', sa' ga' ma'ya'hëe' ni' jaa' jmi'dsa- hi' jmee' ta' jee' la' na'hyoo'. ¹⁴ Jëeh', ñe' ba' jne', Jesús Dsa'jøøh' jnän' laa' sa'ju' kih' Judá ba'. Hi' ni' mi-ih' sa' cha' he' ga'jäh' Moisé kih' Judá, lä'koo' ma' ga'hlëeyh' kih' jmi'dsa-.

¹⁵ Na'hña' lä'jëe' na'jnä' he' ga'hña' jñah' jmi'dsa-, jëeh' laay' ja' jmi'dsa- lä'koo' Melquisedec. ¹⁶ Na'hñaay' laay' jmi'dsa-, pero ja' kih' he' laay' sa'ju' kih' Leví lä'koh' ma' jmee' hih' ley ja'. Laay' jmi'dsa- ta'la' kih' he' cha' be' kiyh' tää', jëeh' sa' juuy' jih'koh' jih'lih'. ¹⁷ Lä'la- na'sii' kiyh':

Hne' laah' jmi'dsa- ga'lä'jé' joh' jmi' cha'.
Hne' laah' jmi'dsa- lä'koo' Melquisedec.

¹⁸ He'ja' ma'jä' ta' koo' ley ma'gyuh', kih' he' sa' cha' be' kih', hi' sa' jmää' ta' ka'läh'. ¹⁹ Jëeh', ni' koo' sa' ga'jä' llu' kyaah' ley kih' Moisé. Lla' he'ja', ma'cha' koo' o'joh' dsë' he' llu' ga', lä'jwë' jee' le' ya'nøø' jne' kih' Dio.

²⁰ He' llu' ja', sa' ja' ta'jmah'. Ja' kyaah' he' ga'täa' Dio hñii' ba'. ²¹ Sa' ga'täa' Dio hñii' lä' ma' ga'hña' jmi'dsa- kih' ley ja'. Pero kyaah' he' ga'täay' hñiiy', ga'laa' Jesús ja' jmi'dsa-. Ga'siiyh' lä'la':

Ga'täa' Dio hñii', hi' ni' miil' sa' mi'siih' hu' dsë' kiyh':

"Hne' laah' ja' jmi'dsa- ga'lä'jé' joh' jmi' cha', lä'koo' Melquisedec."

²² Lä'llu' he' ga'hñaay' Jesús kyaah' juu' ja', he'ja' ñe' jne', llu' ga' hmooh' kiyh' lä'koh' ga' ley ma'gyuh' ja'.

²³ Ga'lä'chaa' jwëe' jmi'dsa- kih' ley ma'gyuh' ja'. Jëeh', sa' ga'la' ma' dsa'nää' gyih' ta' cha'në' kyaah' ta' kiyh', kih' he' ma' dsa'juuy'. ²⁴ Pero lä' ma'chaa' na' ba' Jesús, hi' lä' ma'laay' ja-ba' jmi'dsa- lä'jé' joh' jmi' cha'. Ni' ja' sa' ka' në' kiyh'. ²⁵ He'ja' le' ba' läay' go'te' lä'jëe' hi' go'nää' kih' Dio ta'la' kiyh'. Jëeh' gyay' tää', ngiiy' kih' dsa' kyaay'.

²⁶ Jaā jmi-dsa- jøøh' he' ba' hi- jmee' bii' jnän', hi- na-jngëe', hi- sa' ää- ni' miih-, hi- sa' sah', hi- sa' jmee' he- hliih' lä' jmee' dsa-, gyay' laay' jøøh' ga' lä'koh' jñah' hi- tääh' gyuu' jmi-gyuu'. ²⁷ Kiyh', sa' cha- he- jmee' bii' koo- jmi' koo- jmi', jmeey' lä'koo- ga'jmeey' jmi-dsa- he'. To-né' ma' jngëeyh' jah' kih' dso'kye- kiyh' hñiiy', ja' ga' ma' jngëeyh' jah' kih' dso'kye- kih' dsa'. Pero Jesús, koo- há' ja-ba' ga'ngëey' hñiiy' juuy'. ²⁸ Ley ja- ga'hñaa' jmi-dsa- kaa' hi- laa' dsa-nñuu' hi- sa' cha- be' kih'. Pero këe- ga' kih' ley, kyaah' he- ga'täa- Dio hñii' ga'hñaa' Jooy' laa' jmi-dsa- jøøh' hi- ya'hëe' lluu' go-te' ga'lä'jé' joh' jmi' cha-.

Ga'jmeey' Jesús koo- hmooh' he- llu' ga'

8 He- la- ba' he- kyeey' ga' kih' lä'jé' juu' he- tøøhn' hlëehn' la-. Ma-chaa- ba' jaa- jmi-dsa- jøøh' jnän' hi- ga'gya- jwoo' ra-lluu' jee' gya' hi- jøøh' gyuu' jmi-gyuu'. ² Na'hñaa' jmeey' ta'he' jee' chih' gwah' he- ga'jmeey' Dio, ja' gwah' he- ga'jmeey' dsa- jmi-gyuu'. ³ Lä'jéé' jmi-dsa- kaa' na'hñaa' ngëey' cha'né' Dio lä'jé' he- kwëeh- dsa- Dio hi' jëy- lä'jé' he- kwëeh- dsa- Dio. Lä'ja- ka-läh', ga'jmeey' bii' kih' Jesús ga'k-wëeyh' Dio lä'lle' kiyh', lä'llu' he- laay' jmi-dsa-. ⁴ Wa'ra- jah' kih' gya' gyih' hwa' la-, ni' lä'ja- sa' laay' jmi-dsa-. Jëeh', lä' ma-tääh' ja-ba' jmi-dsa- hi- ngëe' he- kwa' dsa- lä'hih' kih' ley. ⁵ Gwah' jee' jmee' ta'he' jmi-dsa- he', la' lä'koo- gwah' he- chih' gyuu' jmi-gyuu'. He-ja- ba' na-, ga'hlëeh' Dio kyaah' Moisé lä'koo- ma' ga'løoy' jmeey' gwah' kyaah' loo' jah' ja-, ga'jäyh': "Jëe' da' kwee-, mah' jmeeh' ja-ba' lä'koo- la' gwah' he- ga'heeh' hne- gyuu' lle'moh' ja-." ⁶ Pero llu' ga' ta' he- ga'hyoh' Jesús, ja-ba' lä'koo- llu' hmooh' he- ga'jmeey' ja-. Jëeh', llu' cha-ga'miih- he- ga'bääh- Dio hñii' kwëeyh' jne' kyaah' hmooh' ja-, lä'koh' ga' hmooh' ma-gyuh-.

⁷ Wa'ra- jah' kih' ga'jmää' to-né' hmooh' ja-, sa' ma' jmee' bii' jee' ga'té' to' hmooh'. ⁸ Pero ga'jéé' Dio he- ma' cha- dso'kye- kih' dsa- he', he-ja- ga'jäyh':

Lloo' jmi', ga'jäh' Dsa-jøøh' jnän', jmeen' koo- hmooh' hmëe' kyaah' dsa- Israel, hi' lä'ja- ka-läh' kyaah' dsa- Judá. ⁹ Pero sa' la' lä'koo- hmooh' he- ga'jmeen' kyaah' dsa- ma-gyuh- kyaay', lä'koo- ma' ñeen' na'hwëe' jnih' hwa' Egipto. Jëeh', sa' ga'mi'tey' kyaah' hmooh' he- ga'jmeen' kyaayh', he-ja- ga'jñuu' kiyh', ga'jäh' Dio.

¹⁰ He-ja-, lä'la- ba' la' hmooh' he- jmeen' kyaayh', wa'ra- ga'dsëe' jmi' ja-, ga'jäh' Dsa-jøøh' jnän': Toohn' lley' lä'jé' ley kin'.

Sin' neh' tuh-dsëy' juu' kin'. Ma'ja- leen' Dio kyaay', hi' lä'jéé' hi- he' lee' dsa- kyaan'. ¹¹ Ma'ja-, mo'so' kwa' dsa- juu' kih' dsa-goo'. Ni' jaa- mo'so' sih' øøh':

"Wa' lä'kyuu' Dsa-jøøh' jnän'." Jëeh', lä'jøh' lä'mäh' ba' lä'kyuu' jnä'.

¹² Jëeh', koon- dsën' kih' ga'lä'jé' he- hliih' he- ma-jmeey'. Jih'koh' jih'lih', mo'so' lä-dsooh- dsën' lä'jé' dso'kye- kiyh', ga'jäh' Dio.

¹³ He- ga'hlëeh' Dio kih' hmooh' hmëe' ja-, ga'jmeey' ma-gyuh- ba' hmooh' to-né' ja-. Hi' lä'jé' he- ngoo' dsa-gyuh', lloo' jmi' ääh' go-te'.

Gwah' he- chih' hwa' la- jee' ma' jmee' jmi-dsa- ta'he' kih' Dio

9 Hmooh' he- ma' la- to-né' ja-, ma' jmee' hih' ha- lä' ga'hnaah- dsa- Dio, hi' ha- lä' ga'jmeey' dsa- koo- gwah' kyaah' loo' jah'. ² Gwah' ja-, ma' la' to' jee'. Jee' to-né' ja-, ma' chee- Jee' Na-jngi'. Jee' ja- ma' chih' candelero, kyaah' koo- mes' jee' ma' hla- he'ñiih- he- na-jøø'. Hi' ma' hii' koo- sa'hmi' ho'haah'. ³ Ta' ka'luu' llah' jee' ma' hii' jee' ga'té' to' sa'hmi' chee- Jee' Na-jngi' Go-te'. ⁴ Jee' ja- ma' chih' koo- na'hyoo' he- ma' la' kyaah' ku'nøø' jee' ma' koo- wa'chü-. Hi' ma' chih' koo- goo' he- na-løø- kyaah' ku'nøø'. Goo' ja- ma' chee- goo' kih' hmooh'. Neh' goo' ja- ma' há' koo- mi'hya- jee' ma' tääh' miih- maná. Hi' ma' há' si'hma- kih' Aarón he- ga'hyo' sa'jih' koo- há', hi' ma' tääh' jwi' kuu' jma' jee' na-si' hmooh' ka-läh'. ⁵ Né' ki- h' wa' goo' ja-, ma' na-laa- uu' querubine hi- ma' tääh' høø' jee' na-jngi' go-te-. Ma' na-ni' sa'kyooy' ma' dsa-jlé' hoo' wa'goo' ja-. Pero na' ga'juh- sa' le' kwan' cha-ga'miih- juu' kih' lä'jé' he- ja-.

⁶ Ma-la' ba' ma' chih' lä'jé' he- ja-, ma' dsa-taah' jmi-dsa- ko'lla-ji' to-né' llah' kih' gwah' ja-, mah' ma' jmeey' ta'he' kih' Dio. ⁷ Pero jee' ga'té' to' llah' ja-, ma'la' jmi-dsa- jøøh' ba' ma' dsa-he' jee' ja-, koo- há' ba' lä'koo- ji-ñe-. Hi' sa' ma' dsa-hey' ta'jmah'. Ma' jmee' bii' kiyh' ma' dsa-hey' kyaah' jma- kih' jah' mah' dsa-che' dso'kye- kiyh', hi' lä'ja- ka-läh' kih' dsa- kyaay' hi- sa' liih' ma' dsa-hlääh' kyaah' dso'kye-. ⁸ Ki- h' he- ma' dsa-he' jmi-dsa- koo- há' ba' lä'koo- ji-ñe- Jee' Na-jngi' Go-te-, he-ja- Jmi-llé' Na-jngi' ga'jmeey' lä'ngëen' he- sa' ma' cha- jwë' jnän' ma' dsa-toohn' jee' ja-, ta'ko-ji' chih' llah' to-né' ja-. ⁹ Lä'jé' he- ma' jmeey' neh' gwah' ja-, jmää' jnän' hi- tääh' na'. He- ja- jmee' dsa-lä'ngëe' jne' he- ma' kwëeh- dsa- he' Dio kyaah' he- ma' jëy- né' na'hyoo', sa' le' ma' gyih' tuh-dsë' dsa- hi- ma' kwa' he- ja-. ¹⁰ Jëeh', lä'jé' juu' ja-, koo- hlëeh' kih' he- kih'hij- jne', hi' ha- lä' gyih' jne' he- koo' jmee- jne'. He- koo- jmee' hih' kih' jmi-ngo' jnän' ba' ja-, ta'ko-ji' sa' ga' ma'lloo' jmi' mi'si' Dio lä'jé'.

Ga'jmeey' Cristo koo- hmooh' hmëe' kyaah' jma- kiyh'

¹¹ Pero na' he- ma-ja- Cristo, laay' jmi-dsa- jøøh' jnän' hi- kwa' lä'jé' he- llu' he- na' ga' ja'. Hi' ga'llooy' neh' gwah' he- juh- ga' he- llu' go-te-. Sa' la' gwah' kih' jmi-gyuu' la- ni' ja' he' dsa- hi- ga'jmeey' gwah' ja-. ¹² Hi' lä' ma' ga'llooy' jee' ja-, sa' ma' kyeey' jma- kih' h' chivo dso', ni' kih' kya' mah'. Ma' kyeey' jma- kih' hñiiy' ba' hi' koo- há' ja-ba' ga'hey' Jee' Na-jngi'

Go-te. Lä'ja- ga'lyh' ga'lääy' jne' lä'jē' joh' jmi' cha-
 13 Lä'hih' kih' hmooh' to-nē' ja-, kyaah' jma- kih' kya'
 dso' hi' kyaah' jma- kih' chivo dso' hi' kyaah' tæ'jwa-
 kih' kya' mē' mäh' ma' huuy' nē' kih' dsa'. Lä'jē' he-
 ja-, koo- ma' dsa-jñii' jmi-ngo' kih' dsa- hi- ma' dsa-h-
 lääh' cha'nē' ley ja-. 14 Ha- ga' sa' kyeē' jma- kih'
 Cristo. Ga'ngēēy' hñiiy' ga'juuy' kyaah' be' kih'
 jmi-llē' he- cha- tää'. Cristo hi- sa' ää- ni' miih-, ga'k-
 waay' hñiiy' kih' Dio mah' jñii' neh' tuh-dsē- jne' kih'
 he- hliih' he- jngih' jnän'. Lä'ja- ma-na'lluu' jne' mah'
 jmeen' ta'he' kih' Dio jiih'.

15 Kih' he-ja-, Cristo he' hi- ga'jmeē' koo- hmooh'
 hmēē'. Ga'juuy' mah' ga'chey' lä'jē' he- ma' hlääh-
 jne' cha'nē' hmooh' to-nē' ja-. Heh' lä'ja-, lä'jēē' hi-
 na-teeh', hyoyh' heey' he- ga'bääh- Dio hñii' kwa' he-
 sa' heē' jih'koh'.

16 Cher'mah' ga'jmeē' dsa- koo- hmooh' he- jäh', hi-
 na- tēē' he- cha- kiyh', sa' jmää' hmooh' ja-, ta'ko'jiih'
 sa' ma'juu' hi- ga'jmeē' hmooh' ja-. 17 Ma'ngēē'
 ma'juu' dsa- hi- ga'jmeē' hmooh' ja-, ja'ga' løø' jmeē'
 ta' hmooh' ja-. Sa' jmää' ta', ta'ko'jiih' chaay-. 18 Ja'ba'
 lä'ja- ga'la' kih' hmooh' to-nē' ja-, ga'løø' jmeē' ta'
 kyaah' he- ga'tuu- jma-. 19 Jēēh', ma'ngēē' ma'jmeeh'
 Moisé juu' kih' dsa- he' lä'hii' nē' lä'koo- na'sii' ley,
 ja-ga' ga'kay' jma- kih' kya' mäh', jma- kih' chivo dso',
 mah' ga'kaayh- kyaah' jmi-. Ga'kay' miih- jñu- kih'
 borrego he- ma-na'heē' heē- gyuy' kyaah' sa'goh'
 hisopo. Ga'mi'gyuyh' he- ja- mah' ga'huuy' nē' jee'
 na'sii' juu' ja-, hi' lä'kye- nē' kih' dsa'. 20 Ga'jäyh':
 "Kyaah' jma- la- løø' jmeē' ta' lä'koo- hmooh' he-
 ga'jmeē' Dio kyaah' hnäh'." 21 Hi' ja' ma'la' jee' ja-.
 Lä'kye- kih' gwah' ga'ñeey' jma- ja-, hi' lä'kye- kih'
 kyah'wii' he- ma' jmääh' jmi-dsa- ta' jee' ja-. 22 Lä'koh'
 he- ma' dsa-jñii' lä'jē' ba' kyaah' jma-, lä'koo- lle' ley
 ja-. Wa'ra- jäh' kih' sa' ga'tuu- jma-, sa' ma' dsa-che'
 dso'kye- kih' dsa'.

Kyaah' jma- kih' Cristo dsa-che' dso'kye- jnän`

23 Ga'la' bii' he- ga'jngih' gwah' kih' dsa- he- la'
 lä'koo- gwah' he- ga'jēē' Moisé gyuyh' jmi-gyuyh'.
 Pero hnøø' kwēēh' dsa- Dio he- llu' ga', mah' jñii'
 gwah' he- chih' gyuyh' jmi-gyuyh'. 24 He-ja- sa' ga'he'
 Cristo gwah' he- ga'jmeē' dsa-, he- la' lä'koo- he- chi-
 h' gyuyh'. Ga'hey' ma'ra' gwah' he- chih' gyuyh' jmi-
 gyuyh' ba', mah' nooy' nē' jnän' cha'nē' Dio. 25 Pero sa'
 ñeey' ko'lla-jiih' na'kay- jma- kiyh', lä'koo- ma' jmeē'
 jmi-dsa- jøøh' he', ma' dsooy' lä'jē' jñe-, ma'
 dsa'kay' jma- kih' jñah' jee' ma' jäh' dsa- kih' Jee'
 Na'jngih' Go-te. 26 Joh' jiih' sa' ma' jmeē' bii' ma' jēē'
 Cristo wii' lä'jiih' ma' ga'nøø' jmi-gyuyh' wa'ra- jäh' ki-
 h' lä'ja- la'. Pero na' jee' ngoo' ga'dsaa' jmi' he- tøøh'
 jne' la', ga'ngēēy' hñiiy' ga'juuy' koo- hä' ja-ba' mah'
 mi'llaay' go-te lä'jē' dso'kye-. 27 Lä'koo- lle' kih' dsa-
 jmi-gyuyh' la-, koo- hä' ba' dsa-juuy'. Ma'ngēē' he- ja-,
 ja-ga' lla' Dio ta' kiyh'. 28 Ja-ba' lä'ja- la' kih' Cristo. Koo-
 hä' ja-ba' ga'kwaä' Dio ga'juuy' mah' ga'chey' lä'jē'
 dso'kye- kih' jwēē'. Ja-ga' lä'jnääy' ka'läh' jee' tē- to'

jiih', pero ja' kih' dso'kye- ja- jäh'. Jäyh' lääy' lä'jēē'
 hi- tääh' jääy' ya-teey'.

10 Jēēh' ley kih' Moisé koo- ga'mi'jnää- miih- kih'
 he- llu' he- ja-ga' ja'. Sa' ma' la' koo- heh'
 lä'koo- la' he- cha- gyuyh'. Kih' he-ja-, jih'koh' sa'
 ga'jmää' ma' hwēē' dsa- he' lluu' kyaah' he- ma' jēēy'
 jah', he- ma' jmeey' lä'jē' jñe- he- ma' hnaayh- Dio.
 2 Wa'ra- jäh' kih' ga'hwēēy- lluu', ga'tuy' kih', he- ma'
 kwēēy- Dio. Jēēh', wa'ra- jäh' kih' ga'jmää' he- ja-
 ga'jäy' na'jngēēy', mo'so' ma' jmeē' gyih' hñi'dsē-
 he- cha- dso'kye- kiyh'. 3 Pero he- jēē' dsa- jäh' lä'jē'
 jñe-, koo- jmeē' mi'dsooh' dsēy' he- cha- dso'kye-
 kiyh' ba' ja-. 4 Jēēh', jma- kih' kya' dso', hi' jma- kih'
 chivo dso', sa' jmää' mah' che' dso'kye- kih' dsa'.

5 He-ja- ma' ja' Cristo jmi-gyuyh' la-, ga'jäyh' siiyh'
 Dio:
 Sa' ga'tih' hoh' he- kaa- jah' ni' he- ga' jyoh' he-
 kwēēh' dsa' hne-.

Ga'jmeeh' ga'laan' jmi-ngo' ba'.
 6 Sa' ga'tih' hoh' he- kaa- jah' ni' he- ga' jyoh' he-
 kwēēh' dsa' hne- kwaat' kih' dso'kye-.

7 He-ja- ga'jwahn': "Hii- jnä' la', ma'jan' mah' jmeen'
 lä' hnooh- hñi'ah', hne- Dio kyaan'.

Jmeē' ba' jnä' lä'koo- ma-na'sii' kin'."
 8 To-nē' jee' na'sii' kih' juu' la-, jäh' lä'la-: "He- kaa-
 jah', hi' he- ga' jyoh' he- kwēēh' dsa- hne- kwaat' kih'
 dso'kye-, sa' ga'hiih' ma' heeh' ni' sa' ga'tih' hoh'."

Ma' kwa' dsa- he- ja-, lä'hih' kih' ley ba' ja-. 9 Ja-ga'
 ga'jäyh': "Hii- jnä' la- Dio kyaan', ma'jan' mah' jmeen'
 lä' hnooh- hñi'ah'." Juu' ja-, jmeē' ta' koo' ley ma-
 gyuh- he- la' to-nē', mah' jäh' jee' ga'tē' to' hmooh'.

10 Ga'heeh- Jesús ga'jmeey' lä' hyoh- dsē' Dio, he-ja-
 ba' ja-, ga'laä' jne' na'jngēē', lä'llu' he- ga'ngēēy' hñi-
 iy' ga'juuy' kyaah' koo- hä' ja-ba'.

11 Lä'ja-, lä'jē' jmi' ba' ma' cheh' jmi-dsa- he' jmeey'
 ta'he'. Ko'lla-jiih' ba' jēēy' jah' nē' na'hyoo'. Koo- ba'
 he- ja- jmah', la' ta' kiyh', he- sa' jmää' jih'koh' che'
 dso'kye- kih' dsa'. 12 Pero Cristo ga'kwaay' hñiiy'
 ga'juuy' kih' dso'kye- jnän' koo- hä' ja-ba', ja-ga' ga'-
 gyay' jwoo' ra'lluu' kih' Dio. 13 Jee' ja' jøøy' lä'jiih' llaa'
 Dio ta' hwa' hñi' tiiy' lä'jēē' hi- na-høøh' kiyh'. 14 Jēēh'
 kyaah' koo- hä' ba' ga'kwaay' hñiiy' ga'juuy', lä'ja-
 ga'jmääy' lluu' lä'jē' joh' jmi' cha-, lä'jēē' hi-
 na'jngēē' kyaay'. 15 Jmi-llē' Na'jngih' jmeey' ju'dsoo' ki-
 h' juu' ja-. Jēēh', ma'ngēē' ma'jäyh' lä'la-:

16 Lä'la- ba' la' hmooh' he- jmeen' kyaayh', wa'ra-
 ga'dsēē' jmi' ja-, ga'jäh' Dsa-jøøh' jnän'.

Toohn' lley' lä'jē' ley kin'.
 Siih' neh' tuh-dsēy' ka'läh'.

17 Ja-ga' ga'jäyh' ka'läh':
 Jih'koh' jih'lih', mo'so' lä'dsooh' dsēn' lä'jē' dso'kye-
 kiyh'.

18 He- ma-na-che' dso'kye- jnän', mo'so' jmeē' bii' he-
 ga' kwēēhn' Dio kwaat' kih' dso'kye-.

Jmeē' bii' hnäähn' Dio

19 Lä'ja- hnäh' øøhn', ta'la' kih' he- ga'tuu- jma- kih'
 Jesucristo, ma-na-na' jwē' jnän' dsa'toohn' Jee'

Na jngi# Go te. 20 Wa dsa toohn jwë hmëë he jmee+ chaq- jne, he ga näy jnan` lä ma ga hey ta ka luu hmiih he ma hii jee ga tẽ to llah. Hmiih ja la kwaan jmi ngo kiyh. 21 Chaa ja jmi dsa jøøh hi cheh ne jnan, jne hi laa kya Dio. 22 He ja lä kaa tuh dsë jne wa hnäahn Dio. Jëeh, ma ñe ba jne he ma heeh jne kih Dio. Ma na jngi# neh tuh dsë jne he ja mo so cha ga he mo hñ jnan, hi ma na jngi# jmi ngo jnan kyaah jmi jëë. 23 Wa chooh jne koo hweh he o jøh dsë he kye jne. Ni miih sa wa jeh dsë jne, jëeh, mi te ba Dio lä koo ga bääyh hñiiy. 24 Wa hnøøhn ha lä jmeen mah ja dsë øøh jne lä hnäay cha gamiih dsa kyaay hi lä ja jmeey cha gamiih he llu. 25 Sa wa tun he dsa ñee jne, lä koo tẽë ko llaa. Wa hlëëhn dsa kyaahn. Hi cha gamiih wa kwan be kih øøh jne, na he jëë jne ma ngoo ya jäh jmi#.

26 Jëeh, cher mah ga jmee ga jne dso kye he ñe jne sa sooh jmeen hi ma ngëë ba ma kyuy jne ju dsoo, hee ga ja mo kwëeh jne Dio kwaat kih dso kye. 27 Kih hi he, ja ga koo he jmee goo jwërte jnan, he lla Dio ta kyaah je he jëë go te lä jëë hi na høøh kiyh. 28 Kih hi sa ga tooh ta ley kih Moisé, cher mah ma chaa uy uy hi ma hñ kih hi he, sa ga lä nih dsë jngëëy. 29 Ha koh wii sa hnøø kih dsa hi mi kwah Jo Dio hi kih hi sa tooh ta jma kiyh he kyaah ga la hmoo he ga jmaay jne na jngëë. Hi lä ja hnøø kih hi sa tooh ta kih jmi lle hi hnä jne. 30 Jëeh, kyuy ba jne hi ga jäh lä la: "Jnä ba tēhn jwi, jnä ba mi hmaahn kiyh." Koo ka läh na si: "Dsa jøøh jnan ngiiy kwaat kih dsa kyaay." 31 He ba che goo la jnan wa ra ga ja jne kih Dio jiih.

32 Mi dsooh da hoh hnäh ha lä ga la jaa, lä koo ma ga na hwe dsë kyah hnäh. Ga lä be ba hoh hnäh ma ke cha miih ngëë he wii ja ne kyah hnäh. 33 Ga ta ga haah dsa hnäh hi ga jmeeyh hnäh to lo ne dsa. Hi ja ma la he ja. Ga jmeeh hnäh ko jøh kyaah hi ma jëë wii ka läh. 34 Ga lä nih hoh hnäh kih hi ma tääh ne h ñe. Hi ga lä chaa hnäh llu lä ma ga jnuuh dsa, he ma cha kyah hnäh. Jëeh, ma ñeh ba hnäh, cha kyah hnäh gyuh jmi gyuh he llu ga he sa hee jih koh.

35 Ta wa gaa hoh hnäh kih o jøh dsë he ma cha kyah hnäh. Jëeh, kyaah he ja, hñah hnäh cha miih jñeeh hnäh. 36 Hnøø kwëeh hoh hnäh jmeeh hnäh lä hyoh dsë Dio, mah hñah hnäh he ga bääyh hñiiy.

37 Lä koo jäh jee na si juu kih Dio: Miih ga jmee.

Hi nøø juu jäh, ma ra he jäh bih, mo so lä hëëy.

38 Pero dsa hi lluy, kyaah he ma dsoo dsëy, jmee chaay.

Hi cher mah ga jëëy ta ka luuy, sa chaan llu kyaay, ga jäh Dio.

39 Pero jne, sa laa jne lä koo hi dsa jëeh ta ka luu hi dsa hëë go te. Jëeh, ma dsoo ba dsë jne kih Jesús, he ja lä ba jne.

Hee ja he jmee jne dsoo dsë jne

11 He ma dsoo dsë jne hnøø jäh: sa na heë, ñe ba jne he tẽ jne he jøø hñah jne kih Dio. Hi hnøø jäh ka läh: jmee ba jne dsoo, cha ba he ja ma ke sa tẽ jne jëen. 2 Dsa ma chaa llo joo, kyaah he ga lä dsoo dsëy, ga hlëëh dsa llu kiyh.

3 Heh he ma dsoo dsë jne, he ja ba ga lä ngëë jne, ga la lä jë he cha gyuh hwa kyaah koo ga hlëëh Dio. He lä ja, ga jmeey Dio lä jë he jnä, ja ba kyaah he sa tẽ jne jëen. 4 Kih he ga lä dsoo dsë Abel, ga kwëëy Dio he llu cha gamiih lä koh ga he ga kwa Caín. Kih he ja, ga hñ juu kiyh, ya hëëy lluy. Ga heeh ba Dio he ga kway. Hi ma ke ma na juu Abel, lä ma ngoo ja ba cha juu kiyh lä llu he ma dsoo dsëy.

5 Kih he ga lä dsoo dsë Enoc, ga tẽ Dio lä ma jiiyh ja mah sa ma juuy. Ma ga hnaah dsih, mo so ga jnäy. Jëeh, ga tẽ ba Dio lä ma jiiyh ja. Hi jaa sa ga ma ngaay, ga hñ juu kiyh he ga jmeey he tih dsë Dio. 6 Pero cher mah sa ga jmee jne dsoo dsë kih Dio, ni miih sa lä këh jne jmi jmeen he tih dsëy. Jëeh, lä jëë hi ya nää kih Dio, hnøø dsoo dsëy he chaa ba Dio hi jmee bi dsoo dsë jne he mi hmaayh kih lä jëë hi hnaayh.

7 Ga lä dsoo ba dsë Noé lä koo ma ga jäh Dio siyh, ja lä jë he sa ga ma jëëy. Kih he gayh Dio, ga jmeey koo barco jee ga laa lä jëë hi chaa kyaay. Hi kih he ga lä dsoo dsëy, ga jmeey ga ja dso jwii ne kih dsa jmi gyuh. Hi ga jma Dio kwaat ya hëëy lluy kih he ga lä dsoo dsëy.

8 Kih he ga lä dsoo dsë Abraham, lä koo ma ga tẽ Dio kiyh, ga heeyh ba dsooy ta jee la kwaat hyoyh he la heey. Hi ni sa ñey ha ta ma dsooy, ma ya hëëy jee ma gyay ja. 9 Kih he ma dsoo dsë Abraham, ga heeh bih he ga gyay hwa jee ga bääh Dio hñii, laay lä koo ja dsa chaa hñ hi ga gya hwa kih dsa. Sa hmiih ba ga hñ jee ga gyay. Ja ba lä ja ga gya Isaac kyaah Jacob ka läh, hi ga tẽ hee ko jøh kyaah Abraham lä koo ga bääh Dio hñii. 10 Ga kwëeh ba dsë Abraham, kih he ma jøøy tẽëy koo jwi he chih koo hweh he ga jmeey Dio lä hyoh dsë.

11 Kih he ma dsoo dsë Sara, ga hyoyh be he ga kaa gyuh, ma ke sa ma le ma kaa. Hi ga lä chaa ba gyuh kyaay ma ke ma gyuyh. Jëeh ga jmeey dsoo he mi te Dio juu he ga bääyh hñiiy. 12 He lä ja, kih ja ba dsa ñuuh he, ma ke ma ya jäh llaa jmi kiyh, këë ga ga lä jwëë jwërte dsa kyaay, lä koo jwëë nuu hi hëë gyuh hi lä koo mi sh he cha cha hoo jmi ñeeh, he sa tää jne hen.

13 Lã'jêë' dsa' he', lä' ma'dsoo' ja'ba' dsëy' lä'jiih' ga'juuy'. Sa' ga'hyoyh' he' ga'tøø' Dio hih' ma' kwëëyh'. Pero ga'jmeë' bih' dsoo', ma'ra' he' tëëy' ba'. La' lä'koo' he' ga'jëëy' gyy' jee' ma' tääyh' ja', hi' la' lä'koo' he' ga'jmeey' Dio kih' ba'. Ga'jmäy' hñiiy' lä'koo' dsa' chaä' gyy', hi' tääh' ko'hwëë' ba' jmi-gyuu' la'. 14 Lã'jêë' hi' hlëëh' lä'ja', dsa-lã-ngëë' jne' kiyh', he' hnooyh' høøy' jee' dsa'täayh' tää'. 15 Wa'ra-jäh' kih' ma' hlëëh' dsa' he' kih' hwa' jee' ga'hwëëy-ja', ma' ja' ba' kiyh' ma' dsa-näay' ka-läh' jee' ga'h-wëëy' ja'. 16 Pero dsa' he', ma' hee' dsëy' koo' hwa' he' llu' cha-gamiih' he' hla' gyuuh'. Kih' he'ja', sa' la' o'hih' kih' Dio he' jäyh', laay' Dio kyaä' dsa' he'. Jëëh', ma'na-la' ba' koo' jwii' he' ga'jmeey' kih' dsa' he'.

17 Kih' he' ma' dsoo' dsë' Abraham, lä'koo' ma' ga'jmeey' Dio mada' kiyh' he' ma' jngëëyh' Isaac, ga'heeh' bih' kwaay' gyuu' koo' mëë' kyaay', ma'ke' ga'bääh' Dio hñii' he' jmeey' llu' kih' Abraham ta'la' kih' gyuu' he'. 18 Jëëh' ma'ngëë' ba' ma'jäh' Dio siyh'h': "Ta'la' kih' Isaac ba' hwëë' hi' lee' dsa' kyaah'." 19 Ma' jmeë' Abraham hu' dsë' he' cha' ba' be' kih' Dio, he' mi'jiy' dsa' jee' kih' hi' na'juu'. Kih' Abraham, la' lä'koo' he' ga'juu' jooy' mah' ga'lã'jiy' ka-läh'.

20 Kih' he' ga'lã'dsoo' dsë' Isaac, ga'mi'jäy' Jacob kyaah' Esaú, ga'jäyh' siyh' ha' lä' jmeë' Dio kiyh' ta' cha'në'.

21 Kih' he' ga'lã'dsoo' dsë' Jacob, lä'koo' ma' ngoo' ga'juuy', ga'mi'jäy' ma' jaa' ma' jaa' joo' José, hi' ga'jmeey' juu' kih' Dio na'huy' hma'hu' kiyh'.

22 Kih' he' ga'lã'dsoo' dsë' José, lä'koo' ma' ngoo' ga'juuy', ga'hlëëyh' kih' he' hwëë' dsa' Israel hwa' Egipto, hi' ga'jmeey' mada' ha' ta' dsa'hoo' dsa' jmi'ngo' kiyh'.

23 Kih' he' ga'lã'dsoo' dsë' cho'jmii' Moisé, he'ja' lä'koo' ma' ga'lã'chaay', ga'hmäy' lä'jiih' ga'të' uy' sih', kih' he' ga'jëëy' laä' na'hñaa' gyuu' ñuu' he'. Sa' ga'lã'goyh' kyaah' mada' he' ga'jmeë' rey he' ma' juu' lä'jêë' gyuu' ñuu'.

24 Kih' he' ga'lã'dsoo' dsë' Moisé, he'ja' lä'koo' ma' ga'lã'jøøyh', ga'jmeey' sa' kyeë' he' ma' tëëyh' joo' jo'mii' Faraón. 25 Ga'lã'hnoøy' ga' he' ga'jëëy' wii' ko'jøh' kyaah' dsa' kyaä' Dio, lä'koh' ga' he' ma' lä'chaay' llu' miih' jmi' jmi-gyuu' la' ma' jmeey' dso'kye'. 26 Ga'jmeey' hu' dsë' llu' ga' he' jëëy' wii' kwaat' kih' Cristo lä'koh' ga' he' chaay' llu' kyaah' lä'jê' he' cha' Egipto. Jëëh' ma' jooy' heey' he' nøø' juu' hyoyh'.

27 Kih' he' ga'lã'dsoo' dsëy', ya'hëëy' hwa' Egipto. Sa' ga'lã'goyh' ma'ke' ga'ya'jêë' dsë' rey kyaayh'. Ga'kwëëh' ba' dsë' Moisé, jëëh' la' kiyh' lä'koo' he' ma'jêë' bih' Dio hi' sa' tëë' jne' jëë'. 28 Kih' he' ga'lã'dsoo' dsë' Moisé, ga'jmeey' jmi' he' kuh' dsa' borrego mäh' hi' ga'jmeey' mada' he' chuh' dsa' jma' ho'haah' kih', mah' ni' jaa' gyuu' ñuu' hi' laä' to'në' kyaä' dsa' Israel sa' juu', wa'ra' ja' ángel jngiih' kih' gyuu' ñuu' hi' laä' to'në' kyaä' dsa' Egipto.

29 Kih' he' ga'lã'dsoo' dsë' dsa' kyaä' Dio, ga'ngëëy' jmi'ñeeh' gyuu' lä'koo' he' ga'näy' hwa' kii' ba'. Cha' ba' ga'lã'hnoø' dsa' Egipto ma' ngëë' lä'ja', pero ga'hmäyh' cha'jmii' ja'.

30 Kih' he' ga'lã'dsoo' dsë' dsa' Israel, ga'hla' na'hyah' kih' jee' jwii' Jericó, koo' ga'jëëy' lä'ku' lä'jii' kih' na'hyah' ja' gyii' jmi' ba'.

31 Kih' he' ga'lã'dsoo' dsë' Rahab, dsa'më' hi' ma' hnëë' hñii' kyaah' wa' hi' cha' hi', he'ja' sa' ga'juuy' lä' ma' ga'juu' dsa-gooy' hi' chaah'. Jëëh', ga'heeyh' ba' llu' hi' ga'taah' koo' juu' ha' lä' la' jee' jwii' ja'.

32 ¿Hee' ga'jwahn'? Hnøø' kwa' jä' kin' mah' hlëëhn' kih' Gedeón kih' Barac, kih' Sansón, kih' Jefté, kih' David, kih' Samuel, hi' kih' ga'jñah' dsa' hi' ma' ngëë' juu' kih' Dio llo'joo'. 33 Kih' he' ga'lã'dsoo' dsë' hi' he', ja' koo' hä' ga'lyh' ga'tëëy' kyaah' rey, ga'l-lay' kwee' ta' kih' dsa', ga'hyoyh' he' ga'bääh' Dio hñii' kyaayh', ga'laay' he' ma' kuh' hyah'. 34 Ga'laay' he' ma' kaay', ga'laay' he' ma' juuy' kyaah' ñe'tuuh', ma'ke' sa' cha' be' kiyh' ga'tëëy' be', ga'lã'beey' jwërte' jee' cha' hñii', ga'hëëy' go'te' kih' hløø' hi' ya'nää' gyy'. 35 Ma' chaä' dsa'më' hi' ga'juu' dsa'd-saah' kyaä' mah' ga'lã'jiy' ka-läh'. Hi' jñah' ko'llaa', ga'heeh' bih' he' ga'heeh' dsih' wii'. Sa' ga'lã'hnoøy' ma' läy' jëëh', ma'kyey' o'jøh' dsë' he' lä'jiy' jee' llu' ga'. 36 Ko'llaa' ga'mi'kwah' dsih', ga'jmi' ga'baä' dsih'. Hi' ja' ma'la' he' ja'. Ga'hñuy' dsih' kyaah' caden' mah' ga'taah' dsih' neh'ñe'. 37 Ko'llaa' ga'juu' kyaah' kuu', jñah' ga'jmäy' to' hnoo', hi' jñah' ga'juu' kyaah' ñe'tuuh'. Hi' ko'llaa' ma' ga'näy' ta' la' ta' jnøø', ma' na'läy' loo' borrego kyaah' loo' chivo ka-läh', ma' tä'ñeey'. Sa' ma' chaay' llu', ma' ta' ma' haah' dsih'. 38 Jee' kih' dsa' jmi'gyuu' sa' sooh' he' tääh' hi' lluy' he'. He'ja' ga'näy' lä'koo' he' na'hëëy' lä'kaa' hwa' kii', lä'kaa' neh' nuu', ma' na'hmäy' neh' too' kuu', hi' lä'kaa' jee' hë' too' moh'.

39 Lã'jêë' dsa' he', sa' ga'hyoyh' he' ga'bääh' Dio hñii' kyaayh', ma'ke' ga'hii' juu' kiyh' lä'llu' he' ga'lã'dsoo' dsëy'. 40 Jëëh', ma'lla' dsë' Dio he' hñah' jne' ko'jøh' he' llu' cha-gamiih' kyaah' dsa' he' hi' lä'ja' hwëë' jne' llu' ko'jøh' kyaayh'.

Wa' jmeen' hu' dsë' ha' lä' ga'kwëëh' dsë' Jesús

12 Jwëë' jwërte' dsa' hi' ga'lã'dsoo' dsë' jãä'. Hi' he' laä' lä'koo' jni' he' hii' lä'ku' lä'jii' jnän', hi' jmeë' dsoo' ha' lä' ga'la' kiyh'. Lä'ja' hnøø' jmeen' ta' koo' lä'jê' he' jmeë' jwiih' jnän' kyaah' dso'kye' he' jmeë' dsa'täh' jne'. Hi' hnøø' kwëëh' dsë' jne' dsa'nøøn' ta' cha'në' jwë' he' tøøhn' la'. 2 Wa' jmeen' miih' hu' dsë' kih' Jesús hi' ga'nä' jwë' ha' lä' jee' lää' jne' hi' lloo' koo' jmi' he' läy' jne' go'te'. Kih' he' ñey' jëë' ba' dsëy' ta' cha'në', he'ja' ga'heeh' bih' ga'jëëy' wii' dsoh' hma'cru'. Sa' ga'jmeey' he' he' la' o'hih'. Ja' ga' ga'gyay' jwoo' ra'lluy' kih' Dio.

3 Jmeë' da' hnäh' hu' dsë' kiyh', ha' koh' wii' sa' ga'jëëy' kih' dsa' hñaa' dsë' hi' ga'lã'hnee' kyaayh'. Lä'ja' ta' hwaä' hnäh' ni' sa' wa' jeh' hoh' hnäh'. 4 Jëëh', jee' kwah' hnäh' be' mah' sa' täh' hnäh'

kyaah' dso'kye-, sa' ga' ma-tuuh' hnah' jma- kyah' hnah'.⁵ Che' ma-gaa' hoh' hnah' nuuh' kih' Dio, he- hlëeyh~ hnah' lä'koo- jooy', heh' he- ga'jäyh': Gyuu- kyaan', ta' jwah' sa' llu' wa'ra- ga'heeyh' hne- wii'.

Ta' jeh' hoh' wa'ra- ga'juuyh' kyah'.
⁶Jëeh', Dsa-jøøh' jnan', heeyh' wii' hi- hnäay' ba'. Kway' kih' lä'jëë' hi- tëeyh~ jooy'.

⁷Wa' kwëeh' hoh' hnah' he- heeyh~ hnah' wii'. He- jmaäy~ hnah' lä'koo- jooy' ba' ja-. ¿Che' jwa' chaä- jaä- chih' hi- sa' heeh' Täa' kyaay' wii'?⁸ Ga'lä'jëë' ba' jne' heeh' Dio wii'. Pero cher'mah' sa' ga'heeh' Dio hnah' wii', sa' laah' hnah' jooy'. Laah' hnah' lä'koh' hi- sa' chaä- juu' ba'.⁹ Ta' jyoh' ko-taa-, täa' jnan' hi- chaä- hwa' la- ga'heeyh' jne' wii' lä' ma' mah' jne' mah' ga'lä'hnää' jnih'. ¿He-la' sa' jmeen' cha'ga'miih- he' kih' Täa' hi- laä- juu' jmi'le' jnan', mah' lä'ja- chaä- jne' tää' ba'?¹⁰ Täa' jnan' hi- chaä- hwa' la-, ga'heeyh' jne' wii' miih- jmi' gyuu- la-, lä'koo- la' huu' dsë- kiyh'. Pero ta' jyoh' ko-taa-, hi- gya' gyuuh' heeyh~ jne' wii' kih' he- llu' jnan' ba' mah' hwëë' jne' na'jngëë' lä'koo- laay' hñiyy'.¹¹ Dsoo' ba', sa' tih~ dsë' jne' to'chah' wa'ra- ga'heeyh' jne' wii'. Koo- dsa-lä'meeh- dsën- ba' ja-. Pero ma'ngëë' ma'heeyh' jne' wii', lä'tëë' jne' jmeen' he- llu' jmah' hi' jmee' hii' ti' jnan' ka'läh'.

Goo- la' wa'ra- sa' ga'jmeë' jne' he' he- jäh' Dio

¹²He-ja- kwa' hnah' be', hnah' hi- sa' cha- be' kih'.
¹³Kwa' hnah' be' go-nää' hnah' ko-dsoo' mah' tëë' be' hi- sa' beë' hi' lä'ja- mo'so' kayh~ jwë'.

¹⁴Hnøøh' hnah' ha- lä' jee' hii' ti' kyah' hnah' kyaah' lä'jëë' dsa-, hi' ha- lä' jee' leeh' hnah' na'jngëë' cha- ga'miih-. Jëeh', hi- sa' na'jngëë', sa' dsa-taayh' ya'jwi' kih' Dio.
¹⁵Leeh' hnah' ha- ga- che- ga'jnuuh' hnah' kih' he- la' kwa' Dio jnan'. Goo- wa'ra- ga'lä'wii' hoh' hnah' kyaah' dsa-. Hi' kyaah' he- hliih' ja- hee' jwëë' dsa-.
¹⁶Ni' jaä- hnah' dsa-më' dsa-nuuh-, ta' kaah' hnah' wa' hi- cha- hi-. Ta' jmee- hnah' ta' koo' he- la' kwa' Dio, lä'koo- ga'jmeë' Esaú. Ma-na-la' juu' hyoyh' heey', kih' he- laay' gyuu- to-në'. Pero ga'hniy' he- ja-, koo- ga'tëëy' koo- wii' ma' ba'.
¹⁷Ma'neh' ba' hnah' ha- lä' ga'la' kiyh' ta' cha'në'. Ma' chuuy' kyaah' jmiy- mah' ma' mi-jäy', mah' ma' kwëeyh' he- ma-na-la' heey'. Pero sa' ga'hyoyh'. Ma'ke' ga'hooyh' cha-miih-, mo'so' ga'lä'sii' juu' kih' jmiy'.

¹⁸Jëë' da' hnah', sa' ga'lla-nää' hnah' moh' Sinai he- sa' ma' le' dsa-nää' dsa- chuh' kih', lä'koo- ga'la' kih' dsa- Israel llo'joo'. Peer' ga'hya- je- gyuuh' moh' ja-, ga'la' na-hoo- läh-, ga'hii' goo-, ja' koo- lle' tä'.
¹⁹Jee' ja- ga'lä'nuuh' hi' luu' hoo', ga'lä'nuuh' hlëeh' Dio. Lä' ma' ga'nuu' hi- ma' tääh' jee' ja-, ga'chuuy' cha-miih- mah' mo'so' hlëeh' gyih' kyaayh'.
²⁰Jëeh', sa' ga'lä'be' dsëy' ma' nuuy' mada' he- ma' jmeey': "Cher'mah' chaä- hi- ga'hee' në' moh' la-, ma'ke' jaä- jah', jmee' bii' juuy' kyaah' kuuy' o juuy' kyaah' ñe' chuuh'."

²¹Kih' he- la' goo- ngëë' he- ga'jëë' dsa- he',

he-ja- lä' ga'të' Moisé ga'jäh': "Peer' gohn', lä'jiih' jlää'n'."

²²La' lä'koo- he- ma'lla-nää' hnah' moh' Sión ba' ja-, jee' jwi' kih' Dio jiih', jwi' Jerusalén he- hla- gyuuh' jmi' gyuu-, jee' tääh' cha-miih- mil ángele hi- jmee' jmi' kih' Dio.
²³Hi' ma-kuh' hnah' ko-jøh' kyaah' hi- ga'heeh' kih' Dio to-në' hi- na-sii' jmi' kih' gyuuh' jmi-gyuu-. Ma'lla-nää' hnah' kih' Dio hi- lla' ta' kih' lä'jëë' dsa-, ja-ba' jee' tääh' lä'jëë' hi- lluu', hi- laä- jmi'lle' hi- ga'jmaä' Dio lluu' go-te'.
²⁴Ma'lla-nää' hnah' kih' Jesús hi- ga'jmeë' koo- hmooh' hmëë' hi' lä'ja- ma'lla-nää' hnah' kih' jma- he- ga'tuu- kwaat- jnan'. Jma- ja- ngii' llu' jnan'. Sa' hni' kih' dsa' lä'koo- jmee' jma- he- ga'tuu- kih' Abel.

²⁵He-ja- leeh' hnah' wa'ra- ga'jmeeh' hnah' chaah- hnah' kih' hi- hlëeh' hnah'. Jëeh', hi- sa' ga'hii' ma' nuu', lä'koo- ma' ga'hlëeh' Dio kyaayh' gyuuh' moh' he- chih' hwa' la-, sa' ga'laä' hi- he'. ¿Ha- ba' lä'lää' jne' ja-, cher'mah' sa' ga'jmeen' he' kih' hi- hlëeh' jne' lä' ga'të' gyuuh' jmi-gyuu'?
²⁶Lä'koo- ma' ga'hlëeyh' kyaah' dsa- he', lä'kye- hwa' ga'jeh'. Pero koo- ka-läh' ga'jäyh': "Koo- ga' koo- hä' jmeen' jeh' hwa' la-, lä'kye- gyuuh' jmi-gyuu' ka'läh'."
²⁷Kyaah' he- ga'jäyh': "Koo- ga' koo- hä'", dsa-lä-ngëë' jne', ääh' go-te' lä'jë' he- le' sa'jeh'. He- ja- hnøø' jäh', lä'jë' he- na-la- he- ga'jmeë' Dio. Ja-ga' na', ja' koo- hweh- lä'jë' he- sa' le' sa'jeh'.
²⁸He-ja- wa' kwan' ti'hmaah' kih' Dio, kih' he- ma-na'jnää' jne' ya'jwi' kiyh' jee' sa' le' sa'jeh' ni' miih-. Wa' jmeen' ta' he' kiyh', wa' gah' jnih', wa' nuuh' jne' kiyh', lä'ja- ba' tih~ dsëy'.
²⁹Jëeh' Dio jnan' laä' je- he- mi'llaä' lä'jë' go-te'.

Ha- lä' hnøø' jmeen' mah' tih' dsë' Dio

13 Ta' tu' hnah' he- hnaah' hnah' dsa-kyaah' hnah' lä'koo- lle' jnan', lä'llu' he- laä' jne' øøhn'.
²Ta' wa' gaa' hoh' hnah' kwah' jee' jä' hi- go-nää' kyah' hnah'. Jëeh', ko'llaä' ga'kwa' bih' jee' ga'jä' dsa-, ni' sa' ga'lä'ney' koh' koh', ángele ba' he' hi- ga'jä' kiyh'.

³Mi-dsooh' hoh' hnah' kih' dsa- hi- tääh' neh'ñe', jmee' hnah' kwaat- lä'koo- he- tääh' hnah' ko-jøh' kyaayh'. Lä'ja- ka-läh' kih' hi- jëë' wii', jmee' hnah' kwaat- lä'koo- he- jëeh' hnah' wii' ko-jøh' kyaayh'.

⁴Llu' ba' he- jee' dsa- goo-. Pero hnøø' go'taah' hnah' lä'lle' kih'. Jëeh', Dio lla' ta' kih' hi- sa' na-jee' goo- mah' kaayh~ wa' hi- cha- hi- hi' lä'ja- kih' hi- na-jee' goo- mah' kaayh~ hi- laä' kyaä' jñah'.

⁵Ta' wa' hee' hoh' hnah' kuu'. Wa' chaah- hnah' llu' kyaah' he- cha- kyah' hnah' ba'. Jëeh' ga'jäyh' Dio: "Jih'koh' jih'lih' sa' been' hne-, ni' sa' jmään' hne- ta' koo'."
⁶Kih' he-ja-, jahn' lä'kaä- tuh-dsë- jne': Dsa-jøøh' kyaan' ba' kwa' be' kin', ni' miih- mo'so' gohn'.

¿Hee- na- le' jmee' dsa- kin'?

⁷Mi-dsooh' hoh' hnah' ha- lä' ga'jmeë' hi- ma' jøø' kyah' hnah', hi- ga'hlëeh' hnah' juu' kih' Dio. Jëë' da' hnah' ha- lä' ga'hwëëy' kyaah' ta' kiyh'. Wa' lä'dsoo' hoh' hnah', ja-ba' lä'koo- ga'lä'dsoo' dsë' hi- he'.

⁸Jesucristo, lä⁺ ma⁻laay⁺ ja⁻ba⁺ lloo⁺, na⁺, lä⁺ja⁻ ga⁺lä⁺jē⁺ joh⁺ jmi⁺ cha⁻. ⁹Ta⁺ kwa⁻ jwē⁻ mi⁻gaa⁺ dsa⁻ hnäh⁺ kyaah⁺ he⁻ ga⁺ jyoh⁺ nūh⁻ he⁻ sa⁺ la⁺ kwee⁻ kyaah⁺ he⁻ ma⁻mi⁻tēē⁺ jne⁺. Llu⁺ ga⁺ he⁻ tēē⁺ jne⁺ be⁺ kyaah⁺ he⁻ la⁺ kwa⁺ Dio ba⁺, ja⁺ kyaah⁺ he⁻ kih⁻hjh⁻ jne⁺. Jēēh⁺, jih⁺koh⁺ sa⁺ ga⁺ka⁺ ya⁺jøø⁻ hi⁻ ma⁺ hlēēh⁺ kih⁺ he⁻ kuh⁻hjh⁻ dsa⁻.

¹⁰Chaa⁻ ba⁺ jaa⁻ hi⁻ ga⁺jyu⁺ jnän⁻, pero jmi⁻dsa⁻ hi⁻ tääh⁺ jmee⁺ ta⁺he⁻ neh⁺ gwah⁺ lä⁺hah⁺ kih⁺ hmooh⁺ ma⁻gyuh⁻ ja⁻, sa⁺ na⁻ngēy⁺ jwē⁻ jmeey⁺ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ hi⁻ ga⁺jyu⁺ jnän⁻. ¹¹Jmi⁻dsa⁻ kaa⁺ he⁺, ma⁺ dsa⁻taayh⁻ jee⁺ jah⁺ dsa⁻ kih⁺ Jee⁺ Na⁻jngi⁺ Go⁻te⁺ kyaah⁺ jma⁻ kih⁺ jah⁺ hi⁻ ma⁺ kwēēh⁻ dsa⁻ Dio kwaat⁻ kih⁺ dsō⁻kye⁻. Ja⁻ ga⁺ ma⁺ dsa⁻jey⁺ hnoo⁺ kih⁺ jah⁺ he⁺, ~~uu⁺~~ ga⁺ kih⁺ jee⁺ jwi⁺ ja⁻. ¹²Ja⁻ ba⁺ lä⁺ja⁻, ga⁺jyu⁺ Jesús chūh⁺ jwi⁺ ja⁻, mah⁺ jmäy⁺ dsa⁻ na⁻jngēē⁺ kyaah⁺ jma⁻ kiyh⁺. ¹³Lä⁺ja⁻ wa⁺ jmeen⁺ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ Jesús, ma⁺ke⁺ dsa⁻, sa⁺ tooyh⁻ ta⁺ jnän⁻. Wa⁺ hlēēh⁺ bih⁺ lä⁺koø⁻ hnøøy⁺ hlēēyh⁺, ja⁻ba⁺ lä⁺koø⁻ ga⁺hlēēyh⁺ kih⁺ Jesús. ¹⁴Jēēh⁺, jee⁺ jwi⁺ he⁻ tøøhn⁻ la⁻, dsa⁻ngēē⁺ ba⁺. Pero jne⁺, hnøøh⁺ jne⁺ koø⁻ jwi⁺ he⁻ na⁺ ga⁺ lä⁺jnä⁺.

¹⁵He⁻ja⁻ sa⁺ wa⁺ tən⁺ hān⁺ kih⁺ Dio ta⁺la⁺ kih⁺ Jesús. Wa⁺ jmeen⁺ juuh⁻ kiyh⁺. He⁻ ja⁻ ba⁺ lle⁻ kih⁺ kwēēh⁺ hni⁻h⁺. ¹⁶Ta⁺ wa⁺ gaa⁺ hoh⁺ hnäh⁺ jmeeh⁺ he⁻ llu⁺ jmah⁺ ba⁺, hi⁺ kwēēh⁺ hi⁻ lla⁻kyaa⁺ miih⁻ he⁻ cha⁻ kyah⁺ hnäh⁺. He⁻ ja⁻ ba⁺ tih⁻ dsē⁺ Dio jmeen⁺.

¹⁷Wa⁺ nūh⁻ hnäh⁺ kih⁺ hi⁻ jāā⁺ hnäh⁺ hi⁺ wa⁺ hwaah⁺ hnäh⁺ kyaayh⁺. Jēēh⁺, hi⁻ he⁻ na⁻dsē⁻ lley⁺ hnäh⁺, he⁻ ñey⁻ lloo⁻ koø⁻ jmi⁺ ngēēy⁺ kwaat⁻ kih⁺ ta⁺ he⁻ jmeey⁺. La⁻ he⁻ ma⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ ti⁻meeh⁻ dsēy⁺, jmee⁺ hnäh⁺

jēē⁻ dsēy⁺ ba⁺. Jēēh⁺, cher⁺mah⁺ sa⁺ ga⁺jmeeh⁺ hnäh⁺ lä⁺lle⁻ kih⁺, sa⁺ cha⁻ ya⁺jøø⁻ kah⁺ hnäh⁺.

¹⁸Ngii⁺ hnäh⁺ kyaā⁺ jnääh⁺ kih⁺ Dio. Kih⁺ he⁻ lii⁺ jnääh⁺, sa⁺ hñi⁻ hūdsē⁻ kyaā⁺ jnääh⁺. Lä⁺ja⁻ hnøø⁻ jnääh⁺ dsa⁻nøø⁻ jnääh⁺ kwee⁻ kyaah⁺ lä⁺jē⁺ he⁻ jmee⁺ jnääh⁺.

¹⁹Peer⁺ chuun⁺ kyaah⁺ hnäh⁺ he⁻ ngii⁺ hnäh⁺ kin⁺ kih⁺ Dio mah⁺ kway⁺ jwē⁻ llaahn⁻ to⁻chah⁺ la⁻ jee⁺ tääh⁺ hnäh⁺.

Ga⁺hiyh⁺ juu⁺ kyaah⁺ øøyh⁻

²⁰Dio ba⁺ he⁻ hi⁻ jmee⁺ hii⁺ ti⁺ tuh⁻dsē⁻ jne⁺. Hi⁻ he⁻ ga⁺mi⁺jiih⁺ Jesucristo Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻ hi⁻ häā⁻ kwee⁻ lä⁺jēē⁺ hi⁻ laa⁺ kyaā⁺ Dio. Jēēh⁺ kyaah⁺ jma⁻ kiyh⁺ he⁻ ga⁺tuu⁻ ja⁻, ga⁺jmeey⁺ koø⁻ hmooh⁺ hmēē⁺ he⁻ sa⁺ heē⁺ jih⁺koh⁺. ²¹Ngii⁺ kiyh⁺ he⁻ jmäy⁺ hnäh⁺ lluy⁺ mah⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ lä⁺jē⁺ ta⁺ llu⁺ lä⁺ hyoh⁻ dsēy⁺ hi⁺ jāy⁺ hnäh⁺ lä⁺ tih⁻ dsēy⁺ ta⁺la⁺ kih⁺ Jesucristo. Wa⁺ la⁺ juuh⁻ kiyh⁺ ga⁺lä⁺jē⁺ joh⁺ jmi⁺ cha⁻. Wa⁺ la⁺ lä⁺ja⁻.

²²Øøhn⁺, chuun⁺ kyaah⁺ hnäh⁺, jmee⁺ hnäh⁺ jøh⁻ hoh⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻hlēēhn⁻ hnäh⁺ la⁻. Sa⁺ cha⁻ cha⁻miih⁻ juu⁺ he⁻ ma⁻sii⁺ kyah⁺ hnäh⁺. ²³Hnoon⁺ lä⁺ñeh⁺ hnäh⁺, ma⁻laa⁺ ba⁺ Timotä øøh⁺ jne⁺ he⁻ ma⁺ häy⁺ neh⁺ñe⁺. Cher⁺mah⁺ jäyh⁺ to⁻chah⁺ la⁻, nñi⁻ kyaayh⁺ na⁺jēēn⁺ hnäh⁺.

²⁴Jmee⁺ hnäh⁺ Dio kih⁺ lä⁺jēē⁺ hi⁻ jāā⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ lä⁺jēē⁺ ga⁺ hi⁻ na⁻jngēē⁺. Lä⁺jēē⁺ hi⁻ tääh⁺ hwa⁺ Italia la⁻, jmeey⁺ Dio kyah⁺ hnäh⁺ ka⁻lah⁺.

²⁵Wa⁺ mi⁻jää⁺ Dio lä⁺jēē⁺ hnäh⁺. Wa⁺ la⁺ lä⁺ja⁻.

Santiago

1 Jnäˆ Satiaˆ, jmeenˆ taˆheˆ kihˆ Dio kyaahˆ Jesu-
cristo Dsaˆj00hˆ jnanˆ. Jeeˆ laˆ maˆsiinˆ kyahˆ hnähˆ
läˆjjeˆ gyaˆtoˆ nääˆ dsaˆ judiu hiˆ naˆsaaˆ naˆjneeˆ
läˆkaaˆ jmiˆgyuuˆ. Jmeenˆ Dio kyahˆ hnähˆ.

Huuˆdsēˆ Iluˆ heˆ kwaˆ Dio

2 00hnˆ, hn00ˆ waˆ chaahˆ hnähˆ Iluˆ waˆraˆ
gaˆngēehˆ hnähˆ waˆ heˆ chaˆ heˆ heˆ wiiˆ. 3 Maˆñehˆ
baˆ hnähˆ läˆ maˆ jēehˆ hnähˆ heˆ wiiˆ, jeeˆ jaˆ
dsaˆläˆjnäˆ cheˆ läˆ maˆdsooˆ jaˆbaˆ hohˆ hnähˆ hiˆ
läˆjwēˆ jaˆ, läˆtēehˆ hnähˆ kwēehˆ hohˆ hnähˆ. 4 Pero
hn00ˆ kwēehˆ hohˆ hnähˆ chaˆgaˆmiihˆ läˆjiihˆ hwēēˆ
hnähˆ Iluˆ, läˆkooˆ jaˆ hiˆ maˆääˆ huuˆdsēˆ kihˆ. Jaˆ jiihˆ
moˆsoˆ chaˆ gaˆ heˆ moˆ jmeeˆ biiˆ kyahˆ hnähˆ.

5 Cherˆmahˆ chaˆaˆ koˆllaˆ jeeˆ kyahˆ hnähˆ hiˆ saˆ gaˆ
maˆngēēˆ Iluˆ, waˆ ngiiyˆ kihˆ Dio, hiˆ heˆ baˆ jmeeˆ
läˆngēēyˆ. Jēehˆ maˆraˆ heˆ kwaˆ baˆ Dio chaˆmiihˆ
huuˆdsēˆ Iluˆ kihˆ läˆjjeˆ hiˆ ngiiˆ, hiˆ saˆ dsaˆläˆlleeyˆ
kyaahˆ niˆ jaˆ hiˆ ngiiˆ. 6 Waˆraˆ gaˆngiihˆ hnähˆ kiyhˆ,
hn00ˆ jmeehˆ hnähˆ dsooˆ hohˆ hnähˆ, taˆ waˆ jehˆ hoˆ
hˆ hnähˆ niˆ miihˆ. Jēehˆ, jaˆ hiˆ jmeeˆ toˆ dsēˆ, laayˆ
läˆkooˆ laˆ kihˆ jmiˆñeehˆ waˆraˆ gaˆhluhˆ kyaahˆ lleˆ,
beˆ taˆ laˆ taˆ jn00ˆ. 7 Jaˆ dsaˆ hiˆ jmeeˆ läˆjaˆ, heˆ laˆ
moˆ j00ˆ gyihˆ heˆ hyoyhˆ kihˆ Dsaˆj00hˆ jnanˆ. 8 Dsaˆ
hiˆ jmeeˆ toˆ dsēˆ, saˆ jmääyˆ ngēyˆ kooˆ nēēˆ.

9 Jaˆ 00hˆ jneˆ hiˆ täˆñeeˆ, waˆ jēēˆ baˆ dsēyˆ. Jēehˆ,
kihˆ Dio maˆlaayˆ läˆkooˆ jaˆ hiˆ j00hˆ. 10 Pero dsaˆ hiˆ
chaˆ kuuˆ, hn00ˆ jēēˆ dsēyˆ, cherˆmahˆ Dio gaˆjmeeyˆ
gaˆjäyˆ taˆ hwaˆ. Jēehˆ, dsaˆ heˆ äähˆ läˆkooˆ dsaˆääˆ
waˆleˆ heˆ chaˆ néˆ nuuˆ. 11 Waˆraˆ gaˆhyaˆ hyooˆ lliiˆ
jwēerte, hēhˆ lliiˆ chaahˆ leˆ jaˆ, heˆ jaˆ dsaˆläˆkiiˆ chaahˆ
hiˆ dsaˆt0hˆ mīleˆ, moˆsoˆ jnäˆ naˆhñaaˆ. Jaˆbaˆ läˆjaˆ
laˆ kihˆ hiˆ chaˆ kuuˆ, kooˆ dsaˆuuˆ bihˆ jeeˆ jmeeyˆ taˆ
kiyhˆ.

Iluˆ laˆ kihˆ hiˆ kwēehˆ dsēˆ maˆ jēēyˆ heˆ wiiˆ

12 Iluˆ laˆ kihˆ hiˆ gaˆläˆbeˆ dsēˆ waˆraˆ jaˆ heˆ hliihˆ kaˆ
dsēyˆ. Jēehˆ cherˆmahˆ yaˆhēēyˆ lluyˆ, läˆkooˆ jñeeˆ hy-
oyhˆ jeeˆ chaayˆ tääˆ. Heˆ jaˆ laˆ läˆkooˆ coron heˆ
gaˆbääˆ Dio hñiiˆ kwēeyhˆ dsaˆ hiˆ hnaayhˆ.

13 Cherˆmahˆ gwaˆ dsēˆ dsaˆ jmeeˆ heˆ hliihˆ, niˆ miihˆ
saˆ soq̄hˆ heˆ jäyhˆ Dio kaˆ dsēyˆ. Jēehˆ saˆ gwaˆ dsēˆ
Dio jmeeˆ heˆ hliihˆ, hiˆ niˆ saˆ kayˆ dsēˆ dsaˆ mahˆ jēēyˆ
chéˆ jmeeˆ dsaˆ heˆ hliihˆ. 14 Kihˆ heˆ hēēˆ dsēˆ läˆjaˆ
läˆjaˆ heˆ hliihˆ, heˆ jaˆ gwaˆ dsēyˆ jmeeyˆ heˆ hliihˆ,
miˆgooˆ kiyhˆ, hiˆ j00ˆ kiyhˆ jwēˆ hliihˆ. 15 Hiˆ maˆngēēˆ
maˆhäyˆ jwēˆ heˆ hēēˆ dsēyˆ, maˆnaˆjnääyˆ kyaahˆ

dsoˆkyeˆ. Maˆlaˆ maˆheeyˆ hñiiyˆ kyaahˆ dsoˆkyeˆ, jaˆ
jiihˆ juuyˆ goˆteˆ.

16 00hnˆ hiˆ hnaanˆ, taˆ miˆgaaˆ hnähˆ hñaaˆ.
17 Läˆjēˆ heˆ Iluˆ heˆ gaˆhñahˆ jneˆ laˆ, läˆjēˆ heˆ jnaahˆ
laˆ, heˆ laˆ naˆ jaˆ gyuuˆ jmiˆgyuuˆ, heˆ laˆ gaˆkwaˆ baˆ
Dio. Hiˆ heˆ naˆ gaˆjmääˆ läˆjēēˆ hiˆ chooˆ jeˆ gyuuˆ
jmiˆgyuuˆ. Pero Dio saˆ dsaˆläˆsēēyˆ läˆkooˆ laˆ kihˆ hiˆ
hēēˆ gyuuˆ heˆ dsaˆläˆsiihˆ hēehˆ kihˆ. 18 Läˆ hyohˆ
dsēyˆ, gaˆjmeeyˆ gaˆläˆchaˆ jneˆ läˆhmēēˆ taˆlaˆ kihˆ
juˆdsooˆ heˆ gaˆkwēeyhˆ jneˆ mahˆ leeˆ jneˆ maˆraˆ hiˆ
kyaayˆ jeeˆ kihˆ läˆjēēˆ hiˆ gaˆjmääyˆ.

19 Heˆ jaˆ jwahnˆ 00hnˆ hiˆ hnaanˆ. Hn00ˆ nuuhˆ daˆ
hnähˆ jääˆ haˆ läˆ laˆ juuˆ kihˆ dsaˆ. Taˆ jiihˆ hnähˆ chaˆ.
Taˆ miˆlleēˆ hnähˆ hñaaˆ naˆkohˆ. 20 Hehˆ dsaˆläˆlleēˆ
jneˆ, jneˆ jwēˆ jnanˆ heˆ jmeenˆ heˆ Iluˆ. 21 Heˆ jaˆ jwahnˆ,
moˆtoˆ jmeeˆ gaˆ hnähˆ heˆ hliihˆ, moˆtoˆ bääˆ gaˆ
hnähˆ hñaaˆ dsoˆkyeˆ heˆ chaˆ chaˆmiihˆ naˆ. Jmääˆ
hnähˆ hñaaˆ hwaahˆ, hēehˆ hnähˆ juuˆ heˆ maˆ-
naˆjnääˆ tuhˆhohˆ hnähˆ. Jēehˆ juuˆ naˆ lääˆ hnähˆ.

Hn00ˆ jmeenˆ taˆheˆ kihˆ juuˆ heˆ maˆnuuˆ jneˆ

22 Jaˆ jmeehˆ hnähˆ heˆ kihˆ juuˆ naˆ, jaˆ kooˆ nuuhˆ
baˆ hnähˆ. Heˆ miˆgaaˆ hnähˆ hñaaˆ baˆ jaˆ,
cherˆmahˆ saˆ gaˆjmeehˆ hnähˆ heˆ. 23 Cherˆmahˆ saˆ
gaˆjmeeyˆ dsaˆ heˆ waˆraˆ gaˆnuuyˆ juuˆ naˆ, hiˆ heˆ laayˆ
läˆkooˆ jaˆ hiˆ jēēˆ hñiiˆ kyaahˆ huˆ. 24 Jēehˆ, maˆlaˆ
maˆjēēyˆ hñiiyˆ mahˆ goˆhēēyˆ hiˆ läˆchaˆ jaˆ dsaˆgaaˆ
dsēyˆ haˆ läˆ laayˆ. 25 Pero cherˆmahˆ jaˆ dsaˆ gaˆnuuˆ
kweeˆ läˆkooˆ jähˆ ley heˆ Iluˆ goˆteˆ heˆ kyaahˆ
dsaˆlääˆ jneˆ, hiˆ cherˆmahˆ dsaˆ heˆ ngooˆ bihˆ jmeeyˆ
heˆ kihˆ juuˆ naˆ, kihˆ hiˆ heˆ miˆj00ˆ baˆ Dio läˆjēˆ heˆ
jmeeyˆ. Jēehˆ, jaˆ kooˆ nuuˆ bihˆ mahˆ dsaˆgaaˆ dsēyˆ
kaˆlähˆ, maˆraˆ heˆ jmeeˆ bihˆ heˆ kihˆ juuˆ naˆ.

26 Cherˆmahˆ jaˆ dsaˆ laayˆ, hnaayhˆ Dio mahˆ hlēehˆ
bihˆ waˆ laˆ chaˆ laˆ, heˆ miˆgaaˆ hñiiˆ bihˆ jaˆ, saˆ
jmääˆ goˆteˆ heˆ jäyhˆ hnaayhˆ Dio. 27 Pero cháˆnéˆ Dio
hiˆ laayˆ Tääˆ jnanˆ, jaˆ dsaˆ hiˆ maˆraˆ heˆ dsooˆ hnaay-
hˆ Dio, hn00ˆ kwayˆ beˆ kihˆ chihˆ hñiiˆ hiˆ jēēˆ wiiˆ hiˆ
läˆjaˆ kihˆ dsaˆmēˆ hñiiˆ kaˆlähˆ, hiˆ hn00ˆ häyˆ hñiiyˆ
mahˆ saˆ waˆ läˆsayhˆ kyaahˆ heˆ hliihˆ heˆ chaˆ jmiˆ-
gyuuˆ laˆ.

Saˆ waˆ jēēˆ jneˆ heˆ laayˆ dsaˆ

2 00hnˆ, heˆ maˆdsooˆ hohˆ hnähˆ kihˆ Jesucristo
Dsaˆj00hˆ jnanˆ hiˆ lluyˆ goˆteˆ, jmeeˆ biiˆ jmeehˆ
hnähˆ kweeˆ läˆhiiˆ néˆ kyaahˆ dsaˆ. 2 Cherˆmahˆ gaˆl-
looˆ jaˆ dsaˆ jeeˆ dsaˆñeehˆ hnähˆ, hiˆ heˆ naˆ kyehˆ
hmiihˆ Iluˆ hiˆ häˆ aniyˆ hmoohˆ gooyˆ kaˆlähˆ. Hiˆ

wa'ra- ga'lloo' jaa- hi- ta'nee' hi- s'ih'hi' hmih- kih'.
 3 Hi' cher'mah' jmaah' hnah' joo' hi- jnaah' hmih- ki-
 h' he', mah' jwih' hnih': "Na' jee' llu' la'", mah' hi-
 ta'nee' he', jwih': "Jmaa' la' ma'cheh' na' o'jee' la-
 ya-na' huu' tiin' la'." 4 Jee' ja- dsa-la'jnaah' hnah' he-
 sa' jmeeh- hnah' kwee- la'hii' ne' kyaah' dsa-. He-
 jmeeh- hnah' la'ja-, jmaah' hnah' hnaah' jwee- hi-
 kye- huu' dsen- hlih' jmah' ba'.

5 Nuu- da' hnah' o'ohn' hi- hnaah': "Che' sa'
 ga'leeh- Dio hi- ta'nee' jmi'gyuu' la-, mah' la'dsoo'
 dsy' kiyh'? Hi- he' laa' la'koh' hi- cha- kuu' kih', hi'
 hyoyh' heey' ya'jwih' kih' Dio la'koo- ga'baah- Dio hni-
 i' kih' la'jee' hi- hnaayh-. 6 Pero mi'kwa' hnah' kih'
 hi- ta'nee', mah' hnaah' hnah' hi- cha- kuu'. Ja' dsa-
 cha- kuu' na- hi- taah' jmeeh' hnah'? Ja' hi- he' na-,
 dsa'jaa' hnah' ne'ta'? 7 Ja' dsa-cha- kuu' na-, hi-
 mi'kwa' jmi- kih' Cristo he' la' na'hnaah' jnan', hi'
 ja-ba' kyaah' jmi- kih' Cristo ga'mi'cheey- hnah'?"

8 He- jmeeh- hnah' llu' ba' ja-, cher'mah' ju'dsoo'
 ga'mi'teh- hnah' ley juu', la'koo- na'sii- juu' kih' Dio:
 "Wa' hnaah' dsa'kyaah', ja-ba' la'koo- hnaah' hnaah'."

9 Pero cher'mah' sa' ga'jmeeh' hnah' kwee- la'hii' ne'
 kyaah' dsa-, he- jmeeh- hnah' dso'kye- ba' ja-. Ja-ba'
 ley ja-, hni' kyah' hnah' he- na'baah' hnah' dsoo'.

10 Jaa- dsa- hi- hoo' la'je' he- lle' ley kih' Moise,
 cher'mah' ga'hlaayh- kyaah' koo- miju' ba', ma-
 na'baayh- la'je'. 11 He' ba' hi- ga'jah': "Hne- hi- na'jee'
 goo-, ta' kaah' hi- laa' kya' j'fah'", he' ba' hi- he'
 ga'jah' ka'lah': "Ta' jngeeh' dsa-." He-ja-, cher'mah'
 sa' kaah' hi- laa' kya' j'fah', pero jngeeh' dsa-,
 ma'ra' he- ma'na'baah' ba' hne- cha'ne' ley.

12 He-ja- hnoo' hlee' hnah' hi- hnoo' jmeeh' hnah'
 la'koo- lle' kyah' hnah' ba', jee' lloo' koo- jmi', ley ja-
 ngih' kwaat- jnan', ja-ba' ley he- kyaah' dsa-la'aa' jne'.

13 Kih' hi- sa' la'nih' dse' dsa'kyaah', ja-ba' la'ja- sa'
 la'nih' dse' Dio kyaayh' ka'lah' wa'ra- ga'te' jee' llay'
 ta'. Pero cher'mah' ga'la'nih' dse- jne' kih' dsa'kyaah'
 jne', hwee' jne' llu' wa'ra- ga'te' jee' ngiyh' kwaat-
 jnan'.

Ta' llu' jnan' kyaah' he- ma'dsoo' dse- jne'

14 O'ohn', hee- jmaa' kih' jaa- hi- jah' ma'dsoo' ba'
 dsy' kih' Dio mah' ni' koo- he- llu' sa' jmeey'. "Che'
 laay' kyaah' he- koo- jayh': "Ma'dsoo' ba' dsen'?"

15 Cher'mah' cha' jaa- o'oh' jne', dsa-me' dsa'neeh-
 hi- sa' cha- hmih- he- keyh' hi' sa' cha- he- kuh'hijh'
 koo- jmi' koo- jmi', 16 hi' cher'mah' jaa- hnah' ga'chi-
 ih' hnih': "Jwerte kwa' be', gwaah- ba' hne- llu', ja-
 mi'llaah' hnaah', ja- kuh- ba' hne- llu'." Pero jhee-
 jmaa' he- ga'jah' la'na-, cher'mah' sa' ga'kweeh- hni-
 h' he- jmee' bii' kiyh'? 17 Ja-ba' la'ja- la' kih' hi- jah'
 ma'dsoo' dsy' kih' Dio. Cher'mah' sa' cha- ni' miih-
 he- llu' ma'jmeey', sa' jmaa' he- jayh': "Ma'dsoo' ba'
 dsen'." Juu' ta'jmah' ba' ja-.

18 Pero cher'mah' jaa- ga'jah': "Hne- jmeeh- ta' llu',
 jna' ma'dsoo' dsen'", la-la- jwih' jnih' ka'lah': "Mi'jnaa'
 kin' he- ma'dsoo' hoh', hne- hi- sa' ma'jmeey' ni' mi-
 ih- ta' llu', mah' jna' mi'jnaan' kyah' he- ma'dsoo'

dsen' kyaah' ta' llu' he- jmeen'." 19 Hne- jmeeh- dsoo',
 jaa- ba' Dio cha-. Jmeeh- ba' hne- llu'. Hi' la'ja- jah'
 hi-sa'llu' ka'lah', mah' jlaa' bih' kih' he- goyh'. 20 Peer-
 taah- hne-. "He-la' sa' hii' la'nggeh' miih'? Sa' jmaa'
 he- jah' jne' ma'dsoo' ba' dsen- kih' Dio mah' sa'
 na'jna' ta' jnan'. 21 Ja' ga'jmeey' Dio kwaat- lluu' Abra-
 ham dsa- ma'gyuh- jnan' ta'la' kih' ta' llu' he-
 ga'jmeey', he- ga'nggeh' Isaac joo' kih' Dio mah' ma'
 juuy' ne' na'hyoo'? 22 "Che' sa' nggeh' ha- la' la'?"
 Ga'la'dsoo' dse' Abraham kih' Dio, he-ja- ba'
 ga'jmeey' la'koo- ga'jah' Dio. Hi' kyaah' he- ga'jmeey'
 Abraham ja-, ga'la'jna' ma'ra' he- ga'la'dsoo' ba'
 dsy' kih' Dio. 23 La'ja- ga'la'te' la'koo- na'sii- juu' kih'
 Dio he- jah' la'la-: "Ga'la'dsoo' dse' Abraham kih' Dio,
 he-ja- ga'jmeey' Dio kwaat- lluu'." Hi' ga'la'cheey'
 ome' kya' Dio. 24 La'ja- dsa-la'nggeh' jne', jmee' Dio
 kwaat- lluu' dsa-, kyaah' he- jmeey' ta' llu', ja' ma'la'
 kyaah' he- ma'dsoo' dsy'.

25 Ja-ba' la'ja- ga'la' kih' Rahab, jaa- dsa-me' hi- ma'
 hnee- hni' kyaah' wa' hi- cha- hi-. Ga'jmeey' Dio
 kwaat- lluu' kih' he- ga'kway' jee' ga'ja' hi- ga'-
 la'naa' koo- juu' hi' ga'cheey' ta' jyoh' jwe' la'llu' jee'
 ga'laay'. 26 Jmi'ngo' he- mo'so' kyaah' jmi'lle', na'juu'
 ba' ja-. Ja-ba' la'ja- la' jnan'. Sa' jmaa' he- ma'dsoo'
 dse- jne' kih' Dio, cher'mah' sa' na'jna' ta' llu' he-
 jmee' jne'.

Hnoo' leeh' jne' ha- la' hlee' jne'

3 Sa' wa' cha' jwee' ta'jwoh' jee' taah' hnah' o'oh-
 n'. Ma'neh' ba' hnah', hweh- ga' miih- ngih' Dio
 kwaat- jnan' hi- laa' ta'jwoh'. 2 La'jee' ba' jne', joh'
 jiih' sa' dsa'hlaah' jne'. Pero jaa- hi- sa' dsa'hlaah'
 kyaah' juu' he- hlee' hi- he' laa' jaa- dsa'neeh- lluu'
 go'te'. Lih' haay' hniiy' kih' la'je' ba', sa' kway' jwe'
 joo' he- hlih' kiyh'.

3 Wa'ra- ga'tooh' jne' fren' hoo' kya'jih', hwa' bih'
 kyaah' jne'. Ma'ke' joo'yh', kyaah' koo- he- pih' ba' ta'aa'
 jaa' jne' ha- ta' jee' hnoo- jne'. 4 La'ja- la' ka'lah'
 kyaah' barco. Ma'ke' he- ga' juu- nggeh' barco hi'
 ma'ke' seeh' lle' ta' kih', pero kyaah' koo- jwi' hma-
 pih' ba' koo' dsa-, le' dsa-naay' ha- ta' jee' hnoo'.

5 Hi' la'ja- la' ka'lah' kyaah' la'siih' jne'. Koo- he- pih'
 ba', pero ha- koh' dsoo' sa' hnoo-. Kyaah' koo- je- pih'
 ba' lee' sooh' la'jiih' koo' koo- moh' juu-. 6 Hi' la'siih'
 jne' la' la'koo- je-. Joh' nee' he- hlih' sa' gwa' kih'. He-
 na- hee' la'kaa- jmi'ngo' jnan' la'je' jmi' ba'. La'siih'
 jne' na-, tee- be' kih' cha'je-.

7 Lih' ba' dsa- mi'hwa' la'jee' nee' jah' laa' hi- cha'
 hwa' la', liyh' mi'hwa' ta', miih-, hi' jah' hi- cha'
 jmi'neeh' ka'lah'. 8 Pero sa' cha' ni' jaa- hi- lih' ha'
 kih' la'siih' jne'. Sa' cha- he- la-dsese' kih' he- hlih' na-.
 La'koo- he- na'kah' venen he- jngih' kih' dsa' ba' la'
 la'siih' jne'.

9 Kyaah' la'siih' jne' hlee' jne' llu' kih' Dio hi- laa'
 Taa' jnan', hi' ja-ba' kyaah' la'siih' jne', jwa' jne'
 dso'jwih' kih' dsa-, hi- laa' la'koo- heeh' kih' Dio.

10 Koo- ba' hoo' jne' jee' hwee' juu' llu' hi' jee' hwee'
 juu' hlih'. Ni' miih- sa' sooh- la'na-, o'ohn'. 11 Ha- la'-

jā, koō jmī-toō hyā jmī-øø̄ hī jā-bā hē jā hyā jmī-llih̄ kā-lāh̄. ¹² Øøhn̄, hā-lā̄ jā koō chaah̄ higo hī m̄ī-olivo o wiī jēh̄ hī m̄ī-higo. Jā-bā lā̄ jā lā kih̄ jeē hyā jmī, sā hwēē̄ jmī-ñiī kō̄-jøh̄ kyaah̄ jmī-øø̄.

Kih̄ Dio bā jā, hē gwā huūdsē̄ llū

¹³ Cher̄mah̄ chā jā hnāh̄ hī chā huūdsē̄ llū kih̄, hī kyuūh̄ chā-miih̄, hī hē hnøø̄ mī-jnāā̄ hē kyuūyh̄ jā, kyaah̄ tā llū hē jmeeȳ. Hī hnøø̄ jmāāȳ hñiī jā hī hwaā̄, lā̄llē kih̄ jā hī kyuūh̄. ¹⁴ Pero cher̄mah̄ wī hoh̄ hnāh̄ hī jmeeh̄ hnāh̄ lā̄ tih̄ hoh̄ hnāh̄ hñaāh̄, sā chā hē kih̄ hē jmāā̄ hnāh̄ hñaāh̄ kaah̄. Hē tā juū bā hnāh̄ jā. ¹⁵ Jā hē jā gyuūh̄ huūdsē̄ nā. Huūdsē̄ chā hwā lā bā nā, hē gwā kyaah̄ jmīngō kyah̄ hnāh̄ bā nā. Lā kih̄ hī sā llū bā huūdsē̄ nā. ¹⁶ Jēēh̄, hē wī hoh̄ hnāh̄ kyaah̄ dsā-kyaah̄ hnāh̄ hī hnooh̄ hnāh̄ hē tih̄ hoh̄ hnāh̄ hñaāh̄, hē jā jmeē, hē tāāh̄ hnāh̄ wā lā chā lā, jmeeh̄ hnāh̄ lā̄jē̄ nēē̄ hē hñiī.

¹⁷ Pero huūdsē̄ hē jā gyuūh̄, hē jā bā nā jngiī. Hē jā bā jmeē hiī tī kih̄ dsā, jmeē hwaā̄ dsā, nuuh̄ dsā, dsā-lā̄ñiī dsēȳ chā-miih̄ hī jmeeȳ hē llū jmah̄ bā. Kyaah̄ huūdsē̄ llū jā, jmeē dsā kweē lā̄ hiī nē̄ kyaah̄ dsā hī jā koō tā juūȳ. ¹⁸ Dsā hī gā naā̄ koō nēē̄ bā, jmeeȳ hiī tī kih̄ dsā, hī lā̄ jā lā̄ jwēē̄ dsā hī jmeē hē llū jmah̄ bā.

Sā wā hnøøh̄ jnē hē chā jmī-gyuū lā

4 ¿Hā tā gwā hē tē̄-jēēh̄ hnāh̄? Kih̄ hē heē̄ hoh̄ hnāh̄ hē gā chā, hē jā bā nā jmeē jwīh̄ kyah̄ hnāh̄. ² Chā hē hnooh̄ hnāh̄ pero sā tēēh̄ hnāh̄. Jngēēh̄ hnāh̄ dsā hī jmeeh̄ hnāh̄ bī lēh̄ hnāh̄ hē chā kiyh̄ pero sā tēēh̄ hnāh̄. Tī-chooh̄ hnāh̄ juū, hī tī-hneē hnāh̄. Sā mā-hñah̄ hnāh̄ hē hnooh̄ hnāh̄, jēēh̄ sā mā-ngiī hnāh̄ kih̄ Dio. ³ Hī wā-rā gā ngiī hnāh̄ kih̄ Dio, sā hñah̄ hnāh̄. Jēēh̄ sā ngiī hnāh̄ kyaah̄ huūdsē̄ llū, koō hnooh̄ hnāh̄ lā̄ tih̄ hoh̄ hnāh̄ hñaāh̄ bā.

⁴ Hnāh̄ dsā-mē̄ dsā-ñiī, ¿hē lā mā-lā̄-øø̄ hnāh̄ kih̄ Dio? ¿Chē sā ñeh̄ hnāh̄ mō-sō jwah̄ hnāh̄ kyaah̄, cher̄mah̄ hnooh̄ gā hnāh̄ hē chā jmī-gyuū lā? Jēēh̄, hī hnooh̄ gā hē chā jmī-gyuū lā, mō-sō jwayh̄ kyaah̄ Dio. ⁵ ¿Chē laah̄ hnāh̄, koō tā jāh̄ bā juū kih̄ Dio hē llē lā̄ lā: “Jmī llē Nā jngiī kih̄ Dio hē kyaah̄ jnē, hnāāȳ jnē chā-miih̄, sā hnøøȳ kyē̄ jnē jyoh̄ jwē̄”? ⁶ Pero chā-miih̄ jmeē Dio llū dsē̄ kyaah̄ jnē. Hē jā jāh̄ juū kiyh̄ lā̄ lā: “Dio jnē jwē̄ kih̄ hī jmāā̄ hñiī jøøh̄, pero llū bā dsēȳ kyaah̄ hī hwaā̄.”

⁷ Wā nuuh̄ hnāh̄ kih̄ Dio. Tā kwā jwē̄ kih̄ hī sā llū kaayh̄ hnāh̄, lā̄ jā bā lā̄ øøȳ kyah̄ hnāh̄.

⁸ Yā naā̄ hnāh̄ kih̄ Dio hī Dio mī-jāyh̄ kyah̄ hnāh̄. Hnāh̄ hī jmeē dsōkyē, hnøø̄ nā jngēē̄ hnāh̄. Hī hnāh̄ hī jmeē tō dsē̄, wā lā koō bā huūdsē̄ kyah̄ hnāh̄. ⁹ Kí̄ hoōh̄ hnāh̄ lā̄ jiīh̄ chaah̄ hoh̄ hnāh̄. Llā hē ngiī hnāh̄, hnøø̄ hoōh̄ hnāh̄ bā.

Llā hē chā hnāh̄ llū, wā tī-meeh̄ hoh̄ hnāh̄.

¹⁰ Wā hwaah̄ hnāh̄ kih̄ Dsā-jøøh̄ jnān̄, mah̄ jmāāȳ hnāh̄ kaah̄.

Sā wā kyen̄ kwaat̄ kih̄ øøh̄ jnē

¹¹ Øøhn̄, tā chā-hāā̄ hnāh̄ dsā-kyaah̄ hnāh̄. Hī chā-hāā̄ øøh̄, o kaȳ kwaat̄ kiyh̄, hī hē chā-hāā̄ ley, hī kaȳ kwaat̄ kih̄ ley. Hē jā cher̄mah̄ kah̄ hnāh̄ kwaat̄ kih̄ ley, hē jmāāh̄ hñaāh̄ jwēē̄ bā jā, llā hē mā høøh̄ hnāh̄ ley. ¹² Jā bā hī gā llā ley, jā bā hī nā ngē̄ jwē̄ lāāȳ dsā hī nā ngēȳ jwē̄ heeȳ dsā. Pero hnāh̄, heē laah̄ hnāh̄ mah̄ kah̄ hnāh̄ kwaat̄ kih̄ jñah̄.

Sā chā hī ñē hā lā̄ chā jnē hø̄

¹³ Nuuh̄ dā hnāh̄ hī jāh̄: “Nā o hø̄ dsā-nøø̄ jnāāh̄ dsā jmeē jnāāh̄ tā jeē jyoh̄ jwī. Jeē oō jā̄ jnāāh̄ koō ñē, jmeē jnāāh̄ mīh̄ tā hñiī mah̄ lēh̄ jnāāh̄ chā-miih̄ kuū, jwah̄ hnāh̄. ¹⁴ Pero sā ñeh̄ hnāh̄ heē nā lē kyah̄ hnāh̄ hø̄, chē chā juūh̄ hnāh̄. ¿Chē sā kyē̄ hnāh̄ kwaat̄ hē laah̄ hnāh̄ lā̄ koō jmī hmoō hē gwā kō̄-hwēē̄ mah̄ dsā-āāh̄ ka-lāh̄? ¹⁵ Llā hē mā-jwah̄ hnāh̄ lā̄ jā, jwah̄ hnāh̄ lā̄ lā bā: “Cher̄mah̄ jāh̄ Dio chā gā jnē, jmeē bā jnē heē gā hnøø̄ lē.” ¹⁶ Pero kyaah̄ hē hlēēh̄ hnāh̄, hē jmāāh̄ hnāh̄ hñaāh̄ kaah̄ bā nā. Lā̄jē̄ juū tāah̄ lā̄ nā, lā hñiī. ¹⁷ Hī lih̄ jmeē hē llū, mah̄ sā jmeeȳ, hē jmeeȳ dsōkyē bā jā.

Dsā chā kuū hī hñaā dsē̄ jēēȳ wī bā

5 Nuuh̄ dā hnāh̄ dsā chā kuū. Kí̄ hoōh̄ hnāh̄ jwē̄te. Nā gā jā̄ chā-miih̄ wī nē̄ kyah̄ hnāh̄. ² Ngoō gā heē̄ lā̄jē̄ hē hmoōh̄ hē chā kyah̄ hnāh̄. Mā jwē̄ jāh̄ sā hmiīh̄ kyah̄ hnāh̄. ³ Lā̄jē̄ kuū kyah̄ hnāh̄ mā-hyā tē̄ juūh̄. Lā̄jē̄ hē nā hñiī kyah̄ hnāh̄ lā̄ jiīh̄ mī-llaā hnāh̄, lā̄ koō hē kaah̄ hnāh̄ kyaah̄ jē bā. Peer̄ mā-llā-mah̄ kuū kyah̄ hnāh̄ jeē mā-dsaā jmī lā. ⁴ Jñeē dsā hī mā jmeē tā jeē nū-kyah̄ hnāh̄ kí̄ hoōh̄ jwē̄te, hñiī kyah̄ hnāh̄ kih̄ Dio. Hē gā juū hnāh̄ kiyh̄, hē sā gā mī-hmaah̄ hnāh̄ jñeeȳ. Peer̄ kí̄ hoōh̄ dsā hī gā chooh̄ tā kyah̄ hnāh̄ hē jā mā-nuū Dio hī laā juū lā̄jēē̄ hī tāāh̄ gyuūh̄. ⁵ Peer̄ jnaah̄ dsā-ngēēh̄ hnāh̄ hwā lā, mā-lēh̄ hnāh̄ gā lā̄jē̄ bā hē mā-heē̄ hoh̄ hnāh̄. Mā-gyaah̄ hnāh̄ lā̄ koō jāh̄ hī ngoō gā lloō jmī jngēēh̄ dsā. ⁶ Kih̄ hī sā āā̄ nī mīh̄ mā-bāāh̄ hnāh̄ dsoō hī mā-jngēēh̄ hñiī. Sā gā hnooyh̄ hā lā̄ jeē mā lāāȳ hñiīȳ.

Hnøø̄ jøh̄ dsē̄ jnē lā̄ jiīh̄ jāh̄ Dsā-jøøh̄ jnān̄

⁷ Hē jā jwēēhn̄ hnāh̄ øøhn̄, wā jøh̄ hoh̄ hnāh̄ lā̄ jiīh̄ lloō jmī jāh̄ Dsā-jøøh̄ jnān̄. Jēē̄ dā hnāh̄ lā̄ koō lā kih̄ hī jmeē tā, jøøȳ jmā hē lā̄ gyuh̄ jeē nuū kiyh̄, jā gā chooyh̄ tā hē kyeȳ ō-jøh̄ dsē̄ kih̄. ⁸ Jā bā lā̄ jā hnøø̄ jmeeh̄ hnāh̄. Wā jøh̄ hoh̄ hnāh̄, gō-tāah̄ hnāh̄ koō hweh̄, tā hwaā̄ hnāh̄, jēēh̄ ngoō yā jāh̄ jmī jāh̄ Dsā-jøøh̄ jnān̄. ⁹ Tā

hnoo⁻ hnäh^ʔ juu^ʔ kih^ʔ dsa⁻kyaa^h hnäh^ʔ mah^ʔ sa^ʔ ka^ʔ
Dio ju'dsoo^ʔ kyah^ʔ hnäh^ʔ. Hi⁻ jwëe⁻ ma⁻cheh^ʔ chuh^ʔ
ho'haah^ʔ.

¹⁰ Øøhn^ʔ, mi⁻dsooh⁻ da^ʔ hoh^ʔ hnäh^ʔ ha⁻ lä⁻ko^o- wii^ʔ
ga⁻jëe^ʔ lä⁻jëe^ʔ hi⁻ ga⁻ngëe^ʔ juu^ʔ kih^ʔ Dio, lä⁻ ma^ʔ ga⁻h-
lëeyh^ʔ dsa⁻ mada⁻ kih^ʔ Dio. Hi^ʔ ma^ʔ cha⁻ ba^ʔ o⁻jøh^ʔ dsë⁻
kih^ʔ dsa⁻ he^ʔ. Ja⁻ba^ʔ lä⁻ja⁻ jmee^ʔ hnäh^ʔ ka⁻läh^ʔ. ¹¹ Ha⁻
koh^ʔ llu^ʔ sa^ʔ la^ʔ kih^ʔ dsa⁻ hi⁻ kwëeh⁻ dsë⁻. Ma⁻nueh⁻ ba^ʔ
hnäh^ʔ, ha⁻ lä⁻ ga⁻kwëeh^ʔ dsë⁻ Job lä⁻ko^o- ma^ʔ ga⁻jëey^ʔ
wii^ʔ hi^ʔ ma⁻ñeh⁻ ba^ʔ hnäh^ʔ ha⁻ lä⁻ ga⁻jmee^ʔ Dio kyaayh^ʔ
ma⁻ngëe^ʔ ma⁻jëey^ʔ wii^ʔ. Peer⁻ cha⁻miih⁻ dsa⁻lä⁻ñih^ʔ
dsë⁻ Dio jnä⁻ jne⁻ hi^ʔ kooy⁻ dsëy⁻ ka⁻läh^ʔ.

¹² Øøhn^ʔ, jee⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ hnoon⁻ jwëeh⁻ hnäh^ʔ, ta⁻
tää⁻ hnäh^ʔ gyueh⁻, ni⁻ ta⁻ tää⁻ hnäh^ʔ hwa⁻, ni⁻ he⁻ ga⁻
jyoh^ʔ, ta⁻ tää⁻ hnäh^ʔ. Cher⁻mah⁻ jwah⁻ hnäh^ʔ "Jaah⁻",
ko^o- "Jaah⁻" ba^ʔ jwah⁻ hnäh^ʔ. Hi^ʔ cher⁻mah⁻ jwah⁻ hnäh^ʔ
"Jah⁻hā⁻", ko^o- "Jah⁻hā⁻" ba^ʔ jwah⁻ hnäh^ʔ mah^ʔ sa^ʔ ka^ʔ
Dio ju'dsoo^ʔ kyah^ʔ hnäh^ʔ.

Ha⁻ lä⁻ hnøø⁻ jmeen⁻ ma^ʔ chaa⁻ jaä⁻ hi⁻ dsaah⁻

¹³ Cher⁻mah⁻ chaa⁻ jaä⁻ hi⁻ jëe⁻ wii^ʔ jee⁻ kyah⁻ hnäh^ʔ,
wa⁻ ngiiy⁻ kiyh⁻ kih⁻ Dio. Cher⁻mah⁻ chaa⁻ jaä⁻ hi⁻ jëe⁻

dsë⁻, wa⁻ häy⁻ kih⁻ Dio. ¹⁴ Hi^ʔ cher⁻mah⁻ chaa⁻ jaä⁻ hi⁻
dsaah⁻ jee⁻ kyah⁻ hnäh^ʔ, hnøø⁻ tëeyh⁻ dsa⁻gyueh⁻ kyaä⁻
gwah⁻ mah⁻ taayh⁻ aceit lä⁻ko^o- hih⁻ he⁻ ga⁻jmee⁻
Dsa⁻jøøh⁻ jnän⁻ hi^ʔ ngiiy⁻ kih⁻ Dio mah⁻ mi⁻hläy⁻ hi⁻
dsaah⁻ he⁻. ¹⁵ Hnøø⁻ dsoo⁻ dsëy⁻ jee⁻ ngiiy⁻ kih⁻ hi⁻
dsaah⁻, lä⁻ja⁻ jä⁻ ba^ʔ kiyh⁻. Dio ba^ʔ chaa⁻yh⁻. Hi^ʔ
cher⁻mah⁻ ma⁻jmeey⁻ he⁻ hliih⁻, ko^o- ba^ʔ Dio dsë⁻ kiyh⁻.
¹⁶ Mi⁻jnää⁻ kih⁻ dsa⁻kyaa^h hnäh^ʔ, cher⁻mah⁻ he⁻ ma⁻h-
lääh⁻ kyaah⁻ hnih⁻. Hi^ʔ ngii⁻ hnäh^ʔ kih⁻ dsa⁻kyaa^h
hnäh^ʔ kih⁻ Dio mah⁻ jä⁻ kyah⁻ hnäh^ʔ. He⁻ ngii⁻ jaä⁻ hi⁻
lluy⁻ kyeey⁻, hi^ʔ kye⁻ cha⁻miih⁻ be⁻. ¹⁷ Elia ma^ʔ laä⁻ jaä⁻
dsa⁻ lä⁻ jne⁻. Hi⁻ he⁻ ga⁻ngii⁻ kih⁻ Dio lä⁻kaa⁻ tuh⁻dsë⁻,
mah⁻ sa^ʔ wa⁻ jä⁻ jma⁻. Hi^ʔ hnë⁻ ji⁻ñe⁻ na⁻dsë⁻ jñee⁻ sih⁻,
sa^ʔ ja⁻ ni⁻ miih⁻ jma⁻. ¹⁸ Ma⁻ngëe⁻ he⁻ ja⁻, ko^o- ka⁻läh^ʔ
ga⁻ngiiy⁻ kih⁻ Dio he⁻ jä⁻ jma⁻, hi⁻ ja⁻ jma⁻, hi⁻ ko^o-
ka⁻läh^ʔ ga⁻løø⁻ ga⁻kwa⁻ mi⁻hma⁻.

¹⁹ Øøhn^ʔ, cher⁻mah⁻ chaa⁻ jaä⁻ hnäh^ʔ hi⁻ ma⁻lä⁻øø⁻ ki⁻
h⁻ ju'dsoo^ʔ, hi⁻ lä⁻ja⁻ chaa⁻ jñah⁻ hi⁻ jmee⁻ ya⁻näy⁻
ka⁻läh^ʔ, ²⁰ hnøø⁻ lä⁻ngëeh⁻ hnäh^ʔ he⁻ la⁻. Cher⁻mah⁻
ga⁻lëh⁻ hnäh^ʔ chaa⁻ jaä⁻ hi⁻ ma⁻lä⁻øø⁻, ma⁻lääh⁻
hnäh^ʔ jaä⁻ hi⁻ ma^ʔ hii⁻ goo⁻ juu⁻, hi⁻ lä⁻ja⁻ ma⁻che⁻
cha⁻miih⁻ dso⁻kye⁻.

1 Pedro

Ga'chee' Pee' koo' je' kih' dsa-gooy' hi' ma' tääh' **uy'**

1 Jnä' Pee' laan' apóstol kyaa' Jesucristo, siin' kyah' hnäh' hi' ga'hwëe' jwii' kih'. Hnäh' hi' tääh' hwa' Ponto, Galacia, Capadocia, Asia hi' Bitinia. ² Dio hi' laa' Täa' jnan' ga'lleeyh' hnäh' lä'koh' huu' dsë' ma'na'la' kiyh' jää', hi' kyaah' Jmi'lle' kiyh' ga'mi'lluuy' hnäh' mah' jmeeh' hnäh' he' kih' Jesucristo, hi' lä'ja' ma'na'ngëeh' hnäh' kyaah' jma' kiyh'. Wa' mi'jää' Dio hnäh' cha'ga'mi'ih' hi' lä'ja' wa' jmeey' hii' tii' kyah' hnäh'.

Ma'na'laa' jne' kwaat' tée' jne' ya'jwii'

³ He' ba' che' lluy' Dio Jmii' Jesucristo Dsa'jõh' jnan'. Ha' koh' sa' ga'lä'nh' dsëy' jne', he'ja' na' ga'jmeey' ga'lä'chaa' jne' lä'hmëe' ta'la' kih' he' ga'lä'jiih' Jesucristo jee' kih' hi' na'juu'. He'ja' kyë' jne' o'jõh' dsë' he' tée' jne' jee' tääh' hi' na'jiih'. ⁴ Hi' lä'ja' hñah' jne' heen' he' hõõ' Dio gyueh', he' sa' hee' jih'koh', he' sa' lä'soh' hi' ni' sa' lä'sii'. ⁵ Kih' he' ma'dsoo' dsë' jne' kih' Dio, he'ja' hääy' jne' kyaah' be' kiyh' lä'jiih' lääy' jne' go'te' lä'koo' ma'na'la' juu' mi'jnääy' jnan' wa'ra' ga'të' jee' laa' jmi'gyueh'.

⁶ He'ja' jëe' dsë' jne', ma'ke' kõ'hwëe' ba' jëe' jne' na'ku' na'ngii' he' wii' cher'mah' lä'ja' jmees' bii' he' dsa'ngëe' jne'. ⁷ Mah' lä'jnä', che' lä' ma'dsoo' ja'ba' dsë' jne' kih' Dio. He' dsoo' dsë' jne', kyëe' cha'ga'mi'ih' lä'koh' ga' ku'nõõ'. Jëeh' ku'nõõ' ja', koo' dsa'llaa' ba'. Hi' hnõõ' koo' kyaah' je', ja'ga' lä'jnä' ma'ra' he' llui' ba'. Ja'ba' lä'ja' jne', kyaah' he' jëe' jne' he' wii', lä'jnä' he' ma'dsoo' dsë' jne' kih' Dio mah' lä'ja' hlëeyh' llui' hi' jmeey' juuh' jnan' hi' jmääy' jne' kwaat' lä'koo' hi' kaa' wa'ra' ga'të' jee' lä'jnää' Jesucristo. ⁸ Hnaah' ba' hnäh' Jesucristo ma'ke' sa' ma'jëeh' hñih'. Hi' ma'ra' he' dsoo' ba' hoh' hnäh' kiyh', ma'ke' sa' jëeh' hnäh'. He'ja' ba' jëe' hoh' hnäh' cha'mi'ih', lä'jiih' mo'so' lä'keh' hnäh' jmi'hlëeh' hnäh' lä'koh' te' he' jëe' hoh' hnäh'. ⁹ Jëeh', ma'na'laah' hnäh' na'. He' na' ba' hnooh' hnäh' he'ja' ma'lä'dsoo' hoh' hnäh'.

¹⁰ Lä'jëe' hi' ga'ngëe' juu' kih' Dio llo'joo', ga'hlëeh' kih' ha'lä' mi'jää' Dio jne'. Ga'kway' be' ma' hnõõy' ma' lä'ngëey' ha'lä' jwë' jee' lää' Dio jne' lä'koo' ma'jwahn' la'. ¹¹ Hi' Jmi'lle' kih' Cristo ga'jmeey' juu' kih' dsa' he', ha'lä' jëe' Cristo wii' hi' ha'lä' lëey' jõõh' ma'ngëe' ma'jëey' wii'. Hi' ga'kwa' dsa' he' be' ma' hnõõy' lä'ngëey' hii' dsa' ma' lëe' Cristo hi' hee' jmi' ma' le' lä'ja'. ¹² Pero Dio ga'mi'jnää' kih' dsa' he', ja'

kih' jmi' ja' heh' juu' he' ga'kway' ja', la' jnä' jne' ba' ja'. Juu' ja' ma'nue' jne' na'. Jëeh', kyaah' be' kih' Jmi'lle' Na'ngii' he' ja' gyueh', ga'kwa' dsa' ju'hmëe' la'. Hi' lä'kyë' ángele ka'läh' ma' hnõõ' ma' lä'ngëey' ha'lä' la' juu' la'.

Dio hnõõ' lëe' jne' na'ngëe'

¹³ Kih' he'ja' na', jwëeh' hnäh', wa' jñiih' huu' dsë' kyah' hnäh' mah' hää' hnäh' hñaa'. Lä'kaa' tuh'hoh' hnäh' jõõ' hnäh' hee' he' la' kwa' Dio wa'ra' ga'të' jee' lä'jnää' Jesucristo. ¹⁴ Wa' laa' jne' lä'koo' jaa' gyueh' hi' nueh' kih' jmi'. Mo'so' wa' jmeey' ga' jne' lä'koo' ma' jmeey' jne' jää' he' sa' ma'kyueh' jne' juu' kih' Dio. ¹⁵ Ja'ba' lä'koh' na'ngëe' Dio hi' ga'lleeh' jne', ja'ba' lä'ja' hnõõ' dsa'toohn' na'ngëe' jne' kyaah' lä'jëe' he' jmeen'. ¹⁶ Lä'la' na'sii' juu' kih' Dio: "Wa' laah' hnäh' na'ngëe' lä'koo' na'ngëe' jnä'."

¹⁷ Jwah' hnäh' Täa' kih' Dio hi' ngiih' kwaat' kih' lä'hii' né' ha'lä' tääh' haa' dsa'. He'ja' hnõõ' gah' hñih' ta'kõ'jiih' chaa' hnäh' jmi'gyueh' la'. ¹⁸ Jëeh', ma'ñeh' ba' hnäh' joh' sa' ga'këe' he' ga'lää' Dio jne' kih' lä'jëe' he' hñih' he' ga'lä'tëe' jne' kih' dsa' ma'gyueh' jnan'. Sa' ga'lä'hmaa' kyaah' he' dsa'heey', lä'la' kuu' tõõ' ku'nõõ'. ¹⁹ Ga'lä'hmaa' kyaah' jma' kih' Cristo he' hmooh' jwërte, laay' lä'koo' jaa' borrego mah' hi' lluy' go'te' hi' kwëeh' dsa' Dio. ²⁰ Jää' ja'ga' nõõ' jmi'gyueh' la', ma'na'la' juu' chee' Dio joo'. Hi' na' jee' ngoo' ga'dsaa' jmi'gyueh', ma'mi'jnää' bih' jnan' ta'la' kih' he' hnäy' jne'. ²¹ Ta'la' kih' Cristo ma'lä'dsoo' dsë' jne' kih' Dio hi' ga'mi'jiih' jee' kih' hi' na'juu' hi' ga'jmäy' jõõh'. He'ja' kih' Dio ba' he' ma'lä'dsoo' dsë' jne' hi' kih' hñii' bih' he' ma'cha' o'jõh' dsë' jnan'.

²² Na' ma'na'ngëe' jne' kyaah' be' kih' Jmi'lle' Na'ngii', lä'llu' he' ga'jmeey' jne' he' kih' juu' dsoo' mah' lä'ja' lä'hnää' jne' õõh' jne', pero ja' kyaah' juu' ta'jmah'. He'ja' wa' lä'hnää' jne' õõh' lä'kaa' tuh'dsë' jne' hi' kyaah' lä'jëe' be' jnan'. ²³ Jëeh', he' ga'lä'chaa' jne' ka'läh' lä'hmëe', sa' la' kyaah' jmi'ngo' he' dsa'heey'. Chaa' jne' kyaah' juu' kih' Dio he' na'jiih' ba'. He' ja' sa' hee' jih'koh' jih'lih'. ²⁴ Jëeh' (lä'la' na'sii' juu' kih' Dio):

Lä'jëe' dsa' laa' lä'koo' wa'nuu'.

Lä'jëe' he' jnä' na'hñaa' kih' dsa', la' lä'koo' wa'le' kih' wa'nuu' ba'.

Dsa'lä'kii' wa'nuu', hi' wa'le' kih' dsa'tõh'.

²⁵ Pero juu' kih' Dio, lä' ma'cha' ja'ba', sa' laa' jih'koh'.

He la ja juu he ga nnuh hnah la koo ma ga kwa dsa juhmee kih Cristo.

2 He ja be hnah la je he hlih, ta jme hnah juu ta juu, ta wa ta juuh hnah he jmaah hnah hnaah la koo jaa hi mi te mah sa mi teyh, ta wa wi hoh hnah, ta koo hnah juu jw. 2 La jme jaa gyuh seh hi tuh ko lla jiih, la ja wa la hee hoh hnah waju he la koo nee ba he gwa gyuh. He la na la juu he sa jweeh he jme dsa no jne ta cha nee la jwee jee laa jne. 3 Jeeh, ma kyuh ba hnah ha koh sa llu dse Dsa joh jnan.

Cristo laa la koo mi kuu he na jiih

4 He ja ya naah hnah chuh kih Cristo hi laa la koh kuu he na jiih he sa ga tih dse dsa jaa, pero kih Dio, laa la koh mi kuu he na lliih hi hmooh jwer te ka lah. 5 Hi ja ba la ja laah hnah la koh kuu he na jiih, he kyaah jme Dio hne kiy h hi leeh hnah la koo jmi dsa hi na jng ee go te mah kw eeh hnah Dio la je he ng iy. La ja ba tih dse Dio jmeeh hnah ta la kih Jesucristo. 6 Kih he ja ba hlee h la la jee na si juu kih Dio:

Jna Dio laan jw Si on jaa hi laa la koo kuu he kye dsa to nee kih koo hne juuh.

La koo mi kuu na lliih he hmooh jwer te.

Hi dsoo dse kiyh, jih koh sa ja kyah o hih.

7 Kuu ja hmooh jwer te kyah hnah hi ma dsoo dse. Pero kih hi sa dsoo dse kih Dio, na si la la:

Ja ba kuu he sa ga tih dse te hyah,

he ja ba ga ja la koo mi kuu he kye dsa to nee kih koo hne juuh.

8 Hi la la na si ka lah:

La koo mi kuu he dsa teh dsa hi la koo hloo he jme dsa tah dsa.

Dsa he dsa teh, kih he sa hii hee yh juu kih Dio, ko ja lle kih bih ja.

9 Pero jne ma laa jne koo naa dsa hi na lleeh ba, hi ma laa jne la koo jmi dsa kyaa dsa ta joh, ma laa jne koo naa dsa hi na jng ee. Hi ja ba la ja ma laa jne koo jw kih Dio mah kwa jne juu ha la la he juh gaa he jmeey. Jeeh, ga h weey jne jee na hoo mah dsa tooh jne kyayh jee jna wa je jih gyeh. 10 Jaa sa cha ma laa jne kih Dio, pero na ma laa jne dsa kyay. Sa cha hi ga la nih dse jne jaa, pero na ma la nih dse Dio jne.

Jme bii mi te jne kih Dio

11 Peer hnaan hnah joh. Jw hnah hi ga hw ee jw kih mah ga naah hnah jee jyoh jw. La koh he mo so na jna hnah kih jmi gyuh ba la. He ja chuun kyah hnah, mo to jme hnah he ngi jmi ngo kyah hnah he jme dsa hee tuh hoh hnah. 12 Go taah hnah la koo lle kyah hnah, jee kih dsa hi sa ma heeh kih Dio mah la ja jmeey juuh kih Dio wa ra ga te jee jayh. Jeeh ma ja jee

dsa he, he llu ba ta kyah hnah ma ke na hlee yh wi kyah hnah, jayh he hlih ba na jmeeh hnah.

13 Kwaat kih Dsa joh jnan, wa nuh hnah kih la je dsa hi laa ta jmi gyuh la. La ja wa nuh hnah kih dsa ta joh hi jme hih kih la je. 14 Hi la ja wa nuh hnah kih la je lle moh hi na haa kyay hi la ta kih hi jme he hlih hi hlee yh llu kih hi jme he llu jmah ba. 15 Jeeh, Dio hno jmeeh hnah he llu jmah ba mah sa cha he kih hlee h wi hi sa ng ee hi sa cha hu dse llu kih. 16 Go taah hnah la koo jaa hi na laa ba, jeeh mo so cha he hni kyah hnah. Pero ta jme hnah hu dse cha jwe jmeeh hnah wa la cha la, kih he ma na laah hnah. Jme hnah la koo jme hi taah ta jme ta he kih Dio ba. 17 Wa jiih jne juu llu kih la je dsa. Wa hnaa jne joh jne, wa gah jne Dio, hi wa mi te jne kih dsa ta joh hi cha hwa la.

18 Hnah hi jme ta kih dsa, wa nuh hnah kih juu ta hi wa gah hni. Ja ma la kih hi jme llu hi joh dse, la ja jmeeh hnah kih juu ta hi sa joh dse kyah dsa. 19 Jaa dsa hi jee wi, ma ke sa cha he kih jmeeh dsih, cher mah heeh bih he jee y wi, la ja ba tih dse Dio. Jeeh, ga jmeey la koo lle kih mah sa cha he kih he hni hu dse kiyh. 20 Ha jmaa he be hoh hnah he jeeh hnah wi cher mah jmeeh ga hnah he hlih. Pero cher mah ga la be hoh hnah he jeeh hnah wi kih he jmeeh hnah he llu, he na ba tih dse Dio.

21 Kih he ja ba ga lleh Dio jne. Jeeh, Cristo ga jee y wi kwaat jnan. Hniy ga jmeey to ne mah jme jne la ja. 22 Cristo, sa ga jme ni mi h dso kye, ni sa ga mi gaay ni jaa dsa. 23 Ma ga h lee h dsa hlih kiyh, sa ga jiih juu kyah dso jw. Hi ma ga heeh dsih wi, sa ga ta ga haayh dsa. Ga tooyh goo Dio ba hi la ta kyah juu dsoo. 24 Cristo ga koo la je dso kye jnan nee kiyh la koo ma ga taay dsoh hma cru. La ja ma na juu jne kih dso kye mah jme jne he llu jmah ba. Ga ja jnan, la llu he ga la dsoo kiyh. 25 Ma laa jne la koo jaa borrego hi ga kah jwe, pero na ma jeeh jne kih Cristo hi haa jne hi joh jnan.

Nuh kih hi na jee goo

3 Hi ja ba la ja hnah dsa me hi cha dsa nuh kyaa, wa nuh hnah kiyh. Hi cher mah dsa nuh kyah sa ma hee yh kih Dio, sa jweeh kiyh hee yh juu kih Dio. Sa hno cha mi ih juu, wa ra ga jee y he hwaah hnah kyayh.

2 Lee koo jee y ba he jmeeh hnah llu hi gah hni h ka lah. 3 Ta jmaa hnah hnaah kyah he na lih cha mi h lleh, taah cha mi h caden luuh, kyeh hnah hmi h hmooh mah jee dsa kyah hnah. 4 Wa laah hnah na hnaah ta neh tuh hoh hnah ba, kyah he hwaah hnah hi taah hnah to ke. Heh na hnaah la ja, sa la si jih koh hi kye cha mi h kih Dio. 5 La ja ma laa na hnaah dsa me hi na jng ee hi ma cha llo joo. Ma kyey o joh dse

kih¹ Dio hi¹ ma¹ n¹uuyh¹ kih¹ dsa¹ñ¹uuh¹ kyaay¹. ⁶Lä¹ja¹ ma¹ laa¹ Sara, ma¹ n¹uuyh¹ kih¹ Abraham, ga¹jmää¹ j¹ø¹h¹. Hi¹ lä¹ja¹ hnäh¹ dsa¹më¹, lee¹h¹ hnäh¹ lä¹ko¹ ma¹ laa¹ Sara cher¹mah¹ jmeeh¹ hnäh¹ he¹ llu¹ hi¹ ni¹ sa¹ gah¹ hnäh¹ ni¹ miih¹.

⁷Hi¹ ja¹ba¹ lä¹ja¹ hnäh¹ dsa¹ñ¹uuh¹ hi¹ chaa¹ dsa¹më¹ kyaa¹, go¹taah¹ hnäh¹ llu¹ kyaayh¹ lä¹ hnø¹ kih¹ dsa¹më¹. Jëeh¹, sa¹ cha¹ be¹ kiyh¹ lä¹koh¹ hnäh¹. Pero Dio ba¹ jmee¹ he¹ chaa¹ dsa¹më¹ dsa¹ñ¹uuh¹, he¹ja¹ kwee¹ ba¹ na¹jnaä¹ hnäh¹ cha¹nëy¹. Lä¹ja¹ hnäh¹ dsa¹ñ¹uuh¹, go¹taah¹ hnäh¹ llu¹ kyaayh¹, mah¹ nuu¹ Dio jee¹ ngi¹h¹ hnäh¹ kyah¹.

Hnø¹ heeh¹ jne¹ he¹ jëen¹ wi¹

⁸Ko¹ ka¹lä¹h¹ jwëeh¹ hnäh¹, wa¹ la¹ ko¹ nëe¹ ba¹ hu¹dsë¹ kyah¹ hnäh¹ jee¹ lä¹jëe¹ hnäh¹, wa¹ jø¹h¹ hoh¹ hnäh¹, wa¹ hnaah¹ hnäh¹ dsa¹kyaah¹ hnäh¹ lä¹ko¹ ja¹ ø¹h¹ hnäh¹. Wa¹ lä¹ñih¹ hoh¹ hnäh¹ hi¹ jmee¹ hwaah¹ hnäh¹. ⁹Ta¹ jiih¹ hli¹h¹ kih¹ hi¹ jmee¹ he¹ hli¹h¹, ni¹ ta¹ hleëh¹ wi¹ kih¹ hi¹ hleëh¹ wi¹ kyah¹ hnäh¹, ngi¹ hnäh¹ he¹ llu¹ kiyh¹ ba¹. Kih¹ he¹ja¹ ba¹ ga¹tëeh¹ Dio jne¹ mah¹ mi¹jäy¹ jne¹. ¹⁰Jëeh¹ lä¹la¹ na¹si¹ juu¹ kih¹ Dio:

Hi¹ hnø¹ lä¹chaa¹ llu¹ jmi¹gyu¹ la¹,
hi¹ hnø¹ dsa¹ngëy¹ llu¹ ta¹ko¹jiih¹ chaa¹,
wa¹ hø¹y¹ hooy¹ mah¹ sa¹ hwëe¹ juu¹ hli¹h¹,
hi¹ ta¹ wa¹ hlëy¹h¹ juu¹ ta¹juu¹.

¹¹Wa¹ lä¹ø¹y¹ kih¹ he¹ hli¹h¹ mah¹ wa¹ jmeey¹ he¹ llu¹ jmah¹ ba¹.

Wa¹ hnø¹y¹h¹ ha¹lä¹ jee¹ hi¹ tii¹ dsëy¹,
lä¹ja¹ wa¹ jmeey¹ lä¹jë¹ jmi¹.

¹²Hää¹ ba¹ Dio lä¹jëe¹ hi¹ jmee¹ he¹ llu¹,
hi¹ nuu¹ bih¹ kih¹ lä¹jë¹ he¹ ngiy¹.

Pero ya¹jëe¹ dsëy¹ kyaah¹ hi¹ jmee¹ dso¹kye¹.

¹³Hi¹ na¹ hi¹ jmee¹ he¹ hli¹h¹ kyah¹ hnäh¹ cher¹mah¹ jmeeh¹ hnäh¹ he¹ llu¹ jmah¹ ba¹? ¹⁴Pero llu¹ la¹ kyah¹ hnäh¹ ma¹ke¹ jëeh¹ hnäh¹ he¹ wi¹, kwaat¹ kih¹ he¹ llu¹ he¹ jmeeh¹ hnäh¹. Ta¹ jø¹h¹ hnäh¹ hñ¹aah¹ kih¹ ni¹ jaa¹, ni¹ ta¹ wa¹ gah¹ hnäh¹. ¹⁵Wa¹ gah¹ hnäh¹ Dio ba¹.

Hnääh¹ hnäh¹ Dio lä¹kaa¹ tuh¹hoh¹ hnäh¹. Hnø¹ wa¹ na¹llu¹ juu¹ kyah¹ hnäh¹ tä¹ä¹ mah¹ cha¹ he¹ jwi¹h¹ lä¹ja¹ lä¹ja¹ dsa¹ hi¹ ngi¹ juu¹ ha¹lä¹ la¹ o¹jø¹h¹ dsë¹ he¹ cha¹ kyah¹ hnäh¹. Lä¹ja¹ wa¹ hwaah¹ hnäh¹ kyaayh¹, hi¹ jiih¹ hnäh¹ juu¹ llu¹ kiyh¹. ¹⁶Hää¹ hnäh¹ hñ¹aah¹ mah¹ sa¹ hñ¹ hu¹dsë¹ kyah¹ hnäh¹, hi¹ lä¹ja¹ ja¹ o¹hi¹ hi¹ hleëh¹ wi¹ kyah¹ hnäh¹ kih¹ he¹ ga¹nääh¹ hnäh¹ jmeeh¹ hnäh¹ he¹ llu¹ lä¹ hnø¹ Cristo. ¹⁷Hi¹ cher¹mah¹ hnø¹ Dio jëe¹ jne¹ he¹ wi¹ lä¹ ma¹ jmee¹ jne¹ he¹ llu¹, llu¹ ga¹ lä¹ja¹, lä¹koh¹ ga¹ he¹ jëe¹ jne¹ he¹ wi¹ lä¹ ma¹ jmee¹ jne¹ dso¹kye¹.

¹⁸Lä¹ja¹ ga¹la¹ kih¹ Cristo ka¹lä¹h¹. Ko¹ hä¹ ja¹ba¹ ga¹juuy¹ kih¹ dso¹kye¹ jnän¹. Hi¹ lluu¹ he¹ ga¹juuy¹ kwaat¹ jnän¹ hi¹ jmee¹ dso¹kye¹ mah¹ lä¹ja¹ tëey¹ jne¹ kih¹ Dio. La¹ juu¹ dsoo¹ ga¹juuy¹ jmi¹ngo¹ kiyh¹ pero ga¹lä¹jiiyh¹ laay¹ jmi¹lle¹. ¹⁹Lä¹ja¹ ñeey¹ laay¹ jmi¹lle¹, na¹kway¹ juu¹ kih¹ jmi¹lle¹ hi¹ tä¹äh¹ na¹jneë¹, ²⁰hi¹ sa¹ ga¹jmeey¹ he¹ kih¹ Dio llo¹joo¹. Ma¹ jø¹h¹ dsë¹ Dio kyaay¹h¹, sa¹ ga¹cheey¹ चाह¹ he¹ wi¹ nē¹ kiyh¹ ta¹ko¹jiih¹ ma¹ jmee¹ Noé barco. Mi¹h¹ go¹te¹ ba¹ ga¹laa¹ kyaah¹ barco

ma¹ ja¹ jmi¹. He¹li¹ ba¹ ga¹të¹ jñaä¹ dsa¹ jee¹ lä¹jëe¹.

²¹He¹ ga¹la¹ lä¹ja¹ kyaah¹ jmi¹ ja¹, la¹ lä¹ko¹ he¹ ga¹sa¹ jne¹ jmi¹ he¹ kyaah¹ ma¹laa¹ jne¹ na¹. Pero he¹ saa¹ jne¹ jmi¹, sa¹ dsa¹jñee¹ jne¹ kyaah¹ he¹ ja¹. He¹ na¹ ko¹ jiih¹ juu¹ ba¹ he¹ mo¹so¹ hñ¹ hu¹dsë¹ jnän¹ kih¹ Dio ta¹la¹ kih¹ he¹ ga¹lä¹jiih¹ Jesucristo. ²²Hi¹ ngaayh¹ gyu¹h¹, na¹gyay¹ jwoo¹ ra¹lluu¹ kih¹ Dio. Hi¹ lä¹jëe¹ ángele hi¹ lä¹kye¹ lä¹jëe¹ hi¹ cha¹ be¹ kih¹ gyu¹h¹ nuuh¹ kiyh¹.

Wa¹ jmeen¹ lä¹jë¹ ta¹ he¹ ma¹hñah¹ jne¹ kih¹ Dio

4 Lä¹ ma¹ kye¹ Cristo jmi¹ngo¹ lä¹koh¹ kye¹ jne¹, ga¹jëey¹ wi¹ kwaat¹ jnän¹. He¹ja¹ wa¹ la¹ ko¹ nëe¹ ba¹ hu¹dsë¹ jnän¹ kyaayh¹. Wa¹ heeh¹ jne¹ jëe¹ jne¹ he¹ wi¹. Jëeh¹ jaa¹ hi¹ ma¹jëe¹ wi¹ mo¹so¹ cha¹ he¹ kih¹ jmee¹ gyih¹ dso¹kye¹. ²He¹ja¹ ta¹ko¹jiih¹ chaa¹, mo¹so¹ jmee¹ gyih¹ he¹ ngi¹ jmi¹ngo¹ kiyh¹. Hnø¹ jmeey¹ lä¹ tih¹ dsë¹ Dio ba¹. ³Ma¹lee¹ ba¹ lä¹ko¹ te¹ he¹ ma¹jmeeh¹ h¹ hnäh¹ jää¹, lä¹ ma¹ jmeeh¹ hnäh¹ lä¹jë¹ he¹ la¹ o¹hi¹ hi¹ he¹ ga¹jyoh¹ he¹ ngi¹ jmi¹ngo¹ kyah¹ hnäh¹. Ga¹lä¹heeh¹ hnäh¹, ja¹ kyaah¹ hih¹ ga¹kuh¹ hnäh¹ lä¹ ma¹ cha¹ jmi¹ hi¹ ga¹jmeeh¹ hnäh¹ jwuh¹ kih¹ dio hi¹ na¹laa¹ kaah¹ dsa¹ he¹ sa¹ lä¹jëe¹ Dio go¹te¹. Ma¹ jmeeh¹ hnäh¹ lä¹koh¹ jmee¹ lä¹jëe¹ hi¹ sa¹ ma¹heeh¹ kih¹ Dio. ⁴He¹ja¹ dsaa¹ dsë¹ dsa¹ he¹ na¹, he¹ mo¹so¹ jmeeh¹ hnäh¹ ko¹jø¹h¹ kyaayh¹ jee¹ ga¹näy¹ jmeey¹ na¹ku¹ na¹ngi¹ he¹ hli¹h¹ ja¹. He¹ja¹ na¹ hlëy¹h¹ wi¹ kyah¹ hnäh¹. ⁵Pero dsa¹ he¹ ngëy¹ kwaat¹ kiyh¹ cha¹nëy¹ hi¹ gya¹ ma¹na¹lluuy¹ llay¹ ta¹ kih¹ lä¹jëe¹ hi¹ na¹jiih¹, hi¹ lä¹ja¹ kih¹ hi¹ na¹juuy¹. ⁶Kih¹ he¹ja¹, ga¹kwa¹ dsa¹juhmëe¹ kih¹ hi¹ ma¹na¹juuy¹. Jëeh¹, ma¹ke¹ ga¹juuy¹ lä¹ko¹ lle¹ kih¹ dsa¹juuy¹ dsa¹ jmi¹gyu¹, pero na¹jiih¹ jmi¹lle¹ kiyh¹ jee¹ ka¹ Dio.

⁷Ngoo¹ ya¹jäh¹ laa¹ jmi¹gyu¹. He¹ja¹ mi¹leeh¹ hnäh¹ hi¹ chuy¹ hnäh¹ ko¹lla¹jiih¹ kyaah¹ Dio. ⁸He¹ kye¹ ga¹ kih¹ jee¹ lä¹jë¹, wa¹ hnaah¹ hnäh¹ ø¹h¹ hnäh¹. Jëeh¹, kyaah¹ he¹ hnää¹ jne¹ ø¹h¹ jne¹, dsa¹jne¹ jwë¹ kih¹ cha¹miih¹ dso¹kye¹. ⁹Lä¹kaa¹ tuh¹hoh¹ hnäh¹, heeh¹ ø¹h¹ jne¹ hi¹ dsa¹nää¹ cha¹neh¹ kyah¹ hnäh¹. ¹⁰Na¹si¹ ba¹ ta¹ he¹ la¹ kwa¹ Dio jmeen¹ mah¹ jmee¹ jne¹ ta¹he¹ kih¹ dsa¹kyaah¹. Hi¹ lä¹ja¹ lä¹ja¹ jne¹ hnø¹ mi¹ten¹ kyaah¹ ta¹ he¹ ma¹hñah¹ jne¹ mah¹ jmää¹ jnän¹ he¹ llu¹ dsë¹ Dio kyaah¹ jne¹. Ja¹ ko¹ nëe¹ he¹ llu¹ he¹ kwëy¹h¹ dsa¹ kyaay¹. ¹¹Cher¹mah¹ hi¹ hleëh¹ dsa¹, wa¹ hlëy¹h¹ lä¹ko¹ jaa¹ hi¹ ngëe¹ juu¹ kih¹ Dio ba¹. Cher¹mah¹ hi¹ kwa¹ be¹ kih¹ dsa¹, wa¹ kway¹ kyaah¹ be¹ kih¹ Dio. Lä¹ja¹ lä¹jë¹ he¹ jmee¹ jne¹, hnø¹ jmeen¹ kyaah¹ be¹ kih¹ Dio mah¹ jmee¹ dsa¹ jwuh¹ kiyh¹ ta¹la¹ kih¹ Jesucristo. Lä¹ja¹ jmään¹ jø¹h¹ Dio jnän¹ hi¹ cha¹ be¹ kih¹ ga¹lä¹jë¹ joh¹ jmi¹ cha¹. Wa¹ la¹ lä¹ja¹.

Jëe¹ jne¹ wi¹ kih¹ he¹ laa¹ jne¹ kyaa¹ Cristo

¹²ø¹h¹ hi¹ hnaan¹, wa¹ra¹ ga¹ngëeh¹ hnäh¹ cha¹mi¹h¹ he¹ wi¹, ta¹ jmee¹ dsaa¹ hoh¹ hnäh¹. Ta¹ wa¹ laah¹ hnäh¹: "Sa¹ cha¹ he¹ kih¹ jëen¹ ko¹ na¹ jiih¹ he¹ wi¹." Jëeh¹ he¹ na¹, mi¹jnaä¹ che¹ lä¹ ma¹dsoo¹ ja¹ba¹ hoh¹ hnäh¹. ¹³Wa¹ chaa¹h¹ hnäh¹ llu¹ ba¹, jëeh¹ lä¹kye¹ hnäh¹

ma-jëeh` hnäh` he- wii` ko-jøh` kyaah` Cristo. Mah` lä- ja- lä` chaah` hnäh` llu` jwërte wa`ra- ga`të` jee` lä`jnääy` ha- koh` jøøh` laay`. ¹⁴ Llu` lä` kyah` hnäh` cher`mah` hlëeh` dsa- wii` kyah` hnäh` kwaat` kih` Cristo. Jëeh` jmi-llë` kih` Dio he- jnaah` jwërte, cheh` tää` kyaah` hnäh`. Dsoo` ba` mi-kwah` dsa- jmi-llë` kih` Dio pero hnäh` jmeeh` hnäh` juuh` kiyh`. ¹⁵ Pero jyoh` juu` ba` ja- cher`mah` jëeh` hnäh` he- wii` kih` he- ma-jngëeh` hnäh` dsa-, o cher`mah` ma-hiih` hnäh` kih` dsa-, cher`mah` ma-jmeeh` hnäh` he- hliih`, cher`mah` ma-taah` hnäh` jee` sa` ga`tëeh` hnäh`. ¹⁶ Pero cher`mah` jëeh` hnäh` he- wii` kih` he- laah` hnäh` dsa` kyaah` Cristo sa` la` o`hih`. Kwa` hnäh` ti`h-maah` kih` Dio ba` kih` he- jëeh` hnäh` he- wii`. ¹⁷ Ma`dsëë` jmi` he- ngiih` Dio kwaat` kih` dsa` kyaah`. Cher`mah` ma-løø` ngiiyh` kwaat` jnän`, ha- ga` koh` sa` jmeey` kih` hi- sa` ma`heeh` ju`hmëë` kiyh`. ¹⁸ Cher`mah` he`lii` ba` dsa`lää` hi- lluu`, ha- ba` lä` le` kih` hi- sa` ma`heeh` juu` kih` Dio hi- tääh` jmee` wa` la` cha- la-. ¹⁹ He`ja- ma` jëë` jne` he- wii` lä` hnøø` Dio, ma`nøø` jne` jmeen` he- llu` jmah` ba` hi` wa` tøøhn` goo- Dio lä`jë` he- chaä` jne`. Jëeh` hi- he` ga`jmää` jne` hi` mi`te` bih` juu` kiyh`.

Nuuh` kih` dsa- hi- kye- në`

5 Na` hlëëhn` lä`jëë` hnäh` dsa-gyueh` kyaah` gwah` lä`kaa` jee` tääh` hnäh`. Jëë` da`, koo- ba` la` ta` kin` kyaah` ta` he- jmeeh` hnäh`. Hi` jmeen` juu` dsoo` kih` he- wii` he- ga`ngëë` Cristo, hi` lä`ja- tëëhn` ya`jwii` kiyh` he- na` ga` lä`jnä`. He`ja- chuyun` kyaah` hnäh`. ² Hää` hnäh` lä`jëë` dsa` kyaah` Dio hi- nøø` goo- hnäh`. Jmee` hnäh` ta` lä`koh` llä` hoh` hnäh` ba`, ja` kyaah` he- wii`, ni` ja` kih` he- hee` hoh` hnäh` kuu`, hi` jmee` hnäh` lä`kaa` tuh`hoh` hnäh`. ³ Ta` wa` hnooh` hnäh` he- jmee` dsa- hi- hääh` hnäh` ta` he` kyah` hnäh`. Jmee` da` hnäh` ta` he` kih` dsa- jää`, mah` lä`kyueyh` jmeey` ja` ba` lä`koo- jmeeh` hnäh`. ⁴ Mah` lä`ja-, wa`ra- jah` hi- laä` to`në` kih` jee` lä`jëë` jne` hi-

hä` goo- ta` la-, hñah` jne` koo- coron he- jnaah` jwërte he- sa` hee` jih`koh`.

⁵ Ja`ba` lä`ja- hnäh` chih` kwaä-, wa` nuuh` hnäh` kih` dsa-gyueh`. Hi` jmee` hnäh` hwaah` hnäh` kyaah` dsa`kyaah` hnäh`. Jëeh`:

Dio jne` jwë` kih` hi- jmää` hñii` kaa`, pero llu` dsëy` kyaah` hi- jmää` hñii` hwaä`.

⁶ He`ja- jwëëhn` hnäh`, jmää` hnäh` hñaa` hwaah` kyaah` Dio hi- cha- cha-miih` be` kih` mah` jmääy` hnäh` kaa` wa`ra- ga`dsëë` jmi` ja-. ⁷ Tøøh` hnäh` goo- Dio lä`jë` huudse- he- chaä` hnäh`, jëeh` hñii` bih` hääy` hnäh`.

⁸ Leeh` hnäh`, mi-jnøø` hnäh` mi`nëh`. Jëeh` hi`sa`llu` hñaa` dsëy` kyaah` jne`. Tää` sa` jääy` ngëy`, hnaayh` hi- saayh`. Laay` lä`koh` yah` hää` jee` hnooyh` he- kuyh`. ⁹ He`ja- go`taah` hnäh` koo- hweh` kyaah` he- ma`dsoo` hoh` hnäh`, lä`ja- ta` kwa` hnäh` jwë` kaa`yh` hnäh`. Ma`ñeh` ba` hnäh`, ja`ba` lä`na` dsa`ngëë` lä`jëë` øøh` jne` hi- tääh` lä`kaa` jmi`gyueh`.

¹⁰ He` ba` Dio hi- kwa` lä`jë` he- llu` jnän` ga`tëeyh` jne` ta`la` kih` Jesucristo mah` tëëh` jne` ya`jwii` kiyh` he- sa` lläa` jih`koh`. Hi` ma`ngëë` ma`jëë` jne` he- wii` miih` jmi`, Dio jmää` jne` lluu` go`te-, jmeey` ja` jne` koo- hweh`, hi` jmeey` lä`cha` be` jnän`, mah` mo`so` cha- ga` he- le` jnän`. ¹¹ Lä`ja- wa` jmään` Dio jnän` jøøh` hi- cha- be` kih` lä`jë` joh` jmi` cha-. Wa` la` lä`ja-.

Ga`jmeey` Pee` Dio kih` dsa- jee` ga`dsaa` juu` la-

¹² Ma`siin` miih` juu` la- kyaah` Silvano hi- laä` jaä` øøh` jne` hi- mi`te` juu` kih`. Ma`kwan` miih` nuuh` la- kyah` hnäh` hi` jmeen` dsoo`, he- la- ja-, he- la` kwa` Dio. He`ja- go`taah` hnäh` koo- hweh` kyaah` he- ja-.

¹³ Øøh` jne` hi- tääh` jwii` Babilonia hi- na`lleeh` ko-jøh` kyaah` hnäh`, jmeey` Dio kyah` hnäh`, lä`ja- Marco gyueh` kyaan` ka`läh`. ¹⁴ Jmee` hnäh` Dio kih` dsa`kyaah` hnäh` hi` ja- chuh` hnäh` kiyh` lä`llu` he- hnaah` hnäh`.

Wa` hii` ti` kih` lä`jëë` hnäh` hi- laä` koo- ba` kyaah` Cristo. Wa` la` lä`ja-.

2 Pedro

Ga'si' Pee' kih' dsa-gooy'

1 Jnã' Simón Pee' jmeen' ta' kih' Jesucristo laan' apóstol kyaay', siin' kyah' hnãh' hĩ ma-dsoo' dsẽ' ko-jøh' kyaah' jnã'. Peer' jnaah' la' jnãn' he- ma-dsoo' dsẽ' jne' ta' la' kih' he- lluy' Jesucristo hĩ læã' jne'. Hĩ he' he' Dio jnãn'. 2 Ta' la' kih' he- kyuuh' hnãh' Dio hi' kyuuh' hnãh' Jesucristo Dsa-jøh' jnãn', wa' mi-jãã' Dio hnãh' cha-miil' hi' wa' jmeey' hii' ti' kyah' hnãh'.

Ha- læ' jmeé' jne' hĩ ma-dsoo' dsẽ' kih' Dio

3 Kyaah' be' kih' Dio ba' cha- læ' jẽ' he- jmeé' chaã' jne' mah' jmeé' jne' læ' hnøø' hñiiy'. Ga'hñah' jne' he- la-, kyaah' he- ma-kyuu' jnih'. Hĩ he' ga'tëeh' jne' ta' la' kih' he- laay' jøh' hi' liyh' jmeey' he- juh-gaa'. 4 Hi' læ' ja- ga'hñah' jne' he- juh-gaa' he- ga'jãh' jmeey' jnãn'. Peer' jnaah' la' jnãn' he- ma-kyuuh' jne' juu' kiyh'. Jëeh' ta' la' kih' juu' na- ma-tøøh' jne' jee' læ' jne' læ' koø- laa' hñii' Dio hi' læã' jne' kih' he- hliih' he- cha- jmi-gyuu' la- he- ngii' jmi'ngo' jnãn'.

5 He-ja- læ' llu' he- ma-dsoo' hoh' hnãh', kwa' hnãh' be' jmeé' hnãh' læ' koø- lle' kih' ba'. Hi' ja' ma' la' he- jmeeh' hnãh' læ' lle' kih', hnøø' læ' kyuuh' hnãh' cha-ga'miil'. 6 Hi' ja' ma' la' he- kyuuh' hnãh', hnøø' hãäh' hnãh' hñaaah'. Hi' ja' ma' la' he- hãäh' hnãh' hñaaah', hnøø' jøh' hoh' hnãh'. Hi' ja' ma' la' he- jøh' hoh' hnãh', hnøø' hnaah' hnãh' Dio. 7 Hi' ja' ma' la' he- hnaah' hnãh' Dio, hnøø' jmeeh' hnãh' he- llu' kih' dsa-kyaah' hnãh'. Hi' ja' ma' la' he- ja-, hnøø' hnaah' dsa-kyaah' ba'. 8 Cher'mah' jmeeh' hnãh' læ' jẽ' he- ja-, hi' ngoo' ba' jmeeh' hnãh' cha-ga'miil' læ' ja-, ma' ja- ba' læ' jnã' ta' kyah' hnãh'. Hi' ja' koø- jwah' hnãh': "Kyuu' ba' jnãh' Jesucristo Dsa-jøh' jnãn'." 9 Pero hĩ sa' jmeé' læ' ja-, sa' jnã' kiyh', laay' læ' koø- jaã' hĩ tũũ'. Ma-gaa' dsëy' ha- læ' ga'che' læ' jẽ' he- hliih' he- ga'jmeey' jãã'.

10 Læ' ja- øøhn', mi-jnãã' hnãh' he- na-llëeh' hnãh' hi' mi-jnãã' hnãh' he- laah' hnãh' hĩ ga'tëeh' Dio. Cher'mah' jmeeh' hnãh' læ' jẽ' he- ja-, sa' tãh' hnãh' jih' koh', 11 hi' ni' koø- sa' cha- he- ha' kyah' hnãh', na-na' ba' jwë' kyah' hnãh' go-tãah' hnãh' tãã' ya' jwii' kih' Jesucristo, Dsa-jøh' jnãn' hĩ læã' jne'.

12 He-ja- ngoo' ba' jnã' mi-dsoohn' hoh' hnãh' kih' juu' la- ma'ke' ma-kyuuh' hnãh' hi' tãäh' hnãh' koø- hwëh' kyaah' ju'dsoo' la-. 13 Pero llu' ga' laan' he- kwan' nũh' la- kyah' hnãh' ta' ko-jiih' chaan'. 14 Jëeh', ma' ba' jnã', chah' ba' ya'hëen' jmi-gyuu' la-, læ' ja-

ga' mi'jnãã- Jesucristo kin'. 15 He-ja- kwan' be' læ' jiih' jee' le', hlëeh'n' hnãh' juu' la- mah' læ' dsooh' hoh' hnãh' ga' ma'juun'.

Ga'jëé' Pee' ha- koh' sa' juuh' be' he- ga'mi'jnãã- Cristo

16 Læ' ma' ga' kwa' jnãäh' juu' kyah' hnãh' sa' ga'h-lëeh'n' juu' ta' jmah' he- gwa' kyaah' may'. Ga' jmeé' jnãäh' dsoo' ha- læ' læ' jnã' be' kih' Jesucristo Dsa-jøh' jnãn' wa' ra- ga'të' jee' jãyh'. Jëeh' kyaah' mi' nẽ' jnãäh' ga'jëé' jnãäh' koø- hä', ha- læ' tøjlëé- ga'jmãäy' hñiiy'. 17 Ga'jëé' jnãäh' ga'jmãä' Dio jøøyh' hi' ga'jmeey' juuh' kiyh'. Jee' ja- ga'nũh' jnãäh' ha- læ' na'hñaaah' ga'h-lëeh' Dio kiyh', ga'jãyh': "Hĩ la- na- gyuu' kyaan' hĩ hnaan', peer' chaan' llu' kyaayh'." 18 He' ba' jnãäh' ga'nũh' jnãäh' he- ga'h-lëeh' gyuuh' ba' ja-, læ' ma' tøøh' jnãäh' ko-jøh' kyaah' Jesús gyuuh' moh' he- na' jngii' ja-.

19 He-ja- cha-ga'miil' hëeh' jnãäh' juu' kih' hĩ ma' ngëé' juu' kih' Dio llo'joo'. Hi' cher'mah' jmeeh' hnãh' he' kih' juu' ja-, jmeeh' ba' hnãh' llu'. Juu' ja- la' læ' koø- wa'je' he- kwa' jmeé' jee' na' hoo-, he- na' hih' læ' jiih' jnã', læ' jiih' hñãã' nũh' høø' chooy' wa'je' læ' ga'të' ne- h' tuh-hoh' hnãh'. 20 Kih' jee' læ' jẽ' he- jwahn' la- hnoon' tãh' hoh' hnãh' kih' he- la-. Ni' jaã' sa' læ' këh' jmi' kih' hñii' he- jiiy' juu' he- ga'si' læ' jëé' hĩ ma' ngëé' juu' kih' Dio. 21 Jëeh' ni' jaã' hĩ ma' ngëé' juu' kih' Dio, sa' ga'h-lëeh' læ' koø- la' hũũ' dsẽ' kih' hñiiy'. Ga'h-lëeyh' læ' koø- la' hũũ' dsẽ' kih' Dio ba', ta' la' kih' jmi'lle' Na' jngii' hĩ ma' jøø' kiyh'.

Dsa- hĩ kwa' juu' ta' juu' (Judas 4-13)

2 Ma' chaã' ba' dsa- llo'joo' hĩ ma' jãh' ngëéy' juu' kih' Dio jee' kih' dsa- ma-gyuh' jnãn' pero juu' kih' dsa- he' ma' la' juu' ta' juu' ba'. Hi' ja- ba' læ' ja- hwëé' ta' jwoh' hĩ kwa' juu' ta' juu' jee' kyah' hnãh' na'. Jwë' na' hmãã' ba' mi-gaay' hnãh', hi' hëey' hnãh' kyaah' he- mi'siyy' juu' kih' Dio, læ' jiih' jmãäy' ta' koø' Dsa-jøh' jnãn' hĩ ga'lãäy'. He- jmeey' læ' ja-, ngiiy' jã' na' ba' koh' dso' jwii' nẽ' kiyh'. 2 Jwëé' dsa' jmeé' ko-jøh' kyaayh' kyaah' jwë' hliih' kiyh'. Hi' kwaat' kih' dsa- he', mi'kwah' dsa- kih' ju'dsoo'. 3 Kih' he- hëé' dsëy' kuu', saayh' hnãh' kyaah' juu' he- gwa' tuh-d-sëy' hñiiy'. Ko-ja- ma-na-hëé' ba' dsa- he' llo'joo'. Mo'so' cha- jee' mo' læäy'.

4 Læ' ja- læ' jëé' ángele hĩ ga'jmeé' he- hliih', sa' ga' læ' jøh' dsẽ' Dio kyaayh', ga' jwäy' cha'je',

ga'hñuyy^h jee' na'hoo⁻ jee' sa' jnā' sa' nūh'. Jee' ja⁻ tāāy^h lā'ji^h dsēē' jmi^h he' llay' ta' kiyh'. ⁵ Hi' lā'ja⁻ ki-h' dsa' jmi⁻gyu^h hī⁻ ma' chaa⁻ llo'joo', sa' ga'kooy' dsēy' kiyh', ga'jngēēy^h hī⁻ hñaa⁻ dsē' he' kyaah' jmi^h. Jii⁻ ja⁻ ga'laa⁻ ma'la' Noé ba' kyaah' gyeē' hī⁻ ma' chaa⁻ kiyh'. Hī⁻ he' ga'kwa' juu' ha⁻ lā' dsa⁻taah' dsa⁻ kyaah' he' llū' jmah'. ⁶ Hi' lā'ja⁻ ga'hee' Dio jwi^h Sodoma kyaah' Gomorra, ga'jēēy' lā'ji^h ga'li^h tū'jwa⁻. Lā'ja⁻ ga'la' mah' lā'ñe⁻ dsa⁻ hī⁻ chaa⁻ na' ha⁻ lā' le' kih' hī⁻ sa' gah' Dio. ⁷ Jaa⁻ Lot ba' ga'lāāy', hī⁻ ma' laa' jaa⁻ dsa⁻ llūy'. Peer' ma' meeh⁻ dsēy' ma' jēēy⁻ ha⁻ lā' ma' tāāh' dsa⁻ hlēēh' he' jmeey' lā'jē⁻ he' la' o'hih'. ⁸ Hih' dsa⁻nūh⁻ llūy' he', lā'koō⁻ ma' gyay' koō⁻ jmi^h, koō⁻ jmi^h kyaah' dsa⁻ hlēēh' he', ma' jii' lā' ga'tē⁻ neh' tuh⁻dsēy', lā' ma' nuuy' hī⁻ ma' jēēy⁻ he' ma' jmeey' dsa⁻ he' wa' la' cha⁻ la'. ⁹ He'ja⁻ ma'ñe' ba' jne', Dio li-h' lāā' lā'jēē⁻ hī⁻ hnaayh⁻ ma' jēēy⁻ wii', hī⁻ hī⁻ hñaa⁻ dsē' he', lā' ma'tāāh' ja⁻ba', lā'ji^h lloo⁻ jmi^h lla' Dio ta' kiyh' mah' heeyh' wii'.

¹⁰ Hi' cha⁻ga⁻miih' wii' chee' Dio kih' hī⁻ ga'nāā' lā' hnøø' jmi⁻ngo' kih', hī⁻ ga'nāā' hnooh⁻ he' ga' jyoh' he' hee' dsēy', sa' hnøøy' jmeey' lā'koō⁻ la' mada' kih' Dio, ni' miih⁻ sa' goyh', jmäāy' hñiyy' jøøh', hī⁻ sa' goy-h' hlēēy^h wii' kih' hī⁻ kaa^h hī⁻ tāāh' gyu^h. ¹¹ Lā'jēē⁻ ángele hī⁻ tāāh' gyu^h, beē' ga' lā'koh' ga' jmi⁻lle' hlēēh' he', pero ni' lā'ja⁻ sa' tuu⁻ dsēy' jwäy' dso'jwii' ne' kih' hī⁻ hlēēh' he' cha⁻ ne' Dio.

¹² Pero dsa⁻ hñaa⁻ dsē' he', hlēēy^h wii' kih' lā'jē⁻ he' sa' ngēēy', jmeey' lā'koō⁻ jah' nuu' hī⁻ ma⁻na⁻jāā' jngēēh' dsa⁻. Lā'ja⁻ le' kih' dsa⁻ he', lā'koō⁻ jah' ba' heey' go⁻te'. ¹³ Jee' ja⁻ hyoyh' jñeey' lā'koō⁻ te' ta' hliih' he' ma' jmeey'. Chaay' llū' jwē⁻te laay', jmeey' lā'jē⁻ he' tih⁻ dsēy' hñiyy'. Peer' hlēēh' dsa⁻ he', dsa⁻taayh' lā'kye⁻ jee' jmeeh⁻ hnāh' jmi^h, kuyh' ko⁻jøh' kyaah' hnāh', hnooh' gyih' ma'la' he' hee' dsēy'.

¹⁴ Sa' le' jēēy' jaa⁻ dsa⁻mē', ma'ra⁻ he' hee' ba' dsēy'. Sa' dsa⁻lā⁻dsēh' dsēy' jmeey' he' hliih'. Mi⁻gaay' dsa⁻kyaah' hnāh' hī⁻ sa' cha⁻ be' kih'. Peer' hñuyy' ha⁻ lā' jee' liyh' lā'jē⁻ he' hee' dsēy', jēēh' ma⁻hāāy' kyaah' dso'jwii'. ¹⁵ Ma⁻jmeey' ta' koo' kih' jwē' llū', ma⁻kayh' jwē'. Ga⁻nāāy' jmeey' lā'koō⁻ ga'jmeey' Balaam, joō' Beor hī⁻ ga'hnooh⁻ ha⁻ lā' ma⁻lā⁻chay' kuu' kyaah' he' hliih' he' ma' jmeey'. ¹⁶ Pero burra hī⁻ ma' dsēē' Balaam he' ga'hlēēh' lā'koō⁻ jaa⁻ dsa⁻. Ga⁻juyy⁻ h' kiyh', kih' he' ma' jmeey' hu⁻dsē⁻ hliih' ja⁻, mah' sa' ma' dsooy' ta' cha⁻ne' kyaah' hu⁻dsē⁻ ngaah' kiyh'.

¹⁷ Lā'jēē⁻ dsa⁻ hñaa⁻ dsē' he', laa' lā'koō⁻ jmi⁻too⁻ he' sa' haa' jmi^h, hī⁻ laay' lā'koō⁻ jni^h he' go⁻kye' lle' wa' ha⁻ cha⁻ ha⁻. Ma⁻na⁻heey' go⁻te'. Ma⁻la' juu' dsa⁻nāāy' jee' na'hoo⁻ lāh⁻ lā'jē⁻ joh' jmi^h cha⁻.

¹⁸ Hlēēy^h juu' kaah' jmah' he' sa' tøøhn' ta', hī⁻ kyaah' lā'jē⁻ he' ngii' jmi⁻ngo' ja⁻, mi⁻gaay' øøh' jne' hī⁻ hmēē' ma⁻laa' kih' he' hliih'. ¹⁹ Hī⁻ he' jāh' lā'la⁻: "Ma⁻na⁻laa' ba' jne'. He⁻ja⁻ cha⁻ jwē' jnān' jmeen' lā'jē⁻ he' lla' dsē' jne'." Pero ni' sa' ñey⁻ he' sa' na⁻laay'. Na⁻h⁻neēy' jmeey' he' hliih' jmah' ba'. Jēēh', cher'mah' ga⁻ta^h dsa⁻ kyaah' wa' he' cha⁻ he' he' jøø' kih',

ma⁻laay' kyaah' he' ja⁻. ²⁰ Cher'mah' ga'laa' jaa⁻ dsa⁻ ki-h' he' hliih' he' cha⁻ jmi⁻gyu^h la⁻, ta⁻la' kih' he' ga⁻lā⁻kyuuy' Dsa⁻jøøh' jnān' hī⁻ lāā⁻ jne', hī⁻ cher'mah' ga⁻jēēy⁻ ka⁻lāh' ta⁻ ka⁻luuy', hī⁻ ga⁻li^h he' hliih' ja⁻ kiyh', cha⁻ga⁻miih⁻ lā⁻hlēēy^h, lā⁻koō⁻ ma' laay' jāā'.

²¹ Llu' ga' la' kih' dsa⁻ he' wa⁻ra⁻ jāh' kih' sa' ga⁻lā⁻kyuuy⁻ go⁻te⁻ jwē' llū'. Jwiyy', kih' he' ga⁻lā⁻kyuuy⁻ ba' mah' ga⁻jmeey' ta' koo' mada⁻ he' na⁻jngii' he' ga⁻hyoyh' kih' Dio. ²² He' lā'ja⁻, jēēh' kwee' lā'koō⁻ dsoo' juu' he' hlēēh' dsa⁻: "Sa⁻dsii' hī⁻ ñū⁻, koō⁻ ka⁻lāh' kuyh⁻ tū⁻ñū⁻ kiyh'", hī⁻ "cha⁻ñe' hī⁻ ma⁻na⁻jngēē', koō⁻ ka⁻lāh' looyh' jmi^h jii'."

Lloo⁻ koō⁻ jmi^h jāh' Jesús ka⁻lāh'

3 Peer' hnaan' hnāh' øøhn', jee' la⁻ ma⁻tē' to' mo⁻je⁻ he' siin' kyah' hnāh'. Lā⁻to' na⁻ hlēēh' koō⁻ ba' juu', hlēēhn' hnāh' mah' kah' hnāh' koō⁻ neē' ba' hu⁻dsē⁻. ² Hnoon' lā⁻dsooh⁻ hoh' hnāh' kih' lā⁻jē⁻ he' ga⁻si^h hī⁻ na⁻jngēē⁻ hī⁻ ma' ngēē⁻ juu' kih' Dio llo'joo'. Hī⁻ hnoon' lā⁻dsooh⁻ hoh' hnāh' mada⁻ kih' Dsa⁻jøøh' jnān' hī⁻ lāā⁻ jne'. Jēēh' jnāāh' hī⁻ laa' apóstole, kwa⁻ jnāāh' juu' kiyh' jee' kyah' hnāh'.

³ Wa' lā⁻dsoo⁻ hoh' hnāh' to⁻ne' he' jwahn' la⁻. Wa⁻ra⁻ ga⁻tē' jee' llaa' jmi^h, ya⁻nāā' dsa⁻ hī⁻ mi⁻kwah' kih' lā⁻jē⁻ ba', hī⁻ joh' he' hliih' sa' jmeey' lā⁻koō⁻ ngii' jmi⁻ngo' kiyh'. ⁴ Jāyh' lā⁻la⁻: "¿He⁻la' sa' ma⁻jah' Cristo lā⁻koō⁻ ga⁻bāāy⁻ hñiyy' ma' jāyh'? Lā⁻ji^h jmi^h ga⁻juu' dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnān', lā⁻ ma⁻ngoo' ja⁻ba' hii' ti⁻jmi⁻gyu^h lā⁻ji^h na'. Sa' cha⁻ he' ma⁻na⁻si^h lā⁻ji^h ma' ga⁻nøø' jmi⁻gyu^h, jāh' dsa⁻ he'. ⁵ Sa' hnøøy' nuuy' ha⁻ lā' ga⁻nøø' jmi⁻gyu^h. Jēēh', kyaah' koō⁻ ga⁻hlēēh' ba' Dio, ga⁻la' gyu^h hwa' lā' ma' to⁻ne'. Hwa' ya⁻hñ' neh' jmi^h, hī⁻ jmi^h ja⁻ ga⁻nøø' lā⁻ku' lā⁻jii' kih'. ⁶ Ja⁻ba' kyaah' jmi^h ja⁻, ga⁻hee' Dio jmi⁻gyu^h he' ma' nøø' jāā', lā⁻koō⁻ ma' chaa⁻ Noé. ⁷ Hi' kyaah' he' ga⁻hlēēh' Dio, ma⁻na⁻la' juu' koo' kyaah' je' gyu^h hwa' he' jnā' na'. Koō⁻ jøøy' ba' ha⁻ lā' lloo⁻ jmi^h jmeey' jwiz' mah' mi⁻llaay' lā⁻jēē⁻ hī⁻ hñaa⁻ dsē', ja⁻ga' heey' lā⁻jē⁻ go⁻te'.

⁸ Pero hnāh' hī⁻ hnaan', ta' wa' gaa' hoh' hnāh' he' la⁻. Koō⁻ jmi^h jnā' jne', kih' Dio la' koō⁻ mil⁻ji⁻ñe'. Hī⁻ koō⁻ mil⁻ji⁻ñe', la' kih' Dio lā⁻koō⁻ koō⁻ jmi^h ba'. ⁹ Jā⁻ he' dsa⁻lā⁻hēē' Dio mi⁻tey' he' ga⁻bāāy⁻ hñiyy' jmeey', lā⁻koō⁻ laa' ko⁻llaā' dsa⁻. He⁻ jøh⁻ dsēy' kyaah' jne' ba' ja⁻, sa' hnøøy' hee' ni' jaa⁻, he' hnøøy' lā⁻d⁻saā⁻ dsē' lā⁻jēē⁻ ba' mah' ya⁻nāāy' ka⁻lāh' kih' Dio.

¹⁰ Wa⁻ra⁻ ga⁻dsēē' jmi^h kih' Dsa⁻jøøh' jnān', koō⁻ jmi^h he' sa' jøø' dsa⁻ ba' jāyh', lā⁻koō⁻ jmee' jaa⁻ dsa⁻hii'. Jmi^h ja⁻, hii' goo⁻ āāh' go⁻te' gyu^h jmi⁻gyu^h, koo' kyaah' je'. Lā⁻ja⁻ koo' hwa' la⁻ kyaah' lā⁻jē⁻ he' cha⁻ ne' kih'.

¹¹ Kih' he' ma⁻ñe' jne' he' hee' lā⁻jē⁻ go⁻te' he' cha⁻ gyu^h hwa', he⁻ja⁻ jmee' bii' dsa⁻toohn' na⁻jngēē' jne' jee' hnāāhn' Dio. ¹² Hnøø' dsa⁻toohn' kyaah' o⁻jøh' dsē⁻ lā⁻ji^h lloo⁻ jmi^h ja⁻. Wa' kwan' be' hñaa' ta' jnān' mah' wa' lā⁻te' ga⁻juh'. Jmi^h ja⁻ hee' gyu^h jmi⁻gyu^h, koo' kyaah' je'. Hī⁻ lā⁻jē⁻ go⁻te' he' ga' cha⁻ joo' kyaah' je'. ¹³ Pero jne' tøøhn' jøøn' koō⁻ gyu^h hwa'

he- hmëë' he- ga-bääh- Dio hñii' kwa'. Jee' ja- lä'cha- he- llu' jmah' ba'.

¹⁴ He-ja- jwahn' øøhn' hi- hnaan', ta'ko-jjih' tøøh' jne' jøøñ' he- lä'te' he- ja-, wa' kwan' be' mah' jee'y' jne' tøøhn' na-jngëen' hi' ni' miih- sa' cha- he- na-bääh- jne' hi' hii' tii' jnän' wa'ra- ga'të' jee' jäh'.
¹⁵ Hnøø' täh' dsë- jne' kih' juu' la-. Cher'mah' sa' jayh' chah', he- hnøøy' lääy' lä'jëë' ba' ja-. Kih' he-ja- ba' na-, he- jøh- dsë' Dio kyaah' jne'. Ja-ba' lä'ja- ga'sii' øøh' jne' Paa' hi- hnää' jne' lä'koø- la' huu'dsë- he- ga'hyoyh' kih' Dio. ¹⁶ Lä'jë' mo'je- kiyh' he- ga'siiy', hlëëyh' ja-ba' lä'koø- hlëëh' jnä' kih' he- la-. Hi' jee' llah' na'sii' jwëëh' he- sa' lä'ngëë' jne'. He-ja- ko'llaa'

dsa- hi- sa' ngëë' hi- sa' la' koø- ba' huu'dsë- kih', mi'siiy' juu' he- ga'sii' Paa'. Hi' lä'ja- mi'siiy' ka-läh' ta' jee' jyoh' jee' na'sii- juu' kih' Dio, lä'jwë' ja- heey' hñiiy' go-te'.

¹⁷ Hnäh' øøhn' hi- hnaan', ma-ngëë' ma-nuuh- ba' hnäh' juu' la-, he-ja- hää' hnäh' hñaa' kih' hi- ta-juu' he' mah' sa' kah' hnäh' jyoh' jwë' hi' lä'ja- sa' täh' hnäh', na' he- ma-tääh' hnäh' koø- hweh'. ¹⁸ Wa' lä'kyuuh' hnäh' cha-ga'miih- Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' hi- lää' jne'. Lä'ja- go-nää' ba' hnäh' ta' cha'në' kyaah' he- llu' he- la' kwa' Jesús. Lä'ja- wa' jmeen' juuh- kiyh' jmii' na' hi' lä'ja- ka-läh' lä'jë' joh' jmii' cha-. Wa' la' lä'ja-.

1 Juan

Juu' he- jmees' chaa- jne'

1 Jee' la- sii- jnaah' kyah' hnah' juu' kih' hi- chaa- jaa' ga' kih' jmi-gyuu'. Ga-nuus' jnaah' juu' he- ga'kway', kyaah' mi'ne' jnaah' ga'jee' jnaah' kiyh'. Ga'jee' jnaah' hi' ga'chu' ga'bee' jnaah'. Hi- he' he' laa' juu' hi- jmees' chaa- dsa- he-ja- kwa- jnaah' juu' kiyh'. ² Hi- na'jiih' he' ga'la'jnaay' la' ma' jay' jmi-gyuu' la-. ga'jee' jnaah', hi' jmees' jnaah' ju'dsoo' kiyh'. He- ja- hlee'h' jnaah' hnah' kih' hi- na'jiih' taa'. Hi- he' ma'chaa' kyaah' Taa' jaa', hi' he' ba' hi- he' ga'la'jnaay' jee' kyaah' jnaah'. ³ La'jee' he- ma'jee' jnaah' hi' he- ma-nuus' jnaah', juu' ja-ba' kwa- jnaah' mah' la'ja' kyah' hnah' la'cha- koo- ba' huus'dse- kyaah' jnaah', la'koh' hii' koo- ba' huus'dse- kyaah' jnaah' kyaah' Dio hi' kyaah' joo'y' Jesucristo. ⁴ La'jee' he- la- sii- jnaah' kyah' hnah' mah' jee- hoh' hnah' go-te'.

Dio laa' wa'je-

⁵ He- la- na- juu' he- ma-nuus' jnaah' kiyh', ja-ba' juu' la- kwa- jnaah' kyah' hnah' ka-lah'. Dio he' hi- laa' wa'je-, ni' miih- he- hliih' sa' cha- kiyh'. ⁶ Cher'mah' jah' jne', hii' koo- ba' huus'dse- jnan' kyaah' jnih' mah' jmees' ga' jne' he- hliih', he- ta'juu' ba' jne' ja-, jeeh' sa' mi-te' jne' la'koo- lle' ju'dsoo'. ⁷ Pero cher'mah' mi-te' jne' la'koo- lle' kih' hi- haa' jee' wa'je-, ja-ba' la'koo- haa' hii' Dio jee' wa'je-, he-ja- ba' dsoo' hii' koo- ba' huus'dse- jnan' kyaah' ooh' jne'. Hi' kyaah' jma- kih' Jesucristo joo' Dio gyih' la'jee' dso'kye- jnan'.

⁸ Cher'mah' jah' jne' sa' cha- dso'kye- jnan', he- mi-gaa' jne' hnaa' ba' jne' ja-, sa' cha- ju'dsoo' cha- jnan'. ⁹ Pero cher'mah' ga'mi'jnaa' jne' dso'kye- jnan', lluu' ba' Dio, hi- la' ma'koo' ja-ba' dsé' kih' dso'kye- jnan', hi' chey' go-te' la'jee' he- hliih' he- dsa-hlaah' jne'. ¹⁰ Cher'mah' ga'jah' jne' sa' cha- dso'kye- jnan', he- jmaa' jne' Dio he- ta'juuy' ba'. Sa' ha' juu' kiyh' neh' tuh-dse- jne' cher'mah' la'ja- la'.

Jesús cheh' ne' jnan' ngii' jnan' kih' Dio

2 Hnah' gyuu' pih' kyaah', ma-siin' la'jee' he- la- mah' mo'so' jmeeh' ga' hnah' dso'kye-. Pero cher'mah' chaa- hi- ma-jmees' dso'kye-, chaa- jaa- hi- cheh' ne' jnan' ngii' kih' Taa', hi- he' he' Jesucristo, hi- lluu' go-te'. ² Hi- he' ga'ngée' hii' mah' ga'juuy', ga'mi'hmaayh' dso'kye- jnan'. Pero ja' ma'la' dso'kye- jnan' ga'mi'hmaayh', la'ja- ka-lah' ga'mi'hmaayh' dso'kye- kih' ga'la'jee' dsa- hi- taa'h' jmi-gyuu' la-.

³ Cher'mah' ga'hoo' jne' nuuh' kih' Dio, ma'nee' jne' he- ma-kyuu' ba' jnih' ja-. ⁴ Pero hi- jah': "Kyuu' ba' jna' Dio", mah' sa' hoo' nuuh' kiyh', he- ta'juuy' ba' ja-. Sa' la' dsoo' juu' kiyh'. ⁵ Pero hi- hoo' juu' kih' Dio, hi- he' ba' hnää' Dio la'koo- te' lle' kih'. He- la'ja-, ne' jne' he- laa' jne' koo- kyaah'. ⁶ Hi- jah' laa' koo- kyaah' Dio, hi- he' aa- jmi' jmeey' la'koo- ga'jmees' Jesús ba'.

Nuuh' hmee' he- ga'kwa' Jesús

⁷ Ja' he- hmee' nuuh' la- he- siin' kyah' hnah' ooh'. Nuuh' ma-gyuh- he- ma-kyuuh- hnah' la' ma' to-ne' ba' la-. Nuuh' ma-gyuh- la-, la' juu' he- ga-nuus- hnah' la' ma' to-ne'. ⁸ Pero ma'ra' he- hmee' ba' nuuh' la- he- siin' kyah' hnah'. Jeeh', ma'ra' he- ga'la'hnää' ba' Cristo jne' hi' la'ja- ma-la-hnaah' hnah' ooh' hnah'. Jeeh', dsa-ngée' ba' he- na'hoo- ja-, hi' ngoo' dsa-la'jna' hii' wa'je- he- jmees' hnää' dsa-.

⁹ Hi- jah' haa' jee' jna' wa'je- mah' na'häy' ooyh', la' ma'hä' bih' jee' na'hoo-. ¹⁰ Hi- hnää' ooh', hi- he' haa' taa' jee' jna' wa'je-. Sa' cha' he- jmees' tēyh'. ¹¹ Pero hi- na'hoo' kih' ooh', la' ma'hä' bih' jee' na'hoo-. Jeeh' he- hliih' jmah' ba' jmeey'. Hi' ni' sa' ney' ha- ta' dsooy', jeeh' sa' jna' mi'ney' he- ngēy' jee' na'hoo-.

¹² Gyuu' pih', siin' kyah' hnah', jeeh' ma-na-che' dso'kye' kyah' hnah' ta'la' kih' Jesús. ¹³ Hnah' dsa- ma-kaah', siin' kyah' hnah', jeeh' ma-la-kyuu' ba' hnah' hi- ma'chaa- jaa' ga' kih' jmi-gyuu'. Hi' siin' kyah' hnah' chih' kwaah', jeeh' ma-leh- hnah' kih' hi- hlee'h'.

Siin' kyah' hnah' gyuu' pih', jeeh' ma-la-kyuu' ba' hnah' Taa'. ¹⁴ Siin' kyah' hnah' dsa- ma-kaah', jeeh' ma-la-kyuu' ba' hnah' hi- ma'chaa- jaa' ga' kih' jmi-gyuu'. Siin' ka-lah' kyah' hnah' chih' kwaah', jeeh' cha-be' kyah' hnah', hi' ma'ja' koo- hweh- juu' kih' Dio ne- h' tuh-hoh' hnah', hi' ma-leh- hnah' kih' hi- hlee'h'.

¹⁵ Ta' wa' hee' hoh' hnah' he- cha- jmi-gyuu' la-, ni' he- ga' jyoh' he- cha- ne' kih'. Hi- hee' dsé' he- cha- jmi-gyuu' la-, sa' hnääy' Taa'. ¹⁶ Jeeh', la'jee' he- hliih' he- cha- jmi-gyuu' la-, sa' gwa- kih' Dio. Kih' jmi-gyuu' la- ba' ja- he- hee' dsé' jmi-ngo', hi' he- hee' dséy' la'jee' he- jee'y', hi' he- jmaa'y' hii'y' joo'h'. ¹⁷ Dsa-llaa' ba' he- cha- jmi-gyuu' la- kyaah' he- hee' dsé' dsa-. Pero hi- jmees' la' hoo' Dio, la' ma'chay- ja-ba'.

Ju'dsoo' hi' juu' ta'juu'

18 Gyuu' kyaan', ngoo' ga'dsaa' jmi' he' t00hn' la-. Ma-nuuh' ba' hnah' kih' jaa' hi' ja' hi' na-h00h' kih' Cristo. Hi' la'ja' la', jwee' dsa' kyaay' ma'chaa' na'. Ki-h' he'ja' ba' na', ne' jnaah' ngoo' ga'dsaa' jmi' he' t00hn' la-. 19 Hi' he' ga'hwee' jee' kyaaj' jnaah', pero sa' ma' laay' kyaaj' jnaah'. Wa'ra- jah' kih' ma' laay' kyaaj' jnaah', ma' jay' koo' hweh' kyaah' jnaah'. He' ga'hwee' jee' kyaaj' jnaah' ga'la'jna', ja' la'jee' laay' kyaaj' jnaah'.

20 Pero ma'hñah' ba' hnah' jmi'le' Na'jngii' he' ga'kweeh' Cristo hnah'. He'ja' ma'kyuuh' ba' hnah' ha' la' la' ju'dsoo'. 21 Ja' kih' he' sa' kyuu' hnah' ju'dsoo' he' siin' juu' la' kyah' hnah'. Siin' he' la' kih' he' ma'kyuuh' ba' hnah'. Jeeh' ma'neh' ba' hnah' ni' koo' juu' ta'juu' sa' go'hi' jee' kih' ju'dsoo'.

22 Hi' na' hi' ta'juu'? Hi' jah' kih' Jesus sa' laay' Cristo, hi' he' ba' hi' ta'juu'. Hi' na'h00h' kih' Cristo, jayh' sa' chaa' Dio hi' ni' sa' chaa' joo' ka'lah'.

23 La'jee' hi' jah' sa' laa' Jesus joo' Dio, hi' he' sa' laa' kyaaj' Taa'. Pero hi' mi'jnaa' hñii' he' laay' kyaaj' joo' Dio, laay' kyaaj' Taa' ka'lah'.

24 Wa' ja' koo' hweh' kyaah' hnah' he' ga'nueh' hnah' la' ma' to'ne'. Jeeh', cher'mah' ga'ja' koo' hweh' kyaah' hnah' he' ga'nueh' hnah' la' ma' to'ne', la'ja' taah' hnah' taaj' kyaah' joo' hi' kyaah' Taa' ka'lah'.

25 He' la' ja', he' ga'baah' Jesucristo hñii' kyaah' jne': he' ga'jmeey' chaa' jne' taaj'.

26 Siin' he' la' kyah' hnah' mah' la'neh' hnah' kih' hi' hn00' mi'gaa' hnah'. 27 Pero jmi'le' Na'jngii' he' ma'hñah' hnah' kih' Cristo, ma'ja' ja' ba' kyaah' hnah'. Mo'so' jmees' bii' hi' mi'tee' hnah'. Jmi'le' Na'jngii' ba' mi'tee' hnah' ga'la'je'. Hi' hl0eyh' ju'dsoo' jmah' ba', ja' juu' ta'juu'. Ja' go'taah' hnah' koo' hweh' kyaah' Cristo, ja' ba' la'koo' ma'mi'tee' jmi'le' Na'jngii' hnah'.

28 Gyuu' kyaan', na' na' go'taah' hnah' koo' hweh' kyaah' Cristo. La'ja' la'cha' o'joh' ds0' jnan' wa'ra' ga'te' jee' la'jnaay', hi' la'ja' sa' jan' kyaah' o'hiih' wa'ra' ga'te' jee' jayh'. 29 Ma'neh' ba' hnah', lluu' ba' Jesus. La'ja' hn00' la'ng0eh' hnah' ka'lah', la'jee' hi' jmees' he' lluu' laay' kyaaj' Dio.

Hi' laa' joo' Dio

3 Jee' da' hnah' ha' koh' sa' hnaa' Taa' jne', la'jiih' ma'mi'cheey' jne' joo'. He'ja', dsa' jmi'gyuu' sa' kyuu' jne', jeeh' sa' ga'la'kyuu' hñii' Dio. 2 00hn' hi' hnaan', na' ma'laa' jne' joo' Dio. Sa' ga' ma'ne' jne' ha' la' lee' jne'. Pero ne' ba' jne', wa'ra' ga'te' jee' la'jnaa' Jesucristo, lee' jne' la'koo' laay' hñiiy', jeeh' ma'ja' jee' jnih' na'hñaa' la'jee' la'koo' laay' hñiiy'.

3 Hi' ga'la'jee' hi' cha' o'joh' ds0' kih' he' leey' kwee' kyaayh', hi' he' na', ngoo' mi'lluuy' hñiiy' cha'ga'mi-ih' la'jiih' leey' na'jng0ey' la'koo' na'jng0ee' hñii' Jesus.

4 La'jee' hi' jmees' dso'kye', hl0eyh' cha'ne' ley kih' Dio. Jeeh' hi' jmees' dso'kye' na', sa' mi'tey' kih' ley.

5 Ma'neh' ba' hnah', ja' Jesus mah' jñuu' dso'kye' jnan'. Hi' he' ni' miih' dso'kye' sa' ga'la'cha' kih'.

6 La'jee' hi' taah' kyaayh', sa' jmeey' dso'kye'. Pero la'jee' hi' jmees' dso'kye', sa' ga' ma'jee' ni' sa' ga' ma'la'kyuu'. 7 Gyuu' kyaan', ta' kwa' hnah' jwe' kih' ni' jaa' mah' mi'gaa' hnah'. Hi' jmees' ma'la' he' lluu' jmah', hi' he' ba' lluu', la'koo' lluu' hñii' Cristo. 8 Pero hi' ga'naa' jmees' dso'kye', laa' kyaaj' hi'sa'llu', jeeh' hi'sa'llu' ga'l00' jmees' he' hñiih' la' ma' to'ne'. He'ja' ja' joo' Dio mah' heey' ta' kih' hi'sa'llu'.

9 La'jee' hi' laa' kyaaj' Dio sa' jmeey' dso'kye', jeeh' la' ma'laay' ja' ba' sa'ju' kih' Dio. Sa' le' jmeey' dso'kye', kih' he' laay' kyaaj' Dio. 10 Jee' la' dsa'la'jna' hñii' laa' joo' Dio hi' hñii' laa' joo' hi'sa'llu'. Ga'la'jee' hi' sa' jmees' he' lluu', hi' sa' hn0ay' 00yh', sa' laay' kyaaj' Dio.

Wa' hn0a' jne' la'jaa' la'jaa' dsa'kyaahn'

11 Juu' la', he' ga'nueh' hnah' la' ma' to'ne': Wa' hn0a' jne' la'jaa' la'jaa' dsa'kyaahn'. 12 Ta' jmees' hnah' la'koo' ga'jmees' Cain hi' ma' laa' kyaaj' hi'sa'llu' mah' ga'jng0eyh' 00yh'. Hee' kih' ja' he' ga'jng0eyh' 00yh'? Ga'jng0eyh', kih' la'je' he' ma' jmeey' ma' la' ta' hñiih' ba', hi' ta' kih' 00yh' ma' la' ta' lluu' jmah'.

13 Hnah' 00hn', ta' jmees' hnah' dsaa' hoh' cher'mah' na'h00h' dsa' kyah' hnah'. 14 Kih' he' hn0a' jne' 00h' jne', he'ja' ma'ne' jne' ma'teeh' jne' jee' chaa' jne' taaj' lla' he' ma' juu' jne'. Pero hi' sa' hn0a' 00h', la' ma'na'juuy' ja' ba'. 15 La'jee' hi' na'h00h' 00h', laay' la'koo' jaa' hi' jng0eh' dsa'. Ma'neh' ba' hnah', ni' jaa' hi' jng0eh' dsa', sa' na'jnaay' kih' Dio.

16 Ma'ne' ba' jne' hee' ja' he' hn0a' jne' 00hn'. Jeeh', Jesucristo ga'ng0ee' hñii' ga'juu' jna' jne'. Ja' ba' la'ja' jne' ka'lah', aa' jmi' kwaaj' jne' hñaan' mah' juu' jne' kih' 00hn'. 17 Hi' ma'cha' kih' jmi'gyuu' la', mah' sa' kway' ni' miih' la' ma' lla'kyaaj' 00yh', ha' la'ja' jayh' hn0a' bii' Dio mah' sa' hn0ay' 00yh'. 18 Gyuu' kyaan', sa' jmaa' jnan' he' hn0a' jne' dsa'kyaahn' kyaah' juu' ta'jmah'. Hn00' kwan' la'kaa' tuh'ds0' jne' he' jmees' bii' kih', ja' koo' jmeen' ba'.

19 Heh' la'ja' ne' jne' he' t00hn' kyaah' ju'dsoo' hi' mo'so' hñii' ga' h00'ds0' jnan' cha'ne' Dio. 20 Pero cher'mah' hñii' ga' h00'ds0' jnan', ha' ga' sa' ne' Dio hi' jee' jne'. Ga'la'je' go'te' ba' ney'. 21 00hn' hi' hnaan', cher'mah' ma'na'jngii' h00'ds0' jnan', ma'cha' ba' o'joh' ds0' jnan' kyaah' Dio. 22 Hi' wa' he' cha' he' he' ng0in' kih' Dio, hñah' ba' jne', jeeh' h00' ba' jne' nuuh' kih' hi' jmees' ba' jne' la'je' he' tih' ds0y'. 23 He' la' ja' nuuh' kih': He' jmeen' dsoo' ds0' jne' kih' joo' Jesucristo, hi' he' hn0a' jne' dsa'kyaahn' la'koo' mada' he' ga'jmeey' jnan'. 24 Hi' h00' la'je' mada' kih', chaa' bii' kyaah' Dio, hi' Dio kyaayh' ka'lah'. Ta'la' kih' jmi'le' he' ga'kw0eyh' jne', he'ja' ba' na' ne' jne' Dio kyaah' jne'.

Beë' ga' Jmí'lle' kih' Dio lá'kòh' ga' jmi'lle' kih' hì'sa'la-lu'

4 Øøhn' hì' hnaan', ta' wa' heeh' hnäh' kih' lá'jēē' hì' jäh' kye' Jmí'lle' kih' Dio. Kye' da' hnäh' kwaat' kih' dsa' he' che' laay' kyaä' Dio o sa' laay'. Jēēh' jwēē' hì' ta'juu' ga'nää' lá'kaa' jmi'gyuu' jmäy' hñiyy' lá'kòh' hì' ngēē' juu' kih' Dio. 2 Lá'la' ba' lá'kyuu' hñih', hii' na' hì' kye' Jmí'lle' kih' Dio. Lá'jēē' hì' jäh' ja' Jesucristo, laa' jmi'ngo', hì' he' ba' kye' Jmí'lle' kih' Dio. 3 Hi' lá'jēē' hì' kye' jmi'lle' hì' jäh' sa' ga'laa' Jesucristo jmi'ngo', hì' he' sa' laa' kyaä' Dio. Jmí'lle' hì' na'høøh' kih' Cristo ba' he'. Ma'nueh' ba' hnäh', ja' jmi'lle' kih' hì' na'høøh' he' hì' ma'chay' ba' jmi'gyuu' jmi' na'.

4 Gyuu' kyaan', ma'laah' hnäh' kyaä' Dio, hì' ma'lēh' hnäh' kih' hì' ta'juu' he'. Jēēh' beë' ga' Jmí'lle' kih' Dio hì' jāā' hnäh', lá'kòh' ga' hì' jāā' dsa' jmi'gyuu'. 5 Dsa' he' laa' kyaä' jmi'gyuu' la' ba', he'ja' hlēy' juu' he' cha' jmi'gyuu' la', hì' dsa' jmi'gyuu' ba' nuu' kiyh'. 6 Pero jne' laa' jne' kyaä' Dio. Hì' kyuu' Dio, hì' he' nuu' jnän'. Pero hì' sa' kyuu' Dio, sa' jmeey' he' jnän'. Lá'ja' ba' jmee' lii' hee' na' jmi'lle' he' la' juu' ta'juu'.

He' ba' che' hnää' Dio jne'

7 Øøhn' hì' hnaan', wa' hnää' jne' dsa'kyaahn'. Jēēh', he' hnää' jne' øøhn' gwa' kih' Dio ba' ja'. Ga'lá'jēē' hì' hnää' dsa'kyaah', hì' he' ba' laa' kyaä' Dio, hì' he' ba' kyuu' Dio. 8 Hì' sa' hnää' dsa'kyaah', sa' ga' ma'kyuu' Dio. Jēēh', Dio hnää' bih' dsa'. 9 Kyaah' lá'la' ga'mi'jnää' Dio ha' kòh' sa' hnäy' jne'. Ga'cheey' jooy' jmi'gyuu' la' hì' laa' gyuu' koo' mēē' kyaay'. Mah' jmeey' chaa' jne' ta'la' kih' jooy' ba'. 10 Ha' gwa' he' hnää' jne' Dio. Sa' ja' jnän' he' hnää' jne' Dio. Dio ba' he' hì' ga'lá'hnää' jne' to'nē' he'ja' ga'cheey' jooy' mah' ga'juuy' la' jne' lá'jwē' jee' ga'lá'hmaah' dso'kye' jnän'.

11 Øøhn' hì' hnaan', cher'mah' Dio ma'lá'hnää' jne' cha'miit', ja' ba' lá'ja' ää' jmi' lá'hnää' jne' dsa'kyaahn'. 12 Jih'kòh' ni' jaa' sa' ma'jēē' Dio. Pero cher'mah' hnää' jne' dsa'kyaahn', Dio ba' kyaah' jne'. Hì' he' jmeen' lá'ja' ma'na'hñaa' he' hnää' jne' Dio. 13 Kih' he' ga'kwēēh' Dio jne' Jmí'lle' kiyh', he'ja' ñe' jne' chaa' jne' kyaah' Dio, hì' Dio kyaah' jne'. 14 Ma'jēē' jnäh' hì' jmee' jnäh' ju'dsoo', Täā' he' hì' ga'cheey' jooy' mah' läy' dsa' jmi'gyuu'. 15 Ga'lá'jēē' hì' jäh', Jesús he' laa' Jooy' Dio, chaa' kyaah' Dio, hì' Dio kyaayh' ka'läh'.

16 Ma'lá'kyuu' jnäh' hì' ma'jmeey' jnäh' dsoo' he' hnää' Dio jne'. Jēēh', Dio hnää' bih' dsa'. Hì' hì' tääh' koo' hweh' he' hnäy' dsa'kyaayh', chaa' kyaah' Dio, hì' Dio kyaayh' ka'läh'. 17 He'ja', cher'mah' hnää' jne' dsa'kyaahn', ma'na'hñaa' ba' he' hnää' jne' Dio mah' lá'ja' ma'cha' ba' o'jòh' dsē' jnän' wa'ra' ga'tē' jee' lla' Dio ta'. Jēēh' lá'koo' laa' hñi' Dio, ja' ba' lá'ja' laa'

jne' jmi'gyuu' la'. 18 Hì' hnää' dsa'kyaah', sa' cha' mo' goyh'. Hì' dsoo' hnää' dsa'kyaah', jmeey' ta' koo' ba' he' goyh'. Pero hì' goh', jēē' wii' ba' laay', he'ja' goyh'. Lá'ja' cher'mah' hì' goh', he' sa' na'hñaa' he' hnäy' Dio ba' ja'.

19 Hnää' jne' Dio, jēēh' hñi' bih' ga'lá'hnäy' jne' to'nē'. 20 Cher'mah' hì' jäh': "Jnä' hnaan' Dio", mah' na'häy' øøyh', hì' ta'juu' ba' he'. Jēēh', hì' jēē' øøh' mah' sa' hnäy', zha' lá'ja' hnäy' Dio hì' sa' ma'jēē' jih'kòh'? 21 Ga'hñah' jne' nueh' la' kiyh': Cher'mah' hì' hnää' Dio, wa' hnäy' øøyh' ka'läh'.

Wa' lla'dsēē' jne' kih' he' hñih'

5 Ga'lá'jēē' hì' ma'dsoo' dsē', Jesús he' laa' Cristo, hì' he' ba' laa' kyaä' Dio. Cher'mah' hnää' jne' jaa' dsa' hì' chaa' chih' kyaä', lá'ja' ka'läh' hnää' jne' chih' kyaay'. 2 Cher'mah' hnää' jne' Dio hì' jmeey' jne' lá'jēē' mada' kiyh', ñe' jne' hnää' ba' jne' ka'läh' lá'jēē' jooy'. 3 Lá'la' ba' la' he' hnää' jne' Dio, hnøø' høøh' lá'jēē' mada' he' jmeey'. Hì' lá'jēē' mada' kiyh' sa' jwēēh' go'tē'. 4 Jēēh', lá'jēē' hì' laa' kyaä' Dio lla'dsēē' kih' he' hñih' he' cha' jmi'gyuu' la'. Kyaah' he' ma'dsoo' dsē' jne' kih' Dio, he'ja' ba' ma'lla'dsēē' jne' kih' he' hñih' he' cha' jmi'gyuu' la'. 5 Hì' ma'dsoo' dsē', Jesús he' laa' Jooy' Dio, hì' he' ba' hì' lla'dsēē' kih' he' hñih' he' cha' jmi'gyuu' la'.

Cha' ba' he' jmee' ju'dsoo' kih' Jooy' Dio

6 Kyaah' jmi' hì' kyaah' jma' ja' Jesucristo jmi'gyuu' la'. Ja' ma'la' koo' ga'say' jmi', ga'tuy' jma' kiyh' dsòh' hma'cru'. Hì' ja' ba' Jmí'lle' kih' Dio jmee' ju'dsoo' he' jay', jēēh' Jmí'lle' kih' Dio la' ju'dsoo' jmah' ba'. 7 Uu' laa' hì' jmee' ju'dsoo' gyuu' jmi'gyuu'. Täā' he' jaa', hì' laa' juu' he' jee' ga'tē' uu', hì' Jmí'lle' Na'ngi' ka'läh'. Koo' ba' juu' hii' kih' jee' lá'jēē' uu' hì' he'. 8 Hì' cha' hnē' nēē' he' jmee' ju'dsoo' hwa' la'. Jmí'lle' kih' Dio he', jmi' ja', hì' jma' ka'läh'. Lá'jēē' hnē' nēē' he' ja', hii' koo' ba' juu' kiyh'. 9 Heeh' ba' jne' ju'dsoo' he' kwa' dsa', ha' ga' sa' kyeey' ju'dsoo' he' ga'jmeey' Dio kih' jooy'. 10 Hì' jmee' dsoo' dsē' kih' Jooy' Dio, kyeey' ju'dsoo' la' neh' tuh'dsēy'. Hì' sa' jmeey' dsoo' dsē' kiyh', jmäy' Dio jaa' hì' ta'juu', jēēh' sa' ma'heeyh' ju'dsoo' he' ga'jmeey' Dio kih' Jooy'. 11 He' la' ja' ju'dsoo' he' ga'kway': Ta'la' kih' Jooy' hì' na'jiit', ga'jmeey' chaa' jne' täā'. 12 Hì' ma'heeh' kih' Jooy', lá' ma'chay' ja' ba'. Pero hì' sa' ma'heeh' kih' Jooy', sa' na'jnäy' kih' Dio.

Nueh' kih' Jwaa' jee' ga'dsaa' juu' kiyh'

13 Siin' lá'jēē' he' la' kyah' hnäh' hì' ma'heeh' kih' Jooy' Dio, mah' lá'ñeh' hnäh' he' ma'chaa' ba' hnäh' täā', hì' mah' jmeeh' hnäh' dsoo' kih' Jooy' Dio.

14 He' la' ja' o'jòh' dsē' he' ma'cha' jnän' kyaayh'. Cher'mah' ga'ngiin' he' hnøø' jne' kiyh' lá' hyoh' dsēy', nuuy' ba'. 15 Hì' cher'mah' ñe' jne' nuuy' ba' jnän', lá'ja' ñe' jne' ka'läh' wa'ra' ga'ngiin' wa' he'

cha⁻ he⁻ he⁻ lla⁻kyaa¹ jne¹ kiyh¹, ma⁻hñah[~] ba¹ jne¹ ja⁻ lä¹jë¹ he⁻ ma⁻ngiin¹ ja⁻.

¹⁶ Cher¹mah¹ ja⁻ hnäh¹ ga¹jëeh¹ ja⁻ øøh¹ jne¹ hi⁻ jmee¹ dso¹kye⁻ he⁻ sa¹ jngiih¹ kiyh¹, ja⁻ ngiih¹ kiyh¹ kih¹ Dio, hi¹ Dio jmee¹ ba¹ jøh⁻ dsë¹ kiyh¹. He⁻ la⁻ ja⁻, hlëeh⁻ n¹ kih¹ hi⁻ jmee¹ dso¹kye⁻ he⁻ sa¹ jngiih¹. Jëeh¹, cha⁻ ba¹ dso¹kye⁻ he⁻ jngiih¹ kih¹ dsa¹. Hi¹ kih¹ hi⁻ ma⁻jmeey¹ dso¹kye⁻ ja⁻, sa¹ cha⁻ jwahn¹ ngii¹ kiyh¹. ¹⁷ Lä¹jë¹ he⁻ hliih¹ he⁻ jmee⁻ jne¹, la¹ dso¹kye⁻. Pero cha⁻ ba¹ dso¹kye⁻ he⁻ sa¹ jngiih¹ jnän¹.

¹⁸ Ma⁻ñe¹ jne¹ ga¹lä¹jëë¹ hi⁻ laa¹ kya¹ Dio mo¹so¹ jmeey¹ dso¹kye⁻, jëeh¹ Joø¹ Dio ba¹ hä¹ jne¹. Sa¹ kway¹

jwë¹ kih¹ hi⁻sa¹llu¹ mah¹ kaayh¹ jne¹. ¹⁹ Ma⁻ñe¹ ba¹ jne¹ he⁻ ma⁻laa¹ jne¹ kya¹ Dio, hi¹ hi⁻sa¹llu¹ ba¹ jmee¹ hih¹ lä¹kaa⁻ lä¹juh¹ jmi⁻gyuu¹. ²⁰ Hi¹ ma⁻ñe¹ ba¹ jne¹, ja¹ ba¹ Joø¹ Dio. Ga¹ jmeey¹ ga¹lä¹ngëë¹ jne¹ mah¹ lä¹kyuu¹ jni⁻ h¹. Hi⁻ he¹ he¹ laa¹ juu¹ dsoo¹. Hi¹ ma⁻tøøh¹ ba¹ jne¹ ko⁻jøh¹ kyaah¹ hi⁻ laa¹ juu¹ dsoo¹. Hi⁻ he¹ he¹ Jesucristo Joø¹ Dio. Hi⁻ he¹ he¹ hi⁻ dsoo¹ laa¹ Dio, hi⁻ jmee¹ cha⁻ jne¹ tä¹.

²¹ Gyuu⁻ kyaan¹, hä¹ hnäh¹ hñaa¹ kih¹ dio hi⁻ na⁻laa¹ kaah[~] dsa⁻. Wa¹ la¹ lä¹ja⁻.

2 Juan

Heē jā ju'dsoo' hī heē jā hē hnää' jne' dsa-kyaaḡh-
n'

1 Jnä' dsa- ma-gyuh- kyaaḡh' hnäh' sñn' juu' la- kih' dsa-më' hī na-lleeh' kyaa' Dio kyaaḡh' kih' lä'jēē' jooy' hī hnaan' lä'kaa- tuh-dsën'. Ja' ma-la' jnä' hnaan' hnäh', lä'ja- ka-läh', lä'jēē' hī ma-lä-kyuuh' ju'dsoo' hnäy' hnäh'. 2 Hnaan' hnäh' kih' he- tøh' jne' kyaaḡh' ju'dsoo' hī lä' ma-tøhn' ja-ba' kyaaḡh' ju'dsoo' la- lä'jēē' joh' jmi' cha-. 3 Ngñn' kih' Dio hī laa' Täa' jnän' hī ngñn' kih' Jesucristo jooy', wa' kway' he- llu' kyah' hnäh', wa' lä-nih' dsëy' hnäh', hi' wa' jmeey' hii' tii' tuh-hoh' hnäh', lä'koq- la' ju'dsoo' kiyh' hi' lä'koq- jiih' hnäy' hnäh'.

4 Peer' chaan- cha-miih- llu' kih' he- ma-jeen' ko-llaa' gyuu' kyaaḡh' hī ga-nää' lä'koq- hnøø' ju'dsoo' hi' lä'koq- nuuh' he- ma-hñah' jne' kih' Täa'. 5 Sa' la' nuuh' hmëē' he- sñn' kyah' la-. Ja-ba' nuuh' he- ga-hñah' jne' lä' ma' to-në' ba' la-. He-ja- hne- dsa-më', chuun' kyaaḡh' hne- na', wa' lä-hnäa' jne' dsa-kyaaḡh-n'. 6 He- la' ba' ja-, he- hnää' jne' dsa-kyaaḡh-n', he- jmeen' lä'koq- jäh' nuuh' kih' Dio ba'. He- la' ja- nuuh' he- ga-nuuh' hnäh' lä' ma' to-në': he- go-taaḡh' hnäh' hnaah' hnäh' dsa-kyaaḡh' hnäh'.

Dsa- hī ta-juu'

7 Jëeh', ga-nää' jwëē' hī ta-juu' lä'kaa- jmi-gyuu', hi' sa' jmee' dsoo' ja' Jesucristo jmi-gyuu' la-, laa' jmi-n-go'. Hī jmee' lä'ja-, hī he' he' hī ta-juu', hi' na-høoy- h' kih' Cristo. 8 Leeh' hnäh' mah' sa' hee' ta' kyah' hnäh' he- ma-na'llu'. Lä'ja- ba' leh' hnäh' na-tee' jñee' hnäh'. 9 Wa' hī cha- hī, hī dsa-kaḡh' jwë' cher'mah' ga-tuy' nuuh' kih' Cristo, sa' laay' kyaa' Dio. Pero hī høø' koq- hweh- nuuh' kih' Cristo, hī he' ba' laa' kyaaḡh' Dio hi' laay' kyaaḡh' Jooy' ka-läh'. 10 Cher'mah' jaa- hī ga'lloo' kyah' hnäh' hī sa' kye- nuuh' kih' Cristo lä'koq- hlëehn' la-, ta' heeh' hnäh' cha'neh' kyah' hnäh', ni' ta' jmee' hnäh' Dio kiyh'. 11 Jëeh', hī jmee' Dio kiyh', he- jmeey' ko-jøh' kyaaḡh' ta' hliih' he- jmee' dsa- he'.

12 Cha- cha-ga-miih- juu' he- hnoon' jwëēhn' hnäh', pero mo-so' ma-sñ' ga' jnä', kih' he- hnoon' nñn' na'jēēn' hnäh' mah' llan' juu' ko-jøh' hi' lä'ja- jēē- dsë- jne' go-te'.

13 Joq' dsa-më' øøh' hnäh' hī na-lleeh' kyaa' Dio, jmeey' Dio kyah' hnäh'. Wa' la' lä'ja-.

3 Juan

Ga'hii' juu' kih' Gayo he- ga'ngëëy' Ilu'

1 Jnä' dsa-gyuu' kyaa' hnäh', siin' juu' la- kih' ome' kyaa', Gayo, hi- hnaan' lä'kaa- tuh-dsën'.

² Øøhn' hi- hnaan', ngiin' kih' Dio mah' wa' dsa-ngëëh' Ilu' kih' ga'lä'jé' ba'. Lä'koh' Iluuh' hne- kih' Dio, ja-ba' lä'ja- wa' chaa' hne- Ilu'. ³ Ga'jéë' dsën' cha-miih- ma' ya'nää' kōllaa' øøh' jne'.

Ga'jmeeyh' juu' lä' ma-hääh' ba' hne- koo- hweh- kyaa' ju'dsoo'. ⁴ Sa' cha- ga' jyoh' he- jmeë' jëë- dsën' lä'koh' ga' he- la-, he- nuun' tääh' ba' gyuu- kyaa' lä'koo- la' ju'dsoo'.

⁵ Øøhn' hi- hnaan', jmeeh- ba' hne- Ilu' lä'koo- hä' ma' jmeeh- be' kih' øøh' jne'. Hi' cha-ga'miih- Ilu' jmeeh- kih' hi- go-nää' ta' jee' jyoh'. ⁶ Hi- he' ga'kwa' juu' neh' gwah' ha- lä' koh' hnaah' hnih'. Ja- jmeeh- Ilu' hoh' kwëëyh' he- jmeë' bii' kiyh' cha'jwë' jee' ga'nääh', jëëh' lä'ja- lle' kih' hi- jmeë' ta'he' kih' Dio. ⁷ Hi- he' na'nää' Ilu' dsë' kwaat' kih' Jesús. Sa' ga'hëëyh- ni' miih- he- ma' kwa' dsa- hi- sa' ga' ma-hëëh- juu' kih' Dio. ⁸ Ä- jmi' jmeen' be' kih' hih' dsa- hi- ga'nää' kwa' ju'dsoo'. Jëëh', he- jmeë' jne' lä'- ja-, jmeë' jne' kō-jøh' kyayh' ba' ja-.

Ga'jmeë' Diótrefe he- hliih'

⁹ Ga'siin' kih' gwah', pero Diótrefe sa' hnøøy' jmeë- jnääh' mada' kiyh', jëëh' hñii' bih' hnøøy' jmeëy' hih'.

¹⁰ He-ja- wa'ra- ga'të' jee' niin' jee' ja-, mi-liihn' dsëy' he- ngëy' kooyh- juu' jwii' mah' jmeëy' juu' ta'juu' kyaa' jnääh'. Hi' sa' lëë' kiyh' he- jmeëy' lä'ja-. Lä'kye- øøh' jne' hi- dsa-nää' jee' ja- sa' hëëyh-. Hi' lä'ja- hay' kih' hi- hnøø' hëëh' øøh' jne', lä'jiih' lëëy- neh' gwah' go-te'.

Ga'hii' juu' kih' Demetrio he- ga'jmeey' he- Ilu'

¹¹ Øøhn' hi- hnaan', ta' jmeë- lä'koo- jmeë' hi- ga'nää' jwë' hliih'. Jmeë' he- Ilu' jmah' ba'. Jëëh' hi- jmeë' he- Ilu', laa' kyaa' Dio. Pero hi- jmeë' he- hliih', sa' ga' ma'hëëyh- kih' Dio.

¹² Ga'lä'jéë' ba' hlëëh' Ilu' kih' Demetrio. Lä'kye- ju'dsoo' hlëëh' Ilu' kiyh'. Ja-ba' lä'ja- jnääh' jmeë- jnääh' ju'dsoo' kiyh' ka-läh'. Hi' ñeh' hnäh' hlëëh' jnääh' ju'dsoo' jmah' ba'.

¹³ Cha- cha-ga'miih- he- hnoon' jwëëhn- hne-, pero mo'so' ma-siin' ga' jnä'. ¹⁴ To- chah' la- hnoon' na'jëën' hne- mah' llan' juu' kō-jøh'.

¹⁵ Wa' hii' tii' tuh'hoh'. Ome' jnan' jmeë' Dio kyah'. Jmeë' Dio kih' lä'jaa- lä'jaa- ome' jnan' hi- tääh' jee' na-.

Judas

1 Jnäʒ Juda jmeenʒ taʒ kihʒ Jesucristo hiʒ laʒanʒ øøhʒ Jacobo, siinʒ kyahʒ hnähʒ hiʒ naʒteehʒ kyaaʒ Dio hiʒ laʒaʒ Tääʒ jnänʒ, hnähʒ hiʒ naʒjngëëʒ, hiʒ läʒjaʒ hääʒ baʒ Jesucristo hnähʒ. 2 Waʒ läʒñihʒ dsëʒ Dio hnähʒ chaʒgaʒmiihʒ, hiʒ waʒ jmeeyʒ hiiʒ tiʒ kyahʒ hnähʒ, hiʒ läʒjaʒ waʒ hnäyʒ hnähʒ chaʒgaʒmiihʒ.

Dio llaʒ taʒ kihʒ hiʒ hñaaʒ dsëʒ
(2 Pedro 2:1-17)

3 Hnähʒ øøhnʒ hiʒ hnaanʒ, maʒ hnoonʒ maʒ siinʒ kyahʒ hnähʒ haʒ läʒ gaʒläʒaʒ Dio jneʒ. Pero naʒ baʒ laʒanʒ, jmeeʒ biiʒ kinʒ siinʒ jyohʒ juuʒ kyahʒ hnähʒ. Heʒjaʒ chyunʒ kyaaʒ hnähʒ, niʒ koʒhiʒpihʒ taʒ kwaʒ hnähʒ jwëʒ miʒsihʒ dsaʒ juuʒ heʒ maʒdsooʒ dsëʒ jneʒ laʒ. Jëehʒ, koʒ häʒ baʒ maʒ gaʒkwaʒ Dio juuʒ laʒ kihʒ läʒjëëʒ hiʒ naʒjngëëʒ. 4 Koʒlaʒaʒ hiʒ maʒtaahʒ jeeʒ kyahʒ hnähʒ jmaäyʒ hñiiyʒ läʒkoʒjaʒ øøhʒ jneʒ. Pero koʒjaʒ maʒnaʒheëʒ baʒ hiʒ hñaaʒ dsëʒ heʒ jaʒ jmiʒgyuʒ. Läʒkoʒ heʒ tiʒ dsëyʒ juuʒ heʒ lluʒ dsëʒ Dio kyaaʒ jneʒ, heʒjaʒ jäyhʒ naʒnaʒ jwëʒ jnänʒ jmeenʒ läʒjëʒ heʒ llaʒ dsëʒ jneʒ. Niʒ saʒ tooyhʒ taʒ kihʒ Jesucristo Dsaʒjøøhʒ jnänʒ hiʒ laʒaʒ jaʒ baʒ, hiʒ jmeeʒ hihʒ kihʒ läʒjëëʒ.

5 Maʒkeʒ maʒñehʒ baʒ hnähʒ heʒ laʒ, hnoonʒ miʒdsoohnʒ hohʒ hnähʒ läʒkoʒjaʒ jmeeʒ Dio lloʒjooʒ, läʒ maʒ gaʒhwëëyʒ dsaʒ kyaaʒ hiʒ maʒ täähʒ hwaʒ Egipto. Maʒngëëʒ heʒ jaʒ, gaʒjngëëhʒ Dio läʒjëëʒ hiʒ saʒ gaʒläʒdsöoʒ dsëʒ kiyhʒ. 6 Hiʒ läʒjaʒ koʒllaʒaʒ ángele gaʒbeyʒ høøyʒ, kihʒ heʒ saʒ gaʒtiʒ dsëyʒ taʒ heʒ maʒ häʒ gooyʒ. Heʒjaʒ gaʒjmeeyʒ Dio tääyhʒ naʒjnëëyʒ jeeʒ naʒhoʒ jeeʒ saʒ hwëëyʒ jihʒkohʒ, läʒjihʒ llooʒ jmiʒ llaʒ Dio taʒ kiyhʒ. 7 Hiʒ läʒjaʒ gaʒheehʒ Dio wiʒ hiʒ maʒ täähʒ jwiʒ Sodoma, hiʒ maʒ täähʒ jwiʒ Gomorra hiʒ hiʒ maʒ täähʒ jyohʒ jwiʒ heʒ maʒ täähʒ läʒkaʒaʒ jähʒ jaʒ, kihʒ heʒ gaʒkaayhʒ waʒ hiʒ chaʒ hiʒ, hiʒ gaʒkaayhʒ heʒ baʒ dsaʒñuʒ dsaʒkyaaʒhʒ. Läʒjaʒ gaʒlaʒ kihʒ dsaʒ heʒ mahʒ läʒngëëʒ jneʒ haʒ läʒkoʒ wiʒ saʒ jëëʒ dsaʒ waʒraʒ gaʒtëʒ jeeʒ llaʒ Dio taʒ, kaayʒ kyaaʒ jeʒ heʒ saʒ uʒ jihʒkohʒ.

8 Jaʒbaʒ läʒjaʒ jmeeʒ dsaʒ hiʒ maʒtaahʒ jeeʒ kyahʒ hnähʒ, laayʒ läʒkoʒ dsaʒ hiʒ saʒ chaʒ huʒdsëʒ kihʒ, maʒmiʒsayhʒ hñiiyʒ, saʒ hnøøyʒ jmeeʒ Dio hihʒ kiyhʒ, hiʒ hlëëyhʒ wiʒ kihʒ jmiʒlleʒ hiʒ chaʒ beʒ kihʒ. 9 Pero ángel jøøhʒ hiʒ cheëʒ Migyeʒ saʒ gaʒtuuʒ dsëyʒ maʒ jwäyʒ dsoʒjwiʒ kihʒ hiʒsaʒlluʒ, maʒ gaʒtiʒ gaʒchooʒ hiʒsaʒlluʒ juuʒ kyaaʒhʒ. Maʒ teeyʒ kwaʒatʒ kihʒ hiʒ kihʒ maʒ jäʒ hliʒ Moisé. Heʒjaʒ gaʒsiyhʒ läʒlaʒ baʒ: “Dsaʒjøøhʒ jnänʒ waʒ juʒhʒ kyahʒ.” 10 Pero dsaʒ hñaaʒ dsëʒ heʒ, hlëëyhʒ wiʒ kihʒ läʒjëʒ heʒ saʒ ngëëyʒ. Hiʒ dsaʒgaayʒ kyaaʒ heʒ saʒ jwëëhʒ läʒngëëʒ jneʒ. Jëehʒ, maʒñeʒ baʒ jneʒ läʒkoʒ lleʒ jnänʒ hiʒ läʒkyeʒ jahʒ maʒñeʒ bihʒ kaʒlähʒ. Pero dsaʒ heʒ,

heeyʒ hñiiyʒ kyaaʒhʒ läʒjëʒ heʒ heëʒ dsëyʒ. Niʒ miihʒ saʒ jmeeyʒ huʒdsëʒ.

11 Peerʒ jwiʒ dsaʒ heʒ, heʒ jmeeyʒ läʒkoʒjaʒ jmeeʒ Caín. Hiʒ hnøøyʒ liyhʒ chaʒmiihʒ kuuʒ, heʒjaʒ dsaʒkayhʒ jwëʒ läʒkoʒjaʒ kahʒ Balaam. Hiʒ leʒ kiyhʒ läʒkoʒjaʒ laʒ kihʒ Coré hiʒ gaʒjuuʒ kihʒ heʒ gaʒjmeeyʒ chaayhʒ kyaaʒhʒ Dio. 12 Laʒ oʒhihʒ kyahʒ hnähʒ läʒkoʒjaʒ jmeeʒ dsaʒ heʒ, maʒ dsaʒtaayhʒ jeeʒ kyahʒ hnähʒ läʒ maʒ jmeehʒ hnähʒ jmiʒ kuhʒhuhʒ hnähʒ kyaaʒhʒ dsaʒkyaaʒhʒ hnähʒ. Niʒ miʒihʒ saʒ läʒhiyhʒ dsaʒtaayhʒ kuhʒhiyhʒ jeeʒ kyahʒ hnähʒ, hnooyhʒ läʒjëʒ heʒ gaʒ tiʒ dsëyʒ hñiiyʒ baʒ. Laayʒ läʒkoʒ jniʒ heʒ saʒ kyaaʒhʒ jmaʒ, heʒ goʒkyeʒ lleʒ taʒ laʒ taʒ jnøʒ. Laayʒ läʒkoʒ hmaʒ heʒ saʒ hiʒ miʒ jihʒ kihʒ, heʒ maʒcheehʒ läʒkyeʒ jmooʒ kihʒ. Läʒkoʒ heʒ naʒjuuʒ toʒ jihʒ baʒ laayʒ. 13 Läʒkoʒ jmiʒñeehʒ jeeʒ chaʒhluʒhʒ sooʒ tuʒjoʒ kihʒ, läʒjaʒ laʒ hiʒ heʒ kyaaʒhʒ läʒjëʒ heʒ hliihʒ heʒ jmeeyʒ jaʒ. Laayʒ läʒkoʒ huʒ hiʒ maʒkahʒ jwëʒ kihʒ. Maʒnaʒlaayʒ kwaʒatʒ dsaʒnäyʒ tääʒ jeeʒ naʒhoʒ lähʒ.

14 Enoc, hiʒ maʒ laʒ jeeʒ gaʒtëʒ gyëëʒ saʒjuʒ kihʒ Adán, gaʒhlëëyhʒ kihʒ dsaʒ heʒ, gaʒngëëyʒ juuʒ haʒ läʒ leʒ taʒ chaʒné, gaʒjäyhʒ: “Hiʒ Dsaʒjøøhʒ jnänʒ maʒjaʒ kyaaʒhʒ chaʒmiihʒ mil hiʒ naʒjngëë kyaaʒ, 15 mahʒ jmeeyʒ jwizʒ kihʒ läʒjëëʒ dsaʒ. Maʒjaʒ llayʒ taʒ kihʒ läʒjëëʒ hiʒ hñaaʒ dsëʒ heʒ kwaʒatʒ kihʒ dsoʒkyeʒ heʒ gaʒjmeeyʒ jeeʒ tääyhʒ jwëʒ hliihʒ jaʒ, hiʒ kwaʒatʒ kihʒ läʒjëʒ wiʒ heʒ gaʒhlëëyhʒ kihʒ Dio”, gaʒjäyhʒ Enoc. 16 Dsaʒ heʒ koʒ tiʒchooyʒ juuʒ, saʒ tiʒ dsëyʒ niʒ koʒ niʒ heʒ gaʒ jyohʒ heʒ lluʒ, gaʒnäyʒ hnooyhʒ läʒjëʒ heʒ heëʒ dsëyʒ baʒ. Hiʒ hlëëyhʒ juuʒ kaahʒ jmahʒ hiʒ hlëëyhʒ juuʒ jmaʒøøʒ haʒ läʒ jeeʒ liyhʒ kuuʒ.

Hnøøʒ miʒteʒ jneʒ läʒkoʒ lleʒ kihʒ

17 Hnähʒ øøhnʒ hiʒ hnaanʒ, miʒdsoohʒ hohʒ hnähʒ läʒjëʒ juuʒ heʒ maʒnuʒnʒ jääʒ heʒ gaʒkwaʒ apóstole kyaaʒ Jesucristo Dsaʒjøøhʒ jnänʒ, 18 gaʒjäyhʒ siyhʒ hnähʒ: “Waʒraʒ gaʒtëʒ jeeʒ llaʒaʒ jmiʒ, yaʒnääʒ dsaʒ hiʒ miʒkwaʒhʒ läʒjëʒ heʒ lluʒ, hiʒ gaʒnääʒ läʒkoʒ ngiʒ heʒ hliihʒ heʒ häʒ tuhʒdsëyʒ.” 19 Hiʒ heʒ, koʒ llaayʒ dsaʒ hñiiʒ mahʒ jmeeyʒ toʒ nääʒ, hnoohʒ gyihʒ heʒ ngiʒ jmiʒngoʒ kiyhʒ, saʒ kyeyʒ jmiʒlleʒ Naʒjngiʒ.

20 øøhnʒ hiʒ hnaanʒ, goʒnääʒ baʒ hnähʒ taʒ chaʒné kyaaʒhʒ heʒ maʒdsooʒ hohʒ hnähʒ. Heʒ naʒ baʒ heʒ naʒjngiʒ goʒteʒ. Hiʒ läʒjaʒ ngiʒ hnähʒ kyahʒ kyaaʒhʒ beʒ kihʒ jmiʒlleʒ Naʒjngiʒ. 21 Goʒtaahʒ hnähʒ koʒ hwehʒ kyaaʒhʒ heʒ hnääʒ Dio hnähʒ. Kwëëhʒ hohʒ hnähʒ läʒjihʒ tëëʒ Jesucristo Dsaʒjøøhʒ jnänʒ kyahʒ hnähʒ mahʒ läʒjaʒ jmeeʒ chaʒ hnähʒ kyaaʒhʒ läʒjëʒ johʒ jmiʒ chaʒ, jëehʒ läʒñihʒ dsëyʒ kyahʒ hnähʒ.

²² Hlëëh' hnäh' hī- jmeē' tō' dsē', mah' lä'ngëëy' hee- jā- he- llu'. ²³ Chāāh' hnäh' hī- ma'hii' goo- kih' dsoo' cha'je- hi' wa' lä-ñih' hoh' hnäh' kih' jñah'. Pero lëëh' hnäh' wa'ra- ga'jmeeh' hnäh' kō-jøh' kyaāyh'. Jëëh', lä'kōo- he- saħ' ba' laay' kyaāh' he- hliih' he- jmeey' jā-.

²⁴ Jāā- Dio ba' hī- cha- be' kih'. Hñii' bih' liyh' häāy' hnäh' mah' sa' täh' hnäh'. Heh' lä'jā- ngëëy' hnäh'

ya'jwi#' kiyh', na-jngëëh' hnäh' hi' cha-miih- jëë- hoh' hnäh'. ²⁵ Jāā- hñiiy' ba' cha- cha-miih- hëdsē- llu' kiy- h', hi' lääy' jne'. He-jā- wa' jmeen' jūh- kih' Dio hī- gya' jøøh'. Jāā- hñii' bih' jmeey' hih' hi' cha- cha-miih- be' kiyh'. Lä'jā- laay' na' hi' lä'jā- laay' ga'lä'jē' joh' jm#- cha-. Wa' la' lä'jā-.

Apocalipsis

1 Jee' la- na-sii- he- ga-mi-jnaa- Jesucristo, ja-ba' he- ga-hyoyh' kih' Dio mah' mi-jnaay' kih' dsa- kyaay' la-je' he- n00' juu' le' chah'. Ga-cheey' angel kyaay' mah' nguey' juu' la- ki' jna', Jwaa' hi- jmee' ta'he' kiyh'. 2 Jna' ga-jmeen' dsoo' juu' kih' Dio, hi' ga-jmeen' dsoo' kih' la-je' juu' he- ga-kwa' Jesucristo, ja-ba' la-koo- ga-jeen'.

3 La' llu' kih' hi- he- hi' kih' hi- nuu- la-je' he- na' ga' le' la-koo- jah' juu' la-. Hi' la' llu' kih' hi- jmee' he' la-koo- na-sii- juu' la-, jeeh' ma-ngoo' ya-jah' le' he- ja-.

Ga-sii' Jwaa' kih' la-je' gyii' gwah'

4 Jna' Jwaa' siin' kih' la-je' gyii' gwah' he- t00' hwa' Asia. Ngiiin' kih' Dio wa' kway' la-je' he- llu' kyah' hnah' hi' wa' jmeey' hii' ti' kyah' hnah'. Hi- he' he' laa' na', hi- he' he' ma' laa' jaa', hi- he' he' hi- na' ga' jah'. Hi' la-ja- ngiin' kih' la-je' gye' jmi-ll' hi- taah' cha'ne' Dio. 5 Hi' la-ja- ngiin' kih' Jesucristo hi- mi-te' juu' kih'. Hi- he' to-ne' ga-la-jiin' jee' kih' hi- ma- na-juu' hi' j00h' ga' kih' jee' la-je' rey hi- chaa' hwa' la-.

Hi- he' hnaa' jne', hi' ga'chey' dso'kye- jnan' kyaah' jma' kiyh'. 6 Hi' ga-jmaa' jne' la-koo- rey, hi' la-koo- jmi-dsa- mah' jmeen' ta'he' kih' Dio hi- laa' jmi-ly'. Wa' jmeen' juuh' kiyh' hi' wa' laay' dsa-ta' la-je' joh' jmi- cha'. Wa' la' la-ja-.

7 Miih' ga' jmee', jayh' jee' jni'. Ga-la-je' ba' jeey' wa-ra- ga-te' jee' jayh', la-kye' hi- ga-jmaa' dsoo'. La-je' nee' dsa- hi- chaa' hwa' la- ki' hoo' wa-ra- ga-jeey' jah' Jesus. Wa' la' la-ja-.

8 Jna' he' laan' la-koo- hweh' A kyaah' hweh' Zeta, jna' he' ma-laan' jaa' ja-ga' n00' jmi-gyuu', hi' la-jiin' hee' jmi-gyuu' la' ma-laan' ja-ba', ga-jah' Dsa-j00h' jnan'. Hi- he' laa' na', hi- he' ma' laa' jaa', hi' ja-ba' hi- he' jah' ka-lah', hi- cha- cha-miih- be' kih'.

Ga-hee' mi-ne' Jwaa' jmee' kih' Dsa-j00h' jnan'

9 Jna' Jwaa' 00h' hnah', jeen' wi' ko-j00h' kyaah' hnah', jee' hnaa' jne' Dio ko-j00h', hi' kwueh' ba' dse' jne' kyaah' be' he- kwa' Jesucristo. Ma' gyan' hwa' he- chee- Patmo, he- ha' jee' jmi-nee'. Jee' ja- ga' chee' dsa- jna' kih' he- sa' ga-la-hn00y' juu' kih' Dio, hi' la- ja- sa' ga-la-hn00y' he- ma' kwan' juu' kih' Jesucristo. 10 Ma' ga-te' jmi- he- taah' dsa- kwa' ti-hmaah' kih' Dsa-j00h' jnan', ma' kyen' cha-miih- jmi-ll' Na-jngii', ma' ga-nuun' ta' ka-luun' koo- ki-gaa' he- nuuh' la-koo- luu' hoo', 11 he- ga-jah':

—Jna' he' laan' la-koo- hweh' A kyaah' hweh' Zeta. Jna' he' ma-laan' jaa' ja-ga' n00' jmi-gyuu', la-jiin' hee' jmi-gyuu' la' ma-laan' ja-ba'. Si' ne' mo'je' la-koo- te' he- jeeh' la-, chee' kih' la-je' gyii' gwah' he- t00' hwa' Asia. Chee' kih' jwi- Efes0, kih' Esmirna, kih' Pergamo, kih' Tiatira, kih' Sardis, kih' Filadelfia hi' kih' Laodicea.

12 Ga-jeehn' hiiin' mah' jeen' hii- he' ma' hlee' kyaah' jna'. La-koo- ma' ga-jeehn' hiiin' ga-jeen' gyii' candelero he- na-la- kyaah' ku-n00'. 13 To' dsaah' jee' kih' candelero ja-, ga-jeen' jaa- hi- laa' la-koh' ma' laa' Hi-ga-le' ngo, ma' kyeyh' koo- hmiih- kyoo- he- te- la' ga-te' hwa', hi' ma' na-hnuh' mo-dsey' kyaah' hmiih- he- ma' na-la- kyaah' ku-n00'. 14 Peer' ma' t0-je' lley' la-koo- t00- jnu- borrego, hi' la-koo- t00- tu-hmoo-. Mi-ney' ma' la' la-koo- jee' hya- je-.

15 Ma-tiiy' ma' la' la-koo- la' ne' n00' he- jih' la-koo- ma' koo- neh' hwi'. Le' kiyh' ma' nuuh' la-koo- jee' jyoo' jmi-ly'. 16 Ma' chaayh- kyaah' gooy- ra-lluuy' gye' nuuh' hi' neh' to-hooy' ma' go-hii' koo- ne-tuuh' chuyh- he- na-jni' la-to' jwoo'. Mo-ney' ma' la' la-koo- jmee' hy- oo- he- je' nih'.

17 Ma' ga-je' jnih', ga-tahn' la-koo- he- na-juun' hu' tiy'. Ja-ga' ga-kyey- gooy- ra-lluuy' ne' kin' mah' ga-siih' jna':

—Ta' wa' gah', jna' he' ma-laan' jaa' ja-ga' n00' jmi-gyuu', la-jiin' hee' jmi-gyuu', la' ma-laan' ja-ba'. 18 Jna' he' na-jiin'. Jna' he' ga-juun', pero hii- jna' la- na-jiin- n' ka-lah' la-je' joh' jmi- cha'. Wa' la' la-ja-. Jna' ba' jmeen' hih' juu' dsa-, hi' jna' ba' jmeen' hih' cher'mah' dsa-naay' cha-je'. 19 Si' la-je' he- ma-jeeh', la-je' he- jeeh' na' hi' la-je' he- na' ga' le'. 20 Jee' la- mi-jnaan' he- hn00' jah' kih' la-je' gye' nuuh' hi- ma-jeeh' hi- taah' goon' ra-lluuy' he' hi' la-je' gyii' candelero he- na-la- kyaah' ku-n00'. La-je' gye' nuuh' laa' la-koo- angele kyaah' la-je' gyii' gwah', hi' la-je' gyii' candelero he- ma-jeeh' ja-, la' la-koo- la-je' gyii' gwah'.

Juu' la- ga'chee' Jwaa' kih' gwah' jwi- Efes0

2 'Si' kih' angel hi- na-hnaa' gwah' jwi- Efes0: "Jah' hi- chaa- gye' nuuh' kyaah' gooy- ra-lluuy' he', hi- ng'e' jee' kih' gyii' candelero he- na-la- kyaah' ku-n00': 2 Ma' ba' jna' la-je' he- jmeeh-. Sa' dsa-h- waah' kyaah' ta' kyah' hi' j0h- ba' hoh'. Hi' sa' kwueh' hoh' kyaah' hi- hlee' hi' ma-jeeh' ba' hi- jmaa' hii' la-koo- ap0stole hi' sa' laay'. Juu' ta-juu' ba' ma-jnaah' kiyh'. 3 Ma-jeeh' cha-miih- wi' kwaat' kin' hi' ma-k- weeh' ba' hoh', sa' cha- ma-hwaah'. 4 Pero cha- koo-

he ma-hlääh kyaah jnä, mo so hnaah jnä lä koo ma hnaah jnä lä ma to né. ⁵ Mi dsooh da hoh lä koo ma hnaah jnä lä ma to né. Wa lä dsa hoh ka läh mah jmee lä jē he llu lä koo ma jmee jā. Cher mah sa jmeeh lä jā, chah ba jān mah jnuuhn candelero kyah cher mah sa ga jēh kyaah Dio ka läh. ⁶ Pero cha ba koo he llu he ma jēen kyah. Sa tih hoh he jmee lä jēē nicolaita, jā ba lä jā sa tih dsen ka läh. ⁷ Hi hnø heeh juu la, wa heeyh he hlēeh Jmille Na jngih kih lä jē gwah. Hi ga lih mi te, kwan kuyh kih chaah hma he jmee cha dsa, he chih to dsaah ya jwih kih Dio."

Juu la ga chee Jwaā kih gwah jwih Esmirna

⁸ Hi sī kih āngel hi na hñāā gwah jwih Esmirna: "Hi ma laā jā jā ga nø jmi gyū, lä jiih hee jmi gyū lä ma laay jā ba, hi hi ga juu hi ga lä jiiyh ka läh, jāh lä la: ⁹ Ma ba jnä lä jē he jmeeh. Jēh ba hne whi hi tā nē hne pero cha cha miih kyah gyūh jmi gyū. Ma ba jnä kih hi hlēeh whi kyah. He koo jāh bih laay judiu. Pero laay dsa kyaā Tana ba. ¹⁰ Ni miih ta wa gah kih he na ga dsa ngēh. Hi hi sa llu la taayh ko llāā hnāh neh nē mah jēy che kwēeh hoh hnāh. Heeyh hnāh whi lä jiih te gya jmi. Kwēeh hoh lä jiih juuh. Hi jnä kwēeh hne koo coron he kyaah jmee chaah. ¹¹ Hi hnø heeh juu la, wa heeyh he hlēeh Jmille Na jngih kih lä jē gwah. Hi ga lih mi te, sa cha he le kiyh jee te to jiih juu dsa."

Juu la ga chee Jwaā kih gwah jwih Pérgamo

¹² Hi sī kih āngel hi na hñāā gwah jwih Pérgamo: "Hi chooh nē tuuh chūh he na jnii lä to jwoo, jāyh lä la: ¹³ Ma ba jnä lä jē he jmeeh hi ha chaah. La hø hi sa llu ba jee na. Pero ma ra he chooh ba hne koo hweh juu kin. Hi lä ma dsoo jā ba hoh kin ka läh, ma ke neh ba ha lä ga la kih Antipa hi ma mi teh kyaah juu kin. Ga jngih dsa kiyh jee kyah hnāh na jee häā hi sa llu. ¹⁴ Pero cha ga jyoh he kyaah ga hlāäh hne. Jēh, tāāh ga jee kyah hnāh hi kye nuuh kih Balaam. Hi he ga tāāh juu Balac ha lä ga jmeey he ga tāh dsa Israel kyaah koo ga kuyh he la dsa cha nē dio hi na laā kaa dsa, hi kyaah he ga kaayh wa hi cha hi. ¹⁵ Jā ba lä jā tāāh jee kyah hnāh hi kye nuuh kih dsa nicolaita, he jā sa tih dsen. ¹⁶ He jā jēh hñāah kyaah Dio. Pero cher mah sa ga heeh he jwahn la, chah ba jān kyah mah teen kyaah dsa he kyaah nē tuuh he hä hoon. ¹⁷ Hi hnø heeh juu la, wa heeyh he hlēeh Jmille Na jngih kih lä jē gwah. Kih hi ga lih mi te, kwan kuyh manā he na hmāā, hi kwēeh jnih koo mi mi kuy tø. Né mi kuy jā, na sī koo jmi hmē, he ni jā sa kyūh. Ma la hñii hi hyoh ba lä kyūh."

Juu la ga chee Jwaā kih gwah jwih Tiatira

¹⁸ Hi sī kih āngel hi na hñāā kih gwah jwih Tiatira: "Joo Dio hi hya je mi nē, hi la ma tiy lä koo nē nø he jih gyeh, hi he jāh lä la: ¹⁹ Ma ba jnä lä jē he jmeeh, hnaah ba hne dsa, mi teh ba hne ta kyah, hi jøh ba hoh. Cha ga miih ta llu jmeeh na lä koh ga he ma jmeeh jā. ²⁰ Pero cha ga jyoh he kyaah ga hlāäh hne. Kwah jwē kih dsa mē hi chee Jezabel hi jāh ngē juu kih Dio kih dsa. Kyaah nuuh kiyh mi gaay hi nuuh kin mah kaayh wa hi cha hi, hi kuyh he la dsa cha nē dio hi na laā kaa dsa. ²¹ Ma jøñ mah jēen che lä dsa dsē, pero sa hii tøy he kaayh wa hi cha hi. ²² Na na, jee häā jwē hñih, kyaā jnih nē jii mah heeh jnih cha miih whi ko jøh kyaah hi kaayh cher mah sa ga lä dsa dsē kih lä jē ta hñih he jmeey. ²³ Jmāā joo dsoo lä jiih juuy. Lä jā lä jē gwah lä nē kin, jā ba kyūh hñih dsē kiyh, hi kyūh neh tuh dsē ka läh. Jnä ba kwēeh hnāh lä jā lä jā hnāh, lä koo te he jmeeh hnāh. ²⁴ Pero jnä hlēeh hnāh kyaah lä jē ga hi tāāh jwih Tiatira, hnāh hi sa tāāh kyaah nuuh na, hnāh hi sa kyūh he jāyh he na hmāā nñih ga kih Tana. Jwēh hnāh, mo so cha ga he hnø kyah hnāh. ²⁵ Chooh hnāh koo hweh lä jē nuuh he ma hñah hnāh, lä jiih lloo jmi jāh. ²⁶ Kih hi ga lih mi te lä jē mada kin lä jiih llā jmi gyū, jā kwan jwē jmeey hih kih dsa hi tāāh lä kaa hwa. ²⁷ Jmeey hih lä koo jmee hih jā hi chooh hma hñih he la nē. Wa ra ga te jee jmeey hih kih dsa, lä koo he jøy koo mi hya ba le kih dsa. Jēh hyoyh cha miih be, jā ba lä koo be he ma hyohn kih Tāā kyaā. ²⁸ Hi kwēeh jnih nuuh hø ka läh. ²⁹ Hi hnø heeh juu la wa heeyh he hlēeh Jmille Na jngih kih lä jē gwah."

Juu la ga chee Jwaā kih gwah jwih Sardis

3 'Sī kih āngel hi na hñāā gwah jwih Sardis: "Hi jāā gye jmi lle kih Dio hi jāy gye nuuh, hi he jāh lä la: Ma ba jnä lä jē he jmeeh. Cha juu na jiih hne, pero hi na juu ba hne. ² Nā mi nēh, jā kwah be kyaah ta he hä gooh, na sa ga ma āāh ta kyah. Jēh ma jēen sa ma jā llu ta kyah lä koo hnø Dio. ³ Mi dsooh hoh jā, hee na ma heeh hi hee na ma nuuh. Hø he na, hi jēh hñāah ka läh kih Dio. Cher mah sa høh he na, jmeeh wa la cha la, jāhn kyah lä koo jā hi hñi ba. Jēh hor he sa leeh jāhn kyah. ⁴ Tāāh ga miih dsa kyaah hne jee jwih Sardis na, hi sa ma mi soh sa hmih kih. Hi he na ngē kyaah jnä kyeh hmih tøjlē, jēh lä jā lle le kiyh. ⁵ Hi ga lih mi te, hi he kēh hmih tøjlē. Sa chen jmi kiyh he na sī nē je jee na sī jmi kih lä jē hi jnä kih Dio. Hi mi jāān cha nē Tāā kyaā hñi cha nē āngele kyaay he kyū jnih. ⁶ Hi hnø"

heeh^t juu' la⁻, wa' heeyh⁻ he⁻ hlee^h Jmi'lle^o Na'jngi^h
kih^t la^tje^t gwah^t."

Juu' la⁻ ga^tchee^t Jwa^a kih^t gwah^t jwi^h Filadelfia

7'Si^h kih^t ángel hi⁻ na⁻hñaa^o gwah^t jwi^h Filadelfia:
"He⁻ la⁻ jäh^h hi⁻ na⁻jngée^h, hi⁻ jmee^t ju'dsoo^o, hi⁻ chooh^h
jo⁻ñe' kih^t David. Jee^t näy^h ni^t jaa⁻ sa^t jne^t, jee^t jney^t ni^t
jaa⁻ sa^t nä^t: 8Ma^t ba^t jnä^o la^tje^t he⁻ jmeeh⁻. Na^t ma⁻
na⁻na⁻ jwé^t kyah^t he⁻ ma⁻nän^h, he⁻ ni^t jaa⁻ sa^t le^h ha^t
kyah^t. Ma^tke^t miih⁻ ga^t be^h cha⁻ kyah^t, ma⁻høø^h ba^t
hne⁻ juu' kin^t. Ni^t koo⁻ hä^t sa^t ma⁻jäh^h sa^t kyuu^h jnä^o.
9Lä^tla⁻ jmeen⁻ kih^t hi⁻ la^a kyaa^t Tana^h hi⁻ koo⁻ jäh^h
laay^h judiu. Peer^t ta^tjuy^h ba^t ja⁻. He⁻ja⁻ jmeen⁻
ya⁻näy^h ya⁻juy^h jnéy^h huu^t tih^h, hi^t jmeen⁻ mi⁻jnäy^t
he⁻ ma⁻lä⁻hnaan⁻ hne⁻. 10Ma⁻kwëeh^h ba^t hoh^h kyaa^h
mada⁻ he⁻ ga^tjmeen⁻ kyah^t. He⁻ja⁻ hään⁻ hne⁻ kih^t he⁻
wi^h he⁻ na⁻ ga^t jä^t lä^tkaa⁻ jmi⁻gyuu^t wa⁻ra⁻ ga^ttë^h jee^t
jée^t Dio che⁻ lä⁻dsaa⁻ dsë^h dsa⁻ hi⁻ tääh^h lä^tkaa⁻ hwa^t
kyaa^h he⁻ wi^h ja⁻. 11Chah^h ba^t jäh^h. Chooh^h koo⁻ hwe⁻
h⁻ nuuh⁻ he⁻ ma⁻hñah⁻ mah^t ni^t jaa⁻ sa^t jñuu^h coron
kyah^t. 12Kih^t hi⁻ ga^tlih^h mi⁻te^h, jmää^o jnih^h lä^tkoo⁻
hma⁻dsë⁻ kih^t gwah^t he⁻ la⁻ kih^t Dio kyaan^t, jih^hkoh^h
sa^t ya⁻heey^h jee^t ja⁻. Né^t kiyh^h siin⁻ jmi⁻kih^t Dio kyaan^t
kyaa^h jmi⁻kih^t jee^t jwi^h kih^t Dio kyaan^t ka⁻lä^h he⁻
chee⁻ Jerusalén hmëe^h he⁻ jyoo^o gyuu^h jmi⁻gyuu^t kih^t
Dio kyaan^t, hi^t siin⁻ né^t kiyh^h jmi⁻hmëe^h kin^t. 13Hi⁻
hnøø^h heeh^t juu' la⁻, wa' heeyh⁻ he⁻ hlee^h Jmi'lle^o
Na'jngi^h kih^t la^tje^t gwah^t."

Juu' la⁻ ga^tchee^t Jwa^a kih^t gwah^t jwi^h Laodicea

14'Si^h kih^t ángel hi⁻ na⁻hñaa^o gwah^t jwi^h Laodicea:
"Hi⁻ la⁻ hi⁻ laa⁻ dsoo^o hi⁻ mi⁻te^h juu' kih^t, he^h ba^t hñiiy^h
kway^h ju'dsoo^o. Hi⁻ he^h laa⁻ to⁻në^h kih^t jee^t lä^tje^t he⁻
ga^tjmeeh⁻ Dio. Jäh^h lä^tla⁻: 15Ma^t ba^t jnä^o lä^tje^t he⁻
jmeeh⁻, ni^t sa^t gyuh^h ni^t sa^t llaah^h hne⁻. Llu^t ba^t wa⁻ra⁻
jäh^h kih^t gyuh^h o llaah^h. 16Kih^t he⁻ sa^t gyuh^h ni^t sa^t
llaah^h, he⁻ja⁻ ñun⁻ hne⁻ ta^t wa⁻hoon^t, kih^t ko⁻hi⁻pih^h ba^t
llaah^h hne⁻. 17Jëeh^h hne⁻ jwah^h: Jnä^o chan⁻ kuu^h, hi^t
ma⁻llaan⁻ hñiin⁻ llu^t, mo⁻so⁻ cha⁻ he⁻ ga^t jmee^t bij^t
kin^t. Sa^t ñeh^h he⁻ laah^h jaa⁻ hi⁻ na⁻hëe^h, hi⁻ mo⁻so⁻
jmää^o ta^t, hi⁻ tä⁻ñee^h, hi⁻ tuu^h hi⁻ jaa⁻ hi⁻ kwah⁻. 18Jnä^o
kwan^t nuuh⁻ kyah^t, ki^t jnä^o lä^t ku⁻nøø^h he⁻ ma⁻na⁻llu⁻
kyaa^h je^t, mah^t lä⁻cha⁻ cha⁻miih⁻ kyah^t. Hi^t lä⁻ hmiih⁻
tøø^h he⁻ këh^h mah^t sa^t jëe^h dsa⁻ la⁻ o⁻hih^h he⁻ kwah⁻.
Hi^t tøø^h më^h mi⁻nëh^h mah^t lä^tjnä^o llu^t. 19Jnä^o juuhn^h
kiyh^h mah^t heehn⁻ wi^h lä^tjëe^t hi⁻ hnaan⁻. He⁻ja⁻ wa^t
jëe^t hoh^h he⁻ hääh^h jwé^t kih^t Dio, chaah^h hñaa^h. 20Hi⁻
jnä^o chehn^h ho⁻haah^h tëen⁻. Cher^h mah^t chaah^h hi⁻ nuu⁻
juu' kin^t mah^t näy^h ho⁻haah^h, dsa⁻hen^h jmeen⁻ ma⁻nuu⁻
kyaa^h, hi^t hñiiy^h kyaa^h jnä^o ka⁻lä^h. 21Hi⁻ ga^tlih^h
mi⁻te^h, kwan^t gyay^h kyaa^h jnä^o jee^t jmeen⁻ hih^t, ja⁻ba⁻
lä^tkoo⁻ ga^tlih^h ga^tmi⁻ten^h, he⁻ja⁻ ga^tgyan^h koo^o kih^t
Tää^h kyaan^t. 22Hi⁻ hnøø^h heeh^t juu' la⁻, wa' heeyh⁻ he⁻
hlee^h Jmi'lle^o Na'jngi^h kih^t la^tje^t gwah^t."

Dsa⁻kaa^h he^h ga^tjmää^o jøø^h Dio

4 Ma⁻ngëe^h he⁻ ja⁻, ga^tjëen⁻ koo⁻ ho⁻haah^h na⁻na⁻
gyuu^h jmi⁻gyuu^t. Hi^t ja⁻ba⁻ lle^h he⁻ ga⁻nuun⁻ lä^t
ma^t to⁻në^h, he⁻ nuuh⁻ lä^tkoo⁻ hij⁻ luu^h hoo^o, ga⁻hlee^h
kyaah^h jnä^o, ga^tjäh^h:
—Wi^h ta^t la⁻ mah^h heehn⁻ hne⁻ hee⁻ na⁻ le^h ta^t
cha⁻në^h ga^t —ga^tsiyh^h jnä^o.
2Lä^tchah^h ja⁻ ma⁻cheh^h jmi⁻lle^h kin^t gyuu^h. Jee^t ja⁻
ga^tjëen⁻ koo⁻ hma⁻sii⁻ hi^t né^t hma⁻sii⁻ ma^t gya^h jaa⁻ hi⁻
laa^h jøø^h. 3Hi⁻ ma^t gya^h jee^t ja⁻, ma^t jnäy^h lä^tkoo⁻
mi⁻kuu⁻ he⁻ chee⁻ jaspe kyaah^h cornalina. Ma^t jnä^o
lä^tku⁻ lä^tjii^h jee^t ma^t gyay^h ja⁻, jaa⁻ mi⁻h⁻kuu⁻ he⁻ jnä^o ji⁻
h⁻gyeh^h lä^tkoo⁻ jnä^o jih⁻gyeh^h esmeralda. 4Hi^t lä^tku⁻
lä^tjii^h kih^t hma⁻sii⁻ ma^t tøø^h ga^t jyoh^h gyii^hkye^h hma⁻sii⁻.
Në^t hma⁻sii⁻ ja⁻, ma^t tääh^h gyii^hkye^h dsa⁻gyuu^h hi⁻
ma^t kye^h hmiih⁻ tøø^h hi^t ma^t lley^h coron he⁻ la⁻ kyaa^h
ku⁻nøø^h. 5Jee^t ma^t chih^h hma⁻sii⁻ juuh⁻ ja⁻, ma^t jmee^t
je⁻ñih^h hi^t ma^t nñ⁻ hi^t ma^t nuuh⁻ ma^t hlee^h dsa⁻. Hi^t
ma^t na⁻hih⁻ gyii^h mñsë^h he⁻ ma^t koo⁻ cha⁻në^h hma⁻sii⁻
ja⁻. He⁻ja⁻ ma^t la⁻ lä^tje^t gyii^h jmi⁻lle^h kih^t Dio. 6Cha⁻nëy^h
jee^t ma^t gyay^h ja⁻, ma^t na⁻jaa⁻ he⁻ la⁻ lä^tkoo⁻ hu⁻ he⁻
jëe^t, he⁻ juuh⁻ lä^tkoo⁻ jmi⁻ñee^h.
Koo^o kih^t hma⁻sii⁻ he⁻ ma^t chih^h tø⁻dsaah⁻ kih^t jee^t
lä^tje^t hma⁻sii⁻ he⁻ ma^t tøø^h lä^tku⁻ lä^tjii^h ja⁻, ma^t tääh^h
kye^h jah^h hi⁻ ma^t choo^h mi⁻në^h ta^t ka⁻luuy^h hi^t ta^t
cha⁻nëy^h. 7Hi⁻ to⁻në^h jah^h he^h ma^t laa⁻ lä^tkoo⁻ jaa⁻ león.
Jee^t ga^ttë^h uu⁻ jah^h he^h ma^t laa⁻ lä^tkoo⁻ jaa⁻ kya^h mäh^h.
Jee^t ga^ttë^h uu⁻ jah^h he^h ma^t la⁻ mo⁻nëy^h, lä^t la⁻ mo⁻në^h
jaa⁻ dsa⁻ñuu^h. Hi^t jee^t ga^ttë^h kye^h jah^h he^h ma^t laa⁻
lä^tkoo⁻ jaa⁻ mi⁻hi⁻ hëe^h. 8Lä^tjëe^t kye^h jah^h he^h ma^t
choo^h jñii^h sa⁻kyoo^o. Lä^tku⁻ lä^tjii^h ma^t choo^h cha⁻miih⁻
mi⁻nëy^h. Lä^tjmi⁻ lä⁻hwë^h sa^t ma^t tøy^h ma^t jäyh^h:
Na⁻jngëe^h, na⁻jngëe^h, na⁻jngëe^h laa⁻ Dio Dsa⁻jøø^h
jnän⁻ hi⁻ cha⁻ ga⁻lä^tje^t be^h kih^t.
Hi⁻ na⁻ ma^t laa⁻, hi⁻ na⁻ laa⁻ na⁻, hi^t ja⁻ba⁻ hi⁻ na⁻
llaah⁻ ka⁻lä^h.
9Lä^tjëe^t jah^h he^h ma^t jmää^o jøø^h hi⁻ gya^h né^t
hma⁻sii⁻ he⁻, hi⁻ chaah^h lä^tje^t joh^h jmi⁻cha⁻. Ma^t hnäy^h
cha⁻miih⁻ hi^t ma^t kway^h ti⁻hmaah^h kiyh^h. Koo⁻ hä^t koo⁻
hä^t he⁻ ma^t jmeey^t lä^tja⁻, 10lä^tjëe^t gyii^hkye^h dsa⁻
gyuu^h ma^t juuh⁻ jné^h cha⁻në^h hi⁻ gya^h jmee^t hih^t he^h,
jmeey^t juuh⁻ kih^t hi⁻ chaah^h lä^tje^t joh^h jmi⁻cha⁻. Ma^t
jwäy⁻ coron kiyh^h cha⁻nëy^h, ma^t jäyh^h:
11Hne⁻ Dio, Dsa⁻jøø^h kyaa^h jnääh^h,
jaa⁻ hne⁻ ba^t hi⁻ jmää^o jnääh^h jøø^h.
Kyah^h hne⁻ ba^t jmee^t jnääh^h juuh⁻,
kyah^h ba^t la⁻ ga⁻lä^tje^t be^h.
Jëeh^h, hne⁻ ba^t ga^tjmeeh⁻ lä^tje^t he⁻ cha⁻.
Lä^t hyoh⁻ hoh^h hñaa^h ga^tjmeeh⁻, he⁻ja⁻ ba⁻ cha⁻.

**Jee^t la⁻ hlee^h kih^t koo⁻ je⁻ he⁻ na⁻bä⁻ he⁻ ma^t chooh^h
Borrego mäh^h**

5 Hi⁻ ma^t gya^h jmee^t hih^t he^h, ga^tjëen⁻ ma^t chooyh⁻
kyaah^h gooy^h ra⁻lluuy⁻ koo⁻ je⁻ he⁻ na⁻si⁻ ta^t neh^t,
hi^t na⁻si⁻ ta^t ka⁻luu⁻ ka⁻lä^h, na⁻gyoh^h gyii^h jiih⁻. 2Hi^t

ga⁺jëen⁺ ja⁻ ángel bee⁺ hi⁻ ma⁺ hlëeh⁺ kyaah⁺ be⁺, ga⁺jäyh⁺:

—¿Hi⁻ na⁻ hi⁻ na⁻ngë⁺ jwë⁺ jii⁺ lä⁺jë⁺ he⁻ na⁻gyoh⁺ gyii⁺ jiih⁺ ja⁻ mah⁺ niyh⁺?

³ Pero sa⁺ ga⁺jnää⁺ ni⁺ ja⁻ hi⁻ lih⁺ ma⁺ jii⁺ je⁻ ja⁻ mah⁺ ma⁺ hëy⁺, ni⁺ gy⁺uuh⁺ jmi⁻gy⁺uuh⁺, ni⁺ hwa⁺ la⁻, ni⁺ neh⁺ hwa⁺ ka⁻läh⁺. ⁴ Peer⁺ ga⁺hoohn⁺ cha⁻miih⁻, kih⁺ he⁻ sa⁺ cha⁻ ni⁺ ja⁻ hi⁻ na⁻ngë⁺ jwë⁺ ma⁺ niyh⁺ je⁻ ja⁻ mah⁺ ma⁺ hëy⁺. ⁵ Pero ja⁻ jee⁺ lä⁺jëë⁺ dsa⁻gy⁺uuh⁺ he⁺ ga⁺siiyh⁺ jnä⁺:

—Mo⁺to⁺ hoo⁺h⁺ cha⁻miih⁻. Hi⁻ León la⁻ hi⁻ na⁻jnä⁺ kih⁺ Judá, ja⁻ba⁺ sa⁺ju⁻ kih⁺ David, hi⁻ la⁻ ba⁺ ga⁺lih⁺, he⁻ ja⁻ na⁻ngëy⁺ jwë⁺ jiiy⁺ lä⁺jë⁺ gyii⁺ he⁻ na⁻gyoh⁺ ja⁻ mah⁺ niyh⁺ —ga⁺jäh⁺ dsa⁻gy⁺uuh⁺ siih⁺ jnä⁺.

⁶ Hi⁺ ga⁺jëë⁺ jnih⁺, la⁻ay⁺ lä⁺koo⁻ ja⁻ borrego mah⁺ hi⁻ ma⁺ cheh⁺ koo⁺ kih⁺ hi⁻ ma⁺ gya⁺ jmee⁺ hih⁺, to⁺dsaah⁺ kih⁺ kyeë⁺ jah⁺ he⁺, hi⁺ ja⁻ba⁺ jee⁺ kih⁺ lä⁺jëë⁺ dsa⁻gy⁺uuh⁺ he⁺. Borrego he⁺ ma⁺ jnä⁺ lä⁺koo⁻ borrego hi⁻ ma⁻jngëeh⁺ dsa⁻ në⁺ na⁻hyoo⁺, ma⁺ lle⁺ gyii⁺ jøø⁺ lley⁺, hi⁺ ma⁺ choo⁺ gyii⁺ m⁺nëy⁺. He⁻ ja⁻ la⁺ gyii⁺ jmi⁻lle⁺ kih⁺ Dio, he⁻ ga⁺cheey⁺ lä⁺kaa⁻ hwa⁺. ⁷ Borrego mah⁺ he⁺ ngooy⁺ mah⁺ ga⁺kay⁺ je⁻ he⁻ ma⁺ hä⁺ ja⁺goo⁻ ra⁻llu⁺ kih⁺ hi⁻ jmee⁺ hih⁺ he⁺. ⁸ Lä⁺ ma⁺ ga⁺sooyh⁺ je⁻ ja⁻, lä⁺jëë⁺ kyeë⁺ jah⁺ he⁺ hi⁺ lä⁺jëë⁺ gyii⁺kyeë⁺ dsa⁻gy⁺uuh⁺ ka⁻läh⁺ ga⁺juuh⁺ jné⁺ cha⁻nëy⁺. Lä⁺ja⁻ lä⁺ja⁻ ma⁺ chooh⁻ ma⁺ koo⁺ tu⁻ he⁻ choo⁺ cha⁻miih⁻ si⁻ñe⁺, hi⁺ ma⁺ chooyh⁺ ka⁻läh⁺ ma⁺ koo⁺ kyaah⁺ he⁻ na⁻la⁺ kyaah⁺ ku⁻nøø⁺ he⁻ na⁻kah⁺ kyaah⁺ chu⁻. Chu⁻ ja⁻ la⁺ kwaat⁻ juu⁺ kih⁺ hi⁻ na⁻jngëe⁺ hi⁻ tä⁻äh⁺ ngii⁺ kih⁺ kih⁺ Dio. ⁹ Ga⁺lä⁺jëë⁺ ba⁺ hi⁻ he⁺ ma⁺ hä⁺ koo⁻ su⁻ hmëe⁺, ma⁺ jäyh⁺:

Ja⁻ hne⁻ ba⁺ na⁻ngëh⁺ jwë⁺ sooh⁺ je⁻ na⁻, mah⁺ jiih⁺ lä⁺jë⁺ gyii⁺ he⁻ na⁻gyoh⁺ ja⁻.

Jëeh⁺ ga⁺jngëeh⁺ dsa⁻ hne⁻, ga⁺lä⁺äh⁺ jnä⁺äh⁺ kyaah⁺ jma⁻kyah⁺ mah⁺ ga⁺ngëeh⁺ jnä⁺äh⁺ kih⁺ Dio.

Ga⁺lä⁺äh⁺ ga⁺lä⁺jëë⁺ nëe⁺ dsa⁻ hi⁻ hlëeh⁺ lä⁺koo⁻ lä⁺koo⁻ juu⁺, hi⁻ tä⁻äh⁺ lä⁺kaa⁻ jwii⁻, hi⁺ lä⁺kaa⁻ hwa⁺ jee⁺ tä⁻äh⁺ dsa⁻ hi⁻ jmee⁺ hih⁺.

¹⁰ Ga⁺hñaah⁺ jnä⁺äh⁺ dsa⁻ta⁺ kaa⁺h⁺, ga⁺hñaah⁺ jnä⁺äh⁺ jmi⁻dsa⁻ mah⁺ jmee⁺ jnä⁺äh⁺ ta⁺ he⁺ kih⁺ Dio jnan⁺, hi⁺ lä⁺ja⁻ jmee⁺ jnä⁺äh⁺ hih⁺ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ tä⁻äh⁺ lä⁺kaa⁻ jmi⁻gy⁺uuh⁺.

¹¹ Chah⁺ ba⁺ ga⁺jëen⁺ ka⁻läh⁺, ga⁺nuun⁺ ma⁺ hlëeh⁺ jwëë⁺ ángele lä⁺ku⁺ lä⁺jii⁺ kih⁺ hi⁻ ma⁺ jmee⁺ hih⁺ jee⁺ ja⁻, kyaah⁺ jah⁺ he⁺, hi⁺ kyaah⁺ dsa⁻gy⁺uuh⁺ he⁺. Joh⁺ millón sa⁺ tee⁺ hi⁻ ma⁺ tä⁻äh⁺ jee⁺ ja⁻. ¹² Lä⁺jëë⁺ hi⁻ he⁺ ma⁺ hlëeh⁺ ki⁻gaa⁻, ma⁺ jäyh⁺:

Borrego mah⁺ hi⁻ ga⁺jngiih⁺ dsa⁻ kih⁺, hi⁻ na⁻ ba⁺ na⁻ngë⁺ jwë⁺ he⁻ cha⁻ lä⁺jë⁺ be⁺ kih⁺, he⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ kiyh⁺, he⁻ ky⁺uuyh⁺ ga⁺lä⁺jë⁺ ba⁺, he⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ be⁺ kiyh⁺, he⁻ lä⁺gah⁺ jnih⁺, he⁻ jmeen⁺ juuh⁻ kiyh⁺, hi⁺ he⁻ hä⁺ jne⁺ kiyh⁺.

¹³ Koo⁻ ka⁻läh⁺ ga⁺nuun⁺ kih⁺ ga⁺lä⁺jëë⁺ hi⁻ tä⁻äh⁺ gy⁺uuh⁺ hi⁻ ga⁺jmä⁻ä⁺ Dio, lä⁺kye⁻ hi⁻ ga⁺jmä⁻äy⁺ hi⁻ tä⁻äh⁺ hwa⁺ la⁻, hi⁺ neh⁺ ga⁺ kih⁺ hwa⁺ la⁻ hi⁺ lä⁺jëë⁺ hi⁻ tä⁻äh⁺ neh⁺ jmi⁻ñeeh⁺ hi⁺ lä⁺jë⁺ he⁻ ga⁺ cha⁻ në⁺ kih⁺. Lä⁺jëë⁺ hi⁻ he⁺ ma⁺ jäh⁺:

Wa⁺ hán⁺ kih⁺ hi⁻ gya⁺ jmee⁺ hih⁺ në⁺ hma⁻sii⁻, wa⁺ hán⁺ kih⁺ Borrego mah⁺, wa⁺ gah⁺ jnih⁺, wa⁺ jmeen⁺ juuh⁻ kiyh⁺ hi⁺ wa⁺ cha⁻ cha⁻miih⁻ be⁺ kiyh⁺ ga⁺lä⁺jë⁺ joh⁺ jmi⁻ cha⁻.

¹⁴ Lä⁺jëë⁺ kyeë⁺ jah⁺ he⁺ ma⁺ jäh⁺: —Wa⁺ la⁻ lä⁺ja⁻.

Hi⁺ lä⁺jëë⁺ gyii⁺kyeë⁺ dsa⁻gy⁺uuh⁺ he⁺ ga⁺juuh⁺ jnëy⁺, ga⁺jyooy⁺ lley⁺ lä⁺ ga⁺të⁺ hwa⁺ mah⁺ ga⁺jmeey⁺ juuh⁻ kih⁺ Dio.

Lä⁺jë⁺ gyii⁺ he⁻ na⁻gyoh⁺ ja⁻

6 Ga⁺jii⁺ Borrego mah⁺ koo⁻ jwëë⁺ he⁻ na⁻gyoh⁺ ja⁻, ga⁺jëen⁺. Ja⁻ga⁺ ga⁺nuun⁺ ga⁺hlëeh⁺ ja⁻ kih⁺ jee⁺ lä⁺jëë⁺ kyeë⁺ jah⁺ he⁺. Lle⁺ kiyh⁺ ma⁺ nuuh⁺ lä⁺koo⁻ kii⁻ hii⁻ ñih⁺, ga⁺jäyh⁺:

—Na⁻ mah⁺ jëë⁺. ² Ma⁺ ga⁺jëen⁺, ga⁺jëen⁺ ja⁻ kya⁺jiih⁺ tä⁻ä⁻. Hi⁻ ma⁺ dsëë⁺ kya⁺jiih⁺ he⁺ ma⁺ chooh⁻ koo⁻ hma⁻ he⁻ tey⁺ flecha. Ga⁺hyoyh⁺ koo⁻ coron hi⁺ ya⁺hëy⁺ ma⁻na⁻lluuy⁺ mah⁺ liyh⁺ jee⁺ hnii⁻.

³ Lä⁺ ma⁺ ga⁺jiiy⁺ jee⁺ ga⁺të⁺ to⁺ jwëë⁺ he⁻ na⁻gyoh⁺ ja⁻, ga⁺nuun⁺ ga⁺hlëeh⁺ jee⁺ ga⁺të⁺ uu⁺ jah⁺ he⁺, ga⁺jäyh⁺:

—Na⁻ mah⁺ jëë⁺. ⁴ Ya⁺hëë⁺ jñah⁺ kya⁺jiih⁺ gyuu⁺ jih⁺. Hi⁻ ma⁺ dsëë⁺ kya⁺jiih⁺ he⁺ ga⁺hyoyh⁺ koo⁻ ñe⁻tuuh⁺ juuh⁻. Lä⁺ja⁻ ga⁺hyoyh⁺ be⁺ mah⁺ jñuuyh⁺ he⁻ hii⁺ tii⁺ kih⁺ dsa⁻ jmi⁻gy⁺uuh⁺. Llay⁺ hnii⁻ mah⁺ jngëeh⁺ dsa⁻ dsa⁻kyaah⁺.

⁵ Lä⁺ ma⁺ ga⁺jiiy⁺ jee⁺ ga⁺të⁺ hnë⁺ jwëë⁺ he⁻ na⁻gyoh⁺ ja⁻, ga⁺nuun⁺ kih⁺ jee⁺ ga⁺të⁺ uu⁺ jah⁺ he⁺, ga⁺jäyh⁺:

—Na⁻ mah⁺ jëë⁺. Hi⁺ ga⁺jëen⁺ ja⁻ kya⁺jiih⁺ läh⁻. Hi⁻ ma⁺ dsëë⁺ kya⁺jiih⁺ läh⁻ he⁺ ma⁺ chooh⁻ koo⁻ kyaah⁺ hih⁺. ⁶ Ja⁻ga⁺ ga⁺nuun⁺ ga⁺hlëeh⁺ to⁺dsaah⁺ jee⁺ kih⁺ lä⁺jëë⁺ kyeë⁺ jah⁺ he⁺, ma⁺ jäyh⁺:

—To⁺ ñe⁺ m⁺trigo la⁺ kih⁺ koo⁻ jmi⁻ ta⁺. Hi⁺ jñii⁺ ñe⁺ m⁺cebada la⁺ kih⁺ koo⁻ jmi⁻ ta⁺. Pero ta⁺ hëe⁺ naa⁺ ni⁺ jmi⁻ m⁺jeh⁺ ma⁻ä⁻.

⁷ Lä⁺ ma⁺ ga⁺jiiy⁺ jee⁺ ga⁺të⁺ kye⁺ he⁻ na⁻gyoh⁺ ja⁻, ga⁺nuun⁺ kih⁺ jee⁺ ga⁺të⁺ kye⁺ jah⁺ he⁺, ga⁺jäyh⁺:

—Na⁻ mah⁺ jëë⁺. ⁸ Ma⁺ ga⁺jëen⁺, ga⁺jëen⁺ ja⁻ kya⁺jiih⁺ nää⁺. Hi⁻ ma⁺ dsëë⁺ kya⁺jiih⁺ he⁺ ma⁺ chee⁻ Hi⁻ Na⁻juu⁺, jäh⁺ kaah⁺ kiyh⁺ ma⁺ jnä⁺ cha⁻je⁻. Ga⁺hyoyh⁺ be⁺ kih⁺ koo⁻ kiih⁻ kih⁺ jmi⁻gy⁺uuh⁺ mah⁺ jngëeyh⁺ dsa⁻ kyaah⁺ ñe⁻tuuh⁺, kyaah⁺ kyoo⁺, kyaah⁺ dsoo⁺, hi⁺ kyaah⁺ jah⁺ hä⁻ hi⁻ cha⁻ hwa⁺ la⁻.

⁹ Ma⁺ ga⁺jiiy⁺ jee⁺ ga⁺të⁺ hña⁺ he⁻ na⁻gyoh⁺ ja⁻, ga⁺jëen⁺ ta⁺ hwa⁺ kih⁺ na⁻hyoo⁺ lä⁺jëë⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁺juu⁺ kwaat⁻ kih⁺ juu⁺ kih⁺ Dio hi⁺ kwaat⁻ kih⁺ he⁻ ga⁺mi⁻tey⁺ kway⁺ ju⁻dsoo⁺. ¹⁰ Hi⁻ he⁺ ma⁺ hlëeh⁺ kii⁻:

—Hne⁻ Dio hi⁻ na⁻jngëe⁺ hi⁻ la⁻ ju⁻dsoo⁺, ¿lih⁺ ba⁺ llah⁺ ta⁺ mah⁺ tee⁺h⁺ jwii⁻ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ tä⁻äh⁺ hwa⁺, hi⁻ ga⁺tyu⁺ jma⁻ kya⁺ jnä⁺äh⁺?

¹¹ Lä⁺ja⁻ lä⁺ja⁻ ga⁺hyoh⁺ hmi⁻h⁻ tøø⁻, hi⁺ ga⁺la⁺ mada⁺ kiyh⁺ mah⁺ teeyh⁺ dsëy⁺ koo⁻ ga⁺ ko⁻hwëë⁺ lä⁺jiih⁺ dsëë⁺ øøyh⁺, hi⁻ jmee⁺ ja⁻ba⁺ ta⁺ ja⁻ hi⁻ lle⁺ kih⁺ juu⁺ ja⁻ba⁺ lä⁺koo⁻ ga⁺juuy⁺ hñiiy⁺.

¹² Hi⁺ ga⁺jeen⁺ ma⁺ ga⁺nay⁺ jee⁺ ga⁺te⁺ jñii⁺ he⁻ na⁻gyoh⁺ ja⁻. Ga⁺jeh⁺ wii⁺ jwërte hwa⁺, ga⁺lä⁺lä⁺h⁺ né⁺ hyoo⁻, lä⁺koo⁻ lä⁺h⁺ hmih⁺ he⁻ kèh⁻ dsa⁻ hi⁻ ti⁻meeh⁻ dsé⁺ lä⁺ ma⁺ dsa⁻juu⁺ hi⁻ chaa⁻ kiyh⁺. Hi⁺ né⁺ sih⁻ ko⁻lla⁻ ga⁺lä⁻gyuuh⁺ jma⁻. ¹³ Ga⁺hlaa⁺ nuu⁺ hi⁻ ma⁺ hëé⁺ gyuuh⁺ lä⁺ ga⁺te⁺ hwa⁺, lä⁺koo⁻ hla⁻ mihigo gyuuh⁺ hma⁻ kih⁺, wa⁻ra⁻ ga⁺jmeé⁺ lle⁺ tä⁺. ¹⁴ Gyuu⁺ jmi⁻gyuu⁺ ga⁺ää⁺h⁺ go⁻te⁻ lä⁺koo⁻ mo⁻je⁻ he⁻ dsa⁻gyeé⁺ kih⁺ hñii⁺. Ga⁺lä⁺jé⁺ moh⁺ kyaah⁺ lä⁺jé⁺ hwa⁺ he⁻ tääh⁺ jee⁺ jmi⁻ñeeh⁻ ga⁺lä⁺sii⁺ hoo⁻. ¹⁵ Lä⁺jéé⁺ rey hi⁻ chaa⁻ hwa⁺, dsa⁻kaah⁺, dsa⁻ cha⁻ kuu⁺, juu⁺ hløø⁺, hi⁺ lä⁺jéé⁺ hi⁻ beé⁺ ga⁺, lä⁺jéé⁺ hi⁻ na⁻hnéé⁺ jmeé⁺ ta⁺, hi⁺ hi⁻ sa⁻ na⁻hnéé⁺ ga⁺hmaäyh⁻ neh⁺ too⁻ kuu⁺ hi⁺ neh⁺ kuu⁺ hloo⁻. ¹⁶ Lä⁺jéé⁺ hi⁻ he⁻ ga⁺jäh⁺ sïyh⁺ moh⁺, ga⁺sïyh⁺ hloo⁻ ka⁻läh⁺:
 —Wa⁺ hla⁻ hnäh⁺ né⁺ kyaä⁺ jnääh⁺, hmää⁺ jnääh⁺ kih⁺ hi⁻ gya⁺ jmeé⁺ hih⁺ oo⁺, hmää⁺ jnääh⁺ kih⁺ Borrego mäh⁺ hi⁻ hää⁺ oo⁺ mah⁺ sa⁺ jëéy⁺ jnääh⁺. ¹⁷ Jëéh⁺ ma⁻d-séé⁺ jmi⁻ juu⁺ he⁻ ya⁺ jéé⁺ dséy⁺. ¿Hi⁻ ba⁻ tää⁺ tee⁺ kyaayh⁺? —ga⁺jäh⁺.

Hñä⁻laa⁺ na⁻dsé⁺ to⁺läa⁺ kyeé⁺ mil té⁻ hi⁻ laa⁺ lee⁻ jee⁺ jwi⁻ Israel

7 Ma⁻ngéé⁺ he⁻ ja⁻, ga⁺jeen⁺ kyeé⁺ ángele hi⁻ ma⁺ cheh⁺ lä⁺jé⁺ kye⁺ sa⁺kiih⁺ kih⁺ hwa⁺. Sa⁺ ma⁺ kway⁺ jwé⁺ ma⁺ dsa⁻ngéé⁺ lle⁺ né⁺ hwa⁺, ni⁺ né⁺ jmi⁻ñeeh⁻, ni⁺ jee⁺ cha⁻ chaah⁺ hma⁻. ² Hi⁺ ga⁺jeen⁺ jñah⁺ ángel hi⁻ ja⁻ ta⁺ jee⁺ hya⁻ hyoo⁻, hi⁻ ma⁺ chooh⁻ sello kih⁺ Dio hi⁻ na⁺jjih⁺. Ga⁺tëéy⁺ koo⁻ ki⁻gaa⁻ kih⁺ lä⁺jéé⁺ kyeé⁺ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ he⁻ hi⁻ ga⁺hyoh⁺ be⁺ mah⁺ jmeey⁺ dsoo⁺ kih⁺ hwa⁺ hi⁺ kih⁺ jmi⁻ñeeh⁻ ka⁻läh⁺. ³ Ga⁺jäh⁺:

—Ta⁺ jmeé⁺ dsoo⁺ kih⁺ hwa⁺ ni⁺ kih⁺ jmi⁻ñeeh⁻, ni⁺ kih⁺ ni⁺ koo⁻ chaah⁺ hma⁻ ta⁺ ko⁻jiih⁺ sa⁺ ga⁺ ma⁻lä⁻ lii⁻ mo⁻kye⁺ lä⁺jéé⁺ hi⁻ jmeé⁺ ta⁺ he⁻ kih⁺ Dio jnän⁻.

⁴ Ja⁻ga⁺ ga⁺nuun⁺ ma⁻té⁻ hñä⁻laa⁺ na⁻dsé⁺ to⁺läa⁺ kyeé⁺ mil dsa⁻ hi⁻ ma⁻läa⁺ lee⁻ kih⁺ jee⁺ lä⁺jéé⁺ nää⁺ dsa⁻ kyaä⁺ Israel. ⁵ Dsa⁻ kyaä⁺ Judá, tee⁺ gya⁺to⁺ mil hi⁻ ma⁻läa⁺ lee⁻, hi⁻ kyaä⁺ Rubén, tee⁺ gya⁺to⁺ mil, hi⁻ kyaä⁺ Gad, tee⁺ gya⁺to⁺ mil, ⁶ Hi⁻ kyaä⁺ Aser, tee⁺ gya⁺to⁺ mil, hi⁻ kyaä⁺ Neftalí, tee⁺ gya⁺to⁺ mil, hi⁻ kyaä⁺ Manasé, tee⁺ gya⁺to⁺ mil, ⁷ hi⁻ kyaä⁺ Simeón, tee⁺ gya⁺to⁺ mil, hi⁻ kyaä⁺ Leví, tee⁺ gya⁺to⁺ mil, hi⁻ kyaä⁺ Isacar, tee⁺ gya⁺to⁺ mil, ⁸ hi⁻ kyaä⁺ Zabulón, tee⁺ gya⁺to⁺ mil, hi⁻ kyaä⁺ José, tee⁺ gya⁺to⁺ mil, hi⁻ kyaä⁺ Benjamín, tee⁺ gya⁺to⁺ mil.

Jwëé⁺ jwërte dsa⁻ hi⁻ ma⁺ kye⁺ hmih⁺ tøø⁻ jmah⁺

⁹ Ma⁻ngéé⁺ he⁻ ja⁻, ga⁺jeen⁺ jwëé⁺ jwërte dsa⁻ hi⁻ ni⁺ jaa⁻ sa⁺ tää⁺ hëéy⁺. Jee⁺ ja⁻ ma⁺ tääh⁺ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ lä⁺kaa⁺ hwa⁺, lä⁺jéé⁺ nää⁺ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ lä⁺kaa⁺ jmi⁻gyuuh⁺, dsa⁻ hi⁻ hlëéh⁺ lä⁺koo⁻ lä⁺koo⁻ juu⁺ kih⁺, ma⁺ tääh⁺ cha⁻né⁺ hi⁻ gya⁺ jmeé⁺ hih⁺ he⁻, hi⁺ cha⁻né⁺ Borrego mäh⁺. Lä⁺jéé⁺ hi⁻ he⁻ ma⁺ kye⁺ hmih⁺ tøø⁻ hi⁺ ma⁺ chooyh⁻ gooh⁺ hma⁻su⁻. ¹⁰ Ga⁺lä⁺jéé⁺ ma⁺ hlëéh⁺ ki⁻gaa⁻, ma⁺ jäh⁺: “Dio jnän⁻ hi⁻ gya⁺ jmeé⁺ hih⁺ na⁻, kyaah⁺ Borrego mäh⁺ kyaay⁺, hi⁻ na⁻ ma⁻lää⁺ jné⁺.”

¹¹ Lä⁺jéé⁺ ángele hi⁻ ma⁺ tääh⁺ lä⁺ku⁺ lä⁺jii⁺ kih⁺ hi⁻ gya⁺ jmeé⁺ hih⁺ he⁻, kyaah⁺ lä⁺jéé⁺ dsa⁻gyuuh⁺, kyaah⁺

lä⁺jéé⁺ kyeé⁺ jah⁺ he⁻, ga⁺juuyh⁺ jnéy⁺ cha⁻né⁺ hi⁻ jøø⁺, lä⁺jiih⁺ ga⁺jooy⁺ lley⁺ lä⁺ ga⁺te⁺ hwa⁺, ga⁺jmeey⁺ juu⁺ kih⁺ Dio. ¹² Ga⁺jäh⁺:

Wa⁺ la⁻ lä⁺ja⁻, wa⁺ hán⁻ kiyh⁺, laay⁺ jøø⁺, kyuu⁺h⁻ cha⁻miih⁻, wa⁺ kwan⁻ ti⁻hmaah⁺ kiyh⁺, wa⁺ gah⁺ jnih⁺, cha⁻ be⁺ kiyh⁺ hi⁺ beey⁺.

Kih⁺ Dio jnän⁻ wa⁺ la⁻ lä⁺ja⁻ lä⁺jé⁺ joh⁺ jmi⁻ cha⁻.

¹³ Jaa⁻jee⁺ lä⁺jéé⁺ dsa⁻gyuuh⁺ he⁻ ga⁺ngii⁺ juu⁺ kin⁺, ga⁺jäh⁺:

¿Hi⁻ na⁻ hi⁻ kye⁺ hmih⁺ tøø⁻ hi⁻ tääh⁺ la⁻, ha⁻ ta⁺ ma⁻ya⁻näay⁺?

¹⁴ —Hne⁻ Dsa⁻jøø⁺ kyaan⁺, ñeh⁺ ba⁻ hne⁻ —ga⁺jwi⁻ jnih⁺.

Mah⁺ ga⁺sïyh⁺ jnä⁺:

—Hi⁻ na⁻ na⁻ hi⁻ ga⁺hwëé⁺ jee⁺ ga⁺jéé⁺ dsa⁻ wii⁺ jwërte. Ga⁺gyiyh⁺ sa⁺hmih⁺ kiyh⁺, ga⁺jmeey⁺ tøjléé⁻ kyaah⁺ jma⁻ kih⁺ Borrego mäh⁺. ¹⁵ He⁻ja⁻ ba⁻ na⁻ tääh⁺ cha⁻né⁺ Dio jee⁺ jmeé⁺ hih⁺. Lä⁺jmi⁻ lä⁺hwë⁺ jmeey⁺ jmi⁻ jee⁺ chih⁺ gwah⁺ kiyh⁺. Hi⁺ hi⁻ gya⁺ né⁺ hma⁻sii⁻ hi⁻ jmeé⁺ hih⁺ he⁻, jmeey⁺ cha⁻ hih⁺ kih⁺ lä⁺jéé⁺ hi⁻ tääh⁺ cha⁻néy⁺. ¹⁶ Ja⁻ jiih⁺ mo⁻so⁻ jä⁺ lä⁺kyoyh⁺, ni⁺ he⁻ jä⁺ lä⁺k-ii⁻ dséy⁺. Mo⁻so⁻ hëyh⁺ hyoo⁻, ni⁺ mo⁻so⁻ Ila⁻ Ilii⁻ kiyh⁺.

¹⁷ Jëéh⁺ Borrego mäh⁺ hi⁻ gya⁺ to⁺dsaah⁺ jee⁺ chih⁺ hma⁻sii⁻ na⁻, hi⁻ na⁻ jääy⁺ ha⁻ jee⁺ kuyh⁺, hi⁺ jääy⁺ ha⁻ jee⁺ hla⁻ jmi⁻ he⁻ jmeé⁺ chaa⁻ dsa⁻. Ma⁺ja⁻ mi⁻kih⁺ Dio jmi⁻ he⁻ tuu⁻ mi⁻néy⁻.

Ga⁺jiiy⁺ jee⁺ ga⁺te⁺ gyii⁺ he⁻ na⁻gyoh⁺ ja⁻

8 Ma⁺ ga⁺jiiy⁺ jee⁺ ga⁺te⁺ gyii⁺ he⁻ na⁻gyoh⁺ ja⁻, ga⁺ké⁺ tí⁻sih⁻ go⁻te⁻ gyuu⁺ jmi⁻gyuu⁺, ya⁻jäh⁺ koo⁻ jwoo⁺ hor⁻. ² Ga⁺jeen⁺ gyeé⁺ ángele hi⁻ ma⁺ tääh⁺ cha⁻né⁺ Dio. Ga⁺hyoyh⁺ gyii⁺ luu⁺ hoo⁺. ³ Ja⁻ga⁺ ja⁻ jñah⁺ ga⁺ ángel, ga⁺nooy⁻ cha⁻né⁺ na⁻hyoo⁻. Ma⁺ chooyh⁻ ñe⁻ he⁻ koo⁻ wa⁻chu⁻ he⁻ na⁻lä⁻ kyaah⁺ ku⁻nøø⁻. Ga⁺hyoyh⁺ cha⁻miih⁻ wa⁻chu⁻ mah⁺ ga⁺jéy⁺ né⁺ na⁻hyoo⁻ he⁻ lä⁻ kyaah⁺ ku⁻nøø⁻ he⁻ chih⁺ cha⁻né⁺ jee⁺ gya⁺ hi⁻ jmeé⁺ hih⁺. Kyaah⁺ he⁻ ja⁻, kwa⁺ be⁺ kih⁺ juu⁺ he⁻ ngii⁺ lä⁺jéé⁺ hi⁻ na⁻jngéé⁺. ⁴ Lä⁺ ma⁻chooh⁻ ja⁻ ángel ñe⁻ chu⁻, ga⁺soo⁻ ñe⁻ chu⁻ cha⁻né⁺ Dio ko⁻jøø⁺ kyaah⁺ jwöh⁺ kih⁺ hi⁻ na⁻jngéé⁺. ⁵ Ma⁻ngéé⁺ he⁻ ja⁻, ga⁺kay⁺ ñe⁻ jee⁺ ma⁺ koo⁻ wa⁻chu⁻, mah⁺ ga⁺kay⁺ je⁻ he⁻ na⁻chah⁺ kih⁺ na⁻hyoo⁻ ja⁻, ga⁺jwäy⁺ ta⁺ hwa⁺. Kyaah⁺ he⁻ ja⁻ ga⁺nii⁺, ga⁺jmeé⁺ goo⁻, ga⁺jmeé⁺ je⁻ñih⁺ hi⁺ ga⁺jeh⁺ wii⁺ jwërte hwa⁺.

Ga⁺juu⁺ gyeé⁺ ángele luu⁺ hoo⁺ kih⁺

⁶ Hi⁺ lä⁺jéé⁺ ángele hi⁻ ma⁺ chooh⁻ lä⁺jé⁺ gyii⁺ luu⁺ hoo⁺ ga⁺lla⁻lley⁺ hooy⁺ mah⁺ juu⁺.

⁷ Ma⁺ ga⁺juu⁺ to⁻né⁺ ángel luu⁺ hoo⁺ ja⁻, ga⁺saa⁺ ga⁺-jaa⁺ mi⁻dsé⁻ kyaah⁺ je⁻ ta⁺ hwa⁺, na⁻kaah⁻ na⁻gwëéh⁻ kyaah⁺ jma⁻. La⁻ ga⁺ koo⁻ kiih⁺ kih⁺ chaah⁺ hma⁻ ga⁺koo⁻ hi⁺ ga⁺koo⁻ lä⁺jé⁺ nuu⁻ eeh⁻.

⁸ Ma⁺ ga⁺juu⁺ jee⁺ ga⁺te⁺ uu⁺ ángel luu⁺ hoo⁺ ja⁻, lä⁺koo⁻ moh⁺ juu⁺ la⁻ je⁻ he⁻ ga⁺hla⁻ né⁺ jmi⁻ñeeh⁻. La⁻ ga⁺ koo⁻ kiih⁺ kih⁺ jmi⁻ñeeh⁻ ga⁺lii⁻ jma⁻. ⁹ La⁻ ga⁺ koo⁻ kiih⁺ kih⁺ hi⁻ chaa⁻ cha⁻jmi⁻ñeeh⁻ ga⁺juu⁺, hi⁺ ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ la⁻ ga⁺ koo⁻ kiih⁺ kih⁺ lä⁺jé⁺ barco ga⁺hee⁺ go⁻te⁻.

10 Ma' ga'jueh' jee' ga'te' uu' angel luu' hoo' kih', ga'tah' gyueh' jaa' nuu' joo'h' na'chah' je', hi' laa' la' koo' hma' lle' je'. Ga'tayh' ne' kih' la' ga' koo' kiih' jmi'jueh' hi' ga'lloo' la' ga'te' jee' hya' jmi' gwa'.

11 Nuuh' he' chee' Llih'. La' ga' koo' kiih' kih' jmi' ga'la'lih'. Jwee' dsa' ga'juu' kih' he' ga'huyh' jmi' llih' ja'.

12 Ma' ga'jueh' jee' ga'te' kye' angel he', ga'hee' la' ga' koo' kiih' kih' hyoo', ja'ba' ko'ja' ga'hee' ne' sih', hi' la' ga' koo' kiih' kih' nuu' ga'hee' ka'lah'. He'ja' ga'la' na' hoo' la' ga' koo' kiih' kih' la' koo' la' koo'. Kih' he'ja', la' jmi' la' hwe' mo'so' ga'la'jna' la' ga' koo' kiih' kih' jmi'gyueh'. 13 Hi' ga'jeen', mah' ga'nuun' hee' jaa' angel to' dsaah' kih' gyueh' jmi'gyueh', ma' hlee'yh' kyaah' be', ma' jayh'.

—Jwih', jwih', jwih' dsa' hi' taah' hwa' la'. Jeeh' taah' ga' uu' angele hi' ja' ga' juu' luu' hoo' kih'.

9 Ma' ga'jueh' jee' ga'te' hnaa' angel luu' hoo', ga'jeen' jaa' nuu' ga'tah' gyueh' jmi'gyueh' la' ga'te' hwa'. Ga'hyoyh' jo'ne' kih' too' niih' he' dsoo' la' ga'te' cha'je'. 2 Ma' ga'nay' too' niih' ja', ga'soo' cha'miuh' ne', la' koo' ne' kih' koo' hwi' juuh'. Ga'kah' ne' kyaah' lle' mah' ga'jle' ne' hyoo', he' ga'jme' ne' he' ga'soo' neh' too' niih' ja'. 3 Jee' ne' ja' ga'hwee' iih' hi' ga'sa' ga'jnee' ta' ne' hwa'. Ga'hyoyh' be' jmeey' dsoo' la' koo' jme' cha'hne' hi' cha' hwa' la'. 4 Ga'la' mada' kiyh', mah' sa' jmeey' dsoo' kih' nuu' he' dsa'hya' hwa', ni' koo' ga' he' eeh', ni' kih' ni' koo' chaah' hma'. Ma'la' kih' dsa' hi' sa' la' lii' mo'kye' kaah' Dio, kih' hi' he' ba' jmeey' dsoo'. 5 Pero sa' ga'hyoyh' jwe' mah' jngeeyh', koo' heeyh' wih' ba' koo' hnaa' sih'. Jee' jme' dsoo' iih' he', jee' dsa' wih' la' koo' jee' dsa' wih' jee' jme' dsoo' cha'hne' hi' cha' jmi'gyueh' la'. 6 Jmi' ja' hnooh' dsa' ha' la' jee' juuy' pero mo'so' jnooyh' he' kyaah' juuy'. Ma'ke' la' hnooy' jngeeyh' hniy', mo'so' juuy'.

7 Iih' he' ma' jnaa' la' jnaa' kya'jih' hi' ma'na'llu' dsa'naa' jee' hni'. Ka'lley' ma' choo' he' la' la' koo' coron he' na'la' kyaah' ku'noo'. Mo'ney' ma' jna' la' koo' mo'ne' dsa'. 8 Jnu' lley' ma' jna' la' koo' jnu' lle' dsa'me'. Cha'jay' ma' jna' la' koo' cha'ja' leon. 9 Na'laay' kyaah' ne' jmah', hi' sa'kyooy' ma' nuuh' la' koo' jee' ng'e' cha'miuh' carret he' cheeh' kya'jih' hi' hlij' jee' ga'naa' jee' hni'. 10 Na'kuuy' ma' choo' hma'kuu' la' choo' na'kuu' cha'hne'. Kyaah' na'kuuy' ja', ga'jmeey' dsoo' kih' dsa' la' jih' ga'te' hnaa' sih'. 11 Dsa'joo'h' kya' iih' he' ma' laa' angel kya' too' niih' ja'. Kyaah' juu' hebreo chee' Abadon, hi' kyaah' juu' griego chee' Apolion. (Jmi' kiyh' hnoo' jah': hi' hee' dsa'.)

12 Ga'ng'e' to'ne' he' wih' ja'. Hi' ga'ja' ga' to' he' wih' he' ja' ga' ga'jeen'.

13 Ma' ga'jueh' jee' ga'te' jnee' angel luu' hoo' kih', ga'nuun' ga'hlee' jee' kih' la'je' kye' joo' kih' na'hyoo' he' na'la' kyaah' ku'noo' he' ma' chih' cha'ne' Dio.

14 Ga'hlee'yh' jee' ga'te' jnee' angel hi' ma' chooh' luu' hoo' he', ga'siyyh'.

12 Ga'ng'e' to'ne' he' wih' ja'. Hi' ga'ja' ga' to' he' wih' he' ja' ga' ga'jeen'.

13 Ma' ga'jueh' jee' ga'te' jnee' angel luu' hoo' kih', ga'nuun' ga'hlee' jee' kih' la'je' kye' joo' kih' na'hyoo' he' na'la' kyaah' ku'noo' he' ma' chih' cha'ne' Dio.

14 Ga'hlee'yh' jee' ga'te' jnee' angel hi' ma' chooh' luu' hoo' he', ga'siyyh'.

—Cheeh' la'je' kye' angele hi' na'hnuuh' cha'jmi' juuh' he' chee' Eufrate.

15 Hi' ga'cheeyh' la'je' kye' angele he' hi' ma'na'llu' kih' hor' ja', jmi' ja', sih' ja', jine' ja' mah' jngeeyh' la' ga' koo' kiih' kih' dsa' jmi'gyueh'.

16 Ga'teen' ga'nuun' ma' tee' to' hna'laa' millon hlo' hi' ma' ds'e' kya'jih'.

17 La'la' ga'la'jna' kin' ma' ga'jeen' kya'jih' he'. La'je' hi' ma' ds'e' he', ma' na'l'o' mo' ds'e' ne' gyueh', kyaah' he' eeh', hi' he' noo' ka'lah'. Lle' kya'jih' he' ma' jna' la' koo' lle' leon. Hi' ma' hwee' to'hooy' je', ne', hi' azufre. 18 Ga'te' la' ga' koo' kiih' kih' dsa' hi' ga'juu' kih' la'je' hne' nee' he' wih' he' ma' hwee' hoo' kya'jih' he', he' ma' la' je', ne', hi' azufre. 19 Jeeh', ma' kye' cha'miuh' be' hoo' kya'jih' he' kyaah' kuuy' ka'lah'. Kuuy' ja' ma' la' la' miih'. Ma' lle' lley' he' kyaah' ma' jmeey' dsoo'.

20 Dsa' hi' sa' ga'juu' kyaah' he' wih' ja', ni' la'ja' sa' ga'la' dsa' ds'e' he' ma' jmeey' juuh' kih' he' na'la' kyaah' gooy'. Sa' ga'tuy' he' ma' jmaay' joo'h' la'je' jmi'lle' hlee'h', hi' kih' la'je' heeh' he' na'la' kyaah' ku'noo', kyaah' kuu' too', kyaah' ne' hweh', kyaah' kuuy', hi' kyaah' hma' ka'lah'. La'je' heeh' ja' sa' jee', sa' nuu', hi' ni' sa' ng'e'. 21 Hi' ni' sa' ga'la' dsa' ds'e' he' ma' jngeeyh' dsa', he' ma' jmeey' jinah', he' ma' kaayh' wa' hi' cha' hi', hi' he' ma' hlee'.

Jaa' angel kyaah' koo' libro pih'

10 Ma'ng'e' he' ja', ga'jeen' jnah' angel hi' bee' jwerte hi' ga'jnaa' gyueh' jmi'gyueh' na'laa' jni', ma' jnaa' miih' kuuy' gyueh' lley'. Mo'ney' ma' jna' la' jna' hyoo', hi' la' kyoo' tiy' ma' la' la' koo' je' he' chih' ko' dsoo'. 2 Ma' ha' ja' gooy' koo' je' pih' na'na'. Mah' ga'chih' tiy' ra'llu' ne' jmi'neeh', hi' tiy' ra'keh' ga'chih' hwa' kii'. 3 Ja' ga' ga'hlee'yh' koo' ki' gaa' la' koo' ki' gaa' hoo' leon ma' mi' gaa'. La' ma' ga'hlee'yh' ja', ga'ng'e' kiyh' gye' nih'. 4 Ma' ga'ng'e' la'je' gye' nih' he', ngoo' ga' jna' ma' sih', ma' ga'nuun' ga'hlee'yh' gyueh', ga'sih' jna'.

—Hma' la'je' juu' he' ma'hlee'yh' nih' na', to' ya'si'.

5 Hih' angel hi' ga'jeen' hi' chih' koo' ti' ne' jmi'nee' h' kyaah' koo' tiy' hwa' kii' he', ga'chooy' gooy' ta' gyueh'. 6 Mah' ga'taay' hi' cha' ga'la'je' joh' jmi' cha', he' ba' hi' ga'jme' gyueh' jmi'gyueh' kyaah' la'je' he' jna' ne' kih', he' ba' hi' ga'jme' hwa', kyaah' la'je' he' ga' cha' ne' kih', hi' he' ba' hi' ga'jme' jmi'neeh' kyaah' la'je' he' ga' cha' kih'. Ga'taay' hi' he' ga'jayh'.

—Mo'so' la'h' ga' cha'miuh' jmi'. 7 Jaa' ja' ga' juu' jee' ga'te' gye' angel he' luu' hoo' kih', la'je' he' na'hmaa' kih' Dio la'te' la' koo' ga'jah' Dio sih' dsa' hi' ga'ng'e' juu' hi' ma' jme' ta' he' kiyh' llo' joo' —ga'jah' angel he'.

8 Koo' ka'lah' ga'nuun' ga'hlee'yh' gyueh' jmi'gyueh' kyaah' jna', ga'jah'.

—Gwa' go'kye' je' pih' na'na' he' ha' ja' goo' angel hi' chih' ti' ne' jmi'neeh' kyaah' ne' hwa' oo'.

9 He-jā-ñeen' jee' ma' cheh' ángel mah' ga'ngiin` je-
pih' jā-. Mah' ga'siiyh' jnā':

—Hee' la-, kuh'. He- la- jmee' lā'llih' tu-jlah', pero
neh' to-hooh' lā'øø', lā'koø-øø' jmi'h' tah'.

10 Jā-ga' ga'kan' je- pih' he- ma' chooh' ángel mah'
ga'kuhn'. Ga'lā'øø' neh' to-hoon' lā'koø-øø' jmi'h'
tah'. Ma-la' ma'kuhn' ga'lā'llih' tu-jlan'. 11 Jā-ga'
ga'siiyh' jnā' ka-lāh':

—Jmee' bii' m'jnāäh' juu' kin' ka-lāh' kih' cha-miih-
jee' jwii', hi' lā'kaa- hwa' jee' tāäh' dsa- hi- jmee' hih',
hi' kih' hi- hlēeh' lā'koø- lā'koø- juu', hi' kih' lā'jēē'
dsa-ta' kaa'h'.

Lā'uu' dsa- hi- kwa' ju'dsoo' kih' Dio

11 Ma'ngēē' he- jā-, ga'hyohn' koø- hma- he- lla'
hih' he- la' lā'koø- s'hma'tah-, mah' ga'siiyh' jnā':

—Noo-, mah' lla' hih' gwah' kih' Dio, kyaah' na'hy-
oo', mah' hee' jah' tee' hi- tāäh' jmee' jwiih' kih' Dio.
2 Wa' jā' ba' kih' ho'hne' kih' gwah' na-, sa' lla'h' hih'.
Jēēh' he- ma-na-la' hee' hi- sa' laa' judiu ba' na-, mah'
jmeey' he- lla' dsēy' jee' jwii' na'jngii' to'laa' uu' sih'.
3 Cheen' uu' dsa- hi- dsa'kwa' ju'dsoo' kin'. Kyeyh'
hmiih' he- kēh' dsa- ma' ti'meeh' dsē'. Ngēēy' juu'
kin' kih' dsa' koø- mil dsē' to' hña-loo' na-dsē' to'lo-
gya' dsē' gya' jmi' —ga'siiyh' jnā'.

4 Lā'uu' hi- kwa' ju'dsoo' kih' Dio he', laa' kwaat-
lā'koø- to' chaah' hma- olivo, hi' laay' kwaat- lā'koø-
to' candelero he- na'jnāā' cha'nē' Dio jwii' hwa'.

5 Cher'mah' chaa- hi- hnøø' jmāāyh' dsoo', kyaah' je-
he- hwēē- neh' to-hooy' jēēy' go-te' hi- na-høøh' kiyh'.
Lā'jā- jmee' bii' juu' wa' hi- cha- hi-, hi- hnøø' jmāāyh'
dsoo'. 6 Lā'uu' dsa- he' na-ngēy' jwē' he- jmeey' sa' jā'
jma' ta'ko-jiih' ngēēy' juu' kih' Dio. Lā'jā- na-ngēy' jwē'
jmeey' kih' jmi' he- lli' jma-. Hi' na-ngēy' jwē' heeyh'
dsa- lli' wii', lā'joh' jiih' hnøø' bih'.

7 Ma-la' ma-dsēē' jmi' kway' juu' kih' Dio, ya'hēē'
jah' hlēēh' neh' too' ñiih' kih' cha'je- mah' teey' kyaah'
dsa- he', lā'jiih' lā'liyh' jngēēyh'. 8 Ga' ma-na-juuy', jāy'
cha'jwē' jee' jnā'hā' kih' jwii' jwiih', jā-ba' jee' jwii' jee'
ga'tāāy' dsoh' hma-cru' Dsa-jøøh' jnān'. Hi- chaa- jee'
jā-, kwee- hña- dsēy' lā'koø- dsa- hi- ma' chaa- jwii-
Sodoma kyaah' Egipto, he-jā- kih' jee' jwii- jā-, le' jāhn'
cheē- Sodoma hi' Egipto ka-lāh'. 9 Hnē- jmi' dsa-h-
noo', ga'lā'jēē' ba' dsa- dsa-tāāh' jēēy' hi- na-juuy' he',
dsa- hi- chaa- lā'jē' jee' jwii', lā'jēē' nāā' dsa-, dsa- hi-
hlēēh' lā'koø- lā'koø- juu', hi' lā'kaa- hwa' jee' tāäh'
dsa- hi- jmee' hih'. Sa' kway' jwē' haa' hi- na-juuy' he'.

10 Ga'lā'jēē' ba' dsa- jmi-gyuu' lā'chaa- llu' wa'ra-
ga'jēēy' na-juuy' dsa- he'. Dsa-tāāyh' jēē- dsēy' jwēte,
hi' kwēēyh' dsa-kyaāyh' miih' he- cha- kih' lā'jā- lā-
jaay', jēēh' lā'uu' hi- ma' ngēē- juu' kih' Dio he' ma'
heeyh' wii' lā'jēē' hi- chaa- hwa' la'.

11 Ga' ma-tē' hnē- jmi' dsa-hnoo' jā-, jmi-llē' na'jiih'
he- jā' kih' Dio ga'tooh' tuh-dsēy' mah' ga'nooy' lā'h-
mēē'. Ga'lā'goō' jwēte dsē' dsa- hi- ma' tāāh' jēē'
jee' jā-. 12 Ga'lā'nueh' ga'hlēēh' gyuu'h', ga'jāh':

—Wii' hnāh' jee' la'.

Mah' ga'sayh' ta' gyuu'h' jee' jnii' lā' ma-jēē' jā-
lā'jēē' hi- ma' na-høøh' kiyh'. 13 Hor- jā- ga'jeh' wii'
jwēte hwa'. Hi' kih' hña-loo' hne-, ga'hla' ma' gya'
jee' lā'kaa- jee' jwii- jwiih' jā-. Hi' ga'juuy' gyēē' mil
dsa- ma' ga'jeh' hwa'. Hi- ga'chaa' he', kyaah' he-
goyh' jā-, ga'jmāāy' jøøh' Dio hi- gya' gyuu'h' jmi-
gyuu'.

14 Ga'ngēē' to' he- wii' jā-. Hi' ga'jā' ga' koø- he- wii'
he- jā-ga' ga'jēēn'.

Ga'juuy' jee' ga'tē' gyii' luu' hoo'

15 Ma' ga'tē' gyēē' ángel ga'jwii' luu' hoo' kih',
ga'lā'nueh' gyuu'h' ga'tooh' ki-gaa- miih', ma' jāyh':
Na' ma-tē' jee' jmee' Dio hih' kih' lā'kaa- jmi' gyuu'
ko-jøh' kyaah' Cristo kyaay'.

Hi- he' ba' jmee' hih' ga'lā'jē' joh' jmi' cha-.

16 Lā'jēē' gyii'kyēē' dsa-gyuu'h' hi- ma' tāāh' nē'
hma-sii' cha'nē' Dio, ga'tāāyh' ga'juuyh' jnēy', ga'jy-
ooy' lley' lā' ga'tē' hwa' mah' ga'jmeey' jwiih' kih' Dio.

17 Mah' ma' jāyh':

Kwa- jnāäh' ti'hmaah' kyah' hne- Dio hi- cha- ga'lā'jē'
be' kih',

hne- he' hi- laa', hne- he' hi- ma' laa', hi' hne- he' hi-
llaah' ka-lāh'.

Ma-mi'jnāäh' hñaah' kyaah' be' kyah' mah' løøh'
jmeeh' hih'.

18 Ga'lā'jēē' hi- tāāh' lā'kaa- hwa' ma-lā-lleē' jwēte,
ma-tē' jee' tee' jwii' kih' hi- he'.

Ma-tē' jmi' lla'h' ta' kih' hi- na-juuy',
mah' kwēēh' hee' lā'jēē' hi- ga'ngēē' juu' hi-
ga'jmeey' ta' he' kyah',

hi' lā'jā- lā'jēē' hi- na'jngēē' hi' lā'jēē' ga' hi- gah'
hne-, lā'joh' lā'māh'.

Hi' ma-tē' jmi' jngēēh' lā'jēē' hi- hee' jmi-gyuu' la-.

19 Jā-ga' ga'na' gwah' kih' Dio gyuu'h' jmi-gyuu', hi'
neh' gwah' jā-, ga'lā'jnā' goo' he- tāāh' kuuy' na-sii-
hmoo'h' to-nē'. Peer' ga'jmeey' je'ñih', ga'tooh' miih',
ga'hii' ñih', ga'jeh' wii' jwēte hwa', mah' ga'hla' m'id-
sē' kah'gaa'.

Dsa-mē' hi' Dragón

12 Ma'ngēē' he- jā-, ga'lā'jnā' gyuu'h' jmi-gyuu'
koø- he- juh'gaa-. Ga'lā'jnāā' jā- dsa-mē' hi-
ma' na-lāā- hyoo', hi' ma' hee' sih' huu' tiy', hi' ma'
lley' koø- coron he- ma' chaa' gya'tuu' nuu'.

2 Dsa-mē' he' ma' kyaā- gyuu', ma' høøy' kih' he-
jēēy' wii' he- lā'chaa- gyuu' kyaay'. 3 Hi' ga'lā'jnā' ga'
jyoh' he- juh'gaa- gyuu'h' jmi-gyuu'. Ga'lā'jnāā' jā-
dragón gyuu' hi' jøh'gaa-. Ma' la' gyii' lley', ma' choo'
lley' gya' jøø', hi' ma' lley' gyii' coron ka-lāh'. 4 Kyaah'
kuuy' jā-, ga'sēēyh' la' ga' koø- kiih' kih' nuu' hi' hēē'
gyuu'h' jmi-gyuu' mah' ga'saa' ga'jaay' ta' hwa'.

Dragón he' ga'noo- cha'nē' dsa-mē' hi- ngoo'
ga'lā'chaa' gyuu' kyaā' mah' ma' kuyh' gyuu' he'
lā'koø- wa'ra- ga'lā'chaa'. 5 Kih' dsa-mē' he'
ga'lā'chaa' jā- gyuu' ñueh' hi- jmee' hih' kih'
ga'lā'kaa- hwa' kyaah' koø- hma-hiih' he- la' ñe'. Pero

na¹ ba¹ koh¹ ga¹teey¹ gyuu¹ he¹ cha¹ne¹ Dio jee¹ gyay¹ jmeey¹ hih¹. ⁶Hi¹ dsa¹me¹ he¹, ga¹kyuu¹ la¹ ga¹te¹ hwa¹ kii¹ jee¹ ga¹mi¹llu¹ Dio kiyh¹, mah¹ haay¹ jee¹ ja¹ koo¹ mil dsé¹ to¹ hña¹loo¹ na¹dsé¹ to¹lo¹gya¹ dsé¹ gya¹ jmi¹.

⁷Ma¹ngée¹ he¹ ja¹, ga¹la¹cha¹ koo¹ hñii¹ juuh¹ gyuu¹h¹ jmi¹gyuu¹. Migye¹ kyaah¹ ángele kyaay¹ ma¹ tee¹ kyaah¹ Dragón. Hi¹ Dragón he¹ kyaah¹ ángele kyaay¹ ma¹ tee¹ ka¹lah¹ kyaah¹ Migye¹, ⁸pero sa¹ ga¹liyh¹. Mo¹so¹ ga¹la¹cha¹ ga¹ hoo¹y gyuu¹h¹ jmi¹gyuu¹. ⁹Lá¹ja¹ Dragón joo¹h¹ he¹ ga¹lleey¹ dsih¹ ta¹ ka¹hne¹. Hi¹ he¹ laa¹ miih¹ cha¹ llo¹joo¹ hi¹ chee¹ hi¹sa¹llu¹, hi¹ chee¹ bih¹ Tana¹ ka¹lah¹. Hi¹ he¹ mi¹gaa¹ dsa¹ lá¹kaa¹ lá¹juh¹ jmi¹gyuu¹. Ga¹jawää¹ dsih¹ lá¹ ga¹te¹ hwa¹ ko¹joh¹ kyaah¹ ángele kyaay¹.

¹⁰Ja¹ga¹ ga¹nuun¹ ga¹hlëeh¹ ki¹gaa¹ ka¹lah¹ gyuu¹h¹ he¹ ma¹ jäh¹:

—Na¹ ma¹te¹ jee¹ lá¹ dsa¹, ma¹lá¹jnä¹ be¹ kih¹ Dio, ma¹löö¹ jmee¹ hih¹ Dio jnän¹, hi¹ ma¹te¹ jee¹ lla¹ Cristo kyaay¹ ta¹. Jëeh¹, ma¹lleey¹ ta¹ ka¹hne¹ hi¹ ma¹ hñii¹ kih¹ lá¹jëe¹ ooh¹ jne¹. Lá¹jmi¹ lá¹hwë¹ ma¹ hñii¹ cha¹ne¹ Dio jnän¹. ¹¹Pero ooh¹ jne¹ ga¹lih¹ bih¹ kyaay¹h¹, kyaah¹ jma¹ kih¹ Borrego mäh¹, hi¹ kyaah¹ ju¹dsoo¹ he¹ ga¹jmeey¹ kih¹ Cristo. Sa¹ ga¹jmeey¹ he¹ che¹ cha¹ juuy¹ jmi¹gyuu¹ la¹. ¹²Wa¹ jëe¹ hoh¹ hñäh¹ hi¹ tääh¹ gyuu¹h¹ jmi¹gyuu¹. Pero jwi¹ hi¹ tääh¹ hwa¹ la¹ kyaah¹ hi¹ tääh¹ neh¹ jmi¹ñee¹ ka¹lah¹. Jëeh¹ hi¹sa¹llu¹ ma¹ñey¹ ba¹, ja¹ ko¹hi¹pih¹ ga¹ jmi¹ kiyh¹, he¹ja¹ hääy¹ jwërte ma¹jñaa¹ jee¹ kyah¹ hñäh¹.

¹³Ma¹ ga¹jëe¹ Dragón he¹, he¹ ga¹jawää¹ dsih¹ ta¹ hwa¹, ngooy¹ mah¹ jmeey¹ hña¹dsëy¹ kih¹ dsa¹me¹ hi¹ ga¹la¹cha¹ gyuu¹ hñii¹ kih¹ he¹. ¹⁴Pero ga¹hyoh¹ dsa¹me¹ he¹ to¹ sa¹kyoo¹ cha¹mii¹ joo¹h¹ mah¹ ja¹ le¹ hëey¹ y¹ kih¹ miih¹ hlëeh¹ he¹ ta¹ hwa¹ kii¹, jee¹ hää¹ dsih¹ koo¹ ji¹ñe¹, jyoh¹ ga¹ to¹ ji¹ñe¹, na¹dsë¹ jñee¹ sih¹.

¹⁵Miih¹ he¹ ga¹juu¹ koo¹ jmi¹juuh¹ kyaah¹ hooy¹ ta¹ jee¹ ngoo¹ dsa¹me¹ he¹ mah¹ ma¹ ääy¹ kyaah¹ jmi¹ ja¹.

¹⁶Pero hwa¹ ga¹kwa¹ be¹ kih¹ dsa¹me¹ he¹. Ga¹na¹ hwa¹, mah¹ ga¹hoo¹ jmi¹ he¹ ga¹hwëe¹ to¹hoo¹ Dragón. ¹⁷He¹ja¹ ga¹ya¹jëe¹ dsë¹ jwërte dragón kyaah¹ dsa¹me¹ he¹. Mah¹ ngooy¹ na¹jmeey¹ hñii¹ kyaah¹ hi¹ laa¹ sa¹ju¹ kih¹ dsa¹me¹ he¹, hi¹ hoo¹ mada¹ kih¹ Dio ja¹ba¹ hi¹ jmee¹ ju¹dsoo¹ kih¹ Jesucristo.

Lä¹uu¹ jah¹ laa¹ na¹hoo¹ he¹

13 Jnä¹ ga¹noon¹ në¹ mäsii¹ he¹ cha¹ cha¹hoo¹ jmi¹ñee¹. Jee¹ ja¹ ga¹jëen¹ jaa¹ jah¹ hi¹ laa¹ na¹hoo¹, ya¹hëe¹ cha¹jmi¹ñee¹ ma¹ lle¹ gyii¹ lley¹, hi¹ ma¹ choo¹ gya¹ joo¹. Né¹ joo¹ kiyh¹ ma¹ choo¹ gya¹ coron. Hi¹ ma¹ na¹sii¹ lá¹jë¹ ka¹lley¹ koo¹ juu¹ he¹ mi¹kwa¹h¹ kih¹ Dio. ²Jah¹ hi¹ ga¹jëen¹ he¹, ma¹ laa¹ lá¹koo¹ hyah¹. Ma¹tiy¹ ma¹ la¹ lá¹ la¹ ti¹ oso. Mo¹hooy¹ ma¹ la¹ lá¹ la¹ hoo¹ León. Dragón he¹, ga¹kwëey¹ be¹, hi¹ ga¹llaay¹ hoo¹y mah¹ jmeey¹ hih¹ llay¹, mah¹ leey¹ dsa¹ta¹ joo¹h¹. ³Ga¹jëen¹ koo¹ lley¹ ma¹ la¹ dsoo¹ he¹ ma¹ jngiih¹ kiyh¹. Pero dsoo¹ he¹ ma¹ jngiih¹ kiyh¹ ja¹, ga¹ja¹ ba¹. Peer¹ ga¹la¹dsaa¹ dsé¹ lá¹jëe¹ dsa¹ jmi¹gyuu¹, he¹ja¹ ga¹jmeey¹ ko¹joh¹ kyaah¹ jah¹ hi¹ laa¹ na¹hoo¹ he¹. ⁴Hi¹

ga¹jmaa¹ dsa¹ joo¹h¹ Dragón hi¹ ga¹llaa¹ joo¹h¹ jah¹ hi¹ laa¹ na¹hoo¹ he¹. Ja¹ba¹ lá¹ja¹ ga¹jmaa¹ joo¹h¹ jah¹ laa¹ na¹hoo¹ he¹ ka¹lah¹, mah¹ ma¹ jäh¹ kiyh¹:

—Sa¹ cha¹ ga¹ñah¹ hi¹ laa¹ lá¹koo¹ jah¹ na¹. ¿Hi¹ na¹ hi¹ lih¹ tee¹ kyaay¹h¹?

⁵Ga¹kway¹ jwë¹ kih¹ mah¹ hlëeyh¹ juu¹ taah¹ hi¹ hlëeh¹ bih¹ juu¹ he¹ mi¹kwa¹h¹ kih¹ Dio. Ga¹llaay¹ mah¹ leey¹ dsa¹ta¹ to¹laa¹ uu¹ sih¹. ⁶Lá¹ja¹ ga¹lööy¹ mi¹kwayh¹ kih¹ Dio. Ga¹mi¹kwayh¹ jmi¹ kiyh¹, lá¹kye¹ kih¹ gwah¹ kiyh¹, hi¹ lá¹ja¹ kih¹ hi¹ tääh¹ gyuu¹h¹ jmi¹gyuu¹ ka¹lah¹. ⁷Hi¹ ga¹hyoyh¹ jwë¹ jmeey¹ hñii¹ kyaah¹ lá¹jëe¹ hi¹ na¹jngëe¹ lá¹jiih¹ leeyh¹. Hi¹ ga¹hyoyh¹ jwë¹ jmeey¹ hih¹ kih¹ lá¹jëe¹ nää¹ dsa¹, lá¹jë¹ jee¹ jwi¹, dsa¹ hi¹ hlëeh¹ lá¹koo¹ lá¹koo¹ juu¹, hi¹ lá¹kaa¹ hwa¹ jee¹ tääh¹ dsa¹ jmee¹ hih¹ ma¹ ki¹ kih¹. ⁸Lá¹jëe¹ dsa¹ jmi¹gyuu¹ hi¹ ga¹jmaa¹ joo¹h¹ jah¹ laa¹ na¹hoo¹ he¹, sa¹ ma¹ na¹sii¹ jmi¹ kiyh¹ né¹ je¹ kih¹ Borrego mäh¹ hi¹ laa¹ kwaat¹ ga¹juu¹ né¹ na¹hyoo¹ lá¹ ma¹ hñii¹ jmi¹gyuu¹. Né¹ je¹ kiyh¹ ja¹, na¹sii¹ jmi¹ kih¹ lá¹jëe¹ hi¹ na¹jnää¹ kih¹ Dio.

⁹Cher¹mah¹ cha¹ hi¹ hñoo¹ hëeh¹ juu¹ la¹, wa¹ hëey¹ h¹. ¹⁰Hi¹ lle¹ kih¹ dsoo¹ neh¹ñe¹, jää¹ dsih¹ neh¹ñe¹. Hi¹ lle¹ kih¹ juu¹ kyaah¹ ñe¹tuuh¹, kyaah¹ ñe¹tuuh¹ jngëeh¹ dsih¹. Hor¹ ja¹ hñoo¹ kwëeh¹ dsé¹ hi¹ na¹jngëe¹ kya¹ Dio hi¹ hñoo¹ lá¹ ma¹dsoo¹ ja¹ba¹ dsëy¹.

¹¹Ma¹ngëe¹ he¹ ja¹, ga¹jëen¹ jñah¹ jah¹ laa¹ na¹hoo¹ hi¹ ya¹hëe¹ neh¹ hwa¹. Ma¹ lley¹ to¹ joo¹ he¹ la¹ lá¹ ki¹ h¹ jaa¹ borrego mäh¹, hi¹ ma¹ hlëeyh¹ lá¹ hlëeh¹ jaa¹ dragón. ¹²Ma¹ kyey¹ lá¹jë¹ be¹ kih¹ to¹ne¹ jah¹ he¹, mah¹ to¹lo¹ nëy¹ ga¹lööy¹ jmeey¹ hih¹ kih¹ hi¹ tääh¹ lá¹kaa¹ hwa¹ mah¹ wa¹ jmeey¹ juuh¹ kih¹ to¹ne¹ jah¹ he¹, hi¹ ga¹ja¹ kih¹ kyaah¹ dsoo¹ he¹ ma¹ juuy¹ ja¹. ¹³Hi¹ lá¹ja¹ ma¹ jmeey¹ cha¹miih¹ he¹ juh¹gaa¹ ka¹lah¹, lá¹jiih¹ ga¹jmeey¹ ga¹juoo¹ je¹ gyuu¹h¹ jmi¹gyuu¹ lá¹ ga¹te¹ hwa¹, lá¹ ma¹jëe¹ ja¹ dsa¹. ¹⁴Mi¹gaa¹ hi¹ tääh¹ lá¹kaa¹ hwa¹ kyaah¹ lá¹jë¹ he¹ juh¹gaa¹ he¹ ga¹hyoyh¹ jwë¹ jmeey¹ cha¹ne¹ jah¹ to¹ne¹ he¹. Ga¹jmeey¹ mada¹ kih¹ hi¹ tääh¹ lá¹kaa¹ hwa¹ he¹ jmeey¹ hëeh¹ kih¹ jah¹ hi¹ ga¹ja¹ kih¹ hi¹ ma¹ la¹ dsoo¹ kih¹ kyaah¹ ñe¹tuuh¹.

¹⁵Ga¹hyoyh¹ jwë¹ he¹ jmeey¹ jiih¹ hëeh¹ kih¹ jah¹ he¹ mah¹ hlëeh¹. Hi¹ mah¹ ga¹jmeey¹ mada¹ jngiiy¹ kih¹ lá¹jëe¹ dsa¹ hi¹ sa¹ jmee¹ juuh¹ kih¹ hëeh¹ ja¹.

¹⁶Ga¹jmeey¹ hih¹ kih¹ ga¹lá¹jëe¹ dsa¹, lá¹joh¹ lá¹mäh¹, hi¹ cha¹ kuu¹, hi¹ tä¹ñee¹, hi¹ na¹hñeey¹ jmee¹ ta¹, hi¹ hi¹ sa¹ na¹hñeey¹ ka¹lah¹, mah¹ jmeey¹ lii¹ gooy¹ ra¹lluuy¹ o cha¹kyey¹. ¹⁷Lá¹ja¹ ni¹ jaa¹ sa¹ lá¹cha¹ jwë¹ kih¹ la¹ gyih¹ löö¹, ni¹ sa¹ lá¹cha¹ jwë¹ hñii¹ gyih¹ he¹ cha¹ kiyh¹ cher¹mah¹ sa¹ laay¹ lii¹ kyaah¹ jmi¹ kih¹ jah¹ he¹ o kyaah¹ hwëh¹ lá¹koo¹ chee¹ jah¹ he¹. ¹⁸Jee¹ la¹ hñoo¹ cha¹ hñii¹ dsë¹ llu¹. Hi¹ ngëe¹, he¹ da¹ hwëh¹ kih¹ jah¹ he¹, jëeh¹ la¹ hwëh¹ kih¹ dsa¹ñii¹ ba¹ ja¹. Hwëh¹ kih¹ jah¹ he¹ te¹ jñii¹ hña¹loo¹ na¹dsë¹ to¹lo¹gya¹ na¹dsë¹ gya¹jñii¹.

Koo¹ su¹ hmëe¹ ga¹hä¹ lá¹jëe¹ hña¹laa¹ na¹dsë¹ to¹laa¹ kyeey¹ mil dsa¹

14 Ma¹ngëe¹ he¹ ja¹, ga¹jëen¹ Borrego mäh¹ cheh¹ në¹ moh¹ Sión kyaah¹ hña¹laa¹ na¹dsë¹ to¹laa¹ kyeey¹ mil dsa¹ hi¹ ma¹na¹sii¹ jmi¹ kih¹ Borrego mäh¹

cha'kyey', hi' ma' na' sih' jmi' kih' jmi' ka' lah'. 2 Ja' ga' ga' nuun' ga' hlee' gyueh' ga' hij' goo' la' hij' jee' jyoo' cha' miih' jmi'. Hi' ga' hij' la' koo' hij' jee' hii' nih' ki' gaa', hi' ga' hij' la' hij' jee' taah' dsa' koo' tu' he' choo' cha' miih' si' ne'. 3 La' jee' hi' he' ma' ha' koo' su' hmee' cha' ne' hi' ma' gya' jmee' hih' ne' hma' si', hi' cha' ne' la' jee' kye' jah' hi' ma' taah' he', hi' cha' ne' la' jee' dsa' gyueh' ka' lah'. Ni' jaa' sa' lih' ma' ha' su' ja'. Ma' la' hna' laa' na' ds'e' to' laa' kye' mil' ba' ma' li' h' ma' ha', dsa' hi' ga' laa' Dio kyaah' jma' kih' jee' kih' dsa' hi' chaa' hwa'. 4 La' jee' hi' la' sa' ga' mi' sah' hii' iy' kyaah' dsa' me', jee' ga' haay' hii'. Hi' he' jmee' ko' joh' kyaah' Borrego mah' wa' ha' cha' ha' jee' dsooy'. Hi' he' na' ga' laay' jee' kih' dsa', laay' koo' naa' hi' ma' ja' llu' kih' Dio hi' la' ja' kih' Borrego mah'. 5 Ni' miih' sa' ga' hwee' juu' ta' juu' hooy', na' jng'e' go' te' laay' cha' ne' Dio.

Juu' he' ga' kwa' uu' angele

6 Hi' ga' jee' jnah' angel' hi' ma' h'e' to' dsaah' gyueh' jmi' gyueh' hi' ma' kye' ju' hmee' he' sa' ng'e' jih' koh'. Ma' hlee' la' jee' dsa' hi' chaa' la' kaa' hwa' jee' jmeey' hih', la' jee' naa' dsa' hi' hlee' la' koo' la' koo' juu', hi' la' jee' hi' chaa' la' koo' la' koo' jee' jmi'. 7 Ga' hlee' angel' he' kyaah' la' je' be' kih' :

—Wa' gah' hnah' Dio, jmee' hnah' juu' kiyh'. Jeeh', ma' te' hor' llay' ta'. Kwa' hnah' ti' hmaah' kih' hi' ga' jmee' gyueh' jmi' gyueh', hi' ga' jmee' hwa', hi' ga' jmee' jmi' neeh', hi' hi' ga' jmee' la' kaa' jee' hya' jmi' gwa'.

8 Jnah' ka' lah' angel' ga' lla' lle' kaah' kiyh', ma' jayh' :

—Ma' hee', ma' hee' go' te' Babilonia jmi' juu' hii' hi' ga' hee' dsa' la' kaa' jmi' gyueh' kyaah' la' je' wa' he' cha' he' he' hiih' ma' jmeey'. La' la' koo' he' ga' kwe' yeh' dsa' jmi' llii' haä'.

9 Jee' ga' te' uu' angel' hi' ma' llee' kaah' he', ma' hlee' yeh' kyaah' la' je' be' kiyh' :

—Cher' mah' hi' ga' jmaä' joh' jah' hi' laa' na' hoo' he' kyaah' heeh' kiyh', hi' cher' mah' ga' jmeey' lli' cha' kyey' o ma' gooy', 10 ja' ba' la' ja' le' kih' dsa' he'. Le' kiyh' la' koo' he' hiih' jmi' llii' haä', wa' ra' ga' ya' jee' ds'e' Dio kyaah'. Ja' kyaah' hih' ja' ya' jee' ds'e' Dio. Jmeey' kaa' kyaah' je', kyaah' azufre cha' ne' la' jee' angele hi' na' jng'e' hi' cha' ne' Borrego mah' ka' lah'. 11 Jee' taah' kaa' ja', soo' ne' ga' la' je' joh' jmi' cha'. La' jee' hi' ma' jmaä' joh' jah' he' kyaah' heeh' kiyh', hi' hi' heeh' lee' lli' kyaah' jmi' kiyh', ni' jmi' ni' hw'e' sa' le' teeyh' ds'e'. 12 Hor' ja' hnoo' kw'e' ds'e' la' jee' hi' na' jng'e', la' jee' hi' nuuh' kih' Dio hi' la' jee' hi' jmee' dsoo' ds'e' kih' Jesús.

13 Ja' ga' ga' nuun' ka' lah' ga' hlee' gyueh' jmi' gyueh' ma' jayh' :

—Sii' he' la' : "Na' ta' cha' ne', llu' la' kih' hi' juu' jee' jmeey' ko' joh' kyaah' Dsa' joh' jnan'."

—Jaa', la' ja' le' —jah' jmi' lle' Na' jngi'—. Hi' he' teeh' ds'e', jeeh' ja' jiih' llaa' he' ma' jee' wii', hi' la' jna' ba' la' je' he' llu' he' ga' jmeey'.

Lloo' koo' jmi' joh' Dio la' jee' dsa'

14 Ja' ga' ga' jee' koo' jni' tso'. Jee' jni' ja', ma' gya' jaa' hi' laa' la' laa' Hi' ga' lee' ngo'. Ma' lley' koo' coron' he' la' kyaah' ku' noo', hi' ma' chooyh' koo' ne' tuuh' hlaah' he' hme'. 15 Neh' gwah' kih' Dio ya' h'e' jnah' angel' hi' hlee' kyaah' la' je' be' kih', ga' siih' hi' gya' jee' jni' :

—Kye' ne' tuuh' hlah' kyah' mah' chooh' ta' kyah'. Jeeh' ma' jmi' ba' mii', ma' te' hor' jee' juu'.

16 He' ja' hi' ma' gya' jee' jni' he' ga' jyooy' ne' tuuh' hlaah' kiyh' la' ga' te' hwa', mah' ga' teeyh' la' je' mii' kih' hwa' ja'.

17 Neh' gwah' he' la' gyueh' jmi' gyueh', ya' h'e' jnah' angel' hi' ma' chooh' koo' ne' tuuh' hlah' he' hme'.

18 Jee' chih' na' hoo' ya' h'e' jnah' angel' hi' ma' na' ng'e' jwe' jmee' hih' kih' je'. Kyaah' be' ga' hlee' hi' ma' chooh' ne' tuuh' hlah' hme' ja', ga' siih' :

—Kyaah' ne' tuuh' hlah' kyah' na', hna' la' je' sa' mah' kih' mii' he' cha' hwa' na', jeeh' ma' jmi' ba'.

19 He' ja' ga' jyooy' angel' he' ne' tuuh' hlah' kih' la' ga' te' hwa' mah' ga' hna' sa' mah' kih' mii' he' cha' hwa' la', ga' tooyh' neh' koo' jee' jlee' yeh' kyaah' ma' tiy'. He' la' la' kwaat' he' wii' he' na' ga' chee' Dio ne' kih' dsa'. 20 Hi' ga' jlee' yeh' kyaah' ma' tiy' mii' jee' ma' taah' he' ma' hla' ta' chueh' jmi'. Hi' jee' ga' jlee' mii' ja', ga' hw'e' jmi' gyueh' la' koo' jma' he' ga' lloo' la' ga' te' fren' kih' kya' jiih', ga' ng'e' la' ga' hne' hna' lloo' kilómetro.

Gye' angele kyaah' gyii' lli' wii'

15 Ga' jee' jyoh' ka' lah' koo' he' juh' gaa' gyueh' jmi' gyueh' la' jiih' ga' la' dsa' ds'en'. Ga' jee' gye' angele hi' ma' kye' gyii' nee' he' wii' he' ja' kyaah' jee' llaa' go' te'. Jeeh' kyaah' he' ja', llaa' he' ya' jee' ds'e' Dio. 2 Hi' ga' jee' ka' lah' he' ma' na' jaa' he' la' la' koo' hu' he' jee', he' juu' la' koo' jmi' neeh', na' kaa' kyaah' je'. Ne' ja' ma' taah' hi' ga' lih' ga' tee' kyaah' jah' hi' laa' na' hoo' he' kyaah' heeh' kiyh', la' jee' hi' sa' ga' kwa' hii' ma' lee' lli' ni' sa' ga' kay' hw'e' la' chee' jah' he'. Ma' chooyh' tu' he' choo' cha' miih' si' ne' he' ga' hyoyh' kih' Dio. 3 Ma' hay' su' he' ma' ha' Moisé hi' ma' jmee' ta' he' kih' Dio, hi' ma' hay' su' he' ma' ha' Borrego mah', ma' jayh' :

Peer' juh' gaa' la' la' je' he' ma' jmeeh', hne' Dio hi' laa' joh' hi' cha' ga' la' je' be' kih'. Dsoo' ba', llu' la' jwe' kyah', hne' Dsa' ta' joh' kya' hi' na' jng'e'.

4 La' jee' ba' dsa' gah' hne' Dio. La' jee' ba' dsa' jmee' juu' jmi' kyah'.

Jaa' hne' ba' hi' na' jng'e'. He' ja' ga' la' jee' hi' chaa' hwa', ya' naay' mah' jmeey' juu' kyah'.

Jeeh', ma' la' jna' ba' he' ma' llooh' llah' ta'.

5 Ma' ng'e' he' ja', ga' jee' na' na' gwah' he' chih' gyueh', ja' ba' gwah' he' ga' mi' jnaa' Dio kih' Moisé.

6 Neh' gwah' ja' ga' hw'e' gye' angele hi' ma' kye'

lä'jē' gyii' nēē' he' wii'. Ma' kyeyh' hmiih' he' chee' lino he' na' jngii', he' la' jih'gyeh'. Hi' na' hñu' mo'd-sēy' kyaah' hmiih' he' ma' na' la' kyaah' ku'nøø'. 7 Jaa' jee' lä'jēē' kyee' jah' he' ga'kwēēh' lä'jēē' gyeē' ángele he' ma' koo' kyaah' he' la' kyaah' ku'nøø' he' na' kah' lä'jē' he' wii' he' na' ga' chee' Dio hi' chaā' ga'lä'jē' joh' jmi' cha'. 8 Ga'kah' neh' gwah' cha'miih' ñe', kih' he' laā' jøøh' Dio hi' cha' cha'miih' be' kih'. Ni' jaa' sa' ma'le' ma' dsa'taah' neh' gwah' ja', ta'ko'jiih' sa' ga' ma'lä'te' lä'jē' gyii' he' wii' he' kyē' lä'jēē' gyeē' ángele he'.

Wa'kyaah' he' kyaah' he' ga'heeyh' dsa' wii'

16 Ja'ga' ga'nuun' ga'hleēh' ki'gaa' neh' gwah' ja', ga'siiyh' lä'jēē' gyeē' ángele he':

—Go'nää' hñah' mah' go'jäā' he' lli'wii' he' haa' ne' h' lä'jē' gyii' kyaah' he' na' ga' chee' Dio lä'kaa' hwa'.

2 Nēē' to'nē' ángel he' na'jäā' he' ma' haa' neh' kyaah' kiyh' ta' jee' tääh' dsa'. Lä'chah' ja', ga'toh' koo' dsoo' he' ku'jii' he' la' na'høø', nē' kih' hi' laā' lii' kih' jah' laā' na'høø' he', hi' nē' kih' hi' ma' jmee' jüuh' kih' ja'ba' heeh' kih' jah' he'.

3 Jee' ga'tē' uu' ángel ga'jäā' he' ma' haa' neh' kyaah' kiyh' ta' nē' jmi'ñeeh', hi' ga'lii' jma' lä' la' jma' kih' hi' na'juu'. Kyaah' he'ja' ga'juu' lä'hii' nē' hi' chaā' cha'jmi'ñeeh'.

4 Jee' ga'tē' uu' ángel ga'jäā' he' ma' haa' neh' kyaah' kiyh' ta' nē' jmi'jüuh' kyaah' lä'kaa' jee' hya' jmi' gwa' pih'. Lä'kye' he' ja' ga'lii' jma' ka'läh'.

5 Lä'chah' ja' ga'nuun' ga'hleēh' ángel hi' laā' jüuh' jmi', ga'jäyh':

—Jnaah' lluu' laah' hne', Dsa'jøøh' kyaan'. Hne' laah', hi' ma' laah', hi' na'jngēēh', jēēh' ma'llah' ba' hne' ta' kih' dsa'. 6 Kih' he' ga'tüuy' jma' hi' na'jngēē' kyaah' hi' kih' hi' ga'ngēē' juu' kyah', he'ja' hne' kwēēyh' hiih' jma' ka'läh', he' tēēh' jwii' kiyh'.

7 Lä'ja' ga'nuun' kih' jñah' hi' ga'hleēh' jee' chih' na'hyoo', ga'jäyh':

—Dsoo' ba', hne' Dio Dsa'jøøh' kyaan' hi' cha' ga'lä'jē' be' kih'. Hne' ba' ma'llah' ta' kyaah' ju'dsoo' lä'koo' lle' kih'.

8 Jee' ga'tē' kyee' ángel he' ga'jäā' he' ma' haa' neh' kyaah' kiyh' ta' nē' hyoo'. Lä'ja' ga'lä'cha' be' kih' hyoo' mah' jmee' kaa' dsa' kyaah' je'. 9 Ga'lä'llii' hyoo' lä'jiih' ga'kaa' dsa'. Ni' lä'ja' sa' ga'lä'dsaā' dsēy' mah' ma' jmeey' jüuh' kih' Dio. Lla' he' ja', ga'mi'k-wah' bih' kih' Dio hi' lih' chee' lä'jē' he' wii' ja'.

10 Jee' ga'tē' hñaa' ángel ga'jäā' kyaah' kiyh' ta' nē' jee' gya' jmee' hih' jah' laā' na'høø' he'. Hi' lä'kaa' hwa' jee' ma' jmeey' hih' ga'la' na'hoo', lä'jiih' ga'jñaa' dsa' na'siih', kih' he' ma' jēēy' wii'. 11 Koo' ka'läh' ga'mi'kwayh' kih' Dio hi' gya' gyüuh' jmi'gyüuh' kih' he' ma' jēēy' wii' hi' kih' dsoo' he' la' na'høø' ja'. Pero ni' lä'ja' sa' ga'lä'dsaā' dsēy' he' ma' jmeey' he' hñah'.

12 Jee' ga'tē' jñee' ángel ga'jäā' he' ma' haa' neh' kyaah' kiyh' ta' nē' jmi'jüuh' he' chee' Eufate. Jmi' ja' ga'lä'kih' mah' ga'jä' ma'na'llu' jwē' jee' ngē' lä'jēē'

rey hi' ya'nää' ta' jee' hya' hyoo'. 13 Hi' ga'jēēn' uu' jmi'lle' hlēēh' hi' jnäā' lä' jnäā' jeh' wēh'. Ya'hēē' neh' to'hoo' Dragón, hi' ya'hēē' neh' to'hoo' jah' hi' laā' na'høø' he' hi' ya'hēē' neh' to'hoo' jah' hi' ma' ngēē' juu' ta'juu'. 14 Hi' he' laā' dsa' hlēēh' hi' jmee' ja' he' koo' nēē' mah' jēē' dsa' dsa'. Dsa'näāy' cha'nē' lä'jēē' rey lä'kaa' lä'juh' jmi'gyüuh', mah' dsa'jøøyh' dsa' dsa'näāy' dsa'jmeey' hñii' wa'ra' ga'tē' jmi' jüuh' jmi' goo' kih' Dio hi' cha' ga'lä'jē' be' kih'. 15 "Hi' jnä' ngaahn' na', lä'koo' jaa' hi' hñi'. Llu' la' kih' hi' na'nē', hi' häā' hñii', hi' jmee' ta' llu'. Hi' he' sa' jä' o'hih'", ga'jäh' Dio.

16 Hi' he' ba' jah' he' ga'jmeey' ga'kuh' lä'jēē' rey, koo' jee' chee' kyaah' juu' hebreo Armagedón.

17 Jee' ga'tē' gyeē' ángel ga'jäā' he' ma' haa' neh' kyaah' kiyh' ta' nē' lle'. Ga'lä'nüuh' ga'hleēh' koo' ki'gaa' jee' chih' gwah' gyüuh' jmi'gyüuh' jee' gya' Dio jmee' hih', ma' jäh': "Ma'la' ba'." 18 Lä'chah' ja' ga'jmeey' je'ñih', ga'hleēh', ga'hñi' ñih', hi' ga'jeh' wii' jwēte hwa', he' sa' ma'jeh' ni' koo' hä' ko'ja' jiih', ta'ko'jiih' tääh' dsa' jmi'gyüuh' la'. 19 Jee' jwii' jüuh' Babilonia ga'la' hñe' nää', hi' jyoh' ga' jee' jwii' kaah' ga'sa' ga'hla' go'te'. Ma'ra' he' ga'tēēh' ba' Dio jwii' kih' jwii' jüuh' ja', ga'cheey' nē' kih' lä'jē' go'te' he' ya'jēē' dsēy' kyaah'. 20 Ga'lä'jē' hwa' he' tääh' jee' jmi'ñeeh' ga'ääh' høø' kih'. Lä'ja' ka'läh' ga'ääh' lä'jē' moh'. 21 Hi' ga'saa' nē' kih' dsa' mi'dsē' kaah' he' hii' ma' to'loo' kil. Hi' lä'jēē' dsa' cha'ga'miih' ga'mi'kwayh' kih' Dio ma' ga'jēey' he' wii' ja'. Jēēh', koo' he' ja' ba' ma' la' jüuh' ga' kih' jee' lä'jē'.

Heeh' Dio wii' Babilonia

17 Ma'ngēē' he' ja', ja' jaa' jee' lä'jēē' gyeē' ángele hi' ma' chooh' lä'jē' gyii' kyaah' mah' ga'hleēyh' kyaah' jnä', ga'jäyh':

—Na' ta' la' mah' heeh' hne' ha' lä' la' he' wii' he' heeh' Dio hyaa' hi' ma' kyaah' wa' hi' cha' hi', hi' gya' jøøh' nē' kih' cha'miih' jmi'. 2 Dsa'mē' he' ga'jmeey' wa' la' cha' la' kyaah' lä'jēē' rey hi' chaā' hwa' la'. Hi' lä'jēē' dsa' hi' tääh' hwa' la' ga'heē' go'te' hñu'dsē' kiyh' kyaah' lä'jē' he' hñiih' he' ga'jmeey' kyaah' dsa'mē' he'. La' lä'koo' he' ga'kwēēyh' jmi'llii' he' häā' jwēte.

3 He'ja' ga'jäā' jmi'lle' jnä' koo' hwa' kii' jee' sa' kwa' ni' miih'. Jee' ja' ga'jēēn' jaa' dsa'mē' hi' ma' dsēē' jaa' jah' gyüu'. Lä'kaa' nē' kih' jah' he' na'sii' jmi' he' mi'kwayh' kih' Dio, hi' ma' lle' gyii' lley' kyaah' gya' jøø'. 4 Dsa'mē' he' ma' kyeh' hmiih' hee' gyüu' hi' gyüu' läh', he' na'lii' kyaah' ku'nøø', hi' kyaah' kuu' he' la' na'hñaa'. Ma' chooyh' koo' kyaah' he' na'la' kyaah' ku'nøø' jee' ma' na'kah' kyaah' lä'jē' he' la' o'hih' he' ma' jmeey'. 5 Ma' na'sii' cha'kyey', koo' jmi' he' sa' lä'ngēē' jne', he' ma' jäh': "Jwii' jüuh' Babilonia. Choo' dsa'mē' hi' kaa' wa' hi' cha' hi'. Choo' lä'jē' he' jmee' na'hääh' dsē' jne'." 6 Ga'lä'lliih' he' ma' hee' dsa'mē' he' kyaah' jma' kih' hi' na'jngēē', hi' kyaah' jma' kih' hi' ga'juu' kwaat' kih' Jesús. Ma'

ga³jēēn⁺ dsa⁻mē^h he^z ga⁺lā⁺dsaa[~] dsēn⁺ jwē⁺rte. ⁷ Mah⁺ ga⁺jāh⁺ ángel he^z sīh⁺ jnā⁺:

—¿He⁻la⁺ dsaa[~] hoh^z? Jnā⁺ mī⁺jnāān⁺ kyah⁺ he⁻ sa⁺ lā⁺ngēēh^z hne⁻ kih⁺ dsa⁻mē^h na⁻, hi⁺ lā⁺ja⁻ kih⁺ jah⁺ laa⁺ na⁺høø^z hi⁻ jāāy⁺ na⁻, hi⁻ lle⁺ gyii⁺ lle⁺ kyaah⁺ gya⁺ jøø⁺. ⁸ Jah⁺ hi⁻ ma⁻jēēh⁻ na⁻, ma⁺ laa⁺ hi⁺ na⁻ mo⁺so⁺ laay⁺. Hi⁻ na⁻ ya⁻hēē⁺ neh⁺ too⁻ nīih⁺ kih⁺ cha⁺je⁻, jāā⁺ ja⁻ga⁺ dsooy⁺ gyi⁺jwī⁺. Lā⁺jēē⁺ hi⁻ tāāh⁺ hwa⁺ la⁻ hi⁻ sa⁺ na⁻sī⁻ jmī⁺ kih⁺ nē⁺ je⁻ jee⁻ na⁻sī⁻ jmī⁺ kih⁺ lā⁺jēē⁺ hi⁻ na⁻jnāā⁺ kih⁺ Dio⁺ lā⁺jīih⁺ ma⁺ ga⁺nøø⁺ jmī⁻gyūū⁺, lā⁺jēē⁺ hi⁻ he^z lā⁻dsaa[~] dsēy⁺ wa⁺ra⁻ ga⁺jēēy⁺ jah⁺ he^z, hi⁻ ma⁺ laa⁺, hi⁺ na⁻ mo⁺so⁺ laay⁺, hi⁺ hi⁻ na⁻ ga⁺ lā⁺jnāā⁺ ka⁻lāh⁺.

⁹ He⁻ jwahn⁻ la⁻, la⁺ kih⁺ hi⁻ cha⁻ hūū⁺ dsē⁻ llu⁺ kih⁺. Lā⁺jēē⁺ gyii⁺ lle⁺ jah⁺ he^z, la⁺ kwaat[~] gyii⁺ moy⁺ jee⁻ gya⁺ dsa⁻mē^h he^z. ¹⁰ Hi⁺ la⁺ kwaat[~] laa⁺ gyēē⁺ rey⁺ ka⁻lāh⁺. Hīāā⁺ rey⁺ he^z mo⁺so⁺ laay⁺ ta⁻. Chaa[~] ga⁺ jāā⁺, hi⁺ chaā⁻ ga⁺ jñah⁺ hi⁻ sa⁺ ga⁺ ma⁻ja⁻. Ga⁺ ma⁻ja⁻ hi⁻ he^z, jmee⁻ biī⁺ kiyh⁺ mī⁻heey⁺ ko⁻hwēē⁺ ba⁻. ¹¹ Jah⁺ hi⁻ ma⁺ laa⁺ he^z, hi⁻ na⁻ mo⁺so⁺ laay⁺, hi⁻ he^z laa⁺ jee⁻ ga⁺tē⁺ jñaa⁺ rey⁺ ka⁻lāh⁺. Hi⁺ laay⁺ jāā⁻ kih⁺ jee⁻ lā⁺jēē⁺ gyēē⁺ rey⁺ he^z hi⁻ dsoo⁺ gyi⁺jwī⁺.

¹² Lā⁺jēē⁺ gya⁺ jøø⁺ he⁻ ma⁻jēēh⁻ ja⁻, la⁺ kwaat[~] gyaā⁺ rey⁺ hi⁻ sa⁺ ga⁺ ma⁻løø⁺ jmee⁻ hīh⁺. Koo⁻ hor[~] ba⁻ hyoyh⁺ jwē⁻ lēey⁺ rey⁺ mah⁺ jmeey⁻ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ jah⁺ laa⁺ na⁺høø^z he^z. ¹³ Ga⁺ lā⁺jēē⁺ gyaā⁺ rey⁺ he^z dsa⁻tāayh⁺ juu⁺ kweē⁻, mah⁺ tooyh⁺ goo⁻ jah⁺ hi⁻ laa⁺ na⁺høø^z he^z he⁻ jmeey⁻ hīh⁺ kih⁺ dsa⁻ jmī⁻gyūū⁺. ¹⁴ Hi⁺ lā⁺ja⁻ teey⁺ kyaah⁺ Borrego māh⁺. Pero Borrego māh⁺ he^z liyh⁺ ba⁻ wa⁺ra⁻ ga⁺teey⁺ kyaah⁺. Jēēh^z, hi⁻ he^z he^z Rey⁺ hi⁻ kye⁻ nē⁺ kih⁺ jee⁻ lā⁺jēē⁺ Rey⁺, hi⁺ laay⁺ jøøh⁺ kih⁺ jee⁻ lā⁺jēē⁺ Dsa⁻kāah⁺. Hi⁺ lā⁺jēē⁺ hi⁻ tāāh⁺ kyaayh⁺, ma⁻na⁻teeh⁺ kyaay⁺, ma⁻na⁻lleeh⁺, ja⁻ba⁻ hi⁻ mī⁻teh⁺ kiyh⁺.

¹⁵ Hi⁺ ga⁺jāh⁺ ángel siyh⁺ jnā⁺ ka⁻lāh⁺:
—Lā⁺jēē⁺ jmī⁺ he⁻ ma⁻jēēh⁻ jee⁻ ma⁺ gya⁺ hyaa⁺ hi⁻ kaah[~] wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻, la⁺ kwaat[~] lā⁺jēē⁺ jee⁻ jwī⁺, lā⁺jēē⁺ dsa⁻, lā⁺kāā⁻ hwa⁺ jee⁻ tāāh⁺ dsa⁻ jmee⁻ hīh⁺, hi⁺ lā⁺jēē⁺ dsa⁻ hi⁻ hlēēh⁺ lā⁺koo⁻ lā⁺koo⁻ juu⁺. ¹⁶ Hih⁺ jah⁺ hi⁻ laa⁺ na⁺høø^z he^z kyaah⁺ lā⁺jēē⁺ gya⁺ jøø⁺ kih⁺, jmeey⁻ na⁺høøh⁺ kih⁺ hyaa⁺ hlēēh⁺ he^z. Ja⁻ jīih⁺ beey⁺ kyaah⁺ o⁻hīh⁺ kih⁺, jngīyh⁺ kih⁺, hi⁺ jēy⁺ kyaah⁺ je⁻. ¹⁷ Jēēh^z Dio⁺ ba⁻ hi⁻ ga⁺tooh⁻ hūū⁺ dsē⁻ neh⁺ tuh⁻dsē⁻ lā⁺jēē⁺ rey⁺ he^z mah⁺ jmeey⁻ lā⁺ hnoø⁺ Dio⁺ he⁻ dsa⁻tāayh⁺ juu⁺ kweē⁻ mah⁺ llaay⁺ jøøh⁺ jah⁺ hi⁻ laa⁺ na⁺høø^z he^z, lā⁺jīih⁺ lā⁺te⁺ lā⁺koo⁻ jāh⁺ juu⁺ kih⁺ Dio. ¹⁸ Hi⁺ dsa⁻mē^h hi⁻ ma⁻jēēh⁻ na⁻, la⁺ kwaat[~] koo⁻ jwī⁺ jūū⁺ he⁻ jmee⁻ hīh⁺ kih⁺ lā⁺jēē⁺ rey⁺ hi⁻ chaa[~] hwa⁺ la⁻.

Ga⁺hēē⁺ jwī⁺ Babilonia

18 Ma⁻ngēē^z he⁻ ja⁻, ga⁺jēēn⁺ jñah⁺ ángel hi⁻ ga⁺jñaa⁺ gyūū⁺ jmī⁻gyūū⁺ kyaah⁺ cha⁻mīih⁻ be⁻. Hi⁺ hwa⁺ la⁻ ga⁺lā⁺jñā⁺ jēē⁻ go⁻te⁻ kyaah⁺ jmēē⁻ kiyh⁺. ² Ga⁺hlēēyh^z kyaah⁺ lā⁺jēē⁺ be⁻ kiyh⁺, ga⁺jāyh⁺:
Ma⁻jā⁺ ta⁺ hwa⁺, ma⁻jā⁺ ta⁺ hwa⁺ Babilonia jwī⁺ jūū⁺. Ma⁻lī⁺ cha⁻neh⁺ kih⁺ lā⁺jēē⁺ hi⁻sa⁻llu⁺.
La⁺ høø⁺ lā⁺jēē⁺ jmī⁻lle⁺ hīih⁺, hi⁺ la⁺ sī⁻ kih⁺ lā⁺jēē⁺ tā⁺ hi⁻ laa⁺ na⁺høø^z hi⁻ sa⁺ lā⁺jēē⁺ jne⁺.

³ Jēēh^z, ga⁺lā⁺jēē⁺ dsa⁻ hi⁻ chaa[~] hwa⁺ la⁻, ga⁺hēē⁺ go⁻te⁻ hūū⁺ dsē⁻ kih⁺ kyaah⁺ lā⁺jēē⁺ he⁻ la⁺ o⁻hīh⁺ he⁻ ma⁺ jmeey⁻ jee⁻ jā⁻.

La⁺ lā⁺koo⁻ he⁻ ga⁺hīyh⁺ jmī⁻llīi⁺ he⁻ hāā⁺ go⁻te⁻ ba⁻. Lā⁺jēē⁺ rey⁺ hi⁻ chaa[~] hwa⁺ la⁻ ga⁺jmee⁺ wa⁺ la⁻ cha⁻ la⁻ kyaayh⁺.

Dsa⁻ hi⁻ ma⁺ nøø^z hmooh⁺ kih⁺, hi⁻ ma⁺ tāāh⁺ lā⁺kāā⁻ jmī⁻gyūū⁺ ga⁺lā⁺chay⁺ kuu⁺, kih⁺ he⁻ ma⁺ hniiy⁺ he⁻ ma⁺ cha⁻ ga⁺ngēē^z jwēē⁻ kih⁺ dsa⁻mē^h he^z, ga⁺jāh⁺ ángel.

⁴ Jā⁻ga⁺ ga⁺nuun⁺ jyoh⁺ juu⁺ gyūū⁺ jmī⁻gyūū⁺ he⁻ ma⁺ jāh⁺:

Hnāh⁺ hi⁻ laa⁺ dsa⁻ kyaan⁺, hwēē⁻ hnāh⁺ jee⁻ kih⁺ dsa⁻ he^z mah⁺ sa⁺ kwa⁺h^z dso⁻kye⁻ kiyh⁺ kyah⁺ hnāh^z, mah⁺ sa⁺ tēēh⁺ hnāh⁺ he⁻ wī⁺ he⁻ jā⁺ nē⁺ kiyh⁺.

⁵ Jēēh^z, he⁻ ma⁻ngēē^z jwēē⁻ dso⁻kye⁻ kiyh⁺, ma⁻lloo⁺ lā⁺ ga⁺tē⁺ gyūū⁺ jmī⁻gyūū⁺.

Na⁺ ma⁻tē⁺ hor[~] koo⁻ Dio⁺ jwī⁺ kwaat[~] kih⁺ he⁻ hīih⁺ he⁻ ma⁺ jmee⁻ dsa⁻ he^z.

⁶ Kwēēyh⁺ kiyh⁺ lā⁺koh⁺ te⁺ he⁻ ga⁺kwēēyh⁺ jñah⁺. Mī⁻hmaah⁺ to⁺ juh⁺ kiyh⁺, lā⁺koh⁺ te⁺ he⁻ ga⁺jmeey⁻. Ga⁺kwēēyh⁺ jñah⁺ ga⁺hīh⁺ jmī⁻hāā⁺.

Kwēēyh⁺ kiyh⁺ na⁺ hīyh⁺ to⁺ juh⁺ ko⁻ja⁻.

⁷ Lā⁺koh⁺ te⁺ ma⁻jmäy⁺ hñiyy^z jøøh⁺, lā⁺koh⁺ te⁺ he⁻ llu⁺ he⁻ ma⁺ chaay⁺, ko⁻ja⁻ he⁻ wī⁺ kwēēyh⁺ ka⁻lāh⁺.

Jēēh^z, ma⁺ jmeey⁻ hūū⁺ dsē⁻:
“Laa⁺ jøøh⁺ lā⁺koo⁻ hi⁻ jmee⁻ hīh⁺, chaa[~] ba⁻ dsa⁻nūū⁺ kyaan⁺, sa⁺ cha⁻ he⁻ kih⁺ he⁻ jēēn⁻ wī^z.”

⁸ He⁻ja⁻ kyaah⁺ koo⁻ jmī⁻ba⁻, joh^z he⁻ wī⁺ sa⁺ jā⁺ nē⁺ kiyh⁺, jā⁺ jngīih⁺ kiyh⁺, jā⁺ hooyh⁺, jā⁺ kyoyh⁺.

Hi⁺ kaay⁺ kyaah⁺ je⁻, jēēh^z Dio⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnān⁺, hi⁻ cha⁻ cha⁻mīih⁻ be⁻ kih⁺, llay⁺ ta⁻ kih⁺ jwī⁺ jā⁻.

⁹ Lā⁺jēē⁺ rey⁺ hi⁻ tāāh⁺ hwa⁺ hi⁻ ga⁺jmee⁺ wa⁺ la⁻ cha⁻ la⁻ kyaah⁺ dsa⁻mē^h he^z hi⁺ ma⁺ chaay⁺ llu⁺ kyaayh⁺, hi⁻ he^z kī⁻hooh⁺ kiyh⁺ wa⁺ra⁻ ga⁺jēēy⁺ hwēē⁻ ñē⁺ jee⁻ kaay⁺.

¹⁰ Hūū⁺ ba⁻ dsa⁻tāayh⁺, kih⁺ he⁻ lā⁺goyh⁺ jēēy⁺ he⁻ wī⁺ he⁻ jā⁺ nē⁺ kih⁺ jwī⁺ jā⁻, jāyh⁺:

—He⁻ ba⁻ che⁻ jwī⁺, jwī⁺, Babilonia jwī⁺ jūū⁺ na⁻, he⁻ ma⁺ jmee⁻ hīh⁺. Jēēh^z, kyaah⁺ koo⁻ hor[~] ba⁻, ma⁻ja⁻ jwiz⁺ kyah⁺.

¹¹ Dsa⁻ hi⁻ ma⁺ nøø^z hmooh⁺ kih⁺ lā⁺kāā⁻ hwa⁺, kī⁻hooh⁺ kih⁺ jee⁻ jwī⁺ jā⁻. Jēēh^z, mo⁺so⁺ chaa[~] hi⁻ la⁺ løø⁺ kiyh⁺. ¹² Løø⁺ kih⁺ ku⁻nøø⁺, kuu⁺ tøø⁻, lā⁺jēē⁺ nēē⁺ kuū⁺ hmooh⁺, hmīih⁻ lino, hmīih⁻ gyūū⁺, hmīih⁻ ceda, hmīih⁻ gyūū⁺ lāh⁻, hma⁻ he⁻ hī⁻ mī⁻jwī⁺, lā⁺jēē⁺ ga⁺ he⁻ jnā⁺ na⁺hñaa⁺ he⁻ na⁻la⁻ kyaah⁺ jā⁻ elefante, kyaah⁺ hma⁻ he⁻ hmooh⁺, kyaah⁺ ñē⁺ nøø^z kyaah⁺ wa⁺ he⁻ cha⁻ he⁻ ñē⁺, hi⁺ kyaah⁺ kuū⁺ jih⁺. ¹³ Løø⁺ kih⁺ kyah⁺ hma⁻, kī⁻ma⁺, jmī⁻ mī⁻jwī⁺, wa⁺ chy⁻, mirra, naa⁻ mī⁻jwī⁺, jmī⁻h⁺ mī⁻jēh⁺ ma⁻āā⁻, naa⁻ he⁻ kuh⁻ dsa⁻, harin⁺ llu⁺, kyaah⁺ mī⁻trigo, loo⁻, borrego, kya⁺jīih⁺, carret. Hi⁺ ma⁺ hnēēy[~] lā⁺jēē⁺ hi⁻ na⁻hnēē⁺ jmee⁻ ta⁺ ma⁺ke⁺ laay⁺ dsa⁻ jmī⁻gyūū⁺. ¹⁴ Ma⁺ jāyh⁺ siyh⁺ jwī⁺ jā⁻:

—Lā⁺jēē⁺ he⁻ ma⁺ hēē⁺ hoh^z, ma⁻jā⁺ ta⁺ koo⁺ ba⁻ jā⁻. Lā⁺jēē⁺ he⁻ jmā⁻øø⁺ kyah⁺ ma⁻dsa⁻ go⁻te⁻. Jīh⁺ koh^z mo⁺so⁺ tēēh⁺.

15 Lã'jêë' hî' ma' hnî' he' ja', ga'lã'chay' cha'miih' kuu' lã'koo' ma' hnîy' kih' jwî' oo'. Uu' ba' dsa'taay-h', kih' he' lã'goyh' jêë' he' wî' he' ja' nê' kih' jwî' ja' mah' kî'hooyh', 16 jãyh':

—He' ba' che' jwî', jwî', Babilonia jwî' jwî' jee' ma' tããh' dsa' hî' ma' kêh' hmîh' lino na'kaah' gyuu' lãh', ma' na'lêëy' kyaah' ku'nø' hi' kyaah' lã'jê' kuu' he' jnã' na'hñaa'. 17 Jêëh', kyaah' koo' hor' ba' ma'd-sa' lã'jê' kuu' he' ma' chay'.

Hi' ga'lã'jêë' jwî' barco, hi' lã'jêë' ga' hî' ma' ga'nãã' neh', kyaah' hî' ma' koo' barco, hi' lã'jêë' hî' ma' jmee' ta' cha'jmi'ñeeh' ga'taah' uu' ba', 18 jêëy' lã'koo' ma' hwêë' ñe' ma' koo' jee' jwî' ja'. Ga'taayh' ga'tooyh' mîih', ma' jãyh':

—Sa' cha' ga' jyoh' jwî' he' la' lã'koo' jwî' jwî' na'.

19 Lã'jêë' hî' he' ga'ka' hlø' mah' ga'huuy' lley' hi' ga'ki' ga'hooyh', ma' jãyh':

—He' ba' che' jwî', jwî', jwî' jwî' na'. Ga'lã'jêë' ba' hî' na'hø' barco cha'jmi'ñeeh' ma'lã'chay' kuu' kyaayh', kih' he' cha' cha'miih' kuu' kih' jwî' na'. Kyaah' koo' hor' ba' ma'hee' go'te'.

20 Lã'jêë' hnãh' hî' tããh' gyuu' jmi'gyuu', wa' chããh' hnãh' llu'. Lã'ja' ka'lãh' hnãh' hî' na'jngëë', hnãh' apóstole, hi' hnãh' hî' ga'ngëë' juu' kih' dsa'. Jêëh' ma'teeh' Dio jwî' kih' jwî' na' hî' ga'jmeeh' hnãh'.

21 Ma'ngëë' he' ja', jãã' ángel hî' cha' cha'miih' be' kih' ga'kay' koo' m'kuuy' jwî', lã'koo' jwî' cha'too' kih' molii', ga'jwã' cha'jmi'ñeeh' mah' ga'jãyh':

—Ja'ba' lã'na', wî' hla' Babilonia jwî' jwî', jh'koh' mo'so' lã'jnã' ka'lãh'. 22 Mo'so' lã'nueh' hî' tu' he' choo' cha'miih' sí'ñe', ni' jñah' ga' tẽ', ni' hî' jwî' luu' hma'ta', ni' hî' jwî' luu' hoo' mo'so' lã'chãã' jee' na' kyah'. Ni' hî' ga' hî' jmee' wa' he' che' he' ta' mo'so' lã'chãã'. Ni' molii' mo'so' hî' ka'lãh'. 23 Ni' mo'so' lã'jnã' je' kih' m'se' jee' na' kyah', ni' mo'so' lã'nueh' mîih' kih' jmi' jee' dsa'jee' goo' dsa' jee' na' kyah'. Jêëh', lã'jêë' hî' ma' dsa'lla' hmooh' jee' na' kyah' ma' lãã' kaah' kih' jmi'gyuu'. Hi' kyaah' ji'nah' kyah' ga'lã'-gaa' lã'jêë' hî' chãã' lã'kaa' hwa'.

24 Jee' jwî' na' na'bããh' jma' kih' lã'jêë' hî' ga'ngëë' juu' kih' Dio kyaah' lã'jêë' hî' na'jngëë', hi' kih' lã'jêë' ga' jñah' hî' ga'juu' lã'kaa' hwa'.

19 Ma'ngëë' he' ja', ga'nuun' ga'hlêëh' jwëë' dsa' gyuu' jmi'gyuu', ma' jãyh':

¡Aleluya! Dio, Dsa'jøøh' jnãn' hî' lãã' jne', wa' gah' jnih', wa' jmeen' jwî' kiyh', hî' cha' cha'miih' be' kih'.

2 Jêëh' ma'llay' ta' kyaah' ju'dsoo', lã'koo' lle' kih' jmeey'.

Ma'llay' ta' kih' hyaa' hlêëh' he', hî' ga'hee' lã'jêë' hî' chãã' hwa' la' kyaah' lã'jêë' he' la' o'hîh' he' ma' jmeey'.

Ma'teeh' ba' jwî' kih' hyaa' he', hî' ga'tuu' jma' kih' hî' ma' jmee' ta'he' kih' Dio.

3 Koo' ka'lãh' ga'jãyh':

—¡Aleluya! Ñe' he' hwêë' jee' kaay', soo' ga'lã'jêë' jo-h' jmi' cha'.

4 Hi' lã'jêë' gyii'kyee' dsa'gyuu' kyaah' kyee' jah' he', ga'juuh' jñey', ga'jyoo' mo'nëy' lã' ga'tẽ' hwa' mah' ga'jmee' jwî' kih' Dio hî' gya' jmee' hih', ga'jãyh':

—Wa' la' lã'ja'. ¡Aleluya!

5 Lã' ga'tẽ' jee' gya' Dio jmee' hih' ga'lã'nueh' koo' juu' he' jãh':

Kwa' hnãh' tí'hmaah' kih' Dio jnãn' lã'jêë' hnãh' hî' jmee' ta'he' kiyh',

lã'jêë' hnãh' hî' gayh', lã'jøh' lã'mãh'.

Lã'cha' jmi' wa'ra' ga'jee' goo' Borrego mãh'

6 Ja'ga' ga'nuun' lã'koo' he' ga'hlêëh' jwëë' dsa', ga'hii' goo' lã'koo' hii' jee' jyoo' cha'miih' jmi', lã'koo' hii' jee' nî', ma' jãh':

¡Aleluya, jêëh' Dio Dsa'jøøh' jnãn' hî' cha' ga'lã'jêë' be' kih', ma'løø' jmee' hih'!

7 Wa' chãã' jne' llu', wa' jêë' dsë' jne', wa' jmeen' jwî' kiyh'.

Jêëh' ma'tẽ' jee' jee' goo' Borrego mãh', ma'na'lluu' ba' mëy'.

8 Ma'na'ngëy' jwë' këyh' hmîh' lino he' na'jngî' he' la' jih'gyeh'.

Jêëh' hmîh' lino ja', la' kwaat' ta' llu' he' ga'jmee' lã'jêë' hî' na'jngëë'.

9 Ja'ga' ga'jãh' ángel he', síh' jnã':

—Lã'la' síh': "Llu' la' kih' hî' na'teeh' jmee' ma'nueh' jee' jee' goo' Borrego mãh'."

Mah' ga'jãyh' ka'lãh':

—He' la' ba' ja', juu' he' la' ju'dsoo' kih' Dio.

10 He'ja' ga'juuh' jnãn' hî' ángel he' mah' ga'jmãã' jnih' jøøh'. Pero ga'siih' jnã':

—Ta' jmee' lã'na'. Jêëh' kwee' ba' lããn' kyaah' hne' jee' jmeen' ta'he' kih' Dio kyaah' øøh' hne' hî' tããh' chøøh' koo' hwêh' juu' kih' Jesús. Jmee' jwî' kih' Dio ba'.

Jêëh', hî' kwa' juu' kih' Jesús, hî' he' ba' hî' ngëë' juu' kih' Dio.

Hî' dsëë' kya'jîh' tãã'

11 Ja'ga' ga'jêë' gyuu' jmi'gyuu' na'na', ga'jêë' jãã' kya'jîh' tãã'. Hî' ma' dsëëy' he', cheey': Hî' Mî'te' Juu', hi' cheey': Ju'dsoo' Jmah'. Jêëh', kyaah' ju'dsoo' tee'y' kyaah' dsa', hi' lã'ja' llay' ta' ka'lãh'. 12 Mî'nëy' ma' la' lã'koo' jee' hya' je', ma' lley' cha'miih' coron. Ma' na'sîh' koo' jmi' he' ni' jãã' sa' ma'ngëë', jãã' hñii' bih' ma' ngëëy'. 13 Ma' kyeyh' koo' hmîh' he' ma'na'hee' kyaah' jma'. Jmi' kiyh' ma' chee': Juu' kih' Dio. 14 Lã'jêë' hlø' hî' tããh' gyuu' hî' ma' chãã' kaah' kih' hî' dsëë' kya'jîh' tãã', ma' kyeyh' hmîh' lino jnããh' jwëte, tøø' hi' na'jngî'. 15 Ma' go'hî' hooy' koo' ñe'tuuh' chey' he' jmee' dsoo' kih' lã'jêë' hî' chãã' hwa' la', hi' jmeey' hih' kiyh' kyaah' hma'hîh' he' la' ñe'. Hî' he' jlee'h' mîjeh' jee' tããh' mah' hwêë' jmi' kih'. He' la' la' kwaat' he' wî' he' na' ga' chee' Dio hî'

cha- ga-la'je' be' kih'. 16 Ne' hmih- kih' hi' ta' koq- jwoo' sa'kyey' na-sih- hweh' he- jah' la-la': "Hi- la- he' Rey hi- ky- ne' kih' jee' la'jee' Rey, hi' laay' joph' kih' jee' la'jee' Dsa-kaah'."

17 Mah' ga'jeen' jaa- angel hi- cheh' ne' hyoo-, kyaah' la'je' be' kih' ga'hlæyh' la'jee' ta' hi- hee', ga'siyh':

—Ya-naa' hnah' mah' go'taah' hnah' ko-joh' jee' kwa' Dio he- kuh' hnah' koq- ma-nuh' juuh-. 18 Kuh' hnah' ngo' kih' rey, ngo' kih' juuh' hløð', ngo' kih' hi- cha- cha-mih- be' kih', ngo' kih' kya'jih' la'kye- kih' hi- wih-, ngo' kih' hi- na-hne' jmee' ta' hi' kih' hi- sa- na-hne', la'joh' la'mah' —ga'jah' angel he'.

19 Hi' ga'jeen' jah' hi- laa' na'høð' he', kyaah' la'jee' rey hi- taah' hwa' la- kyaah' hløð' kyaay', hi- ga'kuh' mah' jmeey' hni- kyaah' hi- dsæ' kya'jih' taah' hi' kyaah' hløð' kyaay' ka-lah'. 20 Jee' ja- ga'saayh' jah' hi- laa' na'høð' he' kyaah' hi- ga'ngæ' juu' ta'juu' kih'. Hi' hi- ga'ngæ' juu' ta'juu' he', ga'jmeey' cha-mih- he- juh' gaa- cha'ne' jah' hi- laa' na'høð' he'. La'jwe' ja-, ga'mi'gaa' la'jee' hi- ga'kwa' hni- ga'laa' lii- ki- h' jah' hi- laa' na'høð' he'. Hi' ga'mi'gaa' la'jee' hi- ga'jmeey' juuh- kih' heeh- kih' ka-lah'. La' ma'jiyh' ja- la'uuy' ga'jwaa' dsih' cha'je- juuh- kih' gyi'jwi' jee' koo' kyaah' azufre. 21 Hi' la'jee' ga'jnah' dsa' ga'juu' kyaah' ne'tuuh' chuyh- he- ma' go'hii' hoo' hi- ma' dsæ' kya'jih' he'. La'jee' ta' ga'kuh- ngo' kih' la'jih' ga'ke'.

Koo- mil ji-ne-

20 Ga'jeen' jaa- angel hi- ga'jaa' gyuh' jmi- gyuh', hi- ma' chooh- jo-ne' kih' too- nih' kih' cha'je-, hi' ma' chooyh- koq- caden- juuh-. 2 Ga'saayh' Dragón, mih- hi- ma' chaa- llo'joo' he', ja-ba' hi- chee- hi-sa'llu', hi' chee- bih' Tana' ka-lah'. Ga'hnyuh- dsih' koq- mil ji-ne-. 3 Ga'jwaa' dsih' neh' too- nih' kih' cha'je-, mah' ga'jney' kwee- ho'haah' ja-. Mah' la'- ja-, sa' ya-heey' mi'gaa' gyih' dsa- hi- chaa- la'kaa- hwa' la'jih' dsæ' koq- mil ji-ne-. Ga' ma-ngæ' koq- mil ji-ne-, jmee' bii' cheeyh' mih- jmi-.

4 Hi' ga'jeen' cha-mih- hma-sii-, jee' ma' taah' hi- na-ngæ' jwe' la' ta', he' ba' hi- ga'ku' dsa- lle' kwaat' kih' he- ma' jmeey' ju'dsoo' kih' Jesús hi' kwaat' kih' juu' kih' Dio ka-lah'. Sa' ga'jmaay' joph' jah' hi- laa' na'høð' he' ni' heeh- kih'. Ni' sa' ga'kway' ma' le' lii- cha'kyey', ni' ma-gooy-. Hi- he' ga'la'jih' ka-lah' mah' ga'jmeey' hih' kyaah' Cristo koq- mil ji-ne-. 5 He- la- ja- to-ne' he- la'jih' dsa-. Pero jee' la'jee' ga'jnah' hi- ga'juu' hi- sa' laa' kwaat-, sa' la'jih' ko-joh' kyaayh'. Ga' ma-dsæ' koq- mil ji-ne-, ja- ga' la'jih'. 6 Llu' la' ki- h' hi- te' la'jih' to-ne', hi- he' na-jngæ-. Leey' jmi-d- sa' kya' Dio ba', hi' kya' Cristo ka-lah', hi' jmeey' hi- h' ko-joh' kyaayh' koq- mil ji-ne-. Hi- he' mo'so' juuy' wa-ra- ga'te' jee' juu' dsa- jee' ga'te' to' jih'.

Dsoo' hi-sa'llu' cha'je- juuh-

7 Wa-ra- ga'dsæ' koq- mil ji-ne-, laa' Tana' jee' na-jne'. 8 Mah' dsooy' mi'gaa' dsa- hi- taah' la'je' kye' kih' jmi'gyuh', mi-gooy' kih' Gog kyaah' Magog, joph' jwe' dsa-, la'koq- mi'sih' he- cha- cha'hoo' jmi'neeh', mah' dsa-naay' jee' hni-. 9 La'kaa- la'juh' jmi'gyuh' ga'hwæy-, ga'naay' ta' jee' jwi- na-jngih' ki- h' Dio he- tih- dsæ' cha-mih-. Ga'taayh' la'ku' la'jih' kih' jee' jwi- ja- mah' teey' kyaah'. Hi' ga'jyoo' Dio je- gyuh' jmi'gyuh' mah' ga'jee' go-te-. 10 Hi-sa'llu' hi- ma' mi'gaa' dsa- ga'jwaa' dsih' cha'je- juuh- jee' koo' kyaah' azufre, jee' haa' jah' laa' na'høð' he' kyaah' hi- ga'jmeey' juu' ta'juu'. Jee' ja- jee' wih' la'jmi' la'hwæ' ga-la'je' joh' jmi' cha-.

Wa-ra- ga'te' jee' jmeey' Dio jwiz-

11 Ja-ga' ga'jeen' koq- hma-sii- juuh- tøð-, hi' ga'jeen' hi- ma' gya- ne' kih'. Ga'aa' go-te' gyuh' hwa' cha'ney', mo'so' ga'la'lii- go-te' ha- jee' ma' la'. 12 Hi' ga'jeen' la'jee' hi- ga'juu', la'joh' la'mah' taah' cha'ne' Dio. Jee' ja- ga'na' je-, hi' ga'na' ga'jyoh' je- jee' na-sih' jmi- kih' la'jee' hi- na-jna' kih' Dio. Ga'la'jee' hi- na'juu', ga'nøð' ta' kih' la'koq- te' he- na-sih' kih' ne' je- jee' lle- la'je' he- ga'jmeey'. 13 La'jee' hi- ga'juu' cha'jmi'neeh' ga'hwæy- ga'taay- h' cha'ne' Dio. Hi' la'jee' hi- na'juu' taah' cha'je- ga'hwæy- ga'taayh' cha'ne' Dio. La'jaa- la'jaa- ga'nøð' ta' kih' la'koq- te' he- ga'jmeey'. 14 Ga'la'jee' hi- na'juu' hi- taah' cha'je- ga'jwaa' dsih' cha'je- juuh-. He- ja- la- jee' ga'te' to' jih' he- juu' dsa-. 15 Hi- sa' ga'jno' jmi- kih' ne' je- jee' na-sih' jmi- kih' la'jee' hi- na-jna' kih' Dio, ga'jwaa' dsih' cha'je- juuh-.

Gyuh' jmi-gyuh' hmæ' kyaah' hwa' hmæ'

21 Ga'jeen' koq- gyuh' jmi-gyuh' hmæ', hi' ga'jeen' koq- hwa' hmæ', jee' gyuh' jmi-gyuh' hi' hwa' he- ma' la' to-ne' ma-ngæ' ba' ja-. Hi' jmi'neeh' mo'so' cha- ga'. 2 Jna' Jwaa' ga'jeen' koq- jwi- na-jngih' he- chee- Jerusalén hmæ' he- ga'jyoo' gyuh' jmi-gyuh' kih' Dio, la'koq- jaa- dsa-me' hi- ma-na'lluu' kih' dsa-nuh- kya'. 3 Ja-ga' ga'nuun' koq- juu' ga'hlæh' ki- he- ja' gyuh' jmi-gyuh' he- ma' jah':

—Hee- la- hne' kih' Dio he- chih' jee' kih' dsa' jee' gyay' ko-joh' kyaayh'. Dsa- he' lee' jwi- kih'. Hi' Dio gya' ko-joh' kyaayh' hi' ja-ba' hni- Dio lee' Dio kyaay'. 4 Jee' ja- mi-kih' Dio jmi- he- tuu' mi'ne' dsa-, jee' ja- mo'so' juuy' jih' koh', ni' mo'so' k'hooyh', ni' mo'so' cha- ga' jee' mo' jih' kih', jee' ma-ngæ' ba' la'je' he- to-ne' —ga'jäh'.

5 Hi- ma' gya' jmee' hih' he' ga'jah': —Jna' jmeen' hmæ' la'je' go-te' he- cha-. Koq- ka-lah' ga'siyh' jna': —Sih' he- la-. Jee' juu' la- sa' na-hee', la' ju'dsoo' jmah'. 6 Hi' ga'jäh':

—Ma¹ la¹ ba¹. Jnā¹ he¹ laan¹ lä¹ koo¹ hwēh¹ A kyaah¹ hwēh¹ Zeta, jnā¹ he¹ ma¹ laan¹ jā¹ ja¹ ga¹ nøø¹ jmi¹ gyuu¹, hi¹ lä¹ jiih¹ hee¹ jmi¹ gyuu¹ lä¹ ma¹ laan¹ ja¹ ba¹. Hi¹ lä¹ kii¹ dsē¹, jnā¹ kwan¹ hiih¹ jmi¹ he¹ la¹ cha¹ ba¹ he¹ jmee¹ chaay¹ tää¹. ⁷ Hi¹ ga¹ lih¹ mi¹ te¹, hyoyh¹ lä¹ jē¹ he¹ la¹. Jnā¹ leen¹ Dio kyaay¹, hi¹ hi¹ he¹ lee¹ gyuu¹ kyaan¹. ⁸ Pero lä¹ jēē¹ hi¹ goh¹, kyaah¹ hi¹ sa¹ jmee¹ dsoo¹, hi¹ jmee¹ he¹ sa¹ lä¹ jēē¹ jne¹, hi¹ jngēeh¹ dsa¹, hi¹ mē¹ hi¹ ñuuh¹ hi¹ kaah¹ wa¹ hi¹ cha¹ hi¹, hi¹ jmee¹ ji¹ nah¹, hi¹ jmee¹ juuh¹ kih¹ dio hi¹ na¹ laa¹ kaah¹ dsa¹, kyaah¹ lä¹ jēē¹ hi¹ ta¹ juu¹, hi¹ he¹ dsa¹ naä¹ cha¹ je¹ juuh¹, jee¹ koo¹ kyaah¹ azufre, jee¹ ga¹ tē¹ to¹ jiih¹ juu¹ dsa¹ —ga¹ jāh¹ Dio.

Jee¹ jwii¹ Jerusalén hmēē¹

⁹ Jā¹ ga¹ jay¹ jee¹ ma¹ chehn¹ jā¹, jā¹ jee¹ lä¹ jēē¹ ángel hi¹ ma¹ chooh¹ gyii¹ kyaah¹ jee¹ ma¹ haa¹ lä¹ jē¹ gyii¹ he¹ wh¹ he¹ jā¹ jee¹ laa¹ go¹ te¹. Ga¹ siyh¹ jnā¹:

—Ñā¹ jee¹ la¹, mah¹ hääh¹ hne¹ dsa¹ mē¹ hi¹ la¹ hmooh¹ lee¹ mē¹ Borrego mäh¹ —ga¹ jāh¹ ángel.

¹⁰ Mah¹ ga¹ jøøy¹ kih¹ jmi¹ lle¹ kin¹ jee¹ ma¹ chih¹ koo¹ moh¹ juuh¹ ñii¹, mah¹ ga¹ heeyh¹ jnā¹ Jerusalén koo¹ jwii¹ juuh¹ he¹ na¹ jngii¹ he¹ ga¹ jyo¹ gyuu¹ jmi¹ gyuu¹ he¹ ja¹ kih¹ Dio. ¹¹ Ma¹ jnā¹ jēē¹ ñih¹ kyaah¹ jmēē¹ kih¹ Dio. La¹ jih¹ gyeh¹ lä¹ koo¹ m¹kiuu¹ he¹ la¹ na¹ hñaa¹ jwē¹ te¹, lä¹ la¹ koo¹ m¹kiuu¹ jaspe, he¹ jēē¹ lä¹ koo¹ wa¹ hu¹. ¹² Na¹ jnē¹ lä¹ ku¹ lä¹ jii¹ jee¹ jwii¹ jā¹ kyaah¹ na¹ hyah¹ juuh¹ hi¹ ñii¹ choo¹ gya¹ to¹ ho¹ haah¹. Lä¹ koo¹ ho¹ haah¹ jā¹ ma¹ cheh¹ jā¹ ángel, hi¹ nē¹ ho¹ haah¹ jā¹ ma¹ na¹ si¹ jmi¹ ma¹ kih¹ kih¹ kih¹ lä¹ jēē¹ gya¹ tuu¹ naä¹ dsa¹ Israel. ¹³ Ta¹ jwoo¹ ta¹ la¹ ga¹hya¹ hyoo¹ ma¹ lle¹ hnē¹ wa¹ haah¹, ta¹ jwoo¹ ta¹ kye¹ ma¹ lle¹ hnē¹ wa¹ haah¹ ka¹ läh¹, jā¹ ba¹ lä¹ jā¹ jwoo¹ ta¹ ñii¹, hnē¹ wa¹ haah¹, hi¹ ta¹ jwoo¹ ta¹ la¹ ga¹ dsa¹ hyoo¹ jā¹ ba¹ hnē¹. ¹⁴ Jee¹ ma¹ chooh¹ na¹ hyah¹ ñii¹ jā¹, ma¹ la¹ kyaah¹ gya¹ to¹ tii¹. Nē¹ kih¹ na¹ si¹ jmi¹ kih¹ lä¹ jēē¹ gya¹ tuu¹ apóstole kyaah¹ Borrego mäh¹.

¹⁵ Hi¹ ma¹ hlēeh¹ kyaah¹ jnā¹ he¹, ma¹ chooh¹ koo¹ sí¹hma¹ tah¹ he¹ la¹ hih¹ he¹ na¹ la¹ kyaah¹ ku¹ nøø¹, kyaah¹ he¹ kay¹ hih¹ jee¹ jwii¹ jā¹ kyaah¹ wa¹ haah¹ kih¹, hi¹ kyaah¹ na¹ hyah¹ kih¹. ¹⁶ Jee¹ jwii¹ jā¹ ma¹ la¹ kye¹ kyeēh¹, kwee¹ ba¹ la¹ lä¹ kyoo¹ lä¹ hu¹. Hi¹ ángel he¹ ga¹ kay¹ hih¹ jee¹ jwii¹ jā¹ kyaah¹ sí¹hma¹ kiyh¹. Ga¹ tē¹ to¹ mil na¹ dsē¹ to¹ hña¹ loo¹ kilómetro lä¹ kyoo¹, hi¹ jā¹ ba¹ ko¹ jā¹ te¹ lä¹ hu¹ hi¹ lä¹ ñii¹ ka¹ läh¹. ¹⁷ Jā¹ ga¹ ga¹ kay¹ hih¹ na¹ hyah¹ kih¹ jee¹ jwii¹, ga¹ tē¹ hña¹ loo¹ na¹ dsē¹ to¹ loo¹ kye¹ lēē¹, jā¹ ba¹ lä¹ koo¹ la¹ hih¹ he¹ koo¹ dsa¹ jmi¹ gyuu¹.

¹⁸ Na¹ hyah¹ jā¹ ma¹ la¹ kyaah¹ ku¹ jaspe. Pero jee¹ jwii¹ jā¹ ma¹ la¹ kyaah¹ ku¹ nøø¹ jmah¹, ma¹ jnā¹ jēē¹ go¹ te¹ lä¹ koo¹ wa¹ hu¹ he¹ na¹ jngii¹. ¹⁹ Tii¹ na¹ hyah¹ kih¹ jee¹ jwii¹ jā¹, ma¹ na¹ lii¹ kyaah¹ lä¹ jē¹ ku¹ he¹ la¹ na¹ hñaa¹. To¹ nē¹ tii¹ na¹ hyah¹ ma¹ la¹ kyaah¹ jaspe, jee¹ ga¹ tē¹ to¹ ma¹ la¹ kyaah¹ zafiro, jee¹ ga¹ tē¹ hnē¹ ma¹ la¹ kyaah¹ ágata, jee¹ ga¹ tē¹ kye¹ kyaah¹ esmeralda, ²⁰ jee¹ ga¹ tē¹ hña¹ ma¹ la¹ kyaah¹ ónice, jee¹ ga¹ tē¹ jñii¹ kyaah¹ cornalina, jee¹ ga¹ tē¹ gyii¹ kyaah¹ crisólito, jee¹ ga¹ tē¹ jña¹ kyaah¹ berilo, jee¹ ga¹ tē¹ ñu¹ kyaah¹ topacio, jee¹

ga¹ tē¹ gya¹ kyaah¹ crisopraso, jee¹ ga¹ tē¹ gya¹ koo¹ kyaah¹ jacinto, hi¹ jee¹ ga¹ tē¹ gya¹ to¹ kyaah¹ amatista. ²¹ Gya¹ to¹ wa¹ haah¹ jā¹, ma¹ la¹ gya¹ to¹ perla. Lä¹ koo¹ lä¹ koo¹ gya¹ to¹ wa¹ haah¹ jā¹, ma¹ la¹ koo¹ perla ba¹. Hi¹ jwē¹ kih¹ jee¹ jwii¹ jā¹, ma¹ la¹ kyaah¹ ku¹ nøø¹ jmah¹, ma¹ jnā¹ jēē¹ go¹ te¹ lä¹ koo¹ wa¹ hu¹ he¹ na¹ jngii¹.

²² Sa¹ ga¹ jēē¹ gwah¹ jee¹ jwii¹ jā¹, jēēh¹ Dio hi¹ laa¹ Dsa¹ jøøh¹ jnā¹ hi¹ cha¹ ga¹ lä¹ jē¹ be¹ kih¹, kyaah¹ Borrego mäh¹, hi¹ he¹ ba¹ laa¹ gwah¹ jee¹ jā¹. ²³ Jee¹ jwii¹ jā¹ mo¹ so¹ jmee¹ bii¹ jmēē¹ kih¹ hyoo¹, ni¹ jmēē¹ kih¹ sih¹, jēēh¹ kyaah¹ ma¹ la¹ jmēē¹ kih¹ Dio ba¹ jnā¹, hi¹ Borrego mäh¹ ba¹ hi¹ choo¹ wa¹ je¹ kih¹ jee¹ jwii¹ jā¹. ²⁴ Lä¹ jēē¹ dsa¹ hi¹ dsa¹ taah¹ lä¹ kaah¹ hwa¹ jā¹ ngēy¹ jee¹ jnā¹ wa¹ je¹. Hi¹ lä¹ jēē¹ rey hi¹ tää¹ jmi¹ gyuu¹ dsa¹ kay¹ jee¹ jwii¹ jā¹ lä¹ jē¹ he¹ cha¹ kiyh¹. ²⁵ Sa¹ jnē¹ jih¹ kōh¹ wa¹ haah¹ kih¹. Jee¹ jā¹ le¹ jmi¹ ba¹ jēēh¹ mo¹ so¹ lä¹ cha¹ hwē¹.

²⁶ Lä¹ jēē¹ dsa¹ hi¹ dsa¹ taah¹ hwa¹ jā¹, dsa¹ naäy¹ dsa¹ kay¹ jee¹ jā¹ lä¹ jē¹ nēē¹ he¹ cha¹ kiyh¹. ²⁷ Jee¹ jā¹ mo¹ so¹ dsa¹ taah¹ ni¹ jā¹ hi¹ jmee¹ wa¹ la¹ cha¹ la¹, ni¹ hi¹ jmee¹ he¹ sa¹ lä¹ jēē¹ jne¹, ni¹ hi¹ jmee¹ juu¹ ta¹ juu¹. Jee¹ jā¹ dsa¹ taah¹ ma¹ la¹ hi¹ na¹ si¹ jmi¹ kih¹ nē¹ je¹ kih¹ Borrego mäh¹ jee¹ na¹ si¹ jmi¹ kih¹ lä¹ jēē¹ hi¹ na¹ jnāä¹ kih¹ Dio.

22 Ma¹ ngēē¹ he¹ jā¹, hii¹ ángel he¹ na¹ heeyh¹ jnā¹ koo¹ jmi¹ juuh¹, he¹ jmee¹ chaah¹ dsa¹. Jmi¹ jā¹ jēē¹ lä¹ jēē¹ wa¹ hu¹, he¹ hya¹ jee¹ gya¹ Dio kyaah¹ Borrego mäh¹. ² Hi¹ dsa¹ ngēē¹ to¹ dsaah¹ cha¹ jwē¹ kih¹ jee¹ jwii¹ jā¹. Lä¹ koo¹ lä¹ koo¹ jwoo¹ kih¹ jmi¹ jā¹, ma¹ tøø¹ hma¹ he¹ jmee¹ chaah¹ dsa¹, he¹ hii¹ gya¹ to¹ nēē¹ mii¹, ma¹ koo¹ nēē¹ lä¹ jā¹ sih¹. Kyaah¹ moo¹ kih¹ hma¹ jā¹, dsa¹ hlää¹ lä¹ jēē¹ dsa¹ hi¹ chaah¹ jee¹ jā¹. ³ Jee¹ jā¹ mo¹ so¹ lä¹ cha¹ ga¹ lli¹ wh¹. Dio kyaah¹ Borrego mäh¹ dsa¹ taayh¹ ko¹ jøøh¹ kyaayh¹ hi¹ lä¹ jēē¹ hi¹ nuuh¹ kiyh¹ jmee¹ ta¹ he¹. ⁴ Ma¹ jā¹ jēēy¹ Dio. Hi¹ jmi¹ kiyh¹ na¹ si¹ cha¹ kyey¹. ⁵ Jee¹ jā¹ mo¹ so¹ lä¹ cha¹ ga¹ hwē¹. Mo¹ so¹ jmee¹ bii¹ na¹ hih¹ je¹, ni¹ jmēē¹ kih¹ hyoo¹, jēēh¹ Dio Dsa¹ jøøh¹ jnā¹ choo¹ wa¹ je¹ kih¹. Jee¹ jā¹ dsa¹ taayh¹ ko¹ jøøh¹ kyaayh¹ mah¹ jmeey¹ hih¹ ga¹ lä¹ jē¹ joh¹ jmi¹ cha¹.

Ma¹ ya¹ jāh¹ jāh¹ Jesucristo

⁶ Mah¹ ga¹ jāh¹ ángel he¹ si¹h¹ jnā¹:

—Juu¹ la¹ sa¹ na¹ hee¹, la¹ ju¹ dsoo¹ go¹ te¹. He¹ ba¹ Dio Dsa¹ jøøh¹ jnā¹, hi¹ ga¹ jøø¹ kih¹ lä¹ jēē¹ hi¹ ma¹ ngēē¹ ju¹ u¹ kiyh¹, ma¹ cheey¹ ángel kyaay¹ mah¹ mi¹ jnāäy¹ kih¹ lä¹ jēē¹ hi¹ jmee¹ ta¹ he¹ kiyh¹, lä¹ jē¹ he¹ jmee¹ bii¹ le¹ to¹ chah¹ la¹ —ga¹ jāh¹ ángel.

⁷ —Hi¹ jnā¹ jāhn¹ to¹ chah¹ la¹. Llu¹ la¹ kih¹ hi¹ høø¹ ju¹ u¹ he¹ hlēeh¹ kih¹ he¹ na¹ ga¹ le¹ ta¹ cha¹ nē¹ he¹ na¹ si¹ la¹ —ga¹ jāh¹ Jesús.

⁸ Jnā¹ Jwaa¹ ma¹ nuun¹ hi¹ ma¹ jēē¹ lä¹ jē¹ he¹ la¹. Ma¹ ngēē¹ ma¹ nuun¹ hi¹ ma¹ jēē¹, ga¹ juu¹ hn¹ jnē¹ hii¹ tii¹ ángel mah¹ ga¹ jmää¹ jnih¹ jøøh¹, hi¹ ma¹ mi¹ jnāä¹ lä¹ jē¹ he¹ la¹ kin¹. ⁹ Pero ángel he¹ ga¹ si¹h¹ jnā¹:

—Jēē¹ da¹, ta¹ jmee¹ lä¹ na¹, jēēh¹ kwee¹ ba¹ laan¹ kyaah¹ hne¹ jee¹ jmeen¹ ta¹ he¹ kih¹ Dio kyaah¹ øøh¹ hne¹ hi¹ ngēē¹ juu¹ kih¹ Dio, hi¹ kyaah¹ lä¹ jēē¹ ga¹ hi¹ høø¹ juu¹ he¹ na¹ si¹ jee¹ la¹. Jmee¹ juuh¹ kih¹ Dio ba¹.

¹⁰ Hi¹ ga¹ siyh¹ jnā¹ ka¹ läh¹:

—Ta⁺ hmä⁻ lä⁺jē⁺ juu⁺ he⁻ hlēeh⁺ kih⁺ he⁻ na⁺ ga⁺ le⁺ ta⁺ ha⁻nē⁺ he⁻ na⁻si⁻ jee⁺ la⁻, jēeh⁺ ma⁻ngoo⁺ ya⁺jāh⁺ he⁻ lä⁺te⁺ juu⁺ la⁻. ¹¹ Hi⁻ hñaa⁻ dsē⁺, wa⁺ jmeē⁺ bih⁺ hñaa⁻ dsēy⁺. Hi^h hi⁻ jmeē⁺ wa⁺ la⁺ cha⁻ la⁺, wa⁺ jmeē⁺ bih⁺ kiyh⁺. Hi⁻ jmeē⁺ he⁻ llu⁺, wa⁺ jmeē⁺ bih⁺, hi^h hi⁻ na⁻jngēē⁺, wa⁺ na⁻jngēē⁺ bih⁺.

¹² —Hi⁻ jnä⁺ jāhn⁺ to⁻chah⁺ la⁻. Kyen⁺ he⁻ kwēehn⁺ he⁻ ga⁺tēē⁺ hyoh⁺ lä⁺jāa⁻ lä⁺jāa⁻ ha⁻ koo⁻ te⁺ ta⁺ he⁻ ma⁻jmeey⁺. ¹³ Jnä⁺ he⁺ laan⁺ lä⁺koo⁻ hwēh⁺ A kyaah⁺ hwēh⁺ Zeta, jnä⁺ he⁺ ma⁻laan⁺ jāā⁺ jā⁻ga⁻ nøø⁺ jmi⁻gyu⁺, hi⁺ lä⁺jā⁻, ma⁺ke⁺ ma⁻dsaa⁺ jmi⁻gyu⁺ lä⁺ ma⁻laan⁺ jā⁻ba⁺ —ga⁺jäh⁺ Jesús.

¹⁴ Llu⁺ la⁺ kih⁺ hi⁻ gyih⁺ sa⁺hmiih⁻ kih⁺ mah⁺ hyoyh⁺ jwē⁺ kuyh⁺ mii⁺ kih⁺ hma⁻ he⁻ jmeē⁺ chaa⁻ dsa⁻, hi⁺ lä⁺jā⁻ hyoyh⁺ jwē⁺ dsa⁻taayh⁺ ta⁺ ho⁺haah⁺ kih⁺ jwii⁺ jā⁻. ¹⁵ Pero ga⁺lä⁺jēē⁺ dsii⁺ jā⁺ ta⁺ ka⁺hne⁻, kyaah⁺ hi⁻ jmeē⁺ jii⁻nah⁺, hi⁻ mē⁺ hi⁻ ñuuh⁻ hi⁻ kaa^h wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻, hi⁻ jngēeh⁺ dsa⁻, hi⁻ jmeē⁺ juuh⁻ kih⁺ dio hi⁻ na⁻laa⁻ kaa^h dsa⁻, kyaah⁺ hi⁻ tih⁺ dsē⁺ jmeē⁺ juu⁺ ta⁻juu⁺.

¹⁶ —Jnä⁺ Jesús ma⁻cheen⁺ ángel kyaan⁺ mah⁺ mi⁻jnäay⁺ lä⁺jē⁺ he⁻ la⁻ kih⁺ lä⁺kāa⁻ gwah⁺. Jnä⁺ laan⁺

sa⁺ju⁻ kih⁺ David, jnä⁺ laan⁺ nœ⁺ hø⁺ hi⁻ kwa⁺ je⁻ jih⁻ gyeh⁺ —ga⁺jäh⁺.

¹⁷ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺ kyaah⁺ mē⁺ Borrego mäh⁺ jäh⁺:

—Ñā⁻.

Hi⁻ ga⁺nuu⁺, wa⁺ jäh⁺:

—Ñā⁻.

Hi⁻ lä⁺kii⁻ dsē⁺, wa⁺ jäh⁺. Hi⁻ hnøø⁺ hi^h, wa⁺ hiyh⁺ jmi⁻ he⁻ jmeē⁺ chaa⁻ dsa⁻, he⁻ la⁺ cha⁻ go⁻te⁺.

¹⁸ Jnä⁺ jmeen⁺ dsoo⁺ kih⁺ lä⁺jēē⁺ hi⁻ nuu⁻ juu⁺ he⁻ hlēeh⁺ kih⁺ he⁻ na⁺ ga⁺ le⁺ ta⁺ cha⁻nē⁺, he⁻ na⁻si⁻ jee⁺ la⁻. Cher⁺mah⁺ hi⁻ ga⁺jmeē⁺ na⁻dsē⁺ ga⁺ juu⁺ lä⁺koo⁻ lle⁺ jee⁺ la⁻, tēēy⁺ lä⁺jē⁺ he⁻ wii⁺ he⁻ na⁺ ga⁺ cheē⁺ Dio lä⁺koo⁻ na⁻si⁻ jee⁺ la⁻. ¹⁹ Hi⁺ cher⁺mah⁺ hi⁻ ga⁺jñuuh⁺ juu⁺ he⁻ hlēeh⁺ kih⁺ he⁻ na⁺ ga⁺ le⁺ ta⁺ cha⁻nē⁺, he⁻ na⁻si⁻ jee⁺ la⁻, lä⁺jā⁻ jñuuh⁺ Dio ka⁻läh⁺ he⁻ la⁺ heey⁺ he⁻ na⁻si⁻ jee⁺ la⁻. Jñuuyh⁺ kih⁺ chaah⁺ hma⁻ he⁻ jmeē⁺ chaa⁻ dsa⁻, hi⁺ lä⁺jā⁻ ka⁻läh⁺ jñuuyh⁺ kih⁺ jee⁺ jwii⁺ na⁻jngii⁺.

²⁰ Hi⁻ jmeē⁺ ju⁻dsoo⁺ kih⁺ lä⁺jē⁺ he⁻ la⁻ jäh⁺:

—Dsoo⁺ ba⁺, jāhn⁺ to⁻chah⁺ la⁻.

Wa⁺ la⁺ lä⁺jā⁻, nee⁺, ñah⁺ Jesús Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁺.

²¹ Lä⁺jē⁺ he⁻ llu⁺ he⁻ la⁺ kwa⁺ Jesús Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁺, wa⁺ la⁺ kyaah⁺ lä⁺jēē⁺ hnäh⁺. Wa⁺ la⁺ lä⁺jā⁻.